تيسير الكريم الرحمن
في تفسير كلام المنّان

تفسير السعدي

TAFSĪR AS-SAʿDĪ

EDIȚIE ROMÂNĂ

Juz' 1–3

Al-Fātiḥah 1:1 – Āl ʿImrān 3:91

Vol. 1

Comentariu al Coranului de

ʿABD AR-RAḤMĀN IBN NĀṢIR
AS-SAʿDĪ

INSTITUTUL TAWHID

ABD AR RAHMAN IBN NASIR AS SADI

Tafseer As Sa'di

Explicarea sensurilor Coranului

Volumul 1

JUZURILE 1 LA 3

Al Fatihah 1:1 până la Al Imran 3:91

Traducere din limba arabă în limba română

Institutul Tawhid din România

Text coranic arab: Tanzil Quran Text, versiunea 1.1, Uthmani. Copyright © 2007–2026 Tanzil Project. Licența Creative Commons Attribution 3.0. Reproducerea și distribuirea identică sunt permise; modificarea textului nu este permisă. Acest aviz și atribuirea Tanzil Project se păstrează în copii și în lucrările care conțin părți substanțiale ale textului.
https://tanzil.net · Actualizări: https://tanzil.net/updates/
Caractere arabe Amiri și Amiri Quran, Khaled Hosny și colaboratorii. Licența SIL Open Font License.

Ghid de lectură

Cum este organizat volumul

Volumul cuprinde introducerea autorului, principii de interpretare, explicarea unor noțiuni coranice și a Numelor lui Allah, apoi comentariul juzurilor 1–3: Sura al Fatihah, Sura al Baqarah și Sura Al Imran până la versetul 91.

Textul arab și traducerea sensurilor

Pasajele Coranului sunt așezate pe mijlocul paginii, în limba arabă. Traducerea sensurilor în limba română este tipărită cu litere aldine, iar comentariul lui as Sadi cu litere obișnuite. Traducerea redă sensurile textului coranic și nu înlocuiește originalul arab.

Referințele și notele

O trimitere precum 2:255 indică Sura al Baqarah, versetul 255. Notele de subsol oferă referințe pentru relatări, lămuriri de sens sau variante de traducere utile înțelegerii pasajului. Mențiunile „manuscrisul A”, „manuscrisul B” sau „cele două manuscrise” din unele note se referă la exemplarele manuscrise ale comentariului lui as-Saʿdī, comparate la pregătirea ediției arabe. Ele nu desemnează versiuni diferite ale Coranului. Un juz este una dintre cele treizeci de părți ale Coranului.

Orientarea în volum

Cuprinsul indică secțiunile principale și împărțirea pe juzuri. Repertoarul de la sfârșit permite găsirea unui pasaj coranic, iar indicele noțiunilor și al Numelor trimite la explicațiile din partea introductivă. Trimiterile sunt active în documentul electronic și indică paginile pentru exemplarul tipărit.

Cuprins

Ghid de lectură.....ii
Introducerea autorului.....1
Principii și reguli generale ale tafsirului.....16
Noțiuni cuprinzătoare ale Coranului.....19
Sensurile Numelor lui Allah.....27

Juzul 1.....39
Sura al Fatihah 1–7.....39
Sura al Baqarah 1–141.....43

Juzul 2.....138
Sura al Baqarah 142–252.....138

Juzul 3.....255
Sura al Baqarah 253–286.....255
Sura Al Imran 1–91.....288
Repertoarul pasajelor comentate.....330
Indicele noțiunilor și al Numelor.....333

Introducerea autorului

Metoda autorului

Să se știe că metoda mea în acest tafsir este următoarea: la fiecare verset menționez sensurile care îmi vin în minte și nu socotesc că explicarea unui sens într-un pasaj anterior mă scutește de a arăta sensurile pasajelor următoare. Aceasta deoarece Allah a descris această Carte ca fiind „mathani" - o Carte în care relatările, istorisirile, hotărârile și toate subiectele folositoare sunt reluate - din rațiuni pline de înțelepciune. El a poruncit să cugetăm asupra ei în întregime, deoarece aceasta sporește știința și cunoașterea, îndreaptă exteriorul și interiorul omului și pune în bună rânduială toate lucrurile.

Cuvântul introductiv

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Lauda Îi aparține lui Allah, Care i-a pogorât robului Său al-Furqan, Criteriul care deosebește ceea ce este permis de ceea ce este interzis, pe cei fericiți de cei nenorociți și adevărul de falsitate. Prin mila Sa, El a făcut din această Carte o călăuzire pentru oameni în general și pentru cei evlavioși în mod deosebit, care îi scoate din rătăcirea necredinței, a păcatelor și a ignoranței și îi conduce către lumina credinței, a evlaviei și a științei.

El a pogorât-o ca vindecare a bolilor din piepturi: îndoielile și poftele. Prin ea se dobândesc certitudinea și cunoașterea în cele mai înalte chestiuni. Totodată, a făcut-o vindecare pentru trupuri, de bolile, suferințele, durerile și neputințele lor.

El a vestit că în ea nu există nicio îndoială și niciun fel de nesiguranță, deoarece relatările, poruncile și interdicțiile sale cuprind adevărul deplin.

El a pogorât-o binecuvântată, cu mult bine, știință îmbelșugată, taine minunate și învățături înalte. Orice binecuvântare și fericire dobândită în această lume ori în Viața de Apoi își are cauza în călăuzirea prin ea și în urmarea ei.

El a vestit că ea confirmă Scripturile anterioare și veghează asupra lor: ceea ce ea confirmă este adevărat, iar ceea ce respinge trebuie respins, deoarece le cuprinde și adaugă la ele. Allah Preaînaltul spune despre ea: „Prin ea, Allah îi călăuzește pe cei care caută mulțumirea Lui pe căile păcii." Astfel, ea călăuzește către Casa Păcii, arată limpede drumul care duce la ea și îndeamnă la urmarea lui; totodată, dezvăluie drumul care duce la casa durerilor și avertizează împotriva lui.

Allah Preaînaltul spune despre ea: „Aceasta este o Carte ale cărei versete au fost desăvârşit întocmite, apoi tâlcuite în amănunt, de la un Înţelept, Atotştiutor." El a făcut versetele ei pe deplin limpezi şi le-a întocmit cu cea mai mare desăvârşire. Le-a explicat amănunţit, deosebind adevărul de falsitate şi calea dreaptă de rătăcire, într-un chip care înlătură orice nelămurire, fiindcă ele vin de la un Înţelept, Atotştiutor. El nu vesteşte decât adevărul, dreptatea şi certitudinea; nu porunceşte decât dreptatea, binefacerea şi virtutea; şi nu interzice decât ceea ce aduce vătămare religiei şi vieţii lumeşti.

Allah Preaînaltul a jurat pe Coran şi l-a descris drept „glorios". Gloria înseamnă amploarea şi măreţia însuşirilor, iar aceasta se datorează vastităţii şi măreţiei sensurilor Coranului. El l-a descris şi drept „purtător al Aducerii-aminte", adică prin el sunt reamintite cunoştinţele despre Allah, moravurile frumoase şi faptele bune, iar cel care se teme de Allah primeşte prin el povaţa.

Allah Preaînaltul spune: „Noi l-am pogorât drept Coran în limba arabă, pentru ca voi să înţelegeţi." El l-a pogorât în această limbă pentru ca noi să-l înţelegem şi să-i pricepem sensurile. Ne-a poruncit să cugetăm asupra lui, să reflectăm la el şi să desprindem ştiinţele sale. Aceasta se datorează faptului că meditarea asupra lui este cheia oricărui bine şi mijlocul prin care se dobândesc cunoştinţele şi tainele.

Aşadar, lui Allah Îi aparţin lauda, mulţumirea şi preamărirea, fiindcă a făcut Cartea Sa călăuzire, vindecare şi milă; lumină, limpezire şi aducere-aminte; învăţătură, binecuvântare, îndrumare şi veste bună pentru musulmani.

Odată cunoscut acest lucru, se înţelege cât de mult are nevoie fiecare om responsabil de faptele sale să cunoască sensurile Coranului şi să se lase călăuzit de ele. Se cuvine, deci, ca robul să depună toate străduniile şi să-şi folosească toate puterile pentru a-l învăţa şi a-l înţelege pe căile cele mai directe către această ţintă.

Imamii - Allah să aibă milă de ei - au scris numeroase exegeze ale Cărţii lui Allah. Unele sunt foarte ample şi, în multe dintre cercetările lor, se îndepărtează de scopul urmărit; altele sunt prea scurte şi se mărginesc la explicarea unor cuvinte din punct de vedere lingvistic, fără să urmărească sensul intenţionat.

Metoda potrivită este ca sensul să fie ţinta, iar cuvintele să fie mijlocul prin care se ajunge la el. Trebuie cercetate contextul discursului şi scopul pentru care acesta a fost rostit, iar pasajul trebuie comparat cu cele asemănătoare din alte locuri. De asemenea, trebuie ştiut că el a fost revelat pentru călăuzirea tuturor oamenilor: a celui învăţat şi a celui neînvăţat, a locuitorului oraşului şi a beduinului.

Cercetarea atentă a contextului versetelor, împreună cu cunoaşterea vieţii Mesagerului, a împrejurărilor ei şi a felului în care s-a purtat cu companionii şi cu duşmanii săi la vremea revelării, reprezintă unul dintre cele mai importante

ajutoare pentru cunoașterea și înțelegerea sensului urmărit. Acest lucru este cu atât mai adevărat atunci când i se adaugă cunoașterea diferitelor ramuri ale limbii arabe.

Cel căruia Allah îi dăruiește această reușită nu mai are de făcut decât să se dedice meditării asupra Coranului și înțelegerii lui, să cugete mult la cuvintele sale, la sensurile și implicațiile lor și la ceea ce ele arată explicit, precum și la sensurile lor implicite.

Dacă omul depune toate strădaniile în această privință, Domnul este mai darnic decât robul Său. El îi va deschide, fără îndoială, porți către cunoștințe pe care omul nu le-ar putea dobândi numai prin propria putere.

Deoarece Creatorul ne-a dăruit, mie și fraților mei, preocuparea pentru nobila Sa Carte, potrivit stării și puterii noastre, am dorit să aștern în scris ceea ce mi-a fost înlesnit din tâlcuirea Cărții lui Allah și ceea ce Allah ne-a dăruit din înțelegerea ei. Am scris această lucrare pentru a le fi aducere-aminte celor care studiază, lămurire celor care caută o înțelegere limpede și ajutor celor care merg pe cale. Am dorit, totodată, să consemnez această cunoaștere, de teamă să nu se piardă.

Singurul meu scop a fost ca sensul să rămână ținta principală. Nu m-am ocupat de analizarea separată a cuvintelor și de dezlegarea construcțiilor dificile, din motivul pe care l-am arătat. În plus, exegeții de dinainte i-au scutit de această muncă pe cei veniți după ei. Allah să-i răsplătească cu bine pentru ceea ce au făcut în folosul musulmanilor.

Nădăjduiesc că Allah va înlesni ceea ce mi-am propus și va netezi drumul către ceea ce doresc; pe El mă bizui. Dacă Allah nu înlesnește un lucru, nu există nicio cale de a-l dobândi; iar dacă El nu oferă ajutor, robul nu poate ajunge la ceea ce nădăjduiește.

Îl rog pe Allah Preaînaltul să facă această lucrare închinată cu sinceritate numai Feței Sale celei nobile și să aducă prin ea un folos larg răspândit. Cu adevărat, El este Darnic și Generos.

O, Allah, trimite binecuvântările Tale asupra lui Muhammad, asupra familiei și a companionilor săi și dăruiește-le pace din belșug.

Foloase importante legate de interpretarea Coranului

Din „Bada'i al-Fawa'id” de Ibn al-Qayyim - Allah să aibă milă de el

Formulele care exprimă generalitatea

Un substantiv nehotărât, atunci când apare într-un context negativ, are sens general. Acest principiu se desprinde din cuvintele lui Allah Preaînaltul:

„Domnul tău nu nedreptățește pe nimeni” și: „Niciun suflet nu știe ce bucurie a ochilor i-a fost ascunsă.”

El are același sens general într-o întrebare, precum în cuvintele: „Cunoști pe cineva care să-I fie asemenea?”; într-o condiție, precum: „Iar dacă vei vedea vreun om” și: „Dacă vreunul dintre politeiști îți cere ocrotire”; și într-o interdicție, precum: „Niciunul dintre voi să nu se uite înapoi.”

Într-un context afirmativ, generalitatea se poate înțelege din caracterul general al cauzei și al implicației, precum în cuvintele: „Fiecare suflet va ști ce a adus”, mai ales atunci când substantivului i se adaugă cuvântul „fiecare”, ca în: „Fiecare suflet va veni însoțit de un mânător și de un martor.” Un alt exemplu în care generalitatea rezultă din caracterul general al implicației este: „Și pe suflet și pe Cel care l-a întocmit.”

Generalitatea substantivului la singular, articulat hotărât, se desprinde din cuvintele: „Cu adevărat, omul se află în pierdere” și: „Necredinciosul va spune.”

Generalitatea substantivului la singular aflat într-o construcție de anexare (idafah) se desprinde din cuvintele: „Ea a crezut în cuvintele Domnului ei și în Cărțile Lui.” Oamenii din Basra și Hafs au citit la plural, „Cărțile Lui”, iar ceilalți au citit la singular, „Cartea Lui”. Un alt exemplu este: „Aceasta este Cartea Noastră, care vorbește despre voi cu adevăr”, adică toate cărțile în care au fost consemnate faptele lor.

Generalitatea pluralului articulat hotărât se desprinde din cuvintele: „Când Mesagerilor li se va stabili timpul”; „Când am luat legământul de la profeți”; și din cuvintele lui Allah Preaînaltul: „Cu adevărat, musulmanii și musulmanele...”, până la sfârșitul versetului.

Generalitatea pluralului aflat într-o construcție de anexare se desprinde din cuvintele: „Toți au crezut în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale și în Mesagerii Săi.”

Generalitatea instrumentelor condiționale se desprinde din cuvintele lui Allah Preaînaltul: „Cine săvârșește fapte bune și este credincios nu se va teme nici de nedreptate, nici de micșorarea răsplății”; „Cine face bine cât greutatea unui fir de praf îl va vedea”; „Orice bine ați face, Allah îl știe”; „Oriunde v-ați afla, moartea vă va ajunge”; „Oriunde v-ați afla, întoarceți-vă fețele în direcția ei”; „Când îi vezi pe cei care se cufundă în discuții necuviincioase despre semnele Noastre, îndepărtează-te de ei”; și: „Când vin la tine cei care cred în semnele Noastre, spune: Pace vouă! Domnul vostru Și-a prescris mila.”

Acest lucru este valabil atunci când răspunsul condiției exprimă o cerere sau o poruncă, așa cum se întâmplă în ultimele două versete. Dacă răspunsul este o relatare despre trecut, sensul general nu se impune, ca în: „Când au văzut vreun negoț sau vreo distracție, s-au împrăștiat către ea” și: „Când vin la tine ipocriții, spun: Mărturisim că tu ești Mesagerul lui Allah.”

Dacă răspunsul privește viitorul, cele mai multe asemenea locuri au sens general, ca în: „Când le măsoară sau le cântăresc altora, le dau mai puțin”; „Când trec pe lângă ei, își fac semne unii altora”; și: „Când li se spunea: Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, se arătau trufași.” Totuși, uneori formularea poate să nu exprime generalitatea, precum în: „Când îi vezi, trupurile lor îți plac.”

Cum se recunosc obligația, interdicția și permisiunea

Caracterul obligatoriu al unei porunci formulate fără restricții se înțelege din aceea că Allah îl mustră pe cel care i se opune, îl numește neascultător și rânduiește pentru aceasta o pedeapsă în această lume sau în Viața de Apoi.

Caracterul prohibitiv al unei interdicții se înțelege din aceea că Allah îl mustră pe cel care o încalcă, îl numește neascultător și rânduiește o pedeapsă pentru săvârșirea faptei.

Obligația se poate înțelege uneori dintr-o poruncă, iar alteori din afirmarea expresă a obligativității, a datoriei ori a prescrierii; din expresia „îi revine”; sau din expresii precum „este un drept asupra robilor” și „este un drept asupra credincioșilor”.

Interzicerea se poate înțelege dintr-o oprire expresă; din declararea explicită a unui lucru drept interzis sau oprit; din amenințarea cu pedeapsa pentru săvârșirea lui; din mustrarea făptașului; din impunerea unei ispășiri pentru acea faptă; ori din expresia „nu se cuvine”, care, în limbajul Coranului și al Mesagerului, arată imposibilitatea sau nepermisiunea, fie din punct de vedere rațional, fie din punct de vedere religios.

Ea se mai înțelege din expresii precum „nu li se cuvenea să...” ori „nu le era îngăduit să...”; din stabilirea unei pedepse legale pentru faptă; din expresiile „nu este permis” și „nu este potrivit”; din descrierea faptei drept stricăciune, drept ceva împodobit de Satana ori drept lucrarea sa; din faptul că Allah nu iubește acea faptă și nu este mulțumit de ea pentru robii Săi, nu-l curățește pe cel care o face, nu-i vorbește și nu-l privește, precum și din alte formulări asemănătoare.

Permisiunea se poate înțelege din acordarea îngăduinței și a alegerii; dintr-o poruncă venită după o interdicție; din negarea vinei, a dificultății, a păcatului ori a tragerii la răspundere; din vestirea faptului că Allah trece cu vederea fapta; din aprobarea ei tacită în vremea revelației; din mustrarea celui care declară un lucru interzis; din vestirea faptului că Allah a creat acel lucru pentru noi, ni l-a pus la dispoziție și ni l-a dăruit ca binefacere; ori din relatarea unei fapte săvârșite de cei de dinaintea noastră, fără ca ei să fie mustrați pentru ea. Dacă relatarea este însoțită și de laudă, aceasta arată că fapta este de preferat, fie ca recomandare, fie ca obligație.

Semnele prin care se recunoaște caracterul prescris al unei fapte

Orice faptă pe care Allah și Mesagerul Său o preamăresc sau o laudă; ori pentru care îl laudă pe făptaș; de care se bucură, pe care o iubesc sau pentru care îl iubesc pe făptaș; orice faptă de care Allah este mulțumit sau pentru care este mulțumit de făptaș; pe care o descrie drept bună, binecuvântată ori frumoasă; pe care o rânduiește drept cauză a iubirii Sale ori a unei răsplăți în această lume sau în Viața de Apoi; drept cauză pentru ca El să-l pomenească pe rob, să-i mulțumească, să-l călăuzească sau să-l mulțumească; orice faptă al cărei săvârșitor este descris drept bun sau care este recunoscută drept bună; orice faptă pentru al cărei săvârșitor sunt negate tristețea și teama, căruia i se promite siguranță sau prin care dobândește apropierea și ocrotirea lui Allah; orice lucru pentru dobândirea căruia Mesagerii s-au rugat, care este descris ca apropiere de Allah sau pe care Allah jură, fie prin faptă, fie prin făptaș - precum jurământul pe caii luptătorilor pe calea lui Allah și pe goana lor -; orice faptă pentru al cărei săvârșitor Domnul, Măreț și Preaînalt, râde ori de care Se minunează: toate acestea arată că fapta este prescrisă de religie, iar aceasta cuprinde atât obligația, cât și recomandarea.

Semnele prin care se recunoaște caracterul oprit al unei fapte

Orice faptă pe care Legiuitorul cere să o părăsim; pe al cărei săvârșitor îl mustră, îl condamnă, îl urăște ori îl blestemă; despre care neagă că o iubește sau că-l iubește pe cel care o face; de care nu este mulțumit sau pentru care nu este mulțumit de făptaș; orice faptă al cărei săvârșitor este asemuit cu animalele ori cu diavolii; care este făcută piedică în calea călăuzirii; care este descrisă drept rea ori vrednică de ură; de care profeții au cerut ocrotire sau pe care au urât-o; orice faptă rânduită drept cauză a lipsei izbăvirii, a unei pedepse în această lume sau în Viața de Apoi, a mustrării, a învinuirii, a rătăcirii sau a neascultării; care este descrisă drept murdară, întinată ori necurată; drept nesupunere sau păcat; ori drept cauză a păcatului, a întinării, a blestemului, a mâniei, a dispariției unei binecuvântări, a coborârii unei nenorociri, a unei pedepse legale, a împietririi inimii, a umilirii ori a ținerii sufletului zăloguit; orice faptă care atrage dușmănia lui Allah față de făptaș, lupta Lui împotriva acestuia sau faptul că Allah îl ia în derâdere și îl batjocorește; ori cauza pentru ca Allah să-l lase uitării pe făptaș; orice faptă în legătură cu care Allah pomenește răbdarea Sa față de făptaș, blândețea sau iertarea Sa; pentru care cheamă la căință; orice faptă al cărei

săvârșitor este descris drept rău sau disprețuit; care este pusă pe seama Satanei, a împodobirii sale ori a faptului că Satana îl ia în stăpânire pe făptaș; care este descrisă printr-o însușire de ocară, precum nedreptatea, asuprirea, agresiunea sau păcatul; orice faptă de care profeții s-au declarat nevinovați, fie de ea, fie de cel care o face; de al cărei făptaș s-au plâns lui Allah ori față de care și-au declarat pe față dușmănia; orice faptă făcută cauză a eșecului făptașului în această lume ori în Viața de Apoi; pentru care i se refuză Paradisul; al cărei săvârșitor este descris drept dușman al lui Allah sau față de care Allah este dușman; ori căruia i se vestește război din partea lui Allah și a Mesagerului Său; orice faptă prin care omul poartă și păcatul altuia; despre care se spune „nu se cuvine" ori „nu este potrivit"; în privința căreia este poruncită evlavia atunci când se întreabă despre ea; al cărei opus este poruncit; al cărei făptaș trebuie părăsit; din cauza căreia oamenii se blestemă reciproc în Viața de Apoi ori se leapădă unii de alții; al cărei săvârșitor este descris prin rătăcire, prin aceea că nu are nicio legătură cu Allah sau că nu aparține căii Mesagerului și a companionilor săi; orice faptă alăturată, în aceeași hotărâre sau relatare, unui lucru a cărui interzicere este vădită; a cărei evitare este făcută cauză a izbăvirii; care stârnește dușmănie și ură între musulmani; ori în privința căreia făptașului i se spune: „Oare nu te vei opri?"; orice faptă pentru al cărei săvârșitor profeților li se interzice să se roage; în urma căreia vine îndepărtarea sau izgonirea; despre al cărei săvârșitor se spune „ucis să fie" ori „Allah să-l nimicească"; orice faptă despre al cărei săvârșitor se vestește că Allah nu-i va vorbi în Ziua Învierii, nu-l va privi și nu-l va curăți; că Allah nu-i îndreaptă lucrarea și nu-i călăuzește uneltirea; că făptașul nu izbândește și că, în Ziua Învierii, nu va fi dintre martori ori dintre mijlocitori; orice faptă despre care se spune că stârnește gelozia lui Allah ori a cărei stricăciune este arătată; pentru al cărei săvârșitor nu se primește nicio faptă obligatorie și niciuna facultativă; prin care omului îi este rânduit un diavol care îi devine însoțitor; care devine cauza pentru ca Allah să-i abată inima ori să-l îndepărteze de semnele Sale și de înțelegerea binefacerilor Sale; precum și faptele asupra cărora Allah întreabă de ce au fost săvârșite: „De ce îi abateți de la calea lui Allah pe cei care cred?", „De ce amestecați adevărul cu falsitatea?", „Ce te-a împiedicat să te prosterni?" și „De ce spuneți ceea ce nu faceți?" - atâta vreme cât întrebarea nu este însoțită de un răspuns. Dacă răspunsul este dat, hotărârea se înțelege potrivit acelui răspuns.

Toate acestea și cele asemănătoare arată că fapta este oprită. Aceste formulări indică interzicerea mai constant decât ar indica o simplă nerecomandare.

Expresiile „Allah și Mesagerul Său urăsc aceasta" sau „este un lucru urât" sunt folosite cel mai adesea pentru ceea ce este interzis, deși uneori pot indica doar o nerecomandare care nu ajunge la interzicere.

Cât despre expresia „Eu, unul, nu fac aceasta”, ceea ce se poate afirma cu siguranță este că fapta este nerecomandată. Un exemplu sunt cuvintele Profetului (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa): „Eu, unul, nu mănânc rezemat.”[1]

Expresiile „nu ți se cuvine” și „nu ni se cuvine” sunt folosite în mod constant pentru ceea ce este interzis, precum în: „Nu ți se cuvine să te arăți trufaș aici”, „Nu ni se cuvine să ne întoarcem la ea” și „Nu mi se cuvine să spun ceea ce nu am dreptul să spun.”

Semnele permisiunii

Permisiunea se înțelege din declararea unui lucru drept îngăduit; din ridicarea vinei; din acordarea permisiunii; din trecerea cu vederea; din expresia „dacă vrei, fă, iar dacă vrei, nu face”; din amintirea binefacerilor aflate în lucrurile create și în acțiunile legate de ele, precum: „Din lână, blană și părul lor aveți lucruri pentru casă și folosință până la un timp” și: „După stele se călăuzesc”; din tăcerea cu privire la interzicere; și din aprobarea tacită a unei fapte în timpul revelației.

Ce arată exprimarea mirării

Așa cum exprimarea minunării poate arăta iubirea lui Allah Preaînaltul pentru o faptă - precum în cuvintele: „Domnul tău Se minunează de un tânăr care nu are porniri nestăpânite” și în alte relatări asemănătoare -, ea poate arăta și ura față de o faptă, precum în cuvintele: „Dacă te minunezi, cu adevărat de mirare este vorba lor” și: „Ba tu te minunezi, iar ei își bat joc”; sau în: „Cum puteți să nu credeți, când vi se recită versetele lui Allah și Mesagerul Său se află printre voi?”[2]

Uneori, ea poate arăta imposibilitatea unei hotărâri și nepotrivirea ei, precum în: „Cum să aibă politeiștii un legământ la Allah?” Alteori arată cât de potrivită este împiedicarea unui lucru prin hotărârea divină și că săvârșirea lui nu I se potrivește lui Allah, precum în cuvintele Preaînaltului: „Cum să-i călăuzească Allah pe niște oameni care au tăgăduit după ce au crezut?”

Folosul negării egalității

În Cartea lui Allah, negarea egalității poate privi două fapte, ca în cuvintele Preaînaltului: „Oare puneți adăparea pelerinilor și îngrijirea Moscheii Sfinte pe

[1] Relatat de al-Bukhari, nr. 5398, de la Abu Juhaifah.

[2] Relatarea „Domnul tău Se minunează de un tânăr care nu are porniri nestăpânite” este consemnată de Ahmad (4/151) și Abu Ya'la (nr. 1749). Al-Haythami a menționat-o în „Majma' az-Zawa'id” (10/270), împreună cu o cale de transmitere la at-Tabarani, și a apreciat lanțul de transmitere ca fiind bun.

aceeași treaptă cu credința celui care crede în Allah și în Ziua de Apoi?" Poate privi două categorii de făptuitori, ca în: „Nu sunt egali credincioșii care rămân în urmă - în afara celor împiedicați de o vătămare - și cei care se străduiesc pe calea lui Allah"; sau două răsplăți, ca în: „Nu sunt egali locuitorii Focului și locuitorii Paradisului." Allah le-a reunit pe toate trei într-un singur pasaj: „Nu sunt egali orbul și cel care vede, nici întunericurile și lumina..."

Folosul pildelor și al contextului

Din pildele Coranului se desprind aducerea-aminte, povățuirea, îndemnul, avertizarea, luarea de învățătură și confirmarea adevărului. Prin ele, sensul urmărit este apropiat de rațiune și înfățișat sub forma unui lucru perceptibil, astfel încât raportul său cu rațiunea să fie asemenea raportului lucrului perceptibil cu simțurile.

Pildele Coranului pot arăta deosebirea dintre răsplăți, pot cuprinde laudă și mustrare sau vestirea răsplății, pot scoate în evidență măreția ori lipsa de însemnătate a unui lucru și pot confirma un adevăr sau nimici o falsitate.

Contextul îndrumă la explicarea unui lucru exprimat pe scurt, stabilește care dintre sensurile posibile este cel urmărit, înlătură posibilitatea altui sens decât cel intenționat, particularizează o exprimare generală, limitează una absolută și arată varietatea semnificațiilor. Contextul este unul dintre cele mai puternice indicii ale intenției vorbitorului. Cine îl neglijează greșește în raționamentul său și se înșală în discuția sa.

Privește, de pildă, cuvintele lui Allah Preaînaltul: „Gustă! Tu ești, într-adevăr, cel puternic, cel nobil!" Contextul arată că acestea sunt rostite spre umilire și batjocură, nu ca o laudă.

Folosul relatărilor despre realitățile observabile

Faptul că Domnul relatează despre realități perceptibile și observabile are mai multe foloase. Uneori, acestea servesc drept pregătire și introducere pentru respingerea a ceea ce urmează; alteori sunt o povață și o aducere-aminte; alteori sunt o mărturie pentru adevărul celor vestite de El despre unicitatea Sa, sinceritatea Mesagerului Său și învierea morților; alteori sunt pomenite pentru a aminti o binefacere; pentru a mustra și a dojeni; pentru a lăuda și a mustra; ori pentru a vesti cunoașterea deplină pe care Domnul o are asupra acelui lucru. Există și alte asemenea foloase.

Aici se încheie cuvintele lui Ibn al-Qayyim - Allah să aibă milă de el. Ele sunt deosebit de folositoare și cuprind multe dintre regulile și principiile legate de interpretarea Coranului. Allah să-l răsplătească cu bine.[3]

Continuarea autorului

Eu spun: Coranul cuprinde numeroase ramuri ale cunoașterii, ale căror teme sunt reluate în cuprinsul său.

Printre ele se numără pildele. Ibn al-Qayyim a amintit mai sus folosul lor.

Printre ele se numără descrierea celor fericiți și a celor nefericiți, iar în aceasta se află numeroase foloase.

Însușirile prin care Allah îi descrie pe oamenii binelui arată că El îi iubește, este mulțumit de ei și că acele însușiri sunt vrednice de laudă. Însușirile prin care îi descrie pe oamenii răului arată că Allah urăște acele însușiri și că ele sunt vrednice de mustrare.

Printre aceste foloase se află faptul că Allah îi cinstește pe apropiații Săi prin frumoasa laudă pe care le-o dăruiește între robii Săi, iar aceasta este o răsplată primită încă din această lume. Pe dușmanii Săi îi umilește prin însușirile rușinoase pe care le arată despre ei, iar aceasta este o pedeapsă primită încă din această lume.

Tot aici se află o încurajare a sufletelor de a-i urma pe oamenii binelui și de a se întrece cu ei, o însuflețire pentru săvârșirea faptelor pe care le-au făcut apropiații lui Allah, precum și o avertizare împotriva faptelor oamenilor răului și a păcatelor ale căror urmări s-au abătut asupra celor care le-au săvârșit.

Un alt folos este acela de a lua învățătură din însușirile oamenilor binelui și ale oamenilor răului: cine face fapte asemănătoare cu ale lor va primi ceea ce au primit și ei.

Allah Preaînaltul a îndemnat la luarea de învățătură în mai multe locuri ale Cărții Sale. Adevărata ei natură este trecerea de la un lucru la altul care îi seamănă și judecarea unui lucru prin analogie cu cel asemănător lui.

Un alt folos este că, atunci când robul privește la faptele oamenilor binelui și vede cât de neputincios este să le împlinească așa cum se cuvine, ajunge să-și recunoască slăbiciunea și să se smerească. Tocmai aceasta este îndreptarea lui. În schimb, atunci când se privește pe sine cu admirație și trufie, aceasta devine izvorul stricării sale. Mai există și alte foloase.

[3] Ibn al-Qayyim, „Bada'i al-Fawa'id", vol. 4, p. 2-10. Pasajul a fost redat cu unele adaptări făcute de as-Sa'di.

Printre științele Coranului se află pomenirea însușirilor lui Allah, a numelor și a faptelor Sale, precum și afirmarea faptului că El este sfânt și mai presus de orice lipsă. În aceasta se află foloase uriașe.

Această cunoaștere - cunoașterea care Îl privește pe Allah Preaînaltul - este cea mai nobilă și mai înaltă dintre toate științele. A te ocupa de înțelegerea și cercetarea temeinică a ei înseamnă a te ocupa de cea mai înaltă țintă, iar dobândirea ei este unul dintre cele mai nobile daruri acordate robului.

Cunoașterea lui Allah Preaînaltul conduce la iubirea Lui, la teama de El, la frica plină de respect, la nădejdea în El și la sinceritatea faptelor pentru El. Aceasta este însăși fericirea robului. Nu există nicio cale de a-L cunoaște pe Allah decât prin cunoașterea numelor și însușirilor Sale și prin înțelegerea sensurilor lor.

Coranul cuprinde, în această privință, detalii și explicații care nu se găsesc în nicio altă carte. Prin ele, Allah li Se face cunoscut robilor Săi, pentru ca ei să-L cunoască.

Allah a creat făpturile pentru ca ele să-L cunoască și să-L adore, iar acesta este scopul pe care ele trebuie să-l urmărească. Preocuparea pentru cunoașterea și adorarea Lui înseamnă urmărirea scopului pentru care robul a fost creat, iar părăsirea și neglijarea lor înseamnă neglijarea acelui scop. În pofida binecuvântărilor neîncetate ale lui Allah și a favorii Sale uriașe din toate punctele de vedere, este deosebit de urât ca omul să rămână neștiutor cu privire la Domnul său și să se îndepărteze de cunoașterea Lui.

Credința în Allah este unul dintre stâlpii credinței; mai mult, este cel mai înalt și temelia tuturor. Credința nu înseamnă doar a rosti: „Cred în Allah", fără a-L cunoaște pe Domnul tău. Realitatea credinței este ca omul să-L cunoască pe Domnul în Care crede și să depună toate străduințele pentru a-I cunoaște numele și însușirile, până când ajunge la treapta certitudinii. Credința lui este pe măsura cunoașterii Domnului său: cu cât această cunoaștere sporește, cu atât sporește și credința; iar cu cât ea scade, cu atât credința scade. Calea cea mai directă către aceasta este meditarea asupra numelor și însușirilor Sale din Coran.

Metoda corectă este ca, atunci când întâlnește unul dintre numele lui Allah, omul să afirme sensul pe care acesta îl arată, desăvârșirea și cuprinderea lui generală și să-L declare pe Allah mai presus de tot ceea ce contrazice acel sens.

Cunoașterea lui Allah Preaînaltul este temelia tuturor cunoștințelor. Cel care Îl cunoaște cu adevărat folosește ceea ce știe despre însușirile și faptele Sale drept dovadă pentru ceea ce El face și pentru hotărârile pe care le prescrie, deoarece Allah nu face decât ceea ce decurge din numele și însușirile Sale. Toate faptele Lui țin de dreptate, har și înțelepciune.

În același fel, El nu prescrie nicio hotărâre decât potrivit cu ceea ce cer lauda, înțelepciunea, harul și dreptatea Sa. Toate relatările Lui sunt adevăr și sinceritate,

iar poruncile și interdicțiile Sale sunt dreptate și înțelepciune. Acest adevăr este atât de măreț și de vădit, încât limpezimea sa nu mai are nevoie de lămurire:

„Cum poate mintea să recunoască adevărul vreunui lucru, dacă până și lumina zilei are nevoie de dovadă?"

Printre științele Coranului se află pomenirea profeților și a Mesagerilor, a mesajelor cu care au fost trimiși și a celor petrecute între ei și popoarele lor. În aceasta se află mai multe foloase.

Desăvârșirea credinței în ei cere cunoașterea însușirilor, a vieții și a împrejurărilor lor. Cu cât credinciosul le cunoaște mai bine, cu atât credința sa în ei este mai puternică, iubirea pentru ei mai mare, iar prețuirea și respectul față de ei sunt mai adânci.

Printre drepturile pe care profeții le au asupra noastră - îndeosebi Profetul Muhammad (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa) - se numără cunoașterea lor și iubirea sinceră pentru ei. Nu există altă cale către aceasta decât cunoașterea împrejurărilor vieții lor.

Cunoașterea profeților cere să-I mulțumim lui Allah Preaînaltul pentru binefacerea pe care le-a dăruit-o credincioșilor: a trimis între ei un Mesager dintre ei, care să-i curețe și să-i învețe Cartea și înțelepciunea, după ce se aflaseră într-o rătăcire vădită.

Mesagerii sunt educatorii credincioșilor. Orice bine, fie și cât greutatea unui fir de praf, le-a ajuns credincioșilor prin intermediul lor și datorită lor; tot prin ei au fost feriți de orice rău, fie și cât greutatea unui fir de praf. Cât de urât este ca un credincios să nu cunoască starea educatorului, îndrumătorului și învățătorului său! Dacă este respingător ca un om să nu cunoască starea părinților săi și să rămână străin de ea, atunci cu atât mai mult trebuie cunoscută starea Mesagerului, care este mai îndreptățit asupra credincioșilor decât sunt ei asupra propriilor persoane. El le este, în privința călăuzirii, un adevărat părinte, al cărui drept vine înaintea tuturor celorlalte drepturi ale făpturilor, după dreptul lui Allah Preaînaltul.

Cunoașterea încercărilor prin care au trecut Mesagerii și a celor petrecute cu ei le oferă credincioșilor modelul și pilda de urmat și le ușurează multe dintre neliniști și suferințe. Oricât de grele ar deveni încercările și suferințele lor, ele nu ajung la măsura unora dintre încercările prin care au trecut profeții.

Allah Preaînaltul spune: „Aveți în Mesagerul lui Allah o pildă frumoasă." Una dintre cele mai importante modalități de a-i urma este aceea de a urma învățătura lor, felul în care au transmis știința potrivit nivelului de înțelegere al oamenilor, răbdarea cu care i-au învățat pe oameni, chemarea lor la Allah prin înțelepciune și îndemn frumos și felul cel mai bun de a purta discuții. Prin acestea și prin alte însușiri asemănătoare, învățații au devenit moștenitorii profeților.

Printre foloasele cunoașterii Mesagerului (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa) se află înțelegerea versetelor coranice care i-au fost revelate și priceperea sensului și a scopului lor. Acest lucru depinde de cunoașterea împrejurărilor vieții Mesagerului, a vieții sale împreună cu poporul, cu companionii și cu ceilalți oameni. Vremurile, locurile și persoanele se deosebesc foarte mult. Dacă omul și-ar îndrepta toată preocuparea către înțelegerea sensurilor Coranului fără această cunoaștere, ar ajunge la multe greșeli cu privire la Allah, la Mesagerul Său și la ceea ce Allah a intenționat prin Cuvântul Său. Acest lucru îl cunoaște cel care știe cât de des a fost interpretat sensul intenționat de Allah și de Mesagerul Său prin prisma obiceiurilor apărute mai târziu, ajungându-se astfel la greșeli grave.

Toate acestea cuprind foloase prețioase și concluzii temeinice.

Printre științele Coranului se află poruncile și interdicțiile adresate acestei comunități și altor comunități. Respectarea lor este ceea ce se cere de la aceste comunități, iar cunoașterea lor are mai multe foloase.

Allah Preaînaltul a îndemnat la cunoașterea limitelor celor pogorâte Mesagerului Său și i-a mustrat pe cei care nu le cunosc. Printre lucrurile cele mai importante ale căror limite trebuie cunoscute se numără poruncile și interdicțiile pe care avem datoria să le respectăm. Ni s-a cerut să le respectăm, să le învățăm și să-i învățăm și pe alții. Nu putem împlini ceea ce ni s-a poruncit și nu ne putem feri de ceea ce ni s-a interzis fără a cunoaște aceste rânduieli, astfel încât săvârșirea sau părăsirea faptei să corespundă celor cerute de Allah.

Când omul responsabil primește o poruncă, el trebuie mai întâi să cunoască lucrul care i-a fost poruncit, ce intră în cuprinsul său și ce nu intră. După ce cunoaște aceasta, cere ajutorul lui Allah și se străduiește să o împlinească pe măsura puterii și a posibilității sale. La fel, atunci când i se interzice un lucru, trebuie să cunoască lucrul interzis și realitatea lui, apoi să depună toate străduințele pentru a-l părăsi, căutând ajutorul Domnului său, ascultând porunca lui Allah și ferindu-se de ceea ce El a oprit.

Atât împlinirea poruncii, cât și ferirea de ceea ce este interzis sunt obligatorii. Iar ceea ce este necesar pentru îndeplinirea unei obligații devine, la rândul său, obligatoriu. Astfel se cunoaște că știința trebuie să vină înaintea faptei și că ea are întâietate asupra acesteia.

Un alt folos este că chemarea la bine, poruncirea a ceea ce este cunoscut drept bun și oprirea de la ceea ce este respingător nu pot fi îndeplinite în mod corect decât după cunoașterea binelui către care se cheamă, a binelui care trebuie poruncit și a răului de la care trebuie oprit. Coranul cuprinde aceste lucruri în cel mai larg și mai deplin chip.

Printre științele Coranului se află stările Zilei de Apoi, adică ceea ce va avea loc după moarte și despre care Allah a vestit în Cartea Sa ori prin Mesagerul Său:

stările morții și ale mormântului, locul Marii Adunări, Paradisul și Focul. Cunoașterea acestora are numeroase foloase.

Credința în Ziua de Apoi este unul dintre cei șase stâlpi ai credinței, fără de care credința nu este validă. Cu cât omul cunoaște mai amănunțit această Zi, cu atât credința lui în ea sporește.

Cunoașterea realității ei deschide omului poarta fricii și a nădejdii, iar dacă inima este lipsită de amândouă, ea este cu totul ruinată. Când ele umplu inima, frica îl determină pe om să se abțină de la păcate, iar nădejdea îi înlesnește ascultarea și i-o face ușoară. Aceasta nu se împlinește decât prin cunoașterea amănunțită a lucrurilor de care omul trebuie să se teamă și împotriva cărora trebuie să se păzească: starea mormântului și grozăvia lui, împrejurările înfricoșătoare ale Marii Adunări și însușirile Focului. Tot astfel, se împlinește prin cunoașterea detaliilor Paradisului și a fericirii statornice, a bucuriei și a desfătărilor lui, precum și a bucuriei inimii, a sufletului și a trupului. Prin aceasta se naște dorul care îl îndeamnă pe om să se străduiască pentru ceea ce iubește și caută, cu tot ceea ce îi stă în putere.

Un alt folos este acela că omul cunoaște prin aceasta harul lui Allah și dreptatea Sa în răsplătirea faptelor bune și rele. Această cunoaștere cere ca El să fie lăudat și preamărit pe deplin, așa cum merită. Pe măsură ce robul cunoaște amănuntele răsplății și ale pedepsei, el cunoaște harul, dreptatea și înțelepciunea lui Allah.

Printre științele Coranului se numără dezbaterea cu cei care susțin falsitatea, respingerea îndoielilor celor nedrepți și aducerea dovezilor raționale care se potrivesc cu dovezile transmise prin Revelație. Această ramură a științelor Coranului le aparține în mod deosebit învățaților evlavioși, savanților bine întemeiați și oamenilor înzestrați cu minte pătrunzătoare.

Coranul cuprinde atât de multe dovezi raționale și argumente decisive, încât tot adevărul pe care l-au adunat teologii raționaliști este, în comparație cu el, precum apa pe care o vrabie o ia cu ciocul din mare. Aceasta se datorează faptului că adevărul se află în Coran.

El cuprinde adevărul, sinceritatea, dreptatea, balanța dreaptă, echitatea, îndreptarea și izbăvirea. Pomenirea monoteismului și a politeismului, poruncirea celui dintâi și interzicerea celui de-al doilea aduc cele mai hotărâtoare dovezi despre temeinicia și frumusețea monoteismului, despre faptul că el este calea mântuirii, precum și despre urâțenia și lipsa de temei a politeismului și despre faptul că el este drumul pieirii. Prin aceste dovezi, toate acestea devin limpezi pentru înțelegere, asemenea soarelui la amiază.

Coranul poruncește rânduielile Legii și îndeamnă la bunele purtări și la moravurile nobile. Mintea luminată recunoaște în ele binele indispensabil de care oamenii au nevoie în viața lor pământească și în cea de apoi. Ea afirmă cu

certitudine că nu există nimic mai bun decât acestea și că înțelepciunea cere poruncirea lor în cel mai deplin chip.

Coranul interzice lucrurile oprite, faptele josnice și răutățile, arătând stricăciunea, vătămarea și răul care decurg din ele. Faptul că Allah le-a interzis este o binefacere dăruită robilor. Prin aceasta, El îi cinstește și le înalță rangul, ferindu-i de întinarea lor, iar aceasta este o binecuvântare mai presus de orice altă binecuvântare. Poruncile cuprind îndreptarea, iar lucrurile interzise cuprind stricăciunea.

Coranul îi confruntă pe cei care susțin falsitatea, înlătură îndoielile celor care le răspândesc și zădărnicește căile celor rătăciți. Vezi în el cum adevărul este confirmat, falsitatea este nimicită, cel rătăcit este călăuzit, iar celui încăpățânat i se aduce dovada. El arată că falsitatea nu poate sta împotriva adevărului, ci se sprijină numai pe nume fără realitate, prin care oamenii numesc falsitatea. Când aceste nume sunt dezbrăcate de podoaba lor, rămân numai praf împrăștiat.

Coranul aduce dovezile raționale în cuvintele cele mai limpezi și mai concise, ferite de obiecții, contradicții și neclarități. Într-o singură exprimare, el reunește dovada rațională și dovada transmisă, cu o concizie care nu afectează sensul urmărit; alteori, le dezvoltă și înfățișează pe rând atâtea dovezi, încât chiar și unele dintre ele sunt de ajuns pentru lămurire. Lui Allah Îi aparțin lauda și mulțumirea.

Aceasta este, cu voia lui Allah, o introducere folositoare. Ea trebuie avută în vedere în toate locurile în care se aplică și fiecare dintre aceste teme trebuie observată atunci când versetele o tratează în amănunt. Cine o folosește în toate pasajele la care se referă va dobândi prin ea un folos uriaș. Acesta este harul lui Allah, pe care El îl dăruiește cui voiește, iar Allah este Stăpânul harului nemărginit.

Principii și reguli generale ale tafsirului

Reguli privind generalitatea expresiilor

Un substantiv nehotărât aflat într-un context de negație, de interdicție, de întrebare sau de condiție are sens general. Tot astfel, un substantiv la singular aflat într-o construcție de anexare (idafah) are sens general. Exemplele acestui principiu sunt numeroase.

Ori de câte ori întâlnești un substantiv nehotărât după una dintre formulările amintite sau un substantiv la singular anexat unui termen hotărât, include în înțeles toate lucrurile cuprinse de acea expresie și nu lua în considerare numai cauza revelării, deoarece criteriul îl constituie generalitatea formulării, nu particularitatea cauzei.

Toate întâmplările și faptele care au avut loc și cele care continuă să apară trebuie raportate la formulările generale ale Coranului. Astfel se cunoaște că el este o lămurire pentru toate lucrurile și că nu se petrece niciun eveniment și nu apare nicio chestiune nouă fără ca în Coran să se afle explicarea și clarificarea ei.

Un alt principiu este că articolul hotărât alăturat însușirilor și substantivelor care denumesc o categorie cuprinde toate sensurile la care se referă.

Marile teme prin care Coranul stabilește adevărul

Printre regulile generale ale Coranului se numără chemarea la unicitatea lui Allah și la cunoașterea Lui, prin menționarea Numelor, însușirilor și faptelor Sale, care arată că El este Unicul, că numai Lui Îi aparțin unicitatea și însușirile desăvârșirii, că El este Adevărul, că adorarea Lui este adevărul și că tot ceea ce este chemat în afara Lui este falsitate. Coranul arată, sub toate aspectele, neputința oricărui lucru adorat în afara lui Allah.

Coranul cheamă la recunoașterea autenticității și adevărului celor aduse de Mesagerul Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - prin limpezimea și desăvârșirea mesajului său, prin adevărul tuturor relatărilor lui și prin frumusețea hotărârilor sale. El arată desăvârșirea omenească a Mesagerului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, la care nimeni dintre cei dintâi și cei de pe urmă nu poate ajunge, și îi provoacă pe oameni să aducă ceva asemenea celor aduse de el, dacă sunt sinceri.

Allah confirmă aceasta prin mărturia Sa, exprimată prin cuvintele și faptele Sale și prin aprobarea dată Mesagerului Său; prin faptul că i-a adeverit mesajul cu dovezi și argumente; prin ajutorul și biruința pe care i le-a dăruit; și prin

mărturia învățaților care judecă drept. Coranul pune față în față adevărul adus de Mesager în relatările și hotărârile sale cu minciuna relatărilor și falsitatea hotărârilor dușmanilor lui și ale celor care l-au socotit mincinos. De asemenea, confirmă toate acestea prin feluritele minuni.

Allah stabilește realitatea Învierii menționând desăvârșirea puterii Sale și crearea cerurilor și a pământului, mai măreață decât crearea oamenilor. Cel care a început creația este, cu atât mai mult, în stare să o refacă, iar Cel care dă viață pământului după moartea lui este în stare să-i readucă la viață pe cei morți. El amintește și felul în care a procedat cu popoarele din trecut și pedepsele pilduitoare pe care oamenii le-au văzut în această lume, acestea fiind o imagine a răsplătirii din Viața de Apoi.

Coranul le aduce dovezi tuturor celor care urmează falsitatea - necredincioși, politeiști și atei - înfățișând frumusețile religiei și faptul că ea călăuzește spre calea cea mai dreaptă în credințe, moravuri și fapte. El arată măreția lui Allah, stăpânirea și îngrijirea Sa deplină, precum și binefacerile Sale uriașe. Cel căruia Îi aparțin în mod unic desăvârșirea absolută și toate binefacerile este Singurul vrednic de adorare. Dacă învățăturile celor aflați în falsitate sunt cercetate cu discernământ și în mod temeinic, se dovedește că ele sunt rele și false, iar urmările lor sunt cumplite.

Implicațiile sensului și armonia versetelor

Unul dintre principiile tafsirului este următorul: după ce ai înțeles sensurile exprimate direct sau cuprinse implicit în versetele nobile, să știi că tot ceea ce decurge în mod necesar din acele sensuri, lucrurile fără de care ele nu pot fi împlinite, condițiile și urmările lor depind de sensul respectiv. Ceea ce este indispensabil adevărului unei relatări ține de acea relatare, iar ceea ce este indispensabil aplicării unei hotărâri ține de acea hotărâre.

Versetele între care cineva ar putea presupune o opoziție sau o contradicție nu se contrazic și nu se opun în realitate. Fiecare verset trebuie înțeles potrivit situației la care se referă și căreia i se aplică.

Omiterea elementelor de care depinde un verb sau o expresie - precum complementele și altele asemenea - indică generalitatea sensului, aceasta fiind una dintre cele mai importante funcții ale omisiunii. Nu este însă îngăduit să fie socotit omis ceva ce nu este indicat nici de contextul verbal, nici de împrejurările situației. Tot astfel, hotărârile legate de anumite condiții sau însușiri arată că acele restricții sunt necesare pentru ca hotărârea să se aplice.

Atunci când Allah poruncește un lucru, El interzice opusul lui; iar atunci când interzice un lucru, El poruncește opusul lui. Când Se laudă pe Sine negând o

nedesăvârșire, aceasta înseamnă afirmarea desăvârșirii opuse acelei nedesăvârșiri. Tot astfel, când îi laudă pe Mesagerii și apropiații Săi și îi declară lipsiți de o nedesăvârșire, aceasta este o laudă prin însușirea opusă ei. În același fel, negarea nedesăvârșirilor din Casa Fericirii veșnice dovedește existența contrariilor lor desăvârșite.

Adevărul și înlăturarea îndoielilor

O regulă generală este că, atunci când adevărul a devenit limpede și s-a arătat în chip vădit, nu mai rămâne loc pentru controverse intelectuale și împotriviri în faptă; obiecțiile sunt zădărnicite, iar disputele se risipesc.

Tot ceea ce Coranul neagă fie nu există, fie există, dar este lipsit de folos și de utilitate.

Ceea ce este doar închipuit nu poate înlătura ceea ce este cunoscut; ceea ce este necunoscut nu se poate opune unui lucru stabilit cu certitudine; iar după adevăr nu mai există decât rătăcirea.

Noțiuni cuprinzătoare ale Coranului

Credință și faptă bună

Allah menționează în multe locuri din Coran credință și faptă bună și le leagă de numeroase răsplăți în această lume și în Viața de Apoi, precum și de urmări vrednice de laudă.

Credința este convingerea fermă în tot ceea ce Allah și Mesagerul Său au poruncit să fie crezut, convingere care cuprinde și faptele săvârșite cu trupul.

Fapta bună înseamnă împlinirea drepturilor lui Allah și a drepturilor robilor Săi.

Taqwa și binefacerea

Allah a poruncit taqwa, i-a lăudat pe cei care o au și a legat de ea dobândirea lucrurilor bune și îndepărtarea celor neplăcute. Taqwa desăvârșită înseamnă împlinirea poruncii lui Allah și a poruncii Mesagerului Său, ferirea de ceea ce au interzis și credința în adevărul relatărilor lor.

Atunci când Allah menționează împreună taqwa și binefacerea, sau un termen asemănător, taqwa înseamnă ferirea de toate păcatele, iar binefacerea înseamnă săvârșirea faptelor bune. Când unul dintre acești termeni este menționat singur, el îl cuprinde și pe celălalt.

Călăuzirea

Allah menționează în multe locuri călăuzirea care trebuie căutată, îi laudă pe cei călăuziți, vestește că ea se află în Mâna Sa și ne poruncește să I-o cerem și să urmărim toate mijloacele prin care poate fi dobândită. Aceasta cuprinde atât călăuzirea prin cunoaștere, cât și călăuzirea prin faptă.

Cel călăuzit este acela care cunoaște adevărul și lucrează potrivit lui. Opusul călăuzirii este abaterea și rătăcirea: cel care cunoaște adevărul, dar nu lucrează potrivit lui, s-a abătut de la el, iar cel care nu cunoaște adevărul este rătăcit.

Ihsan

Allah a poruncit ihsan, i-a lăudat pe cei care îl împlinesc și a menționat în multe versete răsplătirile lor felurite. Adevărata natură a ihsanului este să-L adori pe Allah ca și cum L-ai vedea; iar dacă tu nu-L vezi, El te vede. Ihsan înseamnă,

de asemenea, să le oferi creaturilor tot binele pe care îl poți face, prin avere, prin efort fizic și prin cuvânt.

Îndreptarea și stricăciunea

Allah a poruncit îndreptarea, i-a lăudat pe cei care îndreaptă și a vestit că nu lasă să se piardă răsplata și plata lor.

Îndreptarea înseamnă să urmărești îmbunătățirea credințelor, moravurilor și tuturor stărilor oamenilor, astfel încât acestea să ajungă la cea mai bună stare cu putință. Ea cuprinde îndreptarea lucrurilor religioase și lumești, precum și îndreptarea persoanelor și a comunităților. Opusul ei este stricăciunea.

Allah a interzis producerea stricăciunii, i-a mustrat pe cei care o răspândesc, a menționat numeroasele lor pedepse și a vestit că nu le îndreaptă faptele, nici pe cele religioase, nici pe cele lumești.

Certitudinea

Allah a lăudat certitudinea și pe oamenii certitudinii și a arătat că ei sunt cei care trag folos din semnele Coranului și din semnele Sale răspândite în lumea creată.

Certitudinea este mai specifică decât simpla cunoaștere: ea este cunoașterea adânc înrădăcinată, care dă naștere faptei și liniștii inimii.

Răbdarea

Allah a poruncit răbdarea, i-a lăudat pe cei răbdători și a menționat răsplata lor în această lume și în Viața de Apoi în numeroase versete, în aproximativ șaptezeci de locuri.

Răbdarea este de trei feluri: răbdarea în ascultarea de Allah, până când robul o împlinește pe deplin sub toate aspectele; răbdarea în ferirea de lucrurile interzise de Allah, până când omul își ține departe de ele sufletul care îl îndeamnă la rău; și răbdarea în fața hotărârilor dureroase ale lui Allah, primindu-le cu răbdare și supunere, fără a simți nemulțumire în inimă și fără a o manifesta prin fapte sau cuvinte.

Mulțumirea

Allah a lăudat mulțumirea, a menționat răsplata celor mulțumitori și a vestit că ei se află printre creaturile cu cel mai înalt rang în această lume și în Viața de Apoi.

Adevărata mulțumire înseamnă recunoașterea tuturor binefacerilor lui Allah, lăudarea Lui pentru ele și folosirea lor pentru ascultarea de Cel care le-a dăruit.

Teama și teama plină de venerație

Allah menționează în multe locuri teama și teama plină de venerație. El le-a poruncit, i-a lăudat pe cei care le au și a menționat răsplata lor, arătând că ei sunt cei care trag folos din semne și părăsesc lucrurile interzise.

Adevărata teamă și venerație înseamnă ca robul să se teamă de înfățișarea sa înaintea lui Allah și de faptul că Allah veghează asupra lui, iar prin această teamă să-și oprească sufletul de la tot ceea ce Allah a interzis.

Speranța

Speranța înseamnă ca robul să nădăjduiască în mila generală a lui Allah și în mila Sa deosebită față de el. El nădăjduiește că Allah va primi actele de ascultare pe care, prin harul Său, i le-a înlesnit și că îi va ierta abaterile de care s-a căit; în fiecare stare, își leagă speranța de Domnul său.

Inabah întoarcerea către Allah

Allah menționează în multe locuri inabah, îi laudă pe cei care se întorc astfel către El și le poruncește oamenilor să se întoarcă la El.

Adevărata inabah este îndreptarea inimii către Allah în orice stare. La vremea binefacerilor, omul se întoarce către Domnul său mulțumindu-I; la vremea nenorocirilor, se întoarce rugându-L cu smerenie; iar în fața numeroaselor nevoi ale sufletului se întoarce la El sporindu-și rugăciunile în toate treburile sale. El se întoarce la Domnul său pomenindu-L cu stăruință în orice vreme.

Inabah mai înseamnă întoarcerea la Allah prin căință pentru toate păcatele și întoarcerea la El în toate faptele și cuvintele. Omul le raportează la Cartea lui Allah și la Sunnah Mesagerului Său - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, astfel încât faptele și cuvintele sale să fie cântărite cu balanța Legii revelate.

Sinceritatea în adorare

Allah a poruncit sinceritatea, i-a lăudat pe cei sinceri în adorare și a vestit că nu primește decât fapta săvârșită cu sinceritate.

Adevărata sinceritate este ca omul să urmărească prin fapta sa numai Fața lui Allah și răsplata Sa. Opusul ei este dorința de a fi văzut de oameni și săvârșirea faptelor pentru scopurile propriului suflet.

Trufia și smerenia

Allah a interzis trufia, a condamnat-o pe ea și pe cei trufași și a vestit pedepsele lor în această lume și în Viața de Apoi.

Trufia înseamnă respingerea adevărului și disprețuirea oamenilor. Opusul ei este smerenia. Allah a poruncit-o, i-a lăudat pe cei smeriți și a menționat răsplata lor. Smerenia înseamnă să primești adevărul, indiferent cine îl rostește, și să nu-i disprețuiești pe oameni, ci să le recunoști meritele și să le dorești ceea ce îți dorești ție însuți.

Dreptatea și nedreptatea

Dreptatea înseamnă împlinirea drepturilor lui Allah și a drepturilor robilor.

Nedreptatea este opusul ei. Ea cuprinde nedreptatea omului față de propriul suflet prin păcate și politeism, precum și nedreptatea față de ceilalți în privința sângelui, averilor și onoarei lor.

Sinceritatea și minciuna

Sinceritatea înseamnă ca exteriorul și interiorul să fie deopotrivă statornice pe calea cea dreaptă. Minciuna este contrariul ei.

Limitele lui Allah

Limitele lui Allah pot însemna lucrurile interzise de El. Despre acestea El spune: „Acestea sunt limitele lui Allah, așadar nu vă apropiați de ele."

Ele pot însemna și ceea ce Allah a îngăduit, a declarat permis, a rânduit și a făcut obligatoriu. Despre acestea El spune: „Acestea sunt limitele lui Allah, așadar nu le încălcați."

Lucrurile încredințate spre păstrare

Lucrurile încredințate spre păstrare cuprind tot ceea ce robul primește în grija sa. Ele includ împlinirea drepturilor lui Allah, mai ales a celor ascunse, precum și împlinirea drepturilor creaturilor Sale.

Legămintele și contractele

Legămintele și contractele cuprind ceea ce există între rob și Allah - adică adorarea lui Allah cu sinceritate, închinând religia numai Lui - și ceea ce există între rob și ceilalți oameni, precum tranzacțiile și celelalte relații asemănătoare.

Înțelepciunea și dreapta măsură

Înțelepciunea și dreapta măsură înseamnă să faci ceea ce se cuvine, în felul în care se cuvine.

Risipirea și cheltuirea nechibzuită înseamnă depășirea măsurii în cheltuieli. Zgârcenia și strângerea peste măsură sunt contrariile lor: neîmplinirea cheltuielilor obligatorii.

Binele recunoscut și răul condamnat

Binele recunoscut este o denumire cuprinzătoare pentru tot ceea ce Legea revelată și rațiunea sănătoasă recunosc drept bun și folositor. Răul condamnat este contrariul lui.

Statornicia

Statornicia înseamnă rămânerea neîncetată în ascultarea de Allah și de Mesagerul Său.

Bolile inimii

Boala inimii este tulburarea ei și este de două feluri: boala îndoielilor cu privire la adevăr și boala poftei după lucrurile interzise.

Ipocrizia

Ipocrizia înseamnă arătarea binelui și ascunderea răului. Ea cuprinde atât ipocrizia în credință, cât și ipocrizia în fapte.

Sensurile termenilor muhkam și mutashabih

Întregul Coran este muhkam, adică versetele sale sunt desăvârșit întocmite, fiind în deplin acord cu înțelepciunea, relatările sale se află la cea mai înaltă treaptă a adevărului, iar hotărârile sale la cea mai înaltă treaptă a frumuseții.

Întregul Coran este și mutashabih, în sensul că părțile sale se aseamănă între ele prin elocvență și frumusețe, se confirmă unele pe altele și se află într-o armonie desăvârșită.

Dintr-un alt punct de vedere, în Coran există versete muhkam și versete mutashabih. Mutashabih este ceea ce conține o formulare al cărei sens nu este detaliat ori poate purta mai multe sensuri, iar muhkam este ceea ce este limpede, explicat și explicit în sensul său. Când ceea ce este mutashabih este raportat la ceea ce este muhkam, toate versetele se armonizează, iar sensurile lor devin drepte și coerente.

Ma'iyyah lui Allah

Ma'iyyah lui Allah - adică faptul că El este cu robii Săi - menționată în Cartea Sa este de două feluri.

Prima este ma'iyyah generală, prin știință și cuprindere, căci El este cu robii Săi oriunde s-ar afla.

A doua este ma'iyyah deosebită. Prin aceasta, El este alături de aleșii creației Sale, cu ajutorul, blândețea și sprijinul Său.

Du'a și chemarea

Termenii du'a și chemare cuprind rugăciunea de adorare și rugăciunea de cerere.

Rugăciunea de adorare cuprinde orice act de adorare pe care l-au poruncit Allah și Mesagerul Său. Rugăciunea de cerere înseamnă că robul Îi cere Domnului său ceea ce îi aduce folos și îndepărtează de la el vătămarea.

Lucrurile bune și lucrurile rele

Lucrurile bune cuprind tot ceea ce este curat și folositor: credințe bune, moravuri frumoase, fapte bune, alimente, băuturi și câștiguri permise. Lucrurile rele sunt contrariul lor.

Uneori, termenul rău poate însemna ceea ce este de calitate slabă, iar termenul bun poate însemna ceea ce este ales și de cea mai bună calitate, așa cum arată

cuvintele lui Allah: „O, voi cei care credeți, cheltuiți din lucrurile bune pe care le-ați câștigat și din ceea ce am scos pentru voi din pământ.”

Cheltuirea

Cheltuirea este de două feluri: obligatorie și recomandată.

Cheltuirea obligatorie cuprinde zakah, ispășirile, întreținerea propriei persoane, a familiei și a celor aflați în stăpânirea sa. Cheltuirea recomandată cuprinde tot ceea ce este dăruit pe căile binelui.

Bizuirea pe Allah

Allah a poruncit bizuirea pe El și cererea ajutorului Său și i-a lăudat pe cei care se bizuie pe El în numeroase versete. Bizuirea pe Allah înseamnă sprijinirea puternică a inimii pe Allah pentru dobândirea lucrurilor folositoare și îndepărtarea celor vătămătoare, atât în treburile religiei, cât și în cele lumești, însoțită de încrederea deplină în El.

Rațiunea

Allah laudă rațiunea și pe cei înzestrați cu ea, arătând că ei sunt cei care trag folos din semne. Această rațiune este facultatea prin care omul înțelege adevărurile folositoare, lucrează potrivit lor și se ferește de lucrurile vătămătoare. De aceea, în limba arabă, ea mai este numită hijr, lubb și nuha, deoarece îl înfrânează pe cel care o posedă și îl oprește de la ceea ce îi dăunează.

Știința

Știința înseamnă cunoașterea călăuzirii împreună cu dovezile ei, precum și cunoașterea lucrurilor folositoare, a dovezilor care le susțin și a căilor care duc la ele.

Știința folositoare cuprinde cunoașterea adevărului și lucrarea potrivit lui. Opusul ei este ignoranța.

Sensurile termenului ummah

Termenul ummah este folosit în Coran cu patru sensuri: comunitate sau grup - acesta fiind sensul cel mai frecvent -, perioadă de timp, religie sau cale religioasă și conducător sau pildă în bine.

Sensurile verbului istawa

Verbul istawa apare în Coran în trei feluri.

Când este urmat de prepoziția ala, are sensul de înălțare și ridicare, ca în cuvintele: „Apoi S-a înălțat deasupra Tronului."

Când este urmat de prepoziția ila, are sensul de a Se îndrepta către ceva cu intenție, ca în cuvintele: „Apoi S-a îndreptat către cer și l-a întocmit în șapte ceruri."

Când nu este urmat de nicio prepoziție, are sensul de a ajunge la deplinătate, ca în cuvintele Preaînaltului: „Iar când a ajuns la puterea deplină și la maturitate."

Căința

În multe versete se află porunca de a ne căi, lauda celor care se căiesc și răsplata lor. Căința înseamnă întoarcerea de la tot ceea ce Allah urăște, în exterior și în interior, către tot ceea ce Allah iubește, în exterior și în interior.

Calea cea dreaptă

Calea cea dreaptă este drumul drept și echilibrat care duce la mulțumirea și răsplata lui Allah. El a poruncit să rămânem pe această cale și i-a lăudat pe cei care o urmează. Ea înseamnă urmarea Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - în cuvintele, faptele și toate stările sale.

Pomenirea lui Allah

Pomenirea lui Allah, atunci când termenul este folosit fără restricție, cuprinde tot ceea ce apropie de Allah: o credință dreaptă, un gând folositor, un caracter frumos, o faptă a inimii sau a trupului, lăudarea lui Allah, preamărirea Lui și alte rostiri asemănătoare, învățarea principiilor și a ramurilor hotărârilor Legii revelate și tot ceea ce ajută la acestea. Toate acestea intră în pomenirea lui Allah. El a poruncit-o, i-a lăudat pe cei care Îl pomenesc și a menționat răsplata lor în această lume și în Viața de Apoi.

Sensurile Numelor lui Allah

Multe dintre Numele frumoase ale lui Allah se repetă în Coran potrivit contextului. De aceea este necesar să fie arătate sensurile lor cuprinzătoare.

Rabb

Numele Rabb se repetă în numeroase versete. Rabb este Cel care îi cârmuiește și îi îngrijește pe toți robii Săi, dăruindu-le feluritele binefaceri.

O îngrijire deosebită este cea acordată aleșilor Săi, prin îndreptarea inimilor, sufletelor și moravurilor lor. De aceea, ei Îl cheamă adesea prin acest Nume măreț, fiindcă Îi cer această îngrijire deosebită.

Allah

Allah este Cel adorat, Singurul vrednic de adorare. Întregii creații îi revine să-L adore numai pe El, datorită însușirilor divinității Sale, care sunt însușiri desăvârșite.

Al-Malik și al-Maalik

El este Stăpânul și Suveranul căruia Îi aparține întreaga stăpânire. El are însușirile măreției, grandorii, puterii de a supune și cârmuirii. Lui Îi aparține dreptul absolut de a hotărî în creație, în poruncă și în răsplătire.

Lui Îi aparține întreaga lume de sus și de jos. Toți sunt robii Săi, Îi aparțin și au nevoie deplină de El.

Al-Wahid și al-Ahad

El este Unicul, fără părtaș în niciuna dintre desăvârșirile Sale. Robii trebuie să-I recunoască unicitatea prin convingere, cuvânt și faptă: să recunoască desăvârșirea Sa absolută și unicitatea Sa și să-I închine numai Lui toate felurile de adorare.

As-Samad

El este Cel către care se îndreaptă toate creaturile în toate nevoile, trebuințele și stările lor, datorită desăvârșirii absolute a Esenței, Numelor, însușirilor și faptelor Sale.

Al-Alim și al-Khabir

El este Atotștiutorul și Cunoscătorul deplin, a cărui știință cuprinde ceea ce este văzut și ceea ce este ascuns, tainele și lucrurile rostite pe față, lucrurile necesare, imposibile și posibile, lumea de sus și lumea de jos, trecutul, prezentul și viitorul. Nimic nu-I este ascuns.

Al-Hakim

El este Înțeleptul căruia Îi aparține înțelepciunea cea mai înaltă în creația și porunca Sa. El a creat fiecare lucru în chip desăvârșit. „Și cine este mai bun decât Allah în judecată, pentru oamenii care au certitudine?”

El nu creează nimic fără rost și nu rânduiește nimic în zadar. Lui Îi aparține judecata în această lume și în Viața de Apoi. Lui Îi aparțin cele trei feluri de hotărâre, în care nimeni nu-I este părtaș: El judecă între robii Săi prin Legea revelată, prin hotărârea destinului și prin răsplătire.

Înțelepciunea înseamnă așezarea lucrurilor la locurile lor și atribuirea poziției cuvenite fiecărui lucru.

Ar-Rahman, ar-Rahim, al-Barr, al-Karim, al-Jawad, ar-Ra'uf și al-Wahhab

Sensurile acestor Nume sunt apropiate. Toate arată că Domnul are milă, bunătate, dărnicie și generozitate și că mila și darurile Sale sunt vaste. Prin ele, El cuprinde toate cele existente potrivit cerințelor înțelepciunii Sale, iar credincioșilor le dăruiește partea cea mai îmbelșugată și deplină. Preaînaltul spune: „Mila Mea cuprinde toate lucrurile, iar Eu o voi rândui pentru cei care au taqwa.”

Toate binefacerile și tot binele făcut sunt urmări ale milei, dărniciei și generozității Sale. Toate bunătățile acestei lumi și ale Vieții de Apoi sunt urmări ale milei Sale.

As-Sami

El aude toate glasurile, deși limbile sunt diferite și nevoile sunt felurite.

Al-Basir

El vede orice lucru, oricât de fin și de mic ar fi. Vede mersul furnicii negre, într-o noapte întunecată, pe o stâncă tare. Vede ceea ce se află sub cele șapte pământuri așa cum vede ceea ce se află deasupra celor șapte ceruri.

De asemenea, El aude și vede cine este vrednic de răsplătire, potrivit înțelepciunii Sale. Acest ultim sens ține de înțelepciune.

Al-Hamid

El este Vrednicul de toată lauda în Esența, Numele, însușirile și faptele Sale. Lui Îi aparțin cele mai frumoase Nume, cele mai desăvârșite însușiri și cele mai complete și frumoase fapte, căci toate faptele Preaînaltului izvorăsc din harul și dreptatea Sa.

Al-Majid, al-Kabir, al-Azim și al-Jalil

El are însușirile gloriei, grandorii, măreției și maiestății. El este mai mare, mai măreț, mai maiestuos și mai înalt decât orice lucru.

În inimile apropiaților și aleșilor Săi, Lui Îi aparțin preamărirea și venerarea. Inimile lor sunt pline de preamărirea și venerarea Lui, de supunere înaintea Lui și de smerenie față de măreția Sa.

Al-Afuww, al-Ghafur și al-Ghaffar

El a fost dintotdeauna și va rămâne cunoscut prin iertare; El îi iartă și le șterge greșelile robilor Săi. Fiecare om are nevoie deplină de iertarea Sa, așa cum are nevoie deplină de mila și generozitatea Sa.

El a făgăduit iertare celui care urmează căile ce duc la ea. Preaînaltul spune: „Cu adevărat, Eu sunt Mult-Iertător cu cel care se căiește, crede, săvârșește fapte bune și apoi rămâne călăuzit.”

At-Tawwab

El nu încetează să primească căința celor care se căiesc și să ierte păcatele celor care se întorc către El. Oricine se căiește înaintea lui Allah cu o căință sinceră va fi primit de Allah.

El Se întoarce mai întâi către cei care se căiesc, înlesnindu-le căința și îndreptarea inimilor către El; apoi Se întoarce către ei după căința lor, primind-o și iertându-le greșelile.

Al-Quddus și as-Salam

El este Cel preamărit și mai presus de toate însușirile nedesăvârșirii și de orice asemănare cu vreuna dintre creaturi. Este mai presus de toate defectele și de faptul că cineva s-ar apropia de desăvârșirea Sa ori I-ar fi asemenea în vreuna dintre însușirile desăvârșite.

„Nimic nu este asemenea Lui." „Și nimeni nu-I este deopotrivă." „Cunoști pe cineva care să-I fie asemenea?" „Așadar, nu-I faceți lui Allah semeni."

Al-Quddus și as-Salam neagă orice nedesăvârșire sub toate aspectele și cuprind desăvârșirea absolută sub toate aspectele, deoarece, atunci când nedesăvârșirea este negată, întreaga desăvârșire este afirmată.

Al-Ali și al-Ala

Lui Îi aparține înălțimea absolută sub toate aspectele: înălțimea Esenței, înălțimea rangului și a însușirilor și înălțimea puterii de a supune. El S-a înălțat deasupra Tronului și cuprinde întreaga stăpânire. Lui Îi aparțin, în cel mai desăvârșit chip, toate însușirile măreției, grandorii, maiestății, frumuseții și desăvârșirii supreme.

Al-Aziz

Lui Îi aparține întreaga putere: puterea tăriei, puterea biruinței și puterea inaccesibilității. Nicio creatură nu poate ajunge la El pentru a-I face vreun rău. El a supus toate făpturile, iar creația I s-a supus și s-a smerit înaintea măreției Sale.

Al-Qawiyy și al-Matin

Aceste două Nume au un sens apropiat de cel al Numelui al-Aziz.

Al-Jabbar

Acest Nume poartă sensul Celui Preaînalt, al Celui care supune totul și al Celui care alină: El vindecă inimile frânte și îl ajută pe cel slab și neputincios, precum și pe cel care caută adăpost la El și se îndreaptă către El.

Al-Mutakabbir

El este mai presus de orice rău, nedesăvârșire și defect, datorită măreției și grandorii Sale.

Al-Khaliq, al-Bari și al-Musawwir

El a creat toate făpturile, le-a adus la ființă și le-a întocmit potrivit înțelepciunii Sale. Le-a dat forme într-un mod vrednic de laudă și potrivit înțelepciunii Sale. El a avut dintotdeauna și va avea neîncetat această însușire măreață.

Al-Mu'min

El S-a lăudat pe Sine prin însușirile desăvârșirii și prin deplinătatea maiestății și frumuseții. El Și-a trimis Mesagerii și Și-a pogorât Cărțile, însoțindu-le de semne și dovezi, și a confirmat veridicitatea Mesagerilor Săi prin toate semnele și dovezile care arată că ei spun adevărul și că mesajul adus de ei este adevărat.

Al-Muhaymin

El cunoaște lucrurile ascunse și tainele piepturilor și cuprinde toate lucrurile prin știința Sa.

Al-Qadir

El are putere desăvârșită. Prin puterea Sa a adus făpturile la ființă, le cârmuiește, le-a întocmit și le-a desăvârșit. Prin puterea Sa dă viață și dă moarte, îi învie pe robi pentru răsplătire și îl răsplătește pe binefăcător pentru binele său, iar pe răufăcător pentru răul său.

Când voiește un lucru, îi spune: „Fii!”, iar el este. Prin puterea Sa întoarce inimile și le îndreaptă după cum voiește și dorește.

Al-Latif

Știința Sa cuprinde tainele și lucrurile ascunse, pătrunde în cele lăuntrice și în lucrurile cele mai fine. El este blând cu robii Săi credincioși și le aduce cele folositoare prin blândețea și binefacerea Sa, pe căi pe care ei nici nu le percep. Astfel, acest Nume poartă sensul lui al-Khabir și sensul lui ar-Ra'uf.

Al-Hasib

El îi cunoaște pe robii Săi, le este de ajuns celor care se bizuie pe El și le dă robilor Săi răsplata cuvenită pentru binele și răul lor, potrivit înțelepciunii Sale și cunoașterii faptelor lor mărunte și mari.

Ar-Raqib

El cunoaște ceea ce ascund piepturile și veghează asupra fiecărui suflet pentru ceea ce a agonisit. El păzește creaturile și le conduce potrivit celei mai bune rânduieli și celei mai desăvârșite cârmuiri.

Al-Hafiz

El păzește ceea ce a creat, iar știința Sa cuprinde ceea ce a adus la ființă. Îi păzește pe apropiații Săi de căderea în păcate și pieire și îi ocrotește cu blândețe în mișcările și stările lor de repaus. El ține socoteala faptelor robilor și a răsplătirii lor.

Al-Muhit

El cuprinde toate lucrurile prin știință, putere, milă și puterea de a supune.

Al-Qahhar

El supune toate lucrurile. Creaturile se pleacă înaintea Lui și se smeresc înaintea măreției, tăriei și puterii Sale desăvârșite.

Al-Muqit

El îi dăruiește fiecărei făpturi hrana care o susține, îi asigură mijloacele de trai și le rânduiește după cum voiește, prin înțelepciunea Sa vrednică de laudă.

Al-Wakil

El ia asupra Sa cârmuirea creației prin știința Sa, desăvârșirea puterii Sale și cuprinderea înțelepciunii Sale. El îi ocrotește în mod deosebit pe apropiații Săi, le înlesnește calea binelui, îi ferește de greutate și le este de ajuns în toate treburile. Celui care Îl ia drept Ocrotitor, El îi este de ajuns. „Allah este Ocrotitorul celor care cred; El îi scoate din întunericuri la lumină."

Dhu al-Jalal wa al-Ikram

El este Stăpânul măreției și grandorii, Stăpânul milei, dărniciei și binefacerii generale și deosebite. El îi cinstește pe apropiații și aleșii Săi, care Îl venerează, Îl preamăresc și Îl iubesc.

Al-Wadud

El îi iubește pe Profeții și Mesagerii Săi și pe cei care îi urmează, iar ei Îl iubesc. El le este mai iubit decât orice lucru. Inimile lor sunt pline de iubirea Sa, limbile lor Îl laudă neîncetat, iar inimile lor sunt atrase către El prin iubire, sinceritate și întoarcere stăruitoare, sub toate aspectele.

Al-Fattah

El judecă între robii Săi prin hotărârile Legii revelate, hotărârile destinului și hotărârile răsplătirii. Prin blândețea Sa, le deschide celor sinceri vederea lăuntrică și le deschide inimile către cunoașterea și iubirea Lui și către întoarcerea la El.

El le deschide robilor Săi porțile milei și ale mijloacelor felurite de trai și rânduiește pentru ei cauzele prin care dobândesc binele acestei lumi și al Vieții de Apoi. „Ceea ce Allah deschide oamenilor din milă, nimeni nu poate opri; iar ceea ce El oprește, nimeni nu poate trimite după El."

Ar-Razzaq

El le dăruiește mijloace de trai tuturor robilor Săi: nu există nicio vietate pe pământ a cărei hrană să nu fie în grija lui Allah.

Mijloacele de trai pe care El le dăruiește robilor sunt de două feluri. Primul este general și îi cuprinde pe cei drepți și pe cei păcătoși, pe cei dintâi și pe cei de pe urmă; aceasta este hrana trupurilor.

Al doilea este deosebit: hrănirea inimilor cu știință și credință și mijloacele de trai permise care ajută la îndreptarea religiei. Acesta le este dăruit în mod deosebit credincioșilor, pe trepte diferite, potrivit înțelepciunii și milei Sale.

Al-Hakam și al-Adl

El judecă între robii Săi, în această lume și în Viața de Apoi, prin dreptatea și echitatea Sa. Nu nedreptățește nici măcar cu greutatea unui fir de praf; nimeni nu poartă povara altuia; robului nu i se dă pentru păcat o pedeapsă mai mare decât merită fapta sa; iar drepturile ajung la cei cărora le aparțin, fără ca vreun îndreptățit să rămână fără dreptul său.

El este drept în cârmuirea și hotărârea Sa: „Cu adevărat, Domnul meu este pe o cale dreaptă."

Jami' an-nas

El îi va aduna pe oameni pentru Ziua în privința căreia nu există nicio îndoială. Va strânge laolaltă faptele și mijloacele lor de trai, fără să lase nimic mic sau mare nenumerat, și va reuni ceea ce a fost risipit și prefăcut în pulbere din trupurile celor dintâi și ale celor de pe urmă, prin desăvârșirea puterii și vastitatea științei Sale.

Al-Hayy și al-Qayyum

El are viață desăvârșită și există prin Sine. El susține locuitorii cerurilor și ai pământului, cârmuindu-i, dăruindu-le mijloacele de trai și rânduind toate stările lor.

Al-Hayy cuprinde însușirile Esenței, iar al-Qayyum cuprinde însușirile faptelor.

An-Nur

El este Lumina cerurilor și a pământului. El luminează inimile cunoscătorilor prin cunoașterea Lui și prin credința în El și le luminează piepturile prin călăuzirea Sa. El a luminat cerurile și pământul prin luminile pe care le-a așezat în ele.

Vălul Său este lumină; dacă l-ar înlătura, strălucirea Feței Sale ar arde tot ceea ce cuprinde privirea Sa din creație.

Badi' as-samawati wa al-ard

El este Creatorul fără model al cerurilor și al pământului, adică le-a creat și le-a adus la ființă într-un chip de o frumusețe neîntrecută, printr-o creație minunată și o rânduială uimitoare și desăvârșită.

Al-Qabid și al-Basit

El restrânge mijloacele de trai și ia sufletele și lărgește mijloacele de trai și inimile. El face toate acestea potrivit înțelepciunii și milei Sale.

Al-Mu'ti și al-Mani

Nimeni nu poate opri ceea ce El dăruiește și nimeni nu poate dărui ceea ce El oprește. Toate lucrurile folositoare și toate foloasele sunt cerute de la El și nădăjduite de la El. El dăruiește cui voiește și oprește de la cine voiește, potrivit înțelepciunii și milei Sale.

Ash-Shahid

El vede toate lucrurile, aude toate glasurile, pe cele ascunse și pe cele rostite, și vede tot ceea ce există, lucrurile mărunte și cele însemnate, cele mici și cele mari. Știința Sa cuprinde toate lucrurile. El depune mărturie pentru robii Săi și împotriva lor prin ceea ce au săvârșit.

Al-Mubdi și al-Mu'id

Preaînaltul spune: „El este Cel care începe creația, apoi o reface.” El a început crearea oamenilor pentru a-i pune la încercare, ca să se arate care dintre ei săvârșește cele mai bune fapte; apoi îi va readuce pentru a-i răsplăti pe cei care au făcut bine pentru binele lor și pe cei care au făcut rău pentru răul lor.

Tot astfel, El este Cel care începe aducerea creaturilor la ființă, una după alta, și le readuce neîncetat.

Al-Fa'al lima yurid

El înfăptuiește tot ceea ce voiește. Aceasta ține de puterea Sa desăvârșită și de voința Sa care se împlinește: orice lucru pe care îl voiește îl înfăptuiește fără împotrivire și fără obstacol. Nu are sprijinitor și nici ajutor în niciuna dintre treburile Sale. Când voiește un lucru, îi spune: „Fii!”, iar el este.

Deși El înfăptuiește tot ceea ce voiește, voința Sa urmează înțelepciunii și este vrednică de laudă. El este descris prin puterea desăvârșită, prin voința care se împlinește și prin înțelepciunea cuprinzătoare în tot ceea ce înfăptuiește.

Al-Ghani și al-Mughni

El nu are nevoie de nimeni și de nimic. Independența Sa este absolută și deplină sub toate aspectele, datorită desăvârșirii Sale și desăvârșirii însușirilor Sale. Nicio lipsă nu-L poate atinge sub vreun aspect, iar independența Sa ține în mod necesar de Esența Lui.

Tot astfel, El nu poate fi decât Creator, Puternic, Dăruitor de mijloace de trai și Binefăcător. El este Cel care nu are nevoie de nimeni, iar în Mâna Sa se află vistieriile cerurilor și ale pământului și vistieriile acestei lumi și ale Vieții de Apoi.

El îmbogățește întreaga creație în sens general și îi îmbogățește în mod deosebit pe aleșii Săi prin cunoștințele divine și adevărurile credinței pe care le revarsă asupra inimilor lor.

Al-Halim

El revarsă asupra făpturilor Sale binefacerile văzute și ascunse, în pofida păcatelor și a numeroaselor lor abateri. Este blând și nu-i pedepsește pe cei neascultători de îndată pentru neascultarea lor, ci le dă răgaz să se căiască și să se întoarcă.

Ash-Shakir și ash-Shakur

El răsplătește cu mult chiar și faptele puține și iartă numeroase abateri. El înmulțește fără măsură răsplata faptelor celor sinceri, îi răsplătește pe cei recunoscători și îi pomenește pe cei care Îl pomenesc.

Allah Se apropie și mai mult de cel care se apropie de El printr-o faptă bună.

Al-Qarib și al-Mujib

Preaînaltul este aproape de fiecare om. Apropierea Sa este de două feluri.

Prima este apropierea generală față de orice om prin știința, cunoașterea deplină, supravegherea, vederea și cuprinderea Sa.

A doua este apropierea deosebită față de cei care Îl adoră, Îi cer și Îl iubesc. Adevărata natură a acestei apropieri nu poate fi înțeleasă pe deplin; sunt

cunoscute doar urmările ei: blândețea Sa față de rob, grija Sa pentru el, succesul și călăuzirea pe care i le dăruiește.

Printre urmările acestei apropieri se află răspunsul dat celor care Îl cheamă și răsplătirea celor care Îl adoră. El răspunde în mod general tuturor celor care Îl cheamă, oricine ar fi, oriunde s-ar afla și în orice stare s-ar afla, așa cum le-a făgăduit printr-o promisiune fără restricții.

El răspunde în mod deosebit celor care răspund chemării Sale și împlinesc Legea Sa. De asemenea, îi răspunde celui aflat în nevoie, celui care nu mai nădăjduiește în ajutorul făpturilor și care își îndreaptă cu putere spre El dorința, speranța și teama.

Al-Kafi

El le este de ajuns robilor Săi în toate nevoile și împrejurările care îi apasă. În mod deosebit, le este pe deplin de ajuns celor care cred în El, se bizuie pe El și Îi cer împlinirea nevoilor lor religioase și lumești.

Al-Awwal, al-Akhir, az-Zahir și al-Batin

Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a explicat aceste Nume într-un mod limpede și cuprinzător:

„Tu ești Cel Dintâi (al-Awwal), iar înaintea Ta nu este nimic; Tu ești Cel de pe Urmă (al-Akhir), iar după Tine nu este nimic; Tu ești Cel Mai Presus (az-Zahir), iar deasupra Ta nu este nimic; și Tu ești Cel Ascuns (al-Batin), iar nimic nu este mai aproape decât Tine.”[4]

Al-Wasi

Însușirile și atributele Sale, precum și tot ceea ce ține de ele, sunt atât de vaste, încât nimeni nu poate cuprinde lauda care I se cuvine. El este așa cum S-a lăudat pe Sine.

El are măreție, autoritate și stăpânire nemărginite, har și binefacere cuprinzătoare și o dărnicie fără margini.

[4] Hadithul care explică Numele al-Awwal, al-Akhir, az-Zahir și al-Batin a fost relatat de Muslim, nr. 2713, de la Abu Hurayrah - Allah să fie mulțumit de el.

Al-Hadi și ar-Rashid

El îi călăuzește și îi îndrumă pe robii Săi către toate lucrurile folositoare și îi îndepărtează de cele vătămătoare. Îi învață ceea ce nu cunosc, le dăruiește reușită și îi îndreaptă, le inspiră taqwa și le face inimile să se întoarcă spre El, ascultătoare poruncii Sale.

Ar-Rashid are un sens apropiat de cel al Numelui al-Hakim. Cuvintele și faptele Sale sunt pe deplin drepte și înțelepte; toate legiuirile Sale sunt bune, drepte și înțelepte, iar creația Sa poartă dreaptă rânduială și înțelepciune.

Al-Haqq

El este Adevărul în Esența și însușirile Sale, iar existența Sa este necesară prin Sine. El are toate însușirile și atributele desăvârșirii și nimic nu există decât prin El.

El nu a încetat și nu va înceta să fie descris prin maiestate, frumusețe și desăvârșire și nu a încetat și nu va înceta să fie cunoscut prin binefacere.

Cuvintele și faptele Lui sunt adevăr; întâlnirea cu El este adevăr, Mesagerii Lui sunt adevăr, Cărțile Lui sunt adevăr, religia Lui este adevăr, adorarea numai a Lui, fără niciun părtaș, este adevăr, iar tot ceea ce Îi aparține cu adevărat este adevăr.

„Aceasta pentru că Allah este Adevărul, iar ceea ce ei cheamă în afara Lui este falsitatea și pentru că Allah este Cel Preaînalt, Cel Mare."

„Spune: Adevărul este de la Domnul vostru; cine voiește să creadă, iar cine voiește să nu creadă."

„Ce se află după adevăr, dacă nu rătăcirea?"

„Spune: A venit adevărul și falsitatea a pierit. Cu adevărat, falsitatea este sortită pieirii."

Lauda Îi aparține lui Allah, prin a cărui binefacere se desăvârșesc faptele bune. Allah să trimită binecuvântare și pace asupra lui Muhammad, asupra familiei și companionilor săi și asupra celor care îi urmează până în Ziua Judecății.

Aceasta a fost spusă și scrisă de robul sărac înaintea Domnului său, Abd ar-Rahman ibn Nasir ibn Abd Allah ibn Nasir as-Sa'di. Allah să-l ierte pe el, pe părinții săi, pe învățătorii săi, pe cei pe care îi iubește și pe toți musulmanii. Amin.

Juzul 1

Sura al Fatihah

Sura 1 · Versetele 1 la 7

Revelată la Mecca

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾
ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿٢﴾ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَـٰلِكِ يَوْمِ
ٱلدِّينِ ﴿٤﴾
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾ ٱهْدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾
صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ﴿٧﴾

1. În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

2. Toată lauda Îi aparține lui Allah, Domnul tuturor lumilor,

3. Cel Milostiv, Îndurător,

4. Stăpânul Zilei Judecății.

5. Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.

6. Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă,

7. calea celor pe care i-ai binecuvântat, nu a celor care au atras mânia Ta și nici a celor rătăciți.

Versetele 1 la 5

„În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător”, adică: încep cu fiecare Nume al lui Allah Preaînaltul. Cuvântul „nume” este la singular și se află într-o construcție de anexare (idafah), astfel încât cuprinde toate Numele frumoase ale lui Allah.

„Allah” este Cel adorat, Singurul vrednic de adorare, datorită însușirilor desăvârșite ale divinității Sale.

„Ar-Rahman (Cel Milostiv) și Ar-Rahim (Îndurătorul)" sunt două Nume care arată că Preaînaltul are o milă vastă și măreață, care cuprinde toate lucrurile și orice ființă vie. El a rânduit-o pentru cei care au taqwa și îi urmează pe Profeții și Mesagerii Săi. Acestora le aparține mila deplină, iar ceilalți au o parte din ea.

Să se știe că unul dintre principiile asupra cărora primele generații ale comunității și imamii ei sunt de acord este credința în Numele lui Allah, în însușirile Sale și în consecințele acelor însușiri.

Ei cred, de pildă, că El este Ar-Rahman și Ar-Rahim, că are cu adevărat milă, iar urmările acestei mile ajung la cei de care El Se milostivește. Toate binefacerile sunt urmări ale milei Sale. Același lucru se spune despre toate celelalte Nume.

Despre Atotștiutorul se spune că are știință prin care cunoaște toate lucrurile; iar despre Atotputernicul se spune că are putere asupra tuturor lucrurilor.

„Toată lauda Îi aparține lui Allah" înseamnă lăudarea lui Allah pentru însușirile desăvârșirii și pentru toate faptele Sale, care izvorăsc din harul și dreptatea Sa. De aceea, Lui Îi aparține lauda desăvârșită sub toate aspectele.

„Domnul tuturor lumilor": Rabb este Cel care creează, cârmuiește și îngrijește toate lumile - adică tot ceea ce există în afara lui Allah - și le pregătește mijloacele de care au nevoie.

El le-a dăruit binefaceri mărețe, fără de care nu ar fi putut dăinui. Orice binefacere de care se bucură vine de la El, Preaînaltul.

Îngrijirea pe care Preaînaltul le-o acordă creaturilor Sale este de două feluri: generală și deosebită.

Îngrijirea generală constă în faptul că El a creat toate făpturile, le dăruiește mijloacele de trai și le călăuzește către ceea ce le este de folos și le asigură dăinuirea în această lume.

Îngrijirea deosebită este cea pe care le-o acordă aleșilor Săi: le sădește credința în inimi, le dăruiește izbânda în ea, le-o desăvârșește și îndepărtează de la ei toate piedicile și obstacolele care se așază între ei și credință. În esență, aceasta înseamnă că El îi călăuzește și le dăruiește izbânda în tot binele și îi ferește de orice rău. Poate că acesta este motivul pentru care cele mai multe rugăciuni ale Profeților folosesc Numele Rabb, căci toate cererile lor intră sub această îngrijire deosebită.

Astfel, cuvintele „Domnul tuturor lumilor" arată că numai El creează și cârmuiește, că numai El dăruiește binefacerile, că El este pe deplin independent de orice, iar toate lumile au nevoie deplină de El, sub orice aspect.

„Stăpânul Zilei Judecății": Stăpânul este Cel care are însușirea stăpânirii, manifestată prin aceea că poruncește și interzice, răsplătește și pedepsește și dispune în toate felurile de cei aflați în stăpânirea Sa.

Stăpânirea este legată aici de Ziua Judecății, adică Ziua Învierii, în care oamenii vor fi răsplătiți pentru faptele lor, bune sau rele. În acea Zi, desăvârșirea stăpânirii, dreptății și înțelepciunii Sale se va arăta pe deplin creaturilor, iar stăpânirile făpturilor vor înceta. Regii și supușii, robii și oamenii liberi vor fi deopotrivă: toți se vor supune măreției Sale, se vor smeri înaintea puterii Sale, vor aștepta judecata Lui, vor nădăjdui în răsplata Sa și se vor teme de pedeapsa Sa.

De aceea, această Zi a fost menționată în mod deosebit; altminteri, El este Stăpânul Zilei Judecății și al tuturor celorlalte zile.

„Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor" înseamnă: numai pe Tine Te alegem pentru adorare și numai Ție Îți cerem ajutorul. Așezarea complementului înaintea verbului exprimă exclusivitatea: Te adorăm pe Tine și nu adorăm pe nimeni în afara Ta; Îți cerem ajutorul Ție și nu cerem ajutor nimănui în afara Ta.

Adorarea este menționată înaintea cererii de ajutor fiindcă generalul este așezat înaintea particularului și fiindcă dreptul lui Allah Preaînaltul primește întâietate față de dreptul robului Său.

Adorarea este o denumire cuprinzătoare pentru toate faptele și cuvintele, văzute și ascunse, pe care Allah le iubește și de care este mulțumit. Cererea de ajutor înseamnă sprijinirea pe Allah Preaînaltul pentru dobândirea lucrurilor folositoare și îndepărtarea celor vătămătoare, împreună cu încrederea că El va face aceasta să se împlinească.

Împlinirea adorării lui Allah și cererea ajutorului Său sunt mijlocul de a dobândi fericirea veșnică și de a fi izbăvit de toate relele. Nu există cale de izbăvire în afara împlinirii acestor două lucruri.

O faptă nu este cu adevărat adorare decât atunci când este învățată de la Mesagerul lui Allah - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și este săvârșită numai pentru Fața lui Allah. Prin aceste două condiții ea devine adorare.

Cererea de ajutor este menționată după adorare, deși face parte din ea, deoarece robul are nevoie de ajutorul lui Allah Preaînaltul în fiecare act de adorare. Dacă Allah nu îl ajută, el nu va putea împlini ceea ce dorește dintre porunci și nu se va putea feri de lucrurile interzise.

Versetele 6 și 7

„Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă" înseamnă: arată-ne calea, îndrumă-ne și dăruiește-ne reușită în urmarea ei. Calea cea dreaptă este drumul limpede care duce la Allah și la Paradisul Său, iar aceasta înseamnă cunoașterea adevărului și lucrarea potrivit lui.

Așadar, călăuzește-ne către cale și călăuzește-ne pe cale. Călăuzirea către cale înseamnă rămânerea în religia Islamului și părăsirea tuturor celorlalte religii.

Călăuzirea pe cale cuprinde îndrumarea în toate amănuntele religiei, atât în cunoaștere, cât și în faptă.

Această rugăciune se numără printre cele mai cuprinzătoare și mai folositoare pentru rob. De aceea, omul trebuie să I-o adreseze lui Allah în fiecare rak'ah a rugăciunii sale, fiindcă are neapărată nevoie de această călăuzire.

Această cale dreaptă este „calea celor pe care i-ai binecuvântat": Profeții, cei deplin sinceri și statornici în adevăr, martirii și dreptcredincioșii.

Ea nu este calea „celor care au atras mânia Ta", adică a celor care au cunoscut adevărul, dar l-au părăsit, precum iudeii și cei asemenea lor; și nici calea „celor rătăciți", adică a celor care au părăsit adevărul din neștiință și rătăcire, precum creștinii și cei asemenea lor.

Învățăturile cuprinzătoare ale Surei al-Fatihah

Deși este scurtă, această sură cuprinde ceea ce nicio altă sură din Coran nu cuprinde. Ea conține cele trei feluri de tawhid.

Tawhid ar-rububiyyah - afirmarea unicității lui Allah în stăpânire, creare și cârmuire - se desprinde din cuvintele „Domnul tuturor lumilor".

Tawhid al-uluhiyyah - adorarea numai a lui Allah - se desprinde din Numele „Allah" și din cuvintele „Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor".

Tawhid al-asma wa as-sifat - afirmarea unicității lui Allah în Numele și însușirile Sale - înseamnă afirmarea însușirilor desăvârșite pe care Allah Preaînaltul Și le-a afirmat și pe care Mesagerul Său I le-a afirmat, fără negarea lor, fără asemănarea Lui cu făpturile și fără compararea însușirilor Sale cu ale acestora. Cuvântul „laudă", așa cum s-a arătat mai sus, dovedește acest lucru.

Sura afirmă profeția prin cuvintele „Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă", deoarece această călăuzire nu poate fi dobândită fără trimiterea Mesagerilor.

Ea afirmă răsplătirea faptelor prin cuvintele „Stăpânul Zilei Judecății" și arată că răsplătirea se va face cu dreptate, deoarece judecata înseamnă aici răsplătire dreaptă.

Ea afirmă hotărârea divină și faptul că robul își săvârșește cu adevărat faptele, spre deosebire de ceea ce susțin qadariții și jabriții. Mai mult, cuvintele „Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă" resping învățătura tuturor adepților inovațiilor și rătăcirii, deoarece calea cea dreaptă înseamnă cunoașterea adevărului și lucrarea potrivit lui, iar orice adept al inovației și rătăcirii se împotrivește acestui lucru.

Ea cuprinde închinarea sinceră a religiei lui Allah Preaînaltul, atât în adorare, cât și în cererea de ajutor, prin cuvintele „Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor".

Așadar, toată lauda Îi aparține lui Allah, Domnul tuturor lumilor.

Sura al Baqarah

Sura 2 · Juzul 1 · Versetele 1 la 141

Revelată la Medina

Versetele 1 la 5

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

الٓمٓ ﴿١﴾ ذَٰلِكَ ٱلْكِتَـٰبُ لَا رَيْبَ ۛ فِيهِ ۛ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾

1. Alif. Lam. Mim.

2. Aceasta este Cartea, fără nicio îndoială în ea, o călăuzire pentru cei care au taqwa,

ٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِٱلْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقْنَـٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾

3. cei care cred în nevăzut, împlinesc rugăciunea și dăruiesc din ceea ce le-am oferit,

وَٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِٱلْـَٔاخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

4. cei care cred în ceea ce ți-a fost pogorât ție și în ceea ce a fost pogorât înaintea ta și care au certitudine în privința Vieții de Apoi.

أُو۟لَـٰٓئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ ۖ وَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

5. Aceștia urmează o călăuzire de la Domnul lor și aceștia sunt cei care izbutesc.

Explicația formulei basmalah a fost prezentată mai sus.

În privința literelor izolate care apar la începutul unor sure, calea cea mai sigură este să nu discutăm sensul lor fără un temei din Legea revelată, fiind

totodată convinși că Allah Preaînaltul nu le-a revelat fără rost, ci dintr-o înțelepciune pe care noi nu o cunoaștem.

„Aceasta este Cartea", adică această Carte măreață este Cartea în adevăratul sens al cuvântului. Ea cuprinde știința înaltă și adevărul limpede pe care nu le-au cuprins cărțile celor dintâi și ale celor de pe urmă.

„În care nu este nicio îndoială": în ea nu există îndoială sub niciun aspect. Negarea îndoielii presupune afirmarea opusului ei, căci opusul îndoielii este certitudinea. Astfel, această Carte cuprinde cunoașterea sigură, care înlătură îndoiala și nesiguranța.

De aici se desprinde un principiu folositor: atunci când o negare are scop de laudă, ea trebuie să cuprindă afirmarea opusului, adică a unei desăvârșiri. Simpla negare indică o absență, iar absența pură nu cuprinde în sine nicio laudă.

Întrucât această Carte cuprinde certitudinea, iar călăuzirea nu poate fi dobândită decât prin certitudine, Allah a spus: „o călăuzire pentru cei care au taqwa".

Călăuzirea este aceea prin care omul este scos din rătăcire și din îndoieli și îndrumat să urmeze căile folositoare. Allah a spus numai „o călăuzire", fără să precizeze către ce anume, pentru a exprima generalitatea sensului. El nu a spus că este o călăuzire către un anumit folos sau către un anumit lucru, deoarece ea călăuzește către toate lucrurile care aduc binele în această lume și în Viața de Apoi.

Ea îi îndrumă pe robi în chestiunile de temelie și în cele de amănunt, deosebește adevărul de falsitate și ceea ce este corect de ceea ce este greșit și le explică felul în care să urmeze căile folositoare în această lume și în Viața de Apoi.

Într-un alt loc, Allah spune că este „o călăuzire pentru oameni" (al-Baqarah, 2:185), folosind o expresie generală. Aici și în alte locuri spune „o călăuzire pentru cei care au taqwa", fiindcă ea este, prin ea însăși, o călăuzire pentru întreaga creație. Însă cei sortiți nefericirii nu i-au acordat nicio atenție și nu au primit călăuzirea lui Allah. Prin ea, dovada a fost stabilită împotriva lor, dar, din cauza nefericirii lor, nu au tras folos.

În schimb, cei care au taqwa au împlinit cel mai important mijloc prin care se dobândește călăuzirea: taqwa. Adevărata ei natură este ca omul să ia măsurile care îl feresc de mânia și pedeapsa lui Allah, împlinind poruncile Sale și ferindu-se de lucrurile interzise. De aceea, ei au fost călăuziți prin Coran și au tras din el cel mai mare folos.

Allah Preaînaltul spune: „O, voi cei care credeți, dacă aveți taqwa față de Allah, El vă va dărui un criteriu prin care să deosebiți adevărul de falsitate" (al-

Anfal, 8:29). Cei care au taqwa sunt, așadar, cei care trag folos din semnele Coranului și din semnele aflate în creație.

Călăuzirea este de două feluri: călăuzirea prin explicarea și arătarea adevărului și călăuzirea prin dăruirea reușitei de a-l urma. Cei care au taqwa le-au dobândit pe amândouă, în timp ce ceilalți nu au primit această reușită. Simpla cunoaștere a adevărului, fără reușita de a lucra potrivit lui, nu este o călăuzire adevărată și deplină.

Apoi Allah îi descrie pe cei care au taqwa prin credințele lor, prin faptele lăuntrice și prin faptele văzute, deoarece taqwa le cuprinde pe toate: „cei care cred în nevăzut".

Adevărata natură a credinței este confirmarea deplină a celor vestite de Mesageri, confirmare care cuprinde și supunerea mădularelor. Esențialul nu este credința în lucrurile văzute și cunoscute prin simțuri, căci în această privință musulmanul nu se deosebește de necredincios. Esențială este credința în nevăzut, pe care nu îl vedem și nu îl percepem prin simțuri, ci în care credem pentru că Allah și Mesagerul Său ne-au vestit despre el.

Această credință îl deosebește pe musulman de necredincios, fiind o confirmare sinceră a spuselor lui Allah și ale Mesagerilor Săi. Credinciosul crede tot ceea ce Allah sau Mesagerul Său au vestit, fie că vede acel lucru, fie că nu, și indiferent dacă mintea și înțelegerea lui îl pot cuprinde.

Altfel stau lucrurile cu ereticii și cu cei care tăgăduiesc realitățile nevăzute. Fiindcă mințile lor mărginite și neglijente nu au ajuns să le înțeleagă, ei au tăgăduit ceea ce știința lor nu putea cuprinde. Astfel, rațiunea lor s-a stricat și gândirea lor s-a tulburat, în timp ce mințile credincioșilor care confirmă adevărul și se lasă călăuziți de călăuzirea lui Allah s-au curățit și s-au îndreptat.

Credința în nevăzut cuprinde tot ceea ce Allah a vestit despre lucrurile nevăzute din trecut și din viitor, despre stările Vieții de Apoi, despre realitățile însușirilor lui Allah și despre modul în care sunt acestea. Credincioșii afirmă cu adevărat existența însușirilor lui Allah și au certitudine în privința lor, chiar dacă nu înțeleg cum sunt ele.

„Împlinesc rugăciunea": Allah nu a spus doar că ei „fac rugăciunea" sau că „o aduc la îndeplinire", deoarece nu este suficientă simpla împlinire a formei ei văzute.

Împlinirea rugăciunii înseamnă săvârșirea ei deplină în exterior, prin împlinirea stâlpilor, obligațiilor și condițiilor sale, și în interior, prin statornicirea a ceea ce îi dă viață: prezența inimii în timpul rugăciunii și cugetarea la sensul cuvintelor și faptelor ei.

Aceasta este rugăciunea despre care Allah spune: „Cu adevărat, rugăciunea oprește de la faptele rușinoase și de la ceea ce este condamnat” (al-'Ankabut, 29:45) și aceasta este rugăciunea pentru care există răsplată. Omul nu primește din răsplata rugăciunii sale decât pentru partea pe care a împlinit-o cu înțelegere și prezență a inimii. Aici sunt cuprinse atât rugăciunile obligatorii, cât și cele voluntare.

„Și dăruiesc din ceea ce le-am oferit” cuprinde cheltuielile obligatorii, precum zakah, întreținerea soțiilor, a rudelor, a celor aflați în stăpânirea lor și alte cheltuieli asemănătoare, precum și cheltuielile recomandate pe toate căile binelui.

Cei cărora li se dăruiește nu sunt menționați, deoarece motivele cheltuirii sunt numeroase, iar categoriile beneficiarilor sunt felurite, și deoarece cheltuirea este, prin ea însăși, o apropiere de Allah. Prepoziția arabă min, care arată o parte dintr-un întreg, îi înștiințează că Allah nu le cere decât o parte mică din averile lor: o parte care nu le dăunează și nu îi împovărează, ci le aduce folos atât lor, cât și fraților lor.

Cuvintele „din ceea ce le-am oferit” arată că averile din mâinile oamenilor nu au fost dobândite numai prin puterea lor și nu le aparțin în mod independent. Ele sunt dăruite de Allah, Care li le-a încredințat și i-a binecuvântat cu ele. Așa cum Allah i-a binecuvântat și i-a favorizat față de mulți dintre robii Săi, ei trebuie să-I mulțumească dăruind o parte din ceea ce le-a oferit și venind în ajutorul fraților lor lipsiți.

Allah Preaînaltul alătură adesea rugăciunea și zakah în Coran, deoarece rugăciunea cuprinde sinceritatea față de Cel adorat, iar zakah și cheltuirea cuprind binefacerea față de robii Săi. Semnul fericirii robului este sinceritatea sa față de Cel adorat și străduința lui de a le fi de folos făpturilor. Semnul nefericirii sale este lipsa acestor două lucruri: nici sinceritate, nici binefacere.

„Cei care cred în ceea ce ți-a fost pogorât ție”: aceasta cuprinde Coranul și Sunnah. Allah Preaînaltul spune: „Allah a pogorât asupra ta Cartea și Înțelepciunea” (an-Nisa, 4:113).

Cei care au taqwa cred în tot ceea ce a adus Mesagerul și nu fac deosebire între părțile revelației pogorâte asupra lui, astfel încât să creadă în unele și să le respingă pe altele, fie prin tăgăduirea lor, fie prin interpretarea lor într-un sens pe care Allah și Mesagerul Său nu l-au voit. Așa procedează unii adepți ai inovațiilor: ei interpretează textele care se împotrivesc spuselor lor într-un fel care, în realitate, înseamnă că nu confirmă sensul acelor texte, chiar dacă le recunosc formularea. Prin urmare, ei nu cred cu adevărat în ele.

„Și în ceea ce a fost pogorât înaintea ta” cuprinde credința în cărțile anterioare. Credința în Cărți cuprinde credința în Mesageri și în tot ceea ce conțin acele

Cărți, îndeosebi Tora, Evanghelia și Psalmii. Aceasta este una dintre însușirile credincioșilor: ei cred în toate Cărțile cerești și în toți Mesagerii, fără să facă deosebire între ei.

„Și care au certitudine în privința Vieții de Apoi": Viața de Apoi este numele dat tuturor celor ce vor avea loc după moarte. Ea este menționată în mod deosebit după formularea generală, deoarece credința în Ziua de Apoi este unul dintre stâlpii credinței și cel mai puternic îndemn către dorința binelui, teama de rău și săvârșirea faptelor. Certitudinea este cunoașterea deplină, lipsită de cea mai mică îndoială și care dă naștere faptei.

„Aceștia", adică cei descriși prin aceste însușiri vrednice de laudă, „urmează o călăuzire de la Domnul lor", adică se află pe o călăuzire măreață, căci forma nehotărâtă arată aici măreția ei. Ce călăuzire ar putea fi mai mare decât aceste însușiri, care cuprind credința dreaptă și faptele corecte? Există oare o călăuzire adevărată în afara călăuzirii lor? Tot ceea ce i se împotrivește este rătăcire.

Prepoziția arabă 'ala, care indică aflarea deasupra, este folosită aici pentru călăuzire, în timp ce pentru rătăcire este folosită prepoziția fi, care înseamnă „în", ca în cuvintele: „Fie noi, fie voi ne aflăm pe o călăuzire sau într-o rătăcire vădită" (Saba, 34:24). Aceasta deoarece cel călăuzit se află deasupra prin călăuzire și este înălțat de ea, pe când cel rătăcit este cufundat în rătăcire și înjosit.

„Și aceștia sunt cei care izbutesc": izbânda înseamnă dobândirea lucrului dorit și izbăvirea de lucrul temut. Izbânda le este rezervată lor, pentru că nu există nicio cale către ea în afara urmării căii lor. Toate celelalte căi sunt căi ale nefericirii, pieirii și pierderii, care îl duc la nimicire pe cel care le urmează.

De aceea, după ce a menționat însușirile celor cu adevărat credincioși, Allah a menționat însușirile necredincioșilor care își arată necredința și se împotrivesc Mesagerului.

Versetele 6 și 7

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ سَوَآءٌ عَلَيۡهِمۡ ءَأَنذَرۡتَهُمۡ أَمۡ لَمۡ تُنذِرۡهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٦﴾

6. Cu adevărat, celor care nu cred le este totuna dacă îi avertizezi sau nu îi avertizezi; ei nu vor crede.

خَتَمَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ ۖ وَعَلَىٰٓ أَبْصَٰرِهِمْ غِشَٰوَةٌ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

7. Allah a pecetluit inimile și auzul lor, iar peste privirile lor este un văl. Ei vor avea o pedeapsă cumplită.

Allah Preaînaltul vestește că aceia care nu cred - adică aceia pe care necredința i-a cuprins și a ajuns să-i caracterizeze statornic - nu sunt îndepărtați de la ea de nimic și nu trag folos din nicio povățuire. Ei stăruie în necredința lor, astfel încât le este totuna dacă îi avertizezi sau nu îi avertizezi: ei nu vor crede.

Adevărata natură a necredinței este tăgăduirea celor aduse de Mesager sau tăgăduirea unei părți dintre ele. Chemarea nu le aduce acestor necredincioși alt folos decât stabilirea dovezii împotriva lor. Aceste cuvinte pun capăt speranței Mesagerului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - că ei vor crede, pentru ca el să nu se întristeze pentru ei și să nu se mistuie de mâhnire din pricina lor.

Apoi Allah a menționat piedicile care îi opresc de la credință: „Allah a pecetluit inimile și auzul lor", adică le-a pus o pecete prin care credința nu poate pătrunde și nu poate ajunge înăuntru. De aceea, ei nu înțeleg ceea ce le-ar fi de folos și nu aud ceea ce i-ar ajuta.

„Iar peste privirile lor este un văl", adică o acoperire și învelișuri care îi împiedică să privească în felul care le-ar aduce folos. Căile cunoașterii și ale binelui le-au fost închise. Nu se mai nădăjduiește nimic de la ei și nu se așteaptă niciun bine din partea lor.

Ei au fost lipsiți de acestea, iar porțile credinței le-au fost închise din cauza necredinței, tăgăduirii și împotrivirii lor încăpățânate după ce adevărul le devenise limpede. Allah Preaînaltul spune: „Le vom întoarce inimile și privirile, așa cum nu au crezut în el prima dată" (al-An'am, 6:110). Aceasta este pedeapsa grabnică, din această lume.

Apoi Allah a menționat pedeapsa viitoare: „Ei vor avea o pedeapsă cumplită", adică pedeapsa Focului și mânia neîntreruptă și veșnică a Celui Atotputernic.

După aceea, Preaînaltul i-a descris pe ipocriți, care arată în exterior Islamul, dar ascund în lăuntrul lor necredința.

Versetele 8 la 10

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَبِٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

8. Printre oameni sunt unii care spun: „Credem în Allah și în Ziua de Apoi”, dar ei nu sunt credincioși.

يُخَٰدِعُونَ ٱللَّهَ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

9. Ei încearcă să-L înșele pe Allah și pe cei care cred, însă nu fac decât să se înșele pe ei înșiși, fără să-și dea seama.

فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ ٱللَّهُ مَرَضًا ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌۢ بِمَا كَانُواْ يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾

10. În inimile lor este o boală, iar Allah le-a sporit boala. Ei vor avea o pedeapsă dureroasă pentru că au mințit.

Să se știe că ipocrizia înseamnă arătarea binelui și ascunderea răului. În această definiție intră atât ipocrizia în credință, cât și ipocrizia în fapte, precum cea menționată de Profet - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - în cuvintele: „Semnele ipocritului sunt trei: când vorbește, minte; când promite, nu-și ține promisiunea; iar când i se încredințează ceva, trădează.” Într-o altă relatare se adaugă: „Iar când se ceartă, se poartă nelegiuit.”[5]

Ipocrizia în credință, care îl scoate pe om din Islam, este aceea prin care Allah îi descrie pe ipocriți în această sură și în alte locuri.

Ipocrizia nu exista înainte ca Mesagerul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - să emigreze de la Mecca la Medina. După emigrarea sa, când a avut loc bătălia de la Badr și Allah i-a făcut pe credincioși biruitori și i-a întărit, cei din Medina care nu intraseră în Islam au fost umiliți. Unii dintre ei au început să se arate musulmani din teamă și pentru a-i înșela pe ceilalți, astfel încât sângele lor să fie cruțat și averile lor să rămână în siguranță. În aparență, trăiau printre musulmani ca și cum ar fi fost dintre ei, dar în realitate nu erau dintre ei.

Din blândețea lui Allah față de credincioși face parte faptul că El a dezvăluit stările ipocriților și i-a descris prin însușiri după care pot fi deosebiți, astfel încât

[5] Hadithul despre semnele ipocritului a fost relatat de al-Bukhari, nr. 33, și Muslim, nr. 59, de la Abu Hurayrah - Allah să fie mulțumit de el. Formularea despre purtarea nedreaptă în ceartă a fost relatată de al-Bukhari, nr. 34, și Muslim, nr. 58, de la Abd Allah ibn Amr - Allah să fie mulțumit de amândoi.

credincioșii să nu fie înșelați de ei, iar ipocriții să fie împiedicați să săvârșească multe dintre nelegiuirile lor. Allah Preaînaltul spune: „Ipocriții se tem că împotriva lor ar putea fi pogorâtă o sură care să le vestească ceea ce se află în inimile lor" (at-Tawbah, 9:64).

Allah a arătat ceea ce stă la temelia ipocriziei lor: „Printre oameni sunt unii care spun: «Credem în Allah și în Ziua de Apoi», dar ei nu sunt credincioși." Ei rostesc cu limbile ceea ce nu se află în inimile lor, iar Allah le-a arătat minciuna prin cuvintele „dar ei nu sunt credincioși". Credința adevărată este aceea asupra căreia inima și limba se află în acord; ceea ce fac ei nu este decât o încercare de a-L înșela pe Allah și de a-i înșela pe robii Săi credincioși.

Înșelătoria înseamnă că acela care vrea să înșele îi arată celui vizat un lucru, dar ascunde contrariul lui, pentru a-și putea atinge scopul față de el.

Ipocriții au urmat această cale față de Allah și față de robii Săi, dar înșelătoria lor s-a întors împotriva lor înșiși. Acesta este un lucru uimitor: de obicei, cel care înșeală fie își duce înșelătoria la capăt și obține ceea ce dorește, fie cel puțin rămâne fără câștig și fără pierdere. Înșelătoria acestor oameni s-a întors însă asupra lor, ca și cum toate uneltirile lor ar fi fost îndreptate spre propria nimicire, vătămare și ruinare.

Înșelătoria lor nu Îi dăunează cu nimic lui Allah Preaînaltul, iar uneltirea lor nu le aduce nicio vătămare robilor Săi credincioși. Credincioșii nu sunt vătămați de faptul că ipocriții își afișează credința și, prin aceasta, își pun averile la adăpost și obțin cruțarea vieților lor.

Uneltirea lor se întoarce chiar împotriva lor: în această lume au parte de umilire și rușine, precum și o mâhnire neîntreruptă din pricina puterii și biruinței dăruite credincioșilor. Apoi, în Viața de Apoi, vor avea pedeapsă dureroasă, chinuitoare și înspăimântătoare din cauza minciunii, necredinței și nelegiuirii lor. Cu toate acestea, din pricina neștiinței și nechibzuinței lor, ei nu-și dau seama.

„În inimile lor este o boală": boala avută aici în vedere este boala îndoielii, a ideilor înșelătoare și a ipocriziei. Inima este expusă la două boli care o scot din starea ei sănătoasă și echilibrată: boala îndoielilor false și boala dorințelor nimicitoare.

Necredința, ipocrizia, îndoielile și inovațiile țin toate de boala îndoielilor. Desfrânarea, iubirea faptelor rușinoase și a păcatelor și săvârșirea lor țin de boala dorințelor, așa cum spune Allah Preaînaltul: „pentru ca acela în a cărui inimă este o boală să nu fie cuprins de dorință" (al-Ahzab, 33:32), adică dorința desfrânării.

Cu adevărat sănătos este cel pe care Allah îl ferește de aceste două boli, astfel încât dobândește certitudinea și credința și rămâne răbdător, ferindu-se de orice păcat. Un asemenea om se bucură de o sănătate deplină a inimii.

Cuvintele despre ipocriți - „În inimile lor este o boală, iar Allah le-a sporit boala” - arată înțelepciunea Preaînaltului în rânduirea păcatelor asupra celor neascultători. Din cauza păcatelor lor anterioare, El îi încearcă prin alte păcate, care atrag după ele pedepsele cuvenite.

Allah Preaînaltul spune: „Le vom întoarce inimile și privirile, așa cum nu au crezut în el prima dată” (al-An'am, 6:110); „Când s-au abătut, Allah le-a abătut inimile” (as-Saff, 61:5); și: „Cât despre cei în ale căror inimi este o boală, ea le-a adăugat murdărie peste murdăria lor” (at-Tawbah, 9:125).

Pedeapsa unui păcat este săvârșirea unui alt păcat după el, așa cum una dintre răsplățile unei fapte bune este săvârșirea unei alte fapte bune după ea. Allah Preaînaltul spune: „Allah le sporește călăuzirea celor care se lasă călăuziți” (Maryam, 19:76).

Versetele 11 și 12

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ قَالُوٓا۟ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

11. Când li se spune: „Nu răspândiți stricăciunea pe pământ”, ei spun: „Noi nu facem decât să îndreptăm lucrurile.”

أَلَآ إِنَّهُمْ هُمُ ٱلْمُفْسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

12. Cu adevărat, ei sunt cei care răspândesc stricăciunea, dar nu-și dau seama.

Când acestor ipocriți li se interzice să răspândească stricăciunea pe pământ - adică să săvârșească fapte de necredință și păcate, printre care se numără dezvăluirea către dușmanii lor a tainelor credincioșilor și alianța cu necredincioșii -, ei spun: „Noi nu facem decât să îndreptăm lucrurile.”

Astfel, ei unesc răspândirea stricăciunii pe pământ cu pretenția că fapta lor nu este stricăciune, ci îndreptare. Ei răstoarnă realitățile: acționează potrivit falsității, fiind convinși că aceasta este adevărul. Aceasta este o vină mai gravă decât a celui care săvârșește un păcat știind că este păcat, deoarece acesta din urmă este mai aproape de izbăvire și există mai multă speranță că se va întoarce.

Prin cuvintele „Noi nu facem decât să îndreptăm lucrurile”, ei pretind că numai ei îndreaptă lucrurile, lăsând să se înțeleagă că dreptcredincioșii nu se numără printre cei care îndreaptă. Allah le-a întors pretenția împotriva lor, spunând: „Cu adevărat, ei sunt cei care răspândesc stricăciunea.”

Nu există stricăciune mai mare decât necredința în semnele lui Allah, oprirea oamenilor de la calea Lui, încercarea de a-L înșela pe Allah și de a-i înșela pe

aleșii Săi, alianța cu cei care se războiesc cu Allah și cu Mesagerul Său și pretenția, în pofida tuturor acestora, că asemenea fapte ar fi îndreptare. Mai poate exista vreo stricăciune după aceasta?

„Dar nu-și dau seama", adică nu posedă o cunoaștere care să le fie de folos, chiar dacă știu despre aceasta atât cât este de ajuns pentru ca dovada lui Allah să fie stabilită împotriva lor.

Săvârșirea păcatelor pe pământ este numită stricăciune deoarece ea aduce stricarea cerealelor, fructelor, copacilor și plantelor prin urgiile care le lovesc din cauza păcatelor.

Îndreptarea pământului înseamnă ca el să fie locuit și cultivat prin ascultarea de Allah și credința în El. Pentru aceasta a creat Allah făpturile, le-a așezat pe pământ și le-a dăruit necontenit mijloace de trai: ca ele să se folosească de acestea pentru ascultarea și adorarea Lui. Săvârșirea pe pământ a unor fapte potrivnice acestui scop înseamnă străduința de a răspândi stricăciunea și de a-i aduce ruinarea, abătându-l de la rostul pentru care a fost creat.

Versetul 13

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُواْ كَمَآ ءَامَنَ ٱلنَّاسُ قَالُوٓاْ أَنُؤْمِنُ كَمَآ ءَامَنَ ٱلسُّفَهَآءُ ۗ أَلَآ إِنَّهُمْ هُمُ ٱلسُّفَهَآءُ وَلَٰكِن لَّا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

13. Când li se spune: „Credeți așa cum au crezut oamenii", ei spun: „Să credem precum au crezut cei nechibzuiți?" Cu adevărat, ei sunt cei nechibzuiți, dar nu știu.

Când li se spune ipocriților: „Credeți așa cum au crezut oamenii", adică așa cum au crezut companionii - Allah să fie mulțumit de ei -, cu inima și cu limba, ei răspund potrivit pretenției lor false: „Să credem precum au crezut cei nechibzuiți?"

Prin „cei nechibzuiți" îi au în vedere - Allah să-i dezonoreze pe ipocriți - pe companionii Mesagerului. Ei pretind că nechibzuința companionilor i-ar fi împins să creadă, să-și părăsească ținuturile și să se ridice împotriva necredincioșilor, în timp ce rațiunea ar cere contrariul. Astfel, îi învinuiesc pe companioni de nechibzuință, lăsând să se înțeleagă că ei înșiși ar fi oamenii înțelepți, stăpâni ai chibzuinței și discernământului.

Allah le-a respins această afirmație și a vestit că ei sunt, în realitate, cei nechibzuiți.

Adevărata nechibzuință constă în faptul că omul nu cunoaște ceea ce îi este de folos și se străduiește pentru ceea ce îi face rău. Această descriere li se potrivește pe deplin și este adevărată în privința lor. În schimb, rațiunea și chibzuința înseamnă ca omul să cunoască ceea ce îi este de folos și să se străduiască să dobândească acel folos și să îndepărteze ceea ce îi face rău. Această descriere li se potrivește companionilor și credincioșilor și este adevărată în privința lor. Așadar, ceea ce contează sunt însușirile reale și dovada, nu simplele pretenții și vorbele goale.

Versetele 14 și 15

وَإِذَا لَقُوا۟ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا۟ إِلَىٰ شَيَـٰطِينِهِمْ قَالُوٓا۟ إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُونَ ﴿١٤﴾

14. Când îi întâlnesc pe cei care cred, spun: „Credem.” Dar când rămân singuri cu diavolii lor, spun: „Noi suntem, de fapt, cu voi; doar ne batem joc.”

ٱللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِى طُغْيَـٰنِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾

15. Allah Își bate joc de ei și îi lasă să stăruie în răzvrătirea lor, rătăcind orbește.

Aceste cuvinte se numără printre cele pe care le rostesc cu limba, fără să le creadă în inimă. Când se întâlnesc cu credincioșii, arată că urmează aceeași cale și că sunt alături de ei. Dar când rămân singuri cu diavolii lor - adică mai-marii și căpeteniile lor în rău - spun: „Noi suntem, de fapt, cu voi; doar ne batem joc de credincioși atunci când le arătăm că urmăm calea lor.” Aceasta este starea lor lăuntrică și cea văzută, iar uneltirea rea nu se întoarce decât împotriva celui care o urzește.

Allah Preaînaltul spune: „Allah Își bate joc de ei și îi lasă să stăruie în răzvrătirea lor, rătăcind orbește.” Aceasta este răsplata pentru faptul că și-au bătut joc de robii Săi. O formă prin care Allah Își bate joc de ei este aceea că le face să pară atrăgătoare nenorocirea și starea rea în care se află, până când își închipuie că sunt împreună cu credincioșii, deoarece Allah nu le-a dat credincioșilor putere asupra lor.

O altă formă prin care Își va bate joc de ei, în Ziua Învierii, este aceea că le va da, împreună cu credincioșii, o lumină văzută. Când credincioșii vor porni în lumina lor, lumina ipocriților se va stinge, iar ei vor rămâne nedumeriți în întuneric, după ce avuseseră lumina. Cât de cumplită va fi deznădejdea de după speranță! „Ei îi vor striga: «Oare nu am fost împreună cu voi?» Aceștia vor

spune: «Ba da, însă v-ați ispitit pe voi înșivă, ați așteptat, v-ați îndoit...»" (al-Hadid, 57:14).

„Îi lasă să stăruie" înseamnă că le sporește răzvrătirea; „în răzvrătirea lor" înseamnă în nelegiuirea și necredința lor; iar „rătăcind orbește" înseamnă că sunt nedumeriți și șovăitori. Aceasta face parte din felul în care Allah Își bate joc de ei.

Apoi Allah Preaînaltul le dezvăluie adevărata stare.

Versetul 16

أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱشْتَرَوُا۟ ٱلضَّلَٰلَةَ بِٱلْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَٰرَتُهُمْ وَمَا كَانُوا۟ مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

16. Aceștia sunt cei care au cumpărat rătăcirea în schimbul călăuzirii. Negoțul lor nu a adus niciun câștig și ei nu au fost călăuziți.

„Aceștia", adică ipocriții descriși prin însușirile de mai sus, sunt „cei care au cumpărat rătăcirea în schimbul călăuzirii". Ei au dorit rătăcirea așa cum un cumpărător dorește o marfă pentru care este gata să dea bunuri de mare preț.

Aceasta este una dintre cele mai grăitoare pilde. Rătăcirea, care este răul deplin, este înfățișată ca o marfă, iar călăuzirea, care este binele deplin, este așezată în locul prețului. Ei au dat călăuzirea, lepădându-se de ea, în schimbul rătăcirii pe care au dorit-o. Acesta este negoțul lor. Ce rău negoț și ce păgubos târg!

Dacă acela care dă un dinar în schimbul unui dirham iese în pierdere, ce se poate spune despre cel care dă o nestemată și primește pentru ea un dirham? Dar despre cel care dă călăuzirea în schimbul rătăcirii, alege nenorocirea în locul fericirii și dorește lucrurile cele mai josnice, părăsindu-le pe cele înalte? Negoțul său nu i-a adus câștig, ci cea mai mare pierdere. „Spune: Cu adevărat, cei pierduți sunt aceia care se vor pierde pe ei înșiși și pe familiile lor în Ziua Învierii. Aceasta este pierderea vădită" (az-Zumar, 39:15).

Cuvintele „și ei nu au fost călăuziți" confirmă rătăcirea lor și faptul că nu au dobândit nimic din călăuzire. Acestea sunt însușirile lor urâte.

Apoi Allah a dat o pildă despre ei, care le dezvăluie starea în modul cel mai limpede.

Versetele 17 la 20

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ ٱلَّذِى ٱسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّآ أَضَآءَتْ مَا حَوْلَهُۥ ذَهَبَ ٱللَّهُ بِنُورِهِمْ
وَتَرَكَهُمْ فِى ظُلُمَٰتٍ لَّا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾

17. Pilda lor este asemenea pildei celui care a aprins un foc. Când acesta a luminat tot ce se afla în jurul lui, Allah le-a luat lumina și i-a lăsat în întunericuri, fără să vadă.

صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

18. Surzi, muți și orbi, ei nu se vor întoarce.

أَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فِيهِ ظُلُمَٰتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَٰبِعَهُمْ فِىٓ ءَاذَانِهِم
مِّنَ ٱلصَّوَٰعِقِ حَذَرَ ٱلْمَوْتِ ۚ وَٱللَّهُ مُحِيطٌۢ بِٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٩﴾

19. Sau asemenea celor prinși într-o ploaie năprasnică din cer, însoțită de întunericuri, tunet și fulger. Ei își pun degetele în urechi din pricina trăsnetelor, de teama morții. Allah îi cuprinde pe necredincioși.

يَكَادُ ٱلْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَٰرَهُمْ ۖ كُلَّمَآ أَضَآءَ لَهُم مَّشَوْا۟ فِيهِ وَإِذَآ أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ
قَامُوا۟ ۚ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَٰرِهِمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

20. Fulgerul aproape că le răpește vederea. Ori de câte ori le luminează, merg prin lumina lui, iar când se întunecă peste ei, se opresc. Dacă Allah ar fi voit, le-ar fi luat auzul și vederea. Cu adevărat, Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.

Pilda care se potrivește întocmai stării lor este aceea a unui om care a aprins un foc. Se afla într-un întuneric adânc și avea mare nevoie de foc, așa că l-a aprins de la altcineva; nu avea un foc pregătit, ci îl luase din altă parte. Când focul a luminat tot ce se afla în jur, omul a văzut locul în care se găsea și primejdiile din el, s-a simțit în siguranță față de ele, s-a folosit de foc, s-a bucurat de el și a crezut că îl stăpânește.

Pe când se afla în această stare, Allah i-a luat lumina. Lumina și bucuria au dispărut împreună, iar el a rămas în întunericul adânc, alături de focul mistuitor. Focul și-a pierdut puterea de a lumina, dar și-a păstrat puterea de a arde. Astfel, omul a rămas în mai multe întunericuri: întunericul nopții, întunericul norilor, întunericul ploii și întunericul care vine după lumină. În ce stare se va afla un asemenea om?

La fel sunt și acești ipocriți. Ei au împrumutat focul credinței de la credincioși, deși credința nu era o însușire a lor. S-au folosit de el pentru o vreme; prin aceasta, sângele le-a fost cruțat, averile le-au rămas în siguranță și au dobândit un anumit fel de siguranță în această lume. În timp ce se aflau astfel, moartea a venit pe neașteptate și le-a luat folosul acelei lumini. Peste ei s-au abătut toate grijile, mâhnirile și chinurile: întunericul mormântului, întunericul necredinței, întunericul ipocriziei și întunericurile feluritelor păcate. După toate acestea urmează întunericul Focului. Ce rău loc de ședere!

De aceea, Allah Preaînaltul spune despre ei: „Surzi", adică nu aud binele; „muți", adică nu îl rostesc; „orbi", adică nu văd adevărul. „Ei nu se vor întoarce", pentru că au părăsit adevărul după ce l-au cunoscut și nu se mai întorc la el. Altfel este cel care a părăsit adevărul din neștiință și rătăcire: el nu înțelege și este mai aproape decât ei de a se întoarce.

Apoi Allah Preaînaltul spune: „Sau asemenea celor prinși într-o ploaie năprasnică din cer", adică pilda lor este și aceea a unui om prins într-o ploaie care coboară din cer din belșug. „Însoțită de întunericuri": întunericul nopții, întunericul norilor și întunericul ploii; „tunet": sunetul auzit din nori; „și fulger": lumina strălucitoare văzută odată cu norii.

„Ori de câte ori le luminează" fulgerul în acele întunericuri, „merg prin lumina lui, iar când se întunecă peste ei, se opresc", adică rămân pe loc.

Aceasta este starea ipocriților. Când aud Coranul, poruncile și interdicțiile lui, făgăduințele și avertismentele lui, își pun degetele în urechi și se îndepărtează de poruncile, interdicțiile, făgăduințele și avertismentele sale. Avertismentele îi înspăimântă, iar făgăduințele îi tulbură. De aceea se îndepărtează de ele cât pot de mult și le urăsc așa cum omul prins în ploaia năprasnică urăște acea ploaie: când aude tunetul, își pune degetele în urechi de teama morții. Acest om poate reuși să scape; dar cum ar putea ipocriții să scape, când Allah îi cuprinde prin puterea și știința Sa? Ei nu-I pot scăpa și nu-L pot face neputincios. El le păstrează toate faptele și îi va răsplăti pentru ele pe deplin.

Întrucât ei sunt loviți de surzenie, mutenie și orbire lăuntrică, iar căile credinței le sunt închise, Allah Preaînaltul spune: „Dacă Allah ar fi voit, le-ar fi luat auzul și vederea", adică auzul și vederea trupească. Acesta este un avertisment și o amenințare cu pedeapsa din această lume, pentru ca ei să fie precauți și să se

oprească de la o parte din răul și ipocrizia lor. „Cu adevărat, Allah are putere asupra tuturor lucrurilor”: nimic nu-L face neputincios. Puterea Sa se arată și prin faptul că, atunci când voiește un lucru, îl săvârșește fără ca cineva să-L poată împiedica sau înfrunta.

În acest verset și în altele asemănătoare se află un răspuns dat qadariților, care susțin că faptele lor nu intră sub puterea lui Allah Preaînaltul. Faptele lor fac parte dintre lucrurile cuprinse în cuvintele: „Cu adevărat, Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.”

Versetele 21 și 22

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعْبُدُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

21. O, oameni! Adorați-L pe Domnul vostru, Care v-a creat pe voi și pe cei de dinaintea voastră, pentru ca voi să aveți taqwa.

ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ فِرَٰشًا وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءً وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجَ بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

22. Cel Care v-a făcut pământul așternut și cerul zidire, a coborât apă din cer și, prin ea, a scos roade ca înzestrare pentru voi. Așadar, nu-I faceți lui Allah semeni, în vreme ce știți.

Aceasta este o poruncă generală, adresată tuturor oamenilor, și privește adorarea în sensul ei cuprinzător: împlinirea poruncilor lui Allah, ferirea de ceea ce El a interzis și credința în cele vestite de El. Preaînaltul le poruncește lucrul pentru care i-a creat. El spune: „Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât pentru a Mă adora” (adh-Dhariyat, 51:56).

Apoi Allah aduce dovada că numai El trebuie adorat: El este Domnul vostru, Care v-a crescut prin toate felurile de binefaceri. V-a adus la existență din neființă, i-a creat pe cei de dinaintea voastră și v-a dăruit binefaceri văzute și ascunse. El v-a făcut pământul un așternut pe care vă așezați și de care vă folosiți prin clădiri, agricultură, arat, deplasarea dintr-un loc în altul și multe alte foloase. El a făcut cerul o zidire deasupra locuinței voastre și a așezat în el lucrurile de care aveți neapărată nevoie, precum soarele, luna și stelele.

„A coborât apă din cer.” În limba arabă, sama' desemnează tot ceea ce se află deasupra ta. De aceea, tâlcuitorii au spus că prin „cer”, aici, se au în vedere norii.

Din ei, Allah Preaînaltul a coborât apă. „Și, prin ea, a scos roade”, precum cerealele, curmalele, fructele și alte culturi; „ca înzestrare pentru voi”, prin care vă hrăniți, vă întrețineți, trăiți și vă bucurați.

„Nu-I faceți lui Allah semeni”, adică egali și semeni dintre făpturile Sale, pe care să-i adorați așa cum Îl adorați pe Allah și să-i iubiți așa cum Îl iubiți pe Allah. Aceștia sunt făpturi asemenea vouă: creați, înzestrați și cârmuiți. Nu stăpânesc nici măcar greutatea unui fir de praf în ceruri sau pe pământ și nu vă pot nici folosi, nici vătăma.

„În vreme ce știți” că Allah nu are nici asociat, nici egal în creare, înzestrare și cârmuire și nici în dumnezeire și desăvârșire. Cum puteți, știind aceasta, să adorați alături de El alte divinități? Acesta este un lucru nespus de uimitor și culmea nechibzuinței.

Acest verset reunește porunca de a-L adora numai pe Allah, interdicția de a adora orice altceva și dovada limpede a obligației de a-L adora pe El și a zădărniciei adorării altcuiva. Aceasta este afirmarea tawhid ar-rububiyyah: faptul că numai El creează, înzestrează și cârmuiește. Dacă fiecare om recunoaște că Allah nu are niciun asociat în acestea, trebuie, în același fel, să recunoască faptul că El nu are niciun asociat în adorare. Aceasta este cea mai limpede dovadă rațională a unicității Creatorului și a zădărniciei asocierii altora cu El.

Cuvintele „pentru ca voi să aveți taqwa” pot însemna că, dacă Îl adorați numai pe Allah, vă feriți prin aceasta de mânia și pedeapsa Lui, fiindcă ați împlinit mijlocul care le îndepărtează. Ele pot însemna și că, dacă Îl adorați pe Allah, vă numărați printre cei care au taqwa și se caracterizează prin ea. Ambele sensuri sunt corecte și se presupun reciproc. Cel care împlinește adorarea pe deplin se numără printre cei care au taqwa, iar cel care are taqwa este izbăvit de pedeapsa și mânia lui Allah.

Versetele 23 și 24

وَإِن كُنتُمْ فِى رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا۟ بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِۦ وَٱدْعُوا۟ شُهَدَآءَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٢٣﴾

23. Dacă vă aflați la îndoială cu privire la ceea ce i-am pogorât robului Nostru, aduceți o sură asemenea lui și chemați-vă martorii în afară de Allah, dacă sunteți sinceri.

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُواْ وَلَن تَفْعَلُواْ فَٱتَّقُواْ ٱلنَّارَ ٱلَّتِى وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلْحِجَارَةُ ۖ أُعِدَّتْ لِلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٤﴾

24. Iar dacă nu o faceți - și nu o veți face nicicând - atunci feriți-vă de Focul al cărui combustibil sunt oamenii și pietrele, pregătit pentru necredincioși.

Aceasta este o dovadă rațională a sincerității Mesagerului lui Allah - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și a adevărului celor aduse de el.

„Dacă vă aflați", voi, cei care vă împotriviți Mesagerului, îi respingeți chemarea și pretindeți că minte, „la îndoială" și nesiguranță cu privire la ceea ce i-am pogorât robului Nostru - dacă este adevărat sau nu -, iată o probă dreaptă, care va hotărî între voi și el. El este un om asemenea vouă, nu o ființă de altă natură. Îl cunoașteți, căci a crescut printre voi. Nu scrie și nu citește, dar v-a adus o Carte despre care spune că vine de la Allah, în vreme ce voi spuneți că a născocit-o și a pus-o pe seama Lui.

Dacă lucrurile stau așa cum susțineți, aduceți o sură asemenea lui și cereți ajutorul oricui puteți dintre sprijinitorii și martorii voștri. Acest lucru ar trebui să vă fie ușor, mai ales pentru că sunteți oameni ai elocinței și ai oratoriei și nutriți o dușmănie puternică față de Mesager. Dacă aduceți o asemenea sură, atunci lucrurile stau așa cum susțineți. Dacă însă nu aduceți una, sunteți cu totul neputincioși și nu veți putea aduce niciodată o sură asemenea lui. Această provocare vă este adresată cu echitate, făcându-vi-se, de dragul argumentului, concesia cuprinsă în propria voastră pretenție. Ea este un semn măreț și o dovadă limpede a sincerității sale și a adevărului celor aduse de el.

Prin urmare, sunteți datori să-l urmați și să vă feriți de Focul atât de fierbinte și de puternic, încât oamenii și pietrele îi sunt combustibil. El nu este asemenea focului din această lume, care se aprinde cu lemne. Acest Foc este pregătit și rânduit pentru cei care nu cred în Allah și în Mesagerii Săi. Feriți-vă, așadar, să nu credeți în Mesagerul Său după ce vi s-a arătat limpede că el este Mesagerul lui Allah.

Acest verset și cele asemenea lui sunt numite versetele provocării, deoarece arată neputința făpturilor de a aduce ceva asemenea acestui Coran. Allah Preaînaltul spune: „Spune: Dacă oamenii și djinnii s-ar aduna ca să aducă ceva asemenea acestui Coran, nu ar putea aduce ceva asemenea lui, chiar dacă s-ar sprijini unii pe alții" (al-Isra', 17:88).

Cum ar putea o făptură creată din țărână să rostească vorbe asemenea cuvintelor Domnului domnilor? Cum ar putea cel lipsit și nevoiaș din toate punctele de vedere să aducă vorbe asemenea cuvintelor Celui Desăvârșit, Care

are desăvârșirea absolută și este pe deplin independent de orice? Aceasta nu este cu putință și depășește puterea omului. Oricine are chiar și cea mai mică pricepere și cunoaștere a felurilor de exprimare va vedea diferența uriașă atunci când cântărește acest Coran măreț în raport cu vorbele oamenilor elocvenți.

Cuvintele „Dacă vă aflați la îndoială" arată că acela pentru care există speranța de a fi călăuzit din rătăcire este omul cuprins de îndoială și nedumerire, care nu deosebește adevărul de falsitate. Dacă adevărul îi este explicat, este de așteptat să-l urmeze, cu condiția să-l caute cu sinceritate.

Cât despre cel încăpățânat, care cunoaște adevărul, dar îl părăsește, el nu se mai poate întoarce, pentru că a părăsit adevărul după ce i s-a arătat limpede și nu din neștiință. Pentru el nu mai există niciun mijloc de îndreptare. La fel, celui care se îndoiește, dar nu este sincer în căutarea adevărului, ci se îndepărtează și nu se străduiește să-l caute, de cele mai multe ori nu i se dăruiește izbânda.

Descrierea Mesagerului drept „rob" în acest context măreț arată că cea mai înaltă dintre însușirile sale este împlinirea robiei față de Allah, într-un chip pe care nimeni dintre cei dintâi sau cei de pe urmă nu l-a egalat.

El este descris drept rob și în contextul călătoriei de noapte: „Slavă Celui Care l-a purtat noaptea pe robul Său..." (al-Isra', 17:1), precum și în contextul pogorârii revelației: „Binecuvântat este Cel Care a pogorât Îndreptarul asupra robului Său, pentru ca el să fie un prevenitor pentru lumi" (al-Furqan, 25:1).

Cuvintele „pregătit pentru necredincioși" și versetele asemănătoare sunt o dovadă pentru învățătura Ahl as-Sunnah wa al-Jama'ah, potrivit căreia Paradisul și Focul sunt deja create, spre deosebire de ceea ce susțin mu'taziliții.

Ele arată, de asemenea, că aceia care afirmă unicitatea lui Allah, chiar dacă săvârșesc unele păcate mari, nu vor rămâne veșnic în Foc. Allah spune că el este „pregătit pentru necredincioși". Dacă păcătoșii dintre cei care afirmă unicitatea lui Allah ar rămâne veșnic acolo, Focul nu ar fi descris ca fiind pregătit numai pentru necredincioși. Aceasta se deosebește de învățătura kharijiților și a mu'taziliților.

Versetele mai arată că pedeapsa este meritată din pricina necredinței și a feluritelor păcate.

Versetul 25

وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ كُلَّمَا رُزِقُواْ مِنْهَا مِن ثَمَرَةٍ رِّزْقًا ۙ قَالُواْ هَٰذَا ٱلَّذِى رُزِقْنَا مِن قَبْلُ ۖ وَأُتُواْ بِهِۦ مُتَشَٰبِهًا ۖ وَلَهُمْ فِيهَآ أَزْوَٰجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۖ وَهُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٥﴾

25. Dă vestea bună celor care cred și săvârșesc fapte bune că vor avea Grădini pe sub care curg râuri. De fiecare dată când li se va dărui de acolo un rod ca hrană, vor spune: „Acesta este ceea ce ni s-a dăruit mai înainte", căci li se vor da roade asemănătoare. Acolo vor avea soții curățite și în ele vor rămâne veșnic.

După ce a menționat răsplata necredincioșilor, Allah menționează răsplata credincioșilor care săvârșesc fapte bune. Aceasta este calea urmată de Preaînaltul în Coran: El alătură îndemnul și avertismentul, astfel încât robul să dorească binele și să se teamă de rău, având deopotrivă teamă și speranță.

„Dă vestea bună", adică tu, Mesagerule, și oricine îi ține locul în transmiterea mesajului, „celor care cred" cu inimile lor „și săvârșesc fapte bune" cu mădularele lor. Prin faptele bune, ei confirmă credința din inimile lor.

Faptele bune sunt numite salihat, adică fapte îndreptătoare, deoarece prin ele se îndreaptă starea robului, treburile religiei și ale vieții sale lumești, precum și viața lui în această lume și în Viața de Apoi. Prin ele sunt îndepărtate stările stricate, iar omul ajunge să se numere printre cei dreptcredincioși, vrednici să locuiască aproape de Cel Milostiv în Paradisul Său.

Vestește-le, așadar, că „vor avea Grădini", adică livezi care cuprind copaci minunați, roade plăcute, ramuri bogate și umbră îndelungată. Ele sunt grădini care îl acoperă pe cel ce intră în ele, iar locuitorul lor se bucură de desfătare.

„Pe sub care curg râuri", adică râuri de apă, lapte, miere și vin. Locuitorii lor le fac să izvorască așa cum doresc și le îndreaptă încotro voiesc. Copacii sunt udați din ele și dau toate felurile de roade.

„De fiecare dată când li se va dărui de acolo un rod ca hrană, vor spune: «Acesta este ceea ce ni s-a dăruit mai înainte»", adică este de același fel și are aceleași însușiri. Toate roadele se aseamănă în frumusețe și gust plăcut; nu se află printre ele niciun rod neplăcut și nu există vreun timp în care locuitorii să fie lipsiți de desfătare. Ei se vor bucura necontenit mâncând din ele.

Despre cuvintele „li se vor da roade asemănătoare" s-a spus că roadele se aseamănă la nume, dar au gusturi diferite; s-a spus că se aseamănă la culoare, dar

au nume diferite; și s-a spus că se aseamănă unele cu altele prin frumusețe, gust plăcut și desfătare. Poate că acest din urmă sens este cel mai bun.

După ce a menționat locuințele lor, hrana, băutura și roadele lor, Allah menționează soțiile lor și le descrie în modul cel mai deplin, mai concis și mai limpede: „Acolo vor avea soții curățite." El nu spune că sunt curățite de un anumit neajuns, iar aceasta arată că sunt curățite sub toate aspectele. Firea, trupurile, limbile și privirile lor sunt curate.

În ceea ce privește firea lor, ele sunt iubitoare și se fac plăcute soților prin purtare frumoasă, bună conviețuire și bună-cuviință în cuvinte și fapte. Trupurile lor sunt curățite de menstruație, sângerarea de după naștere, spermă, urină, excremente, mucus, salivă și miros neplăcut. Ele sunt curățite și prin frumusețea lor desăvârșită: nu au niciun defect și nicio urâțenie trupească, ci sunt bune și frumoase. Limbile și privirile lor sunt curate: își păstrează privirile numai pentru soții lor și își feresc limbile de orice cuvânt urât.

Acest verset menționează vestitorul, pe cei cărora li se dă vestea, lucrul vestit și mijlocul prin care se ajunge la el. Cei care dau vestea sunt Mesagerul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și aceia din comunitatea sa care îi transmit mesajul. Cei cărora li se dă vestea sunt credincioșii care săvârșesc fapte bune. Lucrul vestit sunt Grădinile descrise prin aceste însușiri, iar mijlocul prin care se ajunge la ele este credința însoțită de fapte bune. Nu există altă cale către această veste bună. Aceasta este cea mai mare veste bună, adusă prin cea mai bună dintre făpturile lui Allah și dobândită prin cele mai bune mijloace.

Versetul arată și că este recomandat să li se dea credincioșilor vești bune și să fie încurajați să săvârșească fapte, menționându-li-se răsplata și roadele acelor fapte. Astfel, faptele devin mai ușoare. Cea mai mare veste bună pe care o poate primi omul este că Allah îi dăruiește izbânda de a crede și de a săvârși fapte bune. Aceasta este prima veste bună și temelia tuturor celorlalte. După ea urmează vestea bună adusă la moarte, iar apoi ajungerea la desfătarea veșnică. Îi cerem lui Allah să ne dăruiască din harul Său.

Versetele 26 și 27

ج
* إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَسْتَحْيِۦٓ أَن يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَيَقُولُونَ مَاذَآ أَرَادَ ٱللَّهُ
بِهَٰذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِۦ كَثِيرًا وَيَهْدِى بِهِۦ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِۦٓ إِلَّا
ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٢٦﴾

26. Cu adevărat, Allah nu Se sfiește să dea drept pildă un țânțar sau ceva mai presus de el. Cei care cred știu că ea este adevărul de la Domnul lor. Cei care nu cred spun: „Ce a voit Allah prin această pildă?” Prin ea, El îi lasă pe mulți să rătăcească și îi călăuzește pe mulți, dar nu îi lasă să rătăcească prin ea decât pe cei nelegiuiți,

ٱلَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهْدَ ٱللَّهِ مِنۢ بَعْدِ مِيثَٰقِهِۦ وَيَقْطَعُونَ مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ
وَيُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٢٧﴾

27. cei care încalcă legământul lui Allah după întărirea lui, rup ceea ce Allah a poruncit să fie unit și răspândesc stricăciunea pe pământ. Aceștia sunt cei aflați în pierdere.

Allah Preaînaltul spune: „Allah nu Se sfiește să dea drept pildă” orice pildă ar fi, chiar „un țânțar sau ceva mai presus de el”, pentru că pildele cuprind înțelepciune și fac adevărul limpede, iar Allah nu Se sfiește de adevăr.

Aceste cuvinte par să răspundă celor care au respins folosirea drept pildă a unor lucruri neînsemnate și au obiectat față de Allah din această pricină. Nu există însă niciun temei pentru o asemenea obiecție. Pildele fac parte din felul în care Allah îi învață pe robii Săi și din mila Sa față de ei, de aceea trebuie primite cu acceptare și mulțumire.

Allah spune: „Cei care cred știu că ea este adevărul de la Domnul lor.” Ei îi înțeleg sensul și cugetă asupra ei. Dacă înțeleg în amănunt ceea ce cuprinde, știința și credința lor sporesc. Dacă nu înțeleg toate amănuntele, ei știu totuși că pilda este adevărată și că ceea ce cuprinde este adevărat, chiar dacă felul în care adevărul se află în ea le rămâne ascuns. Ei știu că Allah nu a dat-o în zadar, ci dintr-o înțelepciune deplină și ca binefacere cuprinzătoare.

„Cei care nu cred spun: «Ce a voit Allah prin această pildă?»” Ei obiectează și rămân nedumeriți, iar aceasta le sporește necredința, așa cum credincioșilor le

sporește credința. De aceea Allah spune: „Prin ea, El îi lasă pe mulți să rătăcească și îi călăuzește pe mulți." Aceasta este starea credincioșilor și a necredincioșilor atunci când sunt pogorâte versetele Coranului.

Allah Preaînaltul spune: „Ori de câte ori este pogorâtă o sură, unii dintre ei spun: «Căruia dintre voi i-a sporit aceasta credința?» Celor care cred le sporește credința și ei se bucură. Cât despre cei în ale căror inimi este o boală, ea le adaugă murdărie la murdăria lor și ei mor necredincioși" (at-Tawbah, 9:124-125).

Nu există binefacere mai mare pentru robi decât pogorârea versetelor Coranului. Cu toate acestea, pentru unii ea devine încercare, nedumerire și rătăcire și le adaugă rău peste răul lor, iar pentru alții este dar și milă și le adaugă bine peste binele lor. Slavă Celui Care a făcut o asemenea deosebire între robii Săi și Care este singurul ce călăuzește și lasă să rătăcească.

Apoi Allah menționează înțelepciunea și dreptatea Sa atunci când îi lasă să rătăcească pe cei ce rătăcesc: „Dar nu îi lasă să rătăcească prin ea decât pe cei nelegiuiți", adică pe cei care ies din ascultarea lui Allah, li se împotrivesc cu încăpățânare Mesagerilor lui Allah și pentru care nelegiuirea a devenit o însușire statornică, fără ca ei să dorească să o schimbe. Înțelepciunea Sa cere ca aceștia să fie lăsați în rătăcire, deoarece nu sunt vrednici de călăuzire, tot așa cum înțelepciunea și harul Său cer călăuzirea celor care sunt caracterizați prin credință și împodobiți cu fapte bune.

Fisq, adică nelegiuirea și ieșirea din ascultare, este de două feluri. Primul îl scoate pe om din religie și este acea nelegiuire care înseamnă ieșirea din credință, precum cea menționată în acest verset și în altele asemănătoare. Al doilea nu îl scoate pe om din credință, așa cum se arată în cuvintele lui Allah Preaînaltul: „O, voi cei care credeți! Dacă un nelegiuit vă aduce o veste, cercetați-o..." (al-Hujurat, 49:6).

Apoi Allah îi descrie pe cei nelegiuiți: „cei care încalcă legământul lui Allah după întărirea lui". Aceasta cuprinde legământul dintre ei și Domnul lor, precum și legămintele dintre ei și ceilalți oameni, a căror respectare Allah le-a impus-o prin angajamente solemne și obligații. Ei nu țin seama de aceste legăminte, ci le încalcă, părăsesc poruncile Sale, săvârșesc ceea ce El a interzis și rup legămintele încheiate cu oamenii.

„Rup ceea ce Allah a poruncit să fie unit." Aici intră multe lucruri. Allah ne-a poruncit să păstrăm legătura dintre noi și El prin credința în El și împlinirea robiei față de El; legătura dintre noi și Mesagerul Său prin credință în el, iubirea și cinstirea lui și împlinirea drepturilor sale; precum și legăturile dintre noi și părinți, rude, prieteni și toți ceilalți oameni, împlinind drepturile pe care Allah ne-a poruncit să le păstrăm.

Credincioșii păstrează legăturile pe care Allah a poruncit să le păstreze și împlinesc pe deplin drepturile legate de ele. Nelegiuiții le rup și le aruncă în urma lor, înlocuindu-le cu nelegiuirea, ruperea legăturilor și săvârșirea păcatelor. Aceasta înseamnă răspândirea stricăciunii pe pământ.

„Aceștia", adică oamenii descriși astfel, „sunt cei aflați în pierdere" în această lume și în Viața de Apoi. Pierderea deplină le este atribuită numai lor, fiindcă îi cuprinde în toate stările lor și nu dobândesc niciun fel de câștig. Credința este o condiție pentru primirea oricărei fapte bune; celui lipsit de credință nu-i este primită nicio faptă bună. Aceasta este pierderea produsă de necredință.

Există însă și o pierdere care poate veni din necredință, din păcat sau din neglijarea unei fapte recomandate. Ea este menționată în cuvintele lui Allah Preaînaltul: „Cu adevărat, omul se află în pierdere" (al-'Asr, 103:2). Aceste cuvinte se aplică în general tuturor oamenilor, în afara celor caracterizați prin credință și fapte bune, care se îndeamnă unii pe alții la adevăr și se îndeamnă unii pe alții la răbdare. Adevărata pierdere înseamnă ratarea unui bine pe care robul era pe cale să-l dobândească și pe care îl putea dobândi.

Versetul 28

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِٱللَّهِ وَكُنتُمْ أَمْوَٰتًا فَأَحْيَٰكُمْ ۖ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

28. Cum puteți să nu credeți în Allah, când erați lipsiți de viață, iar El v-a dat viață? Apoi vă va face să muriți, apoi vă va readuce la viață, apoi la El veți fi întorși.

Această întrebare exprimă uimirea, mustrarea și dezaprobarea. Cum puteți să nu credeți în Allah, Care v-a creat din nimic și v-a dăruit toate felurile de binefaceri, apoi vă va face să muriți la împlinirea termenelor voastre, vă va răsplăti în morminte, vă va readuce la viață la înviere, iar apoi veți fi întorși la El și vă va da răsplata deplină?

Vă aflați sub stăpânirea, cârmuirea și bunătatea Sa și sub poruncile Sale religioase, iar după aceea veți fi supuși judecății prin care El răsplătește. Vi se cuvine oare să nu credeți în El? Este aceasta altceva decât o mare neștiință și o profundă nechibzuință? Ceea ce vi se cuvine este să aveți taqwa față de El, să-I mulțumiți, să credeți în El, să vă temeți de pedeapsa Sa și să nădăjduiți în răsplata Sa.

Versetul 29

هُوَ ٱلَّذِى خَلَقَ لَكُم مَّا فِى ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

29. El este Cel Care a creat pentru voi tot ceea ce se află pe pământ, apoi S-a îndreptat spre cer și l-a rânduit în șapte ceruri. El este Atotștiutorul.

„El este Cel Care a creat pentru voi tot ceea ce se află pe pământ", adică, din bunătate și milă față de voi, a creat tot ce se află pe pământ, pentru ca voi să vă folosiți de acele lucruri, să vă bucurați de ele și să trageți învățăminte.

Acest verset nobil arată că regula de bază privitoare la lucruri este îngăduința și puritatea, deoarece versetul este rostit pentru a aminti o binefacere. Sunt exceptate lucrurile rele și necurate. Interzicerea lor se înțelege tot din sensul versetului și din cunoașterea scopului său: Allah a creat lucrurile spre folosul nostru, iar ceea ce ne vatămă nu intră aici. Din desăvârșirea binefacerii Sale face parte și faptul că ne-a oprit de la lucrurile necurate, pentru a ne păzi de ele.

„Apoi S-a îndreptat spre cer și l-a rânduit în șapte ceruri. El este Atotștiutorul."

Verbul arab istawa apare în Coran cu trei sensuri. Când nu este urmat de nicio prepoziție, înseamnă ajungerea la deplinătate și desăvârșire, ca în cuvintele despre Musa: „Când a ajuns la deplina sa putere și maturitate..." (al-Qasas, 28:14).

Când este urmat de prepoziția 'ala, înseamnă înălțare și ridicare, ca în cuvintele: „Cel Milostiv S-a înălțat deasupra Tronului" (Ta-Ha, 20:5) și „ca să vă așezați pe spinarea lor" (az-Zukhruf, 43:13).

Când este urmat de prepoziția ila, înseamnă îndreptare și hotărâre, ca în acest verset. După ce Allah Preaînaltul a creat pământul, S-a îndreptat către crearea cerurilor. „L-a rânduit în șapte ceruri", adică le-a creat, le-a rânduit desăvârșit și le-a întocmit cu precizie.

„El este Atotștiutorul": „El știe ceea ce intră în pământ și ceea ce iese din el, ceea ce coboară din cer și ceea ce urcă la el" (Saba', 34:2); și: „Allah știe ceea ce ascundeți și ceea ce dezvăluiți" (an-Nahl, 16:19). El cunoaște taina și ceea ce este și mai ascuns.

Allah alătură adesea menționarea creației Sale afirmării științei Sale, așa cum face în acest verset și în cuvintele: „Oare Cel Care a creat să nu știe, când El este Cunoscătorul celor mai subtile lucruri, Atotștiutorul?" (al-Mulk, 67:14). Crearea făpturilor este cea mai limpede dovadă a științei, înțelepciunii și puterii Sale.

Versetele 30 la 34

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّى جَاعِلٌ فِى ٱلْأَرْضِ خَلِيفَةً ۖ قَالُوٓا۟ أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن
يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ ٱلدِّمَآءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ۖ قَالَ إِنِّىٓ أَعْلَمُ مَا
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

30. Când Domnul tău le-a spus îngerilor: „Voi așeza pe pământ un khalifah", ei au spus: „Vei așeza acolo pe cineva care va răspândi stricăciunea și va vărsa sânge, în vreme ce noi Te preamărim cu laude și Te sfințim?" El a spus: „Eu știu ceea ce voi nu știți."

وَعَلَّمَ ءَادَمَ ٱلْأَسْمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ فَقَالَ أَنۢبِـُٔونِى بِأَسْمَآءِ
هَٰٓؤُلَآءِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٣١﴾

31. El l-a învățat pe Adam toate numele, apoi le-a arătat îngerilor și a spus: „Spuneți-Mi numele acestora, dacă sunteți sinceri."

قَالُوا۟ سُبْحَٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ ۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

32. Ei au spus: „Slavă Ție! Nu avem nicio cunoaștere în afară de ceea ce ne-ai învățat. Cu adevărat, Tu ești Atotștiutorul, Preaînțeleptul."

قَالَ يَٰٓـَٔادَمُ أَنۢبِئْهُم بِأَسْمَآئِهِمْ ۖ فَلَمَّآ أَنۢبَأَهُم بِأَسْمَآئِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُل لَّكُمْ إِنِّىٓ أَعْلَمُ
غَيْبَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾

33. El a spus: „O, Adam! Spune-le numele lor." După ce Adam le-a spus numele lor, El a zis: „Nu v-am spus că Eu cunosc nevăzutul cerurilor și al pământului și cunosc ceea ce dezvăluiți și ceea ce ascundeați?"

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُوا۟ لِـَٔادَمَ فَسَجَدُوٓا۟ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَٱسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ
ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٣٤﴾

34. Și când le-am spus îngerilor: „Prosternați-vă înaintea lui Adam", ei s-au prosternat, în afară de Iblis. El a refuzat, s-a semețit și s-a numărat printre necredincioși.

Aici începe relatarea despre crearea și virtutea lui Adam - pacea fie asupra sa -, părintele omenirii. Când Allah Preaînaltul a voit să-l creeze, i-a înștiințat pe îngeri și le-a spus că îl va așeza pe pământ drept khalifah, urmat de generații care se vor succeda.

Îngerii - pacea fie asupra lor - au spus: „Vei așeza acolo pe cineva care va răspândi stricăciunea" prin păcate „și va vărsa sânge"? Vărsarea sângelui este menționată în mod deosebit după afirmația generală despre stricăciune, pentru a arăta gravitatea uciderii. Ei au spus aceasta potrivit presupunerii lor că acel khalifah așezat pe pământ va săvârși asemenea fapte.

Îngerii L-au declarat pe Creator mai presus de aceasta și L-au preamărit. Ei au arătat că stăruie în adorarea lui Allah într-un chip lipsit de stricăciune: „în vreme ce noi Te preamărim cu laude", adică Te declarăm mai presus de orice neajuns, lăudându-Te așa cum se cuvine măreției Tale.

Cuvintele „Te sfințim" pot însemna: Te declarăm numai pe Tine sfânt; în acest caz, construcția arabă arată exclusivitatea și sinceritatea. Ele pot însemna și: ne curățim pentru Tine, adică ne curățim prin dobândirea însușirilor frumoase, precum iubirea, teama și preamărirea lui Allah, și prin îndepărtarea însușirilor urâte.

Allah Preaînaltul le-a spus îngerilor: „Eu știu", cu privire la acest khalifah, „ceea ce voi nu știți." Voi vorbiți potrivit celor pe care le presupuneți, însă Eu cunosc cele văzute și cele ascunse. Eu știu că binele rezultat din crearea acestui khalifah este de multe ori mai mare decât răul cuprins în această creare.

Allah a voit să-i aleagă dintre urmașii săi pe Profeți, pe cei deplin sinceri și statornici în adevăr, pe martiri și pe dreptcredincioși; să le arate făpturilor semnele Sale; să se împlinească acte de adorare care nu s-ar putea împlini fără crearea acestor generații, precum jihadul și altele; să scoată la iveală, prin încercare, binele și răul ascunse în firile celor supuși responsabilității religioase; să-l deosebească pe dușmanul Său de aliatul Său și pe susținătorul Său de potrivnicul Său; și să dezvăluie răul ascuns în sufletul lui Iblis, înrădăcinat în el și caracteristic lui. Toate acestea sunt înțelepciuni măreațe, dintre care chiar și numai una ar fi fost îndeajuns.

Întrucât cuvintele îngerilor - pacea fie asupra lor - lăsau să se înțeleagă că ei se considerau superiori acelui khalifah pe care Allah urma să-l așeze pe pământ, Allah Preaînaltul a voit să le arate virtutea lui Adam, pentru ca ei să-i recunoască rangul și să vadă desăvârșirea înțelepciunii și științei lui Allah.

„El l-a învățat pe Adam toate numele", adică numele lucrurilor și lucrurile pe care acestea le denumesc. L-a învățat atât numele, cât și obiectul numit, adică atât cuvintele, cât și sensurile, inclusiv formele obișnuite ale numelor și diminutivele lor, precum „castron" și „castronel".

„Apoi le-a arătat", adică a arătat lucrurile denumite, „îngerilor", pentru a-i încerca și a se vedea dacă le cunosc sau nu. „Spuneți-Mi numele acestora, dacă sunteți sinceri" în afirmația și presupunerea voastră că sunteți mai buni decât acest khalifah.

Ei au spus: „Slavă Ție!", adică Te declarăm mai presus de orice obiecție din partea noastră și de orice împotrivire față de porunca Ta. „Nu avem nicio cunoaștere" sub niciun aspect, „în afară de ceea ce ne-ai învățat", prin harul și dărnicia Ta. „Cu adevărat, Tu ești Atotștiutorul, Preaînțeleptul."

Atotștiutorul este Cel a Cărui știință cuprinde totul. Nimic nu-I rămâne ascuns și nu se pierde din știința Sa nici măcar greutatea unui fir de praf în ceruri sau pe pământ, nici ceva mai mic sau mai mare decât acesta.

Preaînțeleptul este Cel Căruia Îi aparține înțelepciunea desăvârșită; nicio făptură nu se află în afara ei și nicio poruncă nu se abate de la ea. El nu a creat nimic fără înțelepciune și nu a poruncit nimic fără înțelepciune. Înțelepciunea înseamnă așezarea fiecărui lucru în locul care i se potrivește.

Îngerii au recunoscut știința și înțelepciunea lui Allah, precum și neputința lor de a cunoaște până și cel mai mic lucru. Ei au recunoscut harul lui Allah asupra lor și faptul că El i-a învățat ceea ce nu știau.

Atunci Allah a spus: „O, Adam! Spune-le numele lor", adică numele lucrurilor pe care Allah li le arătase îngerilor și pe care ei nu putuseră să le numească. „După ce Adam le-a spus numele lor", îngerilor li s-a arătat limpede superioritatea lui Adam față de ei și au văzut înțelepciunea și știința Creatorului în așezarea acestui khalifah.

„Nu v-am spus că Eu cunosc nevăzutul cerurilor și al pământului?" Nevăzutul este ceea ce ne este ascuns și nu putem vedea. Dacă El cunoaște nevăzutul, este cu atât mai firesc să cunoască ceea ce se vede. „Cunosc ceea ce dezvăluiți", adică arătați, „și ceea ce ascundeați."

Apoi Allah Preaînaltul le-a poruncit îngerilor să se prosterneze înaintea lui Adam, pentru a-l cinsti și a-i arăta rangul, iar prin aceasta să împlinească adorarea față de Allah Preaînaltul. Ei au ascultat porunca lui Allah și cu toții s-au grăbit să se prosterneze, „în afară de Iblis". El a refuzat să se prosterneze, s-a semețit față de porunca lui Allah și l-a disprețuit pe Adam. El a spus: „Să mă prosternez înaintea unuia pe care l-ai creat din lut?" (al-Isra', 17:61).

Refuzul și semeția lui au fost urmarea necredinței ascunse în el. Atunci au ieșit la iveală dușmănia sa față de Allah și Adam, necredința și semeția lui.

Din aceste versete se desprind numeroase semne și învățăminte. Ele afirmă vorbirea lui Allah Preaînaltul și faptul că El nu a încetat să vorbească, rostind ceea ce voiește. Ele afirmă că El este Atotștiutor și Preaînțelept.

Ele mai arată că, atunci când înțelepciunea lui Allah privitoare la unele făpturi sau porunci ne rămâne ascunsă, robul trebuie să se supună, să recunoască limitele propriei înțelegeri și să recunoască înțelepciunea lui Allah. Ele arată grija lui Allah față de îngeri și bunătatea Sa față de ei, deoarece i-a învățat ceea ce nu cunoșteau și le-a atras atenția asupra lucrurilor de care nu erau conștienți.

Aceste versete arată virtutea cunoașterii din mai multe puncte de vedere:

Allah S-a făcut cunoscut îngerilor prin știința și înțelepciunea Sa. Le-a arătat virtutea lui Adam prin cunoaștere și faptul că aceasta este cea mai bună însușire pe care o poate avea un rob. Le-a poruncit să se prosterneze înaintea lui Adam pentru a-l cinsti după ce superioritatea cunoașterii sale devenise limpede.

Ele arată și că încercarea altora prin întrebări, atunci când aceștia nu pot răspunde, urmată de explicația dată de cel înzestrat cu o cunoaștere mai mare, dovedește superioritatea lui mai deplin decât dacă le-ar fi spus răspunsul de la început.

Ele ne îndeamnă să comparăm starea părintelui omenirii cu aceea a părintelui djinnilor, să recunoaștem virtutea lui Adam și binefacerile lui Allah asupra lui, precum și dușmănia lui Iblis față de el. Din ele se desprind și multe alte învățăminte.

Versetele 35 și 36

وَقُلْنَا يَٰٓـَٔادَمُ ٱسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ ٱلْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ ٱلشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٣٥﴾

35. Noi am spus: „O, Adam! Locuiește tu și soția ta în Paradis și mâncați din el din belșug, oriunde doriți, dar nu vă apropiați de acest pom, căci atunci veți fi dintre cei nedrepți.”

فَأَزَلَّهُمَا ٱلشَّيْطَٰنُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ ۖ وَقُلْنَا ٱهْبِطُوا۟ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۖ وَلَكُمْ فِى ٱلْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَٰعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

36. Shaytan i-a făcut să alunece din el și i-a scos din starea în care se aflau. Noi am spus: „Coborâți! Veți fi dușmani unii altora. Pe pământ veți avea un loc de ședere și mijloace de trai pentru un timp.”

După ce Allah l-a creat pe Adam și i-a arătat virtutea, Și-a desăvârșit binefacerea asupra lui, creând din el o soție lângă care să-și găsească liniștea și de a cărei companie să se bucure. Le-a poruncit să locuiască în Paradis și să

mănânce de acolo din belșug și cu plăcere, „oriunde doriți”, adică din toate felurile de roade și fructe.

Allah i-a spus: „Aici nu vei flămânzi și nu vei fi gol; nu vei înseta și nu vei suferi de arșița soarelui” (Ta-Ha, 20:118-119).

„Nu vă apropiați de acest pom”, unul dintre soiurile de pomi ai Paradisului; Allah știe cel mai bine care era. El le-a interzis să se apropie de el ca încercare și probă sau dintr-o înțelepciune pe care noi nu o cunoaștem. „Căci atunci veți fi dintre cei nedrepți.” Aceasta arată că oprirea exprimă o interdicție (haram), deoarece săvârșirea faptei atrăgea nedreptatea.

Dușmanul lor a continuat să le șoptească și să le înfățișeze drept atrăgătoare ideea de a mânca din ceea ce le fusese interzis, până când i-a făcut să alunece, adică i-a împins la greșeală făcând-o să pară atrăgătoare. „El le-a jurat amândurora pe Allah: «Eu sunt pentru voi un sfătuitor sincer»” (al-A'raf, 7:21).

Ei au fost înșelați de el și l-au ascultat. Astfel, i-a scos din desfătarea și belșugul în care se aflau și au fost coborâți în sălașul oboselii, al greutăților și al luptei.

„Veți fi dușmani unii altora”, adică Adam și urmașii săi vor fi dușmanii lui Iblis și ai urmașilor lui. Se știe că un dușman se străduiește din răsputeri să-i facă rău dușmanului său, să-i aducă răul pe orice cale și să-l lipsească de bine pe orice cale.

În aceste cuvinte se află un avertisment pentru fiii lui Adam împotriva lui Shaytan. Allah Preaînaltul spune: „Cu adevărat, Shaytan este un dușman pentru voi, așa că luați-l drept dușman. El își cheamă adepții numai pentru ca ei să fie dintre locuitorii Focului mistuitor” (Fatir, 35:6); și: „Îl luați pe el și pe urmașii lui drept aliați în locul Meu, deși vă sunt dușmani? Ce rău schimb pentru cei nedrepți!” (al-Kahf, 18:50).

Apoi Allah menționează locul în care au fost coborâți: „Pe pământ veți avea un loc de ședere”, adică o locuință și un sălaș, „și mijloace de trai pentru un timp”, până la împlinirea termenelor voastre. După aceea veți pleca de acolo către sălașul pentru care ați fost creați și care a fost creat pentru voi.

Versetul arată că durata acestei vieți este vremelnică și trecătoare. Lumea aceasta nu este o locuință adevărată, ci doar un loc de trecere din care omul își ia merinde pentru sălașul celălalt; ea nu trebuie clădită ca loc de ședere veșnică.

Versetul 37

فَتَلَقَّىٰٓ ءَادَمُ مِن رَّبِّهِۦ كَلِمَٰتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

37. Apoi Adam a primit de la Domnul său nişte cuvinte, iar El i-a primit căinţa. Cu adevărat, El este Primitorul căinţei, Îndurătorul.

„Apoi Adam a primit", adică a deprins şi a învăţat „de la Domnul său nişte cuvinte", pe care Allah i le-a insuflat. Acestea sunt: „Doamne al nostru, ne-am nedreptăţit pe noi înşine..." până la sfârşitul versetului. Prin aceste cuvinte, Adam şi-a recunoscut păcatul şi I-a cerut lui Allah iertare. Atunci Allah i-a primit căinţa şi S-a îndurat de el. Cu adevărat, El este Primitorul căinţei celui care se căieşte înaintea Lui şi se întoarce la El.

Primirea căinţei de către Allah este de două feluri: mai întâi, El îi dăruieşte robului izbânda de a se căi; apoi, îi primeşte căinţa atunci când sunt întrunite condiţiile ei. El este Îndurătorul cu robii Săi, iar din îndurarea Sa faţă de ei face parte faptul că le dăruieşte izbânda de a se căi, îi iartă şi trece cu vederea greşelile lor.

Versetele 38 şi 39

قُلْنَا ٱهْبِطُوا۟ مِنْهَا جَمِيعًا ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّى هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَاىَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

38. Am spus: „Coborâţi cu toţii de acolo! Iar când vă va veni de la Mine călăuzire, cei care vor urma călăuzirea Mea nu vor avea a se teme şi nici nu vor fi mâhniţi."

وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَكَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٣٩﴾

39. Iar cei care nu cred şi tăgăduiesc semnele Noastre, aceia sunt oamenii Focului şi vor rămâne în el veşnic.

Porunca de a coborî este repetată pentru ca de ea să fie legat ceea ce urmează: „Iar când vă va veni de la Mine călăuzire". Aceasta înseamnă: oricând vă va veni de la Mine, vouă, oamenilor şi djinnilor, o călăuzire - un Mesager şi o Carte care va îndruma spre ceea ce vă apropie de Mine şi de mulţumirea Mea -, atunci oricine dintre voi va urma călăuzirea Mea, crezând în Mesagerii şi Cărţile Mele

și lăsându-se călăuzit de ele, adică dând crezare tuturor veștilor aduse de Mesageri și de Cărți, împlinind poruncile și ferindu-se de interdicții, „nu va avea a se teme și nici nu va fi mâhnit”.

Într-un alt verset, Allah spune: „Iar cel care va urma călăuzirea Mea nu se va rătăci și nu va fi nefericit” (Ta-Ha, 20:123).

Allah a rânduit, așadar, patru roade ale urmării călăuzirii Sale. Primul este lipsa fricii, iar al doilea, lipsa mâhnirii. Deosebirea dintre ele este aceasta: dacă lucrul neplăcut a trecut deja, el naște mâhnire; iar dacă este așteptat, naște frică. Allah le-a înlăturat pe amândouă de la cel care urmează călăuzirea. Când ele lipsesc, se dobândește opusul lor: siguranța deplină.

De asemenea, Allah a înlăturat rătăcirea și nefericirea de la cel care urmează călăuzirea Sa. Când acestea lipsesc, se statornicesc opusurile lor: călăuzirea și fericirea. Prin urmare, cel care urmează călăuzirea lui Allah dobândește siguranța, fericirea și călăuzirea în această lume și în Viața de Apoi, iar de la el este îndepărtat orice rău: frica, mâhnirea, rătăcirea și nefericirea. El dobândește ceea ce dorește și este ferit de ceea ce se teme.

Starea lui este opusă stării celui care nu urmează călăuzirea lui Allah, ci nu crede în ea și tăgăduiește semnele Sale. Aceștia sunt „oamenii Focului”, adică rămân legați de el așa cum însoțitorul rămâne alături de însoțitorul său și datornicul de creditorul său. „Vor rămâne în el veșnic”: nu vor ieși din el, chinul nu le va fi ușurat și nu vor fi ajutați.

Aceste versete și cele asemănătoare lor arată că făpturile dintre oameni și djinni se împart în două categorii: oamenii fericirii și oamenii nefericirii. Ele descriu cele două categorii și faptele care duc la fiecare dintre ele. În privința răsplății și a pedepsei, djinnii sunt asemenea oamenilor, așa cum le sunt asemenea și în privința poruncilor și a interdicțiilor.

Apoi Allah Preaînaltul a început să le amintească fiilor lui Israel binefacerile și bunătatea Sa față de ei.

Versetele 40 la 43

يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَتِيَ ٱلَّتِيٓ أَنۡعَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ وَأَوۡفُواْ بِعَهۡدِيٓ أُوفِ بِعَهۡدِكُمۡ وَإِيَّٰيَ فَٱرۡهَبُونِ ﴿٤٠﴾

40. O, fii ai lui Israel! Amintiți-vă de binefacerea Mea pe care v-am dăruit-o, țineți-vă legământul față de Mine, iar Eu Îmi voi ține legământul față de voi, și numai de Mine să vă temeți.

وَءَامِنُواْ بِمَآ أَنزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوٓاْ أَوَّلَ كَافِرٍۭ بِهِۦ ۖ وَلَا تَشْتَرُواْ بِـَٔايَـٰتِى ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّـٰىَ فَٱتَّقُونِ ﴿٤١﴾

41. Credeți în ceea ce am pogorât, care confirmă ceea ce aveți deja, și nu fiți primii care nu cred în el. Nu vindeți semnele Mele pentru un preț neînsemnat și numai față de Mine să aveți taqwa.

وَلَا تَلْبِسُواْ ٱلْحَقَّ بِٱلْبَـٰطِلِ وَتَكْتُمُواْ ٱلْحَقَّ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

42. Nu amestecați adevărul cu falsitatea și nu ascundeți adevărul, deși îl cunoașteți.

وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَٱرْكَعُواْ مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ ﴿٤٣﴾

43. Împliniți rugăciunea, dați zakah și plecați-vă împreună cu cei care se pleacă.

Prin Israel se înțelege Ya'qub - pacea fie asupra sa. Cuvintele le sunt adresate grupurilor fiilor lui Israel care se aflau în Medina și în împrejurimile ei, dar îi cuprind și pe cei veniți după ei. Allah le-a dat o poruncă generală: „Amintiți-vă de binefacerea Mea pe care v-am dăruit-o". Aceasta cuprinde toate binefacerile, dintre care unele vor fi amintite în această sură. A le aminti înseamnă a le recunoaște cu inima, a-L lăuda pentru ele cu limba și a folosi mădularele și binefacerile primite în ceea ce El iubește și Îi este plăcut.

„Țineți-vă legământul față de Mine" se referă la legământul prin care li s-a cerut să creadă în Allah și în Mesagerii Săi și să statornicească Legea Sa. „Iar Eu Îmi voi ține legământul față de voi" înseamnă că El îi va răsplăti pentru aceasta. Aici este avut în vedere legământul menționat de Allah în cuvintele: „Allah a încheiat legământ cu fiii lui Israel și am ridicat dintre ei douăsprezece căpetenii. Allah a spus: «Eu sunt cu voi. Dacă împliniți rugăciunea, dați zakah și credeți în Mesagerii Mei...»", până la cuvintele: „...s-a rătăcit de la calea cea dreaptă" (al-Ma'idah, 5:12).

Apoi Allah le-a poruncit ceea ce trebuia să-i îndemne la împlinirea legământului: teama de El și numai de El. Cel care se teme de Allah este îndemnat prin această teamă să-I împlinească poruncile și să se ferească de interdicțiile Sale.

Allah le-a dat apoi porunca deosebită fără de care credința lor nu poate fi nici deplină, nici valabilă: „Credeți în ceea ce am pogorât", adică în Coranul pe care l-a pogorât robului și Mesagerului Său, Muhammad - pacea și binecuvântarea lui

Allah fie asupra sa. El le-a poruncit să creadă în Coran și să-l urmeze, iar aceasta presupune credința în cel căruia i-a fost pogorât.

Allah a arătat și motivul care trebuia să-i îndemne la credință: Coranul „confirmă ceea ce aveți deja", adică este în acord cu Scripturile lor, nu le contrazice și nu li se opune. De vreme ce Coranul este în acord cu ele și aduce același mesaj pe care l-au adus Mesagerii, nimic nu-i împiedică să creadă în el. Dimpotrivă, ei ar trebui să fie cei dintâi care cred și îl confirmă, pentru că sunt oamenii Scripturilor și ai cunoașterii.

Cuvintele „confirmă ceea ce aveți deja" arată și că, dacă nu cred în Coran, necredința lor se întoarce împotriva lor prin tăgăduirea propriilor Scripturi. Mesajul adus de Muhammad este același pe care l-au adus Musa, 'Isa și ceilalți Profeți. A-l tăgădui înseamnă a tăgădui și ceea ce se afla la ei.

Mai mult, Scripturile pe care le au cuprind descrierea Profetului care a adus acest Coran și vestea venirii sale. Dacă nu cred în el, tăgăduiesc o parte din ceea ce le-a fost pogorât. Cine tăgăduiește o parte din revelație o tăgăduiește pe toată, așa cum cel care nu crede într-un singur Mesager îi tăgăduiește pe toți Mesagerii.

După ce le-a poruncit să creadă în el, Allah le-a interzis opusul și i-a avertizat împotriva necredinței: „Nu fiți primii care nu cred în el", adică în Mesager și în Coran. Această formulare este mai puternică decât simpla poruncă de a nu-l tăgădui. Dacă ar fi primii care nu cred în el, s-ar grăbi spre necredință, deși de la ei se cuvenea contrariul, și ar purta atât păcatul lor, cât și păcatul celor care le-ar urma pilda.

Apoi Allah a arătat ce îi împiedică să creadă: preferința lor pentru câștigul lumesc neînsemnat în locul fericirii veșnice. „Nu vindeți semnele Mele pentru un preț neînsemnat" se referă la funcțiile, veniturile și bunurile despre care își închipuiau că le-ar pierde dacă ar crede în Allah și în Mesagerul Său. Ei au dat semnele lui Allah în schimbul acestor lucruri, alegând aceste câștiguri și punându-le mai presus de semnele Sale.

„Și numai față de Mine să aveți taqwa", nu față de altcineva. Dacă au taqwa numai față de Allah, aceasta îi face să pună credința în semnele Sale mai presus de câștigul neînsemnat. Alegerea acelui câștig arată, dimpotrivă, că taqwa a părăsit inimile lor.

„Nu amestecați adevărul cu falsitatea și nu ascundeți adevărul." Allah le-a interzis două lucruri: amestecarea adevărului cu falsitatea și ascunderea adevărului. De la oamenii Scripturilor și ai cunoașterii se așteaptă să deosebească adevărul de falsitate și să facă adevărul cunoscut, pentru ca cei care caută călăuzirea să fie călăuziți, cei rătăciți să se întoarcă și dovada să fie statornicită împotriva celor încăpățânați. Allah a lămurit semnele și dovezile Sale, pentru ca

adevărul să se deosebească de falsitate, iar calea celor călăuziți să se deosebească de calea nelegiuiților.

Învățatul care face aceasta este unul dintre urmașii Mesagerilor și dintre călăuzitorii comunităților. Cel care amestecă adevărul cu falsitatea, deși știe deosebirea dintre ele, și ascunde adevărul pe care îl cunoaște și pe care i s-a poruncit să-l arate este unul dintre cei care cheamă spre Foc. Oamenii nu urmează în treburile religiei decât învățații lor. Să-și aleagă, așadar, fiecare una dintre aceste două stări.

„Împliniți rugăciunea", atât în chip văzut, cât și lăuntric, „dați zakah" celor îndreptățiți să primească zakah „și plecați-vă împreună cu cei care se pleacă", adică rugați-vă împreună cu cei care se roagă. Dacă fac acestea și, totodată, cred în Mesagerii și în semnele lui Allah, ei reunesc faptele văzute cu cele lăuntrice, sinceritatea față de Cel adorat cu binefacerea față de robii Săi și actele de adorare ale inimii cu cele ale trupului și ale averii.

Cuvintele „plecați-vă împreună cu cei care se pleacă" sunt o poruncă de a împlini rugăciunea în congregație și arată obligativitatea ei. Ele arată, de asemenea, că plecarea în rugăciune este unul dintre stâlpii acesteia, deoarece rugăciunea a fost numită printr-una dintre părțile ei. Numirea unui act de adorare prin una dintre părțile sale arată că acea parte este obligatorie în cadrul lui.

Versetul 44

أَتَأْمُرُونَ ٱلنَّاسَ بِٱلْبِرِّ وَتَنسَوْنَ أَنفُسَكُمْ وَأَنتُمْ تَتْلُونَ ٱلْكِتَٰبَ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾

44. Le porunciți oamenilor evlavia, dar uitați de voi înșivă, deși citiți Scriptura? Oare nu pricepeți?

„Le porunciți oamenilor evlavia", adică le porunciți credința și binele, „dar uitați de voi înșivă", adică nu vă porunciți vouă înșivă același lucru, deși citiți Scriptura. „Oare nu pricepeți?"

În limba arabă, rațiunea este numită 'aql pentru că, prin ea, omul pricepe ceea ce îi aduce folos și este oprit de la ceea ce îi face rău. Rațiunea îl îndeamnă pe om să fie primul care împlinește ceea ce le poruncește altora și primul care părăsește ceea ce le interzice. Cine le poruncește altora binele, dar nu îl săvârșește, sau le interzice răul, dar nu îl părăsește, arată lipsa sa de rațiune și neștiința sa, mai ales dacă știe adevărul și dovada a fost statornicită împotriva lui.

Deși acest verset a fost pogorât cu privire la fiii lui Israel, sensul său este general și i se aplică fiecărui om, așa cum spune Allah Preaînaltul: „O, voi cei

care credeți! De ce spuneți ceea ce nu faceți? Este foarte urât înaintea lui Allah să spuneți ceea ce nu faceți" (as-Saff, 61:2-3).

Versetul nu arată că omul care nu împlinește el însuși binele poruncit trebuie să înceteze să poruncească binele și să interzică răul. El are două obligații: să le poruncească altora binele și să le interzică răul, iar el însuși să-și poruncească binele și să-și interzică răul. Părăsirea uneia dintre aceste obligații nu îi îngăduie să o părăsească și pe cealaltă. Desăvârșirea constă în împlinirea amândurora, iar la cealaltă extremă se află părăsirea amândurora. Împlinirea uneia și părăsirea celeilalte nu ating prima treaptă, dar se află mai presus de cea din urmă.

Mai mult, oamenii sunt înclinați în chip firesc să nu urmeze pe cineva ale cărui fapte îi contrazic cuvintele. Ei urmează faptele într-o măsură mai mare decât urmează simplele cuvinte.

Versetele 45 la 48

وَٱسْتَعِينُواْ بِٱلصَّبْرِ وَٱلصَّلَوٰةِ ۚ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى ٱلْخَٰشِعِينَ ﴿٤٥﴾

45. Căutați ajutor prin răbdare și rugăciune. Cu adevărat, ea este grea, afară de cei smeriți,

ٱلَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَٰقُواْ رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ ﴿٤٦﴾

46. care sunt convinși că Îl vor întâlni pe Domnul lor și că la El se vor întoarce.

يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱذْكُرُواْ نِعْمَتِىَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّى فَضَّلْتُكُمْ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٧﴾

47. O, fii ai lui Israel! Amintiți-vă de binefacerea Mea pe care v-am dăruit-o și că v-am ales mai presus de toate popoarele.

وَٱتَّقُواْ يَوْمًا لَّا تَجْزِى نَفْسٌ عَن نَّفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَٰعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٨﴾

48. Feriți-vă de o Zi în care niciun suflet nu-i va fi de folos altui suflet cu nimic, nicio mijlocire nu va fi primită de la el, nicio răscumpărare nu va fi luată de la el și ei nu vor fi ajutați.

Allah le-a poruncit să caute ajutor în toate treburile lor prin toate felurile răbdării: răbdarea în ascultarea de Allah, până când omul împlinește ceea ce i s-a poruncit; răbdarea de a se feri de neascultarea lui Allah, până când o părăsește; și răbdarea în fața hotărârilor dureroase ale lui Allah, fără să se revolte împotriva lor. Prin răbdare și prin stăruința sufletului în ceea ce Allah a poruncit să fie îndurat cu răbdare se dobândește un mare ajutor în orice treabă. Cine se străduiește să rabde va fi ajutat de Allah să rabde.

La fel este rugăciunea, care este măsura credinței și îl oprește pe om de la faptele rușinoase și de la ceea ce este rău. Prin ea se caută ajutor în toate treburile. „Ea este grea", adică anevoioasă, „afară de cei smeriți". Pentru ei este ușoară, deoarece smerenia, teama de Allah și speranța în ceea ce se află la El îi fac să o împlinească având inimă deschisă, așteptând răsplata și temându-se de pedeapsă. Cel care nu este astfel nu are niciun îndemn care să-l cheme la rugăciune, iar dacă o împlinește, ea devine pentru el unul dintre cele mai grele lucruri.

Smerenia este supunerea inimii înaintea lui Allah Preaînaltul, liniștea și pacea ei, frângerea ei înaintea Lui, cu umilință, simțirea nevoii de El, credința în El și în întâlnirea cu El. De aceea Allah spune: „care sunt convinși că Îl vor întâlni pe Domnul lor", iar El îi va răsplăti pentru faptele lor, „și că la El se vor întoarce".

Această convingere le ușurează actele de adorare, le aduce mângâiere în necazuri, le alină suferințele și îi oprește de la faptele rele. Ei vor avea desfătarea statornică în încăperile înalte ale Paradisului. Pentru cel care nu crede în întâlnirea cu Domnul său, rugăciunea și celelalte acte de adorare se numără printre cele mai grele lucruri.

Apoi Allah le-a amintit din nou fiilor lui Israel binefacerea Sa, pentru a-i povățui, a-i avertiza și a-i îndemna. El i-a înspăimântat cu Ziua Învierii, în care niciun suflet, chiar dacă ar fi unul nobil, precum sufletele Profeților și ale celor drepți, nu-i va fi de niciun folos altui suflet, chiar dacă acesta i-ar fi una dintre cele mai apropiate rude. Nimic, mare sau mic, nu-l va ajuta pe om, ci numai fapta pe care a trimis-o înaintea sa.

Nicio mijlocire nu va fi primită pentru cineva fără îngăduința lui Allah și fără ca El să fie mulțumit de cel pentru care se mijlocește. Allah nu primește dintre fapte decât ceea ce a fost săvârșit pentru Fața Sa și potrivit căii drepte și Sunnei. Nu va fi primită nicio răscumpărare, chiar dacă fiecare suflet nedrept ar avea tot ceea ce se află pe pământ și încă pe atât ca să se răscumpere de la pedeapsa lui Allah. „Și ei nu vor fi ajutați", adică nimeni nu va îndepărta răul de la ei.

Astfel, Allah a negat orice folos care ar putea veni de la făpturi. Cuvintele „niciun suflet nu-i va fi de folos altui suflet cu nimic" privesc dobândirea folosului, iar cuvintele „și ei nu vor fi ajutați" privesc îndepărtarea răului. Aceste două afirmații neagă ajutorul pe care o făptură l-ar putea oferi în mod

independent. Cuvintele „nicio mijlocire nu va fi primită de la el, nicio răscumpărare nu va fi luată de la el” neagă folosul căutat de la cineva care îl stăpânește, fie în schimbul unei compensații, precum răscumpărarea, fie fără compensație, precum mijlocirea.

Aceasta îl face pe rob să-și desprindă inima de atașamentul față de făpturi, știind că ele nu au puterea să-i aducă nici măcar un folos cât greutatea unui fir de praf, și să și-o lege de Allah, Cel Care aduce folosul și îndepărtează răul. Astfel, Îl adoră numai pe El, fără niciun asociat, și Îi cere ajutorul pentru a-L adora.

Versetele 49 la 57

وَإِذْ نَجَّيْنَٰكُم مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ أَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ ۚ وَفِى ذَٰلِكُم بَلَآءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾

49. Și amintiți-vă când v-am izbăvit de oamenii lui Faraon, care vă supuneau celui mai rău chin: vă înjunghiau fiii și le lăsau în viață pe femeile voastre. În aceasta a fost o mare încercare de la Domnul vostru.

وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ ٱلْبَحْرَ فَأَنجَيْنَٰكُمْ وَأَغْرَقْنَآ ءَالَ فِرْعَوْنَ وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ ﴿٥٠﴾

50. Și amintiți-vă când am despărțit marea pentru voi, v-am izbăvit și i-am înecat pe oamenii lui Faraon, în vreme ce voi priveați.

وَإِذْ وَٰعَدْنَا مُوسَىٰٓ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ ٱتَّخَذْتُمُ ٱلْعِجْلَ مِنۢ بَعْدِهِۦ وَأَنتُمْ ظَٰلِمُونَ ﴿٥١﴾

51. Și amintiți-vă când i-am rânduit lui Musa patruzeci de nopți, iar după plecarea lui ați luat vițelul spre adorare și ați fost nedrepți.

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنكُم مِّنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

52. Apoi, după aceea, v-am iertat, pentru ca voi să fiți recunoscători.

وَإِذْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾

53. Și amintiți-vă când i-am dat lui Musa Cartea și Criteriul deosebirii, pentru ca voi să fiți călăuziți.

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَٰقَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُم بِٱتِّخَاذِكُمُ ٱلْعِجْلَ فَتُوبُوٓا۟ إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَٱقْتُلُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِندَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

54. Și amintiți-vă când Musa a spus poporului său: „O, poporul meu! V-ați nedreptățit pe voi înșivă luând vițelul spre adorare. Întoarceți-vă cu căință la Creatorul vostru și ucideți-vă unii pe alții. Aceasta este mai bine pentru voi la Creatorul vostru." Apoi El v-a primit căința. Cu adevărat, El este Primitorul căinței, Îndurătorul.

وَإِذْ قُلْتُمْ يَٰمُوسَىٰ لَن نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى ٱللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ ٱلصَّٰعِقَةُ وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ ﴿٥٥﴾

55. Și amintiți-vă când ați spus: „O, Musa! Nu te vom crede până când nu-L vom vedea pe Allah în chip deslușit." Atunci trăsnetul v-a lovit, în vreme ce voi priveați.

ثُمَّ بَعَثْنَٰكُم مِّنۢ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

56. Apoi v-am readus la viață după moartea voastră, pentru ca voi să fiți recunoscători.

وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ ٱلْغَمَٰمَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْكُمُ ٱلْمَنَّ وَٱلسَّلْوَىٰ ۖ كُلُوا۟ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقْنَٰكُمْ ۖ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

57. Am făcut norii să vă umbrească și am coborât asupra voastră mana și prepelițele: „Mâncați din lucrurile bune cu care v-am înzestrat." Ei nu Ne-au nedreptățit pe Noi, ci s-au nedreptățit pe ei înșiși.

Aici începe enumerarea amănunțită a binefacerilor dăruite fiilor lui Israel. „V-am izbăvit de oamenii lui Faraon", adică de Faraon, de căpeteniile și oștile sale. Înainte de aceasta, ei îi supuneau „celui mai rău chin", folosindu-i și împovărându-i cu cele mai grele munci. Le înjunghiau fiii de teamă că numărul lor va crește, iar pe femei le lăsau în viață. Astfel, se aflau între ucidere și umilirea prin munci istovitoare, fiind lăsați în viață ca și cum li s-ar fi făcut o favoare și fiind priviți de sus. Aceasta este culmea înjosirii.

Allah le-a dăruit izbăvirea deplină și l-a înecat pe dușmanul lor sub ochii lor, pentru ca ei să se bucure. „În aceasta", adică în izbăvirea voastră, „a fost o mare încercare de la Domnul vostru", adică o mare binefacere. Acest lucru vă obligă să-I mulțumiți și să-I împliniți poruncile.

Apoi Allah le-a amintit binefacerea Sa de a-i rândui lui Musa patruzeci de nopți, pentru ca Tora, care cuprindea binefaceri mărețe și foloase cuprinzătoare, să le fie pogorâtă. Însă ei nu au avut răbdare până la împlinirea timpului rânduit și au adorat vițelul după plecarea lui Musa. Au săvârșit această nedreptate fiind conștienți de ea, după ce dovada fusese statornicită împotriva lor, ceea ce le-a făcut vina și păcatul și mai mari.

Allah le-a poruncit apoi, prin cuvintele Profetului Său Musa, să se căiască, ucigându-se unii pe alții, iar prin aceasta le-a dăruit iertarea, pentru ca ei să-I mulțumească.

„O, Musa! Nu te vom crede până când nu-L vom vedea pe Allah în chip deslușit." Aceste cuvinte arată cea mai mare îndrăzneală față de Allah și față de Mesagerul Său. Atunci i-a lovit trăsnetul - fie moartea, fie o leșinare puternică - în vreme ce priveau ceea ce se petrecea, fiecare văzându-l pe cel de lângă el.

„Apoi v-am readus la viață după moartea voastră, pentru ca voi să fiți recunoscători."

Allah le-a amintit apoi cum le-a făcut bine în vremea rătăcirii prin pustietatea lipsită de umbră și cum le-a dăruit hrană din belșug. El a făcut norii să-i umbrească și a coborât asupra lor mana. Mana este un nume cuprinzător pentru orice hrană bună care se dobândește fără osteneală, printre care ghimbirul, trufele, pâinea și altele. El a coborât și prepelițele, păsări mici cu carne gustoasă. Mana și prepelițele coborau asupra lor în cantitatea de care aveau nevoie și care le era de ajuns.

„Mâncați din lucrurile bune cu care v-am înzestrat", adică o hrană atât de bună, încât nici locuitorii orașelor care trăiau în belșug nu aveau parte de una asemenea. Totuși, ei nu au fost recunoscători pentru această binefacere, ci au stăruit în împietrirea inimilor și în mulțimea păcatelor. Prin faptele lor potrivnice poruncilor, ei nu L-au nedreptățit pe Allah, căci neascultarea celor care nu-L ascultă nu-I aduce nicio vătămare, după cum ascultarea celor care I se supun nu-I aduce niciun folos. Ei s-au nedreptățit numai pe ei înșiși, pentru că vătămarea faptelor lor s-a întors asupra lor.

Versetele 58 și 59

وَإِذْ قُلْنَا ٱدْخُلُواْ هَٰذِهِ ٱلْقَرْيَةَ فَكُلُواْ مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَٱدْخُلُواْ ٱلْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُواْ حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطَٰيَٰكُمْ وَسَنَزِيدُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾

58. Și amintiți-vă când am spus: „Intrați în această cetate și mâncați din ea din belșug, de oriunde voiți. Intrați pe poartă plecați cu smerenie și spuneți: «Hittah!» Noi vă vom ierta păcatele și le vom spori răsplata celor care fac bine.”

فَبَدَّلَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ قَوْلًا غَيْرَ ٱلَّذِى قِيلَ لَهُمْ فَأَنزَلْنَا عَلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ رِجْزًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُواْ يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

59. Însă cei care au fost nedrepți au schimbat cuvântul care le fusese spus cu un altul. Atunci am coborât asupra celor nedrepți o pedeapsă din cer, din pricina nelegiuirii lor.

Aceasta este o altă binefacere dăruită lor după ce nu L-au ascultat. Allah le-a poruncit să intre într-o cetate care să le fie loc de cinste, patrie și locuință și în care să aibă parte de hrană îmbelșugată. Le-a poruncit să-și arate, la intrare, supunerea față de Allah atât prin faptă - intrând pe poartă plecați, smeriți și umili -, cât și prin cuvânt, spunând: „Hittah”, adică cerându-I să le ridice povara păcatelor prin iertarea Sa. Prin cererea lor de iertare, El urma să le ierte păcatele, iar celor care făceau bine prin faptele lor urma să le sporească răsplata atât în această lume, cât și în Viața de Apoi.

„Însă cei care au fost nedrepți” dintre ei - Allah nu a spus că toți au schimbat cuvântul, pentru că nu toți au făcut-o - „au schimbat cuvântul care le fusese spus cu un altul”. În loc de „Hittah”, ei au spus: „Habbah fi hintah” - „un bob de grâu” -, disprețuind și luând în râs porunca lui Allah. Dacă au schimbat cuvântul, deși le era ușor să-l rostească, cu atât mai mult au schimbat și fapta. De aceea au intrat târându-se pe șezuturile lor.

Fiindcă această răzvrătire a fost cea mai mare pricină a pedepsei care s-a abătut asupra lor, Allah spune că a coborât asupra celor nedrepți dintre ei „o pedeapsă din cer”, din pricina neascultării și a încălcării limitelor.

Versetul 60

وَإِذِ ٱسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ فَقُلْنَا ٱضْرِب بِّعَصَاكَ ٱلْحَجَرَ ۖ فَٱنفَجَرَتْ مِنْهُ ٱثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ۖ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ ۖ كُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ مِن رِّزْقِ ٱللَّهِ وَلَا تَعْثَوْا۟ فِى ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾

60. Și amintiți-vă când Musa a cerut apă pentru poporul său, iar Noi am spus: „Lovește piatra cu toiagul tău!" Atunci au țâșnit din ea douăsprezece izvoare și fiecare grup și-a cunoscut locul de unde să bea. „Mâncați și beți din înzestrarea lui Allah și nu răspândiți stricăciunea pe pământ."

Musa a cerut pentru poporul său apă din care să bea. Allah i-a spus să lovească piatra cu toiagul său. Poate fi vorba despre o anumită piatră pe care Musa o cunoștea sau despre orice piatră. Din ea au țâșnit douăsprezece izvoare, deoarece triburile fiilor lui Israel erau douăsprezece. Fiecare grup dintre ei și-a cunoscut locul de unde bea din acele izvoare, astfel încât să nu se înghesuie unii peste alții, ci să bea în tihnă, fără tulburare.

De aceea Allah le-a spus: „Mâncați și beți din înzestrarea lui Allah", pe care El v-a dăruit-o fără efort și osteneală din partea voastră, „și nu răspândiți stricăciunea pe pământ", adică nu-l pustiiți săvârșind stricăciune.

Versetul 61

وَإِذْ قُلْتُمْ يَٰمُوسَىٰ لَن نَّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَٰحِدٍ فَٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ مِنۢ بَقْلِهَا وَقِثَّآئِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا ۖ قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ ٱلَّذِى هُوَ أَدْنَىٰ بِٱلَّذِى هُوَ خَيْرٌ ۚ ٱهْبِطُوا۟ مِصْرًا فَإِنَّ لَكُم مَّا سَأَلْتُمْ ۗ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ ٱلذِّلَّةُ وَٱلْمَسْكَنَةُ وَبَآءُو بِغَضَبٍ مِّنَ ٱللَّهِ ۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا۟ يَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَيَقْتُلُونَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ ۗ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوا۟ وَّكَانُوا۟ يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

61. Și amintiți-vă când ați spus: „O, Musa! Nu mai putem răbda o singură hrană. Cheamă-L pentru noi pe Domnul tău să ne scoată din ceea ce face pământul să crească: verdețurile, castraveții, usturoiul, lintea și ceapa lui." El a spus: „Vreți să schimbați ceea ce este mai bun cu ceea ce este mai prejos? Coborâți într-o cetate și veți avea ceea ce ați cerut." Asupra lor au fost așezate umilința și sărăcia și au atras asupra lor mânia lui Allah. Aceasta pentru că nu

credeau în semnele lui Allah și îi ucideau pe Profeți fără drept. Aceasta pentru că nu s-au supus și încălcau limitele.

Amintiți-vă când i-ați vorbit lui Musa arătându-vă plictisiți de binefacerile lui Allah și disprețuindu-le: „Nu mai putem răbda o singură hrană", adică un singur fel de hrană. Deși, așa cum s-a arătat, ea cuprindea mai multe soiuri, acestea nu se schimbau. „Cere-I Domnului tău să ne scoată din ceea ce face pământul să crească: verdețurile", adică plantele care nu au o tulpină lemnoasă, „castraveții, usturoiul, lintea și ceapa".

Musa le-a spus: „Vreți să schimbați ceea ce este mai bun", mana și prepelițele, „cu ceea ce este mai prejos", adică alimentele pe care le-au cerut? Aceasta nu vi se cuvine. Alimentele cerute se găsesc în orice cetate în care coborâți, în vreme ce hrana pe care Allah v-a dăruit-o este cea mai bună și mai aleasă. Cum puteți cere să fie înlocuită?

Ceea ce au făcut a fost cea mai limpede dovadă a lipsei lor de răbdare și a disprețuirii poruncilor și binefacerilor lui Allah. De aceea, El i-a răsplătit potrivit faptelor lor: pe trupurile lor s-a văzut umilința, iar sărăcia și înjosirea le-au cuprins inimile. Sufletele lor nu au avut noblețe și nici aspirații înalte, ci au fost suflete umilite, cu cele mai joase năzuințe.

„S-au întors cu mânia lui Allah": singurul câștig cu care s-au întors și pe care l-au dobândit a fost mânia Sa asupra lor. Ce rău câștig și ce rea stare! Au meritat această mânie pentru că nu credeau în semnele lui Allah, care arătau adevărul și îl făceau limpede pentru ei. Când nu au crezut în ele, Allah i-a pedepsit cu mânia Sa. De asemenea, îi ucideau pe Profeți fără drept. Cuvintele „fără drept" sporesc gravitatea faptei; uciderea Profeților nu poate fi niciodată îndreptățită, dar ele sunt adăugate pentru ca nimeni să nu-și închipuie că fapta lor venea din neștiință ori din lipsa cunoașterii.

Această pedeapsă a venit și pentru că nu s-au supus lui Allah, ci I-au încălcat poruncile, și pentru că au încălcat drepturile robilor Săi. Păcatele se atrag unele pe altele: din nepăsare se naște păcatul mic, din păcatul mic se naște păcatul mare, iar apoi se nasc diferitele inovații, necredința și alte rele. Îi cerem lui Allah să ne dăruiască ocrotire de orice încercare.

Trebuie știut că, în aceste versete, cuvintele le sunt adresate fiilor lui Israel care trăiau în vremea pogorârii Coranului, în timp ce faptele menționate au fost săvârșite de strămoșii lor. Aceste fapte le sunt atribuite celor de mai târziu din mai multe motive.

Mai întâi, ei se lăudau, își atribuiau puritate și pretindeau că sunt mai presus de Muhammad și de cei care au crezut în el. Allah le-a arătat stări ale strămoșilor lor, pe care ei înșiși le recunoșteau, pentru ca tuturor să le devină limpede că nu erau oameni ai răbdării, ai caracterului nobil și ai faptelor înalte. Dacă aceasta

era starea strămoșilor lor, despre care se presupunea că erau mai vrednici și într-o stare mai înaltă decât urmașii lor, ce se poate spune despre cei cărora le erau adresate aceste cuvinte?

În al doilea rând, binefacerea lui Allah asupra celor de dinainte a ajuns și la cei de după ei. Binefacerea dăruită părinților este o binefacere dăruită și copiilor. De aceea li s-a vorbit despre ea, căci îi cuprinde și pe ei.

În al treilea rând, faptul că li se vorbește despre faptele altora arată că membrii unei comunități unite în aceeași religie se sprijină unii pe alții și lucrează împreună pentru binele lor. Este ca și cum cei dintâi și cei de pe urmă ar trăi în același timp și ca și cum ceea ce face unul dintre ei ar fi făcut de toți. Binele săvârșit de unul aduce folos tuturor, iar răul săvârșit de unul aduce vătămare tuturor.

În al patrulea rând, cele mai multe dintre aceste fapte nu au fost dezaprobate de urmașii lor, iar cel mulțumit de un păcat este părtaș cu cel care îl săvârșește. Există și alte înțelepciuni pe care numai Allah le cunoaște.

Apoi Allah Preaînaltul a dat o judecată cu privire la grupurile care se revendicau de la Scripturi.

Versetul 62

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ هَادُواْ وَٱلنَّصَٰرَىٰ وَٱلصَّٰبِـِٔينَ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْأَخِرِ وَعَمِلَ صَٰلِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

62. Cu adevărat, cei care au crezut, cei care au urmat iudaismul, creștinii și sabeenii - aceia dintre ei care au crezut în Allah și în Ziua de Apoi și au săvârșit fapte bune - își vor avea răsplata la Domnul lor. Ei nu vor avea a se teme și nici nu vor fi mâhniți.

Această judecată îi privește îndeosebi pe oamenii Scripturii, deoarece opinia corectă este că sabeenii fac parte dintre grupurile creștinilor. Allah a vestit că aceia dintre credincioșii acestei comunități, dintre evrei, creștini și sabeeni care au crezut în Allah și în Ziua de Apoi și au dat crezare Mesagerilor lor vor avea o răsplată mare și siguranță; ei nu vor avea a se teme și nici nu vor fi mâhniți. Cât despre cei dintre ei care nu au crezut în Allah, în Mesagerii Săi și în Ziua de Apoi, starea lor este opusă: asupra lor sunt frica și mâhnirea.

Interpretarea corectă este că această judecată privește aceste grupuri în ele însele, nu în raport cu credința în Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah

fie asupra sa -, deoarece versetul relatează starea lor de dinaintea trimiterii sale. Aceasta era realitatea lor.

Aceasta este metoda Coranului: dacă, în timpul expunerii versetelor, în suflet s-ar putea naște o înțelegere greșită, se găsește neapărat ceva care o înlătură. Coranul este pogorât de Cel Care cunoaște lucrurile înainte ca ele să existe și a Cărui îndurare cuprinde totul.

Allah știe cel mai bine, dar explicația este că, după ce i-a amintit pe fiii lui Israel, i-a mustrat și le-a pomenit păcatele și faptele urâte, cineva ar fi putut crede că mustrarea îi cuprinde pe toți. De aceea, Allah Preaînaltul a descris cine dintre ei nu este cuprins de mustrare. De asemenea, menționarea numai a fiilor lui Israel ar fi putut lăsa impresia că judecata li se aplică doar lor. Allah a dat, așadar, o judecată generală, care cuprinde toate grupurile, pentru ca adevărul să fie limpede și orice neînțelegere să dispară. Slavă Celui Care a așezat în Cartea Sa ceea ce uimește mințile învățaților!

Apoi Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, S-a întors la mustrarea fiilor lui Israel pentru faptele strămoșilor lor.

Versetele 63 și 64

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَٰقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ ٱلطُّورَ خُذُوا۟ مَآ ءَاتَيْنَٰكُم بِقُوَّةٍ وَٱذْكُرُوا۟ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾

63. Și amintiți-vă când am încheiat legământul cu voi și am ridicat Muntele deasupra voastră: „Țineți cu tărie ceea ce v-am dăruit și amintiți-vă ceea ce se află în el, pentru ca voi să aveți taqwa."

ثُمَّ تَوَلَّيْتُم مِّنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ ۖ فَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ لَكُنتُم مِّنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٦٤﴾

64. Apoi, după aceea, v-ați abătut. Dacă nu ar fi fost harul lui Allah asupra voastră și îndurarea Sa, v-ați fi numărat printre cei pierduți.

Amintiți-vă când Allah a încheiat cu voi legământul solemn, întărit prin teama pe care v-a insuflat-o ridicarea Muntelui deasupra voastră. Vi s-a spus să țineți cu tărie ceea ce vi s-a dăruit din Tora, adică să o primiți cu seriozitate și străduință și să aveți răbdare în împlinirea poruncilor lui Allah. „Amintiți-vă ceea ce se află în el", adică în Scriptura voastră, citind-o și învățând-o, pentru ca voi să vă feriți

de pedeapsa și de mânia lui Allah sau pentru ca să vă numărați printre oamenii cu taqwa.

După ce legământul a fost astfel întărit, v-ați abătut și v-ați îndepărtat. Fapta voastră ar fi cerut să se abată asupra voastră cele mai mari pedepse. Dacă nu ar fi fost harul lui Allah asupra voastră și îndurarea Sa, v-ați fi numărat printre cei pierduți.

Versetele 65 și 66

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ ٱلَّذِينَ ٱعْتَدَوْا۟ مِنكُمْ فِى ٱلسَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا۟ قِرَدَةً خَٰسِـِٔينَ ﴿٦٥﴾

65. Cu siguranță, îi cunoașteți pe cei dintre voi care au încălcat Sabatul. Le-am spus: „Fiți maimuțe disprețuite!"

فَجَعَلْنَٰهَا نَكَٰلًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

66. Am făcut din această pedeapsă o pildă pentru cei din vremea ei și pentru cei veniți după ea și o povață pentru cei cu taqwa.

Cunoașteți bine starea celor dintre voi care au încălcat Sabatul. Allah a istorisit pe larg întâmplarea lor în Sura al-A'raf, începând cu aceste cuvinte: „Întreabă-i despre cetatea aflată lângă mare, când încălcau Sabatul..." (al-A'raf, 7:163). Din pricina acestui păcat mare, Allah S-a mâniat pe ei și i-a făcut maimuțe disprețuite, înjosite și umilite.

Allah a făcut această pedeapsă o pildă pentru cei din popoarele vremii care au fost de față sau cărora le-a ajuns vestea ei, precum și pentru cei veniți după aceea. Astfel, dovada lui Allah este statornicită împotriva robilor, pentru ca ei să se oprească de la păcate. Însă ea nu este o povață folositoare decât pentru cei cu taqwa; ceilalți nu trag folos din semne.

Versetele 67 la 74

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تَذْبَحُوا۟ بَقَرَةً ۖ قَالُوٓا۟ أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا ۖ قَالَ أَعُوذُ بِٱللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ ٱلْجَٰهِلِينَ ﴿٦٧﴾

67. Și amintiți-vă când Musa a spus poporului său: „Allah vă poruncește să înjunghiați o vacă." Ei au spus: „Îți bați joc de noi?" El a spus: „Caut adăpost la Allah să nu fiu dintre cei neștiutori."

قَالُوا۟ ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِىَ ۚ قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ ۖ عَوَانٌۢ بَيْنَ ذَٰلِكَ ۖ فَٱفْعَلُوا۟ مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾

68. Ei au spus: „Cheamă-L pentru noi pe Domnul tău să ne lămurească ce fel de vacă să fie." El a spus: „El spune că trebuie să fie o vacă nici bătrână, nici tânără, ci de vârstă mijlocie. Faceți, așadar, ceea ce vi se poruncește."

قَالُوا۟ ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا لَوْنُهَا ۚ قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَآءُ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا تَسُرُّ ٱلنَّٰظِرِينَ ﴿٦٩﴾

69. Ei au spus: „Cheamă-L pentru noi pe Domnul tău să ne lămurească ce culoare să aibă." El a spus: „El spune că trebuie să fie o vacă galbenă, de un galben viu, care îi încântă pe privitori."

قَالُوا۟ ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِىَ إِنَّ ٱلْبَقَرَ تَشَٰبَهَ عَلَيْنَا ۖ وَإِنَّآ إِن شَآءَ ٱللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾

70. Ei au spus: „Cheamă-L pentru noi pe Domnul tău să ne lămurească mai bine ce fel de vacă să fie, căci vacile ni se par asemănătoare. Dacă Allah voiește, vom fi călăuziți."

قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا ذَلُولٌ تُثِيرُ ٱلْأَرْضَ وَلَا تَسْقِى ٱلْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَّا شِيَةَ فِيهَا ۚ قَالُوا۟ ٱلْـَٰٔنَ جِئْتَ بِٱلْحَقِّ ۚ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا۟ يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

71. El a spus: „El spune că trebuie să fie o vacă neînvățată cu munca, care nici nu ară pământul și nici nu udă ogorul, fără cusur și fără nicio pată." Ei au spus:

„Acum ai venit cu adevărul.” Atunci au înjunghiat-o, deși puțin a lipsit să nu o facă.

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَٱدَّٰٔرْتُمْ فِيهَا ۖ وَٱللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾

72. Și amintiți-vă când ați ucis un om și v-ați certat unii cu alții în privința lui, însă Allah avea să scoată la iveală ceea ce ascundeați.

فَقُلْنَا ٱضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا ۚ كَذَٰلِكَ يُحْىِ ٱللَّهُ ٱلْمَوْتَىٰ وَيُرِيكُمْ ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

73. Atunci am spus: „Loviți-l cu o parte din ea.” Astfel îi readuce Allah la viață pe cei morți și vă arată semnele Sale, pentru ca voi să pricepeți.

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُم مِّنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ فَهِىَ كَٱلْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ۚ وَإِنَّ مِنَ ٱلْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ ٱلْأَنْهَٰرُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ ٱلْمَآءُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ ٱللَّهِ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾

74. Apoi, după aceea, inimile voastre s-au împietrit și au devenit asemenea pietrelor sau chiar mai împietrite. Dintre pietre sunt unele din care țâșnesc râuri, altele care se despică, lăsând să iasă apa, și altele care se prăbușesc de teama lui Allah. Allah nu este nepăsător față de ceea ce faceți.

Amintiți-vă ceea ce s-a petrecut între voi și Musa atunci când ați ucis un om, apoi v-ați învinuit unii pe alții și v-ați certat cu privire la ucigaș, până când situația s-a înrăutățit și, dacă Allah nu v-ar fi lămurit adevărul, era aproape să se nască între voi un rău mare. Pentru a arăta cine era ucigașul, Musa v-a spus să înjunghiați o vacă. Ar fi trebuit să vă grăbiți să împliniți porunca lui, fără să vă împotriviți, însă ați ales să puneți întrebări și să ridicați obiecții.

Ei au spus: „Îți bați joc de noi?” Profetul lui Allah a răspuns: „Caut adăpost la Allah să nu fiu dintre cei neștiutori.” Cel neștiutor rostește cuvinte fără niciun folos și își bate joc de oameni. Omul cu rațiune socotește batjocorirea unui semen drept unul dintre cele mai mari neajunsuri care vatămă religia și rațiunea. Dacă Allah l-a așezat mai presus de acela, această superioritate îi cere să-I mulțumească Domnului său și să aibă milă de robii Lui.

Când Musa le-a spus aceasta, au înțeles că vorbea adevărat și au cerut să li se lămurească vârsta vacii. Allah le-a spus că nu trebuia să fie nici bătrână, nici

tânără, ci de vârstă mijlocie. Trebuiau să împlinească porunca și să înceteze să îngreuneze lucrurile și să pună întrebări izvorâte din încăpățânare.

Apoi au întrebat ce culoare trebuia să aibă. Răspunsul a fost că trebuia să fie o vacă galbenă, de un galben intens, care îi încântă pe privitori prin frumusețea ei.

Ei au cerut din nou să li se lămurească ce fel de vacă trebuia să fie, susținând că vacile li se păreau asemănătoare și spunând că, dacă Allah voia, aveau să fie călăuziți spre ea.

Li s-a răspuns că trebuia să fie o vacă neînvățată cu munca: să nu fi arat pământul și să nu fi fost folosită la udarea ogorului; să fie lipsită de cusur sau, potrivit unui alt înțeles, nefolosită la muncă și să nu aibă nicio pată de altă culoare decât culoarea descrisă. Atunci au spus: „Acum ai adus adevărul limpede." Aceasta a fost o dovadă a neștiinței lor, căci Musa le adusese adevărul de la început. Dacă ar fi luat orice vacă, scopul poruncii ar fi fost împlinit. Dar ei au îngreunat lucrurile prin mulțimea întrebărilor, iar Allah le-a făcut porunca mai grea. Dacă nu ar fi spus „dacă Allah voiește", nici atunci nu ar fi găsit-o.

Ei au înjunghiat vaca descrisă prin acele însușiri, dar puțin a lipsit să nu o facă, din pricina încăpățânării lor.

După ce au înjunghiat-o, Allah le-a spus să lovească mortul cu o parte a ei, fie că era vorba despre o anumită parte sau despre oricare parte, căci stabilirea ei nu aduce niciun folos. L-au lovit, iar Allah l-a readus la viață și a scos la iveală ceea ce ascundeau. Omul a spus cine era ucigașul său. Readucerea lui la viață sub ochii lor era o dovadă că Allah îi învie pe cei morți, pentru ca ei să priceapă și să se oprească de la ceea ce le face rău.

„Apoi, după aceea, inimile voastre s-au împietrit", adică au devenit tari și aspre, astfel încât povața nu le-a mai influențat. Aceasta s-a petrecut după ce Allah le dăruise binefaceri mărețe și le arătase semnele Sale. Inimile lor nu ar fi trebuit să se împietrească, deoarece ceea ce văzuseră ar fi trebuit să le înmoaie și să le facă supuse.

Allah a descris împietrirea lor spunând că inimile le-au devenit asemenea pietrelor, care sunt mai tari decât fierul. Fierul și plumbul se topesc atunci când sunt puse în foc, pe când pietrele nu se topesc. Cuvintele „sau chiar mai împietrite" înseamnă că inimile lor nu sunt mai puțin tari decât pietrele; particula „sau" nu are aici sensul de „mai degrabă".

Apoi Allah a arătat că pietrele sunt mai bune decât inimile lor: dintre pietre sunt unele din care țâșnesc râuri, altele se despică și din ele iese apa, iar altele se prăbușesc de teama lui Allah. Prin aceste însușiri, pietrele au întrecut inimile lor.

Allah i-a amenințat apoi cu cea mai aspră amenințare: El nu este nepăsător față de ceea ce fac ei, ci le cunoaște și le păstrează toate faptele, mici și mari, și îi va răsplăti pentru ele în chip deplin.

Trebuie știut că mulți dintre tâlcuitori - Allah să aibă milă de ei - și-au încărcat tâlcuirile cu istorisiri ale fiilor lui Israel, au aplicat aceste istorisiri versetelor coranice și le-au folosit drept explicații ale Cărții lui Allah, sprijinindu-se pe cuvintele Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa: „Povestiți de la fiii lui Israel, fără nicio opreliște."[6]

În opinia mea, deși este îngăduit ca relatările lor să fie transmise separat, fără să fie legate de Cartea lui Allah ori aplicate asupra ei, ele nu pot fi folosite în niciun caz drept explicații ale Cărții lui Allah dacă nu sunt confirmate autentic de Mesagerul lui Allah - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa. Valoarea lor este cea arătată de cuvintele Profetului: „Nu-i credeți pe oamenii Scripturii și nici nu-i socotiți mincinoși."[7]

Dacă aceste relatări rămân îndoielnice, în vreme ce este un lucru îndeobște cunoscut în religia islamului că trebuie să se creadă cu certitudine în Coran, atât în cuvintele, cât și în sensurile sale, atunci nu este îngăduit să fie folosite drept sensuri certe ale Cărții lui Allah istorisiri transmise prin relatări necunoscute, despre care este foarte probabil că sunt mincinoase în întregime sau în cea mai mare parte. Niciun om cu judecată nu se îndoiește de aceasta. Totuși, din nepăsarea față de acest principiu s-a ajuns la ceea ce s-a ajuns. Allah este Cel Care dăruiește izbânda.

Versetele 75 la 78

أَفَتَطْمَعُونَ أَن يُؤْمِنُوا۟ لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَٰمَ ٱللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُۥ مِنۢ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

75. Mai nădăjduiți că ei vă vor crede, când un grup dintre ei auzea Cuvântul lui Allah, apoi îl răstălmăcea după ce îl pricepuse, știind bine ceea ce făcea?

[6] Relatat de al-Bukhari (3461), de la 'Abdullah ibn 'Amr - Allah să fie mulțumit de amândoi.

[7] Relatat de al-Bukhari (4485).

وَإِذَا لَقُوا۟ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوٓا۟ أَتُحَدِّثُونَهُم
بِمَا فَتَحَ ٱللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَآجُّوكُم بِهِۦ عِندَ رَبِّكُمْ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

76. Când îi întâlnesc pe cei care cred, spun: „Credem.” Dar când rămân singuri unii cu alții, spun: „Le vorbiți despre ceea ce Allah v-a dezvăluit, pentru ca ei să folosească aceasta drept dovadă împotriva voastră înaintea Domnului vostru? Oare nu pricepeți?”

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾

77. Oare nu știu ei că Allah cunoaște atât ceea ce ascund, cât și ceea ce dezvăluie?

وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ ٱلْكِتَٰبَ إِلَّآ أَمَانِىَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾

78. Printre ei sunt oameni neștiutori de carte, care nu cunosc Scriptura decât prin simpla recitare și nu fac decât să urmeze presupuneri.

Aceste cuvinte curmă speranța credincioșilor că oamenii Scripturii vor crede. Nu nădăjduiți în credința lor, căci purtarea lor nu dă niciun temei unei asemenea speranțe. Ei răstălmăceau Cuvântul lui Allah după ce îl înțeleseseră și îl cunoscuseră, atribuindu-i sensuri pe care Allah nu le-a voit, pentru a-i face pe oameni să creadă că acele sensuri veneau de la Allah, deși nu veneau de la El. Dacă aceasta era purtarea lor față de propria Carte, pe care o socoteau cinstea și religia lor, și prin ea îi opreau pe oameni de la calea lui Allah, cum s-ar putea nădăjdui că ei vă vor crede? Este un lucru cât se poate de puțin probabil.

Apoi Allah a descris starea ipocriților dintre oamenii Scripturii. Când îi întâlneau pe credincioși, spuneau din gură că au crezut, arătând în exterior ceea ce nu se afla în inimile lor. Dar când rămâneau singuri între oameni ai aceleiași religii, își spuneau unii altora: „Le arătați credința și le spuneți că sunteți asemenea lor? Aceasta le va da o dovadă împotriva voastră. Ei vor spune: «Ați recunoscut că ceea ce urmăm noi este adevărul, iar ceea ce urmați voi este falsitatea» și vor folosi recunoașterea voastră drept dovadă împotriva voastră înaintea Domnului vostru. Oare nu aveți rațiune, ca să părăsiți ceea ce le oferă o dovadă împotriva voastră?”

Allah spune despre aceste cuvinte pe care ei și le adresau unii altora: „Oare nu știu ei că Allah cunoaște atât ceea ce ascund, cât și ceea ce dezvăluie?” Chiar dacă își ascundeau între ei convingerile și își închipuiau că, păstrându-le tăinuite, credincioșii nu vor putea aduce împotriva lor nicio dovadă, aceasta era o mare

greșeală și o mare neștiință. Allah le cunoaște atât tainele, cât și ceea ce arată și le va dezvălui robilor Săi adevărata stare.

Printre oamenii Scripturii se aflau și oameni de rând, care nu făceau parte dintre învățați. Ei nu aveau parte din Cartea lui Allah decât de simplă recitare și nu aveau cunoștință de ceea ce știau cei menționați mai înainte, care cunoșteau pe deplin starea lucrurilor. Acești oameni de rând se mărgineau la presupuneri și la imitarea învățaților lor.

În aceste versete, Allah a menționat învățații lor, oamenii lor de rând, ipocriții dintre ei și pe cei care nu erau ipocriți. Învățații stăruiau în rătăcirea lor, iar oamenii de rând îi imitau fără să aibă o înțelegere limpede. De aceea, nu există temei pentru a nădăjdui că vreuna dintre cele două categorii va crede.

Versetul 79

فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ يَكْتُبُونَ ٱلْكِتَٰبَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَٰذَا مِنْ عِندِ ٱللَّهِ لِيَشْتَرُوا۟ بِهِۦ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ فَوَيْلٌ لَّهُم مِّمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَّهُم مِّمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾

79. Vai celor care scriu Cartea cu mâinile lor, apoi spun: „Aceasta este de la Allah", pentru a o vinde pentru un preț neînsemnat! Vai lor pentru ceea ce au scris mâinile lor și vai lor pentru ceea ce dobândesc!

Allah Preaînaltul i-a amenințat pe cei care răstălmăcesc Cartea și spun despre ceea ce au schimbat și au scris: „Aceasta este de la Allah." În aceasta se află atât arătarea falsității, cât și ascunderea adevărului, iar ei fac aceasta în cunoștință de cauză, pentru a dobândi prin ea un preț neînsemnat. Întreaga lume, de la începutul până la sfârșitul ei, nu este decât un preț neînsemnat. Ei își fac din falsitatea lor o capcană prin care vânează bunurile aflate în mâinile oamenilor.

Îi nedreptățesc astfel în două feluri: le tulbură religia, amestecând-o cu falsitatea, și le iau averile fără drept, prin cea mai deșartă dintre minciuni. Aceasta este mai grav decât luarea lor cu forța, prin furt sau în alte moduri asemănătoare. De aceea Allah îi amenință pentru amândouă: „Vai lor pentru ceea ce au scris mâinile lor", adică pentru răstălmăcirea și falsitatea lor, „și vai lor pentru ceea ce dobândesc" din averi. Cuvântul „vai" cuprinde asprimea pedepsei și amărăciunea părerii de rău și poartă în el o amenințare aspră.

Shaykh al-Islam a spus, după ce a menționat aceste versete, de la cuvintele „Mai nădăjduiți" până la „ceea ce dobândesc": „Allah i-a mustrat pe cei care răstălmăcesc cuvintele, abătându-le de la locurile lor. Aceasta îl cuprinde pe cel care tâlcuiește Cartea și Sunnah potrivit principiilor pe care le-a întemeiat pe inovații false. El i-a mustrat și pe cei care nu cunosc Scriptura decât prin simpla

recitare. Aceasta îl cuprinde pe cel care părăsește cugetarea asupra Coranului și nu cunoaște decât simpla rostire a literelor sale, precum și pe cel care scrie cu mâna sa o carte potrivnică Cărții lui Allah, ca să dobândească prin ea un câștig lumesc, apoi o pune pe seama lui Allah, spunând, de pildă:

«Aceasta este Legea și religia; acesta este sensul Cărții și al Sunnei; aceasta este [înțelegerea rațională] a primelor generații și a imamilor; acestea sunt principiile religiei pe care fiecare persoană în parte sau comunitatea în ansamblu trebuie să le creadă.» Mustrarea îl cuprinde și pe cel care ascunde ceea ce cunoaște din Carte și din Sunnah, pentru ca potrivnicul său să nu folosească aceste cunoștințe ca dovadă în sprijinul adevărului pe care îl susține. Aceste lucruri sunt foarte răspândite printre adepții dorințelor, atât în rândul grupărilor în ansamblu, precum rafidiții [și jahmiții și alții asemenea lor dintre adepții dorințelor și ai kalamului], cât și în cazuri particulare, precum la mulți dintre cei care se revendică de la juriști...” Aici se încheie citatul.[8]

Versetele 80 la 82

وَقَالُواْ لَن تَمَسَّنَا ٱلنَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعۡدُودَةً ۚ قُلۡ أَتَّخَذۡتُمۡ عِندَ ٱللَّهِ عَهۡدًا فَلَن يُخۡلِفَ ٱللَّهُ عَهۡدَهُۥٓ أَمۡ تَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٨٠﴾

80. Ei spun: „Focul nu ne va atinge decât câteva zile.” Spune: „Ați primit voi de la Allah un legământ? Allah nu-Și încalcă legământul. Sau spuneți despre Allah ceea ce nu știți?”

بَلَىٰ مَن كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَٰطَتۡ بِهِۦ خَطِيٓـَٔتُهُۥ فَأُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٨١﴾

81. Ba da! Cel care dobândește o faptă rea și este cuprins de păcatul său - acela este dintre oamenii Focului și va rămâne în el veșnic.

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ ۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٨٢﴾

82. Iar cei care cred și săvârșesc fapte bune - aceia sunt oamenii Paradisului și vor rămâne în el veșnic.

[8] Dar' ta'arud al-'aql wa an-naql, vol. 1, pp. 77-78, ediție îngrijită de Muhammad Rashad Salim.

După ce a menționat faptele lor urâte, Allah a arătat că, în pofida acestora, ei se socoteau curați și mărturiseau despre ei înșiși că vor fi izbăviți de pedeapsa lui Allah și vor dobândi răsplata Sa. Ei susțineau că Focul nu-i va atinge decât câteva zile, atât de puține încât pot fi numărate pe degete. Astfel, au unit purtarea rea cu sentimentul siguranței față de urmări.

Fiindcă aceasta nu era decât o pretenție, Allah Preaînaltul le-a răspuns: „Spune-le, o, Mesagerule: «Ați primit voi de la Allah un legământ?»", adică un legământ întemeiat pe credința în El și în Mesagerii Săi și pe ascultarea de El. Acesta este legământul care îi aduce izbăvire celui care îl împlinește și care nu se schimbă și nu se înlocuiește. „Sau spuneți despre Allah ceea ce nu știți?" Allah a arătat că adevărul pretenției lor depinde de unul dintre aceste două lucruri, fără să existe un al treilea.

Ori au primit de la Allah un legământ, iar atunci pretenția lor este adevărată, ori născocesc cuvinte despre El, iar atunci pretenția lor este mincinoasă, ceea ce le sporește rușinea și pedeapsa. Din starea lor se știe că nu au primit niciun legământ de la Allah: ei au tăgăduit mulți Profeți, ajungând chiar să-i ucidă pe unii dintre ei, s-au împotrivit ascultării de Allah și au încălcat legămintele. Rămâne, așadar, o singură posibilitate: ei născocesc minciuni și spun despre Allah ceea ce nu știu. A vorbi despre Allah fără știință este una dintre faptele cel mai aspru interzise și dintre cele mai respingătoare.

Apoi Allah Preaînaltul a rostit o judecată generală, care îi cuprinde pe fiii lui Israel și pe toți ceilalți. Aceasta este singura judecată adevărată, nu închipuirile și pretențiile lor cu privire la cei pierduți și la cei mântuiți. El spune: „Ba da!", adică lucrurile nu stau așa cum ați susținut, căci vorbele voastre nu au niciun temei. Adevărul este cel arătat de cuvintele: „cel care dobândește o faptă rea". Formularea nehotărâtă din cadrul condiției cuprinde atât shirk-ul, cât și păcatele mai mici, însă aici este avut în vedere shirk-ul, după cum arată cuvintele: „și este cuprins de păcatul său". Păcatul îl înconjoară pe cel care îl săvârșește și nu-i lasă nicio cale de scăpare. Aceasta nu se întâmplă decât în cazul shirk-ului, deoarece păcatul nu-l poate cuprinde astfel pe cel care are credință.

„Acela este dintre oamenii Focului și va rămâne în el veșnic." Khawarij au folosit acest verset drept dovadă că săvârșitorul unui păcat devine necredincios. Însă versetul este o dovadă împotriva lor, după cum se vede, fiindcă el se referă în mod limpede la shirk. Tot astfel, orice adept al falsității care invocă un verset sau un hadith autentic pentru a-și susține părerea falsă va găsi neapărat în însăși dovada invocată ceva care se întoarce împotriva lui.

„Iar cei care cred" în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în Mesagerii Săi și în Ziua de Apoi „și săvârșesc fapte bune". Faptele nu sunt bune decât dacă

întrunesc două condiții: să fie săvârșite cu sinceritate pentru Fața lui Allah și potrivit Sunnei Mesagerului Său.

Prin urmare, aceste două versete arată că oamenii izbăvirii și ai izbânzii sunt cei care au credință și săvârșesc fapte bune, iar cei pierduți, oamenii Focului, sunt cei care Îi fac asociați lui Allah și nu cred în El.

Versetul 83

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَٰقَ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا ٱللَّهَ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَقُولُوا۟ لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنكُمْ وَأَنتُم مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

83. Și amintiți-vă când am luat legământul fiilor lui Israel: „Nu-L adorați decât pe Allah; purtați-vă cu bunătate față de părinți, rude, orfani și nevoiași; vorbiți-le oamenilor frumos; împliniți rugăciunea și dați zakah." Apoi v-ați abătut, în afară de puțini dintre voi, și v-ați îndepărtat.

Aceste rânduieli fac parte dintre principiile religiei pe care Allah le-a poruncit în fiecare Lege revelată, deoarece cuprind binele general din orice timp și din orice loc. De aceea, ele nu sunt supuse abrogării, la fel cum nici principiul religiei nu este supus abrogării. Allah ni le-a poruncit și nouă în cuvintele: „Adorați-L pe Allah și nu-I faceți niciun asociat...", până la sfârșitul versetului (an-Nisa', 4:36).

„Și amintiți-vă când am luat legământul fiilor lui Israel." Din pricina împietririi lor, de fiecare dată când li se dădea o poruncă, se împotriveau și nu o primeau decât însoțită de jurăminte solemne și legăminte întărite.

„Nu-L adorați decât pe Allah" este o poruncă de a-L adora numai pe Allah și o interdicție de a-I face asociați. Acesta este temeiul religiei, fără de care nicio faptă nu este primită, și acesta este dreptul lui Allah Preaînaltul asupra robilor Săi.

„Purtați-vă cu bunătate față de părinți", adică faceți-le bine prin orice cuvânt și orice faptă care reprezintă bunătate față de ei. Porunca interzice atât purtarea rea față de părinți, cât și lipsa bunătății, deoarece bunătatea este obligatorie, iar porunca unui lucru cuprinde interzicerea contrariului său. Bunătatea are două contrarii: purtarea rea, care este păcatul mai grav, și părăsirea bunătății fără săvârșirea unui rău, care este interzisă, dar nu trebuie așezată pe aceeași treaptă cu prima.

Același lucru se spune despre păstrarea legăturilor cu rudele și despre bunătatea față de orfani și nevoiași. Formele concrete ale bunătății nu pot fi cuprinse prin numărare, ci sunt cunoscute prin definiția ei, așa cum s-a arătat mai înainte.

Apoi Allah a poruncit bunătatea față de oameni în general: „vorbiți-le oamenilor frumos". Din vorbirea frumoasă fac parte poruncirea binelui, oprirea răului, transmiterea cunoștințelor folositoare, oferirea salutului, întâmpinarea cu un chip senin și orice alt cuvânt bun.

Fiindcă omul nu poate ajunge la toți oamenii cu averea sa, i s-a poruncit un lucru prin care poate face bine oricărei făpturi: bunătatea în vorbire. Aceasta cuprinde interdicția de a le vorbi oamenilor urât, chiar și necredincioșilor. De aceea Allah spune: „Nu discutați cu oamenii Scripturii decât în felul cel mai frumos" (al-'Ankabut, 29:46).

Buna-cuviință pe care Allah le-a insuflat-o robilor Săi cere ca omul să fie demn în cuvintele și faptele sale, să nu fie nerușinat, grosolan, insultător sau certăreț, ci să aibă un caracter frumos, o mare îngăduință, să se poarte cu amabilitate față de fiecare și să rabde vătămarea venită din partea făpturilor, ascultând porunca lui Allah și nădăjduind în răsplata Sa.

Apoi Allah le-a poruncit să împlinească rugăciunea și să dea zakah. Așa cum s-a arătat mai înainte, rugăciunea cuprinde sinceritatea față de Cel adorat, iar zakah cuprinde binefacerea față de robi.

După ce vi s-au dat aceste porunci frumoase - porunci despre care omul înzestrat cu vedere lăuntrică și rațiune înțelege că Allah le-a dat robilor Săi din bunătate față de ei și că le-a dăruit ca binefacere - și după ce Allah a luat legământul de la voi, „v-ați abătut" îndepărtându-vă cu totul. Cel care se întoarce de la ceva poate să păstreze intenția de a reveni, însă aceștia nu aveau nici dorință, nici intenția de a reveni la aceste porunci. Căutăm adăpost la Allah de lipsirea de ajutorul Său.

Cuvintele „în afară de puțini dintre voi" reprezintă o excepție, pentru ca nimeni să nu creadă că toți s-au abătut. Allah a arătat astfel că pe câțiva dintre ei i-a ocrotit și i-a ținut statornici.

Versetele 84 la 86

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَٰقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَآءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ أَنفُسَكُم مِّن دِيَٰرِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾

84. Și amintiți-vă când am luat legământul vostru: „Nu vă vărsați sângele unii altora și nu vă alungați unii pe alții din casele voastre." Apoi ați recunoscut și voi înșivă ați fost martori.

ثُمَّ أَنتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِّنكُم مِّن دِيَٰرِهِمْ تَظَٰهَرُونَ عَلَيْهِم بِٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ وَإِن يَأْتُوكُمْ أُسَٰرَىٰ تُفَٰدُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ ۚ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ ٱلْكِتَٰبِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ ۚ فَمَا جَزَآءُ مَن يَفْعَلُ ذَٰلِكَ مِنكُمْ إِلَّا خِزْىٌ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰٓ أَشَدِّ ٱلْعَذَابِ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾

85. Totuși, iată-vă ucigându-vă unii pe alții și alungând un grup dintre ai voștri din casele lor, sprijinindu-vă unii pe alții împotriva lor în păcat și nedreptate. Iar dacă vin la voi ca prizonieri, îi răscumpărați, deși alungarea lor vă fusese interzisă. Credeți, oare, într-o parte a Cărții și nu credeți în altă parte? Răsplata celui dintre voi care face aceasta nu poate fi decât rușinea în viața lumească, iar în Ziua Învierii ei vor fi trimiși la cea mai aspră pedeapsă. Allah nu este nepăsător față de ceea ce faceți.

أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱشْتَرَوُا۟ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا بِٱلْءَاخِرَةِ ۖ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ ٱلْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٦﴾

86. Aceștia sunt cei care au cumpărat viața lumească în schimbul Vieții de Apoi. Pedeapsa nu le va fi ușurată și nici nu vor fi ajutați.

Fapta menționată în aceste versete a fost săvârșită de cei care trăiau în Medina în vremea Revelației. Înainte de trimiterea Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, al-Aws și al-Khazraj, care aveau să devină Ansarii, erau politeiști și se luptau între ei potrivit obiceiului din jahiliyyah. Cele trei triburi evreiești - Banu Qurayzah, Banu an-Nadir și Banu Qaynuqa' - s-au așezat printre

ei, iar fiecare trib evreiesc a încheiat alianța cu câte o grupare dintre locuitorii Medinei.

Când izbucnea lupta, evreul își ajuta aliatul împotriva vrăjmașilor acestuia, care erau sprijiniți de cealaltă grupare evreiască. Astfel, un evreu îl ucidea pe alt evreu sau îl alunga din casa lui atunci când aveau loc izgoniri și jafuri. Apoi, când războiul lua sfârșit și existau prizonieri în ambele tabere, ei se răscumpărau unii pe alții.

Toate cele trei lucruri le fuseseră impuse: să nu-și verse sângele unii altora, să nu se alunge unii pe alții și, dacă găseau un prizonier dintre ai lor, să-l răscumpere. Ei au împlinit ultima poruncă, dar le-au părăsit pe primele două. Allah i-a mustrat pentru aceasta: „Credeți, oare, într-o parte a Cărții", adică în porunca răscumpărării prizonierului, „și nu credeți în altă parte?", adică în interdicția uciderii și a alungării.

Acest verset arată că din credință fac parte împlinirea poruncilor și ferirea de interdicții și că faptele poruncite fac parte din credință.

Allah Preaînaltul spune: „Răsplata celui dintre voi care face aceasta nu poate fi decât rușinea în viața lumească." Aceasta s-a și împlinit: Allah i-a făcut de rușine și i-a dat Mesagerului Său putere asupra lor, astfel încât unii au fost uciși, alții luați prizonieri, iar alții izgoniți. „Iar în Ziua Învierii ei vor fi trimiși la cea mai aspră pedeapsă", adică la cea mai mare. „Allah nu este nepăsător față de ceea ce faceți."

Apoi Allah a arătat pricina care i-a făcut să nu creadă într-o parte a Cărții, deși credeau în alta: „Aceștia sunt cei care au cumpărat viața lumească în schimbul Vieții de Apoi." Ei și-au închipuit că, dacă nu-și ajutau aliații, s-ar fi acoperit de rușine, așa că au ales Focul în locul rușinii. De aceea Allah spune: „Pedeapsa nu le va fi ușurată", ci va rămâne în toată asprimea ei, iar ei nu vor avea parte de nicio clipă de odihnă, „și nici nu vor fi ajutați", adică nimeni nu va îndepărta de la ei ceea ce le este neplăcut.

Versetul 87

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ وَقَفَّيْنَا مِنۢ بَعْدِهِۦ بِٱلرُّسُلِ ۖ وَءَاتَيْنَا عِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ ٱلْبَيِّنَٰتِ وَأَيَّدْنَٰهُ بِرُوحِ ٱلْقُدُسِ ۗ أَفَكُلَّمَا جَآءَكُمْ رَسُولٌۢ بِمَا لَا تَهْوَىٰٓ أَنفُسُكُمُ ٱسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾

87. Cu siguranță, i-am dăruit lui Musa Cartea și am trimis după el, unul după altul, Mesageri. I-am dăruit lui 'Isa, fiul lui Maryam, dovezi limpezi și l-am

întărit cu Duhul Sfânt. Oare de fiecare dată când un Mesager v-a adus ceea ce sufletele voastre nu doreau v-ați purtat cu trufie, tăgăduindu-i pe unii și ucigându-i pe alții?

Allah Preaînaltul le amintește fiilor lui Israel binefacerea Sa: l-a trimis la ei pe Musa, cel căruia i-a vorbit, și i-a dăruit Tora. După el, a trimis unul după altul Mesageri care judecau potrivit Torei, până când șirul Profeților lor s-a încheiat cu 'Isa, fiul lui Maryam - pacea fie asupra sa. Lui i-a dăruit dovezi limpezi, suficiente pentru ca un om să creadă pe temeiul lor.

„L-am întărit cu Duhul Sfânt", adică Allah l-a întărit prin Duhul Sfânt. Cei mai mulți tâlcuitori au spus că acesta este Jibril - pacea fie asupra sa -, iar alții au spus că este credința prin care Allah îi întărește pe robii Săi.

Cu toate aceste binefaceri a căror măsură nu poate fi cuprinsă, ori de câte ori Mesagerii v-au adus „ceea ce sufletele voastre nu doreau", ați refuzat cu trufie să credeți în ei: pe unii i-ați tăgăduit, iar pe alții i-ați ucis. Ați pus dorințele mai presus de călăuzire și lumea aceasta mai presus de Viața de Apoi. Versetul cuprinde o mustrare și o amenințare a căror asprime este limpede.

Versetul 88

وَقَالُواْ قُلُوبُنَا غُلۡفُۢۚ بَل لَّعَنَهُمُ ٱللَّهُ بِكُفۡرِهِمۡ فَقَلِيلٗا مَّا يُؤۡمِنُونَ ﴿٨٨﴾

88. Ei spun: „Inimile noastre sunt acoperite." Dimpotrivă, Allah i-a blestemat pentru necredința lor, iar puțin este ceea ce cred.

Ei și-au căutat o scuză pentru că nu credeau în lucrul la care îi chemai, o, Mesagerule, spunând că inimile lor sunt acoperite, adică peste ele se află învelișuri și acoperăminte care le împiedică să înțeleagă ceea ce spui. În închipuirea lor, aceasta le-ar fi oferit o scuză pentru lipsa de cunoaștere. Însă era o minciună. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Dimpotrivă, Allah i-a blestemat pentru necredința lor", adică sunt alungați și lipsiți de îndurarea Sa din pricina necredinței lor. Puțini dintre ei cred sau credința lor este puțină, în vreme ce necredința lor este multă.

Versetele 89 și 90

وَلَمَّا جَآءَهُمْ كِتَٰبٌ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا۟ مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَلَمَّا جَآءَهُم مَّا عَرَفُوا۟ كَفَرُوا۟ بِهِۦ ۚ فَلَعْنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٨٩﴾

89. Când le-a venit o Carte de la Allah, care confirmă ceea ce aveau deja - deși mai înainte cereau biruința împotriva celor care nu credeau -, atunci când le-a venit ceea ce recunoșteau, nu au crezut în ea. Blestemul lui Allah este asupra necredincioșilor.

بِئْسَمَا ٱشْتَرَوْا۟ بِهِۦٓ أَنفُسَهُمْ أَن يَكْفُرُوا۟ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بَغْيًا أَن يُنَزِّلَ ٱللَّهُ مِن فَضْلِهِۦ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۖ فَبَآءُو بِغَضَبٍ عَلَىٰ غَضَبٍ ۚ وَلِلْكَٰفِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩٠﴾

90. Ce rău este lucrul pentru care și-au vândut sufletele: să nu creadă în ceea ce Allah a pogorât, din invidie că Allah pogoară din harul Său asupra cui voiește dintre robii Săi. Astfel, au atras asupra lor mânie peste mânie, iar necredincioșii vor avea parte de o pedeapsă umilitoare.

Le-a venit de la Allah, prin cea mai aleasă dintre făpturi și Pecetea Profeților, o Carte care confirmă ceea ce se afla la ei în Tora. Ei o cunoșteau și erau siguri de venirea ei. Mai mult, când între ei și politeiști izbucneau războaie în vremea jahiliyyah, cereau biruința prin acest Profet, îi amenințau pe politeiști cu venirea lui și spuneau că vor lupta alături de el împotriva lor.

Însă, când le-au venit această Carte și Profetul pe care îl recunoșteau, nu au crezut în el, din răzvrătire și invidie că Allah Își pogoară harul asupra cui voiește dintre robii Săi. Allah i-a blestemat și S-a mâniat pe ei cu mânie peste mânie, din pricina marii lor necredințe și a succesiunii îndoielii și shirk-ului lor.

În Viața de Apoi vor avea parte de o pedeapsă umilitoare, adică dureroasă și chinuitoare: intrarea în Foc și pierderea desfătărilor veșnice. Ce rea este starea lor și ce rău schimb au făcut atunci când au dat credința în Allah, în Cărțile și în Mesagerii Săi în schimbul necredinței în El, în Cărțile și în Mesagerii Săi, deși aveau cunoaștere și certitudine! Tocmai de aceea pedeapsa lor va fi mai aspră.

Versetele 91 la 93

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُواْ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُواْ نُؤْمِنُ بِمَآ أُنزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَآءَهُۥ وَهُوَ ٱلْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ۗ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنۢبِيَآءَ ٱللَّهِ مِن قَبْلُ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾

91. Când li se spune: „Credeți în ceea ce Allah a pogorât", ei spun: „Credem în ceea ce ne-a fost pogorât nouă", dar nu cred în ceea ce a venit după aceasta, deși este adevărul care confirmă ceea ce se află la ei. Spune: „Atunci de ce i-ați ucis mai înainte pe Profeții lui Allah, dacă sunteți credincioși?"

* وَلَقَدْ جَآءَكُم مُّوسَىٰ بِٱلْبَيِّنَٰتِ ثُمَّ ٱتَّخَذْتُمُ ٱلْعِجْلَ مِنۢ بَعْدِهِۦ وَأَنتُمْ ظَٰلِمُونَ ﴿٩٢﴾

92. Cu siguranță, Musa v-a adus dovezi limpezi, iar după aceea ați luat vițelul spre adorare și ați fost nedrepți.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَٰقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ ٱلطُّورَ خُذُواْ مَآ ءَاتَيْنَٰكُم بِقُوَّةٍ وَٱسْمَعُواْ ۖ قَالُواْ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأُشْرِبُواْ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ ۚ قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُم بِهِۦٓ إِيمَٰنُكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

93. Și amintiți-vă când am luat legământul vostru și am ridicat Muntele deasupra voastră: „Țineți cu tărie ceea ce v-am dăruit și ascultați!" Ei au spus: „Am auzit și nu ne supunem." Din pricina necredinței lor, dragostea vițelului le-a pătruns inimile. Spune: „Ce rău este ceea ce vă poruncește credința voastră, dacă sunteți credincioși!"

Când li se poruncea evreilor să creadă în ceea ce Allah i-a pogorât Mesagerului Său, adică în Coran, ei se purtau cu trufie și se răzvrăteau, spunând: „Credem în ceea ce ne-a fost pogorât nouă", dar nu credeau în celelalte Cărți. Ei aveau însă datoria să creadă în tot ceea ce Allah a pogorât, indiferent dacă fusese pogorât asupra lor sau asupra altora. Aceasta este credința folositoare: credința în tot ceea ce Allah le-a pogorât tuturor Mesagerilor Săi.

A face deosebire între Mesageri și Cărți și a pretinde că se crede doar în unii Mesageri și doar în unele Cărți nu este credință, ci necredința însăși. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Cei care nu cred în Allah și în Mesagerii Săi, care

voiesc să facă deosebire între Allah și Mesagerii Săi și spun: «Credem în unii și nu credem în alții», voind să-și aleagă o cale de mijloc, aceia sunt cu adevărat necredincioși" (an-Nisa', 4:150-151).

Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, le-a dat aici un răspuns deplin și i-a constrâns printr-o dovadă de care nu se puteau feri. El a răspuns necredinței lor în Coran în două feluri. Mai întâi a spus: „deși este adevărul". Dacă el este adevărul în toate veștile, poruncile și interdicțiile pe care le cuprinde și vine de la Domnul lor, atunci a nu crede în el înseamnă a nu crede în Allah și în adevărul pe care El l-a pogorât.

Apoi a spus: „care confirmă ceea ce se află la ei", adică este în acord cu adevărul arătat de Scripturile lor și veghează asupra lor. De ce credeți în ceea ce v-a fost pogorât vouă, dar nu credeți în ceea ce îi este asemenea? Este aceasta altceva decât părtinire și urmarea dorințelor în locul călăuzirii?

Mai mult, faptul că acest Coran confirmă ceea ce se află la ei înseamnă că el este dovada lor pentru adevărul Cărților pe care le țin în mâini. Ei nu pot dovedi adevărul acelor Cărți decât prin el. Dacă nu cred în el și îl tăgăduiesc, se aseamănă cu cineva care face o afirmație sprijinită pe o singură dovadă, fără de care afirmația sa nu poate sta în picioare, iar apoi își atacă propria dovadă și o declară mincinoasă. Nu este aceasta nesăbuință și nebunie? Astfel, necredința lor în Coran a devenit necredință în ceea ce aveau în propriile mâini și o anulare a acestuia.

Apoi Allah a arătat că pretenția lor de a crede în ceea ce le fusese pogorât era neîntemeiată: „Spune-le: «Atunci de ce i-ați ucis mai înainte pe Profeții lui Allah, dacă sunteți credincioși?»"

„Cu siguranță, Musa v-a adus dovezi limpezi", adică dovezi clare care arătau adevărul, „iar după aceea ați luat vițelul" spre adorare, adică după venirea lui Musa, „și ați fost nedrepți". Nu aveați nicio scuză pentru aceasta.

„Și amintiți-vă când am luat legământul vostru și am ridicat Muntele deasupra voastră: «Țineți cu tărie ceea ce v-am dăruit și ascultați!»", adică ascultați, primind porunca, supunându-vă ei și răspunzându-i. „Ei au spus: «Am auzit și nu ne supunem»", adică aceasta a devenit starea lor. „Din pricina necredinței lor, dragostea vițelului le-a pătruns inimile", adică iubirea vițelului și a adorării lui a fost turnată în inimile lor și le-a pătruns din pricina necredinței lor.

„Spune: «Ce rău este ceea ce vă poruncește credința voastră, dacă sunteți credincioși!»" Voi pretindeți credința și vă lăudați cu religia cea adevărată, dar i-ați ucis pe Profeții lui Allah și ați luat vițelul ca dumnezeu în afară de Allah atunci când Musa, Profetul lui Allah, a lipsit dintre voi. Nu i-ați primit poruncile și interdicțiile decât după ce ați fost amenințați și Muntele a fost ridicat deasupra

voastră. V-ați luat un angajament prin cuvânt, dar l-ați încălcat prin faptă. Ce fel de credință este aceasta pe care o pretindeți și ce fel de religie?

Dacă aceasta ar fi credință, așa cum susțineți, atunci cât de rea este credința care îl cheamă pe om la răzvrătire, la necredință în Mesagerii lui Allah și la multă nesupunere! Se știe că adevărata credință îi poruncește omului orice bine și îl oprește de la orice rău. Astfel s-au vădit minciuna lor și contradicția în care se aflau.

Versetele 94 la 96

قُلْ إِن كَانَتْ لَكُمُ ٱلدَّارُ ٱلْآخِرَةُ عِندَ ٱللَّهِ خَالِصَةً مِّن دُونِ ٱلنَّاسِ فَتَمَنَّوُا۟ ٱلْمَوْتَ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٩٤﴾

94. Spune: „Dacă lăcașul Vieții de Apoi vă este rezervat vouă la Allah, cu excluderea celorlalți oameni, atunci doriți-vă moartea, dacă spuneți adevărul.”

وَلَن يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًۢا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٩٥﴾

95. Însă ei nu și-o vor dori niciodată, din pricina celor trimise înainte de mâinile lor. Allah îi cunoaște bine pe cei nedrepți.

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ ٱلنَّاسِ عَلَىٰ حَيَوٰةٍ ۛ وَمِنَ ٱلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ ۚ يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهِۦ مِنَ ٱلْعَذَابِ أَن يُعَمَّرَ ۗ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

96. Îi vei găsi cei mai dornici dintre oameni să trăiască, chiar mai dornici decât politeiștii. Fiecare dintre ei ar dori să trăiască o mie de ani, dar nici măcar o viață atât de lungă nu l-ar îndepărta de pedeapsă. Allah vede bine ceea ce fac.

„Spune-le”, pentru a le pune la încercare pretenția: „Dacă lăcașul Vieții de Apoi”, adică Paradisul, „vă este rezervat vouă la Allah, cu excluderea celorlalți oameni”, după cum susțineți că nimeni nu va intra în Paradis decât dacă este evreu sau creștin și că Focul nu vă va atinge decât câteva zile, atunci, dacă sunteți sinceri în această pretenție, „doriți-vă moartea”.

Acesta este un fel de mubahalah între ei și Mesagerul lui Allah - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, adică o confruntare în care fiecare parte cere ca blestemul lui Allah să cadă asupra celui mincinos. După ce au fost puși

astfel în strâmtoare din pricina încăpățânării lor, nu le-au mai rămas decât două posibilități: fie să creadă în Allah și în Mesagerul Său, fie să accepte această chemare printr-un lucru ușor pentru ei - dorința morții, care i-ar duce la lăcașul despre care pretindeau că le este rezervat. Însă ei au refuzat.

Astfel, tuturor le-a devenit limpede că se aflau în culmea încăpățânării și a împotrivirii față de Allah și Mesagerul Său, deși cunoșteau adevărul. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Însă ei nu și-o vor dori niciodată, din pricina celor trimise înainte de mâinile lor", adică din pricina necredinței și a păcatelor lor. Ei știu că moartea este calea care îi duce la răsplătirea faptelor lor rele. De aceea, moartea este lucrul cel mai urât de ei și sunt mai dornici să trăiască decât oricare alți oameni, chiar și decât politeiștii, care nu cred în niciun Mesager și în nicio Carte.

Apoi Allah a arătat cât de puternică era iubirea lor pentru lumea aceasta: „Fiecare dintre ei ar dori să trăiască o mie de ani." Aceasta este cea mai puternică formă a dorinței de a trăi, căci își doresc o stare aproape cu neputință. Totuși, chiar dacă ar trăi atât, viața lungă nu le-ar folosi cu nimic și nu ar îndepărta de la ei nicio parte a pedepsei. „Allah vede bine ceea ce fac" este o amenințare că vor fi răsplătiți după faptele lor.

Versetele 97 și 98

قُلْ مَن كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيلَ فَإِنَّهُۥ نَزَّلَهُۥ عَلَىٰ قَلْبِكَ بِإِذْنِ ٱللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾

97. Spune: „Cel care îi este dușman lui Jibril - el a pogorât Coranul asupra inimii tale, cu îngăduința lui Allah, confirmând ceea ce a venit înaintea lui, drept călăuzire și veste bună pentru credincioși."

مَن كَانَ عَدُوًّا لِّلَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَىٰلَ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَدُوٌّ لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٩٨﴾

98. Dacă cineva Îi este dușman lui Allah, îngerilor Săi, Mesagerilor Săi, lui Jibril și lui Mika'il, atunci Allah este dușmanul necredincioșilor.

Spune-le acestor evrei care susțineau că nu cred fiindcă ocrotitorul tău este Jibril - pacea fie asupra sa - și că, dacă ar fi fost un alt înger al lui Allah, ar fi crezut în tine și te-ar fi socotit adevărat: această pretenție a voastră este contradictorie și lipsită de temei și vădește trufie față de Allah.

Jibril - pacea fie asupra sa - este cel care a pogorât Coranul de la Allah asupra inimii tale și tot el a coborât la Profeții de dinaintea ta. Allah este Cel Care i-a poruncit și l-a trimis cu aceasta, astfel încât el nu este decât un Mesager. Mai mult, Cartea pogorâtă prin Jibril confirmă Cărțile de dinaintea ei, fără să le contrazică și fără să li se opună. Ea cuprinde călăuzirea deplină, care scoate din toate felurile de rătăcire, și vestea bună a binelui din această lume și din Viața de Apoi pentru cel care crede în ea.

Dușmănia față de Jibril, care are aceste însușiri, este necredință în Allah și în semnele Sale și dușmănie față de Allah, față de Mesagerii Săi și față de îngerii Săi. Ei nu-i sunt dușmani lui Jibril pentru persoana lui, ci pentru adevărul pe care îl coboară de la Allah asupra Mesagerilor Săi. Această dușmănie cuprinde necredința și dușmănia față de Cel Care l-a trimis, față de mesajul cu care a fost trimis și față de cel la care a fost trimis. Acesta este înțelesul versetului.

Versetul 99

وَلَقَدْ أَنزَلْنَآ إِلَيْكَ ءَايَٰتٍۭ بَيِّنَٰتٍ ۖ وَمَا يَكْفُرُ بِهَآ إِلَّا ٱلْفَٰسِقُونَ ﴿٩٩﴾

99. Cu siguranță, am pogorât asupra ta semne limpezi, iar numai cei nelegiuiți nu cred în ele.

Allah îi spune Profetului Său - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa: „Cu siguranță, am pogorât asupra ta semne limpezi", prin care cel care caută îndrumarea este călăuzit și prin care dovada este statornicită împotriva celui încăpățânat. Limpezimea lor și puterea cu care arată adevărul au ajuns la un asemenea grad, încât numai cel care a ieșit din ascultarea poruncii lui Allah, s-a răzvrătit împotriva ascultării de El și s-a purtat cu cea mai mare trufie poate refuza să le primească.

Versetul 100

أَوَكُلَّمَا عَٰهَدُوا۟ عَهْدًا نَّبَذَهُۥ فَرِيقٌ مِّنْهُم ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

100. Oare de fiecare dată când încheie un legământ, un grup dintre ei îl leapădă? Ba mai mult, cei mai mulți dintre ei nu cred.

Aceste cuvinte exprimă uimirea față de mulțimea legămintelor pe care le încheiau și față de lipsa lor de răbdare în a le împlini. Formularea „de fiecare dată" arată repetarea: ori de câte ori se încheia un legământ, urma încălcarea lui.

Care era pricina? Cei mai mulți dintre ei nu credeau, iar lipsa credinței i-a făcut să încalce legămintele. Dacă credința lor ar fi fost adevărată, ar fi fost

asemenea celor despre care Allah spune: „Printre credincioși sunt bărbați care au fost sinceri în legământul lor cu Allah” (al-Ahzab, 33:23).

Versetele 101 la 103

وَلَمَّا جَآءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَـٰبَ كِتَـٰبَ ٱللَّهِ وَرَآءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

101. Când le-a venit un Mesager de la Allah, care confirmă ceea ce se află la ei, un grup dintre cei cărora li s-a dat Scriptura a aruncat Cartea lui Allah în spatele lor, ca și cum nu ar fi știut.

وَٱتَّبَعُوا۟ مَا تَتْلُوا۟ ٱلشَّيَـٰطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَـٰنَ ۖ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَـٰنُ وَلَـٰكِنَّ ٱلشَّيَـٰطِينَ كَفَرُوا۟ يُعَلِّمُونَ ٱلنَّاسَ ٱلسِّحْرَ وَمَآ أُنزِلَ عَلَى ٱلْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَـٰرُوتَ وَمَـٰرُوتَ ۚ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَآ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِۦ بَيْنَ ٱلْمَرْءِ وَزَوْجِهِۦ ۚ وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِۦ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ ۚ وَلَقَدْ عَلِمُوا۟ لَمَنِ ٱشْتَرَىٰهُ مَا لَهُۥ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ مِنْ خَلَـٰقٍ ۚ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا۟ بِهِۦٓ أَنفُسَهُمْ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾

102. Ei au urmat ceea ce diavolii recitau în vremea domniei lui Sulayman. Sulayman nu a fost necredincios, ci diavolii au fost necredincioși: îi învățau pe oameni vrăjitoria și ceea ce fusese pogorât asupra celor doi îngeri din Babil, Harut și Marut. Cei doi nu învățau pe nimeni fără să-i spună mai întâi: „Noi suntem doar o încercare, așa că nu deveni necredincios.” Oamenii învățau de la ei lucruri prin care despărțeau un bărbat de soția sa, însă nu puteau vătăma pe nimeni prin ele decât cu îngăduința lui Allah. Ei învățau ceea ce le făcea rău și nu le aducea folos, deși știau bine că cel care cumpără vrăjitoria nu va avea nicio parte în Viața de Apoi. Ce rău este lucrul pentru care și-au vândut sufletele, dacă ar fi știut!

وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ وَٱتَّقَوْا۟ لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ خَيْرٌ ۖ لَّوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾

103. Dacă ar fi crezut și ar fi avut taqwa, răsplata de la Allah ar fi fost mai bună, dacă ar fi știut.

Când acest Mesager nobil le-a adus Cartea măreață, întemeiată pe adevăr și aflată în acord cu ceea ce aveau la ei, ei pretindeau că se țin de propria Scriptură. Însă, când nu au crezut în acest Mesager și în ceea ce a adus el, „un grup dintre cei cărora li s-a dat Scriptura a aruncat Cartea lui Allah" care le fusese pogorâtă, adică au lepădat-o fiindcă nu o doreau, „în spatele lor". Această exprimare arată o îndepărtare și mai puternică. Prin fapta lor păreau dintre cei neștiutori, deși cunoșteau adevărul Mesagerului și al mesajului adus de el.

Astfel, a devenit limpede că acest grup dintre oamenii Scripturii nu mai avea nimic de care să se țină. Fiindcă nu au crezut în acest Mesager, necredința lor în el a devenit necredință în propria lor Carte, fără ca ei să-și dea seama.

Din rânduielile statornice ale hotărârii lui Allah și din înțelepciunea Sa face parte ca acela care părăsește ceea ce i-ar aduce folos, deși are putința de a se folosi de el, să fie încercat prin preocuparea pentru ceea ce îi face rău. Cel care părăsește adorarea Celui Preamilostiv ajunge să adore idoli; cel care părăsește iubirea, teama și nădejdea în Allah ajunge să iubească, să se teamă și să nădăjduiască în altcineva; cel care nu-și cheltuiește averea în ascultarea de Allah o cheltuiește în ascultarea lui Shaytan; cel care părăsește smerenia față de Domnul său ajunge să fie umilit înaintea robilor; iar cel care părăsește adevărul ajunge să fie încercat prin falsitate.

Tot astfel, atunci când acești evrei au aruncat Cartea lui Allah în spatele lor, au urmat vrăjitoriile pe care diavolii le recitau și le născociseră în vremea domniei lui Sulayman. Diavolii le-au dezvăluit oamenilor vrăjitoria și au pretins că Sulayman - pacea fie asupra sa - o folosea și că prin ea dobândise marea sa stăpânire. Ei mințeau. Sulayman nu a folosit vrăjitoria, iar Cel Adevărat l-a declarat nevinovat prin cuvintele: „Sulayman nu a fost necredincios", adică nu a învățat vrăjitoria. „Ci diavolii au fost necredincioși", deoarece îi învățau pe oameni vrăjitoria pentru a-i rătăci și din dorința de a-i ademeni pe fiii lui Adam.

Evreii au urmat și vrăjitoria care fusese pogorâtă asupra celor doi îngeri aflați în Babil, pe pământul Irakului: Harut și Marut. Vrăjitoria le fusese pogorâtă ca încercare și ispită din partea lui Allah pentru robii Săi. Ei îi învățau pe oameni, dar nu învățau pe nimeni fără să-l sfătuiască mai întâi și să-i spună: „Noi suntem doar o încercare, așa că nu deveni necredincios", adică nu învăța vrăjitoria, căci ea este necredință. Cei doi îl opreau de la ea și îi arătau gravitatea ei.

Diavolii îi învățau vrăjitoria pentru a înșela și a rătăci, atribuind-o și răspândind-o în numele celui pe care Allah îl declarase nevinovat de ea, Sulayman - pacea fie asupra sa. Cei doi îngeri o predau ca încercare, însoțind aceasta de sfat, pentru ca oamenii să nu aibă nicio scuză. Acești evrei urmau atât vrăjitoria învățată de la diavoli, cât și pe cea predată de cei doi îngeri. Ei au

părăsit știința Profeților și a Mesagerilor și s-au îndreptat spre știința diavolilor. Fiecare înclină spre ceea ce i se potrivește.

Apoi Allah a arătat relele vrăjitoriei: „Oamenii învățau de la ei lucruri prin care despărțeau un bărbat de soția sa", cu toate că iubirea dintre soți nu poate fi comparată cu iubirea dintre alți oameni, deoarece Allah spune despre ei: „Și a așezat între voi afecțiune și îndurare" (ar-Rum, 30:21).

Aceasta arată că vrăjitoria este reală și că poate vătăma cu îngăduința lui Allah, adică prin voia Sa. Îngăduința este de două feluri: îngăduința prin hotărâre, legată de voia lui Allah, așa cum apare în acest verset, și îngăduință religioasă, așa cum apare în versetul anterior: „el a pogorât Coranul asupra inimii tale, cu îngăduința lui Allah" (al-Baqarah, 2:97).

Acest verset și altele asemenea lui arată că mijloacele, oricât de puternic ar fi efectul lor, rămân supuse hotărârii și predestinării și nu acționează independent. Niciuna dintre grupările comunității nu a contrazis acest principiu, în afară de Qadariyyah în privința faptelor robilor. Ei au pretins că acestea sunt independente și nu sunt supuse voii lui Allah, scoțându-le astfel de sub puterea Lui și contrazicând Cartea lui Allah, Sunnah Mesagerului Său și consensul Companionilor și al tabi'inilor.

Apoi Allah a arătat că știința vrăjitoriei aduce numai vătămare, fără niciun folos religios sau lumesc. Unele păcate pot cuprinde anumite foloase lumești, după cum Allah Preaînaltul spune despre băuturile amețitoare și jocurile de noroc: „În ele se află un păcat mare și unele foloase pentru oameni, însă păcatul lor este mai mare decât folosul lor" (al-Baqarah, 2:219).

Vrăjitoria însă aduce numai vătămare și nu există niciun motiv legitim pentru ea. Toate lucrurile interzise aduc fie numai vătămare, fie un rău mai mare decât binele lor; tot astfel, lucrurile poruncite aduc fie numai bine, fie un bine mai mare decât răul lor.

„Deși știau bine", adică evreii știau, „că cel care cumpără vrăjitoria" și o dorește așa cum cumpărătorul își dorește marfa „nu va avea nicio parte în Viața de Apoi", ci vrăjitoria îi aduce pedeapsă. Ei nu au săvârșit aceasta din neștiință, ci pentru că au iubit viața lumească mai mult decât Viața de Apoi. „Ce rău este lucrul pentru care și-au vândut sufletele, dacă ar fi știut", adică dacă ar fi avut știința care rodește fapta, nu ar fi săvârșit aceasta.

Versetele 104 și 105

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَقُولُواْ رَٰعِنَا وَقُولُواْ ٱنظُرْنَا وَٱسْمَعُواْۗ وَلِلْكَٰفِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾

104. O, voi cei care credeți! Nu spuneți: „Ra'ina", ci spuneți: „Unzurna" și ascultați. Necredincioșii vor avea parte de o pedeapsă dureroasă.

مَّا يَوَدُّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ وَلَا ٱلْمُشْرِكِينَ أَن يُنَزَّلَ عَلَيْكُم مِّنْ خَيْرٍ مِّن رَّبِّكُمْۚ وَٱللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِۦ مَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلْفَضْلِ ٱلْعَظِيمِ ﴿١٠٥﴾

105. Nici cei care nu cred dintre oamenii Scripturii, nici politeiștii nu doresc să se pogoare asupra voastră vreun bine de la Domnul vostru. Însă Allah alege pentru îndurarea Sa pe cine voiește, iar Allah este Stăpânul harului nemărginit.

Când musulmanii i se adresau Mesagerului pentru a învăța treburile religiei, spuneau: „Ra'ina", adică „ține seama de starea noastră" sau „acordă-ne atenție", urmărind prin aceasta un sens corect. Evreii îi dădeau însă un sens stricat. Ei au profitat de această împrejurare și au început să i se adreseze Mesagerului prin acel cuvânt, urmărind sensul stricat.

Allah le-a interzis credincioșilor acest cuvânt, închizând astfel calea spre acel rău. Versetul arată că un lucru îngăduit poate fi interzis atunci când devine un mijloc spre ceva interzis. El ne învață și buna-cuviință: să folosim cuvinte care nu pot purta decât un sens frumos, să ne ferim de vorbirea nerușinată și să părăsim cuvintele urâte ori pe cele care pot crea confuzie și pot fi înțelese într-un sens nepotrivit.

De aceea, Allah le-a poruncit un cuvânt care nu putea purta decât un sens bun: „spuneți: «Unzurna»". Acesta era suficient și împlinea scopul fără niciun neajuns. „Și ascultați" - lucrul ascultat nu este numit, pentru ca porunca să cuprindă tot ceea ce trebuie ascultat: Coranul și Sunnah, care este înțelepciunea. Ascultarea cuprinde atât auzirea cuvintelor și înțelegerea sensurilor lor, cât și răspunsul și supunerea față de ele. În aceasta se află buna-cuviință și ascultarea. Apoi Allah i-a amenințat pe necredincioși cu pedeapsa dureroasă și chinuitoare.

Allah a arătat și dușmănia evreilor și a politeiștilor față de credincioși: ei nu doresc „să se pogoare asupra voastră vreun bine", nici puțin, nici mult, „de la Domnul vostru". Aceasta vine din invidia și ura lor față de voi, fiindcă Allah v-a

ales pentru harul Său. El este „Stăpânul harului nemărginit”. Din harul Său față de voi face parte și faptul că a pogorât Cartea asupra Mesagerului vostru, pentru ca el să vă curețe, să vă învețe Cartea și înțelepciunea și să vă învețe ceea ce nu știați. Lui I se cuvin lauda și recunoștința.

Versetele 106 și 107

مَا نَنسَخْ مِنْ ءَايَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَآ أَوْ مِثْلِهَآ ۗ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٦﴾

106. Pentru orice verset pe care îl abrogăm sau îl facem să fie uitat, aducem unul mai bun decât el ori asemenea lui. Oare nu știi că Allah are putere asupra tuturor lucrurilor?

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِىٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٧﴾

107. Oare nu știi că a lui Allah este stăpânirea cerurilor și a pământului și că, în afară de Allah, nu aveți niciun ocrotitor și niciun ajutor?

Abrogarea înseamnă mutare. Realitatea abrogării este trecerea persoanelor responsabile din punct de vedere religios de la o rânduială la alta sau înlăturarea unei rânduieli. Evreii tăgăduiau abrogarea și susțineau că ea nu este îngăduită, deși este menționată în Tora lor. Tăgăduirea ei este necredință și simpla urmare a dorinței.

Allah Preaînaltul a arătat înțelepciunea Sa în abrogare. Orice verset pe care îl abrogă sau îl face să fie uitat - adică îi face pe robi să-l uite și îl înlătură din inimile lor - îl înlocuiește cu unul „mai bun decât el”, adică mai folositor pentru voi, „ori asemenea lui”. Aceasta arată că abrogarea nu aduce niciodată un folos mai mic decât rânduiala dinainte, deoarece harul lui Allah sporește, mai ales față de această comunitate, a cărei religie El a făcut-o cât se poate de ușoară.

Allah a arătat că acela care critică abrogarea critică, de fapt, stăpânirea și puterea Sa: „Oare nu știi că Allah are putere asupra tuturor lucrurilor? Oare nu știi că a lui Allah este stăpânirea cerurilor și a pământului?”

Dacă El este Stăpânul vostru și vă cârmuiește prin decretele, poruncile și interdicțiile Sale, așa cum se cuvine Stăpânului Bun și Îndurător, atunci nimeni nu are dreptul să se împotrivească rânduielilor pe care le legiferează pentru robii Săi, după cum nimeni nu-I poate împiedica niciuna dintre hotărârile asupra lor.

Robul se află sub cârmuire și este supus poruncilor religioase și hotărârilor predestinate ale Domnului său. Cum i s-ar cuveni să se împotrivească?

Allah este și Ocrotitorul și Ajutorul robilor Săi: îi ocrotește ajutându-i să dobândească ceea ce le este de folos și îi sprijină îndepărtând de la ei ceea ce le face rău. Din ocrotirea Sa face parte și faptul că le legiferează rânduielile cerute de înțelepciunea și îndurarea Sa față de ei.

Cel care cugetă la abrogările din Coran și Sunnah recunoaște prin ele înțelepciunea lui Allah, îndurarea Sa față de robi și felul în care îi conduce spre lucrurile care le sunt de folos, chiar dacă ei nu simt blândețea prin care El face aceasta.

Versetele 108 la 110

أَمْ تُرِيدُونَ أَن تَسْـَٔلُوا۟ رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَىٰ مِن قَبْلُ ۗ وَمَن يَتَبَدَّلِ ٱلْكُفْرَ بِٱلْإِيمَـٰنِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾

108. Sau voiți să-i puneți Mesagerului vostru întrebări precum i-au fost puse lui Musa mai înainte? Cel care schimbă credința cu necredință s-a rătăcit de la calea cea dreaptă.

وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ لَوْ يَرُدُّونَكُم مِّنۢ بَعْدِ إِيمَـٰنِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِندِ أَنفُسِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلْحَقُّ ۖ فَٱعْفُوا۟ وَٱصْفَحُوا۟ حَتَّىٰ يَأْتِىَ ٱللَّهُ بِأَمْرِهِۦٓ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾

109. Mulți dintre oamenii Scripturii ar dori să vă întoarcă la necredință după ce ați crezut, din invidia născută în sufletele lor, după ce adevărul le-a devenit limpede. Iertați și treceți cu vederea până când Allah va aduce porunca Sa. Cu adevărat, Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.

وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ ۚ وَمَا تُقَدِّمُوا۟ لِأَنفُسِكُم مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِندَ ٱللَّهِ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٠﴾

110. Împliniți rugăciunea și dați zakah. Orice bine trimiteți înainte pentru sufletele voastre îl veți găsi la Allah. Cu adevărat, Allah vede bine ceea ce faceți.

Allah le interzice credincioșilor sau evreilor să-i pună Mesagerului lor întrebări precum i-au fost puse lui Musa mai înainte. Sunt avute în vedere întrebările izvorâte din încăpățânare și împotrivire, așa cum Allah Preaînaltul spune: „Oamenii Scripturii îți cer să cobori asupra lor o Carte din cer. Ei i-au cerut lui Musa ceva și mai mare, spunând: «Arată-ni-L pe Allah în chip deslușit»" (an-Nisa', 4:153). El mai spune: „O, voi cei care credeți! Nu întrebați despre lucruri care, dacă v-ar fi dezvăluite, v-ar întrista" (al-Ma'idah, 5:101). Acestea și altele asemănătoare sunt întrebările interzise.

Întrebarea prin care se caută îndrumarea și învățarea este însă vrednică de laudă, iar Allah a poruncit-o în cuvintele: „Întrebați-i pe oamenii Cunoașterii, dacă nu știți" (an-Nahl, 16:43). El îi aprobă atunci când o pun, așa cum apare în cuvintele: „Te întreabă despre băuturile amețitoare și jocurile de noroc" (al-Baqarah, 2:219) și „Te întreabă despre orfani" (al-Baqarah, 2:220), precum și în alte versete asemănătoare.

Fiindcă întrebările interzise sunt condamnabile și îl pot duce pe om până la necredință, Allah spune: „Cel care schimbă credința cu necredință s-a rătăcit de la calea cea dreaptă."

Apoi Allah a vorbit despre invidia multora dintre oamenii Scripturii. Ei au ajuns să-și dorească să vă întoarcă la necredință după ce ați crezut, s-au străduit pentru aceasta și au pus la cale uneltiri. Însă uneltirea lor se întoarce împotriva lor, așa cum Allah Preaînaltul spune: „Un grup dintre oamenii Scripturii a spus: «Credeți la începutul zilei în ceea ce le-a fost pogorât credincioșilor și nu credeți la sfârșitul ei, poate că se vor întoarce»" (Al 'Imran, 3:72).

Aceasta venea din invidia născută în propriile lor suflete. Allah le-a poruncit credincioșilor să răspundă celor care le făcuseră un rău atât de mare prin iertare și trecere cu vederea, până când El avea să aducă porunca Sa. După aceea, Allah le-a dat porunca jihadului și a alinat inimile credincioșilor prin ceea ce s-a abătut asupra dușmanilor lor: unii au fost uciși, alții au fost înrobiți, iar alții izgoniți. „Cu adevărat, Allah are putere asupra tuturor lucrurilor."

Apoi Allah le-a poruncit să-și folosească timpul prezent pentru împlinirea rugăciunii, plata zakah și săvârșirea tuturor faptelor prin care se apropie de El. El le-a făgăduit că orice bine ar săvârși nu se va pierde la Allah, ci îl vor găsi la El din belșug, întreg și păstrat. „Cu adevărat, Allah vede bine ceea ce faceți."

Versetele 111 și 112

وَقَالُوا۟ لَن يَدْخُلَ ٱلْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصَٰرَىٰ ۗ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۗ قُلْ هَاتُوا۟ بُرْهَٰنَكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١١١﴾

111. Ei spun: „Nimeni nu va intra în Paradis decât cel care este evreu sau creștin.” Acestea sunt doar închipuirile lor. Spune: „Aduceți dovada voastră, dacă spuneți adevărul.”

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُۥ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُۥٓ أَجْرُهُۥ عِندَ رَبِّهِۦ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٢﴾

112. Ba da! Cel care își supune chipul lui Allah și face bine își va avea răsplata la Domnul său. Ei nu vor avea a se teme și nici nu vor fi mâhniți.

Evreii au spus: „Nimeni nu va intra în Paradis decât cel care este evreu”, iar creștinii au spus: „Nimeni nu va intra în Paradis decât cel care este creștin.” Astfel, fiecare grup a hotărât că Paradisul îi aparține numai lui. Acestea nu erau decât închipuiri lipsite de orice valoare dacă nu erau însoțite de argument și dovadă. „Aduceți dovada voastră, dacă spuneți adevărul.”

Tot astfel, oricine face o afirmație trebuie să aducă dovada adevărului ei. Altfel, dacă un altul ar întoarce afirmația împotriva lui și ar susține contrariul, tot fără dovadă, nu ar exista nicio deosebire între ei. Dovada este cea care confirmă afirmațiile sau le vădește falsitatea. Fiindcă ei nu aveau nicio dovadă, s-a știut că pretenția lor era mincinoasă.

Apoi Allah Preaînaltul a menționat dovada generală și limpede, valabilă pentru fiecare om: „Ba da!” Lucrurile nu se hotărăsc prin închipuirile și pretențiile voastre. „Cel care își supune chipul lui Allah” este cel care își săvârșește faptele cu sinceritate numai pentru Allah și se îndreaptă spre El cu inima sa. „Și face bine” înseamnă că, pe lângă sinceritate, Îl adoră pe Domnul său potrivit Legii Sale. Numai aceștia sunt oamenii Paradisului.

Ei își vor avea răsplata la Domnul lor: Paradisul și toate desfătările pe care le cuprinde. „Nu vor avea a se teme și nici nu vor fi mâhniți”: vor dobândi ceea ce doresc și vor fi izbăviți de ceea ce îi înspăimântă.

Din verset se înțelege că omul care nu este astfel face parte dintre oamenii Focului, cei pierduți. Nu există izbăvire decât pentru cei sinceri față de Cel adorat și care îl urmează pe Mesager.

Versetul 113

وَقَالَتِ ٱلْيَهُودُ لَيْسَتِ ٱلنَّصَـٰرَىٰ عَلَىٰ شَىْءٍ وَقَالَتِ ٱلنَّصَـٰرَىٰ لَيْسَتِ ٱلْيَهُودُ عَلَىٰ شَىْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ ٱلْكِتَـٰبَ ۗ كَذَٰلِكَ قَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَٱللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾

113. Evreii spun: „Creștinii nu se întemeiază pe nimic”, iar creștinii spun: „Evreii nu se întemeiază pe nimic”, deși ei citesc Scriptura. Cei lipsiți de cunoaștere au rostit cuvinte asemănătoare. Allah va judeca între ei în Ziua Învierii cu privire la lucrurile în care se deosebeau.

Dorințele și invidia oamenilor Scripturii au ajuns până acolo încât unii i-au socotit pe ceilalți rătăciți și necredincioși, așa cum au făcut oamenii fără Carte dintre politeiștii arabi și alții. Fiecare grupare o socotește rătăcită pe cealaltă.

În Viața de Apoi, Allah va judeca între cei aflați în dezacord prin judecata Sa dreaptă, pe care le-a făcut-o cunoscută robilor Săi: nu există izbândă și izbăvire decât pentru cel care îi socotește adevărați pe toți Profeții și Mesagerii, împlinește poruncile Domnului său și se ferește de interdicțiile Sale. Toți ceilalți sunt pierduți.

Versetul 114

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن مَّنَعَ مَسَـٰجِدَ ٱللَّهِ أَن يُذْكَرَ فِيهَا ٱسْمُهُۥ وَسَعَىٰ فِى خَرَابِهَآ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَن يَدْخُلُوهَآ إِلَّا خَآئِفِينَ ۚ لَهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا خِزْىٌ وَلَهُمْ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾

114. Cine este mai nedrept decât acela care împiedică pomenirea Numelui lui Allah în moscheile Sale și se străduiește să le ruineze? Acestora nu li s-ar cuveni să intre în ele decât cu teamă. Ei vor avea parte de rușine în această lume și de o pedeapsă cumplită în Viața de Apoi.

Nimeni nu este mai nedrept și nu săvârșește o vină mai gravă decât cel care împiedică pomenirea lui Allah în moscheile Sale, împlinirea rugăciunii și celelalte feluri de acte de adorare. „Se străduiește”, adică depune efort și își dă toată silința, „să le ruineze”, atât în sens material, cât și în sens spiritual. Ruinarea materială înseamnă dărâmarea lor, deteriorarea și murdărirea lor, iar ruinarea spirituală înseamnă împiedicarea celor care pomenesc Numele lui Allah în ele.

Această judecată este generală și îl cuprinde pe oricine are această însușire. Îi cuprinde pe oamenii Elefantului; pe qurayshiți, care l-au împiedicat pe Mesagerul lui Allah să ajungă la Moscheea Sacră în anul al-Hudaybiyah; pe creștini, care au ruinat Bayt al-Maqdis; și îi cuprinde pe toți ceilalți nedrepți care se străduiesc să ruineze moscheile, împotrivindu-se lui Allah și înfruntându-L.

Allah i-a răsplătit prin aceea că, atât prin Legea Sa, cât și prin hotărârea Sa, ei nu pot intra în ele decât cu teamă și umiliți. Pentru că ei i-au înspăimântat pe robii lui Allah, Allah i-a înspăimântat pe ei. Politeiștii care l-au împiedicat pe Mesagerul Său nu au rămas astfel decât puțină vreme, până când Allah i-a îngăduit Mesagerului Său să cucerească Mecca și i-a oprit pe politeiști să se apropie de Casa Sa. Allah Preaînaltul spune: „O, voi cei care credeți! Politeiștii sunt necurați, așa că să nu se mai apropie de Moscheea Sacră după acest an al lor” (at-Tawbah, 9:28).

Despre oamenii Elefantului, Allah a menționat ceea ce li s-a întâmplat. În privința creștinilor, Allah le-a dat credincioșilor putere asupra lor, iar aceștia i-au izgonit din Bayt al-Maqdis. Tot astfel, oricine are însușirea lor va primi neapărat partea care i se cuvine.

Aceasta este una dintre marile dovezi: Creatorul a vestit-o înainte să se petreacă, iar ea s-a petrecut așa cum a vestit. Învățații au folosit acest verset drept dovadă că necredincioșilor nu trebuie să li se îngăduie intrarea în moschei.

„Ei vor avea parte de rușine în această lume”, adică de demascare și umilire, după cum s-a arătat, „și de o pedeapsă cumplită în Viața de Apoi”. Dacă nimeni nu este mai nedrept decât cel care împiedică pomenirea Numelui lui Allah în moscheile Sale, atunci nimeni nu are o credință mai mare decât cel care se străduiește să le întrețină și să le însuflețească, atât material, cât și spiritual. Allah Preaînaltul spune: „Moscheile lui Allah sunt întreținute numai de cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi” (at-Tawbah, 9:18).

Mai mult, Allah a poruncit ca lăcașurile Sale să fie înălțate, cinstite și respectate. El spune: „În case cărora Allah le-a îngăduit să fie înălțate și în care este pomenit Numele Său” (an-Nur, 24:36).

Moscheile au numeroase rânduieli, iar temeiul acestora se regăsește în conținutul acestor versete nobile.

Versetul 115

وَلِلَّهِ ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُ ۚ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا۟ فَثَمَّ وَجْهُ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

115. Ale lui Allah sunt Răsăritul și Apusul. Oriunde vă întoarceți, acolo este Fața lui Allah. Cu adevărat, Allah este Atotcuprinzător, Atotștiutor.

„Ale lui Allah sunt Răsăritul și Apusul." Aceste două direcții au fost numite în mod deosebit pentru că sunt locurile marilor semne: locurile de unde luminile răsar și unde apun. Dacă Allah este Stăpânul lor, atunci El este Stăpânul tuturor direcțiilor.

Cuvintele „Oriunde vă întoarceți" se referă la îndreptarea fețelor voastre într-o direcție potrivit poruncii Sale. Poate fi vorba despre una dintre aceste situații: Allah vă poruncește să vă îndreptați spre Ka'bah după ce vi se poruncise să vă îndreptați spre Bayt al-Maqdis; vi se poruncește să vă rugați în timpul călătoriei pe animalul de călărie sau în alte situații asemănătoare, iar qiblah este atunci direcția spre care se îndreaptă robul; direcția qiblei nu este clară, iar omul se străduiește să o afle și se roagă în direcția aleasă, apoi descoperă că a greșit; ori omul are o scuză, fiind răstignit, bolnav sau aflându-se într-o situație asemănătoare. În toate aceste cazuri, robul fie este scuzat, fie împlinește o poruncă.

În orice situație, nicio direcție spre care se îndreaptă nu se află în afara stăpânirii Domnului său: „acolo este Fața lui Allah".

„Cu adevărat, Allah este Atotcuprinzător, Atotștiutor." Acest pasaj afirmă că Allah Preaînaltul are Fața, într-un mod care I se potrivește, și că Fața lui Allah nu seamănă cu fețele făpturilor. El este Atotcuprinzător în harul Său, are însușiri mărețe și cunoaște tainele și intențiile voastre. Din atotcuprinderea și cunoașterea Sa, El v-a ușurat rânduiala și a primit de la voi împlinirea lucrului poruncit. Lui I se cuvin lauda și mulțumirea.

Versetele 116 și 117

وَقَالُوا۟ ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ وَلَدًا سُبْحَٰنَهُۥ ۖ بَل لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ كُلٌّ لَّهُۥ قَٰنِتُونَ ﴿١١٦﴾

116. Ei spun: „Allah Și-a luat un fiu." Slavă Lui! Dimpotrivă, ale Lui sunt toate cele din ceruri și de pe pământ; toate Îi sunt supuse.

بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ وَإِذَا قَضَىٰٓ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾

117. El este Creatorul fără precedent al cerurilor și al pământului. Când hotărăște un lucru, îi spune doar: „Fii!", iar el este.

„Ei spun", adică evreii, creștinii, politeiștii și toți cei care rostesc asemenea vorbe: „Allah Și-a luat un fiu." Ei I-au atribuit ceea ce nu se potrivește cu măreția Sa, săvârșind un rău cumplit și nedreptățindu-se pe ei înșiși. Cu toate acestea, Allah Preaînaltul rabdă ceea ce spun, este îngăduitor cu ei, le dăruiește sănătate și îi înzestrează, deși Îl descriu prin ceea ce Îl înjosește.

„Slavă Lui!", adică El este mai presus și cu totul curat de tot ceea ce politeiștii și nedrepții Îi atribuie și care nu se potrivește cu măreția Sa. Slavă Celui Căruia Îi aparține desăvârșirea absolută din toate punctele de vedere și pe Care nu-L atinge nicio lipsă, în niciun fel.

Pe lângă respingerea cuvintelor lor, Allah a adus dovada care arată că El este mai presus de acestea: „Dimpotrivă, ale Lui sunt toate cele din ceruri și de pe pământ", adică tot ceea ce există Îi aparține și se află în robia Sa. El hotărăște asupra lor așa cum stăpânul hotărăște asupra celor aflați în stăpânirea sa; toate Îi sunt supuse și se află sub cârmuirea Sa. Dacă toate sunt robii Săi, au nevoie de El, iar El nu are nevoie de ele, cum ar putea vreuna dintre ele să-I fie fiu? Fiul trebuie să fie de același fel cu tatăl său, fiindcă este o parte din el.

Allah Preaînaltul este Stăpânitorul Atotputernic, iar voi sunteți robi stăpâniți și supuși. El este Cel lipsit de orice nevoie, iar voi sunteți cei nevoiași. Cum ar putea, în aceste condiții, să aibă un fiu? Aceasta este una dintre cele mai neîntemeiate și mai respingătoare minciuni.

Supunerea față de Allah este de două feluri: una generală, prin care toate făpturile se află sub cârmuirea Creatorului, și una deosebită, care este supunerea prin adorare. Primul fel este cel menționat în acest verset, iar al doilea apare în cuvintele lui Allah Preaînaltul: „Stați înaintea lui Allah cu supunere" (al-Baqarah, 2:238).

Apoi El spune: „El este Creatorul fără precedent al cerurilor și al pământului", adică le-a creat în chip desăvârșit și frumos, fără să fi existat un model anterior. „Când hotărăște un lucru, îi spune doar: «Fii!», iar el este." Nimic nu I se poate împotrivi și nimic nu-I poate fi cu neputință.

Versetele 118 și 119

وَقَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا ٱللَّهُ أَوْ تَأْتِينَآ ءَايَةٌ ۗ كَذَٰلِكَ قَالَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِم مِّثْلَ قَوْلِهِمْ ۘ تَشَٰبَهَتْ قُلُوبُهُمْ ۗ قَدْ بَيَّنَّا ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٨﴾

118. Cei lipsiți de cunoaștere spun: „De ce nu ne vorbește Allah sau nu ne vine un semn?" Tot astfel au vorbit și cei de dinaintea lor; inimile lor se aseamănă. Noi am făcut semnele limpezi pentru oamenii care au certitudine.

إِنَّآ أَرْسَلْنَٰكَ بِٱلْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ۖ وَلَا تُسْـَٔلُ عَنْ أَصْحَٰبِ ٱلْجَحِيمِ ﴿١١٩﴾

119. Cu adevărat, Noi te-am trimis cu adevărul, ca vestitor al binelui și prevenitor, iar tu nu vei fi întrebat despre oamenii Iadului.

Cei neștiutori dintre oamenii Scripturii și alții spun: „De ce nu ne vorbește Allah așa cum le-a vorbit Mesagerilor? Sau de ce nu ne vine un semn?" Ei au în vedere semnele pe care le propun și le cer potrivit minților lor stricate și părerilor lor lipsite de valoare, prin care au îndrăznit împotriva Creatorului și s-au purtat cu trufie față de Mesagerii Săi. Așa sunt cuvintele lor: „Nu te vom crede până când nu-L vom vedea pe Allah în chip deslușit" (al-Baqarah, 2:55); „Oamenii Scripturii îți cer să cobori asupra lor o Carte din cer. Ei i-au cerut lui Musa ceva și mai mare decât aceasta..." (an-Nisa', 4:153); „Ei spun: «Ce are acest Mesager de mănâncă hrană și umblă prin piețe? De ce nu a fost coborât la el un înger care să fie împreună cu el prevenitor? Sau de ce nu i se aruncă o comoară ori nu are o grădină din care să mănânce?»" (al-Furqan, 25:7-8); și cuvintele: „Nu te vom crede până când nu vei face să țâșnească pentru noi un izvor din pământ" (al-Isra', 17:90), până la sfârșitul versetelor.

Așa obișnuiau să se poarte cu Mesagerii: cereau semne din încăpățânare, nu semne prin care să caute călăuzirea. Scopul lor nu era să li se lămurească adevărul, deoarece Mesagerii aduseseră deja semne pe temeiul cărora oamenii puteau crede. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Noi am făcut semnele limpezi pentru oamenii care au certitudine." Orice om înzestrat cu certitudine a cunoscut din semnele uimitoare și dovezile vădite ale lui Allah ceea ce i-a adus certitudinea și a îndepărtat de la el orice îndoială și șovăială.

Apoi Allah Preaînaltul a menționat într-un verset concis o dovadă care cuprinde semnele adevărului Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și ale autenticității mesajului său: „Cu adevărat, Noi te-am trimis cu adevărul, ca vestitor al binelui și prevenitor." Semnele cu care a venit privesc trei aspecte: primul este însăși trimiterea lui; al doilea este purtarea, călăuzirea și

înfățișarea lui; iar al treilea este cunoașterea celor aduse de el din Coran și Sunnah. Primele două sunt cuprinse în cuvintele: „Noi te-am trimis”, iar al treilea este cuprins în cuvintele: „cu adevărul”.

În privința primului lucru, adică însăși trimiterea sa, starea locuitorilor pământului dinaintea misiunii sale era cunoscută: ei adorau idolii, focurile și crucile și schimbaseră religiile, până când ajunseseră într-un întuneric al necredinței care îi cuprinsese pe toți, cu excepția câtorva dintre oamenii Scripturii, care se stinseseră cu puțin timp înaintea misiunii. Se știe că Allah Preaînaltul nu Și-a creat făpturile fără rost și nu le-a lăsat de izbeliște, fiindcă El este Înțelept, Atotștiutor, Atotputernic și Milostiv. Din înțelepciunea și îndurarea Sa față de robi face parte faptul că le-a trimis acest Mesager măreț, care le poruncește să-L adore numai pe Preamilostivul, fără niciun asociat. Omul înzestrat cu rațiune recunoaște sinceritatea Mesagerului numai din faptul trimiterii lui, iar aceasta este o dovadă mare că el este Mesagerul lui Allah.

În privința celui de-al doilea lucru, cel care îl cunoaște deplin pe Profet - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, îi cunoaște viața și purtarea dinaintea misiunii, precum și felul în care a crescut cu cele mai desăvârșite însușiri, apoi vede cum noblețea și caracterul său măreț au sporit după aceea, va înțelege, cercetându-i viața, că acestea nu pot fi decât însușirile Profeților desăvârșiți. Allah Preaînaltul a făcut din însușirile oamenilor cea mai mare dovadă prin care sunt cunoscuți oamenii și prin care se deosebesc sinceritatea și minciuna lor.

În privința celui de-al treilea lucru, acesta este cunoașterea Legii măreție și a Coranului nobil aduse de el - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, care cuprind vestiri adevărate, porunci frumoase, interzicerea oricărui lucru respingător și minuni uimitoare. Toate semnele intră în aceste trei categorii.

„Vestitor al binelui”, adică al fericirii în această lume și în Viața de Apoi pentru cel care te ascultă; „și prevenitor”, adică îi avertizezi asupra nefericirii și pierzării din această lume și din Viața de Apoi pe cei care nu ți se supun. „Iar tu nu vei fi întrebat despre oamenii Iadului”, adică nu ești răspunzător pentru ei; ție îți revine doar transmiterea mesajului, iar Nouă Ne revine judecarea faptelor.

Versetul 120

وَلَن تَرۡضَىٰ عَنكَ ٱلۡيَهُودُ وَلَا ٱلنَّصَٰرَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمۡۗ قُلۡ إِنَّ هُدَى ٱللَّهِ هُوَ ٱلۡهُدَىٰۗ وَلَئِنِ ٱتَّبَعۡتَ أَهۡوَآءَهُم بَعۡدَ ٱلَّذِي جَآءَكَ مِنَ ٱلۡعِلۡمِ مَا لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾

120. Nici evreii și nici creștinii nu vor fi mulțumiți de tine până când nu le vei urma religia. Spune: „Călăuzirea lui Allah este adevărata călăuzire.” Dacă le-ai urma dorințele după cunoașterea care ți-a venit, nu ai avea în fața lui Allah niciun ocrotitor și niciun ajutor.

Allah Preaînaltul îl înștiințează pe Mesagerul Său că nici evreii și nici creștinii nu vor fi mulțumiți de el decât dacă le va urma religia, fiindcă ei cheamă la religia pe care o urmează și pretind că aceea este călăuzirea. Spune-le: „Călăuzirea lui Allah”, cu care am fost trimis, „este adevărata călăuzire”, iar ceea ce urmați voi nu este decât dorința. Dovada se află în cuvintele: „Dacă le-ai urma dorințele după cunoașterea care ți-a venit, nu ai avea în fața lui Allah niciun ocrotitor și niciun ajutor.”

Acest pasaj cuprinde o interdicție foarte aspră de a urma dorințele evreilor și ale creștinilor și de a-i imita în ceea ce ține în mod deosebit de religia lor. Deși cuvintele îi sunt adresate Mesagerului lui Allah - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, comunitatea sa este cuprinsă în ele, fiindcă se ia în considerare generalitatea sensului, nu numai persoana căreia i se adresează cuvintele, așa cum se ia în considerare generalitatea formulării, nu numai împrejurarea deosebită care a prilejuit-o.

Versetele 121 la 123

ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَتۡلُونَهُۥ حَقَّ تِلَاوَتِهِۦٓ أُوْلَٰٓئِكَ يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۗ وَمَن يَكۡفُرۡ بِهِۦ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿١٢١﴾

121. Cei cărora le-am dăruit Cartea o citesc așa cum se cuvine; aceia sunt cei care cred în ea. Iar cei care nu cred în ea - aceia sunt cei pierduți.

يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَتِيَ ٱلَّتِيٓ أَنۡعَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ وَأَنِّي فَضَّلۡتُكُمۡ عَلَى ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٢٢﴾

122. O, fii ai lui Israel! Amintiți-vă binefacerea Mea pe care v-am dăruit-o și că v-am ales mai presus de toate popoarele.

وَٱتَّقُواْ يَوۡمٗا لَّا تَجۡزِي نَفۡسٌ عَن نَّفۡسٖ شَيۡـٔٗا وَلَا يُقۡبَلُ مِنۡهَا عَدۡلٞ وَلَا تَنفَعُهَا شَفَٰعَةٞ وَلَا هُمۡ يُنصَرُونَ ﴿١٢٣﴾

123. Temeți-vă de o Zi în care niciun suflet nu-i va fi de folos altuia cu nimic, nicio răscumpărare nu va fi primită de la el, nicio mijlocire nu-i va fi de folos și ei nu vor fi ajutați.

Allah Preaînaltul arată că aceia cărora le-a dăruit Cartea și asupra cărora Și-a revărsat deplin binefacerea „o citesc așa cum se cuvine", adică o urmează așa cum se cuvine, fiindcă tilawah înseamnă și urmare. Ei socotesc îngăduit ceea ce ea îngăduie, socotesc interzis ceea ce ea interzice, lucrează potrivit versetelor ei limpezi și cred în cele al căror sens nu le este pe deplin deslușit. Aceștia sunt cei fericiți dintre oamenii Scripturii, care au cunoscut binefacerea lui Allah și au fost recunoscători pentru ea, au crezut în toți Mesagerii și nu au făcut deosebire între niciunul dintre ei.

Aceștia sunt credincioșii adevărați, nu cei dintre ei care spun: „Credem în ceea ce ne-a fost pogorât nouă", dar nu cred în ceea ce a venit după aceasta. De aceea Allah i-a amenințat prin cuvintele: „Iar cei care nu cred în ea - aceia sunt cei pierduți."

Explicația următoarelor două versete a fost prezentată mai înainte.

Versetele 124 și 125

* وَإِذِ ٱبۡتَلَىٰٓ إِبۡرَٰهِـۧمَ رَبُّهُۥ بِكَلِمَٰتٖ فَأَتَمَّهُنَّۖ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامٗاۖ قَالَ وَمِن ذُرِّيَّتِيۖ قَالَ لَا يَنَالُ عَهۡدِي ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٢٤﴾

124. Și amintiți-vă când Domnul său l-a încercat pe Ibrahim prin anumite porunci, iar el le-a împlinit. El a spus: „Te voi face imam pentru oameni." Ibrahim a spus: „Și dintre urmașii mei?" El a spus: „Legământul Meu nu-i cuprinde pe cei nedrepți."

وَإِذْ جَعَلْنَا ٱلْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَٱتَّخِذُوا۟ مِن مَّقَامِ إِبْرَٰهِـۧمَ مُصَلًّى ۖ وَعَهِدْنَآ
إِلَىٰٓ إِبْرَٰهِـۧمَ وَإِسْمَٰعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِىَ لِلطَّآئِفِينَ وَٱلْعَٰكِفِينَ وَٱلرُّكَّعِ
ٱلسُّجُودِ ﴿١٢٥﴾

125. Și amintiți-vă când am făcut Casa un loc la care oamenii se întorc mereu și un loc sigur: „Luați locul lui Ibrahim drept loc de rugăciune." Le-am poruncit lui Ibrahim și lui Isma'il: „Curățați Casa Mea pentru cei care o înconjoară, pentru cei care rămân în ea în adorare și pentru cei care se pleacă și se prosternează."

Allah Preaînaltul vorbește despre robul și apropiatul Său Ibrahim - pacea fie asupra sa -, al cărui rang de imam și a cărui măreție sunt recunoscute de toate grupările oamenilor Scripturii și pe care îl revendică până și politeiștii. Allah l-a încercat și l-a pus la probă prin cuvinte, adică prin porunci și interdicții, așa cum este rânduiala lui Allah când Își încearcă robii, pentru ca mincinosul, care nu rămâne statornic în vremea încercării și a probei, să fie deosebit de cel sincer, a cărui treaptă se înalță, a cărui vrednicie sporește, a cărui faptă se curăță și a cărui esență se purifică asemenea aurului. Printre cei mai de seamă în această privință s-a numărat apropiatul lui Allah, Ibrahim - pacea fie asupra sa. El a împlinit pe deplin toate lucrurile prin care Allah l-a încercat. Allah l-a răsplătit pentru aceasta, iar Allah nu încetează să răsplătească binele. El a spus: „Te voi face imam pentru oameni", adică ei te vor urma în călăuzire, vor păși în urma ta spre fericirea lor veșnică, iar tu vei avea parte de laudă neîntreruptă, răsplată îmbelșugată și cinstire din partea tuturor.

Pe Allah, aceasta este cea mai bună treaptă pentru care se pot întrece oamenii, cel mai înalt rang spre care se avântă cei care lucrează și cea mai deplină stare atinsă de Mesagerii cu voință neclintită și de urmașii lor dintre toți cei sinceri care îi urmează și cheamă la Allah și la calea Sa. Când Ibrahim s-a bucurat de acest rang și l-a atins, l-a cerut și pentru urmașii săi, pentru ca treapta lui și treapta lor să se înalțe. Aceasta face parte tot din rolul său de imam, din grija lui sinceră pentru robii lui Allah și din dorința ca cei care îi călăuzesc pe alții să fie numeroși printre robii lui Allah. Cât de măreț sunt aceste năzuințe înalte și aceste ranguri sublime!

Preamilostivul, Blândul i-a răspuns și i-a arătat piedica în calea atingerii acestui rang: „Legământul Meu nu-i cuprinde pe cei nedrepți", adică rolul de imam în religie nu-i revine celui care se nedreptățește pe sine, își face rău și se înjosește, fiindcă nedreptatea este potrivnică acestui rang. Mijloacele prin care acest rang se atinge sunt răbdarea și certitudinea, iar urmarea lui este ca omul

care îl deține să aibă multă credință, multe fapte bune, un caracter frumos, însușiri drepte, iubire deplină, teamă smerită și întoarcere către Allah. Ce legătură poate exista între nedreptate și acest rang? Sensul subînțeles al versetului arată că omul care nu este nedrept va dobândi rolul de imam, însă numai dacă îndeplinește condițiile dobândirii lui.

Apoi Allah Preaînaltul a menționat un semn rămas, care dovedește rolul de imam al lui Ibrahim: această Casă Sacră, către care pelerinajul a fost rânduit ca unul dintre stâlpii Islamului și o cauză prin care sunt șterse păcatele. În ea se află urmele apropiatului lui Allah și ale urmașilor săi, prin care rolul său de imam a devenit cunoscut și viața lui este amintită.

El spune: „Și amintiți-vă când am făcut Casa un loc la care oamenii se întorc mereu", adică un loc de întoarcere în care dobândesc foloase religioase și lumești, la care revin mereu fără să li se stingă dorul de el; „și un loc sigur", în care orice făptură este în siguranță, până și animalele sălbatice și chiar lucrurile neînsuflețite, precum copacii. De aceea, în vremea jahiliyyah, în ciuda shirk-ului lor, oamenii o respectau în cel mai înalt grad: unul dintre ei îl putea găsi în sanctuar pe ucigașul tatălui său fără să-l atingă. Când a venit Islamul, i-a sporit sfințenia, măreția, cinstea și onoarea.

„Luați locul lui Ibrahim drept loc de rugăciune." Este posibil ca prin acest maqam să fie avut în vedere locul bine cunoscut care se află astăzi în fața ușii Ka'bah și ca versetul să se refere la cele două rak'ah ale tawaf-ului, recomandate în spatele Maqam-ului lui Ibrahim. Aceasta este părerea celor mai mulți tâlcuitori. Este posibil și ca termenul maqam, aflat aici în construcție posesivă, să cuprindă toate locurile în care Ibrahim a stat în timpul Hajj-ului. Acestea sunt toate ritualurile: tawaf-ul, sa'y-ul, staționarea la 'Arafah și Muzdalifah, aruncarea pietricelelor la jamarat, jertfirea animalului și celelalte fapte ale Hajj-ului. Atunci cuvântul „loc de rugăciune" ar însemna „loc de adorare", adică urmați-l în ritualurile Hajj-ului. Poate că acest al doilea sens este mai potrivit, pentru că îl cuprinde pe primul, iar formularea îl îngăduie.

„Le-am poruncit lui Ibrahim și lui Isma'il", adică le-am transmis prin revelație și le-am poruncit să curețe Casa lui Allah de shirk, necredință și păcate, precum și de murdărie, impurități și necurățenii, pentru ca ea să fie pregătită „pentru cei care o înconjoară, pentru cei care rămân în ea în adorare și pentru cei care se pleacă și se prosternează", adică pentru cei care se roagă. Tawaf-ul este menționat mai întâi pentru că este propriu Moscheii Sacre; apoi vine i'tikaf-ul, deoarece condiția lui este să se desfășoare într-o moschee; iar după aceea rugăciunea, deși este mai bună, din motivul amintit.

Creatorul a atribuit Casa Lui Însuși din mai multe motive, fiecare cu folosul său. Printre ele se află faptul că această atribuire cere ca Ibrahim și Isma'il să

acorde cea mai mare grijă curățirii ei, fiind Casa lui Allah, și să-și îndrepte spre aceasta toată străduania și puterea. Un alt folos este că atribuirea implică cinstirea și onoarea și cuprinde porunca adresată robilor Săi de a o preamări și cinsti. Un alt folos este că această atribuire este cauza care atrage inimile spre ea.

Versetul 126

وَإِذْ قَالَ إِبْرَٰهِـۧمُ رَبِّ ٱجْعَلْ هَٰذَا بَلَدًا ءَامِنًا وَٱرْزُقْ أَهْلَهُۥ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ مَنْ ءَامَنَ مِنْهُم بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۖ قَالَ وَمَن كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُۥ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُۥٓ إِلَىٰ عَذَابِ ٱلنَّارِ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

126. Și amintiți-vă când Ibrahim a spus: „Domnul meu, fă din acesta un oraș sigur și dăruiește-le locuitorilor săi roade - acelora dintre ei care cred în Allah și în Ziua de Apoi." El a spus: „Iar celui care nu crede îi voi dărui o desfătare vremelnică, apoi îl voi sili spre pedeapsa Focului. Ce rea este destinația!"

Ibrahim s-a rugat pentru această Casă, cerând ca Allah să facă din împrejurimile ei un oraș sigur și să le dăruiască locuitorilor lui felurite roade. Apoi a restrâns această rugăminte la credincioși, din bună-cuviință față de Allah, deoarece prima sa rugăminte, privitoare la rolul de imam, fusese generală, iar răspunsul îi cuprinsese numai pe cei care nu sunt nedrepți.

Când a cerut înzestrare pentru ei și a restrâns rugămintea la credincioși, deși înzestrarea lui Allah îi cuprinde pe credincioși și pe necredincioși, pe cei neascultători și pe cei ascultători, Allah Preaînaltul a spus: „Iar celui care nu crede", adică le voi dărui înzestrare tuturor, musulmanilor și necredincioșilor. Musulmanul se folosește de înzestrare pentru a-L adora pe Allah, apoi trece de la ea la desfătarea Paradisului. Necredinciosul se desfată cu ea pentru puțin timp, „apoi îl voi sili", adică îl voi constrânge și îl voi duce fără voia lui, „spre pedeapsa Focului. Ce rea este destinația!"

Versetele 127 la 129

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَٰهِـۧمُ ٱلْقَوَاعِدَ مِنَ ٱلْبَيْتِ وَإِسْمَٰعِيلُ ۖ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّآ ۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾

127. Și amintiți-vă când Ibrahim și Isma'il ridicau temeliile Casei, spunând: „Domnul nostru, primește de la noi! Cu adevărat, Tu ești Cel care Aude Totul, Atotștiutorul."

رَبَّنَا وَٱجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَآ أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَآ إِنَّكَ أَنتَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾

128. „Domnul nostru, fă-ne pe amândoi supuși Ție și fă dintre urmașii noștri o comunitate supusă Ție. Arată-ne ritualurile noastre și primește căința noastră. Cu adevărat, Tu ești Primitorul căinței, Îndurătorul."

رَبَّنَا وَٱبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُواْ عَلَيْهِمْ ءَايَـٰتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِتَـٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾

129. „Domnul nostru, trimite printre ei un Mesager dintre ei, care să le recite versetele Tale, să-i învețe Cartea și înțelepciunea și să-i curețe. Cu adevărat, Tu ești Atotputernicul, Preaînțeleptul."

Amintește-ți de Ibrahim și Isma'il când ridicau din temelie zidurile Casei, stăruind în această lucrare măreață, și privește cum starea lor unea teamă și speranță. În timp ce săvârșeau această lucrare, L-au rugat pe Allah să o primească de la ei, pentru ca în ea să se afle folosul cel mai larg.

Ei s-au rugat pentru ei înșiși și pentru urmașii lor să fie supuși lui Allah în Islam, a cărui realitate este smerenia inimii și supunerea ei față de Domnul său, care cuprinde și supunerea mădularelor. „Arată-ne ritualurile noastre", adică învață-ni-le arătându-ni-le, pentru că învățarea prin vedere este mai deplină. Este posibil ca prin ritualuri să fie avute în vedere toate faptele Hajj-ului, așa cum arată împrejurarea și contextul, și este posibil să fie avut în vedere un sens mai larg: întreaga religie și toate actele de adorare, așa cum arată generalitatea cuvântului. Nusuk înseamnă adorare, însă folosirea lui pentru actele Hajj-ului a devenit predominantă prin uz. Astfel, rugămintea lor înseamnă cererea ajutorului pentru dobândirea cunoașterii folositoare și săvârșirea faptelor bune.

Fiindcă orice rob, oricât s-ar strădui, este atins neapărat de lipsuri și are nevoie de căință, ei au spus: „Primește căința noastră. Cu adevărat, Tu ești Primitorul căinței, Îndurătorul."

„Domnul nostru, trimite printre ei", adică printre urmașii noștri, „un Mesager dintre ei", pentru ca treapta lui Ibrahim și a lui Isma'il să fie mai înaltă, pentru ca ei să i se supună și să-l cunoască așa cum se cuvine; „care să le recite versetele Tale", rostindu-le, păstrându-le și făcându-i să le păstreze; „să-i învețe Cartea și înțelepciunea", adică sensurile lor; „și să-i curețe", educându-i prin fapte bune și ajutându-i să se lepede de faptele rele, împreună cu care sufletele nu se pot curăța.

„Cu adevărat, Tu ești Atotputernicul”, adică Cel care stăpânește orice lucru și Căruia nimic nu I se poate împotrivi, „Preaînțeleptul”, Cel care pune lucrurile la locurile lor. Așadar, prin puterea și înțelepciunea Ta, trimite printre ei acest Mesager.

Allah le-a răspuns rugămințiі și l-a trimis pe acest Mesager nobil, prin care le-a dăruit îndurare în mod deosebit urmașilor lor și, în general, tuturor făpturilor. De aceea Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a spus: „Eu sunt rugămintea tatălui meu Ibrahim.”[9]

După ce Allah l-a cinstit astfel pe Ibrahim și a vorbit despre însușirile sale desăvârșite, Allah Preaînaltul a spus:

Versetele 130 la 134

وَمَن يَرْغَبُ عَن مِّلَّةِ إِبْرَٰهِـۧمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُۥ ۚ وَلَقَدِ ٱصْطَفَيْنَٰهُ فِى ٱلدُّنْيَا ۖ
وَإِنَّهُۥ فِى ٱلْءَاخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٣٠﴾

130. Cine se îndepărtează de religia lui Ibrahim, în afară de cel care își nesocotește propriul suflet? Noi l-am ales în această lume, iar în Viața de Apoi el va fi dintre cei drepți.

إِذْ قَالَ لَهُۥ رَبُّهُۥٓ أَسْلِمْ ۖ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٣١﴾

131. Când Domnul său i-a spus: „Supune-te!”, el a spus: „M-am supus Domnului lumilor.”

وَوَصَّىٰ بِهَآ إِبْرَٰهِـۧمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَٰبَنِىَّ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصْطَفَىٰ لَكُمُ ٱلدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾

132. Ibrahim le-a lăsat această poruncă fiilor săi, la fel și Ya'qub: „O, fiii mei! Allah a ales pentru voi această religie, așa că să nu muriți decât fiind musulmani.”

[9] Relatat, cu formulări apropiate, de Ahmad în al-Musnad (4/127–128) și de al-Hakim în al-Mustadrak (nr. 4174). Al-Hakim a declarat autentic lanțul acestei relatări, iar adh-Dhahabi a fost de acord. A se vedea și al-Albani, as-Silsilah as-Sahihah, nr. 1545–1546.

أَمْ كُنتُمْ شُهَدَآءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ ٱلْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنۢ بَعْدِى قَالُوا۟ نَعْبُدُ إِلَٰهَكَ وَإِلَٰهَ ءَابَآئِكَ إِبْرَٰهِـۧمَ وَإِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَ إِلَٰهًا وَٰحِدًا وَنَحْنُ لَهُۥ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾

133. Sau ați fost voi de față când moartea i-a venit lui Ya'qub și el le-a spus fiilor săi: „Ce veți adora după mine?" Ei au spus: „Îl vom adora pe Dumnezeul tău și pe Dumnezeul strămoșilor tăi - Ibrahim, Isma'il și Ishaq -, un singur Dumnezeu, și Lui Îi suntem supuși."

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۖ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُم مَّا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

134. Aceasta este o comunitate care a trecut. Ei vor avea ceea ce au agonisit, iar voi veți avea ceea ce ați agonisit și nu veți fi întrebați despre ceea ce făceau ei.

Cine se îndepărtează de religia lui Ibrahim după ce i-a cunoscut vrednicia, în afară de cel care „își nesocotește propriul suflet", adică nu-l cunoaște, îl înjosește, se mulțumește să-i ofere lucruri josnice și îl vinde într-un târg păgubos? Tot astfel, nimeni nu este mai bine călăuzit și mai desăvârșit decât cel care dorește religia lui Ibrahim. Apoi Allah a vorbit despre starea lui în această lume și în Viața de Apoi: „Noi l-am ales în această lume", adică l-am ales și i-am dăruit reușita de a săvârși faptele prin care a ajuns să se numere printre cei aleși și buni; „iar în Viața de Apoi el va fi dintre cei drepți", cei care vor avea cele mai înalte trepte.

„Când Domnul său i-a spus: «Supune-te!»", el a spus, ascultându-L pe Domnul său: „M-am supus Domnului lumilor", cu sinceritate, tawhid, iubire și întoarcere către El. Astfel, tawhid-ul față de Allah a devenit însușirea sa. Apoi l-a lăsat moștenire urmașilor săi, le-a poruncit să-l păstreze și l-a făcut un cuvânt statornic printre urmașii lui. Ei l-au moștenit unul de la altul până când a ajuns la Ya'qub, care le-a lăsat aceeași poruncă fiilor săi.

Așadar, o, fii ai lui Ya'qub, tatăl vostru v-a lăsat vouă în mod deosebit această poruncă, iar voi aveți datoria să vă supuneți pe deplin și să-l urmați pe Pecetea Profeților.

El a spus: „O, fiii mei! Allah a ales pentru voi această religie", adică a ales-o pentru voi din îndurare și bunătate față de voi. Trăiți potrivit ei, însușiți-vă rânduielile ei și lăsați-o să vă modeleze caracterul, pentru ca să stăruiți în ea și moartea să nu vă vină decât când vă aflați în această stare. Cel care trăiește într-

o anumită stare moare în acea stare, iar cel care moare într-o anumită stare va fi înviat în ea.

Fiindcă evreii pretindeau că urmează religia lui Ibrahim și a lui Ya'qub după el, Allah Preaînaltul i-a mustrat: „Sau ați fost voi de față când moartea i-a venit lui Ya'qub?", adică atunci când s-au arătat primele semne ale morții. El le-a spus fiilor săi, pentru a-i pune la încercare și pentru a se bucura, încă din timpul vieții, văzând că vor împlini porunca lăsată lor: „Ce veți adora după mine?"

Ei i-au dat un răspuns care l-a bucurat: „Îl vom adora pe Dumnezeul tău și pe Dumnezeul strămoșilor tăi - Ibrahim, Isma'il și Ishaq -, un singur Dumnezeu", fără să-I facem niciun asociat și fără să-I punem pe nimeni deopotrivă cu El, „și Lui Îi suntem supuși". Astfel, au unit tawhid-ul cu fapta.

Se știe că evreii cărora li se adresează versetul nu au fost de față la moartea lui Ya'qub, fiindcă nu existau încă. Dacă nu au fost de față, Allah le-a vestit că Ya'qub le-a poruncit fiilor săi credința curată, nu iudaismul.

Apoi Allah Preaînaltul spune: „Aceasta este o comunitate care a trecut", adică s-a dus. „Ei vor avea ceea ce au agonisit, iar voi veți avea ceea ce ați agonisit", adică fiecare va avea fapta sa și fiecare va fi răsplătit pentru ceea ce a făcut. Nimeni nu va purta vina altuia și nimănui nu-i vor fi de folos decât propria credință și propria evlavie. Preocuparea voastră pentru ei, pretenția că le urmați religia și mulțumirea numai cu asemenea vorbe sunt vorbe goale, lipsite de temei. Datoria voastră este să cercetați starea în care vă aflați și să vedeți dacă ea vă conduce spre izbăvire sau nu.

Versetul 135

وَقَالُواْ كُونُواْ هُودًا أَوْ نَصَٰرَىٰ تَهْتَدُواْ ۗ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَٰهِـۧمَ حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾

135. Ei spun: „Fiți evrei sau creștini și veți fi călăuziți." Spune: „Dimpotrivă, urmăm religia lui Ibrahim, cel înclinat spre credință curată; el nu a fost dintre politeiști."

Atât evreii, cât și creștinii i-au chemat pe musulmani să intre în religia lor, pretinzând că ei sunt cei călăuziți, iar ceilalți sunt rătăciți. Dă-le un răspuns care să le înlăture rătăcirea: „Dimpotrivă, urmăm religia lui Ibrahim, cel înclinat spre credința curată", adică îndreptat spre Allah și îndepărtat de tot ceea ce este în afara Lui, statornic în tawhid și părăsind shirk-ul și asemănarea altora cu Allah. Urmarea acestei căi este călăuzire, iar îndepărtarea de religia lui Ibrahim este necredință și rătăcire.

Versetul 136

قُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡنَا وَمَآ أُنزِلَ إِلَىٰٓ إِبۡرَٰهِـۧمَ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ وَٱلۡأَسۡبَاطِ وَمَآ أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَآ أُوتِيَ ٱلنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمۡ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّنۡهُمۡ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

136. Spuneți: „Noi credem în Allah, în ceea ce ne-a fost pogorât nouă, în ceea ce le-a fost pogorât lui Ibrahim, Isma'il, Ishaq, Ya'qub și triburilor, în ceea ce le-a fost dăruit lui Musa și lui 'Isa și în ceea ce le-a fost dăruit Profeților de la Domnul lor. Nu facem deosebire între niciunul dintre ei și Lui Îi suntem supuși."

Acest verset nobil cuprinde tot ceea ce trebuie crezut. Să știi că iman-ul, adică deplina încredințare a inimii în aceste principii, cuprinde recunoașterea lor și faptele inimii și ale mădularelor. Privită astfel, credința cuprinde Islamul și toate faptele bune, fiindcă ele fac parte din credință și sunt efecte ale ei. Oriunde termenul „credință" este folosit singur, toate acestea intră în sensul lui. Tot astfel, când termenul „Islam" este folosit singur, el cuprinde credința. Când cei doi termeni sunt așezați împreună, credința denumește recunoașterea și încredințarea aflate în inimă, iar Islamul denumește faptele exterioare. Același lucru este valabil când credința și faptele bune sunt menționate împreună.

Cuvintele lui Allah Preaînaltul: „Spuneți" înseamnă: rostiți cu limbile voastre ceea ce inimile voastre recunosc împreună cu ele. Aceasta este vorbirea deplină, care aduce răsplată. Așa cum rostirea cu limba fără credința inimii este ipocrizie și necredință, cuvântul lipsit de fapta inimii este lipsit de putere și are puțin folos, chiar dacă robul este răsplătit pentru el atunci când este bun și are la bază credința. Există însă o deosebire între cuvântul singur și cuvântul însoțit de fapta inimii.

În cuvântul „Spuneți" se află și o trimitere la mărturisirea deschisă a credinței, la proclamarea ei și la chemarea oamenilor către ea, deoarece aceasta este temelia și fundamentul religiei. În cuvântul „credem" și în formulările asemănătoare, unde fapta este atribuită întregii comunități, se află o trimitere la obligația tuturor membrilor comunității de a se ține împreună de funia lui Allah și un îndemn la unitate, pentru ca ei să cheme la același lucru și să lucreze uniți. El cuprinde interdicția dezbinării și arată că dreptcredincioșii sunt ca un singur trup.

În cuvintele: „Spuneți: «Noi credem în Allah...»" se află dovada că omul poate să-și atribuie credința atunci când o precizează astfel, ba chiar că trebuie să facă aceasta. Spre deosebire de aceasta, cuvintele „eu sunt credincios" și altele

asemănătoare nu se rostesc decât însoțite de precizarea „dacă Allah voiește”, fiindcă altfel cuprind lăudarea propriei persoane și mărturia omului despre propria credință.

„Noi credem în Allah”, adică noi credem că existența Lui este necesară și că El este Unul și Unicul, înzestrat cu toate însușirile desăvârșirii, mai presus de orice lipsă și defect, Singurul care merită să primească toate actele de adorare, fără ca nimic să-I fie făcut asociat în vreunul dintre ele, în niciun fel.

„În ceea ce ne-a fost pogorât nouă” cuprinde Coranul și Sunnah, potrivit cuvintelor lui Allah Preaînaltul: „Allah a pogorât asupra ta Cartea și înțelepciunea” (an-Nisa', 4:113). Aici intră credința în ceea ce Cartea lui Allah și Sunnah Mesagerului Său cuprind despre însușirile Creatorului, însușirile Mesagerilor Săi, Ziua de Apoi, lucrurile nevăzute din trecut și din viitor, precum și credința în rânduielile religioase, în porunci, în judecățile răsplătirii și în toate celelalte lucruri pe care ele le cuprind.

„În ceea ce le-a fost pogorât lui Ibrahim...”, până la sfârșitul versetului, cuprinde credința în toate Cărțile pogorâte tuturor Profeților și credința în Profeți în general, iar în mod deosebit în cei numiți în acest verset, datorită cinstei lor și faptului că au adus Legi mari. Datoria față de Profeți și Cărți este să credem în toți aceștia, în mod general și cuprinzător, apoi să credem în mod amănunțit tot ceea ce cunoaștem în amănunt despre ei.

„Nu facem deosebire între niciunul dintre ei”, adică noi credem în toți. Aceasta este o trăsătură a musulmanilor prin care se deosebesc de oricine pretinde că urmează o religie. Evreii, creștinii, sabeenii și alții, deși pretind că ei cred în unii dintre Mesageri și în unele dintre Cărți, nu cred în ceilalți. Ei fac deosebire între Mesageri și Cărți: în unii cred, iar în alții nu cred. Tăgăduirea lor anulează mărturisirea lor, fiindcă Mesagerul în care pretind că au crezut i-a socotit adevărați pe ceilalți Mesageri, îndeosebi pe Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa. Dacă îl tăgăduiesc pe Muhammad, atunci își tăgăduiesc propriul Mesager în ceea ce le-a vestit și, astfel, nu cred nici în el.

Cuvintele: „în ceea ce le-a fost dăruit Profeților de la Domnul lor” arată că darul religiei este darul adevărat, legat de fericirea din această lume și din Viața de Apoi. Allah nu ne-a poruncit să credem în puterea, averea și alte lucruri asemănătoare dăruite Profeților, ci ne-a poruncit să credem în Cărțile și Legile pe care le-au primit. Tot aici se arată că Profeții transmit de la Allah și sunt mijlocitori între Allah și făpturile Sale numai în transmiterea religiei Lui; ei nu au nicio putere de hotărâre în această privință.

Cuvintele „de la Domnul lor” arată că din desăvârșirea stăpânirii Sale asupra robilor face parte faptul că le pogoară Cărți și le trimite Mesageri. Desăvârșirea stăpânirii Sale nu îngăduie să-i lase fără scop și de izbeliște. Dacă ceea ce li s-a

dăruit Profeților vine numai de la Domnul lor, atunci prin aceasta se deosebesc Profeții de cei care pretind profeția. Pentru a-i deosebi, este de ajuns să cercetăm la ce cheamă fiecare: Mesagerii nu cheamă decât la bine și nu opresc decât răul; fiecare îl socotește adevărat pe celălalt și mărturisește adevărul lui, fără deosebire și fără contradicție, fiindcă mesajul vine de la Domnul lor. „Dacă ar fi fost de la altcineva decât Allah, ar fi găsit în el multe nepotriviri” (an-Nisa', 4:82).

Situația este alta în cazul celui care pretinde profeția: veștile, poruncile și interdicțiile unor asemenea oameni se vor contrazice neapărat, după cum știe cel care cercetează viața tuturor acestora și cunoaște lucrurile la care cheamă. După ce Allah Preaînaltul a arătat toate lucrurile în care trebuie crezut, atât în mod general, cât și în mod deosebit, iar cuvântul singur nu este de folos fără faptă, El a spus: „și Lui Îi suntem supuși”, adică ne smerim înaintea măreției Sale, ne supunem Lui prin adorare, atât lăuntric, cât și în faptele noastre exterioare și Îi dăruim numai Lui adorarea. Așezarea cuvintelor „Lui Îi” înaintea cuvântului „supuși” arată că supunerea Îi aparține numai Lui.

În ciuda formulării sale concise, acest verset nobil cuprinde cele trei feluri de tawhid: tawhid ar-rububiyyah, adică unicitatea stăpânirii; tawhid al-uluhiyyah, adică unicitatea adorării; și tawhid al-asma' wa-s-sifat, adică unicitatea Numelor și Însușirilor. Cuprinde credința în toți Mesagerii și în toate Cărțile, iar numirea anumitor Mesageri după menționarea lor generală arată vrednicia celor numiți. Cuprinde, de asemenea, încredințarea inimii, mărturisirea limbii și fapta mădularelor, sinceritatea față de Allah în toate acestea, deosebirea dintre Mesagerii sinceri și mincinoșii care pretind profeția, felul în care Creatorul îi învață pe robii Săi cum să vorbească, precum și îndurarea și bunătatea Sa față de ei prin binefacerile religioase legate de fericirea acestei lumi și a Vieții de Apoi. Slavă Celui care a făcut din Cartea Sa o lămurire a tuturor lucrurilor, călăuzire și îndurare pentru oamenii care cred!

Versetul 137

فَإِنْ ءَامَنُواْ بِمِثْلِ مَآ ءَامَنتُم بِهِۦ فَقَدِ ٱهْتَدَواْ ۖ وَّإِن تَوَلَّوْاْ فَإِنَّمَا هُمْ فِى شِقَاقٍ ۖ فَسَيَكْفِيكَهُمُ ٱللَّهُ ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾

137. Dacă ei cred așa cum credeți voi, atunci sunt călăuziți. Dacă se întorc de la adevăr, ei se află numai în împotrivire. Allah îți va fi de ajuns împotriva lor, iar El este Cel care Aude Totul, Atotștiutorul.

Dacă oamenii Scripturii cred așa cum credeți voi, o, dreptcredincioșilor, în toți Mesagerii și în toate Cărțile - în fruntea Mesagerilor aflându-se Pecetea și cel mai

bun dintre ei, Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, iar în fruntea Cărților, Coranul -, dacă se supun numai lui Allah și nu fac deosebire între niciunul dintre Mesageri, „atunci sunt călăuziți" spre calea dreaptă care duce la grădinile desfătării. Nu există pentru ei nicio cale spre călăuzire în afara acestei credințe, nu așa cum au pretins prin cuvintele: „Fiți evrei sau creștini și veți fi călăuziți", închipuindu-și că îndrumarea se află numai în religia lor.

Călăuzirea înseamnă cunoașterea adevărului și lucrarea potrivit lui. Contrariul ei este rătăcirea prin necunoașterea adevărului și abaterea de la făptuirea lui după dobândirea cunoașterii. Aceasta din urmă este împotrivirea în care au căzut atunci când s-au întors de la adevăr și s-au îndepărtat. Cel care se împotrivește se află de o parte, iar Allah și Mesagerul Său de partea cealaltă. Împotrivirea cuprinde dușmănia și vrăjmășia puternică, iar una dintre urmările ei este că ei își folosesc toată puterea pentru a-l vătăma pe Mesager.

De aceea Allah i-a făgăduit Mesagerului Său că îi va fi de ajuns împotriva lor, fiindcă El este „Cel care Aude Totul", care aude toate glasurile, oricât de diferite ar fi limbile și oricât de variate nevoile; „Atotștiutorul", care cunoaște ceea ce se află înaintea și în urma lor, nevăzutul și ceea ce poate fi văzut, lucrurile exterioare și cele lăuntrice. Fiind astfel, Allah îți va fi de ajuns împotriva răului lor.

Allah Și-a împlinit făgăduința față de Mesagerul Său și i-a dat putere asupra lor: unii au fost uciși, alții au fost luați prizonieri, alții au fost izgoniți, iar ceilalți au fost împrăștiați în toate părțile. Aici se află una dintre minunile Coranului: vestirea unui lucru înainte să se petreacă, iar el s-a petrecut întocmai cum fusese vestit.

Versetul 138

صِبْغَةَ ٱللَّهِ ۖ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ ٱللَّهِ صِبْغَةً ۖ وَنَحْنُ لَهُۥ عَٰبِدُونَ ﴿١٣٨﴾

138. Culoarea lui Allah! Cine poate da o culoare mai frumoasă decât Allah? Iar noi numai pe El Îl adorăm.

Rămâneți statornici în culoarea lui Allah, adică în religia Sa, și împliniți-o pe deplin prin toate faptele exterioare și lăuntrice și prin toate credințele ei, în orice vreme, până când devine pentru voi o culoare și una dintre însușirile voastre. Când religia devine una dintre însușirile voastre, ea va face ca voi să vă supuneți poruncilor ei de bunăvoie, prin alegere și iubire. Religia va deveni parte din firea voastră, asemenea culorii depline a unei haine, care a devenit însușirea ei. Astfel veți dobândi fericirea în această lume și în Viața de Apoi, fiindcă religia îndeamnă la caracter nobil, fapte frumoase și țeluri înalte.

De aceea Allah a rostit, în chipul unei întrebări retorice al cărei răspuns este bine cunoscut minților limpezi: „Cine poate da o culoare mai frumoasă decât Allah?", adică nu există o culoare mai frumoasă decât culoarea Sa. Dacă vrei să cunoști un exemplu care îți arată deosebirea dintre culoarea lui Allah și celelalte culori, compară un lucru cu opusul lui.

Privește-l pe robul care crede în Domnul său cu o credință adevărată, al cărei efect este smerenia inimii și supunerea mădularelor. El nu încetează să se împodobească prin orice însușire bună, faptă frumoasă, caracter desăvârșit și trăsătură aleasă și să se lepede de orice însușire urâtă, viciu și defect. El se caracterizează prin sinceritate în cuvânt și faptă, răbdare, blândețe, curăție morală, curaj, bunătate prin cuvinte și fapte, iubire față de Allah, teama smerită față de El, frica de pedeapsa Sa și speranța în răsplata Sa. Starea lui este sinceritatea față de Cel adorat și bunătatea față de robii Săi.

Compară-l apoi cu un rob care nu crede în Domnul său, fuge de El și se îndreaptă spre alții dintre cei creați. Acesta se caracterizează prin însușiri urâte: necredință, shirk, minciună, trădare, viclenie, înșelătorie, lipsa castității și purtare rea față de făpturi, prin cuvinte și fapte. El nu are nici sinceritate față de Cel adorat și nici bunătate față de robii Săi.

Atunci ți se va arăta marea deosebire dintre cei doi și vei înțelege că nu există o culoare mai frumoasă decât culoarea lui Allah. Tot aici se înțelege că nicio culoare nu este mai urâtă decât culoarea celui care îmbrățișează o altă religie decât a Sa.

Cuvintele: „Iar noi numai pe El Îl adorăm" lămuresc această culoare: ea constă în împlinirea celor două principii, sinceritatea și urmarea Mesagerului. Adorarea este un nume care cuprinde toate faptele și cuvintele exterioare și lăuntrice pe care Allah le iubește și de care este mulțumit, iar acestea nu devin adorare decât atunci când Allah le legiferează prin intermediul Mesagerului Său. Sinceritatea înseamnă că robul urmărește numai Fața lui Allah prin acele fapte. Așezarea cuvintelor „numai pe El" înaintea verbului arată restrângerea adorării la El. Cuvintele: „noi numai pe El Îl adorăm" îi descriu printr-un nume de agent care arată statornicia și continuitatea, pentru a arăta că aceasta este o însușire a lor și că a devenit o culoare statornică a lor.

Versetul 139

قُلْ أَتُحَآجُّونَنَا فِى ٱللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَآ أَعْمَٰلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَٰلُكُمْ وَنَحْنُ لَهُۥ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾

139. Spune: „Vă contraziceți cu noi cu privire la Allah, deși El este Domnul nostru și Domnul vostru? Noi avem faptele noastre, iar voi aveți faptele voastre, și noi suntem sinceri numai față de El.”

Disputa este discuția dintre două sau mai multe persoane cu privire la lucrurile asupra cărora nu sunt de acord, fiecare dintre părți voind să-și susțină opinia și să o respingă pe a celeilalte. Fiecare se străduiește să aducă dovezi în sprijinul opiniei sale. Ceea ce se cere este ca disputa să se poarte în chipul cel mai frumos, pe calea cea mai scurtă care îl întoarce pe cel rătăcit la adevăr, stabilește dovada împotriva celui încăpățânat, face adevărul limpede și arată falsitatea. Dacă iese din aceste limite, devine o ceartă și o dispută stearpă în care nu se află niciun bine și care dă naștere răului.

Oamenii Scripturii pretindeau că sunt mai apropiați de Allah decât musulmanii. Aceasta era o simplă pretenție lipsită de argument și dovadă. Dacă Domnul tuturor este Unul, dacă El nu este numai Domnul vostru, cu excluderea noastră, și dacă fiecare dintre noi și dintre voi are fapta sa, atunci noi și voi suntem deopotrivă în aceste privințe. De aici nu rezultă că una dintre cele două grupări să fie mai apropiată de Allah decât cealaltă, fiindcă deosebirea între doi oameni care au în comun un lucru, fără să existe între ei o diferență relevantă, este o pretenție neîntemeiată, o tratare diferită a două lucruri asemănătoare și o încăpățânare vădită.

Superioritatea se dobândește numai prin fapte bune săvârșite cu sinceritate doar pentru Allah. Aceasta este însușirea dreptcredincioșilor și numai a lor, iar de aici rezultă că ei sunt mai apropiați de Allah decât ceilalți, fiindcă sinceritatea este calea izbăvirii.

Aceasta este deosebirea dintre apropiații Preamilostivului și apropiații lui Shaytan, întemeiată pe însușiri adevărate pe care oamenii înzestrați cu rațiune le recunosc și pe care nu le contestă decât un încăpățânat neștiutor. În acest verset se află o îndrumare subtilă privitoare la calea disputei: argumentarea se întemeiază pe tratarea în același fel a lucrurilor asemănătoare și pe distingerea celor diferite.

Versetul 140

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَٰهِـۧمَ وَإِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ وَٱلْأَسْبَاطَ كَانُوا۟ هُودًا أَوْ نَصَٰرَىٰ ۗ قُلْ ءَأَنتُمْ أَعْلَمُ أَمِ ٱللَّهُ ۗ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَتَمَ شَهَٰدَةً عِندَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

140. Sau spuneți că Ibrahim, Isma'il, Ishaq, Ya'qub și triburile au fost evrei sau creștini? Spune: „Voi știți mai bine sau Allah?" Cine este mai nedrept decât cel care ascunde o mărturie pe care o are de la Allah? Allah nu este nepăsător față de ceea ce faceți.

Aceasta este o altă pretenție a lor și o altă dispută privitoare la Mesagerii lui Allah: ei susțineau că sunt mai apropiați de Mesagerii menționați decât musulmanii. Allah le-a răspuns prin cuvintele: „Voi știți mai bine sau Allah?" Allah spune: „Ibrahim nu a fost nici evreu, nici creștin, ci a fost înclinat spre credința curată, musulman, și nu a fost dintre politeiști" (Al 'Imran, 3:67), iar ei spun că a fost evreu sau creștin.

Ori ei sunt cei sinceri și cunoscători, ori Allah Preaînaltul este Cel sincer și cunoscător în această privință. Una dintre cele două posibilități trebuie să fie adevărată. Răspunsul este lăsat nerostit, însă este cât se poate de limpede. Din pricina limpezimii lui, nici nu a fost nevoie să se spună: „Dimpotrivă, Allah știe mai bine și spune adevărul" sau alte cuvinte asemănătoare, căci răspunsul este vădit pentru fiecare. Este ca atunci când se întreabă: noaptea este mai luminoasă sau ziua? Focul este mai fierbinte sau apa? Shirk-ul este mai bun sau tawhid-ul? Orice om care are un dram de rațiune cunoaște răspunsul.

Până și ei înșiși cunosc aceasta și știu că Ibrahim și ceilalți Profeți nu au fost nici evrei, nici creștini. Însă au ascuns această cunoaștere și această mărturie, iar nedreptatea lor a fost astfel cea mai mare. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Cine este mai nedrept decât cel care ascunde o mărturie pe care o are de la Allah?" Aceasta este o mărturie încredințată lor de Allah, nu de o făptură. Datoria lor era să se îngrijească să o depună, însă au ascuns-o și au arătat contrariul ei. Au unit ascunderea adevărului și refuzul de a-l rosti cu arătarea falsității și chemarea către ea. Nu este aceasta cea mai mare nedreptate? Ba da, pe Allah, și vor primi pentru ea cea mai aspră pedeapsă.

De aceea El spune: „Allah nu este nepăsător față de ceea ce faceți." Dimpotrivă, le-a consemnat și le-a numărat faptele și le-a păstrat răsplata cuvenită. Ce rea va fi răsplata lor și ce rău sălaș este Focul pentru cei nedrepți!

Aceasta este calea Coranului: după versetele care cuprind faptele pentru care oamenii vor fi răsplătiți, el menționează cunoașterea și puterea lui Allah. Aceasta cuprinde făgăduința și amenințarea, îndemnul și avertizarea. Menționarea Numelor Preafrumoase după rânduieli mai arată că rânduiala religioasă și răsplata sunt efecte și urmări ale acestor Nume și sunt cerute de ele. Apoi Allah Preaînaltul a spus:

Versetul 141

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۖ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُم مَّا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا۟
يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

141. Aceasta este o comunitate care a trecut. Ei vor avea ceea ce au agonisit, iar voi veți avea ceea ce ați agonisit și nu veți fi întrebați despre ceea ce făceau ei.

Explicația acestui verset a fost prezentată mai înainte. El este repetat pentru a îndepărta atașamentul față de făpturi. Lucrul pe care omul trebuie să se bizuie este însușirea dobândită de el, nu fapta strămoșilor și a părinților săi. Folosul adevărat vine prin fapte, nu prin simpla pretenție de a aparține unor oameni.

Juzul 2

Sura al Baqarah

Sura 2 · Versetele 142 la 252

Versetele 142 și 143

سَيَقُولُ ٱلسُّفَهَآءُ مِنَ ٱلنَّاسِ مَا وَلَّىٰهُمْ عَن قِبْلَتِهِمُ ٱلَّتِى كَانُوا۟ عَلَيْهَا ۚ قُل لِّلَّهِ ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُ ۚ يَهْدِى مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾

142. Cei nechibzuiți dintre oameni vor spune: „Ce i-a întors de la qiblah spre care se îndreptau?” Spune: „Ale lui Allah sunt Răsăritul și Apusul. El îl călăuzește pe cine voiește spre o cale dreaptă.”

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَٰكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِّتَكُونُوا۟ شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِ وَيَكُونَ ٱلرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا

143 (început). Tot astfel, v-am făcut o comunitate de mijloc, pentru ca voi să fiți martori asupra oamenilor, iar Mesagerul să fie martor asupra voastră.

Acest verset cuprinde o minune, o mângâiere și o liniștire pentru dreptcredincioși, precum și o obiecție și răspunsul la ea, din trei puncte de vedere. El îi descrie pe cei care ridică obiecția și îl descrie pe cel care se supune judecății și religiei lui Allah.

Allah Preaînaltul a vestit că „cei nechibzuiți dintre oameni” vor ridica această obiecție. Ei sunt oamenii care nu-și cunosc propriile interese, ci le pierd și își vând sufletele pentru cel mai mic preț. Aceștia sunt evreii, creștinii și cei asemenea lor dintre oamenii care se împotrivesc rânduielilor lui Allah și Legii Sale. Aceasta se datora faptului că musulmanilor li se poruncise să se îndrepte spre Bayt al-Maqdis pe întreaga perioadă în care s-au aflat în Mecca, apoi timp de aproximativ un an și jumătate după Hijrah la Medina. Această rânduială făcea parte din înțelepciunea lui Allah față de ei. Apoi El le-a poruncit să se îndrepte spre Ka'bah și le-a vestit că cei nechibzuiți dintre oameni vor spune neapărat: „Ce i-a întors de la qiblah spre care se îndreptau?”, adică ce i-a făcut să se abată de la îndreptarea spre Bayt al-Maqdis?

În aceste cuvinte se află o obiecție împotriva judecății, Legii, harului și bunătății lui Allah. Allah i-a mângâiat și i-a întărit pe dreptcredincioși, vestindule dinainte ceea ce avea să se întâmple și arătând că această obiecție vine numai de la un om nechibzuit, cu puțină judecată, stăpânire de sine și religiozitate. De aceea să nu vă pese de ei, fiindcă sursa acestor cuvinte este cunoscută, iar omul înzestrat cu rațiune nu dă atenție obiecției celui nechibzuit și nu o lasă să-i ocupe mintea.

Versetul mai arată că nimeni nu se împotrivește rânduielilor lui Allah în afara unui nechibzuit, neștiutor și încăpățânat. Dreptcredinciosul călăuzit primește rânduielile Domnului său prin acceptare, supunere și ascultare, după cum spune Allah Preaînaltul: „Nu se cuvine unui credincios sau unei credincioase, atunci când Allah și Mesagerul Său hotărăsc un lucru, să mai aibă de ales în privința lui" (al-Ahzab, 33:36); „Nu, pe Domnul tău! Ei nu vor crede până când nu te vor lua judecător în neînțelegerile dintre ei" (an-Nisa', 4:65); și: „Cuvintele credincioșilor, atunci când sunt chemați la Allah și la Mesagerul Său ca el să judece între ei, sunt numai: «Am auzit și ne supunem»" (an-Nur, 24:51).

Însăși numirea lor drept „nechibzuiți" este suficientă pentru respingerea cuvintelor lor și arată că nu merită luate în seamă. Cu toate acestea, Allah Preaînaltul nu a lăsat această îndoială fără răspuns, ci a înlăturat-o, risipind neliniștea pe care obiecția avea să o trezească în inimile unor oameni. El a spus: „Ale lui Allah sunt Răsăritul și Apusul. El îl călăuzește pe cine voiește spre o cale dreaptă", ca răspuns convingător. Așadar, dacă Răsăritul și Apusul sunt în stăpânirea lui Allah, atunci nu există nicio direcție care să fie în afara stăpânirii Sale. Totuși, El îl călăuzește pe cine voiește spre o cale dreaptă, iar din această călăuzire face parte îndreptarea voastră spre această qiblah, care ține de religia părintelui vostru Ibrahim. De ce s-ar împotrivi cineva faptului că v-ați îndreptat spre o qiblah aflată în stăpânirea lui Allah? Voi nu v-ați îndreptat spre o direcție care să nu-I aparțină. Chiar și numai acest fapt cere supunere față de porunca Sa; cu atât mai mult cu cât, prin harul, călăuzirea și bunătatea Sa față de voi, Allah v-a călăuzit spre ea. Cel care vi se împotrivește se împotrivește, de fapt, harului lui Allah, din invidie și nedreptate față de voi.

Cuvintele: „El îl călăuzește pe cine voiește spre o cale dreaptă" au un sens general, iar ceea ce este exprimat în termeni generali se înțelege în lumina textelor care îl precizează. Călăuzirea și rătăcirea au cauze pe care le impun înțelepciunea și dreptatea lui Allah. În mai multe locuri din Cartea Sa, Allah a arătat cauzele călăuzirii prin care robul, dacă le împlinește, dobândește călăuzirea. Allah Preaînaltul spune: „Prin ea, Allah îi călăuzește pe căile păcii pe cei care caută mulțumirea Sa" (al-Ma'idah, 5:16).

În acest verset, Allah menționează cauza prin care această comunitate a fost călăuzită în mod cuprinzător, prin toate felurile călăuzirii, și binefacerea Sa față de ea. El spune: „Tot astfel, v-am făcut o comunitate de mijloc”, adică dreaptă și aleasă. Tot ceea ce se abate de la mijloc cade în extreme primejdioase. Allah a făcut această comunitate una de mijloc în toate aspectele religiei. Ea urmează calea de mijloc în privința Profeților: nu îi preamărește fără măsură, așa cum au făcut creștinii, și nici nu îi disprețuiește, așa cum au făcut evreii, ci crede în toți Profeții în chipul cuvenit. Ea urmează calea de mijloc și în privința Legii: nu are înăspririle și poverile evreilor și nici nepăsarea creștinilor.

În privința purificării și a hranei, musulmanii nu sunt asemenea evreilor, a căror rugăciune nu este valabilă decât în sinagogile și bisericile lor, pe care nici apa nu-i curăță de impurități și cărora le-au fost interzise lucrurile bune drept pedeapsă. Ei nu sunt nici asemenea creștinilor, care nu socotesc nimic impur și nu interzic nimic, ci au îngăduit tot ceea ce umblă sau se târăște pe pământ. Dimpotrivă, purificarea musulmanilor este cea mai deplină și desăvârșită.

Allah le-a îngăduit lucrurile bune dintre mâncăruri, băuturi, veșminte și căsătorii și le-a interzis lucrurile rele din toate acestea. Astfel, acestei comunități îi aparțin cea mai desăvârșită religie, cele mai alese purtări și cele mai bune fapte. Allah i-a dăruit cunoaștere, blândețe, dreptate și bunătate cum nu a dăruit niciunei alte comunități. De aceea, ei sunt „o comunitate de mijloc”, desăvârșită și echilibrată, pentru ca „să fiți martori asupra oamenilor”. Datorită dreptății lor și faptului că judecă în mod echitabil, ei îi judecă pe oamenii din celelalte religii, iar nimeni dintre ceilalți nu îi judecă pe ei. Ceea ce această comunitate mărturisește ca fiind vrednic de primire este primit, iar ceea ce mărturisește ca fiind de respins este respins.

Dacă se întreabă: cum poate fi primită judecata lor asupra altora, de vreme ce, între două părți aflate în dispută, mărturia uneia împotriva celeilalte nu este primită? Răspunsul este că mărturia uneia dintre părți nu este primită din pricina bănuielii de părtinire. Atunci când această bănuială lipsește și există dreptate deplină, așa cum este cazul acestei comunități, ceea ce se urmărește este judecata întemeiată pe dreptate și adevăr. Condițiile ei sunt cunoașterea și dreptatea, iar amândouă se află în această comunitate; de aceea, mărturia ei este primită. Dacă cineva se îndoiește de vrednicia ei și cere pe cineva care să mărturisească în favoarea ei, martorul este cel mai desăvârșit dintre făpturile lui Allah, Profetul ei - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa. De aceea Allah Preaînaltul spune: „iar Mesagerul să fie martor asupra voastră”.

Una dintre formele mărturiei acestei comunități asupra celorlalte se va arăta în Ziua Învierii. Allah îi va întreba pe Mesageri dacă au transmis mesajul, iar pe comunitățile care i-au respins le va întreba dacă mesajul le-a ajuns. Când acestea

vor tăgădui că Profeții le-au transmis mesajul, Profeții vor chema această comunitate ca martor, iar Profetul ei va mărturisi pentru ea, pentru ca mărturia ei să fie primită.

Versetul mai arată că consensul acestei comunități este o dovadă hotărâtoare și că ea este ocrotită de greșeală, deoarece Allah a numit-o „de mijloc". Dacă s-ar presupune că ea ar ajunge la un consens greșit, nu ar mai putea fi numită astfel decât în câteva privințe. Iar cuvintele: „pentru ca voi să fiți martori asupra oamenilor" cer ca, atunci când membrii ei mărturisesc cu privire la o rânduială că Allah a îngăduit-o, a interzis-o ori a făcut-o obligatorie, comunitatea să fie ocrotită de greșeală în această privință. Versetul mai arată că dreptatea este o condiție pentru judecată, mărturie, emiterea de verdicte religioase și alte lucruri asemănătoare.

وَمَا جَعَلْنَا ٱلْقِبْلَةَ ٱلَّتِى كُنتَ عَلَيْهَآ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يَتَّبِعُ ٱلرَّسُولَ مِمَّن يَنقَلِبُ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ ۚ وَإِن كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى ٱلَّذِينَ هَدَى ٱللَّهُ ۗ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَـٰنَكُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِٱلنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٣﴾

143 (continuare). Noi nu am rânduit qiblah spre care te îndreptai decât pentru a-l deosebi pe cel care îl urmează pe Mesager de cel care se întoarce pe urmele sale. Schimbarea ei a fost, într-adevăr, grea, în afara celor pe care Allah i-a călăuzit. Allah nu va lăsa credința voastră să se piardă. Cu adevărat, Allah este față de oameni Plin de blândețe și Milostiv.

Allah Preaînaltul spune: „Noi nu am rânduit qiblah spre care te îndreptai", adică îndreptarea de la început spre Bayt al-Maqdis, „decât pentru a-l deosebi", printr-o cunoaștere de care se leagă răsplata și pedeapsa. Altfel, Allah Preaînaltul cunoaște toate lucrurile înainte ca ele să existe, însă de această cunoaștere anterioară nu leagă răsplata și pedeapsa, datorită dreptății Sale desăvârșite și pentru a statornici dovada împotriva robilor Săi. Când faptele lor se săvârșesc, răsplata și pedeapsa devin cuvenite.

Cu alte cuvinte, Noi am rânduit acea qiblah pentru a-i deosebi și a-i încerca pe cei „care îl urmează pe Mesager", cred în el și îl urmează în orice împrejurare, fiindcă el este un rob căruia i se poruncește și care se află sub cârmuirea lui Allah. În plus, Cărțile anterioare vestiseră că el se va îndrepta spre Ka'bah. Omul drept, al cărui scop este adevărul, sporește astfel în credință și în ascultarea față de Mesager. În schimb, cel care se întoarce pe urmele sale, se abate de la adevăr și își urmează dorința nu face decât să sporească în necredință și nedumerire și aduce o dovadă falsă, întemeiată pe o îndoială lipsită de orice realitate.

„Schimbarea ei a fost, într-adevăr, grea", adică schimbarea direcției de la qiblah de mai înainte a fost anevoioasă, „în afara celor pe care Allah i-a călăuzit". Aceștia au recunoscut binefacerea lui Allah față de ei, I-au mulțumit și au mărturisit bunătatea Sa, deoarece i-a îndreptat spre această Casă măreață, pe care a ales-o mai presus de toate celelalte locuri de pe pământ, a făcut călătoria spre ea unul dintre stâlpii Islamului și un mijloc prin care păcatele și greșelile sunt șterse. De aceea schimbarea le-a fost ușoară, în vreme ce altora le-a fost grea.

Apoi Allah spune: „Allah nu va lăsa credința voastră să se piardă", adică nu I se cuvine și nu se potrivește cu măreția Sa să facă aceasta; mai mult, este cu neputință ca El să vă lase credința să se piardă. În aceste cuvinte se află o mare veste bună pentru cei cărora Allah le-a dăruit Islamul și credința: El le va păstra credința și nu o va lăsa să se piardă.

Păstrarea ei este de două feluri. Mai întâi, Allah o ocrotește de pieire și anulare, ferindu-i pe credincioși de orice încercare tulburătoare, dorință care abate de la adevăr sau alt lucru care ar putea-o strica, înlătura ori slăbi. Apoi, El o face să crească și îi călăuzește spre lucrurile prin care credința lor sporește și certitudinea lor devine deplină. Așa cum v-a călăuzit la început spre credință, El v-o va păstra și Își va desăvârși binefacerea față de voi, făcând să crească atât credința, cât și răsplata ei, și ocrotind-o de tot ceea ce ar putea-o tulbura. Când vin încercările al căror scop este să-l deosebească pe credinciosul sincer de cel mincinos, ele îi curăță pe dreptcredincioși și le scot la iveală sinceritatea.

Aceste cuvinte par să respingă o nelămurire care s-ar putea naște din afirmația: „Noi nu am rânduit qiblah spre care te îndreptai decât pentru a-l deosebi pe cel care îl urmează pe Mesager de cel care se întoarce pe urmele sale." S-ar putea crede că această încercare i-ar face pe unii dreptcredincioși să-și părăsească credința. Allah înlătură această presupunere greșită prin cuvintele: „Allah nu va lăsa credința voastră să se piardă", nici prin rânduirea acestei încercări, nici prin alta. Aici sunt cuprinși și dreptcredincioșii care au murit înainte de schimbarea qiblah. Allah nu le va lăsa credința să se piardă, fiindcă ei au împlinit porunca lui Allah și s-au supus Mesagerului Său la vremea cuvenită. Ascultarea față de Allah înseamnă împlinirea poruncii Sale în fiecare vreme, în chipul potrivit acelei vremi.

În acest verset se află o dovadă pentru învățătura Ahl as-Sunnah wa al-Jama'ah că faptele mădularelor fac parte din credință.

„Cu adevărat, Allah este față de oameni Plin de blândețe și Milostiv", adică îndurarea Sa față de ei este puternică și mare. Din blândețea și îndurarea Sa față de ei face parte faptul că Își desăvârșește binefacerea pe care le-a dăruit-o la început, îi deosebește de cei care au mărturisit credința numai cu limba, fără să

creadă în inimă, îi încearcă printr-o încercare care le sporește credința și le înalță treptele și îi îndreaptă spre cea mai nobilă și mai mare dintre Case.

Versetul 144

قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي ٱلسَّمَآءِ ۖ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَىٰهَا ۚ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۥ ۗ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟
ٱلْكِتَٰبَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾

144. Vedem cum îți întorci fața spre cer. Te vom îndrepta, așadar, spre o qiblah care te va mulțumi. Îndreaptă-ți fața spre Moscheea Sacră și, oriunde v-ați afla, îndreptați-vă fețele spre ea. Cei cărora li s-a dăruit Scriptura știu că acesta este adevărul de la Domnul lor, iar Allah nu este nepăsător față de ceea ce fac ei.

Allah îi spune Profetului Său (pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa): „Vedem cum îți întorci fața spre cer", adică vedem cum îți întorci adesea fața în toate direcțiile, așteptând cu dor să coboare revelația care îți va porunci să te îndrepți spre Ka'bah. El a spus „fața", nu „privirea", pentru a arăta grija lui deosebită, precum și pentru că întoarcerea feței presupune și întoarcerea privirii.

„Te vom îndrepta", adică te vom orienta, luându-te sub ocrotirea Noastră, „spre o qiblah care te va mulțumi", adică pe care o vei iubi: Ka'bah. Aceasta arată vrednicia și rangul înalt al Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, fiindcă Allah Preaînaltul S-a grăbit să-i dăruiască ceea ce îl mulțumește.

Apoi i-a poruncit în mod limpede să se îndrepte spre ea: „Îndreaptă-ți fața spre Moscheea Sacră." Fața este partea dinainte a trupului omenesc. „Oriunde v-ați afla", pe uscat sau pe mare, la răsărit ori la apus, la miazăzi ori la miazănoapte, „îndreptați-vă fețele spre ea", adică în direcția ei.

Acest pasaj arată că îndreptarea spre Ka'bah este o condiție pentru valabilitatea tuturor rugăciunilor, atât a celor obligatorii, cât și a celor voluntare. Dacă omul se poate îndrepta exact spre ea, trebuie să o facă; altfel, este de ajuns să se îndrepte spre direcția ei. Întoarcerea trupului de la această direcție anulează rugăciunea, deoarece porunca de a face un lucru cuprinde interzicerea contrariului său.

Mai înainte, Allah i-a menționat pe oamenii Scripturii și pe alții care se împotriveau acestei porunci și a răspuns obiecției lor. Aici, El arată că oamenii cunoscători dintre ei știu că tu urmezi adevărul limpede și porunca Domnului tău, fiindcă găsesc aceasta în Scripturile lor. Prin urmare, obiecția lor vine din

încăpățânare și nedreptate, cu toate că își cunosc greșeala. Să nu-ți pese de aceasta. Omul se frământă din pricina obiecției altuia numai când lucrul este neclar și există posibilitatea ca obiecția să fie corectă.

Însă atunci când ești sigur că cel împotriva căruia se ridică obiecția are dreptate, iar cel care obiectează este încăpățânat și știe că susține ceva fals, nu există niciun motiv de îngrijorare. Dimpotrivă, cel care obiectează se poate aștepta să fie pedepsit în această lume și în Viața de Apoi. De aceea Allah Preaînaltul spune: „iar Allah nu este nepăsător față de ceea ce fac ei". El le păstrează faptele și îi va răsplăti pentru ele. Aceste cuvinte îi amenință pe cei care se împotrivesc și îi mângâie pe dreptcredincioși.

Versetul 145

وَلَئِنْ أَتَيْتَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَـٰبَ بِكُلِّ ءَايَةٍ مَّا تَبِعُوا۟ قِبْلَتَكَ ۚ وَمَآ أَنتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ ۚ وَمَا بَعْضُهُم بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ۚ وَلَئِنِ ٱتَّبَعْتَ أَهْوَآءَهُم مِّنۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ ٱلْعِلْمِ ۙ إِنَّكَ إِذًا لَّمِنَ ٱلظَّـٰلِمِينَ ﴿١٤٥﴾

145. Chiar dacă le-ai aduce celor cărora li s-a dăruit Scriptura toate semnele, ei nu vor urma qiblah ta. Nici tu nu vei urma qiblah lor și nici unii dintre ei nu vor urma qiblah celorlalți. Dacă le-ai urma dorințele după cunoașterea care ți-a venit, atunci ai fi, cu adevărat, dintre cei nedrepți.

Datorită grijii sale desăvârșite pentru călăuzirea făpturilor, Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - își dădea toată silința să le ofere sfat sincer, îi chema cu blândețe spre călăuzire și se întrista când ei nu se supuneau poruncii lui Allah. Printre necredincioși se aflau unii care se răzvrăteau împotriva poruncii lui Allah, se purtau cu trufie față de Mesagerii Săi și părăseau călăuzirea în mod voit și nedrept. Printre aceștia se numărau evreii și creștinii, oamenii Scripturii de mai înainte, care nu au crezut în Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - deși cunoșteau cu certitudine adevărul, nu din neștiință.

De aceea Allah Preaînaltul l-a înștiințat: „Chiar dacă le-ai aduce celor cărora li s-a dăruit Scriptura toate semnele", adică orice dovadă și argument care îți confirmă cuvintele și lămurește lucrul spre care îi chemi, „ei nu vor urma qiblah ta", adică nu te vor urma pe tine, fiindcă a urma qiblah Profetului înseamnă a-l urma pe el. Qiblah este menționată deoarece ea era pricina discuției. Ei se poartă astfel pentru că sunt încăpățânați: au cunoscut adevărul, dar l-au părăsit. Semnele îi folosesc numai celui care caută adevărul, însă acesta îi este neclar; semnele

limpezi îi pot lămuri adevărul. Cât despre cel care s-a hotărât să nu urmeze adevărul, pentru el nu mai există nicio cale.

Mai mult, între ei existau deja deosebiri: unii nu urmau qiblah celorlalți. De aceea nu este de mirare că ei nu urmează qiblah ta, o, Muhammad, de vreme ce sunt vrăjmași adevărați și plini de invidie.

Cuvintele: „Nici tu nu vei urma qiblah lor" sunt mai puternice decât formularea: „Nu urma qiblah lor", deoarece arată că Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - se deosebește de ei în mod statornic, astfel încât nu se poate întâmpla să le urmeze qiblah. Allah nu a spus: „chiar dacă ei ar aduce toate semnele", fiindcă ei nu au nicio dovadă pentru ceea ce spun. Tot astfel, atunci când adevărul a devenit limpede prin dovezi care aduc certitudine, nu mai este obligatoriu să se răspundă fiecărei îndoieli ridicate împotriva lui, căci îndoielile nu au sfârșit. Se știe că ele sunt false, deoarece orice lucru potrivnic adevărului limpede este fals; înlăturarea lor este, prin urmare, un lucru făcut în plus.

„Dacă le-ai urma dorințele" - Allah a spus „dorințele lor", nu „religia lor", fiindcă lucrul pe care îl urmează nu este decât dorința sufletului. Chiar și în sinea lor știu că acesta nu este religie. Cel care părăsește religia urmează neapărat dorința, după cum spune Allah Preaînaltul: „L-ai văzut pe cel care și-a luat propria dorință drept dumnezeu?" (al-Jathiyah, 45:23).

„După cunoașterea care ți-a venit", adică după ce ai cunoscut că tu urmezi adevărul, iar ei falsitatea. „Atunci", adică dacă i-ai urma. Această precizare împiedică despărțirea propoziției de ceea ce o precedă, chiar și în înțelegerea celui care o citește. „Ai fi, cu adevărat, dintre cei nedrepți", adică ai intra și te-ai număra printre ei. Ce nedreptate poate fi mai mare decât a celui care cunoaște adevărul și falsitatea, dar alege falsitatea în locul adevărului? Deși aceste cuvinte îi sunt adresate Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, comunitatea sa este cuprinsă în ele. Dacă până și el - ferească Allah de aceasta - ar deveni nedrept săvârșind un asemenea lucru, în ciuda rangului său înalt și a numeroaselor sale fapte bune, cu atât mai mult ar fi nedrept oricine altcineva.

Versetele 146 și 147

ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَعۡرِفُونَهُۥ كَمَا يَعۡرِفُونَ أَبۡنَآءَهُمۡۖ وَإِنَّ فَرِيقٗا مِّنۡهُمۡ لَيَكۡتُمُونَ ٱلۡحَقَّ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿١٤٦﴾

146. Cei cărora le-am dăruit Scriptura îl cunosc așa cum își cunosc fiii, însă o parte dintre ei ascund adevărul cu bună știință.

ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ ۖ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾

147. Adevărul este de la Domnul tău; să nu fii, aşadar, dintre cei care se îndoiesc.

Allah Preaînaltul arată că oamenii Scripturii ştiau şi erau pe deplin încredinţaţi că Muhammad este Mesagerul lui Allah şi că ceea ce a adus el este adevăr şi sinceritate. Ei aveau despre aceasta o certitudine asemenea certitudinii cu care îşi cunoşteau propriii fii şi nu-i confundau cu alţii. Cunoaşterea pe care o aveau despre Muhammad - pacea şi binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - ajunsese la un asemenea grad, încât nu se îndoiau şi nu şovăiau cu privire la el.

Cu toate acestea, o parte dintre ei - cei mai mulţi dintre ei, care nu au crezut în el - au ascuns această mărturie, deşi erau siguri de ea şi o cunoşteau. Cine este mai nedrept decât cel care ascunde o mărturie pe care o are de la Allah? În aceste cuvinte se află o mângâiere pentru Mesager şi pentru dreptcredincioşi şi un avertisment împotriva răului şi a îndoielilor lor. O altă parte nu a ascuns adevărul pe care îl cunoştea: unii au crezut în el, iar alţii nu au crezut din neştiinţă.

Omului înzestrat cu cunoaştere îi revine să arate şi să lămurească adevărul şi să-l înfăţişeze în chip atrăgător prin orice formulare, dovadă, pildă şi alt mijloc de care este în stare. Tot lui îi revine să respingă falsitatea, să o deosebească de adevăr şi să arate, prin toate mijloacele potrivite, cât este de respingătoare pentru suflete. Cei care ascund adevărul au răsturnat această rânduială, iar starea lor s-a răsturnat la rândul ei.

„Adevărul este de la Domnul tău.” Acesta este adevărul cel mai vrednic dintre toate lucrurile să fie numit adevăr, deoarece cuprinde ţeluri înalte, porunci frumoase, curăţirea sufletelor şi îndemnul de a dobândi ceea ce le este de folos şi de a îndepărta ceea ce le vatămă. El vine de la Domnul tău, iar din purtarea Sa de grijă faţă de tine face parte faptul că ţi-a pogorât acest Coran, care educă minţile şi sufletele şi cuprinde toate lucrurile de folos. „Să nu fii, aşadar, dintre cei care se îndoiesc”, adică să nu laşi să se nască în tine nici cea mai mică îndoială sau bănuială în privinţa lui. Cugetă asupra lui şi cercetează-l până când ajungi prin aceasta la certitudine, fiindcă meditarea asupra lui înlătură neapărat îndoiala şi conduce la certitudine.

Versetul 148

وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَا ۖ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

148. Fiecare are o direcție spre care se îndreaptă. Întreceți-vă, așadar, în fapte bune. Oriunde v-ați afla, Allah vă va aduce pe toți laolaltă. Cu adevărat, Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.

Fiecare comunitate religioasă are o direcție spre care se îndreaptă în adorarea ei. Lucrul hotărâtor nu este simpla îndreptare spre qiblah, fiindcă aceasta face parte dintre rânduielile care se schimbă odată cu vremurile și împrejurările și care pot fi abrogate, direcția fiind schimbată cu alta. Lucrul cu adevărat hotărâtor este ascultarea față de Allah, apropierea de El și căutarea unui loc de cinste în apropierea Sa. Acesta este semnul fericirii și dovada apropierii de Allah. Sufletele lipsite de aceasta pierd atât în această lume, cât și în Viața de Apoi, iar cele care se caracterizează prin aceasta sunt cu adevărat câștigătoare. Asupra acestui principiu sunt de acord toate Legile revelate; pentru el a creat Allah făpturile și li l-a poruncit.

Porunca de a vă întrece în fapte bune cuprinde mai mult decât simpla poruncă de a le săvârși. Întrecerea în ele înseamnă săvârșirea și desăvârșirea lor, împlinirea lor în cel mai bun chip și grăbirea spre ele. Cel care îi întrece pe alții în această lume prin fapte bune va fi printre cei dintâi care vor ajunge în Grădinile Vieții de Apoi, iar cei care se află în frunte au cel mai înalt rang dintre făpturi. Faptele bune cuprind toate îndatoririle și faptele voluntare: rugăciunea, postul, zakah, Hajj-ul, 'umrah, jihadul și orice faptă al cărei folos ajunge la alții sau se limitează la cel care o săvârșește.

Cel mai puternic lucru care îndeamnă sufletele să se grăbească spre bine și le însuflețește este răsplata pe care Allah a legat-o de faptele bune. De aceea El spune: „Oriunde v-ați afla, Allah vă va aduce pe toți laolaltă. Cu adevărat, Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.” Prin puterea Sa, El vă va aduna pentru Ziua Învierii și îl va răsplăti pe fiecare om pentru fapta lui, „pentru a-i răsplăti pe cei care au făcut rău după ceea ce au săvârșit și pentru a-i răsplăti cu cea mai bună răsplată pe cei care au făcut bine” (an-Najm, 53:31).

Acest verset nobil dovedește că fapta trebuie săvârșită împlinind tot ceea ce o desăvârșește: rugăciunea la începutul timpului ei, graba de a îndeplini obligațiile postului, Hajj-ului și 'umrah, achitarea fără întârziere a zakah, precum și împlinirea faptelor recomandate și a bunelor rânduieli ale actelor de adorare. Cât de cuprinzător și folositor este acest verset!

Versetele 149 și 150

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ۖ وَإِنَّهُۥ لَلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾

149. De oriunde ai pleca, îndreaptă-ți fața spre Moscheea Sacră. Aceasta este, cu adevărat, adevărul de la Domnul tău, iar Allah nu este nepăsător față de ceea ce faceți.

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ۖ وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۥ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَٱخْشَوْنِى وَلِأُتِمَّ نِعْمَتِى عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾

150. De oriunde ai pleca, îndreaptă-ți fața spre Moscheea Sacră și, oriunde v-ați afla, îndreptați-vă fețele spre ea, pentru ca oamenii să nu aibă nicio dovadă împotriva voastră, în afara celor dintre ei care săvârșesc nedreptate. Nu vă temeți de ei, ci temeți-vă de Mine, pentru ca Eu să-Mi desăvârșesc binefacerea asupra voastră și pentru ca voi să fiți călăuziți.

„De oriunde ai pleca”, în călătoriile tale și în orice altă împrejurare - formularea este generală -, „îndreaptă-ți fața spre Moscheea Sacră”, adică în direcția ei. Apoi Allah S-a adresat întregii comunități: „și, oriunde v-ați afla, îndreptați-vă fețele spre ea”.

El a spus: „Aceasta este, cu adevărat, adevărul de la Domnul tău”, întărind afirmația pentru ca nimeni să nu aibă nici cea mai mică îndoială în privința ei și să nu creadă că îndreptarea spre Ka'bah vine din simpla dorință, nu din supunere față de poruncă. „Iar Allah nu este nepăsător față de ceea ce faceți.” Dimpotrivă, El cunoaște pe deplin toate stările voastre; așadar, purtați-vă cu bună-cuviință față de El și fiți conștienți că El vă supraveghează, împlinindu-I poruncile și ferindu-vă de ceea ce El a interzis. Faptele voastre nu sunt trecute cu vederea, ci veți primi pentru ele răsplata deplină: bine pentru bine și rău pentru rău.

Aici Allah spune: „pentru ca oamenii să nu aibă nicio dovadă împotriva voastră”. Cu alte cuvinte, v-am poruncit să vă îndreptați spre cinstita Ka'bah pentru ca argumentele oamenilor Scripturii și ale politeiștilor împotriva voastră să fie înlăturate. Dacă Profetul ar fi continuat să se îndrepte spre Bayt al-Maqdis, ei ar fi putut aduce un argument împotriva lui. Oamenii Scripturii găsesc în Cărțile lor că qiblah lui statornică este Ka'bah, Casa Sacră. Politeiștii, la rândul

lor, socotesc această Casă măreață una dintre pricinile lor de mândrie și o leagă de religia lui Ibrahim. Dacă Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - nu s-ar fi îndreptat spre ea, ei ar fi spus: cum poate pretinde că urmează religia lui Ibrahim și că este dintre urmașii lui, de vreme ce a părăsit qiblah lui?

Prin îndreptarea spre Ka'bah, dovada a fost statornicită împotriva oamenilor Scripturii și a politeiștilor, iar argumentele lor împotriva Profetului au fost înlăturate, „în afara celor dintre ei care săvârșesc nedreptate". Aceștia aduc un argument nedrept, care nu se sprijină decât pe urmarea dorinței și pe nedreptate. Un asemenea om nu poate fi convins prin argumente. Nici îndoiala pe care o înfățișează drept argument nu merită să fie luată în seamă sau să primească atenție.

De aceea Allah Preaînaltul spune: „Nu vă temeți de ei", fiindcă argumentul lor este fals, iar falsitatea, așa cum îi arată numele, este lipsită de ajutor și își lasă susținătorul fără ajutor. Altfel stau lucrurile cu omul care urmează adevărul: adevărul are putere și măreție, iar acestea fac ca cel care îl susține să fie temut. Allah le-a poruncit să se teamă de El, iar teama de Allah este temelia oricărui bine. Cel care nu se teme de Allah nu se oprește de la neascultarea Sa și nu-I împlinește poruncile.

Schimbarea direcției musulmanilor spre Ka'bah a pricinuit o mare încercare. Oamenii Scripturii, ipocriții și politeiștii au răspândit vorbe despre ea și au ridicat numeroase îndoieli. De aceea Allah Preaînaltul a explicat-o pe larg, a lămurit-o în chip desăvârșit și a întărit-o prin mai multe feluri de confirmare cuprinse în aceste versete.

Printre acestea se află faptul că porunca este repetată de trei ori, deși o singură poruncă ar fi fost de ajuns. În mod obișnuit, porunca îi este adresată fie Mesagerului, iar comunitatea intră în ea urmându-l, fie întregii comunități. În aceste versete, porunca îi este adresată Mesagerului în mod deosebit prin cuvintele: „îndreaptă-ți fața", iar comunității în mod general prin cuvintele: „îndreptați-vă fețele".

Printre aceste confirmări se numără și faptul că Allah a răspuns tuturor argumentelor false aduse de cei încăpățânați și le-a anulat, îndoială după îndoială, așa cum s-a explicat mai înainte. El a înlăturat orice speranță că Mesagerul ar putea urma qiblah oamenilor Scripturii. De asemenea, a spus: „Acesta este, cu adevărat, adevărul de la Domnul tău." Numai vestirea Celui sincer și măreț ar fi fost de ajuns și ar fi risipit orice îndoială, însă Allah a adăugat această confirmare. Tot El, Cunoscătorul celor ascunse, a vestit că oamenii Scripturii cunoșteau temeinic corectitudinea acestei porunci, dar ascundeau mărturia, deși o cunoșteau.

Îndreptarea noastră spre qiblah este o binefacere mare. Blândețea și îndurarea lui Allah față de această comunitate sporesc neîncetat, iar fiecare rânduială pe care i-o dă este o binefacere mare. De aceea El spune: „pentru ca Eu să-Mi desăvârșesc binefacerea asupra voastră". Temelia binefacerii este călăuzirea spre religia Sa prin trimiterea Mesagerului și pogorârea Cărții Sale. Binefacerile care desăvârșesc această temelie sunt atât de numeroase, încât nu pot fi numărate sau cuprinse. Din vremea în care Allah Și-a trimis Mesagerul și până aproape de plecarea lui din această lume, El i-a dăruit lui și comunității sale daruri și binefaceri prin care Și-a desăvârșit binefacerea asupra lor. Allah i-a pogorât cuvintele: „Astăzi v-am desăvârșit religia, Mi-am împlinit binefacerea asupra voastră și am ales Islamul ca religie pentru voi" (al-Ma'idah, 5:3).

Toată lauda Îi aparține lui Allah pentru harul Său, ale cărui binefaceri nu suntem în stare nici măcar să le numărăm, cu atât mai puțin să-I mulțumim așa cum se cuvine.

„Și pentru ca voi să fiți călăuziți", adică să cunoașteți adevărul și să lucrați potrivit lui. Din îndurarea lui Allah Preabinecuvântatul și Preaînaltul față de robi face parte faptul că le-a făcut cât mai accesibile mijloacele călăuzirii, le-a atras atenția asupra căilor ei și le-a lămurit pe deplin. Mai mult, uneori El rânduiește ca adevărul să aibă împotrivitori încăpățânați, care se ceartă cu privire la el. Prin aceasta, adevărul se limpezește, semnele și dovezile lui devin vădite, iar falsitatea se arată lipsită de orice realitate. Dacă falsitatea nu s-ar ridica în fața adevărului, poate că natura ei nu ar deveni limpede pentru cei mai mulți oameni. Lucrurile sunt cunoscute prin contrariile lor: fără noapte nu s-ar cunoaște valoarea zilei, fără urât nu s-ar cunoaște frumusețea, fără întuneric nu s-ar cunoaște folosul luminii, iar fără falsitate adevărul nu s-ar arăta în toată limpezimea lui.

Lui Allah I se cuvine toată lauda pentru aceasta.

Versetele 151 și 152

كَمَآ أَرۡسَلۡنَا فِيكُمۡ رَسُولٗا مِّنكُمۡ يَتۡلُواْ عَلَيۡكُمۡ ءَايَٰتِنَا وَيُزَكِّيكُمۡ وَيُعَلِّمُكُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمۡ تَكُونُواْ تَعۡلَمُونَ ﴿١٥١﴾

151. Tot astfel, am trimis printre voi un Mesager dintre voi, care vă recită versetele Noastre, vă curăță, vă învață Cartea și înțelepciunea și vă învață ceea ce nu știați.

فَٱذْكُرُونِيٓ أَذْكُرْكُمْ وَٱشْكُرُواْ لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾

152. Pomeniți-Mă și vă voi pomeni. Mulțumiți-Mi și nu fiți nerecunoscători față de Mine.

Allah Preaînaltul spune: binefacerea Noastră față de voi, prin îndreptarea spre Ka'bah și prin desăvârșirea acesteia cu rânduielile și celelalte binefaceri care o întregesc, nu este ceva nou în bunătatea Noastră și nici cea dintâi binefacere. V-am dăruit atât temeliile binefacerilor, cât și lucrurile care le desăvârșesc. Cea mai mare dintre ele este faptul că v-am trimis acest Mesager nobil dintre voi, căruia îi cunoașteți neamul, sinceritatea, cinstea, desăvârșirea și grija sinceră față de voi.

„Care vă recită versetele Noastre." Aceasta cuprinde atât versetele Coranului, cât și celelalte semne. El vă recită semnele care deosebesc adevărul de falsitate și călăuzirea de rătăcire, care v-au arătat mai întâi unicitatea și desăvârșirea lui Allah, apoi sinceritatea Mesagerului Său și obligația de a crede în el, iar după aceea toate veștile pe care el le-a adus despre Înviere și despre lucrurile nevăzute. Prin aceasta, ați dobândit călăuzirea deplină și cunoașterea care aduce certitudine.

„Vă curăță", adică vă curăță purtările și sufletele, educându-le prin trăsături frumoase și îndepărtându-le de trăsăturile josnice. Astfel, vă curăță de shirk prin tawhid, de dorința de a fi văzuți de oameni prin sinceritate, de minciună prin adevăr, de trădare prin cinste, de trufie prin smerenie, de purtare rea prin purtare frumoasă și de ură, înstrăinare și ruperea legăturilor prin iubire, apropiere și afecțiune reciprocă, precum și prin toate celelalte feluri de curățire.

„Vă învață Cartea", adică vă învață atât cuvintele Coranului, cât și sensurile lui, „și înțelepciunea". S-a spus că înțelepciunea este Sunnah. S-a mai spus că ea este cunoașterea tainelor Legii, înțelegerea ei adâncă și așezarea lucrurilor la locurile lor. Potrivit celui de-al doilea sens, învățarea Sunnei este cuprinsă în învățarea Cărții, fiindcă Sunnah lămurește Coranul, îl tâlcuiește și exprimă sensurile lui.

„Și vă învață ceea ce nu știați." Înainte de trimiterea lui, oamenii se aflau într-o rătăcire vădită, fără cunoaștere și fără fapte. Orice cunoaștere și orice faptă dobândite de această comunitate au venit prin Profet - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și datorită lui.

Acestea sunt, în mod absolut, temeliile binefacerilor și cele mai mari binefaceri pe care Allah le dăruiește robilor Săi. Îndatorirea lor este să-I mulțumească lui Allah pentru ele și să-și împlinească îndatoririle pe care aceste binefaceri le cer. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Pomeniți-Mă și vă voi pomeni."

Allah le-a poruncit să-L pomenească și le-a făgăduit pentru aceasta cea mai bună răsplată: pomenirea de către El a celui care Îl pomenește. Allah Preaînaltul spune prin cuvintele Mesagerului Său: „Cel care Mă pomenește în sinea lui, pe acela îl pomenesc în Sinea Mea; iar cel care Mă pomenește într-o adunare, pe acela îl pomenesc într-o adunare mai bună decât a lui."[10]

Cea mai bună pomenire a lui Allah este aceea în care inima și limba se unesc. Această pomenire aduce cunoașterea lui Allah, iubirea față de El și o răsplată îmbelșugată. Pomenirea este temelia recunoștinței; de aceea Allah a poruncit-o în mod deosebit, apoi a poruncit recunoștința în mod general: „Mulțumiți-Mi", adică pentru binefacerile pe care vi le-am dăruit și pentru feluritele nenorociri pe care le-am îndepărtat de la voi.

Recunoștința se împlinește cu inima, prin recunoașterea și mărturisirea binefacerilor; cu limba, prin pomenire și laudă; și cu mădularele, prin ascultare față de Allah, supunere față de porunca Sa și ferire de ceea ce El a interzis. Recunoștința păstrează binefacerea existentă și atrage binefaceri de care omul nu se bucură încă. Allah Preaînaltul spune: „Dacă sunteți recunoscători, vă voi dărui și mai mult" (Ibrahim, 14:7).

Porunca recunoștinței venită după menționarea binefacerilor religioase - cunoașterea, curățirea purtărilor și reușita în faptele bune - arată că acestea sunt cele mai mari binefaceri. Mai mult, ele sunt binefacerile adevărate, care rămân atunci când toate celelalte dispar. Cel căruia i s-a dăruit reușita în dobândirea cunoașterii sau în săvârșirea faptelor trebuie să-I mulțumească lui Allah pentru aceasta, pentru ca El să-i sporească harul și pentru ca preocuparea pentru recunoștință să îndepărteze admirația de sine.

Deoarece contrariul recunoștinței este nerecunoștință, Allah a interzis contrariul ei prin cuvintele: „și nu fiți nerecunoscători față de Mine". Aici, nerecunoștința înseamnă nerecunoașterea și tăgăduirea binefacerilor și neîmplinirea îndatoririlor pe care acestea le cer. Este posibil și ca sensul să fie general și să cuprindă numeroasele feluri ale necredinței, dintre care cea mai mare este necredința în Allah, urmată de toate felurile și categoriile de păcate, de la shirk în jos.

Versetul 153

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱسْتَعِينُواْ بِٱلصَّبْرِ وَٱلصَّلَوٰةِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٥٣﴾

153. O, voi cei care credeți! Căutați ajutor prin răbdare și rugăciune. Cu adevărat, Allah este cu cei răbdători.

[10] Relatat de al-Bukhari (7405) și Muslim (2675), din hadithul lui Abu Hurayrah.

Allah Preaînaltul le porunceşte dreptcredincioşilor să caute ajutor în treburile lor religioase şi lumeşti „prin răbdare şi rugăciune". Răbdarea înseamnă stăpânirea şi înfrânarea sufletului în faţa lucrurilor neplăcute. Ea este de trei feluri: răbdarea în ascultarea faţă de Allah, până când omul o împlineşte; răbdarea prin abţinerea de la neascultarea lui Allah, până când omul o părăseşte; şi răbdarea faţă de hotărârile dureroase ale lui Allah, fără nemulţumire.

Răbdarea este un ajutor măreţ în orice lucru. Omul lipsit de răbdare nu are nicio cale spre atingerea ţelului său, mai ales în privinţa actelor de adorare anevoioase, care cer stăruinţă. Acestea cer mai mult decât orice îndurarea răbdătoare a greutăţii şi a amărăciunii ei. Dacă omul stăruie cu răbdare în ele, dobândeşte izbânda. Dacă ceea ce îi displace şi greutatea îl abat de la răbdare şi de la stăruinţă, nu dobândeşte nimic şi rămâne lipsit de răsplată.

Tot astfel stau lucrurile cu păcatul spre care imboldurile şi înclinările sufletului sunt puternice şi pe care robul are putinţa să-l săvârşească. El nu poate fi părăsit decât prin multă răbdare, prin înfrânarea pentru Allah Preaînaltul a imboldurilor şi înclinărilor inimii şi prin cererea ajutorului lui Allah pentru a fi ocrotit de acel păcat, căci el este una dintre marile încercări.

La fel este şi nenorocirea grea, mai ales dacă durează. Puterile sufletului şi ale trupului slăbesc, iar nemulţumirea, urmarea firească a acestei slăbiciuni, îşi face loc dacă omul nu i se împotriveşte prin răbdare pentru Allah, încredere în El, căutarea adăpostului la El şi mărturisirea neîntreruptă a nevoii sale faţă de El.

Astfel se cunoaşte că robul are nevoie de răbdare, ba chiar nu se poate lipsi de ea în nicio împrejurare. De aceea Allah Preaînaltul a poruncit-o şi a vestit că El este „cu cei răbdători", adică îi însoţeşte cu ajutorul, reuşita şi îndrumarea Sa pe cei pentru care răbdarea a devenit o trăsătură de caracter, o însuşire şi o deprindere statornică. Prin aceasta, greutăţile şi lucrurile neplăcute le devin uşoare, orice lucru măreţ li se înlesneşte şi orice dificultate dispare.

Aceasta este o însoţire deosebită, care presupune iubirea, ajutorul, sprijinul şi apropierea lui Allah. Ea este o mare vrednicie a celor răbdători. Dacă ei nu ar avea nicio altă virtute decât faptul că au dobândit această însoţire din partea lui Allah, ea le-ar fi de ajuns ca vrednicie şi onoare. Cât despre însoţirea generală, ea înseamnă însoţirea tuturor făpturilor prin cunoaşterea şi puterea lui Allah, după cum spune Allah Preaînaltul: „El este cu voi oriunde v-aţi afla" (al-Hadid, 57:4). Aceasta are sens general şi cuprinde toate făpturile.

Allah a poruncit căutarea ajutorului prin rugăciune, deoarece rugăciunea este stâlpul religiei, lumina dreptcredincioşilor şi legătura dintre rob şi Domnul său. Dacă rugăciunea robului este deplină, cuprinzând toate lucrurile obligatorii şi recomandate, şi dacă în ea se află prezenţa inimii, care este miezul ei, atunci, când intră în rugăciune, robul simte că intră înaintea Domnului său. El stă în faţa

Lui asemenea robului slujitor, bine crescut, pe deplin conștient de tot ceea ce spune și face și cu totul cufundat în convorbirea tainică cu Domnul său și în chemarea Lui. O asemenea rugăciune este, fără îndoială, unul dintre cele mai mari ajutoare în toate treburile.

Rugăciunea oprește de la faptele rușinoase și de la rău. Prezența inimii în ea sădește în inima robului o însușire și un imbold care îl cheamă să împlinească poruncile Domnului său și să se ferească de ceea ce El a interzis. Aceasta este rugăciunea prin care Allah ne-a poruncit să căutăm ajutor în toate lucrurile.

Versetul 154

وَلَا تَقُولُوا۟ لِمَن يُقْتَلُ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ أَمْوَٰتٌۢ ۚ بَلْ أَحْيَآءٌ وَلَٰكِن لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾

154. Nu spuneți despre cei care sunt uciși pe calea lui Allah: „Sunt morți." Dimpotrivă, ei sunt vii, însă voi nu vă dați seama.

După ce Allah Preabinecuvântatul și Preaînaltul a poruncit căutarea ajutorului prin răbdare în toate împrejurările, El a dat un exemplu de situație în care sprijinul răbdării este necesar: jihadul pe calea Sa. Acesta este cel mai bun dintre actele de ascultare săvârșite cu trupul și cel mai greu pentru suflete, din pricina greutății lui și fiindcă poate duce la ucidere și la pierderea vieții. Oamenii iubesc această lume pentru viața și lucrurile care o susțin, iar toate strădaniile lor urmăresc păstrarea ei și îndepărtarea lucrurilor care i se împotrivesc.

Se știe că omul înțelept nu părăsește un lucru iubit decât pentru unul mai înalt și mai măreț. Allah Preaînaltul vestește că cel ucis pe calea Sa - adică cel care luptă pentru înălțarea Cuvântului lui Allah și pentru biruința religiei Sale, nu pentru un alt scop - nu pierde viața pe care o iubește. Dimpotrivă, el dobândește o viață mai măreață și mai desăvârșită decât vă puteți închipui sau socoti.

Martirii „sunt vii la Domnul lor și primesc înzestrare, bucurându-se de ceea ce Allah le-a dăruit din harul Său și primind vestea bună despre cei care au rămas în urma lor și nu li s-au alăturat încă: asupra lor nu va fi nicio teamă și ei nu se vor întrista. Ei primesc vestea bună a unei binefaceri și a unui har de la Allah și a faptului că Allah nu lasă să se piardă răsplata dreptcredincioșilor" (Al 'Imran, 3:169-171).

Poate exista o viață mai măreață decât aceasta, care cuprinde apropierea de Allah Preaînaltul, desfătarea trupească prin înzestrarea cu mâncăruri și băuturi plăcute și desfătarea sufletească prin bucurie, primirea veștilor bune și dispariția oricărei frici și întristări? Aceasta este o viață în barzakh, mai desăvârșită decât

viața din această lume. Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a vestit că sufletele martirilor se află în trupurile unor păsări verzi care vin la râurile Paradisului, mănâncă din roadele lui, apoi se adăpostesc în candele atârnate de Tron.[11]

În acest verset se află cel mai puternic îndemn la jihad pe calea lui Allah și la stăruința cu răbdare în el. Dacă robii ar cunoaște răsplata celor uciși pe calea lui Allah, nimeni nu ar rămâne în urmă. Însă lipsa cunoașterii întemeiate pe certitudine slăbește hotărârile, prelungește somnul celui care doarme și face să se piardă răsplăți și prăzi uriașe.

Cum ar putea fi altfel, când Allah Preaînaltul „a cumpărat de la dreptcredincioși sufletele și averile lor, în schimbul Paradisului: ei luptă pe calea lui Allah, ucid și sunt uciși" (at-Tawbah, 9:111)? Pe Allah, dacă omul ar avea o mie de suflete și le-ar pierde, unul după altul, pe calea lui Allah, aceasta ar fi puțin în comparație cu răsplata uriașă.

De aceea, după ce văd cu ochii lor răsplata lui Allah și frumusețea răsplătirii Sale, martirii nu-și doresc decât să fie trimiși înapoi în această lume, pentru a fi uciși iar și iar pe calea Sa. Versetul dovedește desfătarea și pedeapsa din barzakh, așa cum arată numeroase alte texte.

Versetele 155 la 157

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ ٱلْخَوْفِ وَٱلْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلْأَمْوَٰلِ وَٱلْأَنفُسِ وَٱلثَّمَرَٰتِ ۗ وَبَشِّرِ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٥٥﴾

155. Vă vom încerca, cu siguranță, cu puțină frică și foame și cu pierderea unei părți din averi, vieți și roade. Vestește-le vestea bună celor răbdători,

ٱلَّذِينَ إِذَآ أَصَٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوٓا۟ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّآ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ ﴿١٥٦﴾

156. care, atunci când îi lovește o nenorocire, spun: „Noi Îi aparținem lui Allah și la El ne vom întoarce."

أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَٰتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

157. Asupra acestora sunt laude și îndurare de la Domnul lor, iar aceștia sunt cei călăuziți.

[11] Relatat de Muslim în Sahih-ul său (1887), din hadithul lui Ibn Mas'ud.

Allah Preaînaltul vestește că Își va încerca negreșit robii prin felurite greutăți, pentru a-l deosebi pe cel sincer de cel mincinos, iar pe cel lipsit de răbdare de cel răbdător. Aceasta este rânduiala lui Allah cu robii Săi. Dacă bunăstarea ar dăinui pentru credincioși și nicio încercare nu i-ar atinge, cei buni și cei răi s-ar amesteca, iar aceasta ar duce la stricăciune. Înțelepciunea lui Allah cere ca oamenii buni să fie deosebiți de cei răi. Acesta este folosul încercărilor, nu înlăturarea credinței dreptcredincioșilor sau abaterea lor de la religie. Allah nu va lăsa credința dreptcredincioșilor să se piardă.

În acest verset, Allah vestește că Își va încerca robii „cu puțină frică" de dușmani „și foame", adică numai cu o măsură mică din ele. Dacă i-ar încerca prin frică și foame în toată puterea lor, ei ar pieri. Încercările curăță, nu nimicesc.

„Și cu pierderea unei părți din averi." Aici este cuprinsă orice împuținare a bunurilor pricinuită de calamități venite din cer, inundații, pierderi sau de luarea averilor de către nedrepți, precum conducători asupritori, tâlhari și alții asemenea lor.

„Vieți", adică pierderea celor dragi dintre copii, rude și prieteni. Aici intră și feluritele boli care ating trupul robului sau trupul cuiva pe care îl iubește.

„Și roade", adică cerealele, roadele palmierilor și ale tuturor copacilor și plantele, care pot fi vătămate de frig, grindină, pârjolire, lăcuste sau alte nenorociri venite din cer.

Aceste lucruri trebuie să se petreacă, fiindcă Atotștiutorul, Cel pe deplin Cunoscător, le-a vestit, iar ele s-au petrecut așa cum a vestit El. Atunci când se petrec, oamenii se împart în două categorii: cei lipsiți de răbdare și cei răbdători.

Cel lipsit de răbdare este lovit de două nenorociri. Prima este pierderea lucrului iubit, adică nenorocirea care l-a atins. A doua, mai mare decât prima, este pierderea răsplății pentru împlinirea poruncii lui Allah de a avea răbdare. Astfel, el suferă pierderea și este lipsit de răsplată, iar credința pe care o are se împuținează. Pierde răbdarea, mulțumirea și recunoștința, iar în el se naște nemulțumirea, care arată cât de mare este slăbiciunea sa.

Cât despre omul căruia Allah îi dăruiește reușita de a avea răbdare atunci când vin aceste nenorociri, el își stăpânește sufletul și îl oprește de la nemulțumirea arătată prin cuvânt sau faptă. Caută la Allah răsplata pentru încercarea sa și știe că răsplata dobândită prin răbdare este mai mare decât nenorocirea care l-a lovit. Pentru el, nenorocirea devine o binefacere, fiindcă se transformă într-o cale spre ceva mai bun și mai folositor decât ceea ce a pierdut. El împlinește porunca lui Allah și dobândește răsplata. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Vestește-le vestea bună celor răbdători", adică vestește-le că își vor primi răsplata fără măsură. Cei răbdători sunt oamenii care dobândesc această mare veste bună și acest dar uriaș.

Apoi Allah îi descrie: „care, atunci când îi lovește o nenorocire” - orice lucru care pricinuiește durere inimii sau trupului ori amândurora, dintre cele amintite mai sus - „spun: «Noi Îi aparținem lui Allah»”, adică suntem în stăpânirea lui Allah și ne aflăm sub porunca și cârmuirea Sa. Nu stăpânim nimic din sufletele și averile noastre. Dacă ne încearcă prin vreunul dintre acestea, Cel mai Milostiv dintre cei milostivi hotărăște după cum voiește asupra robilor și bunurilor Sale; nimeni nu are dreptul să I se împotrivească.

Dimpotrivă, desăvârșirea robiei față de Allah cere ca robul să știe că nenorocirea a fost hotărâtă de Stăpânitorul Preaînțelept, care este mai milostiv cu el decât este el însuși. Aceasta îl face să fie mulțumit de Allah și să-I mulțumească pentru felul în care rânduiește lucrurile spre binele robului Său, chiar dacă el nu-și dă seama de aceasta.

Pe lângă faptul că Îi aparținem lui Allah, ne vom întoarce la El în Ziua Învierii, iar El îl va răsplăti pe fiecare om potrivit faptei sale. Dacă avem răbdare și căutăm răsplata la El, ne vom găsi răsplata păstrată din belșug. Dacă suntem lipsiți de răbdare și nemulțumiți, partea noastră nu va fi decât nemulțumirea și pierderea răsplății. Cunoașterea faptului că robul Îi aparține lui Allah și se va întoarce la El este unul dintre cele mai puternice mijloace care îl ajută să aibă răbdare.

„Asupra acestora”, adică asupra celor care se caracterizează prin răbdarea descrisă, „sunt laude de la Domnul lor”, prin faptul că El îi laudă și face cunoscut rangul lor înalt, „și îndurare” mare. Din îndurarea Sa față de ei face parte faptul că le dăruiește reușita de a avea răbdare, prin care dobândesc răsplata deplină. „Iar aceștia sunt cei călăuziți”, care cunosc adevărul - în acest loc, faptul că Îi aparțin lui Allah și că la El se vor întoarce - și lucrează potrivit lui, având răbdare pentru Allah.

Versetul arată că omul care nu are răbdare primește contrariul celor dăruite lor: dojana lui Allah și pedeapsa, rătăcire și pierdere. Cât de mare este deosebirea dintre cele două categorii! Cât de mică este osteneala celor răbdători și cât de mare este suferința celor lipsiți de răbdare!

Aceste două versete învață sufletele să se pregătească pentru nenorociri înainte ca ele să se petreacă, pentru ca acestea să le fie mai ușoare când vin. Ele arată cum trebuie întâmpinată nenorocirea - prin răbdare -, ce îl ajută pe om să aibă răbdare și ce răsplată îi așteaptă pe cei răbdători. Starea celui lipsit de răbdare se înțelege prin contrast cu starea celui răbdător. Aceste încercări și probe sunt rânduiala lui Allah, statornicită și în trecut, iar tu nu vei găsi nicio schimbare în rânduiala lui Allah (al-Ahzab, 33:62). Versetele lămuresc și felurile nenorocirilor.

Versetul 158

إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ۖ فَمَنْ حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۚ وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾

158. Cu adevărat, as-Safa și al-Marwah sunt dintre însemnele lui Allah. Cel care săvârșește Hajj-ul la Casă sau 'umrah nu săvârșește niciun păcat dacă face sa'y între ele. Iar cel care săvârșește de bunăvoie un bine - cu adevărat, Allah este Cel care răsplătește binele, Atotștiutorul.

Allah Preaînaltul vestește că „as-Safa și al-Marwah" - cele două coline bine cunoscute - „sunt dintre însemnele lui Allah", adică dintre semnele văzute ale religiei Sale, de care Allah a legat acte de adorare pentru robii Săi. De vreme ce ele sunt dintre însemnele lui Allah, iar Allah a poruncit cinstirea însemnelor Sale prin cuvintele: „Cel care cinstește însemnele lui Allah - aceasta vine, cu adevărat, din evlavia inimilor" (al-Hajj, 22:32), cele două texte luate împreună arată că as-Safa și al-Marwah sunt dintre însemnele lui Allah și că preamărirea însemnelor Sale vine din evlavia inimii.

Evlavia este obligatorie pentru fiecare persoană supusă obligațiilor religioase. Aceasta arată că sa'y-ul între cele două coline este o parte obligatorie a Hajj-ului și a 'umrah, așa cum susține majoritatea învățaților. Hadithurile profetice și fapta Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - dovedesc același lucru. El a spus: „Luați de la mine ritualurile voastre."[12]

„Cel care săvârșește Hajj-ul la Casă sau 'umrah nu săvârșește niciun păcat dacă face sa'y între ele." Aceste cuvinte înlătură îndoiala și reținerea unor musulmani cu privire la sa'y între cele două coline, fiindcă în vremea jahiliyyah idolii erau adorați în acele locuri. Allah Preaînaltul a înlăturat păcatul pentru a îndepărta această îndoială, nu pentru a arăta că sa'y nu ar fi obligatoriu.

Faptul că înlăturarea păcatului este legată numai de sa'y săvârșit în timpul Hajj-ului și al 'umrah arată că nu există un sa'y voluntar și de sine stătător; el se săvârșește numai împreună cu Hajj-ul sau cu 'umrah. În această privință, el se deosebește de tawaf-ul în jurul Casei, care este rânduit atât în cadrul Hajj-ului și al 'umrah, cât și ca act de adorare de sine stătător.

Sa'y, staționarea la 'Arafah și Muzdalifah și aruncarea pietricelelor la jamarat țin de ritual. Dacă ar fi săvârșite în afara unui ritual, ar fi o inovație religioasă. Inovația este de două feluri: primul înseamnă adorarea lui Allah printr-un act pe care El nu l-a legiferat deloc; al doilea înseamnă adorarea lui Allah printr-un act

[12] Relatat de Muslim (1297), din hadithul lui Jabir, cu formularea: „لتأخذوا عني مناسككم".

pe care El l-a legiferat într-un anumit chip, dar care este săvârșit în alt chip decât cel rânduit. Acest caz face parte din al doilea fel.

„Iar cel care săvârșește de bunăvoie un bine”, adică împlinește cu sinceritate față de Allah Preaînaltul un act de ascultare precum Hajj-ul, 'umrah, tawaf-ul, rugăciunea, postul sau altul asemenea, atunci acesta este un bine pentru el. Cuvintele arată că, pe măsură ce robul sporește în ascultarea față de Allah, sporesc binele său, desăvârșirea lui și rangul lui la Allah, pe măsură ce credința sa sporește.

Restrângerea actului voluntar la ceea ce este bun mai arată că omul care săvârșește de bunăvoie inovații pe care Allah și Mesagerul Său nu le-au legiferat nu dobândește decât osteneala zadarnică. Aceasta nu este un bine pentru el, ci poate fi un rău, dacă o face în mod voit și știind că fapta nu este legiferată.

„Cu adevărat, Allah este Cel care răsplătește binele, Atotștiutorul.” Ash-Shakir și ash-Shakur se numără printre Numele lui Allah Preaînaltul. Ele arată că El primește de la robii Săi fapta mică și le dăruiește pentru ea o răsplată uriașă. Când robul Său împlinește poruncile și I se supune, Allah îl ajută să facă aceasta, îl laudă și îl cinstește și îi dăruiește drept răsplată lumină, credință și lărgime sufletească, putere și vioiciune în trup, mai multă binecuvântare și mai mult spor în toate aspectele vieții sale, precum și mai multă reușită în faptele sale. După aceea, robul va veni înaintea Domnului său și va găsi răsplata Vieții de Apoi deplină și păstrată, fără ca aceste daruri să o fi împuținat.

Din felul în care Allah răsplătește binele robului Său face parte și faptul că celui care părăsește ceva pentru Allah El îi dăruiește ceva mai bun în schimb, iar de cel care se apropie de El cu o palmă, El Se apropie cu un cot; iar de cel care se apropie de El cu un cot, El Se apropie cu o întindere a ambelor brațe. Celui care vine la El mergând, El îi vine în grabă, iar cel care face negoț cu El dobândește câștiguri înmulțite de multe ori. Deși El este Cel care răsplătește binele, este și Atotștiutorul: știe cine merită răsplata deplină, potrivit intenției, credinței și evlaviei sale, și cine nu este astfel. El cunoaște faptele robilor și nu le lasă să se piardă, ci ei le vor găsi sporite în cel mai deplin chip, potrivit intențiilor lor, pe care Atotștiutorul, Preaînțeleptul le-a cunoscut.

Versetele 159 la 162

إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَآ أَنزَلْنَا مِنَ ٱلْبَيِّنَٰتِ وَٱلْهُدَىٰ مِنۢ بَعْدِ مَا بَيَّنَّٰهُ لِلنَّاسِ فِى ٱلْكِتَٰبِ ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ يَلْعَنُهُمُ ٱللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ ٱللَّٰعِنُونَ ﴿١٥٩﴾

159. Cu adevărat, pe cei care ascund dovezile limpezi și călăuzirea pe care le-am pogorât, după ce le-am lămurit oamenilor în Carte, îi blestemă Allah și îi blestemă cei care blestemă,

إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ وَأَصْلَحُوا۟ وَبَيَّنُوا۟ فَأُو۟لَٰٓئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنَا ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾

160. în afara celor care se pocăiesc, își îndreaptă faptele și fac adevărul cunoscut. Acestora le primesc pocăința, iar Eu sunt Primitorul pocăinței, Milostivul.

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَمَاتُوا۟ وَهُمْ كُفَّارٌ أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ ٱللَّهِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾

161. Cu adevărat, asupra celor care nu cred și mor necredincioși se află blestemul lui Allah, al îngerilor și al tuturor oamenilor.

خَٰلِدِينَ فِيهَا ۖ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ ٱلْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١٦٢﴾

162. Ei vor rămâne veșnic sub el. Pedeapsa nu le va fi ușurată și nu li se va da niciun răgaz.

Deși acest verset a fost pogorât cu privire la oamenii Scripturii și la ceea ce au ascuns despre Mesager - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și despre însușirile lui, rânduiala lui are sens general și se aplică oricui ascunde ceea ce Allah a pogorât: „dovezile limpezi", care arată adevărul și îl fac vădit, și „călăuzirea", adică știința prin care se dobândește călăuzirea spre calea dreaptă și se deosebește drumul celor ce vor avea parte de desfătare de drumul celor ce vor ajunge în Foc.

Allah a luat legământ de la oamenii cunoașterii că le vor lămuri oamenilor știința Cărții cu care El i-a binecuvântat și că nu o vor ascunde. Cel care leapădă această îndatorire se face vinovat de două rele: ascunderea a ceea ce Allah a

pogorât și înșelarea robilor lui Allah. Pe aceștia „îi blestemă Allah”, adică îi îndepărtează și îi alungă de apropierea și îndurarea Sa, „și îi blestemă cei care blestemă”, adică toate făpturile.

Blestemul tuturor făpturilor cade asupra lor fiindcă se străduiesc să-i înșele pe oameni, să le strice religia și să-i îndepărteze de îndurarea lui Allah. Ei sunt răsplătiți după felul faptei lor. Tot astfel, Allah și îngerii Săi trimit binecuvântări asupra celui care îi învață pe oameni binele; până și peștele din adâncul apei face aceasta, deoarece el se străduiește pentru folosul făpturilor, pentru îndreptarea religiei lor și pentru apropierea lor de îndurarea lui Allah. Și el este răsplătit după felul faptei sale.[13]

Cel care ascunde ceea ce Allah a pogorât se împotrivește poruncii lui Allah și I se opune. Allah le explică oamenilor versetele și le face limpezi, iar acesta se străduiește să le șteargă și să le ascundă. Lui i se adresează această amenințare aspră.

„În afara celor care se pocăiesc”, adică se întorc de la păcatele în care se aflau, cu părere de rău, părăsindu-le și hotărându-se să nu revină la ele, „își îndreaptă faptele”, adică îndreaptă ceea ce s-a stricat în faptele lor. Nu este de ajuns părăsirea răului până când nu este săvârșit binele. Nici pentru cel care ascunde cunoașterea nu este de ajuns numai atât, până când nu face cunoscut ceea ce a ascuns și nu înlocuiește tăinuirea cu dezvăluirea adevărului.

Acestuia Allah îi primește pocăința, fiindcă nimic nu-l împiedică să ajungă la o pocăință primită de Allah. Celui care îndeplinește condițiile pocăinței, Allah îi primește pocăința, căci El este „Primitorul pocăinței”: Se întoarce mereu spre robii Săi cu iertare și trecere cu vederea după păcat, atunci când ei se pocăiesc, și cu bunătate și binefaceri după o perioadă de lipsuri, atunci când se întorc la El. El este „Milostivul”, Cel care se caracterizează prin îndurarea măreață ce cuprinde toate lucrurile. Din îndurarea Sa face parte faptul că le-a dăruit reușita de a se pocăi și de a se întoarce la El, astfel că s-au pocăit și s-au întors; apoi i-a cuprins cu îndurarea Sa, primind aceasta de la ei cu blândețe și dărnicie. Aceasta este rânduiala lui Allah față de cel care se pocăiește de păcat.

Cât despre cei care nu cred și stăruie în necredință până când mor, fără să se întoarcă la Domnul lor, fără să revină la El și fără să se pocăiască la timp, asupra lor se află „blestemul lui Allah, al îngerilor și al tuturor oamenilor”. Fiindcă necredința lor a devenit o însușire statornică, blestemul asupra lor a devenit, la rândul său, o însușire statornică ce nu dispare, deoarece rânduiala există sau încetează odată cu motivul ei.

---

[13] Așa cum este relatat în Sunan at-Tirmidhi (2685) și de at-Tabarani în al-Kabir (8/278). Hadithul a fost declarat autentic de al-Albani în Sahih at-Targhib wa at-Tarhib (78).

„Ei vor rămâne veșnic sub el”, adică sub blestem sau în pedeapsă, iar cele două sensuri sunt legate unul de altul. „Pedeapsa nu le va fi ușurată”, ci pedeapsa lor va fi permanentă, aspră și neîntreruptă, „și nu li se va da niciun răgaz”, fiindcă timpul răgazului, care a fost această lume, a trecut și nu le-a mai rămas nicio scuză pe care să o aducă.

Versetul 163

وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ ۖ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلرَّحْمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

163. Dumnezeul vostru este un singur Dumnezeu. Nu există altă divinitate vrednică de adorare în afara Lui, Cel Milostiv, Îndurătorul.

Allah Preaînaltul, Cel mai sincer dintre cei care vorbesc, vestește că El este „un singur Dumnezeu”, adică Unul, fără egal, unic în Esența, Numele, Atributele și Faptele Sale. El nu are niciun asociat în Esența Sa, nici pe cineva deopotrivă cu El, nici egal, nici pe cineva asemenea Lui și nici pereche, iar în afara Lui nu există alt creator ori cârmuitor. De vreme ce El este astfel, numai El merită să fie socotit Dumnezeu și să fie adorat prin toate felurile adorării, fără ca vreo făptură să-I fie asociată.

Aceasta deoarece El este „Cel Milostiv, Îndurătorul”, Cel care se caracterizează prin îndurarea măreață, cu care îndurarea nimănui nu se poate asemăna. Ea a cuprins toate lucrurile și s-a întins asupra fiecărei ființe vii. Prin îndurarea Sa au venit la existență făpturile; prin îndurarea Sa au dobândit feluritele lor desăvârșiri; prin îndurarea Sa a fost îndepărtată de la ele orice nenorocire; prin îndurarea Sa li S-a făcut cunoscut robilor prin Atributele și binefacerile Sale și le-a lămurit tot ceea ce le este necesar pentru binele religiei și al vieții lor lumești, trimițând Mesagerii și pogorând Cărțile.

Când se cunoaște că orice binefacere a robilor vine de la Allah și că nicio făptură nu poate fi de folos alteia prin ea însăși, se cunoaște că Allah este singurul care merită toate felurile adorării și că numai Lui trebuie să-I fie închinate iubirea, teama, nădejdea, preamărirea, încrederea și celelalte acte de ascultare.

Una dintre cele mai mari nedreptăți și dintre cele mai urâte fapte este ca omul să se întoarcă de la adorarea Lui spre adorarea robilor, să asocieze făpturi din țărână cu Domnul domnilor ori să adore o făptură cârmuită, neputincioasă în toate privințele, alături de Creatorul care cârmuiește, Atotputernicul, Cel Tare, care a supus toate lucrurile și Căruia toate lucrurile I se supun.

Acest verset afirmă unicitatea Creatorului și dreptul Său exclusiv la adorare și le statornicește arătând că nicio făptură nu are parte de acestea. El arată și temelia dovezii pentru aceasta: afirmarea îndurării Sale, printre urmările căreia se numără

existența tuturor binefacerilor și îndepărtarea tuturor nenorocirilor. Aceasta este o dovadă generală a unicității Sale. Apoi Allah a menționat dovezile amănunțite și a spus:

Versetul 164

إِنَّ فِى خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ وَٱلْفُلْكِ ٱلَّتِى تَجْرِى فِى ٱلْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ ٱلنَّاسَ وَمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن مَّآءٍ فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصْرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ وَٱلسَّحَابِ ٱلْمُسَخَّرِ بَيْنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

164. Cu adevărat, în crearea cerurilor și a pământului, în alternarea nopții și a zilei, în corăbiile care străbat marea cu ceea ce le este de folos oamenilor, în apa pe care Allah o coboară din cer și prin care dă viață pământului după moartea lui, în toate viețuitoarele pe care le răspândește pe el, în schimbarea vânturilor și în norii supuși între cer și pământ sunt semne pentru oamenii care înțeleg.

Allah Preaînaltul vestește că în aceste făpturi mărețe se află semne, adică dovezi ale unicității Creatorului și ale dreptului Său la adorare, ale măreției stăpânirii Sale, ale îndurării Sale și ale tuturor celorlalte Atribute ale Sale. Ele sunt însă „pentru oamenii care înțeleg", adică pentru cei care își folosesc mintea în scopul pentru care a fost creată. Robul se folosește de aceste semne și le recunoaște prin rațiune, cugetare și meditare pe măsura darului de rațiune pe care Allah i l-a făcut.

În „crearea cerurilor", în înălțimea, întinderea, trăinicia și desăvârșirea lor și în soarele, luna și stelele pe care Allah le-a așezat în ele și le-a rânduit spre binele robilor, precum și în crearea „pământului" drept așternut pentru făpturi, pe care ele se pot statornici, pot folosi cele aflate pe el și pot lua aminte, se află dovezi că numai Allah creează și cârmuiește. Ele arată puterea Sa măreață prin care le-a creat, înțelepciunea prin care le-a făcut trainice și frumoase și le-a rânduit, precum și cunoașterea și îndurarea prin care a așezat în ele atâtea lucruri folositoare făpturilor, atâtea mijloace pentru binele lor și pentru trebuințele lor vitale.

În toate acestea se află cea mai puternică dovadă a desăvârșirii Sale și a faptului că numai El merită adorarea, deoarece numai El creează, cârmuiește și se îngrijește de treburile robilor Săi.

„Alternarea nopții și a zilei" înseamnă succesiunea lor neîntreruptă, una luând locul celeilalte, precum și deosebirile dintre ele: căldură, frig sau temperaturi potrivite, durată lungă, scurtă sau mijlocie. Ea cuprinde și anotimpurile care se nasc din acestea și prin care sunt rânduite cele de folos fiilor lui Adam, animalelor lor și tuturor copacilor și plantelor de pe fața pământului. Toate se petrec într-o ordine și sub o cârmuire și o supunere care uimesc mințile și pe care nici cei mai înzestrați oameni nu le pot cuprinde. În toate acestea se află dovezi ale puterii Celui care le schimbă, ale cunoașterii, înțelepciunii, îndurării Sale vaste, bunătății Sale atotcuprinzătoare, precum și ale cârmuirii și rânduielii care Îi aparțin numai Lui.

Ele arată măreția Sa, măreția împărăției și a stăpânirii Sale, ceea ce cere ca El să fie socotit Dumnezeu și adorat, să fie singurul iubit și preamărit, singurul de care oamenii să se teamă și în care să nădăjduiască, și ca ei să-și îndrepte toată străduința pentru ceea ce El iubește și pentru lucrurile care Îl mulțumesc.

În „corăbiile care străbat marea" - vasele, ambarcațiunile și altele asemenea - vedem cum Allah i-a inspirat pe robii Săi să le construiască și le-a creat mijloacele lăuntrice și exterioare prin care au dobândit putința de a le face. Apoi le-a supus această mare întinsă și vânturile care le poartă împreună cu pasagerii, averile și mărfurile aflate în ele, care le sunt de folos oamenilor, le împlinesc trebuințele și le asigură mijloacele de trai.

Cine i-a inspirat să le construiască, le-a dat putința și le-a creat uneltele cu care să lucreze? Cine le-a supus marea și vânturile, ca ele să o străbată cu îngăduința Sa și datorită celor pe care El le-a pus în slujba lor? Cine a creat pentru mijloacele de transport de pe uscat și de pe mare focul și metalele care ajută la purtarea lor și a averilor din ele? S-au petrecut acestea din întâmplare? Sau le-a înfăptuit singură această făptură slabă și neputincioasă, care a ieșit din pântecele mamei fără cunoaștere și putere, iar apoi Domnul ei i-a creat puterea și a învățat-o ceea ce a voit să o învețe? Sau le-a supus un singur Domn, Preaînțelept și Atotștiutor, Căruia nimic nu-I este cu neputință și nimic nu-I poate sta împotrivă?

Dimpotrivă, toate lucrurile s-au supus Stăpânirii Sale, s-au smerit înaintea măreției Sale și s-au plecat puterii Sale covârșitoare. Tot ce se poate spune despre robul slab este că Allah l-a făcut una dintre verigile cauzelor prin care au venit la existență aceste lucruri mărețe. Aceasta arată îndurarea lui Allah și grija Sa față de făpturi, ceea ce cere ca toată iubirea, teama, nădejdea, ascultarea, smerenia și preamărirea să-I aparțină numai Lui.

În „apa pe care Allah o coboară din cer", adică ploaia care coboară din nori, „și prin care dă viață pământului după moartea lui", făcând să răsară felurite roade și plante hrănitoare, de care făpturile au neapărată nevoie și fără de care nu pot trăi, ce altceva vedem decât dovezi ale puterii Celui care a coborât-o și a făcut

să răsară prin ea ceea ce a făcut să răsară, ale îndurării și blândeții Sale față de robi, ale grijii Sale pentru binele lor și ale marii lor nevoi de El în toate privințele? Nu cere aceasta ca numai El să fie Dumnezeul și Cel adorat de ei? Nu este aceasta o dovadă a învierii morților și a răsplătirii lor pentru fapte?

„Și în toate viețuitoarele pe care le răspândește pe el", adică în feluritele animale pe care le-a răspândit în toate ținuturile pământului, se află dovezi ale puterii, măreției, unicității și stăpânirii Sale uriașe. El le-a supus oamenilor, ca aceștia să se folosească de ele în toate chipurile: din carnea unora mănâncă și din laptele lor beau; pe altele călăresc; altele slujesc intereselor lor și îi păzesc; iar din altele iau învățăminte.

Faptul că Allah a răspândit pe pământ toate felurile de viețuitoare arată și că El, Slavă Lui, le asigură hrana și Se îngrijește de mijloacele lor de trai. Nu există nicio viețuitoare pe pământ a cărei înzestrare să nu fie în seama lui Allah; El îi cunoaște locul de ședere și locul în care este păstrată.

În „schimbarea vânturilor" - reci și calde, de miazăzi și de miazănoapte, de răsărit și de apus și din direcțiile dintre acestea - vedem că uneori ele stârnesc norii, alteori îi adună, alteori îi fecundează, alteori fac să se reverse ploaia, alteori îi destramă și îndepărtează vătămarea lor, uneori aduc îndurare, iar alteori sunt trimise cu pedeapsa.

Cine schimbă vânturile în toate aceste feluri, așezând în ele foloase de care robii nu se pot lipsi, și cine le-a supus pentru ca prin ele să trăiască toate animalele și să fie susținută buna stare a trupurilor, a copacilor, a cerealelor și a plantelor, dacă nu Atotputernicul, Preaînțeleptul, Milostivul, Blândul cu robii Săi, care merită toată smerenia, supunerea, iubirea, întoarcerea și adorarea?

Norii dintre cer și pământ, deși sunt ușori și fini, poartă multă apă. Allah îi mână acolo unde voiește, dă prin ei viață ținuturilor și robilor, udă dealurile și văile și coboară apă asupra făpturilor atunci când au nevoie de ea. Dacă mulțimea ei le-ar face rău, El o oprește de la ei. O coboară din îndurare și blândețe și o îndreaptă cu grijă și bunătate.

Cât de mare este stăpânirea Sa, cât de îmbelșugată bunătatea Sa și cât de delicată binefacerea Sa! Nu este oare urât ca robii să se bucure de înzestrarea Sa și să trăiască din bunătatea Sa, apoi să folosească toate acestea pentru ceea ce Îi atrage mânia și pentru neascultarea Lui? Nu arată aceasta blândețea, răbdarea, iertarea, trecerea Sa cu vederea și marea Sa bunătate? A Lui este toată lauda, la început și la sfârșit, în cele lăuntrice și în cele văzute.

Pe scurt, cu cât omul înzestrat cu rațiune cugetă mai mult la aceste făpturi, își adâncește gândirea în minunile lucrurilor create și meditează mai adânc la această lucrare și la subtilitatea bunătății și înțelepciunii cuprinse în ea, cu atât cunoaște mai bine că ele au fost create pentru adevăr și prin adevăr. Ele sunt

file pline de semne și cărți de dovezi pentru ceea ce Allah a vestit despre Sine și despre unicitatea Sa și pentru ceea ce Mesagerii au vestit despre Ziua de Apoi.

El cunoaște că ele sunt supuse, fără cârmuire proprie și fără putință de a se împotrivi Celui care le cârmuiește și le schimbă. Astfel, se cunoaște că întreaga lume de sus și de jos are nevoie de El și se îndreaptă numai spre El, iar El este prin Sine lipsit de orice nevoie față de toate făpturile. Nu există altă divinitate vrednică de adorare în afara lui Allah și niciun alt Domn în afara Lui.

Apoi Allah Preaînaltul spune:

Versetele 165 la 167

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ ۖ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ ۗ وَلَوْ يَرَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ إِذْ يَرَوْنَ ٱلْعَذَابَ أَنَّ ٱلْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾

165. Printre oameni sunt unii care își iau, în afara lui Allah, semeni pe care îi iubesc așa cum Îl iubesc pe Allah. Însă cei care cred au o iubire mai puternică pentru Allah. Dacă cei care au săvârșit nedreptate ar vedea, atunci când vor vedea pedeapsa, că toată puterea Îi aparține lui Allah și că Allah este aspru în pedeapsă!

إِذْ تَبَرَّأَ ٱلَّذِينَ ٱتُّبِعُوا۟ مِنَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوا۟ وَرَأَوُا۟ ٱلْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ ٱلْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾

166. Atunci, cei care au fost urmați se vor lepăda de cei care i-au urmat, vor vedea pedeapsa, iar toate legăturile dintre ei se vor rupe.

وَقَالَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوا۟ لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا۟ مِنَّا ۗ كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ ٱللَّهُ أَعْمَٰلَهُمْ حَسَرَٰتٍ عَلَيْهِمْ ۖ وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنَ ٱلنَّارِ ﴿١٦٧﴾

167. Cei care i-au urmat vor spune: „Dacă am avea prilejul să ne întoarcem, ne-am lepăda de ei așa cum s-au lepădat ei de noi.” Astfel, Allah le va arăta faptele lor ca pricini de regret pentru ei, iar ei nu vor ieși din Foc.

Cât de frumoasă este legătura acestui verset cu cel dinaintea lui! După ce Allah Preaînaltul a lămurit unicitatea Sa, dovezile hotărâtoare și argumentele

strălucitoare care duc la cunoașterea întemeiată pe certitudine și înlătură orice îndoială, El arată aici că, în ciuda acestei lămuriri depline, „printre oameni sunt unii care își iau" dintre făpturi „semeni" ai lui Allah, adică egali și asemănători, pe care îi pun pe aceeași treaptă cu Allah în adorare, iubire, preamărire și ascultare.

Despre cel aflat într-o asemenea stare, după statornicirea dovezii și lămurirea tawhidului, se cunoaște că se împotrivește cu încăpățânare lui Allah și Îi este vrăjmaș sau că se abate de la meditarea asupra semnelor Sale și de la cugetarea la făpturile Sale. El nu are nici cea mai mică scuză, iar hotărârea pedepsei a devenit cuvenită pentru el.

Cei care își iau semeni alături de Allah nu îi socotesc egali cu El în creare, înzestrare și cârmuire, ci îi pun pe aceeași treaptă cu El în adorare: îi adoră pentru ca aceștia să-i apropie de Allah. Cuvintele „își iau" arată că Allah nu are niciun semen; numai politeiștii au făcut din unele făpturi semeni ai Săi, o simplă numire și un cuvânt gol de înțeles. Allah Preaînaltul spune: „Ei Îi fac lui Allah asociați. Spune: «Numiți-i! Îi vestiți oare lui Allah ceva ce El nu cunoaște pe pământ sau sunt numai vorbe lipsite de temei?»" (ar-Ra'd, 13:33); și: „Acestea nu sunt decât niște nume pe care voi și strămoșii voștri le-ați dat și pentru care Allah nu a pogorât nicio dovadă. Ei nu urmează decât bănuiala" (an-Najm, 53:23).

Făptura nu este un semen al lui Allah, fiindcă Allah este Creatorul, iar tot ceea ce se află în afara Lui este creat; El este Domnul care dăruiește înzestrarea, iar tot ceea ce se află în afara Lui este înzestrat; Allah este Cel lipsit de orice nevoie, iar voi sunteți cei nevoiași; El este desăvârșit în toate privințele, iar robii au lipsuri în toate privințele; Allah este Cel care aduce folosul și vătămarea, iar făptura nu are prin ea însăși nicio putere asupra folosului, vătămării sau cârmuirii.

Astfel, se cunoaște cu deplină certitudine falsitatea cuvintelor celui care își ia, în afara lui Allah, dumnezei și semeni, fie ei îngeri, Profeți, oameni drepți, idoli sau orice altceva, și se cunoaște că Allah este singurul care merită iubirea deplină și smerenia desăvârșită. De aceea Allah i-a lăudat pe dreptcredincioși prin cuvintele: „Însă cei care cred Îl iubesc mai mult pe Allah", adică mai mult decât își iubesc politeiștii pe cei pe care îi socotesc egali ai lui Allah. Dreptcredincioșii I-au închinat numai Lui iubirea lor, pe când aceia au asociat alte făpturi în iubirea datorată Lui. Ei L-au iubit pe Cel care merită cu adevărat iubirea, iar iubirea față de El înseamnă însăși îndreptarea robului, fericirea și izbânda lui.

Politeiștii i-au iubit pe cei care nu merită deloc această iubire, iar iubirea lor este însăși nenorocirea robului, stricarea stării sale și destrămarea treburilor sale.

De aceea Allah i-a amenințat prin cuvintele: „Dacă cei care au săvârșit nedreptate ar vedea" - prin luarea unor făpturi drept egali ai lui Allah și supunerea față de altcineva în afara Domnului robilor, precum și prin nedreptățirea

făpturilor, abătându-le de la calea lui Allah și străduindu-se pentru ceea ce le vatămă - „atunci când vor vedea pedeapsa", adică atunci când o vor vedea cu ochii lor în Ziua Învierii, „că toată puterea Îi aparține lui Allah și că Allah este aspru în pedeapsă", ar cunoaște cu deplină certitudine că toată puterea și tăria Îi aparțin lui Allah și că semenii lor nu au nicio putere.

În acea Zi, slăbiciunea și neputința celor pe care îi socoteau egali ai lui Allah li se vor face vădite, spulberând închipuirile lor din această lume. Ei și-au închipuit că aceștia au vreo putere de cârmuire, îi apropie de Allah și îi duc la El, însă nădejdea lor va fi spulberată, strădania lor va fi zadarnică și asprimea pedepsei li se va cuveni. Semenii lor nu vor îndepărta de la ei nimic și nu le vor aduce nici măcar un fir de praf de folos. Dimpotrivă, vătămarea le va veni chiar din partea celor de la care așteptau folosul.

Cei care au fost urmați se vor lepăda de cei care i-au urmat, iar legăturile dintre ei se vor rupe. Legăturile acestea au existat în lume pentru altcineva decât Allah, împotriva poruncii Lui, și s-au întemeiat pe falsitatea lipsită de orice adevăr. Faptele lor se vor risipi, stările lor vor pieri și li se va arăta că au fost mincinoși. Faptele de la care așteptau foloase și roade vor deveni pentru ei pricini de regret și părere de rău, iar ei vor rămâne veșnic în Foc și nu vor ieși niciodată din el. Mai există oare o pierdere asemenea acesteia?

Aceasta se petrece fiindcă ei au urmat falsitatea, au săvârșit fapte întemeiate pe falsitate, și-au pus nădejdea în cel de la care nu se putea aștepta nimic și s-au legat de cel pe care nu se puteau bizui. Faptele lor au devenit zadarnice fiindcă s-au legat de ceva zadarnic, iar după ce s-au dovedit zadarnice, i-a cuprins regretul pentru nădejdea pe care și-o puseseră în ele și le-a adus cea mai mare vătămare.

Cu totul alta este starea celui care se leagă de Allah, Stăpânitorul, Adevărul limpede, își închină fapta numai Feței Sale și nădăjduiește în folosul venit de la El. Acesta a așezat adevărul la locul lui; faptele sale au fost drepte fiindcă s-au întemeiat pe Adevăr, iar el a dobândit rodul lucrării sale și și-a găsit la Domnul său o răsplată neîntreruptă. Allah Preaînaltul spune: „Celor care nu cred și îi abat pe alții de la calea lui Allah, El le zădărnicește faptele. Cât despre cei care cred, săvârșesc fapte bune și cred în ceea ce i-a fost pogorât lui Muhammad - iar acesta este adevărul de la Domnul lor -, El le șterge faptele rele și le îndreaptă starea. Aceasta fiindcă cei care nu cred urmează falsitatea, iar cei care cred urmează adevărul de la Domnul lor. Astfel le dă Allah oamenilor pildele lor" (Muhammad, 47:1-3).

Atunci, cei care au urmat își vor dori să fie trimiși înapoi în această lume pentru a se lepăda de cei pe care i-au urmat, părăsind asocierea altora cu Allah și întorcându-se la închinarea sinceră a faptelor numai lui Allah. Însă este cu neputință: timpul a trecut și nu mai este vreme de amânare și răgaz. Pe lângă

aceasta, ei sunt mincinoși; dacă ar fi trimiși înapoi, s-ar întoarce la lucrurile de la care au fost opriți. Acestea sunt numai vorbe și dorințe pe care le rostesc din mânie și ură față de cei care i-au condus, fiindcă aceștia s-au lepădat de ei, deși vina le aparține lor înșiși.

Căpetenia celor urmați în rău este Iblis. Cu toate acestea, atunci când judecata va fi hotărâtă, el le va spune celor care l-au urmat: „Allah v-a făcut o făgăduință adevărată, iar eu v-am făcut o făgăduință pe care am încălcat-o. Eu nu am avut nicio putere asupra voastră; doar v-am chemat, iar voi mi-ați răspuns. Nu mă învinuiți pe mine, ci învinuiți-vă pe voi înșivă" (Ibrahim, 14:22).

Versetele 168 la 170

ج
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ كُلُواْ مِمَّا فِي ٱلۡأَرۡضِ حَلَٰلٗا طَيِّبٗا وَلَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾

168. O, oameni! Mâncați din ceea ce se află pe pământ, îngăduit și bun, și nu urmați pașii lui Shaytan. Cu adevărat, el vă este un dușman vădit.

إِنَّمَا يَأۡمُرُكُم بِٱلسُّوٓءِ وَٱلۡفَحۡشَآءِ وَأَن تَقُولُواْ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

169. El vă poruncește numai răul și faptele rușinoase și să spuneți despre Allah ceea ce nu cunoașteți.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّبِعُواْ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُواْ بَلۡ نَتَّبِعُ مَآ أَلۡفَيۡنَا عَلَيۡهِ ءَابَآءَنَآۚ أَوَلَوۡ كَانَ ءَابَآؤُهُمۡ لَا يَعۡقِلُونَ شَيۡـٔٗا وَلَا يَهۡتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

170. Când li se spune: „Urmați ceea ce Allah a pogorât", ei spun: „Ba noi urmăm ceea ce i-am găsit pe strămoșii noștri urmând." Chiar dacă strămoșii lor nu înțelegeau nimic și nu erau călăuziți?

Aceste cuvinte se adresează tuturor oamenilor, dreptcredincioși și necredincioși. Allah le amintește binefacerea Sa și le poruncește să mănânce din toate cerealele, roadele, fructele și animalele de pe pământ, cu condiția ca ele să fie „îngăduite", adică să le fie permis să le mănânce: să nu fie luate prin uzurpare sau furt, dobândite printr-o tranzacție interzisă ori într-un chip interzis și să nu ajute la săvârșirea unui lucru interzis; și să fie „bune", adică să nu fie spurcate, precum mortăciunea, sângele, carnea de porc și toate celelalte lucruri necurate.

Versetul dovedește că regula de bază privitoare la lucruri este îngăduința de a le folosi și de a le mânca și că lucrurile interzise sunt de două feluri: fie interzise prin ele însele, precum lucrul necurat, care este opusul celui bun, fie interzise dintr-o cauză care li s-a adăugat, pentru că de ele se leagă un drept al lui Allah sau al robilor Săi, ceea ce este opusul lucrului îngăduit.

Versetul mai dovedește că a mânca atât cât este necesar pentru menținerea trupului este obligatoriu, iar cel care renunță la aceasta săvârșește păcat, așa cum arată forma poruncii. După ce Allah le-a poruncit să urmeze ceea ce El le-a poruncit, fiindcă în aceasta se află însăși îndreptarea lor, i-a oprit să urmeze „pașii lui Shaytan", adică drumurile spre care acesta îi cheamă. Aici intră toate păcatele: necredința, abaterea, nedreptatea, interzicerea animalelor numite sa'ibah și ham și alte obiceiuri asemănătoare, precum și consumarea mâncărurilor interzise.

„Cu adevărat, el vă este un dușman vădit", adică vrăjmășia lui este limpede. Prin poruncile sale, el nu voiește decât să vă înșele și să vă facă dintre locuitorii Focului mistuitor. Domnul nostru nu S-a mulțumit să ne oprească de la urmarea pașilor lui, ci ne-a și vestit - iar El este Cel mai sincer dintre cei care vorbesc - vrăjmășia sa, care cere să ne ferim de el. Apoi nu S-a mulțumit nici cu aceasta, ci ne-a explicat în amănunt lucrurile pe care Shaytan le poruncește și faptul că ele sunt cele mai urâte și cele mai vătămătoare. El spune:

„El vă poruncește numai răul", adică fapta rea care îl vatămă pe cel care o săvârșește. Aici intră toate păcatele. „Și faptele rușinoase" reprezintă menționarea unui lucru anume după cel general, deoarece faptele rușinoase sunt acele păcate a căror urâțenie a ajuns la culme, precum adulterul, băutul vinului, uciderea, defăimarea, zgârcenia și altele asemenea, pe care omul înzestrat cu rațiune le socotește urâte.

„Și să spuneți despre Allah ceea ce nu cunoașteți." Aici intră vorbirea despre Legea și hotărârea lui Allah fără cunoaștere. Cel care Îi atribuie lui Allah ceva cu care El nu S-a descris și cu care Mesagerul Său nu L-a descris, neagă despre El ceea ce El a afirmat despre Sine ori afirmă despre El ceea ce El a negat despre Sine a vorbit despre Allah fără cunoaștere. Cel care pretinde că Allah are un semen și că idolii îl apropie de Allah pe cel care îi adoră a vorbit despre Allah Preaînaltul fără cunoaștere. Cel care spune fără dovadă că Allah a îngăduit sau a interzis un lucru, a poruncit ori a oprit altul a vorbit despre Allah fără cunoaștere. Cel care spune fără nicio dovadă că Allah a creat un anumit fel de făpturi dintr-un anumit motiv a vorbit despre Allah fără cunoaștere.

Una dintre cele mai grave forme de vorbire despre Allah fără cunoaștere este ca omul să răstălmăcească vorbele Sale ori vorbele Mesagerului Său potrivit unor sensuri convenite de una dintre grupările rătăcite, apoi să spună că Allah le-a voit. Vorbirea despre Allah fără cunoaștere este unul dintre cele mai grave și mai

cuprinzătoare lucruri interzise și una dintre principalele căi ale lui Shaytan spre care acesta cheamă. Acestea sunt căile spre care el și oștile lui îi cheamă pe oameni, întrebuințând toată viclenia și înșelăciunea de care sunt în stare pentru a rătăci făpturile.

Allah Preaînaltul, în schimb, poruncește dreptatea, binefacerea și dăruirea către rude și oprește de la faptele rușinoase, de la rău și de la asuprire. Robul să privească, așadar, cărei chemări îi dă ascultare și din care dintre cele două tabere face parte. Îl urmezi pe cel care te cheamă la Allah, Cel care îți voiește binele și fericirea în această lume și în Viața de Apoi? În ascultarea de El se află toată izbânda, iar prin slujirea Lui se dobândește toată biruința. Tot câștigul se află în relația cu Cel care dăruiește binefacerile văzute și ascunse, care poruncește numai binele și oprește numai de la rău.

Sau îl urmezi pe cel care cheamă la Shaytan, dușmanul omului, care îți voiește răul și își folosește toată strădania să te piardă în această lume și în Viața de Apoi? În ascultarea lui se află tot răul, iar în luarea lui drept aliat, toată pierderea. El nu poruncește decât răul și nu oprește decât de la bine.

Apoi Allah Preaînaltul vestește starea politeiștilor când li se poruncește să urmeze ceea ce Allah i-a pogorât Mesagerului Său, ale cărui însușiri au fost arătate mai sus. Ei se îndepărtează și spun: „Ba noi urmăm ceea ce i-am găsit pe strămoșii noștri urmând.” Ei se mulțumesc să-i imite orbește pe părinți și se lipsesc de credința în Profeți, deși părinții lor sunt cei mai neștiutori și mai rătăciți dintre oameni.

Acesta este un argument îndoielnic și slab prin care resping adevărul. El dovedește că s-au întors de la adevăr, nu îl doresc și nu sunt drepți. Dacă ar fi fost călăuziți spre ceea ce le îndreaptă starea și ar fi avut o intenție bună, adevărul ar fi fost țelul lor. Cel care face din adevăr țelul său și îl cântărește în raport cu orice alt lucru va recunoaște negreșit adevărul și îl va urma, dacă este drept.

Versetul 171

وَمَثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ كَمَثَلِ ٱلَّذِى يَنۡعِقُ بِمَا لَا يَسۡمَعُ إِلَّا دُعَآءً وَنِدَآءً ۚ صُمُّۢ بُكۡمٌ عُمۡىٌ فَهُمۡ لَا يَعۡقِلُونَ ﴿١٧١﴾

171. Pilda celor care nu cred este asemenea animalelor la care strigă păstorul și care nu aud decât un glas și o chemare. Surzi, muți și orbi, ei nu înțeleg.

După ce Allah Preaînaltul a arătat că ei nu se supun mesajului adus de Mesageri și că îl resping prin imitarea oarbă, a devenit limpede că ei nu primesc adevărul și nu răspund chemării lui. Mai mult, era cunoscut de oricine că ei nu

se vor desprinde de încăpățânarea lor. Allah Preaînaltul vestește că, atunci când cineva îi cheamă la credință, pilda lor este asemenea animalelor la care strigă păstorul, fără ca ele să înțeleagă ceea ce le spune cel care le cheamă.

Ei aud numai sunetul prin care dovada este statornicită împotriva lor, însă nu îl înțeleg într-un chip care să le fie de folos. De aceea sunt surzi: nu aud adevărul cu auzul înțelegerii și al primirii; orbi: nu privesc pentru a lua aminte; și muți: nu rostesc ceea ce le-ar fi de folos. Cauza tuturor acestora este că ei nu au o rațiune sănătoasă, ci sunt cei mai nesăbuiți dintre nesăbuiți și cei mai neștiutori dintre neștiutori.

Se poate oare îndoi omul înzestrat cu rațiune că acela care este chemat spre calea dreaptă și îndepărtat de stricăciune, este oprit să se arunce în pedeapsă și i se poruncește ceea ce îi aduce îndreptare, izbândă, biruință și desfătare, dar nu-l ascultă pe sfătuitorul sincer, se întoarce de la porunca Domnului său, intră în Foc cu bună știință, urmează falsitatea și leapădă adevărul, nu are nici măcar o urmă de rațiune? Chiar dacă s-ar caracteriza prin viclenie, înșelăciune și iscusință, el rămâne printre cei mai nesăbuiți oameni.

Versetele 172 și 173

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقۡنَٰكُمۡ وَٱشۡكُرُواْ لِلَّهِ إِن كُنتُمۡ إِيَّاهُ تَعۡبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

172. O, voi cei care credeți! Mâncați din lucrurile bune cu care v-am înzestrat și mulțumiți-I lui Allah, dacă numai pe El Îl adorați.

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيۡكُمُ ٱلۡمَيۡتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحۡمَ ٱلۡخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ بِهِۦ لِغَيۡرِ ٱللَّهِۖ فَمَنِ ٱضۡطُرَّ غَيۡرَ بَاغٖ وَلَا عَادٖ فَلَآ إِثۡمَ عَلَيۡهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿١٧٣﴾

173. El v-a interzis numai mortăciunea, sângele, carnea de porc și ceea ce a fost jertfit în numele altcuiva decât Allah. Însă cel silit de nevoie, fără să dorească ceea ce este interzis și fără să întreacă măsura, nu săvârșește niciun păcat. Cu adevărat, Allah este Iertător, Milostiv.

Aceasta este o poruncă adresată în mod deosebit dreptcredincioșilor, după porunca adresată tuturor oamenilor, deoarece ei sunt cei care se folosesc cu adevărat de porunci și interdicții, datorită credinței lor. Allah le poruncește să mănânce lucrurile bune dintre cele cu care i-a înzestrat și să-I mulțumească

pentru binefacere, folosindu-le în ascultarea față de El și întărindu-se prin ele pentru ceea ce îi apropie de El.

Le-a poruncit ceea ce le-a poruncit și Mesagerilor prin cuvintele: „O, Mesageri! Mâncați din lucrurile bune și săvârșiți fapte drepte" (al-Mu'minun, 23:51). În acest verset, recunoștința înseamnă fapta dreaptă. Aici Allah nu a spus „îngăduite", fiindcă dreptcredinciosului i-a îngăduit lucrurile bune din înzestrare fără a-l socoti vinovat pentru ele, iar credința îl oprește să ia ceea ce nu îi aparține.

„Dacă numai pe El Îl adorați", adică mulțumiți-I. Aceasta arată că cel care nu-I mulțumește lui Allah nu I se închină numai Lui, iar cel care Îi mulțumește I se închină și împlinește ceea ce i s-a poruncit. De asemenea, arată că mâncarea bună este o cauză a faptei drepte și a primirii ei.

Porunca de a mulțumi vine imediat după menționarea binefacerilor, deoarece recunoștința păstrează binefacerile existente și atrage binefacerile care lipsesc, după cum nerecunoștința împiedică venirea binefacerilor care lipsesc și le înlătură pe cele existente.

După ce Allah Preaînaltul a menționat îngăduirea lucrurilor bune, a menționat interzicerea lucrurilor necurate și a spus: „El v-a interzis numai mortăciunea", adică animalul care a murit fără să fie sacrificat în chipul rânduit de Lege. Mortăciunea este necurată și vătămătoare din pricina stricăciunii aflate în ea însăși și fiindcă, cel mai adesea, moartea ei vine dintr-o boală, ceea ce sporește vătămarea. Legiuitorul a exceptat din această regulă generală lăcusta moartă și peștele mării, care sunt îngăduite și bune.

„Sângele", adică sângele vărsat, așa cum a fost precizat în celălalt verset, și „ceea ce a fost jertfit în numele altcuiva decât Allah", adică animalul sacrificat pentru altcineva decât Allah, precum cel sacrificat idolilor, statuilor, pietrelor, mormintelor și altora asemenea.

Cele menționate aici nu cuprind toate lucrurile interzise, ci au fost menționate pentru a arăta felurile lucrurilor necurate, indicate prin sensul expresiei „lucrurile bune". Toate lucrurile interzise se înțeleg din versetul precedent, din cuvintele „îngăduit și bun", așa cum s-a arătat mai înainte. Allah ne-a interzis aceste lucruri necurate și altele asemenea din blândețe față de noi și pentru a ne feri de ceea ce este vătămător.

Cu toate acestea, „cel silit de nevoie", adică împins spre lucrul interzis de foame, lipsa hranei ori constrângere, „fără să dorească ceea ce este interzis", adică fără să caute lucrul interzis deși are putința să obțină unul îngăduit sau fără să se afle sub apăsarea foamei, „și fără să întreacă măsura", adică fără să depășească limita în consumarea lucrului care i-a fost îngăduit din nevoie, nu săvârșește păcat.

Cel care este silit, nu poate găsi ceva îngăduit și mănâncă numai cât cere nevoia, fără să depășească această măsură, „nu săvârșește niciun păcat". Odată cu îndepărtarea păcatului, lucrul revine la rânduiala sa de mai înainte. În această stare, omului i se poruncește să mănânce; mai mult, i se interzice să se arunce cu propria mână în pieire și să se omoare. Atunci îi este obligatoriu să mănânce, iar dacă renunță să mănânce până când moare, săvârșește păcat și se face vinovat de propria moarte.

Această îngăduință și ușurare vin din îndurarea lui Allah Preaînaltul față de robii Săi. De aceea, El a încheiat versetul cu aceste două Nume nobile, pe deplin potrivite contextului: „Cu adevărat, Allah este Iertător, Milostiv."

De vreme ce îngăduința este legată de cele două condiții, iar omul aflat în această stare s-ar putea să nu le poată îndeplini întocmai, Allah Preaînaltul vestește că El este Iertător și îi iartă greșeala săvârșită mai ales într-o asemenea stare, când nevoia l-a biruit, iar greutatea i-a tulburat judecata.

În acest verset se află dovada cunoscutei reguli: „Necesitățile fac îngăduite lucrurile interzise." Orice lucru interzis la care omul este constrâns să recurgă a fost îngăduit pentru el de Stăpânitorul Preamilostiv. A Lui este toată lauda și mulțumirea, la început și la sfârșit, în cele văzute și în cele ascunse.

Versetele 174 la 176

إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ وَيَشْتَرُونَ بِهِۦ ثَمَنًا قَلِيلًا ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِى بُطُونِهِمْ إِلَّا ٱلنَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ ٱللَّهُ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾

174. Cu adevărat, cei care ascund ceea ce Allah a pogorât din Carte și dobândesc prin aceasta un preț mărunt nu înghit în pântecele lor decât Focul. Allah nu le va vorbi în Ziua Învierii, nu îi va curăța și vor avea o pedeapsă dureroasă.

أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱشْتَرَوُا۟ ٱلضَّلَٰلَةَ بِٱلْهُدَىٰ وَٱلْعَذَابَ بِٱلْمَغْفِرَةِ ۚ فَمَآ أَصْبَرَهُمْ عَلَى ٱلنَّارِ ﴿١٧٥﴾

175. Aceștia sunt cei care au cumpărat rătăcirea în schimbul călăuzirii și pedeapsa în schimbul iertării. Cât de mare le este răbdarea față de Foc!

ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ نَزَّلَ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ ۗ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ ٱخْتَلَفُوا۟ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَفِى
شِقَاقٍۭ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

176. Aceasta fiindcă Allah a pogorât Cartea cu adevărul, iar cei care s-au deosebit cu privire la Carte se află într-o adâncă împotrivire.

Aceasta este o amenințare aspră pentru cel care ascunde știința pe care Allah a pogorât-o asupra Mesagerilor Săi și în privința căreia Allah a luat legământ de la cei care o dețin să o lămurească oamenilor și să nu o ascundă. Cel care o dă în schimbul bunurilor neînsemnate ale acestei lumi și leapădă porunca lui Allah „nu înghite în pântecele său decât Focul", deoarece prețul a fost dobândit prin cele mai urâte mijloace și prin săvârșirea unora dintre cele mai grave lucruri interzise. Răsplata acestuia este, așadar, după felul faptei sale.

„Allah nu le va vorbi în Ziua Învierii", ci Se va mânia pe ei și Se va întoarce de la ei, iar aceasta este pentru ei mai greu de îndurat decât pedeapsa Focului. „Nu îi va curăța", adică nu îi va curăța de purtările josnice. Ei nu au fapte vrednice de laudă, de mulțumirea lui Allah și de răsplată.

Allah nu îi curăță fiindcă ei au făcut lucrurile care împiedică această curățire. Cea mai mare dintre cauzele curățirii este lucrarea potrivit Cărții lui Allah, primirea călăuzirii ei și chemarea la ea. Aceștia au lepădat Cartea lui Allah, s-au întors de la ea și au ales rătăcirea în locul călăuzirii și pedeapsa în locul iertării. Ei nu merită, așadar, decât Focul. Cum vor putea să-l îndure și de unde vor avea puterea să-l rabde?

„Aceasta", adică răsplătirea dreaptă menționată și faptul că El îi lipsește de mijloacele călăuzirii pe cei care le refuză și aleg altceva, se petrece „fiindcă Allah a pogorât Cartea cu adevărul". Din adevăr face parte răsplătirea celui care face bine cu bine și a celui care face rău după răul său.

Cuvintele „Allah a pogorât Cartea cu adevărul" mai arată că El a pogorât-o pentru călăuzirea făpturilor Sale și pentru lămurirea adevărului față de falsitate și a călăuzirii față de rătăcire. Cel care o abate de la scopul pentru care a fost pogorâtă merită să fie răsplătit prin cea mai mare pedeapsă.

„Iar cei care s-au deosebit cu privire la Carte se află într-o adâncă împotrivire", adică cei care s-au deosebit cu privire la Carte, crezând într-o parte și respingând altă parte, precum și cei care au răstălmăcit-o și au abătut-o potrivit dorințelor și scopurilor lor, se află într-o împotrivire adâncă față de adevăr. Ei s-au împotrivit Cărții care a venit cu adevărul ce cere unirea, nu contradicția. Treburile lor s-au tulburat, împotrivirea dintre ei s-a adâncit și de aici s-a născut dezbinarea lor.

Altfel este starea celor care urmează Cartea, cred în ea și o iau drept judecător în toate lucrurile: ei s-au unit, s-au ajutat unii pe alții prin iubire și s-au adunat în jurul ei.

Aceste versete cuprind amenințarea cu pedeapsa și mânia pentru cei care ascund ceea ce Allah a pogorât și aleg în locul lui bunurile acestei lumi. Ele arată că Allah nu îi curăță, nici prin dăruirea reușitei, nici prin iertare. Apoi este arătată cauza: au ales rătăcirea în locul călăuzirii, iar de aici a urmat alegerea pedepsei în locul iertării.

După aceea, Allah arată cât de vrednică de compătimire este răbdarea lor față de Foc, fiindcă au săvârșit faptele despre care știau că duc la el. Cartea cuprinde adevărul care cere unirea în jurul lui și părăsirea dezbinării, iar cel care i se împotrivește se află cât se poate de departe de adevăr, în dezbinare și ceartă. Allah știe cel mai bine.

Versetul 177

لَّيْسَ ٱلْبِرَّ أَن تُوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ وَلَٰكِنَّ ٱلْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلْكِتَٰبِ وَٱلنَّبِيِّۦنَ وَءَاتَى ٱلْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ ذَوِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ وَٱلسَّآئِلِينَ وَفِى ٱلرِّقَابِ وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَٱلْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَٰهَدُوا۟ ۖ وَٱلصَّٰبِرِينَ فِى ٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَحِينَ ٱلْبَأْسِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ صَدَقُوا۟ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

177. Dreptatea nu înseamnă să vă întoarceți fețele spre răsărit ori spre apus, ci drept este cel care crede în Allah, în Ziua de Apoi, în îngeri, în Carte și în Profeți; cel care dăruiește din avere, în pofida iubirii pentru ea, rudelor, orfanilor, nevoiașilor, călătorului rămas fără mijloace, celor care cer și pentru eliberarea robilor; cel care împlinește rugăciunea și dă zakah; cei care își respectă legământul când se leagă prin el și cei răbdători în sărăcie, în suferință și în vremea luptei. Aceștia sunt cei sinceri și aceștia sunt cei evlavioși.

Allah Preaînaltul spune: „Dreptatea nu înseamnă să vă întoarceți fețele spre răsărit ori spre apus", adică aceasta nu este dreptatea cerută robilor, astfel încât cercetarea îndelungată și disputa în jurul ei nu sunt decât osteneala care aduce dezbinare și neînțelegere. Aceasta seamănă cu vorbele Profetului (pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa): „Cel puternic nu este cel care îi doboară

pe alții la luptă, ci cel puternic este acela care se stăpânește la mânie", precum și cu alte cuvinte asemănătoare.[14]

„Ci drept este cel care crede în Allah", adică în faptul că El este un singur Dumnezeu, descris prin fiecare însușire a desăvârșirii și mai presus de orice lipsă, „în Ziua de Apoi", adică în tot ceea ce Allah a vestit în Cartea Sa ori a vestit Mesagerul despre cele care se vor petrece după moarte, „în îngeri", pe care Allah ni i-a descris în Cartea Sa și pe care Mesagerul Său ni i-a descris, și „în Carte", adică în toate Cărțile pe care Allah le-a pogorât asupra Mesagerilor Săi, cea mai mare dintre ele fiind Coranul. El crede în veștile și rânduielile cuprinse în ele.

„Și în Profeți", în toți, iar în mod deosebit în Pecetea și cel mai bun dintre ei, Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa. „Cel care dăruiește din avere" - aici intră orice lucru pe care omul îl poate stăpâni ca avere, puțin sau mult; adică el dăruiește averea „în pofida iubirii pentru ea". Este vorba despre iubirea averii; Allah arată astfel că averea este iubită de suflete și că robul cu greu o scoate din stăpânirea sa.

Cel care o dăruiește, deși o iubește, pentru a se apropia de Allah Preaînaltul aduce prin aceasta o dovadă a credinței sale. Din dăruirea averii în pofida iubirii pentru ea face parte faptul că omul dă milostenie când este sănătos și zgârcit, nădăjduiește în bogăție și se teme de sărăcie. De asemenea, milostenia dată atunci când omul are puțin este mai bună, fiindcă în acea stare dorește să păstreze ceea ce are din teama lipsei și a sărăciei. Aici intră și dăruirea lucrurilor de preț și a lucrurilor iubite din avere, după cum spune Allah Preaînaltul: „Nu veți dobândi dreptatea până când nu veți dărui din ceea ce iubiți" (Al 'Imran, 3:92). Toți aceștia se numără printre cei care dăruiesc averea în pofida iubirii pentru ea.

Apoi Allah îi menționează pe cei cărora li se dăruiește. Cei dintâi dintre oameni care merită bunătatea și binefacerea ta sunt „rudele", cele pentru a căror nenorocire suferi, de a căror bucurie te bucuri și care se sprijină și se ajută între ele, inclusiv la plata despăgubirilor datorate. Una dintre cele mai bune și potrivite forme ale dreptății este îngrijirea rudelor prin binefacere materială și prin cuvânt bun, potrivit apropierii și nevoii lor.

„Orfanilor", adică celor care nu au pe nimeni care să câștige pentru ei și nici puterea de a se descurca fără ajutor. Aceasta vine din îndurarea lui Allah Preaînaltul față de robi și arată că El este mai milostiv cu ei decât un părinte cu propriul copil. Allah le-a poruncit robilor Săi și i-a obligat să le facă bine, din averile lor, celor care și-au pierdut tații, pentru ca ei să ajungă asemenea celor care nu și-au pierdut părinții. Răsplata este după felul faptei: celui care se îndură de orfanul altuia i se va arăta îndurare față de propriul orfan.

[14] Relatat de al-Bukhari (6114) și Muslim (2609), din hadithul lui Abu Hurayrah - Allah să fie mulțumit de el.

„Nevoiașilor”, adică celor pe care nevoia i-a făcut să rămână fără putere și pe care sărăcia i-a umilit. Ei au un drept asupra celor bogați: aceștia trebuie să le înlăture ori să le ușureze nevoia, dăruind după putință și după ceea ce le este la îndemână.

„Călătorului rămas fără mijloace”, adică străinului rămas izolat într-o altă țară decât a sa. Allah îi îndeamnă pe robii Săi să-i dăruiască din avere ceea ce îl ajută în călătorie, deoarece este foarte probabil ca el să se afle în nevoie și să aibă multe cheltuieli. Cel pe care Allah l-a binecuvântat cu o patrie, odihnă și mijloace din harul Său trebuie să se îndure de fratele său străin aflat în această stare, potrivit putinței lui, fie dându-i provizii, fie oferindu-i un mijloc pentru călătorie, fie îndepărtând de la el nedreptățile care îl pot lovi ori ajutându-l în alt chip.

„Celor care cer”, adică acelora cărora li se ivește o nevoie ce îi silește să ceară, precum cel obligat să plătească o despăgubire pentru o vătămare săvârșită, cel asupra căruia conducătorii au așezat un bir ori cel care cere ajutor oamenilor pentru întreținerea lucrărilor de folos obștesc, precum moschei, școli, poduri și altele asemenea. Acesta are dreptul să ceară chiar dacă este bogat.

„Și pentru eliberarea robilor.” Aici intră eliberarea unui rob și ajutarea altuia să îl elibereze, dăruirea banilor către robul care are un contract de răscumpărare, pentru ca acesta să-i plătească stăpânului său, și răscumpărarea prizonierilor aflați la necredincioși ori la asupritori.

„Cel care împlinește rugăciunea și dă zakah.” S-a arătat de mai multe ori că Allah Preaînaltul alătură rugăciunea și zakah, deoarece ele sunt dintre cele mai bune acte de adorare și dintre cele mai desăvârșite mijloace de apropiere: acte ale inimii, trupului și averii. Prin ele se cântărește credința și se cunoaște certitudinea celui care le împlinește.

„Cei care își respectă legământul când se leagă prin el.” Legământul este angajamentul impus de Allah ori pe care robul și-l asumă singur. Aici intră toate drepturile lui Allah, fiindcă El le-a făcut obligatorii pentru robii Săi, iar ei și-au luat angajamentul să le respecte și sunt datori să le împlinească; intră și drepturile robilor pe care Allah le-a făcut obligatorii și obligațiile pe care omul și le asumă, precum jurămintele, juruințele și altele asemenea.

„Și cei răbdători în sărăcie”, fiindcă săracul are nevoie de răbdare în multe privințe, deoarece trăiește neîncetat dureri sufletești și trupești pe care alții nu le trăiesc. Când bogații se bucură de lucruri pe care el nu și le poate îngădui, suferă; când el sau cei aflați în grija lui flămânzesc, suferă; când mănâncă o hrană care nu îi place, suferă; când este lipsit de haine sau aproape gol, suferă; când privește la starea sa prezentă și la ceea ce își închipuie despre viitorul pentru care se pregătește, suferă; iar când îl lovește frigul pe care nu îl poate îndepărta, suferă.

Toate acestea și altele asemenea sunt nenorociri față de care i se poruncește să aibă răbdare, să caute răsplata la Allah și să nădăjduiască în ea.

„În suferință", adică în boală, sub feluritele ei forme: febră, răni, suferințe lăuntrice și dureri ale unui mădular, până și durerea unui dinte ori a unui deget. El are nevoie de răbdare în toate acestea, fiindcă sufletul slăbește, iar trupul suferă, ceea ce este foarte greu pentru suflet, mai ales când boala se prelungește. I se poruncește să rabde, căutând răsplata lui Allah Preaînaltul.

„Și în vremea luptei", adică în timpul luptei împotriva dușmanilor a căror combatere este poruncită. Înfruntarea armată este foarte grea pentru suflet, iar omul se teme de ucidere, rănire sau captivitate. De aceea are nevoie de răbdare, căutând răsplata și nădăjduind în răsplata lui Allah Preaînaltul, de la Care vin biruința și ajutorul făgăduite celor răbdători.

„Aceștia", adică oamenii caracterizați prin credințele bune menționate, prin faptele care sunt urmările, dovada și lumina credinței și prin purtările care alcătuiesc frumusețea omului și adevărata lui umanitate, „sunt cei sinceri" în credința lor, fiindcă faptele le-au confirmat credința, „și aceștia sunt cei evlavioși", fiindcă au părăsit lucrurile oprite și au împlinit cele poruncite.

Aceste însușiri cuprind toate trăsăturile binelui, fie în mod direct, fie ca urmare necesară. Împlinirea legământului cuprinde întreaga religie, iar actele de adorare menționate în verset sunt cele mai mari acte de adorare. Cel care le împlinește este cu atât mai vrednic să le împlinească pe celelalte. Aceștia sunt oamenii dreptății, sinceri și evlavioși.

Se cunoaște răsplata din această lume și din Viața de Apoi pe care Allah a legat-o de aceste trei lucruri, însă expunerea ei amănunțită nu își are locul aici.

Versetele 178 și 179

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلۡقِصَاصُ فِي ٱلۡقَتۡلَىۖ ٱلۡحُرُّ بِٱلۡحُرِّ وَٱلۡعَبۡدُ بِٱلۡعَبۡدِ وَٱلۡأُنثَىٰ بِٱلۡأُنثَىٰۚ فَمَنۡ عُفِيَ لَهُۥ مِنۡ أَخِيهِ شَيۡءٞ فَٱتِّبَاعُۢ بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَأَدَآءٌ إِلَيۡهِ بِإِحۡسَٰنٖۗ ذَٰلِكَ تَخۡفِيفٞ مِّن رَّبِّكُمۡ وَرَحۡمَةٞۗ فَمَنِ ٱعۡتَدَىٰ بَعۡدَ ذَٰلِكَ فَلَهُۥ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١٧٨﴾

178. O, voi cei care credeți! Vi s-a prescris talionul pentru cei uciși: omul liber pentru omul liber, robul pentru rob și femeia pentru femeie. Dacă celui vinovat i se iartă ceva de către fratele său, cererea despăgubirii să fie făcută în chip cuviincios, iar plata să-i fie dată cu bunătate. Aceasta este o ușurare și o

îndurare de la Domnul vostru. Cel care încalcă apoi hotarul va avea o pedeapsă dureroasă.

وَلَكُمْ فِى ٱلْقِصَاصِ حَيَوٰةٌ يَـٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَـٰبِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾

179. În talion se află viață pentru voi, o, oameni înzestrați cu înțelegere, pentru ca voi să deveniți evlavioși.

Allah Preaînaltul le amintește robilor Săi dreptcredincioși binefacerea Sa prin faptul că le-a prescris „talionul în cazul celor uciși", adică egalitatea în aplicarea lui: ucigașul să fie ucis în același fel în care a fost ucisă victima, pentru a statornici dreptatea și echitatea între robi. Faptul că porunca le este adresată tuturor credincioșilor dovedește că toți sunt datori să-l ajute pe moștenitorul victimei atunci când cere aplicarea talionului. Această îndatorire le revine și rudelor ucigașului, care trebuie să-l pună la dispoziția moștenitorului, precum și ucigașului însuși, care trebuie să se predea. Nimeni nu are voie să se interpună în calea acestei pedepse și să-l împiedice pe moștenitor să ceară talionul, așa cum obișnuiau oamenii din jahiliyyah și cei asemenea lor, care îi adăposteau pe cei vinovați de crime.

Apoi Allah a explicat amănuntele și a spus: „omul liber pentru omul liber". Formularea îi cuprinde pe bărbat pentru bărbat, pe femeie pentru femeie, pe femeie pentru bărbat și pe bărbat pentru femeie. Sensul direct al acestei expresii are întâietate față de ceea ce s-ar putea deduce din cuvintele „femeia pentru femeie", iar Sunnah arată, de asemenea, că un bărbat poate fi ucis pentru o femeie.

Din caracterul general al acestei rânduieli sunt exceptați părinții și ascendenții lor: ei nu sunt uciși pentru copil, așa cum arată Sunnah. În plus, termenul „talion" arată că nu ar fi drept ca părintele să fie ucis pentru copilul său, iar compasiunea și îndurarea aflate în inima părintelui îl împiedică în mod firesc să-și ucidă copilul, în afara cazului în care mintea sa este tulburată ori copilul i-a pricinuit o vătămare deosebit de gravă.[15]

Tot prin Sunnah este exceptat din formularea generală necredinciosul, pe lângă faptul că versetul li se adresează în mod special credincioșilor. Nu ar fi drept ca un apropiat al lui Allah să fie ucis pentru un dușman al lui Allah. „Robul pentru rob", fie bărbat, fie femeie, indiferent dacă valorile lor sunt egale ori diferite. Din sensul expresiei se înțelege și că omul liber nu este ucis pentru rob, deoarece cei doi nu sunt egali. Din cuvintele „femeia pentru femeie", unii învățați

[15] Așa cum este relatat în al-Musnad (1/49), Sunan at-Tirmidhi (1400) și Ibn Majah (2662).

au dedus că bărbatul nu poate fi ucis pentru femeie; explicația corectă a acestei chestiuni a fost arătată mai sus.

Acest verset dovedește că regula de bază în cazul omorului este obligativitatea talionului, iar despăgubirea de sânge (diyah) îl poate înlocui. De aceea Allah spune: „Dacă celui vinovat i se iartă ceva de către fratele său", adică dacă moștenitorul victimei îl iartă pe ucigaș în schimbul despăgubirii sau dacă unii dintre moștenitori îl iartă, talionul nu mai poate fi aplicat, iar despăgubirea devine obligatorie. Alegerea între talion și despăgubire îi aparține moștenitorului.

Dacă îl iartă pe ucigaș, moștenitorul victimei trebuie să ceară despăgubirea „în chip cuviincios", fără să-i îngreuneze plata, fără să-i ceară ceea ce nu poate suporta, ci urmărindu-și dreptul și cerându-l cu bunătate, fără să-l pună în strâmtorare. Ucigașul trebuie să-i dea „plata cu bunătate", fără amânare, fără să scadă din suma datorată și fără purtare rea prin faptă sau cuvânt. Oare răsplata bunătății de a-l ierta poate fi alta decât bunătatea unei plăți corecte?

Această rânduială se aplică tuturor datoriilor dintre oameni: celui care are un drept i se poruncește să-l ceară în chip cuviincios, iar celui care are o datorie i se poruncește să o împlinească cu bunătate. Cuvintele „Dacă celui vinovat i se iartă ceva de către fratele său" înmoaie inimile și îndeamnă la iertarea ucigașului în schimbul despăgubirii, iar mai bine decât aceasta este iertarea fără nicio despăgubire.

Cuvântul „fratele" dovedește că ucigașul nu devine necredincios prin fapta sa, fiindcă aici este avută în vedere fraternitatea credinței, din care el nu iese prin ucidere. Cu atât mai mult, celelalte păcate care nu ajung la necredință nu îl fac necredincios pe cel care le săvârșește, ci îi micșorează credința.

Dacă moștenitorii victimei, ori numai unii dintre ei, îl iartă pe ucigaș, sângele acestuia devine ocrotit față de ei și față de oricine altcineva. De aceea Allah spune: „Cel care încalcă apoi hotarul", adică după iertare, „va avea o pedeapsă dureroasă" în Viața de Apoi. În ceea ce privește uciderea celui care a încălcat hotarul ori lăsarea lui în viață, rânduiala se deduce din cele arătate mai înainte: el a ucis pe cineva egal cu el, astfel că se impune uciderea lui pentru aceasta.

Unii au tâlcuit „pedeapsa dureroasă" drept uciderea lui și au spus că versetul arată că el trebuie neapărat ucis și că nu mai este îngăduită iertarea sa. Aceasta este opinia unor învățați, însă prima opinie este cea corectă, fiindcă fapta lui nu este mai gravă decât fapta altui ucigaș.

Apoi Allah Preaînaltul a arătat marea Sa înțelepciune în legiferarea talionului și a spus: „În talion se află viață pentru voi", adică prin el este ocrotit sângele oamenilor și sunt înfrânați răufăcătorii. Este foarte puțin probabil ca omul care știe că va fi ucis dacă ucide să săvârșească un omor. Iar atunci când

ceilalți văd că ucigașul este executat, ei se vor abține. Dacă pedeapsa ucigașului ar fi alta decât uciderea, ea nu ar împiedica răul așa cum îl împiedică aceasta.

La fel stau lucrurile cu toate pedepsele prescrise de Shari'ah: ele oferă o pildă și au putere de descurajare, ceea ce arată înțelepciunea Preaînțeleptului, Multiertătorului. Cuvântul „viață" este nehotărât pentru a arăta măreția și întinderea vieții ocrotite prin această rânduială.

Fiindcă adevărata înțelepciune a acestei rânduieli nu este cunoscută decât de oamenii cu minți desăvârșite și cu înțelegere temeinică, Allah li S-a adresat lor în mod deosebit. Aceasta arată că Allah Preaînaltul iubește ca robii Săi să-și pună în lucrare gândirea și rațiunea, cugetând la înțelepciunile și folosurile cuprinse în rânduielile Sale, care dovedesc desăvârșirea Sa, desăvârșirea înțelepciunii Sale, vrednicia Sa de laudă, dreptatea și îndurarea Sa vastă.

Cel care se află într-o asemenea stare merită să fie lăudat ca unul dintre oamenii înzestrați cu înțelegere, cărora li S-a adresat Domnul domnilor prin această chemare. Aceasta este o cinste și o virtute îndeajuns de mare pentru oamenii care înțeleg.

„Pentru ca voi să deveniți evlavioși": cel care își cunoaște Domnul și cunoaște marile taine, înțelepciunile minunate și semnele înalte aflate în religia și Legea Sa este îndemnat prin aceasta să se supună poruncii lui Allah și să socotească păcatele drept lucruri grave, astfel încât să le părăsească. Prin aceasta va merita să fie dintre cei evlavioși.

Versetele 180 la 182

كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ إِن تَرَكَ خَيْرًا ٱلْوَصِيَّةُ لِلْوَٰلِدَيْنِ وَٱلْأَقْرَبِينَ بِٱلْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى ٱلْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾

180. Vi s-a prescris ca, atunci când moartea se apropie de unul dintre voi și acesta lasă o avere, să facă un testament în favoarea părinților și a rudelor apropiate, în chip cuviincios. Aceasta este o îndatorire pentru cei evlavioși.

فَمَنۢ بَدَّلَهُۥ بَعْدَ مَا سَمِعَهُۥ فَإِنَّمَآ إِثْمُهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨١﴾

181. Cel care schimbă testamentul după ce l-a auzit - păcatul revine numai celor care îl schimbă. Cu adevărat, Allah este Auzitor, Atotștiutor.

فَمَنْ خَافَ مِن مُّوصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٨٢﴾

182. Iar cel care se teme de o abatere ori de un păcat din partea testătorului și face împăcare între cei implicați nu săvârșește niciun păcat. Cu adevărat, Allah este Iertător, Milostiv.

Allah v-a impus, o, credincioșilor, ca omul să facă testament „atunci când moartea se apropie de unul dintre voi", adică atunci când se ivesc cauzele ei, precum o boală despre care se crede că va duce la moarte sau alte împrejurări primejdioase, iar el „lasă o avere" - adică o avere însemnată potrivit obiceiului. Testamentul trebuie făcut în favoarea părinților și a celor mai apropiate rude, în chip cuviincios și potrivit stării sale, fără risipă și fără să-i aleagă pe cei îndepărtați în dauna celor apropiați. El trebuie să țină seama de gradul de rudenie și de nevoie. De aceea a fost folosită expresia „rudele cele mai apropiate", care arată gradele de apropiere.

Cuvintele „Aceasta este o îndatorire pentru cei evlavioși" dovedesc obligativitatea, fiindcă dreptul este ceva statornicit, iar Allah l-a așezat printre cerințele evlaviei.

Să se știe că majoritatea tâlcuitorilor consideră că acest verset a fost abrogat de versetele moștenirii. Alții consideră că el se aplică părinților și rudelor apropiate care nu sunt moștenitori, deși nu există o dovadă care să-l restrângă numai la ei.

Cel mai potrivit este să se spună că testamentul în favoarea părinților și rudelor apropiate a fost menționat aici în termeni generali, iar Allah Preaînaltul a lăsat amănuntele să fie stabilite potrivit obiceiului recunoscut. Mai târziu, în versetele moștenirii, Allah Preaînaltul a stabilit pentru părinții moștenitori și pentru celelalte rude moștenitoare ceea ce înseamnă acest tratament cuviincios, după ce fusese menționat în termeni generali.

Rânduiala a rămas în vigoare pentru părinții care nu moștenesc și pentru celelalte rude lipsite de moștenire din cauza unei persoane ori a unei însușiri. Omului i se poruncește să lase prin testament o parte din avere acestora, fiindcă ei sunt cei mai vrednici de bunătatea sa. Întreaga comunitate poate fi de acord cu această opinie, iar prin ea se armonizează cele două păreri amintite mai sus. Fiecare dintre cele două grupuri de învățați a avut în vedere un aspect, însă situațiile la care s-au referit sunt diferite. Prin această armonizare se obține acordul între opinii și între versete, căci ori de câte ori textele pot fi armonizate,

aceasta este mai bine decât afirmarea unei abrogări pentru care nu există o dovadă autentică.

Fiindcă testătorul s-ar putea abține să facă testament, închipuindu-şi că cei de după el vor schimba ceea ce a hotărât, Allah Preaînaltul spune: „Cel care schimbă testamentul", fie că este vorba despre testamentul pentru cei menționați ori pentru alții, „după ce l-a auzit", adică după ce l-a înțeles și a cunoscut felul în care trebuie împlinit, „păcatul revine numai celor care îl schimbă". Testătorul și-a dobândit răsplata de la Allah, iar păcatul apasă numai asupra celui care îl schimbă și îl denaturează.

„Cu adevărat, Allah este Auzitor": El aude toate glasurile, inclusiv cuvintele testătorului și testamentul său. De aceea, testătorul trebuie să fie conștient de Cel care îl aude și îl vede și să nu săvârșească nedreptate în testamentul său. El este „Atotștiutor" al intenției sale și al faptei celui căruia i s-a încredințat testamentul. Dacă testătorul își dă toată silința, iar Allah îi cunoaște intenția, îl răsplătește chiar dacă greșește.

În aceasta se află și un avertisment pentru cel căruia i s-a încredințat testamentul să nu-l schimbe, fiindcă Allah îi cunoaște fapta și o vede; așadar, să se teamă de Allah. Aceasta este rânduiala testamentului drept.

Cât despre testamentul în care se află nedreptate, abatere ori păcat, cel care este de față când se face testamentul trebuie să-l sfătuiască pe testator să aleagă ceea ce este mai bun și mai drept și să-l oprească de la nedreptate și abatere. Prin „abatere" se înțelege îndepărtarea de la dreptate din greșeală, fără intenție, iar păcatul înseamnă săvârșirea ei cu intenție.

Dacă acest lucru nu s-a făcut, omul trebuie să îndrepte lucrurile între beneficiarii testamentului și să ajungă la o împărțire dreaptă între ei prin înțelegere și împăcare, îndemnându-i să-l elibereze pe cel mort de răspunderea pentru nedreptatea săvârșită. Cel care face aceasta săvârșește un bine mare și nu poartă păcat, spre deosebire de cel care schimbă un testament îngăduit.

De aceea Allah spune: „Cu adevărat, Allah este Iertător", adică iartă toate greșelile și trece cu vederea urmările lor pentru cel care se pocăiește. Din iertarea Sa face parte iertarea celui care renunță la o parte din dreptul său în favoarea fratelui său, fiindcă Allah îl tratează cu îngăduință pe cel care se poartă cu îngăduință. El îl iartă și pe mortul care a fost nedrept în testamentul său, dacă urmașii caută răsplata la Allah prin faptul că își fac concesii unii altora pentru a-l elibera de această răspundere. El este „Milostiv" cu robii Săi, căci le-a legiferat toate lucrurile prin care se îndură unii de alții și își arată afecțiune.

Aceste versete îndeamnă la facerea testamentului și arată cine are dreptul să beneficieze de el. Ele cuprind o amenințare pentru cel care schimbă testamentul drept și un îndemn la îndreptarea testamentului nedrept.

Versetele 183 la 185

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

183. O, voi cei care credeți! V-a fost prescris postul, așa cum le-a fost prescris celor dinaintea voastră, pentru ca voi să deveniți evlavioși.

أَيَّامٗا مَّعۡدُودَٰتٖۚ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٖ فَعِدَّةٞ مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَۚ وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدۡيَةٞ طَعَامُ مِسۡكِينٖۖ فَمَن تَطَوَّعَ خَيۡرٗا فَهُوَ خَيۡرٞ لَّهُۥۚ وَأَن تَصُومُواْ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

184. [Postiți] un număr hotărât de zile. Iar cel dintre voi care este bolnav ori în călătorie să postească același număr în alte zile. Cei care îl pot ține numai cu mare greutate trebuie să ofere drept compensare hrana unui nevoiaș. Iar cel care săvârșește de bunăvoie un bine, acesta este mai bine pentru el. Dar să postiți este mai bine pentru voi, dacă ați ști.

شَهۡرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلۡقُرۡءَانُ هُدٗى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَٰتٖ مِّنَ ٱلۡهُدَىٰ وَٱلۡفُرۡقَانِۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهۡرَ فَلۡيَصُمۡهُۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٖ فَعِدَّةٞ مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَۚ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلۡيُسۡرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلۡعُسۡرَ وَلِتُكۡمِلُواْ ٱلۡعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُواْ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمۡ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

185. Luna Ramadan este cea în care a fost pogorât Coranul, drept călăuzire pentru oameni, cu dovezi limpezi ale călăuzirii și cu Criteriul care deosebește adevărul de falsitate. Acela dintre voi care este prezent în această lună să o postească. Iar cel care este bolnav ori în călătorie să postească același număr în alte zile. Allah voiește pentru voi ușurința și nu voiește pentru voi greutatea, pentru ca voi să împliniți numărul de zile, să-L preamăriți pe Allah pentru că v-a călăuzit și să-I fiți recunoscători.

Allah Preaînaltul le vestește robilor Săi binefacerea pe care le-a dăruit-o, prescriindu-le postul așa cum l-a prescris comunităților dinainte. Postul face parte dintre legile și poruncile care slujesc binele făpturilor în orice vreme.

În aceasta se află și un îndemn pentru această comunitate: se cuvine să vă întreceți cu celelalte comunități în desăvârșirea faptelor și să vă grăbiți spre însușirile bune. Postul nu este o povară grea care v-a fost impusă numai vouă.

Apoi Allah Preaînaltul a arătat înțelepciunea legiferării postului și a spus: „pentru ca voi să deveniți evlavioși". Postul este unul dintre cele mai importante mijloace de dobândire a evlaviei, fiindcă prin el omul împlinește porunca lui Allah și părăsește ceea ce El a interzis.

Din evlavia cuprinsă în post face parte faptul că cel care postește se abține de la mâncare, băutură, relații intime și celelalte lucruri pe care Allah i le-a interzis în timpul postului și spre care sufletul său înclină. El se apropie astfel de Allah și nădăjduiește în răsplata Sa pentru renunțarea la ele. Aceasta face parte din evlavie.

De asemenea, cel care postește își deprinde sufletul să fie conștient că Allah Preaînaltul îl supraveghează. El părăsește ceea ce sufletul său dorește, deși are putința să facă acel lucru, fiindcă știe că Allah îl vede.

Postul îngustează căile lui Shaytan, căci acesta curge prin fiul lui Adam asemenea sângelui. Prin post, influența lui slăbește, iar păcatele se împuținează.

De obicei, cel care postește își înmulțește actele de ascultare, iar acestea sunt dintre însușirile evlaviei. Când omul bogat simte durerea foamei, aceasta îl îndeamnă să-i ajute pe săracii lipsiți. Și aceasta face parte din însușirile evlaviei.

După ce Allah a arătat că le-a prescris postul, a vestit că el cuprinde „un număr hotărât de zile", adică puține zile, al căror post este foarte ușor de împlinit. Apoi a adăugat o altă ușurare: „Iar cel dintre voi care este bolnav ori în călătorie să postească același număr în alte zile." Fiindcă boala și călătoria aduc de obicei greutate, Allah le-a îngăduit celor aflați în aceste stări să întrerupă postul.

Fiindcă fiecare credincios trebuie să dobândească folosul postului, Allah le-a poruncit să recupereze zilele la un alt moment, după ce boala a trecut, călătoria s-a încheiat, iar ei se pot odihni din nou.

Cuvintele „același număr în alte zile" arată că omul recuperează numărul zilelor de Ramadan, fie că luna a avut treizeci de zile, fie că a avut mai puține. Ele arată și că este îngăduit să se recupereze zilele lungi și călduroase prin zile scurte și reci, precum și invers.

„Cei care îl pot ține", adică cei care sunt în stare să postească, trebuie să ofere drept compensare hrană unui nevoiaș pentru fiecare zi în care nu postesc. Această rânduială a existat la începutul prescrierii postului. Fiindcă oamenii nu erau obișnuiți cu postul, iar obligativitatea lui le-ar fi adus greutate, Domnul Preaînțelept i-a condus treptat pe calea cea mai ușoară: i-a lăsat celui care putea

posti alegerea între post - care era mai bun - și hrănirea unui nevoiaș. De aceea a spus: „Dar să postiți este mai bine pentru voi."

După aceea, postul a devenit obligatoriu pentru cel capabil, iar cel incapabil îl întrerupe și îl recuperează în alte zile. S-a spus și că expresia „cei care îl pot ține numai cu mare greutate" se referă la cei pentru care postul este o povară aproape de nesuportat, precum omul foarte vârstnic; acesta oferă hrana unui nevoiaș pentru fiecare zi. Aceasta este opinia corectă.

„Luna Ramadan este cea în care a fost pogorât Coranul", adică postul care v-a fost prescris este postul lunii Ramadan, luna măreață în care Allah v-a dăruit o binefacere uriașă: Coranul cel nobil. El cuprinde călăuzirea spre binele religiei și al vieții voastre lumești, explică adevărul în cel mai limpede chip și deosebește adevărul de falsitate, călăuzirea de rătăcire, pe cei fericiți de cei nefericiți.

O lună cu o asemenea virtute, în care Allah v-a dăruit o asemenea binefacere, merită să fie un timp al adorării în care postul este obligatoriu. După ce Allah a statornicit aceasta și a arătat virtutea acestei luni și înțelepciunea alegerii ei, a spus: „Acela dintre voi care este prezent în această lună să o postească." Aceasta arată că postul este obligatoriu pentru cel capabil, sănătos și aflat acasă.

Fiindcă a fost abrogată numai alegerea dintre post și compensare, Allah a repetat îngăduința pentru cel bolnav și pentru călător, ca nu cumva cineva să creadă că și aceasta fusese abrogată. El a spus: „Allah voiește pentru voi ușurința și nu voiește pentru voi greutatea", adică Allah Preaînaltul voiește să vă ușureze în cel mai deplin chip căile care duc la mulțumirea Sa.

Toate lucrurile pe care Allah le-a poruncit robilor Săi sunt, în esența lor, foarte ușoare. Dacă se ivește o împrejurare care le îngreunează, El le face și mai ușoare, fie înlăturându-le obligativitatea, fie micșorându-le în felurite chipuri. Aceasta este o afirmație ale cărei amănunte nu pot fi înșirate aici, fiindcă ele cuprind întreaga Lege religioasă, cu toate îngăduințele și ușurările sale.

„Pentru ca voi să împliniți numărul de zile": Allah știe cel mai bine, dar aceste cuvinte au fost rostite ca nimeni să nu-și închipuie că scopul postului din Ramadan poate fi atins postind numai o parte din lună. Această închipuire este înlăturată prin porunca de a împlini numărul zilelor. La încheierea lor, robii Îi mulțumesc lui Allah Preaînaltul pentru că le-a dăruit reușita, le-a ușurat postul și le-a lămurit rânduielile. Ei Îl preamăresc la sfârșitul postului, iar aici intră rostirea takbirului - cuvintele „Allahu Akbar" - din clipa în care este văzută luna nouă a lui Shawwal până la încheierea predicii de sărbătoare.

Versetul 186

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

186. Când robii Mei te întreabă despre Mine, Eu sunt aproape. Răspund chemării celui care Mă cheamă, atunci când Mă cheamă. Să-Mi răspundă, așadar, și să creadă în Mine, pentru ca ei să urmeze calea dreaptă.

Acesta este răspunsul la o întrebare. Unii dintre Companionii Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - l-au întrebat: „O, Mesager al lui Allah, Domnul nostru este aproape, ca să-I vorbim în șoaptă, sau este departe, ca să-L chemăm cu glas tare?" Atunci au fost pogorâte cuvintele: „Când robii Mei te întreabă despre Mine, Eu sunt aproape."[16]

Allah Preaînaltul este Veghetorul, Martorul, Cel care cunoaște taina și ceea ce este chiar mai ascuns. El cunoaște privirea furișă a ochilor și ceea ce ascund piepturile. El este aproape și de cel care Îl cheamă, răspunzându-i. De aceea a spus: „Răspund chemării celui care Mă cheamă, atunci când Mă cheamă."

Rugăciunea este de două feluri: rugăciunea de adorare și rugăciunea prin care se cere ceva. Apropierea lui Allah este, de asemenea, de două feluri: apropierea prin cunoașterea Sa de toate făpturile și apropierea de cei care Îl adoră și Îl cheamă, răspunzându-le, ajutându-i și dăruindu-le reușită.

Cel care Îl cheamă pe Domnul său cu inima prezentă, printr-o rugăciune îngăduită de Lege, fără ca un obstacol - precum folosirea câștigului interzis pentru hrană ori altceva asemănător - să împiedice răspunsul, are făgăduința lui Allah că îi va răspunde. Aceasta este cu atât mai adevărat când el îndeplinește condițiile care înlesnesc răspunsul: Îi răspunde lui Allah Preaînaltul supunându-se poruncilor Sale și ferindu-se de ceea ce El a interzis, prin cuvinte și fapte, și crede în El cu o credință care cere această supunere.

De aceea Allah spune: „Să-Mi răspundă, așadar, și să creadă în Mine, pentru ca ei să urmeze calea dreaptă", adică să dobândească dreapta călăuzire spre credință și fapte bune și să fie îndepărtată de la ei rătăcirea care se împotrivește credinței și faptelor bune. Credința în Allah și răspunsul dat poruncii Sale sunt cauze ale dobândirii cunoașterii, așa cum spune Allah Preaînaltul: „O, voi cei

[16] A se vedea Tafsir at-Tabari, ediția îngrijită de Ahmad Shakir (3/480). Ibn Kathir (1/313) l-a atribuit lui Ibn Abi Hatim, Ibn Mardawayh și Abu ash-Shaykh al-Asbahani. Al-Hafiz a spus în al-'Ujab: „În lanțul său de transmitere există slăbiciune."

care credeți! Dacă vă temeți de Allah, El vă va dărui un criteriu prin care să deosebiți adevărul de falsitate” (al-Anfal, 8:29).

Apoi Allah Preaînaltul spune:

Versetul 187

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ ٱلصِّيَامِ ٱلرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَآئِكُمْ ۚ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ۗ
عَلِمَ ٱللَّهُ أَنَّكُمْ كُنتُمْ تَخْتَانُونَ أَنفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنكُمْ ۖ فَٱلْـَٰٔنَ
بَـٰشِرُوهُنَّ وَٱبْتَغُوا۟ مَا كَتَبَ ٱللَّهُ لَكُمْ ۚ وَكُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ ٱلْخَيْطُ
ٱلْأَبْيَضُ مِنَ ٱلْخَيْطِ ٱلْأَسْوَدِ مِنَ ٱلْفَجْرِ ۖ ثُمَّ أَتِمُّوا۟ ٱلصِّيَامَ إِلَى ٱلَّيْلِ ۚ وَلَا
تُبَـٰشِرُوهُنَّ وَأَنتُمْ عَـٰكِفُونَ فِى ٱلْمَسَـٰجِدِ ۗ تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا ۗ كَذَٰلِكَ
يُبَيِّنُ ٱللَّهُ ءَايَـٰتِهِۦ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾

187. Vi s-a îngăduit ca în nopțile postului să aveți legături intime cu soțiile voastre. Ele sunt un veșmânt pentru voi, iar voi sunteți un veșmânt pentru ele. Allah a știut că vă trădați pe voi înșivă, așa că v-a primit pocăința și v-a iertat. Acum apropiați-vă de ele și căutați ceea ce Allah a rânduit pentru voi. Mâncați și beți până când firul alb al zorilor vi se deosebește limpede de firul negru, apoi desăvârșiți postul până la noapte. Nu vă apropiați de ele când vă aflați în retragere de adorare în moschei. Acestea sunt hotarele lui Allah, așa că nu vă apropiați de ele. Astfel Allah le lămurește oamenilor semnele Sale, pentru ca ei să devină evlavioși.

La începutul prescrierii postului, musulmanilor le era interzis să mănânce, să bea și să aibă relații intime noaptea, după ce adormeau. Aceasta le-a adus greutate unora dintre ei, astfel că Allah Preaînaltul le-a ușurat rânduiala și le-a îngăduit, în toate nopțile postului, mâncarea, băutura și relațiile intime, indiferent dacă dormiseră ori nu. El a făcut aceasta fiindcă ei își trădau propriile suflete, neizbutind să respecte o parte din ceea ce li se poruncise.

„V-a primit pocăința”, ușurându-vă o rânduială care, dacă nu ar fi fost ușurată, ar fi dus la păcat, „și v-a iertat” pentru ceea ce săvârșiserăți mai înainte, trădându-vă pe voi înșivă.

„Acum”, după această îngăduință și ușurare venite de la Allah, „apropiați-vă de ele”, prin relații intime, sărut, atingere și alte forme de apropiere, „și căutați ceea ce Allah a rânduit pentru voi”. Adică, atunci când vă apropiați de soțiile voastre, aveți intenția de a vă apropia de Allah Preaînaltul și urmăriți scopul cel

mai înalt al relației conjugale: dobândirea urmașilor, păstrarea castității voastre și a soțiilor voastre și împlinirea scopurilor căsătoriei.

Printre lucrurile rânduite pentru voi se numără și Laylat al-Qadr, Noaptea Hotărârii, una dintre nopțile postului din Ramadan. Nu se cuvine să vă lăsați preocupați de această plăcere până într-atât încât să pierdeți acea noapte. Plăcerea poate fi dobândită și mai târziu, însă Laylat al-Qadr, odată pierdută, nu mai poate fi recuperată.

„Mâncați și beți până când firul alb al zorilor vi se deosebește limpede de firul negru." Acesta este hotarul până la care sunt îngăduite mâncarea, băutura și relațiile intime. Versetul arată că omul care mănâncă ori face altceva asemănător, nefiind sigur dacă s-au ivit zorile, nu săvârșește niciun păcat.

El dovedește și că masa dinaintea zorilor (suhur) este recomandată, deoarece formularea cuprinde o poruncă, precum și că este recomandată amânarea ei, în acord cu îngăduința lui Allah și cu ușurarea pe care o dăruiește robilor Săi.

Versetul mai dovedește că zorile îl pot găsi pe om în starea de janabah, după relații intime, înainte ca acesta să facă baia rituală, iar postul lui este valabil. Îngăduirea relațiilor intime până la ivirea zorilor implică în mod necesar că zorile îl pot găsi în starea de janabah, iar ceea ce urmează în mod necesar dintr-un adevăr este, la rândul său, adevărat.

„Apoi", când se ivesc zorile, „desăvârșiți postul", adică abțineți-vă de la lucrurile care îl întrerup, „până la noapte", adică până la apusul soarelui.

Îngăduirea relațiilor intime în nopțile postului nu se aplică oricărei persoane. Celui aflat în i'tikaf, retragerea de adorare, nu îi sunt îngăduite. De aceea el este exceptat prin cuvintele: „Nu vă apropiați de ele când vă aflați în retragere de adorare în moschei", adică atunci când vă aflați în această stare.

Versetul dovedește legitimitatea i'tikaf-ului, care înseamnă rămânerea în moschee pentru a asculta de Allah Preaînaltul și a I se dedica pe deplin. El arată că i'tikaf-ul nu este valabil decât într-o moschee. Din forma hotărâtă a cuvântului „moschei" se înțelege că este vorba despre moscheile cunoscute de ei, acelea în care se împlinesc cele cinci rugăciuni. Versetul arată și că relația intimă invalidează i'tikaf-ul.

Lucrurile menționate - interzicerea mâncării, băuturii, relațiilor intime și a celorlalte lucruri care întrerup postul; interzicerea întreruperii postului pentru cel care nu are o scuză; interzicerea relațiilor intime pentru cel aflat în i'tikaf și alte interdicții asemănătoare - sunt „hotarele lui Allah", pe care El le-a rânduit pentru robii Săi, oprindu-i de la aceste lucruri.

El a spus: „nu vă apropiați de ele”, o formulare mai puternică decât „nu le săvârșiți”, fiindcă oprirea de la apropiere cuprinde atât interdicția de a săvârși lucrul oprit, cât și interdicția mijloacelor care duc la el.

Robului i se poruncește să părăsească lucrurile interzise, să se îndepărteze de ele cât mai mult cu putință și să renunțe la orice cauză care îl îndeamnă spre ele. În privința poruncilor, Allah spune: „Acestea sunt hotarele lui Allah, așa că nu le încălcați”, oprindu-i pe oameni să treacă dincolo de ele.

„Astfel”, adică Allah le-a explicat robilor Săi rânduielile de mai sus în cel mai deplin chip și le-a lămurit cât se poate de limpede. „Astfel Allah le lămurește oamenilor semnele Sale, pentru ca ei să devină evlavioși”: atunci când adevărul le devine limpede, îl urmează, iar când falsitatea le este arătată, se feresc de ea.

Omul poate săvârși un lucru interzis din neștiință, necunoscând că este interzis, iar dacă i-ar cunoaște interdicția, nu l-ar săvârși. După ce Allah le-a lămurit oamenilor semnele Sale, nu le-a mai rămas nicio scuză și niciun argument. Prin urmare, această lămurire devine o cauză a evlaviei.

Versetul 188

وَلَا تَأْكُلُوٓا۟ أَمْوَٰلَكُم بَيْنَكُم بِٱلْبَٰطِلِ وَتُدْلُوا۟ بِهَآ إِلَى ٱلْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا۟ فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَٰلِ ٱلنَّاسِ بِٱلْإِثْمِ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

188. Nu vă însușiți averile unii altora pe nedrept și nu le oferiți judecătorilor pentru a vă însuși cu bună știință și prin păcat o parte din averile oamenilor.

Adică nu vă însușiți averile unii altora - averile celorlalți, pe care Allah le-a numit „averile voastre” fiindcă musulmanul trebuie să-i dorească fratelui său ceea ce își dorește pentru sine și să respecte averea acestuia așa cum o respectă pe a sa. De asemenea, însușirea averii altuia îi încurajează pe ceilalți să-i ia averea atunci când au putință.

Însușirea averilor este de două feluri: una pe drept și alta pe nedrept. Fiindcă numai cea săvârșită pe nedrept este interzisă, Allah a restrâns interdicția la aceasta.

Aici intră luarea averii prin uzurpare, furt, trădarea încrederii cu privire la un bun încredințat, fie dat în păstrare, împrumutat spre folosință ori încredințat în alt chip asemănător. Intră și dobândirea ei printr-un schimb interzis, precum contractele care cuprind riba (camătă) și toate formele jocurilor de noroc. Toate acestea înseamnă consumarea averii pe nedrept, fiindcă nu există în schimbul ei o contraprestație îngăduită.

Aici intră și luarea averii prin înșelăciune la vânzare, cumpărare, închiriere și altele asemenea; punerea oamenilor la muncă fără a le plăti salariul; precum și primirea unei plăți pentru o lucrare pe care omul nu a îndeplinit-o așa cum era dator. Intră și primirea unei plăți pentru acte de adorare și fapte prin care omul se apropie de Allah, care nu sunt valabile dacă nu sunt săvârșite căutând Fața lui Allah Preaînaltul. Intră, de asemenea, luarea de bunuri din zakah, milostenii, fundații pioase ori din averi lăsate prin testament de către cel care nu are niciun drept asupra lor ori luarea unei părți mai mari decât dreptul său.

Toate acestea și cele asemănătoare înseamnă consumarea averii pe nedrept și nu sunt îngăduite în niciun chip. Chiar dacă se ivește o dispută și pricina ajunge la judecătorul Legii, iar cel care voiește să ia averea pe nedrept aduce o dovadă care pare mai convingătoare decât aceea a celui îndreptățit, iar judecătorul hotărăște în favoarea lui, hotărârea judecătorului nu face îngăduit ceea ce este interzis și nu schimbă interzisul în îngăduit.

Judecătorul hotărăște numai potrivit celor auzite, în timp ce adevărata stare a lucrurilor rămâne neschimbată. Cel care susține o pretenție falsă nu dobândește prin hotărârea judecătorului nici liniște, nicio scuză și nici dreptul de a socoti lucrul îngăduit. Dacă îi prezintă judecătorului o dovadă falsă și obține prin ea o hotărâre favorabilă, averea nu îi devine îngăduită. El își însușește cu bună știință averea altuia prin falsitate și păcat, astfel că pedeapsa lui va fi mai grea și mustrarea mai aspră.

Pe acest temei, dacă reprezentantul ori avocatul știe că pretenția celui pe care îl reprezintă este falsă, nu îi este îngăduit să pledeze în favoarea celui necinstit, așa cum spune Allah Preaînaltul: „Nu fi apărător al celor necinstiți” (an-Nisa', 4:105).

Versetul 189

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْأَهِلَّةِ ۖ قُلْ هِىَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلْحَجِّ ۗ وَلَيْسَ ٱلْبِرُّ بِأَن تَأْتُوا۟ ٱلْبُيُوتَ مِن ظُهُورِهَا وَلَٰكِنَّ ٱلْبِرَّ مَنِ ٱتَّقَىٰ ۗ وَأْتُوا۟ ٱلْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَٰبِهَا ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٨٩﴾

189. Ei te întreabă despre lunile noi. Spune: „Ele sunt repere pentru măsurarea timpului în treburile oamenilor și pentru Hajj.” Dreptatea nu înseamnă să intrați în case prin partea din spate, ci drept este cel care se teme de Allah. Intrați în case prin ușile lor și temeți-vă de Allah, pentru ca voi să izbândiți.

„Ei te întreabă despre lunile noi”: termenul arab folosit este pluralul cuvântului hilal. Întrebarea privește folosul lor și înțelepciunea rânduirii lor. Sau poate că întrebarea privește însăși natura lor. „Spune: Ele sunt repere pentru măsurarea timpului în treburile oamenilor”, adică Allah Preaînaltul, prin blândețea și îndurarea Sa, le-a rânduit în acest chip: semiluna apare subțire la începutul lunii, apoi crește până la jumătatea ei, după care începe să descrească până la sfârșitul lunii.

Astfel, oamenii cunosc prin ea timpul actelor lor de adorare: postul, termenele pentru zakah și ispășiri, precum și vremea Hajj-ului. Fiindcă Hajj-ul se împlinește în luni cunoscute și cuprinde multe intervale de timp, Allah a spus în mod deosebit: „și pentru Hajj”.

Prin fazele lunii se cunosc și termenele datoriilor amânate, durata închirierilor, perioada de așteptare a femeii, durata sarcinii și alte lucruri de care au nevoie făpturile. Allah Preaînaltul le-a făcut un mijloc de măsurare pe care îl poate cunoaște oricine: tânăr ori vârstnic, învățat ori neștiutor. Dacă timpul ar fi socotit numai după anul solar, foarte puțini oameni l-ar putea cunoaște.

„Dreptatea nu înseamnă să intrați în case prin partea din spate.” Când intrau în starea de ihram, ansarii și alți arabi nu pătrundeau în case pe ușile lor. Ei făceau aceasta ca act de adorare și credeau că este o formă a dreptății. Allah Preaînaltul le-a vestit că aceasta nu este dreptate, fiindcă El nu le-o legiferase. Oricine Îl adoră printr-un act pe care Allah și Mesagerul Său nu l-au legiferat săvârșește o inovație religioasă. Allah le-a poruncit să intre în case prin ușile lor, fiindcă acest lucru le este mai ușor, iar ușurința este una dintre regulile Legii.

Din îndrumarea versetului se înțelege că omul trebuie să abordeze orice lucru pe calea ușoară și scurtă pe care Allah a făcut-o mijloc de a ajunge la el. Cel care poruncește binele și oprește răul trebuie să țină seama de starea persoanei căreia i se adresează și să folosească blândețea și înțelepciunea practică prin care scopul este atins în întregime ori măcar în parte.

Cel care învață și cel care îi învață pe alții trebuie să urmeze calea cea mai scurtă și mai ușoară prin care scopul lor poate fi atins. La fel, oricine urmărește un lucru, îl abordează pe calea potrivită și stăruie în urmărirea lui își va atinge neapărat scopul, cu ajutorul Regelui vrednic de adorare.

„Și temeți-vă de Allah”: aceasta este dreptatea pe care Allah a poruncit-o, adică statornicia neîncetată în evlavie prin împlinirea poruncilor Sale și ferirea de ceea ce El a interzis. Evlavia este cauza izbânzii: dobândirea lucrului căutat și salvarea de lucrul temut. Cel care nu se teme de Allah Preaînaltul nu are nicio cale spre izbândă, iar cel care se teme de El dobândește izbânda și reușita.

Versetele 190 la 193

وَقَٰتِلُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ٱلَّذِينَ يُقَٰتِلُونَكُمۡ وَلَا تَعۡتَدُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلۡمُعۡتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

190. Luptați pe calea lui Allah împotriva celor care luptă împotriva voastră, dar nu încălcați hotarele. Cu adevărat, Allah nu-i iubește pe cei care încalcă hotarele.

وَٱقۡتُلُوهُمۡ حَيۡثُ ثَقِفۡتُمُوهُمۡ وَأَخۡرِجُوهُم مِّنۡ حَيۡثُ أَخۡرَجُوكُمۡۚ وَٱلۡفِتۡنَةُ أَشَدُّ مِنَ ٱلۡقَتۡلِۚ وَلَا تُقَٰتِلُوهُمۡ عِندَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَٰتِلُوكُمۡ فِيهِۖ فَإِن قَٰتَلُوكُمۡ فَٱقۡتُلُوهُمۡۗ كَذَٰلِكَ جَزَآءُ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿١٩١﴾

191. Ucideți-i oriunde îi întâlniți și alungați-i de unde v-au alungat ei. Fitnah - idolatria și prigonirea credinței - este mai gravă decât uciderea. Nu luptați împotriva lor lângă Moscheea Sacră până când ei nu luptă acolo împotriva voastră. Dar dacă luptă împotriva voastră, ucideți-i. Astfel este răsplata necredincioșilor.

فَإِنِ ٱنتَهَوۡاْ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿١٩٢﴾

192. Iar dacă ei încetează, atunci, cu adevărat, Allah este Iertător, Milostiv.

وَقَٰتِلُوهُمۡ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتۡنَةٞ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ لِلَّهِۖ فَإِنِ ٱنتَهَوۡاْ فَلَا عُدۡوَٰنَ إِلَّا عَلَى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٩٣﴾

193. Luptați împotriva lor până când nu va mai exista fitnah și adorarea Îi va aparține numai lui Allah. Iar dacă ei încetează, să nu mai existe nicio ostilitate, în afara celei îndreptate împotriva celor nedrepți.

Aceste versete cuprind porunca luptei pe calea lui Allah. Ea a venit după emigrarea la Medina, când musulmanii au devenit îndeajuns de puternici pentru luptă. Allah le-a poruncit atunci să lupte, după ce mai înainte li se poruncise să se abțină de la luptă.

Restrângerea luptei la cea săvârșită „pe calea lui Allah" îndeamnă la sinceritate față de El și oprește luptele din vremuri de tulburare între musulmani.

„Împotriva celor care luptă împotriva voastră”, adică a celor pregătiți să lupte împotriva voastră. Aici sunt avuți în vedere bărbații adulți supuși obligațiilor, nu bătrânii care nu contribuie nici prin sfat, nici prin luptă.

Interdicția de a încălca hotarele cuprinde toate formele de încălcare: uciderea celor care nu luptă, precum femeile, oamenii lipsiți de discernământ, copiii, monahii și alții asemenea; mutilarea celor uciși; uciderea animalelor și tăierea copacilor fără ca aceasta să le aducă vreun folos musulmanilor; precum și alte fapte asemănătoare.

Din încălcarea hotarelor face parte și lupta împotriva celor de la care poate fi primit tributul jizyah, după ce aceștia au acceptat să-l plătească. Aceasta nu este îngăduită.

„Ucideți-i oriunde îi întâlniți”: aceasta este porunca de a lupta împotriva lor oriunde sunt găsiți, în orice timp, fie într-o luptă de apărare, fie într-o luptă de înaintare. Apoi Allah a exceptat din această poruncă generală lupta „lângă Moscheea Sacră”. Nu este îngăduită lupta acolo decât dacă ei o încep. Atunci se luptă împotriva lor ca răspuns la agresiunea lor.

Această rânduială rămâne valabilă până când ei renunță la necredință și intră în Islam. Atunci Allah le primește pocăința, oricâtă necredință față de Allah ar fi săvârșit mai înainte și oricâtă asociere de parteneri ar fi săvârșit în Moscheea Sacră și oricât i-ar fi împiedicat pe Mesager și pe credincioși să ajungă la ea. Aceasta vine din îndurarea și dărnicia Sa față de robi.

Fiindcă lupta lângă Moscheea Sacră ar putea fi socotită o stricăciune în acest ținut sacru, Allah Preaînaltul a vestit că stricăciunea fitnei săvârșite acolo - prin asocierea de parteneri lui Allah și prin îndepărtarea oamenilor de religia Sa - este mai gravă decât stricăciunea uciderii. De aceea, o, musulmani, nu săvârșiți niciun păcat luptând împotriva lor în această situație.

Din acest verset se deduce cunoscuta regulă potrivit căreia se săvârșește răul mai mic pentru a-l îndepărta pe cel mai mare.

Apoi Allah Preaînaltul a arătat scopul luptei pe calea Sa. Scopul ei nu este vărsarea sângelui necredincioșilor și luarea averilor lor, ci acela ca „adorarea să-I aparțină numai lui Allah”: religia lui Allah Preaînaltul să fie deasupra tuturor celorlalte religii, iar tot ceea ce i se împotrivește - asocierea de parteneri și altele asemenea - să fie îndepărtat. Acesta este sensul fitnei în acest loc. Când acest scop este atins, nu mai există nici ucidere, nici luptă.

„Iar dacă ei încetează” să lupte împotriva voastră lângă Moscheea Sacră, „să nu mai existe nicio ostilitate, în afara celei îndreptate împotriva celor nedrepți”. Adică nu trebuie să existe din partea voastră nicio agresiune împotriva lor, exceptând pedepsirea celui care săvârșește nedreptate, căci el merită pedeapsa pe măsura nedreptății sale.

Versetul 194

ٱلشَّهْرُ ٱلْحَرَامُ بِٱلشَّهْرِ ٱلْحَرَامِ وَٱلْحُرُمَٰتُ قِصَاصٌ ۚ فَمَنِ ٱعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَٱعْتَدُوا۟
عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا ٱعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾

194. O lună sacră pentru o lună sacră, iar pentru încălcarea lucrurilor sfinte există talion. Celui care vă atacă răspundeți-i în aceeași măsură în care v-a atacat. Temeți-vă de Allah și să știți că Allah este cu cei evlavioși.

Allah Preaînaltul spune: „O lună sacră pentru o lună sacră." Este posibil ca aceasta să se refere la faptul că, în anul al-Hudaybiyah, politeiștii i-au împiedicat pe Profet - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și pe Companionii săi să intre în Mecca, apoi au încheiat cu ei o înțelegere prin care urmau să intre în anul următor. Atât împiedicarea, cât și împlinirea ulterioară a 'umrah au avut loc într-o lună sacră, Dhu al-Qa'dah. Astfel, una a venit drept compensare pentru cealaltă, iar aceasta le-a adus alinare inimilor Companionilor, prin desăvârșirea și împlinirea deplină a ritualului lor.

Este posibil și ca sensul să fie: dacă luptați împotriva lor în luna sacră, aceasta se întâmplă fiindcă ei au luptat împotriva voastră în acea lună și au fost agresorii, astfel că nu săvârșiți niciun păcat răspunzându-le.

Potrivit acestui sens, cuvintele „iar pentru încălcarea lucrurilor sfinte există talion" reprezintă menționarea generalului după particular. Orice lucru care trebuie respectat - o lună sacră, un ținut sacru, starea de ihram ori, într-un sens și mai larg, orice lucru a cărui sfințenie Legea poruncește să fie respectată - se supune talionului atunci când cineva îndrăznește să-l încalce.

Cel care luptă în luna sacră este combătut. Celui care încalcă sfințenia ținutului sacru i se aplică pedeapsa legală și el nu mai beneficiază de ocrotirea locului. Cel care își ucide egalul este ucis pentru el. Celui care rănește ori retează un mădular i se aplică talionul. Iar celui care ia averea ocrotită a altuia i se ia o valoare echivalentă.

Dar îi este îngăduit celui îndreptățit să ia din averea celui nedrept atât cât valorează dreptul său? Învățații au opinii diferite. Opinia cea mai puternică este că, atunci când cauza dreptului este vădită - precum în cazul oaspetelui căruia nu i se oferă ospitalitate sau al soției și al rudei pe care omul este obligat să le întrețină, dar pentru care refuză să cheltuiască - celui îndreptățit îi este îngăduit să ia din averea datornicului.

Dacă însă cauza este ascunsă, precum în cazul celui care tăgăduiește o datorie față de altul, îi trădează încrederea în privința unui bun încredințat, îi fură ceva

ori săvârșește o faptă asemănătoare, celui îndreptățit nu îi este îngăduit să ia, în schimb, din averea lui. Astfel sunt armonizate dovezile.

De aceea Allah Preaînaltul a spus, întărind cele de mai sus: „Celui care vă atacă răspundeți-i în aceeași măsură în care v-a atacat." Aceasta explică modul de aplicare a talionului: răspunsul trebuie să fie egal cu atacul.

Fiindcă sufletele, de obicei, nu se opresc la limita îngăduită atunci când li se dă voie să răspundă, dorind să-și satisfacă mânia, Allah Preaînaltul le-a poruncit să rămână mereu evlavioase, oprindu-se la hotarele Sale și netrecând dincolo de ele. El a vestit că este „cu cei evlavioși", prin ajutor, sprijin și dăruirea reușitei.

Cel cu care Allah este astfel dobândește fericirea veșnică. Cel care nu stăruie în evlavie este părăsit de Allah și lăsat în seama lui însuși; pierzania ajunge atunci mai aproape de el decât vena gâtului.

Versetul 195

وَأَنفِقُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا تُلۡقُواْ بِأَيۡدِيكُمۡ إِلَى ٱلتَّهۡلُكَةِۛ وَأَحۡسِنُوٓاْۛ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

195. Cheltuiți pe calea lui Allah și nu vă aruncați cu propriile mâini în pieire. Săvârșiți binele; cu adevărat, Allah îi iubește pe binefăcători.

Allah Preaînaltul le poruncește robilor Săi să dăruiască pe calea Sa, adică să-și cheltuiască averile pe căile care duc la Allah. Aici intră toate căile binelui: milostenia oferită unui nevoiaș ori unei rude și cheltuirea pentru cel a cărui întreținere este obligatorie.

Cea mai însemnată dintre acestea și cea dintâi cuprinsă în verset este cheltuirea pentru jihad pe calea lui Allah. Aceasta este o formă de jihad prin avere și este obligatorie asemenea jihadului prin trup. Ea aduce foloase mari: ajută la întărirea musulmanilor, la slăbirea asocierii de parteneri și a adepților ei, precum și la statornicirea și sprijinirea religiei lui Allah.

Jihadul pe calea lui Allah nu poate dăinui decât sprijinit prin cheltuire. Cheltuirea este pentru el asemenea sufletului pentru trup: nu poate exista fără ea. Părăsirea cheltuirii pe calea lui Allah duce la zădărnicirea jihadului, la stăpânirea dușmanilor și la întețirea atacului lor. Astfel, cuvintele „nu vă aruncați cu propriile mâini în pieire" arată motivul poruncii de a cheltui.

Aruncarea cu propriile mâini în pieire îmbracă două forme: părăsirea unei porunci, atunci când această părăsire duce ori este aproape să ducă la pierzania

trupului sau a sufletului, și săvârșirea unei fapte care duce la distrugerea trupului ori a sufletului.

Aici intră multe lucruri: părăsirea jihadului pe calea lui Allah ori a cheltuirii pentru el, care duce la stăpânirea dușmanilor; expunerea necugetată la primejdie în luptă, într-o călătorie primejdioasă ori într-un loc cu animale de pradă sau șerpi; urcarea într-un copac ori pe o construcție periculoasă; intrarea sub ceva primejdios și alte fapte asemănătoare. Cel care le săvârșește se aruncă singur în pieire.

Tot aici intră stăruința în neascultarea lui Allah, pierderea nădejdii în pocăință și părăsirea îndatoririlor poruncite de Allah, atunci când părăsirea lor înseamnă pierzanie pentru suflet și religie.

Fiindcă dăruirea pe calea lui Allah este o formă a binefacerii, Allah a poruncit binefacerea în general și a spus: „Săvârșiți binele; cu adevărat, Allah îi iubește pe binefăcători." Aceasta cuprinde toate formele binefacerii, fiindcă El nu a restrâns-o la un anumit lucru.

Aici intră binefacerea prin avere, așa cum s-a arătat mai sus, și binefacerea prin poziția de care omul se bucură, mijlocind pentru alții și ajutându-i în chipuri asemănătoare. Intră poruncirea binelui, oprirea răului și predarea cunoașterii folositoare. Intră împlinirea nevoilor oamenilor: ușurarea necazurilor lor, înlăturarea greutăților, vizitarea bolnavilor, însoțirea cortegiilor funerare, călăuzirea celui rătăcit, ajutarea celui care lucrează, îndeplinirea unei lucrări pentru cel care nu o poate face bine și alte fapte asemănătoare de bunătate pe care Allah le-a poruncit.

Din binefacere face parte și desăvârșirea adorării lui Allah Preaînaltul, așa cum a spus Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa: „Să-L adori pe Allah ca și cum L-ai vedea, iar dacă tu nu-L vezi, El te vede."[17]

Cel care se caracterizează prin aceste însușiri se numără printre cei despre care Allah a spus: „Cei care săvârșesc binele vor avea cea mai bună răsplată și încă și mai mult" (Yunus, 10:26). Allah este cu el, îl îndreaptă, îl călăuzește și îl ajută în toate treburile sale.

După ce Allah Preaînaltul a încheiat prezentarea rânduielilor postului și jihadului, a menționat rânduielile Hajj-ului și a spus:

[17] Relatat de Muslim (8), din hadithul lui 'Umar ibn al-Khattab - Allah să fie mulțumit de el.

Versetul 196

وَأَتِمُّوا۟ ٱلْحَجَّ وَٱلْعُمْرَةَ لِلَّهِ ۚ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا ٱسْتَيْسَرَ مِنَ ٱلْهَدْىِ ۖ وَلَا تَحْلِقُوا۟
رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ ٱلْهَدْىُ مَحِلَّهُۥ ۚ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ بِهِۦٓ أَذًى مِّن
رَّأْسِهِۦ فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ ۚ فَإِذَآ أَمِنتُمْ فَمَن تَمَتَّعَ بِٱلْعُمْرَةِ إِلَى
ٱلْحَجِّ فَمَا ٱسْتَيْسَرَ مِنَ ٱلْهَدْىِ ۚ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَٰثَةِ أَيَّامٍ فِى ٱلْحَجِّ وَسَبْعَةٍ
إِذَا رَجَعْتُمْ ۗ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ۗ ذَٰلِكَ لِمَن لَّمْ يَكُنْ أَهْلُهُۥ حَاضِرِى ٱلْمَسْجِدِ
ٱلْحَرَامِ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

196. Împliniți Hajj-ul și 'umrah pentru Allah. Dacă sunteți împiedicați [să le desăvârșiți], aduceți jertfa pe care o puteți dobândi cu ușurință și nu vă radeți capetele până când jertfa ajunge la locul ei de sacrificare. Cel dintre voi care este bolnav ori are o suferință la cap trebuie să ofere drept răscumpărare fie post, fie milostenie, fie o jertfă. Iar când sunteți în siguranță, cel care săvârșește 'umrah, apoi iese din starea de ihram până la Hajj, trebuie să aducă jertfa pe care o poate dobândi cu ușurință. Cel care nu găsește mijloacele necesare să postească trei zile în timpul Hajj-ului și șapte când vă întoarceți; acestea sunt zece zile întregi. Aceasta este pentru cel a cărui familie nu locuiește lângă Moscheea Sacră. Temeți-vă de Allah și să știți că Allah este aspru în pedeapsă.

Cuvintele „Împliniți Hajj-ul și 'umrah" dovedesc mai multe lucruri:

Mai întâi, obligativitatea Hajj-ului și a 'umrah. În al doilea rând, obligativitatea împlinirii lor depline, cu stâlpii și îndatoririle lor, așa cum arată fapta Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și cuvintele sale: „Luați de la mine ritualurile voastre." În al treilea rând, în ele se află o dovadă pentru cei care consideră 'umrah obligatorie.[18]

În al patrulea rând, după ce omul a început Hajj-ul ori 'umrah, este obligat să le ducă la capăt chiar dacă ele sunt voluntare. În al cincilea rând, porunca de a le împlini cu precizie și în cel mai bun chip, ceea ce înseamnă mai mult decât simpla săvârșire a lucrurilor obligatorii. În al șaselea rând, porunca de a le săvârși cu sinceritate „pentru Allah" Preaînaltul.

În al șaptelea rând, cel care a intrat în starea de ihram pentru Hajj ori 'umrah nu poate ieși din ea înainte să le desăvârșească, în afara excepției făcute de Allah:

[18] Relatat de Muslim (1297), din hadithul lui Jabir ibn Abd Allah. Aceeași relatare este citată în comentariul la al-Baqarah, 2:158.

împiedicarea. De aceea Allah spune: „Dacă sunteți împiedicați”, adică dacă o boală, rătăcirea drumului, un dușman ori un alt fel de piedică vă oprește să ajungeți la Casă pentru a desăvârși Hajj-ul ori 'umrah.

„Aduceți jertfa pe care o puteți dobândi cu ușurință”, adică sacrificați animalul de jertfă pe care îl puteți dobândi: a șaptea parte dintr-o cămilă, a șaptea parte dintr-o vită sau o oaie. Cel împiedicat îl sacrifică, își rade capul și iese din starea de ihram din cauza piedicii, așa cum au făcut Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și Companionii săi când politeiștii i-au oprit în anul al-Hudaybiyah. Dacă nu găsește animalul de jertfă, postește în locul lui zece zile, asemenea celui care săvârșește Hajj at-tamattu', apoi iese din starea de ihram.[19]

„Nu vă radeți capetele până când jertfa ajunge la locul ei de sacrificare.” Îndepărtarea părului prin rădere ori prin alt mijloc este una dintre interdicțiile stării de ihram. Sensul este același pentru părul capului și pentru cel al trupului, fiindcă scopul este ca omul să rămână cu înfățișarea neîngrijită și să fie lipsit de confortul îndepărtării părului, iar această rațiune se aplică și părului de pe restul trupului.

Mulți învățați au făcut analogie între îndepărtarea părului și tăierea unghiilor, deoarece amândouă aduc confort. Interdicția continuă până când jertfa ajunge la locul sacrificării, în Ziua Jertfei. Este de preferat ca răderea capului să aibă loc după sacrificare, așa cum arată versetul.

Din verset se înțelege și că omul care săvârșește Hajj at-tamattu' și a adus cu el animalul de jertfă nu iese din starea de ihram a 'umrah înainte de Ziua Jertfei. După ce face tawaf-ul și sa'y-ul pentru 'umrah, intră în ihram pentru Hajj și nu îi este îngăduit să iasă din ihram, deoarece a adus jertfa cu el.

Allah Preabinecuvântatul și Preaînaltul a interzis aceasta fiindcă această stare implică smerenie, supunere, umilință înaintea Lui și modestie, care reprezintă adevăratul bine al robului, fără să-i aducă vreun rău.

Dacă se ivește însă o vătămare - omul este bolnav și răderea capului îl ajută, ori are răni, păduchi sau ceva asemănător - îi este îngăduit să-și radă capul. El trebuie însă să ofere o răscumpărare: să postească trei zile, să hrănească șase nevoiași ori să sacrifice un animal care îndeplinește condițiile unei jertfe udhiyah. El poate alege între aceste lucruri; cea mai bună este jertfa, apoi milostenia, apoi postul.

Aceeași rânduială se aplică oricărui lucru asemănător: tăierea unghiilor, acoperirea capului, purtarea hainelor croite după forma trupului ori folosirea parfumului. Acestea sunt îngăduite la nevoie, cu obligația răscumpărării amintite, fiindcă toate urmăresc dobândirea confortului.

[19] A se vedea Sahih al-Bukhari (1807) și Sahih Muslim (1230).

„Iar când sunteți în siguranță”, adică atunci când puteți ajunge la Casă fără să fiți împiedicați de un dușman ori de altceva, „cel care săvârșește 'umrah, apoi iese din starea de ihram până la Hajj”, folosindu-se de ea pentru a ajunge la Hajj și bucurându-se de ieșirea din ihram după încheierea ei, „trebuie să aducă jertfa pe care o poate dobândi cu ușurință”, adică să ofere un animal de jertfă care îndeplinește condițiile unei udhiyah.

Aceasta este jertfa unui ritual, datorată pentru împlinirea celor două ritualuri într-o singură călătorie și pentru binefacerea lui Allah de a-i îngădui să se bucure de ieșirea din ihram după încheierea 'umrah și înainte de începerea Hajj-ului. Aceeași rânduială i se aplică celui care săvârșește Hajj al-qiran, fiindcă și el împlinește cele două ritualuri într-o singură călătorie.

Sensul versetului arată că omul care săvârșește numai Hajj-ul, Hajj al-ifrad, nu este dator să aducă jertfă. Versetul dovedește că Hajj at-tamattu' este îngăduit și constituie chiar o faptă virtuoasă și că poate fi săvârșit în lunile Hajj-ului.

„Cel care nu găsește mijloacele necesare”, adică nu găsește animalul de jertfă ori prețul său, „să postească trei zile în timpul Hajj-ului”. Timpul în care postul devine îngăduit începe odată cu intrarea în ihram pentru 'umrah și se încheie cu cele trei zile de după Ziua Jertfei, zilele aruncării pietricelelor la jamarat și ale înnoptării la Mina. Însă este de preferat să postească în zilele a șaptea, a opta și a noua. „Și șapte [zile] atunci când vă întoarceți”, adică după ce ați încheiat ritualurile Hajj-ului. Este îngăduit să postiți aceste șapte zile în Mecca, pe drum ori după ce ați ajuns la familie.

„Această” obligație de a aduce jertfă pentru cel care săvârșește Hajj at-tamattu' se aplică „celui a cărui familie nu locuiește lângă Moscheea Sacră”, adică celui care locuiește la distanța unei călătorii în care rugăciunea poate fi scurtată ori mai departe, sau celui a cărui locuință este socotită, potrivit obiceiului, departe de Moscheea Sacră. Acesta este cel dator să aducă jertfă, fiindcă împlinește cele două ritualuri într-o singură călătorie. Cât despre cel a cărui familie locuiește lângă Moscheea Sacră, el nu datorează nicio jertfă, deoarece motivul care ar face-o obligatorie nu există în cazul său.

„Temeți-vă de Allah” în toate treburile voastre, împlinind poruncile Sale și ferindu-vă de interdicțiile Sale. Aici intră și respectarea poruncilor și a interdicțiilor menționate în acest verset. „Și să știți că Allah este aspru în pedeapsă” față de cel care nu I se supune. Această cunoaștere impune evlavia: cel care se teme de pedeapsa lui Allah se va opri de la ceea ce o atrage, după cum cel care nădăjduiește în răsplata lui Allah va săvârși ceea ce duce la ea. În schimb, cel care nu se teme de pedeapsă și nu nădăjduiește în răsplată se aruncă în lucrurile interzise și îndrăznește să părăsească îndatoririle.

Versetul 197

ٱلْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَٰتٌ ۚ فَمَن فَرَضَ فِيهِنَّ ٱلْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِى ٱلْحَجِّ ۗ وَمَا تَفْعَلُوا۟ مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ ۗ وَتَزَوَّدُوا۟ فَإِنَّ خَيْرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقْوَىٰ ۚ وَٱتَّقُونِ يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٩٧﴾

197. Hajj-ul se săvârșește în luni cunoscute. Cel care își asumă Hajj-ul în aceste luni să nu aibă relații intime, să nu săvârșească păcate și să nu se certe în timpul Hajj-ului. Orice bine săvârșiți, Allah îl cunoaște. Luați-vă provizii, însă cea mai bună provizie este evlavia. Așadar, temeți-vă de Mine, o, voi cei înzestrați cu înțelegere!

Allah Preaînaltul vestește că Hajj-ul are loc „în luni cunoscute", adică bine cunoscute celor cărora li se adresează, astfel încât nu era nevoie să fie precizate, așa cum a trebuit precizată luna postului și cum Allah Preaînaltul a arătat timpurile celor cinci rugăciuni.

Hajj-ul făcea parte din religia lui Ibrahim și continuase să fie practicat de urmașii săi, astfel că lunile sale le erau bine cunoscute. Potrivit majorității învățaților, „lunile cunoscute" sunt Shawwal, Dhu al-Qa'dah și primele zece zile din Dhu al-Hijjah. Acestea sunt lunile în care, de obicei, se intră în starea de ihram pentru Hajj.

„Cel care își asumă Hajj-ul în aceste luni", adică intră în starea de ihram pentru el, devine obligat să-l ducă la capăt prin simplul fapt că l-a început, chiar dacă era un Hajj voluntar.

Ash-Shafi'i și cei care i-au urmat au folosit acest verset drept dovadă că nu este îngăduit ca omul să intre în ihram pentru Hajj înainte de lunile sale. Eu spun însă că versetul ar putea fi mai degrabă o dovadă pentru opinia majorității, potrivit căreia intrarea în ihram pentru Hajj este valabilă și înaintea acestor luni. Cuvintele „Cel care își asumă Hajj-ul în aceste luni" arată că asumarea lui poate avea loc în lunile amintite, dar și în afara lor; altfel, Allah nu ar fi făcut această precizare. Iar cuvintele „să nu aibă relații intime, să nu săvârșească păcate și să nu se certe în timpul Hajj-ului" arată că omul trebuie să respecte sacralitatea ihram-ului pentru Hajj, îndeosebi a celui asumat în lunile sale, și să-l păzească de tot ceea ce îl strică ori îi micșorează desăvârșirea.

„Relațiile intime" cuprind actul conjugal și tot ceea ce îl precedă prin cuvinte ori fapte, îndeosebi în prezența femeilor. „Păcatele" cuprind toate formele de neascultare, printre care și încălcarea interdicțiilor stării de ihram. „Cearta"

înseamnă dispută, polemică și vrajbă, deoarece ele stârnesc răul și pricinuiesc dușmănie.

Scopul Hajj-ului este smerenia înaintea lui Allah, apropierea de El prin toate actele de adorare cu putință și părăsirea păcatelor. Prin aceasta Hajj-ul devine acceptat, iar pentru un Hajj acceptat nu există altă răsplată decât Paradisul. Deși aceste lucruri sunt interzise în orice loc și în orice timp, interdicția lor este și mai accentuată în timpul Hajj-ului.[20]

Să se știe că apropierea de Allah prin părăsirea păcatelor nu se desăvârșește decât prin împlinirea poruncilor. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Orice bine săvârșiți, Allah îl cunoaște." Particula „min" este folosită aici pentru a exprima în mod explicit generalitatea. Aici intră toate faptele bune și toate actele de adorare, iar sensul este că Allah le cunoaște. Aceste cuvinte cuprind un îndemn foarte puternic la săvârșirea binelui, îndeosebi în acele locuri nobile și sacre. Omul trebuie să facă acolo, pe cât îi este cu putință, rugăciune, post, milostenie, tawaf și orice bine prin cuvânt ori faptă.

Apoi Allah a poruncit pregătirea proviziilor pentru această călătorie binecuvântată. Prin ele, omul nu mai depinde de ceilalți și se ferește să le ceară averile ori să le râvnească. Dacă își înmulțește proviziile, îi poate ajuta pe ceilalți călători, dobândind astfel apropiere de Domnul lumilor. Aceasta este provizia care îl duce pe om la capătul călătoriei sale și îi asigură cele necesare.

Adevărata provizie, care îi aduce folos neîncetat omului în viața sa lumească și în Viața de Apoi, este însă provizia evlaviei. Ea este provizia pentru călătoria către sălașul statorniciei, care duce la cea mai deplină plăcere și la fericirea veșnică. Cel care părăsește această provizie rămâne fără merinde, devine ținta tuturor relelor și este împiedicat să ajungă la sălașul celor evlavioși. În aceasta se află o laudă adusă evlaviei.

Apoi Allah le-a poruncit-o în mod deosebit celor înzestrați cu înțelegere și a spus: „Temeți-vă de Mine, o, voi cei înzestrați cu înțelegere!" Adică: o, voi cei cu minți chibzuite, temeți-vă de Domnul vostru. Evlavia față de El este cel mai însemnat lucru pe care îl poruncește rațiunea, iar părăsirea ei este dovadă a neștiinței și a judecății stricate.

[20] Așa cum este relatat în Sahih Muslim (1349), din hadithul lui Abu Hurayrah - Allah să fie mulțumit de el.

Versetele 198 la 202

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَبْتَغُوا۟ فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ ۚ فَإِذَآ أَفَضْتُم مِّنْ عَرَفَٰتٍ
فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ عِندَ ٱلْمَشْعَرِ ٱلْحَرَامِ ۖ وَٱذْكُرُوهُ كَمَا هَدَىٰكُمْ ۚ وَإِن كُنتُم مِّن قَبْلِهِۦ
لَمِنَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿١٩٨﴾

198. Nu este niciun păcat asupra voastră dacă căutați darul Domnului vostru. Iar când porniți de la 'Arafat, pomeniți-L pe Allah la al-Mash'ar al-Haram și pomeniți-L pentru că v-a călăuzit, deși înainte de aceasta erați dintre cei rătăciți.

ثُمَّ أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ ٱلنَّاسُ وَٱسْتَغْفِرُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿١٩٩﴾

199. Apoi porniți de unde pornesc ceilalți oameni și cereți-I iertare lui Allah. Cu adevărat, Allah este Iertător, Milostiv.

فَإِذَا قَضَيْتُم مَّنَاسِكَكُمْ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ كَذِكْرِكُمْ ءَابَآءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا ۗ فَمِنَ
ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا وَمَا لَهُۥ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنْ خَلَٰقٍ ﴿٢٠٠﴾

200. După ce vă încheiați ritualurile, pomeniți-L pe Allah așa cum îi pomeniți pe strămoșii voștri sau chiar mai mult. Printre oameni se află cel care spune: „Domnul nostru, dăruiește-ne în această lume!", însă el nu va avea nicio parte în Viața de Apoi.

وَمِنْهُم مَّن يَقُولُ رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى ٱلْءَاخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
ٱلنَّارِ ﴿٢٠١﴾

201. Iar printre ei se află cel care spune: „Domnul nostru, dăruiește-ne bine în această lume și bine în Viața de Apoi și păzește-ne de pedeapsa Focului!"

أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا۟ ۚ وَٱللَّهُ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

202. Aceștia vor avea o parte din ceea ce au agonisit, iar Allah este grabnic la socoteală.

După ce Allah Preaînaltul a poruncit evlavia, a arătat că omul nu săvârșește niciun păcat dacă urmărește darul lui Allah prin obținerea de câștiguri în perioada Hajj-ului sau în alte perioade, cu condiția ca aceasta să nu-l abată de la scopul urmărit, Hajj-ul, iar câștigul să fie îngăduit și să fie pus pe seama darului lui Allah, nu pe seama priceperii omului. Oprirea la cauză și uitarea Celui care a creat cauza reprezintă adevărata vină.

Cuvintele „Iar când porniți de la 'Arafat, pomeniți-L pe Allah la al-Mash'ar al-Haram” arată mai multe lucruri.

Mai întâi, șederea la 'Arafat era cunoscută drept unul dintre stâlpii Hajj-ului, căci plecarea de la 'Arafat nu poate avea loc decât după șederea acolo.

În al doilea rând, ele cuprind porunca de a-L pomeni pe Allah la al-Mash'ar al-Haram, adică la Muzdalifah, lucru de asemenea cunoscut. Pelerinii înnoptează acolo în noaptea dinaintea Zilei Jertfei, iar după rugăciunea Fajr rămân la Muzdalifah, invocându-L pe Allah până când lumina dimineții se răspândește bine. Pomenirea lui Allah acolo cuprinde împlinirea actelor obligatorii și a celor voluntare.

În al treilea rând, șederea la Muzdalifah are loc după șederea la 'Arafat, așa cum arată particula folosită în verset și ordinea cuvintelor sale.

În al patrulea și al cincilea rând, atât 'Arafat, cât și Muzdalifah se numără printre locurile ritualurilor Hajj-ului, unde acestea trebuie împlinite și manifestate.

În al șaselea rând, Muzdalifah se află în hotarele sanctuarului, deoarece Allah a numit-o „al-Mash'ar al-Haram”.

În al șaptelea rând, 'Arafat se află în afara hotarelor sanctuarului, așa cum se înțelege din faptul că numai Muzdalifah a fost numită sacră.

„Și pomeniți-L pentru că v-a călăuzit”, adică pomeniți-L pe Allah Preaînaltul așa cum v-a dăruit binefacerea călăuzirii după rătăcire și v-a învățat ceea ce nu știați. Aceasta face parte dintre cele mai mari binefaceri, pentru care se cuvine să-I mulțumiți și pe care trebuie să le răsplătiți prin pomenirea Binefăcătorului cu inima și cu limba.

„Apoi porniți de unde pornesc ceilalți oameni”, adică porniți de la Muzdalifah, așa cum fac oamenii începând din vremea lui Ibrahim - pacea fie asupra sa - și până astăzi. Sensul acestei porniri le era bine cunoscut: aruncarea pietricelelor la jamarat, sacrificarea jertfelor, tawaf-ul, sa'y-ul, înnoptarea la Mina în nopțile zilelor at-tashriq și desăvârșirea celorlalte ritualuri.

Fiindcă această pornire urmărește cele menționate, iar acestea sunt ultimele ritualuri ale Hajj-ului, Allah Preaînaltul a poruncit ca, la încheierea lor, robii să-I ceară iertare și să-L pomenească mult. Iertarea se cere pentru greșelile și

lipsurile care se strecoară în împlinirea adorării, iar Allah este pomenit din recunoștință pentru binefacerea prin care a îngăduit și a ușurat împlinirea acestui mare act de adorare.

Așa se cuvine să facă robul ori de câte ori încheie un act de adorare: să-I ceară lui Allah iertare pentru lipsuri și să-I mulțumească pentru reușita dăruită. El nu trebuie să fie asemenea celui care crede că și-a desăvârșit adorarea, că I-a făcut prin ea o favoare Domnului său și că aceasta îi dă un rang și un loc înalt. Un asemenea om merită respingerea faptei sale și mânia, după cum primul merită acceptarea și reușita de a săvârși alte fapte bune.

Apoi Allah Preaînaltul a arătat starea făpturilor: toate Îi cer ceea ce le folosește și îndepărtarea lucrurilor care le vatămă, însă scopurile lor sunt diferite. Unii spun: „Domnul nostru, dăruiește-ne în această lume!", cerându-I numai lucrurile lumești pe care le doresc poftele lor. Aceștia nu au nicio parte în Viața de Apoi, fiindcă nu o doresc și și-au restrâns preocuparea la lumea aceasta. Alții Îi cer lui Allah binele ambelor lumi și își arată nevoia de El în treburile religiei și ale vieții lumești.

Fiecare dintre cele două grupuri va avea o parte din agoniseala și faptele sale. Allah îi va răsplăti potrivit faptelor, intențiilor și scopurilor lor, printr-o răsplată întemeiată pe dreptate și dărnicie, pentru care El este lăudat cu cea mai deplină laudă.

Acest verset dovedește că Allah răspunde rugăciunii oricărui om care Îl cheamă, fie el musulman, necredincios ori păcătos. Totuși, faptul că El răspunde rugăciunii cuiva nu dovedește că îl iubește și că l-a apropiat de El, în afara cazului în care cererea privește Viața de Apoi și lucrurile însemnate ale religiei.

Binele acestei lumi cuprinde orice lucru pe care robul îl socotește plăcut: o înzestrare îngăduită, îmbelșugată și plăcută, o soție dreaptă, un copil care bucură ochii, tihnă, știință folositoare, faptă dreaptă și alte dorințe iubite și îngăduite.

Binele Vieții de Apoi înseamnă izbăvirea de pedepsele din mormânt, de la locul Învierii și din Foc, dobândirea mulțumirii lui Allah, câștigarea fericirii veșnice și apropierea de Domnul Milostiv. Această rugăciune este, așadar, cea mai cuprinzătoare, cea mai deplină și cea mai vrednică de a fi rostită. De aceea Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - o rostea adesea și îi îndemna pe oameni să o rostească.[21]

[21] Relatat de al-Bukhari (6389) și Muslim (2690), de la Anas - Allah să fie mulțumit de el.

Versetul 203

ۚ
* وَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ فِيٓ أَيَّامٖ مَّعۡدُودَٰتٖۚ فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوۡمَيۡنِ فَلَآ إِثۡمَ عَلَيۡهِ وَمَن
تَأَخَّرَ فَلَآ إِثۡمَ عَلَيۡهِ لِمَنِ ٱتَّقَىٰۗ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّكُمۡ إِلَيۡهِ
تُحۡشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾

203. Pomeniți-L pe Allah în zilele hotărâte. Cel care se grăbește să plece după două zile nu săvârșește niciun păcat, iar cel care rămâne mai mult nu săvârșește niciun păcat, pentru cel care se teme de Allah. Temeți-vă de Allah și să știți că la El veți fi adunați.

Allah Preaînaltul poruncește pomenirea Sa în zilele hotărâte, cele trei zile at-tashriq care urmează Zilei Jertfei, datorită virtuții și cinstei lor și fiindcă în ele se împlinesc celelalte ritualuri ale Hajj-ului. În aceste zile oamenii sunt oaspeții lui Allah; de aceea postul le-a fost interzis. Pomenirea lui Allah în aceste zile are o însemnătate aparte, pe care nu o are în alte zile. De aceea Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a spus: „Zilele at-tashriq sunt zile de mâncare, băutură și pomenire a lui Allah."[22]

Pomenirea lui Allah în aceste zile cuprinde pomenirea Sa la aruncarea pietricelelor la jamarat, la sacrificarea jertfei și pomenirea rânduită după rugăciunile obligatorii. Unii învățați au spus că în aceste zile este recomandat takbir-ul nerestricționat, asemenea primelor zece zile din Dhu al-Hijjah, iar această opinie nu este lipsită de temei.

„Cel care se grăbește să plece după două zile", adică părăsește Mina înainte de apusul soarelui din ziua a doua, „nu săvârșește niciun păcat". „Iar cel care rămâne mai mult", înnoptează la Mina în noaptea dinaintea zilei a treia și aruncă pietricelele în ziua următoare, „nu săvârșește niciun păcat". Aceasta este o ușurare de la Allah Preaînaltul pentru robii Săi, căci le-a îngăduit ambele variante. Este însă cunoscut că, atunci când amândouă sunt îngăduite, rămânerea este mai bună, fiindcă astfel se împlinesc mai multe acte de adorare.

Fiindcă negarea păcatului ar putea fi înțeleasă ca privind atât lucrul menționat, cât și alte lucruri, deși aici păcatul este îndepărtat numai în privința plecării mai devreme ori a șederii mai îndelungate, Allah a adăugat condiția: „pentru cel care se teme de Allah", adică acela care se teme de Allah în toate treburile sale și în toate împrejurările Hajj-ului. Cel care se teme de Allah în toate lucrurile

[22] Relatat de Muslim (1141), de la Nubayshah al-Hudhali - Allah să fie mulțumit de el.

dobândește îndepărtarea păcatului în toate; iar cel care se teme de El într-o privință, dar nu și în alta, primește răsplata potrivit faptei sale.

„Temeți-vă de Allah", împlinind poruncile Sale și părăsind neascultarea, „și să știți că la El veți fi adunați", iar El vă va răsplăti pentru faptele voastre. Cel care s-a temut de Allah va găsi la El răsplata evlaviei sale, iar cel care nu s-a temut de El va primi cea mai aspră pedeapsă. Cunoașterea răsplății faptelor este unul dintre cele mai puternice motive ale evlaviei; de aceea Allah Preaînaltul a îndemnat la această cunoaștere.

Versetele 204 la 206

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُعۡجِبُكَ قَوۡلُهُۥ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَيُشۡهِدُ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلۡبِهِۦ وَهُوَ أَلَدُّ ٱلۡخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾

204. Printre oameni se află cel ale cărui vorbe îți plac în viața lumească și care Îl ia pe Allah martor pentru ceea ce se află în inima sa, deși el este cel mai îndârjit potrivnic.

وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي ٱلۡأَرۡضِ لِيُفۡسِدَ فِيهَا وَيُهۡلِكَ ٱلۡحَرۡثَ وَٱلنَّسۡلَۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلۡفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾

205. Când pleacă, se străduiește să răspândească stricăciunea pe pământ și să nimicească recoltele și vietățile. Allah nu iubește stricăciunea.

وَإِذَا قِيلَ لَهُ ٱتَّقِ ٱللَّهَ أَخَذَتۡهُ ٱلۡعِزَّةُ بِٱلۡإِثۡمِۚ فَحَسۡبُهُۥ جَهَنَّمُۚ وَلَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾

206. Când i se spune: „Teme-te de Allah!", mândria îl împinge mai adânc în păcat. Gheena îi va fi de ajuns, iar ce rău așternut este ea!

După ce Allah Preaînaltul a poruncit pomenirea Sa din belșug, îndeosebi în perioadele deosebit de virtuoase, și a arătat că aceasta este bine și îndreptare, El a descris starea celui ale cărui vorbe sunt contrazise de faptele sale. Vorbele fie îl înalță pe om, fie îl coboară.

De aceea Allah spune: „Printre oameni se află cel ale cărui vorbe îți plac în viața lumească", adică atunci când vorbește, cuvintele sale îi plac celui care le aude. Când rostește ceva, crezi că spune ceva folositor. El își întărește vorbele

spunând că Allah este martor pentru ceea ce se află în inima sa și că știe că inima sa se potrivește cu vorbele rostite. El minte însă, fiindcă fapta sa îi contrazice cuvintele. Dacă ar fi sincer, fapta și cuvântul său s-ar potrivi, așa cum se întâmplă în cazul credinciosului care nu este fățarnic.

De aceea Allah spune: „deși el este cel mai îndârjit potrivnic", adică atunci când se ceartă cu tine, găsești în el încăpățânare, îndârjire, asprime și fanatism, iar din acestea se nasc însușirile urâte. El se deosebește de credincioși, care și-au făcut din blândețe felul de a fi, din supunerea față de adevăr îndatorirea lor și din îngăduință firea lor.

„Când pleacă", omul ale cărui cuvinte te-au impresionat în prezența ta, „se străduiește să răspândească stricăciunea pe pământ", adică depune eforturi pentru a săvârși păcate, care reprezintă stricăciunea pe pământ. Din cauza aceasta sunt nimicite „recoltele și vietățile": ogoarele, roadele și animalele pier, scad sau își pierd binecuvântarea ca urmare a săvârșirii păcatelor. „Allah nu iubește stricăciunea"; iar fiindcă nu o iubește, îl urăște pe robul care răspândește stricăciunea pe pământ, chiar dacă acesta rostește vorbe frumoase.

Acest verset dovedește că vorbele rostite de oameni nu sunt suficiente pentru a stabili dacă ei spun adevărul ori mint și dacă sunt drepți ori păcătoși. Trebuie să existe fapte care să le confirme, să le îndreptățească și să le susțină. Martorii, cel îndreptățit și cel care pretinde un drept pe nedrept trebuie cercetați prin examinarea faptelor lor și prin observarea indiciilor privitoare la purtarea lor. Omul nu trebuie să se lase înșelat de simpla lor prezentare favorabilă și de lauda pe care și-o aduc singuri.

Apoi Allah a arătat că, atunci când acestui om care răspândește stricăciunea pe pământ prin păcate i se poruncește să se teamă de Allah, el se trufește, refuză cu dispreț și „mândria îl împinge mai adânc în păcat". Astfel, el unește săvârșirea păcatelor cu trufia față de cei care îl sfătuiesc.

„Gheena îi va fi de ajuns", sălașul celor neascultători și trufași. „Ce rău așternut este ea!", adică cât de rău este acest loc de ședere veșnică: pedeapsă neîncetată, tristețe care nu se curmă și deznădejde fără alinare. Pedeapsa nu le va fi ușurată și nu vor nădăjdui în răsplată. Aceasta este răsplata nelegiuirilor lor. Căutăm adăpost la Allah de starea lor.

Versetul 207

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَشْرِى نَفْسَهُ ٱبْتِغَآءَ مَرْضَاتِ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ رَءُوفٌۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

207. Iar printre oameni se află cel care își vinde sufletul căutând mulțumirea lui Allah. Allah este Blând cu robii Săi.

Aceștia sunt cei cărora li s-a dăruit reușita. Ei și-au vândut sufletele și le-au socotit neînsemnate, dăruindu-le pentru a căuta mulțumirea lui Allah și nădăjduind în răsplata Sa. Ei le-au oferit Celui pe deplin capabil să le dea răsplată, Celui care Își împlinește făgăduința și este Blând cu robii Săi. Prin blândețea și îndurarea Sa, El le-a dăruit reușita de a face aceasta și le-a făgăduit cea mai deplină răsplată, spunând: „Cu adevărat, Allah a cumpărat de la credincioși sufletele și averile lor, în schimbul Paradisului” și până la sfârșitul versetului (at-Tawbah, 9:111).

În acest verset Allah a vestit că ei și-au vândut sufletele și le-au dăruit și a arătat blândețea Sa, care cere ca ei să dobândească ceea ce au căutat și au dorit. După aceasta, nu mai întreba ce vor dobândi de la Cel Generos și ce izbândă și cinste vor primi.

Versetele 208 și 209

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱدْخُلُواْ فِى ٱلسِّلْمِ كَآفَّةً ۖ وَلَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ ۚ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾

208. O, voi cei care credeți! Intrați pe deplin în Islam și nu urmați pașii lui Shaytan. Cu adevărat, el vă este un dușman vădit.

فَإِن زَلَلْتُم مِّنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْكُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ فَٱعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾

209. Iar dacă alunecați după ce v-au venit dovezile limpezi, să știți că Allah este Atotputernic, Preaînțelept.

Aceasta este o poruncă de la Allah Preaînaltul pentru credincioși: să intre „pe deplin în Islam”, adică în toate rânduielile religiei, fără să părăsească nimic din ele. Ei nu trebuie să fie asemenea celui care își ia dorința drept divinitate: dacă porunca Legii se potrivește dorinței sale, o împlinește, iar dacă i se împotrivește, o părăsește.

Dimpotrivă, dorința trebuie supusă religiei. Omul trebuie să săvârșească toate faptele bune pe care le poate împlini, iar pentru ceea ce nu poate să săvârșească să aibă intenția sinceră de a o face; prin intenția sa, el va dobândi ceea ce nu poate împlini prin faptă.

Fiindcă intrarea deplină în Islam nu este cu putință și nici nu poate fi închipuită decât prin împotrivirea față de căile lui Shaytan, Allah a spus: „nu urmați pașii lui Shaytan", săvârșind păcatele și neascultarea lui Allah. „Cu adevărat, el vă este un dușman vădit", iar dușmanul vădit nu poruncește decât răul, faptele rușinoase și ceea ce vă vatămă.

Fiindcă omul nu poate evita orice alunecare și greșeală, Allah a spus: „Iar dacă alunecați după ce v-au venit dovezile limpezi", adică după ce ați dobândit știința și certitudinea, „să știți că Allah este Atotputernic, Preaînțelept".

Aceste cuvinte cuprind o amenințare aspră, care face obligatorie renunțarea la abatere. Dacă cel neascultător se împotrivește Celui Atotputernic, Biruitor, Preaînțelept, El îl va birui prin puterea Sa și îl va pedepsi potrivit înțelepciunii Sale. Din înțelepciunea Lui face parte pedepsirea celor neascultători și a celor care săvârșesc păcate.

Versetul 210

ج

هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّآ أَن يَأْتِيَهُمُ ٱللَّهُ فِى ظُلَلٍ مِّنَ ٱلْغَمَامِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَقُضِىَ ٱلْأَمْرُ ۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ ﴿٢١٠﴾

210. Oare așteaptă ei altceva decât ca Allah să vină la ei în umbre de nori, împreună cu îngerii, iar hotărârea să fie împlinită? La Allah se întorc toate lucrurile.

Aceasta este o amenințare aspră și o avertizare care cutremură inimile. Allah Preaînaltul spune: oare cei care răspândesc stricăciunea pe pământ, urmează pașii lui Shaytan și au părăsit poruncile lui Allah așteaptă altceva decât Ziua Răsplătirii faptelor, plină de spaime, nenorociri și grozăvii care tulbură inimile celor nedrepți? Atunci răsplata faptelor rele va coborî asupra celor care le-au săvârșit, fără ca ei să o poată înlătura.

Allah Preaînaltul va înfășura cerurile și pământul, stelele se vor împrăștia, soarele și luna își vor pierde lumina, îngerii cei nobili vor coborî și vor înconjura făpturile, iar Creatorul Preabinecuvântatul și Preaînaltul va coborî „în umbre de nori" pentru a judeca între robii Săi cu dreptate. Balanțele vor fi așezate și registrele faptelor vor fi desfășurate. Chipurile celor fericiți vor străluci, iar chipurile celor nefericiți se vor întuneca. Oamenii buni vor fi despărțiți de cei răi

și fiecare va fi răsplătit după fapta sa. Atunci cel nedrept își va mușca mâinile, văzând adevărata sa stare.

Acest verset și cele asemănătoare lui sunt dovezi pentru calea Ahl as-Sunnah wa al-Jama'ah, care afirmă atributele legate de voința lui Allah, precum înălțarea deasupra Tronului, coborârea, venirea și celelalte atribute despre care Allah Preaînaltul a vestit cu privire la Sine ori despre care Mesagerul Său - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a vestit cu privire la El. Ei le afirmă într-un chip vrednic de măreția și slava lui Allah, fără asemănare cu făpturile și fără denaturarea sensului.

Aceasta se deosebește de calea celor care neagă atributele, cu toate ramurile lor - Jahmiyyah, Mu'tazilah, Ash'ariyyah și alții asemenea lor. Ei neagă aceste atribute și, din cauza lor, răstălmăcesc versetele prin interpretări pentru care Allah nu a pogorât nicio dovadă. În realitate, interpretările lor atacă limpezimea cuvântului lui Allah și a cuvântului Mesagerului Său și pretind că tocmai vorbele lor ar aduce călăuzirea în această privință. Ei nu au nicio dovadă transmisă și nici vreo dovadă rațională.

În ceea ce privește textele transmise, ei înșiși recunosc că sensul vădit, ba chiar explicit, al textelor din Coran și Sunnah arată calea Ahl as-Sunnah wa al-Jama'ah. Pentru ca acele texte să indice doctrina lor neîntemeiată, sensul lor vădit trebuie răstălmăcit și trebuie să li se adauge ori să li se înlăture ceva. După cum se vede, aceasta nu poate fi acceptată de cel în a cărui inimă se află măcar greutatea unui grăunte de credință.

În ceea ce privește rațiunea, nimic din ea nu impune negarea acestor atribute. Dimpotrivă, rațiunea arată că făptuitorul este mai desăvârșit decât cel incapabil să săvârșească o faptă și că fapta lui Allah Preaînaltul legată de Sine, precum și cea legată de făpturile Sale, reprezintă desăvârșire.

Dacă ei pretind că afirmarea acestor atribute ar însemna asemănarea cu făpturile, li se răspunde: discuția despre atribute urmează discuției despre Esența. Așa cum Allah are o Esență care nu se aseamănă cu celelalte esențe, El are atribute care nu se aseamănă cu celelalte atribute. Atributele Sale sunt potrivite Esenței Sale, iar atributele făpturilor sunt potrivite esențelor lor. Afirmarea lor nu impune în niciun fel asemănarea.

Celui care afirmă unele atribute și le neagă pe altele ori afirmă Numele, dar nu și atributele, i se mai spune: fie afirmi tot ceea ce Allah a afirmat pentru Sine și a afirmat Mesagerul Său, fie le negi pe toate și devii unul care Îl neagă pe Domnul lumilor. Însă să afirmi unele și să le negi pe altele este o contradicție. Arată deosebirea dintre ceea ce afirmi și ceea ce negi; nu vei găsi nicio cale de a o stabili.

Dacă spui: „Ceea ce afirm eu nu implică asemănarea”, Ahl as-Sunnah îți răspund: „Nici afirmarea a ceea ce negi tu nu implică asemănarea.” Dacă spui: „Din ceea ce neg eu nu pot înțelege decât asemănarea”, cei care neagă toate atributele îți vor spune: „Nici noi nu putem înțelege din ceea ce afirmi tu decât asemănarea.” Răspunsul pe care li-l dai celor care neagă atributele este același răspuns pe care Ahl as-Sunnah ți-l dau cu privire la atributele pe care le negi.

Pe scurt, cel care neagă ceva și afirmă altceva dintre lucrurile a căror afirmare este dovedită de Coran și Sunnah se contrazice. El nu are nicio dovadă religioasă ori rațională, ci se împotrivește atât rațiunii, cât și textelor transmise.

Versetul 211

سَلۡ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ كَمۡ ءَاتَيۡنَٰهُم مِّنۡ ءَايَةم بَيِّنَةٖۗ وَمَن يُبَدِّلۡ نِعۡمَةَ ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا جَآءَتۡهُ فَإِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿٢١١﴾

211. Întreabă-i pe fiii lui Israel câte semne limpezi le-am dăruit. Iar cel care schimbă binefacerea lui Allah după ce aceasta i-a venit - cu adevărat, Allah este aspru în pedeapsă.

„Întreabă-i pe fiii lui Israel câte semne limpezi le-am dăruit.” Aceste semne arătau adevărul și sinceritatea Mesagerilor. Ei le-au cunoscut, au fost siguri de ele și le-au recunoscut, însă nu au arătat recunoștința cerută de această binefacere. Dimpotrivă, au fost nerecunoscători față de ea și au schimbat binefacerea lui Allah cu necredința. De aceea au meritat coborârea pedepsei lui Allah asupra lor și lipsirea de răsplata Sa.

Allah Preaînaltul a numit nerecunoștința față de binefacere o schimbare a ei. Când Allah îi dăruiește robului o binefacere religioasă ori lumească, iar acesta nu Îi mulțumește și nu împlinește ceea ce binefacerea îi cere, ea se împuținează, apoi piere, fiind înlocuită de necredință și păcat. Astfel, necredința ajunge să înlocuiască binefacerea. În schimb, cel care Îi mulțumește lui Allah Preaînaltul și își împlinește îndatoririle față de această binefacere o păstrează statornică și neîntreruptă, iar Allah i-o sporește.

Versetul 212

زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۘ وَٱلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ فَوْقَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۗ وَٱللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

212. Viața lumească le-a fost împodobită celor care nu cred, iar ei își bat joc de cei care cred. Însă cei evlavioși vor fi deasupra lor în Ziua Învierii. Allah îl înzestrează fără măsură pe cine voiește.

Allah Preaînaltul vestește că celor care nu cred în El, în versetele Sale și în Mesagerii Săi și nu se supun Legii Sale le-a fost împodobită viața lumească. Ea le-a plăcut, s-au mulțumit cu ea și s-au liniștit în ea. Toate dorințele, voințele și faptele lor s-au îndreptat spre ea. Ei se sârguiesc să o dobândească, o preamăresc și îi preamăresc pe cei care împărtășesc aceeași preocupare și adună împreună cu ei bunurile lumii.

Ei îi disprețuiesc pe credincioși și își bat joc de ei, spunând: „Oare pe aceștia i-a favorizat Allah dintre noi?" Aceasta vine din slăbiciunea minții și din viziunea lor mărginită. Lumea aceasta este sălașul încercării; nenorocirea ajunge atât la credincios, cât și la necredincios. Dacă credinciosul este lovit de un lucru neplăcut în această lume, el rabdă și caută răsplată la Allah. Prin credința și răbdarea sa, Allah îi ușurează povara într-un chip care nu se găsește la altcineva.

Ceea ce contează cu adevărat și adevărata superioritate se vor vedea în sălașul veșnic. De aceea Allah Preaînaltul spune: „cei evlavioși vor fi deasupra lor în Ziua Învierii". Cei evlavioși se vor afla în cele mai înalte trepte, bucurându-se de toate felurile de plăceri, fericire, încântare și veselie. Necredincioșii se vor afla sub ei, în cele mai joase adâncuri, pedepsiți prin toate felurile de chin, înjosire și nefericire veșnică, fără sfârșit.

Acest verset cuprinde o mângâiere pentru credincioși și o umilire pentru necredincioși. Fiindcă înzestrarea lumească și cea din Viața de Apoi sunt dobândite numai prin hotărârea lui Allah și nu pot fi atinse decât prin voia Lui, Allah spune: „Allah îl înzestrează fără măsură pe cine voiește." Înzestrarea lumească este dăruită atât credinciosului, cât și necredinciosului. În schimb, înzestrarea inimilor prin știință, credință, iubirea lui Allah, teama de El, nădejdea în El și altele asemenea nu este dăruită decât celui pe care El îl iubește.

Versetul 213

كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةً وَٰحِدَةً فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ ٱلنَّاسِ فِيمَا ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ ۚ وَمَا ٱخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ أُوتُوهُ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۖ فَهَدَى ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لِمَا ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ مِنَ ٱلْحَقِّ بِإِذْنِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ يَهْدِى مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾

213. Oamenii au fost o singură comunitate. Apoi Allah i-a trimis pe Profeți ca vestitori și prevenitori și a pogorât împreună cu ei Cartea cu adevărul, pentru ca ea să judece între oameni în cele asupra cărora s-au deosebit. Nu s-au deosebit asupra ei decât cei cărora le fusese dăruită, după ce le veniseră dovezile limpezi, din nedreptatea unora față de alții. Atunci Allah i-a călăuzit, cu voia Sa, pe cei care au crezut către adevărul asupra căruia ceilalți se deosebiseră. Allah îl călăuzește pe cine voiește pe o cale dreaptă.

Oamenii au fost uniți în urmarea călăuzirii vreme de zece generații după Nuh - pacea fie asupra sa. Când s-au deosebit în religie, unii au devenit necredincioși, iar ceilalți au continuat să urmeze călăuzirea. S-au ivit disputa și conflictul, iar Allah i-a trimis pe Mesageri pentru a judeca între făpturi și a statornici dovada asupra lor.

S-a spus și că oamenii fuseseră uniți în necredință, rătăcire și nenorocire, fără lumină și fără credință. Atunci Allah Preaînaltul S-a îndurat de ei, trimițându-le Mesagerii „ca vestitori" ai roadelor ascultării de Allah: înzestrarea, puterea trupului și a inimii, viață bună și, mai presus de toate, câștigarea mulțumirii lui Allah și a Paradisului.

Ei au fost trimiși și ca „prevenitori" ai roadelor neascultării de Allah: lipsirea de înzestrare, slăbiciunea, înjosirea, viața strâmtorată și, mai presus de toate, mânia lui Allah și Focul. „Și a pogorât împreună cu ei Cartea cu adevărul", care cuprinde istorisiri adevărate și porunci drepte.

Tot ceea ce cuprinde Cartea este adevărul prin care se judecă între cei care se deosebesc asupra principiilor și ramurilor religiei. Aceasta este îndatorirea în orice dispută: rezolvarea neînțelegerii trebuie căutată la Allah și la Mesagerul Său. Dacă rezolvarea ei nu s-ar afla în Cartea Lui și în Sunnah Mesagerului Său, Allah nu ar fi poruncit întoarcerea la ele.

După ce a menționat marea binefacere de a pogorî Cartea asupra Oamenilor Cărții - o binefacere care cerea ca ei să se unească și să se adune în jurul ei -, Allah Preaînaltul a vestit că unii dintre ei s-au ridicat cu nedreptate împotriva altora. Între ei s-au înmulțit conflictele, disputele și neînțelegerile.

Ei s-au deosebit asupra Cărții în jurul căreia s-ar fi cuvenit să fie cei dintâi care se unesc. Aceasta a avut loc după ce au cunoscut-o și au dobândit certitudine prin semnele limpezi și dovezile hotărâtoare. Astfel s-au rătăcit foarte departe.

„Atunci Allah i-a călăuzit pe cei care au crezut" din această comunitate „către adevărul asupra căruia ceilalți se deosebiseră". În toate lucrurile asupra cărora Oamenii Cărții s-au deosebit, rătăcindu-se de adevăr și de ceea ce este corect, Allah a călăuzit această comunitate către adevăr. „Cu voia Sa", adică prin înlesnirea și îndurarea Sa față de ei.

„Allah îl călăuzește pe cine voiește pe o cale dreaptă." Prin dreptatea Sa și pentru statornicirea dovezii asupra făpturilor, Allah Preaînaltul îi cheamă pe toți la calea dreaptă, astfel încât ei să nu poată spune: „Nu ne-a venit niciun vestitor și niciun prevenitor." Apoi, prin harul și îndurarea Sa, prin ajutorul și blândețea Sa, El îi călăuzește pe aceia dintre robii Săi pe care îi voiește. Aceasta este bunăvoința și harul Său, iar chemarea tuturor este dreptatea și înțelepciunea Sa.

Versetul 214

أَمْ حَسِبْتُمْ أَن تَدْخُلُوا۟ ٱلْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُم مَّثَلُ ٱلَّذِينَ خَلَوْا۟ مِن قَبْلِكُم ۖ مَّسَّتْهُمُ ٱلْبَأْسَآءُ وَٱلضَّرَّآءُ وَزُلْزِلُوا۟ حَتَّىٰ يَقُولَ ٱلرَّسُولُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ مَتَىٰ نَصْرُ ٱللَّهِ ۗ أَلَآ إِنَّ نَصْرَ ٱللَّهِ قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾

214. Sau socotiți că veți intra în Paradis fără să fi trecut prin ceea ce au trecut cei dinaintea voastră? I-au atins sărăcia și suferința și au fost zguduiți până când Mesagerul și cei care credeau împreună cu el au spus: „Când va veni ajutorul lui Allah?" Cu adevărat, ajutorul lui Allah este aproape!

Allah Preabinecuvântatul și Preaînaltul vestește că îi va încerca negreșit pe robii Săi prin bunăstare și necaz, prin greutate și ușurință, așa cum i-a încercat pe cei dinaintea lor. Aceasta este rânduiala Sa neschimbătoare, care nu poate fi înlocuită.

Cel care se ține de religia și Legea Sa trebuie să fie încercat. Dacă rămâne statornic în ascultarea poruncii lui Allah și nu se lasă oprit de greutățile întâlnite pe calea Lui, el este sincer și a dobândit fericirea deplină și rangul cel mai înalt.

În schimb, cel care socotește prigoana venită din partea oamenilor asemenea pedepsei lui Allah, iar greutatea îl oprește de la ceea ce și-a asumat și îl întoarce din drum, nu este sincer în pretenția credinței. Credința nu constă în dorințe, închipuiri și simple pretenții; faptele sunt cele care o adeveresc ori o dezmint.

Asupra comunităților de dinainte s-au abătut încercări asemănătoare: „I-au atins sărăcia și suferința", adică sărăcia și bolile trupului, „și au fost zguduiți" prin diferite feluri de teamă - amenințarea cu uciderea și exilul, luarea averilor, uciderea celor iubiți și alte vătămări. Încercările au ajuns până acolo încât ei au socotit că ajutorul lui Allah întârzie, deși erau siguri de venirea lui.

Din pricina asprimii și a greutății situației, „Mesagerul și cei care credeau împreună cu el au spus: Când va veni ajutorul lui Allah?" Când strâmtorarea se intensifică, vine ușurarea, iar după ce cercul greutăților se strânge, el se lărgește. De aceea Allah Preaînaltul spune: „Cu adevărat, ajutorul lui Allah este aproape!"

Așa se întâmplă cu oricine se ridică pentru adevăr: el este încercat. Ori de câte ori greutățile se înmulțesc și devin apăsătoare, dacă omul rămâne răbdător și statornic pe drumul său, încercarea se preschimbă într-un dar, greutățile lasă locul odihnei, iar după ele vin victoria asupra dușmanilor și vindecarea inimii de ceea ce o tulbură.

Acest verset seamănă cu spusele lui Allah Preaînaltul: „Sau socotiți că veți intra în Paradis înainte ca Allah să-i facă vădiți pe cei dintre voi care luptă și să-i facă vădiți pe cei răbdători?" (Al 'Imran, 3:142), precum și cu spusele Sale: „Oare socotesc oamenii că vor fi lăsați să spună: «Noi credem!», fără să fie încercați? I-am încercat pe cei dinaintea lor. Allah îi va face negreșit cunoscuți pe cei sinceri și îi va face cunoscuți pe cei mincinoși" (al-'Ankabut, 29:2-3). În încercare, omul fie este cinstit, fie este umilit.

Versetul 215

يَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ ۖ قُلْ مَآ أَنفَقْتُم مِّنْ خَيْرٍ فَلِلْوَٰلِدَيْنِ وَٱلْأَقْرَبِينَ وَٱلْيَتَـٰمَىٰ وَٱلْمَسَـٰكِينِ وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ ۗ وَمَا تَفْعَلُوا۟ مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

215. Ei te întreabă ce să cheltuiască. Spune: „Orice bun cheltuit trebuie dăruit părinților, rudelor apropiate, orfanilor, nevoiașilor și călătorului rămas fără mijloace. Orice bine săvârșiți, Allah îl cunoaște."

Ei te întreabă despre cheltuire. Întrebarea cuprinde atât ce trebuie cheltuit, cât și cui trebuie dăruit. Allah le-a răspuns: „Orice bun cheltuit", adică orice avere, puțină ori multă.

Cei mai vrednici să o primească și cei al căror drept impune să aibă întâietate sunt părinții. Bunătatea față de ei este obligatorie, iar neascultarea lor este interzisă. Una dintre cele mai mari forme ale bunătății este cheltuirea pentru ei, iar una dintre cele mai grave forme ale neascultării este părăsirea întreținerii lor. De aceea, cheltuirea pentru părinți este obligatorie pentru cel care are mijloace.

După ei urmează rudele apropiate, fiecare după gradul de rudenie: cea mai apropiată, apoi următoarea, ținând seama de apropiere și de nevoie. Cheltuirea pentru ele este, în același timp, milostenie și păstrare a legăturii de rudenie.

„Orfanii" sunt copiii mici care nu au pe cineva care să le poarte de grijă. De obicei, ei se află în nevoie, fiindcă nu se pot îngriji singuri de propriile nevoi și l-au pierdut pe cel care îi întreținea. Allah le-a poruncit robilor să le arate blândețe și îndurare.

„Nevoiașii" sunt oamenii apăsați de nevoie și lipsiți de mijloace. Lor trebuie să li se dăruiască atât cât să le acopere nevoia și să-i scoată din lipsuri.

„Călătorul rămas fără mijloace" este străinul rămas fără mijloace într-o altă țară. El trebuie ajutat prin oferirea mijloacelor necesare pentru a ajunge la destinație.

Allah Preaînaltul a menționat în mod deosebit aceste categorii din cauza nevoii lor mari. Apoi a generalizat, spunând: „Orice bine săvârșiți" - prin milostenie față de aceștia ori față de alții și prin toate felurile de ascultare și de apropiere de Allah, deoarece toate intră în denumirea de bine - „Allah îl cunoaște".

El vă va răsplăti pentru bine și va păstra răsplata lui pentru voi, pe fiecare potrivit intenției și sincerității sale, mărimii ori micimii cheltuielii, gravității nevoii și folosului adus de dar.

Versetul 216

ﷺ كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ ۖ وَعَسَىٰٓ أَن تَكْرَهُوا۟ شَيْـًٔا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ ﷺ
وَعَسَىٰٓ أَن تُحِبُّوا۟ شَيْـًٔا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

216. Lupta v-a fost prescrisă, deși vă este neplăcută. Se poate să vă displacă un lucru care este bun pentru voi și se poate să iubiți un lucru care este rău pentru voi. Allah știe, iar voi nu știți.

Acest verset cuprinde prescrierea luptei pe calea lui Allah, după ce credincioșilor li se poruncise să se abțină din pricina slăbiciunii lor și a neputinței de a o purta. Când Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a

emigrat la Medina, iar musulmanii s-au înmulțit și au devenit puternici, Allah Preaînaltul le-a poruncit lupta.

El a vestit că lupta le este neplăcută din cauza oboselii, a greutății și a feluritelor primejdii la care îi expune. Cu toate acestea, ea este un bine deplin, datorită marii răsplăți, feririi de pedeapsă dureroasă, victoriei asupra dușmanilor, dobândirii prăzii și altor urmări dorite, în pofida neplăcerii luptei.

„Se poate să iubiți un lucru care este rău pentru voi", cum este părăsirea luptei și căutarea odihnei. Aceasta este un rău, deoarece duce la eșec, la stăpânirea dușmanilor asupra Islamului și a oamenilor săi, la înjosire și umilire, la pierderea unei răsplăți mari și la venirea pedepsei.

Aceste versete sunt generale și statornicesc că faptele bune pe care sufletele le urăsc din cauza greutății pe care o presupun sunt, fără îndoială, un bine. Faptele rele pe care sufletele le iubesc pentru odihna și plăcerea pe care și le închipuie în ele sunt, fără îndoială, un rău.

Cât despre lucrurile lumești, regula nu se aplică în toate cazurile. Cel mai adesea însă, atunci când robul credincios iubește un lucru, iar Allah rânduiește cauze care îl îndepărtează de acel lucru, aceasta este spre binele lui. În asemenea situație, răspunsul cel mai potrivit este să-I mulțumească lui Allah și să creadă că binele se află în ceea ce s-a întâmplat.

El știe că Allah Preaînaltul este mai milostiv cu robul decât este acesta cu sine însuși, poate rândui mai bine ceea ce îi este de folos și cunoaște mai bine ceea ce îi este de folos. Allah Preaînaltul spune: „Allah știe, iar voi nu știți." Se cuvine, așadar, să primiți hotărârile Sale, fie că vă plac, fie că vă displac.

Fiindcă porunca luptei fusese rostită fără o limitare, ea ar fi cuprins lunile sacre și celelalte luni. Allah Preaînaltul a exceptat lupta în lunile sacre și a spus:

Versetul 217

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلشَّهْرِ ٱلْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ ۖ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ ۖ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَكُفْرٌۢ بِهِۦ وَٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِۦ مِنْهُ أَكْبَرُ عِندَ ٱللَّهِ ۚ وَٱلْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ ٱلْقَتْلِ ۗ وَلَا يَزَالُونَ يُقَـٰتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ ٱسْتَطَـٰعُوا۟ ۚ وَمَن يَرْتَدِدْ مِنكُمْ عَن دِينِهِۦ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَـٰلُهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْـَٔاخِرَةِ ۖ وَأُو۟لَـٰٓئِكَ أَصْحَـٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَـٰلِدُونَ ﴿٢١٧﴾

217. Ei te întreabă despre lupta în luna sacră. Spune: „Lupta în ea este un păcat mare, însă împiedicarea de la calea lui Allah, necredința în El, împiedicarea accesului la Moscheea Sacră și alungarea oamenilor ei sunt și mai grave înaintea lui Allah. Prigoana religioasă (fitnah) este mai gravă decât uciderea." Ei vor continua să lupte împotriva voastră până când vă vor întoarce de la religia voastră, dacă vor putea. Iar celor dintre voi care se leapădă de religia lor și mor necredincioși le sunt zădărnicite faptele în lumea aceasta și în Viața de Apoi. Aceștia sunt oamenii Focului și vor rămâne veșnic în el.

Majoritatea învățaților consideră că interdicția luptei în lunile sacre a fost abrogată prin porunca generală de a lupta împotriva politeiștilor oriunde sunt găsiți. Alți tâlcuitori au spus că această interdicție nu a fost abrogată, fiindcă textul general trebuie înțeles în lumina celui particular. Acest verset restrânge porunca generală a luptei, iar una dintre cele mai mari virtuți ale lunilor sacre este tocmai interzicerea luptei în ele.

Această regulă privește însă începerea luptei. Lupta de apărare este îngăduită în lunile sacre, așa cum este îngăduită și în ținutul sacru.

Acest verset a fost pogorât în legătură cu cele petrecute cu detașamentul lui 'Abdullah ibn Jahsh: uciderea lui 'Amr ibn al-Hadrami și luarea averilor lor. Potrivit unei relatări, aceasta s-a petrecut în luna Rajab. Politeiștii i-au mustrat pe musulmani pentru lupta în lunile sacre, deși ei înșiși erau nedrepți și săvârșeau fapte mult mai grave decât aceea pentru care îi mustrau pe musulmani.[23]

„Împiedicarea de la calea lui Allah" înseamnă că politeiștii îi opreau pe oameni să creadă în Allah și în Mesagerul Său și îi prigoneau pe cei care crezuseră, căutând să-i întoarcă de la religia lor. Necredința lor săvârșită în luna

[23] A se vedea Sirat Ibn Hisham (2/213), Tafsir at-Tabari (4/302), ediția îngrijită de Ahmad Shakir, și Dala'il an-Nubuwwah de al-Bayhaqi (3/17). Al-Hafiz a declarat relatarea autentică în Fath al-Bari (1/155).

sacră, în ținutul sacru, era rea prin ea însăși; cu atât mai rea era în acele împrejurări.

„Și alungarea oamenilor ei din ea", adică alungarea oamenilor Moscheii Sacre - Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și Companionii săi. Ei aveau, într-adevăr, cel mai mare drept asupra Moscheii Sacre și erau oamenii ei. Politeiștii i-au alungat și i-au împiedicat să ajungă la ea, deși Moscheea Sacră este deopotrivă pentru cel care locuiește acolo și pentru cel venit din afară.

Fiecare dintre aceste fapte este „mai gravă decât uciderea" în luna sacră; cu atât mai mult când toate aceste fapte se adunau la ei. Astfel au devenit vădite nedreptatea și abuzul de care dădeau dovadă mustrându-i pe credincioși.

Apoi Allah Preaînaltul a vestit că ei vor continua să lupte împotriva credincioșilor, nu pentru a le lua averile și a-i ucide, ci pentru a-i întoarce de la religia lor și pentru ca ei să devină din nou necredincioși după ce au crezut, ajungând astfel dintre oamenii Focului. Ei și-au folosit toată puterea pentru acest scop, însă Allah nu voiește decât să-Și desăvârșească lumina, chiar dacă necredincioșilor le este neplăcut.

Această descriere se aplică tuturor necredincioșilor: ei nu încetează să lupte împotriva altora până când nu îi întorc de la religia lor. În mod deosebit, ea li se aplică Oamenilor Cărții, dintre iudei și creștini. Aceștia au înființat asociații, au trimis misionari și medici și au construit școli pentru a atrage popoarele către religia lor și pentru a le insufla toate îndoielile cu putință, care să-i facă să se îndoiască de religia lor.

Nădejdea vine însă de la Allah Preaînaltul, Cel care i-a binecuvântat pe credincioși prin Islam, a ales pentru ei religia cea dreaptă și le-a desăvârșit religia. Se nădăjduiește că El Își va desăvârși binefacerea asupra lor, ajutându-i să se țină pe deplin de religie, îi va lăsa fără sprijin pe toți cei care voiesc să-I stingă lumina, va întoarce uneltirea lor împotriva lor, Își va sprijini religia și Își va înălța Cuvântul.

Acest verset se va adeveri și în privința acestor necredincioși, așa cum s-a adeverit în privința celor de dinainte. Allah Preaînaltul spune: „Cei care nu cred își cheltuiesc averile pentru a-i împiedica pe oameni de la calea lui Allah. Le vor cheltui, apoi ele vor fi pentru ei pricină de regret, iar apoi vor fi învinși. Cei care nu cred vor fi adunați către Gheena" (al-Anfal, 8:36).

Apoi Allah Preaînaltul a vestit că acela care se leapădă de Islam, alegând necredința și stăruind în ea până când moare necredincios, își pierde faptele „în lumea aceasta și în Viața de Apoi", fiindcă nu mai există condiția primirii lor: Islamul. „Aceștia sunt oamenii Focului și vor rămâne veșnic în el."

Din sensul versetului se înțelege că cel care se leapădă de religie și apoi se întoarce la Islam își redobândește faptele săvârșite înaintea lepădării. La fel, celui care se pocăiește de păcate îi revin faptele bune pe care le săvârșise mai înainte.

Versetul 218

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ ٱللَّهِ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾

218. Cu adevărat, cei care au crezut, au emigrat și au luptat pe calea lui Allah - aceștia nădăjduiesc în îndurarea lui Allah. Allah este Iertător, Milostiv.

Aceste trei fapte sunt semnul fericirii și axul în jurul căruia se rotește adorarea. Prin ele se cunoaște câștigul ori pierderea omului.

Cât despre credință, nu întreba despre virtutea ei. Cum ai putea întreba despre un lucru care îi desparte pe cei fericiți de cei nefericiți, pe oamenii Paradisului de oamenii Focului? Prin ea sunt primite faptele robului. Dacă ea lipsește, nu îi este primită nicio cale de răscumpărare și niciun echivalent, nicio faptă obligatorie și nicio faptă voluntară.

Emigrarea înseamnă părăsirea celor iubite și familiare pentru mulțumirea lui Allah Preaînaltul. Cel care emigrează își părăsește patria, averea, familia și prietenii pentru a se apropia de Allah și pentru a sprijini religia Sa.

Jihadul pe calea lui Allah înseamnă depunerea tuturor eforturilor în înfruntarea dușmanilor și strădania deplină pentru sprijinirea religiei lui Allah și înfrângerea religiei lui Shaytan. El este culmea faptelor drepte, iar răsplata sa este cea mai bună răsplată. El este cauza cea mai însemnată a răspândirii Islamului, a înfrângerii adoratorilor idolilor și a ocrotirii musulmanilor, a averilor și a copiilor lor.

Cel care împlinește aceste trei fapte în pofida greutății și dificultății lor va fi cu atât mai statornic în împlinirea și desăvârșirea celorlalte fapte. Aceștia sunt, pe drept, cei care nădăjduiesc în îndurarea lui Allah, fiindcă au împlinit faptele care atrag îndurarea. Aceasta dovedește că nădejdea adevărată vine numai după îndeplinirea celor care duc la fericire. Cât despre nădejdea însoțită de lene și de nefolosirea mijloacelor, ea este neputință, dorință deșartă și amăgire. Ea arată slăbiciunea hotărârii și lipsa de înțelegere a celui care o nutrește, asemenea celui care nădăjduiește să aibă un copil fără căsătorie ori o recoltă fără să semene și să ude, precum și altora asemenea lui.

Cuvintele: „Aceia nădăjduiesc în îndurarea lui Allah” arată că robul, oricâte fapte ar săvârși, nu trebuie să se sprijine pe ele și să se bizuie pe ele, ci să

nădăjduiască în îndurarea Domnului său, în primirea faptelor sale, în iertarea păcatelor și în acoperirea lipsurilor sale. De aceea El spune: „Iar Allah este Iertător”, adică față de cel care se căiește cu o căință sinceră, și „Milostiv”: îndurarea Sa cuprinde toate lucrurile, iar dărnicia și binefacerea Sa se întind asupra fiecărei ființe vii.

Aceasta dovedește că cel care împlinește faptele amintite dobândește iertarea lui Allah, căci faptele bune șterg faptele rele, și dobândește îndurarea Sa. Când dobândește iertarea, sunt îndepărtate de la el pedepsele acestei lumi și ale Vieții de Apoi, care sunt urmările păcatelor iertate, iar efectele lor se risipesc. Când dobândește îndurarea, dobândește tot binele din această lume și din Viața de Apoi.

Chiar faptele amintite sunt parte din îndurarea lui Allah față de ei: dacă El nu le-ar fi dăruit reușita, nu le-ar fi voit; dacă nu le-ar fi dat puterea să le împlinească, nu ar fi fost în stare; iar dacă nu le-ar fi arătat bunătate, nu le-ar fi dus la capăt și nu le-ar fi fost primite. Întreaga binefacere vine, așadar, de la El, la început și la sfârșit. El este Cel care a dăruit atât cauza, cât și rezultatul. Apoi Allah Preaînaltul spune:

Versetul 219

﴿ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْخَمْرِ وَٱلْمَيْسِرِ ۖ قُلْ فِيهِمَآ إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَآ أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا ۗ وَيَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ ۖ قُلِ ٱلْعَفْوَ ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلْـَٔايَٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾ ﴾

219. Ei te întreabă despre băuturile amețitoare și jocurile de noroc. Spune: „În amândouă este un păcat mare și sunt unele foloase pentru oameni, însă păcatul lor este mai mare decât folosul lor.” Și te întreabă ce să cheltuiască. Spune: „Prisosul.” Astfel vă lămurește Allah semnele, pentru ca voi să cugetați -

Credincioșii te întreabă, o, Mesagerule, despre hotărârea cu privire la băuturile amețitoare și jocurile de noroc. Consumul acestor băuturi și practicarea jocurilor de noroc existau în vremea ignoranței și la începutul Islamului, iar în privința lor apăruse o nelămurire. De aceea au întrebat ce hotărâre li se aplică, iar Allah Preaînaltul i-a poruncit Profetului Său să le arate folosul și vătămarea lor, ca aceasta să fie o pregătire pentru interzicerea lor și pentru porunca hotărâtă de a le părăsi.

El a vestit că păcatul și vătămarea lor - pierderea minții și a averii, împiedicarea de la pomenirea lui Allah și de la rugăciune, precum și vrăjmășia și

ura pe care le nasc - sunt mai mari decât folosul pe care oamenii și-l închipuie: câștigul din comerțul cu băuturi amețitoare, banii câștigați prin jocuri de noroc și plăcerea sufletească simțită la practicarea lor.

Această lămurire îndepărtează sufletele de ele, fiindcă omul cu judecată alege lucrul al cărui folos este mai mare și evită lucrul a cărui vătămare este mai mare. Totuși, deoarece oamenii se obișnuiseră cu ele și le-ar fi fost greu să le părăsească dintr-odată, acest verset a venit ca pregătire pentru interdicția menționată în cuvintele lui Allah: „O, voi cei care credeți! Băuturile amețitoare, jocurile de noroc, pietrele ridicate și săgețile de ghicire sunt numai o necurăție din lucrarea lui Shaytan" până la cuvintele: „Oare nu vă veți opri?" (al-Ma'idah, 5:90-91). Aceasta ține de blândețea, îndurarea și înțelepciunea Sa. Când a coborât versetul, 'Umar - Allah să fie mulțumit de el - a spus: „Ne-am oprit, ne-am oprit."[24]

Khamr este orice substanță amețitoare care învăluie și acoperă mintea, indiferent de felul ei. Maysir este orice întrecere în care există o miză oferită de ambele părți: jocuri cu zaruri, șah și orice întrecere prin cuvinte ori fapte pentru o recompensă. Sunt exceptate cursele de cai și de cămile și întrecerile de tir cu arcul; acestea sunt îngăduite fiindcă ajută la jihad, iar Legiuitorul a acordat o înlesnire în privința lor.

Cuvintele: „Și te întreabă ce să cheltuiască" privesc cantitatea din averile lor pe care trebuie să o ofere. Allah le-a făcut lucrurile ușoare și le-a poruncit să cheltuiască prisosul: ceea ce le este la îndemână din avere, după acoperirea nevoilor și a trebuințelor lor de bază. Aceasta diferă de la om la om, potrivit stării fiecăruia - bogat, sărac ori aflat între cele două. Fiecare poate cheltui ceea ce îi prisosește, chiar și o jumătate de curmală.

De aceea Allah i-a poruncit Mesagerului Său - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - să primească de la oameni acele purtări și milostenii care le sunt ușoare și să nu-i împovăreze cu ceea ce le este greu. Allah Preaînaltul nu ne-a poruncit aceste lucruri pentru că ar avea nevoie de noi și nici pentru a ne pune o povară apăsătoare. El ne-a poruncit ceea ce ne aduce fericire, ne este ușor și ne folosește nouă și fraților noștri. Pentru aceasta I se cuvine cea mai deplină laudă.

După ce a oferit această lămurire vindecătoare și le-a făcut robilor cunoscute tainele Legii Sale, Allah spune: „Astfel vă lămurește Allah semnele", adică dovezile care arată adevărul, aduc știința folositoare și deosebesc adevărul de fals, „pentru ca voi să cugetați asupra acestei lumi și a Vieții de Apoi". Cugetați la înțelepciunile Legii Sale și înțelegeți că poruncile Sale cuprind binele acestei lumi și al Vieții de Apoi. Cugetați și la această lume, la repeziciunea cu care se

[24] Relatat de imam Ahmad în al-Musnad (1/53), Abu Dawud (3670), at-Tirmidhi (3049) și an-Nasa'i (8/286). Ibn al-Madini și at-Tirmidhi l-au declarat autentic, așa cum menționează Ibn Kathir în Tafsir-ul său (2/87).

sfârșește, ca să nu vă alipiți de ea, și la Viața de Apoi, la statornicia ei și la faptul că ea este sălașul răsplătirii, ca să o clădiți prin fapte.

Versetul 220

فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْـَٔاخِرَةِ ۗ وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْيَتَـٰمَىٰ ۖ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ ۖ وَإِن
تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَٰنُكُمْ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ ٱلْمُفْسِدَ مِنَ ٱلْمُصْلِحِ ۚ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ ۚ
إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٠﴾

220. - asupra acestei lumi și a Vieții de Apoi. Și te întreabă despre orfani. Spune: „Îndreptarea treburilor lor este mai bună; iar dacă vă amestecați treburile cu ale lor, ei sunt frații voștri.” Allah știe cine strică și cine îndreaptă. Dacă Allah ar fi voit, v-ar fi pus în greutate. Cu adevărat, Allah este Atotputernic, Preaînțelept.

Când au coborât cuvintele lui Allah: „Cu adevărat, cei care mănâncă pe nedrept averile orfanilor nu fac decât să înghită foc în pântecele lor și vor arde într-o Flacără aprinsă” (an-Nisa', 4:10), musulmanii au resimțit greutatea acestei avertizări. Ei și-au separat mâncarea de mâncarea orfanilor, de teamă să nu consume ceva din ea, chiar și în împrejurările în care oamenii obișnuiesc să mănânce împreună. L-au întrebat pe Profet - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - despre aceasta.[25]

Allah Preaînaltul le-a vestit că scopul este buna administrare a averilor orfanilor prin păstrarea, ocrotirea și sporirea lor prin negoț. Amestecarea treburilor și a hranei cu ale lor este îngăduită într-un fel care nu le dăunează, căci ei sunt frații voștri, iar frații își împart în mod obișnuit hrana și treburile. Criteriul este intenția și fapta.

Cel despre care Allah știe că urmărește binele orfanului și că nu râvnește la averea lui nu săvârșește niciun păcat dacă, fără intenție, ajunge la el ceva din averea orfanului. Însă cel despre care Allah știe că urmărește, prin amestecarea bunurilor, să consume și să-și însușească averea orfanului este pus în greutate și socotit vinovat. Mijloacelor li se aplică aceeași hotărâre ca scopurilor lor.

Versetul dovedește îngăduirea diferitelor forme de amestec în mâncare, băutură, contracte și altele. Această înlesnire este o dovadă a blândeții și binefacerii lui Allah Preaînaltul și o ușurare pentru credincioși. Altfel, „dacă

[25] A se vedea al-Musnad de imam Ahmad (1/325), Sunan Abu Dawud (2871), Sunan an-Nasa'i (6/256) și al-Mustadrak de al-Hakim (2/278); adh-Dhahabi a fost de acord cu aprecierea sa.

Allah ar fi voit, v-ar fi pus în greutate", adică v-ar fi îngreunat situația prin neacordarea acestei înlesniri, iar voi ați fi ajuns în strâmtorare și păcat.

„Cu adevărat, Allah este Atotputernic": Lui Îi aparțin puterea desăvârșită și stăpânirea asupra tuturor lucrurilor. Cu toate acestea, El este „Preaînțelept" și nu face decât ceea ce cere înțelepciunea Sa desăvârșită și grija Sa deplină. Puterea Sa nu contrazice înțelepciunea. Nu se spune că El face ceea ce voiește fie că se potrivește, fie că se împotrivește înțelepciunii, ci se spune că faptele și hotărârile Sale urmează înțelepciunea Sa.

El nu creează nimic în zadar; la temelia fiecărui lucru se află o înțelepciune, fie că o cunoaștem, fie că nu. Tot astfel, El nu legiuiește nimic pentru robii Săi lipsit de înțelepciune. Nu poruncește decât ceea ce cuprinde un bine deplin ori predominant și nu interzice decât ceea ce cuprinde un rău deplin ori predominant, datorită desăvârșirii înțelepciunii și îndurării Sale.

Versetul 221

وَلَا تَنكِحُواْ ٱلْمُشْرِكَٰتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ ۚ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ۗ وَلَا تُنكِحُواْ ٱلْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُواْ ۚ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۗ أُوْلَٰٓئِكَ يَدْعُونَ إِلَى ٱلنَّارِ ۖ وَٱللَّهُ يَدْعُوٓاْ إِلَى ٱلْجَنَّةِ وَٱلْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِۦ ۖ وَيُبَيِّنُ ءَايَٰتِهِۦ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

221. Nu vă căsătoriți cu femeile politeiste până când nu cred. O sclavă credincioasă este mai bună decât o femeie politeistă, chiar dacă aceasta vă place. Și nu dați femeile credincioase în căsătorie bărbaților politeiști până când nu cred. Un sclav credincios este mai bun decât un politeist, chiar dacă acesta vă place. Aceia cheamă la Foc, iar Allah cheamă la Paradis și la iertare, cu îngăduința Sa. El le lămurește oamenilor semnele Sale, pentru ca ei să-și aducă aminte.

„Nu vă căsătoriți cu femeile politeiste" atâta vreme cât rămân în politeism, „până când nu cred". O femeie credincioasă, oricât de lipsită de frumusețe ar fi, este mai bună decât o femeie politeistă, oricât de frumoasă ar fi aceasta. Hotărârea este generală pentru toate femeile politeiste, iar versetul din al-Ma'idah a stabilit o excepție pentru femeile Oamenilor Cărții: „și femeile curate dintre cei cărora li s-a dat Scriptura înaintea voastră" (al-Ma'idah, 5:5). Cuvintele: „Și nu dați femeile credincioase în căsătorie bărbaților politeiști până când nu cred" sunt generale și nu cuprind nicio excepție.

Apoi Allah Preaînaltul a arătat înțelepciunea interzicerii căsătoriei unui musulman ori a unei musulmane cu cel care li se împotrivește în religie: „Aceia cheamă la Foc” prin cuvintele, faptele și stările lor. Amestecarea cu ei îl pune pe om în primejdie, iar aceasta nu este o primejdie lumească, ci nefericirea veșnică.

Din motivarea versetului se înțelege interdicția amestecării cu orice politeist și inovator. Dacă nu este îngăduită căsătoria cu ei, deși cuprinde numeroase foloase, simpla amestecare este cu atât mai vrednică de a fi evitată, îndeosebi atunci când politeistul ori altul asemenea lui se află deasupra musulmanului, cum este cazul slujirii lui și al altor situații asemănătoare.

Cuvintele: „Și nu dați femeile credincioase în căsătorie bărbaților politeiști” dovedesc că prezența wali-ului, tutorele femeii, este o condiție a căsătoriei. „Iar Allah cheamă la Paradis și la iertare”: El îi cheamă pe robii Săi la dobândirea Paradisului și a iertării, una dintre urmările iertării fiind îndepărtarea pedepselor. Chemarea se face prin cauzele care duc la acestea: fapte drepte, căință sinceră, știință folositoare și lucrare dreaptă.

„El le lămurește oamenilor semnele Sale”, adică hotărârile și înțelepciunile lor, „pentru ca ei să-și aducă aminte”. Astfel își amintesc ceea ce au uitat, află ceea ce nu știau și împlinesc ceea ce au neglijat.

Versetele 222 la 223

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَٱعْتَزِلُوا۟ ٱلنِّسَآءَ فِى ٱلْمَحِيضِ ۖ وَلَا
تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ ۖ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ ٱللَّهُ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
يُحِبُّ ٱلتَّوَّٰبِينَ وَيُحِبُّ ٱلْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾

222. Ei te întreabă despre menstruație. Spune: „Ea este o vătămare. Așadar, abțineți-vă de la actul sexual cu femeile în timpul menstruației și nu vă apropiați de ele până când nu se curăță. Iar după ce s-au curățit, apropiați-vă de ele pe unde v-a poruncit Allah.” Cu adevărat, Allah îi iubește pe cei care se căiesc mereu și îi iubește pe cei care se curățesc.

نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا۟ حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ ۖ وَقَدِّمُوا۟ لِأَنفُسِكُمْ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ
وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّكُم مُّلَٰقُوهُ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٣﴾

223. Soțiile voastre sunt un ogor pentru voi; veniți, așadar, la ogorul vostru cum voiți. Trimiteți înainte bine pentru sufletele voastre, temeți-vă de Allah și să știți că Îl veți întâlni. Și vestește-le credincioșilor bucuria.

Allah Preaînaltul vestește despre întrebarea lor privitoare la menstruație: după apariția ei, femeia rămâne precum era înainte ori trebuie evitată cu totul, așa cum fac iudeii? El a vestit că menstruația este o vătămare. Iar dacă este o vătămare, înțelepciunea cere ca Allah să-i oprească pe robii Săi numai de la locul vătămării.

De aceea spune: „Abțineți-vă de la actul sexual cu femeile în timpul menstruației", adică de locul menstruației, prin evitarea actului sexual vaginal. Acesta este interzis prin consens. Faptul că porunca de îndepărtare este legată de locul menstruației arată că atingerea și apropierea de femeia aflată la menstruație, în afara actului sexual vaginal, sunt îngăduite.

Totuși, cuvintele: „și nu vă apropiați de ele până când nu se curăță" arată că se cuvine evitată și apropierea de zona aflată lângă locul menstruației, adică dintre buric și genunchi. Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, atunci când voia să se apropie de soția sa în timpul menstruației, îi poruncea să-și pună un acoperământ în jurul taliei, apoi se apropia de ea.[26]

Îndepărtarea și interdicția durează „până când nu se curăță", adică până când sângerarea se oprește. Odată cu oprirea sângelui dispare interdicția legată de curgerea lui. Pentru ca actul sexual vaginal să devină îngăduit sunt însă două condiții: oprirea sângelui și baia rituală completă după menstruație. Când sângele se oprește, prima condiție este împlinită, iar a doua rămâne. De aceea spune: „Iar după ce s-au curățit", adică după ce au făcut ghusl, „apropiați-vă de ele pe unde v-a poruncit Allah", adică în vagin, nu în anus, deoarece vaginul este locul ogorului.

Aceasta dovedește obligativitatea ghusl-ului pentru femeia aflată la menstruație și faptul că oprirea sângelui este o condiție pentru validitatea lui. Fiindcă această interdicție este o dovadă a blândeții lui Allah față de robii Săi și o ocrotire împotriva vătămării, El spune: „Cu adevărat, Allah îi iubește pe cei care se căiesc mereu", adică pe cei care se căiesc neîncetat de păcate, „și îi iubește pe cei care se curățesc", adică pe cei care se feresc de păcate.

Aceasta cuprinde curățirea fizică de necurății și de stările de impuritate rituală. În ea se află dovada că Legea prescrie curățenia în general, deoarece Allah îi iubește pe cei caracterizați prin ea. De aceea curățenia este condiție pentru validitatea rugăciunii și a tawaf-ului și pentru îngăduirea atingerii mushaf-ului. Ea cuprinde și curățirea lăuntrică de moravuri josnice, însușiri urâte și fapte ticăloase.

„Soțiile voastre sunt un ogor pentru voi; veniți, așadar, la ogorul vostru cum voiți": din față ori din spate, cu condiția ca actul să aibă loc numai vaginal, fiindcă acolo este locul ogorului și locul din care vine copilul. Aceasta dovedește

[26] Relatat de al-Bukhari (302) și Muslim (293), din hadithul lui 'A'ishah - Allah să fie mulțumit de ea.

interzicerea actului sexual anal, căci Allah nu a îngăduit apropierea de femeie decât în locul ogorului. Hadithurile de la Profet - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - sunt numeroase în privința interzicerii lui și a blestemării celui care îl săvârșește.[27]

„Trimiteți înainte bine pentru sufletele voastre", apropiindu-vă de Allah prin fapte bune. Din acestea face parte și faptul că bărbatul se apropie de soția sa și are relații cu ea cu intenția apropierii de Allah, nădăjduind răsplata și dobândirea unor urmași prin care Allah să aducă folos.

„Temeți-vă de Allah" în toate stările voastre, rămânând statornici în evlavie și ajutându-vă pentru aceasta de cunoașterea faptului că „Îl veți întâlni" și că El vă va răsplăti pentru faptele drepte și pentru celelalte fapte.

„Și vestește-le credincioșilor bucuria." Lucrul vestit nu este numit, pentru a cuprinde totul: ei au vestea cea bună în viața lumească și în Viața de Apoi. Această veste cuprinde orice bine și îndepărtarea oricărui rău pe care Allah le-a rânduit ca roade ale credinței. Ea arată iubirea lui Allah pentru credincioși și pentru ceea ce îi bucură, precum și faptul că este recomandat ca ei să fie însuflețiți și îndemnați prin ceea ce Allah le-a pregătit drept răsplată în această lume și în Viața de Apoi.

Versetul 224

وَلَا تَجْعَلُوا۟ ٱللَّهَ عُرْضَةً لِّأَيْمَـٰنِكُمْ أَن تَبَرُّوا۟ وَتَتَّقُوا۟ وَتُصْلِحُوا۟ بَيْنَ ٱلنَّاسِ ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

224. Nu faceți din jurămintele voastre pe Allah o piedică pentru a săvârși binele, a fi evlavioși și a împăca oamenii. Iar Allah este Atoateauzitor, Atotștiutor.

Scopul jurământului este preamărirea Celui pe care se jură și întărirea lucrului jurat. Allah Preaînaltul a poruncit păstrarea jurămintelor, ceea ce ar cere, în principiu, respectarea lor în orice privință. El a făcut însă excepție atunci când respectarea jurământului presupune părăsirea unui lucru mai iubit de El.

Allah le-a interzis robilor Săi să facă din jurămintele lor o piedică ce îi oprește să săvârșească binele, să se ferească de rău și să împace oamenii. Cel care jură să părăsească o obligație trebuie să-și încalce jurământul și îi este interzis să stăruie în respectarea lui. Celui care jură să părăsească un lucru recomandat îi este recomandat să-și încalce jurământul. Cel care jură să săvârșească un lucru

[27] A se vedea Musnad Ahmad (2/444), Sunan Abu Dawud (2162) și 'Ishrat an-Nisa' de an-Nasa'i (129). A se vedea și Tafsir Ibn Kathir la acest verset.

interzis trebuie să-și încalce jurământul, iar celui care jură să săvârșească un lucru nerecomandat îi este recomandat să-l încalce.

În privința unui lucru îngăduit, se cuvine ca jurământul să fie păstrat. Din acest verset se deduce regula cunoscută potrivit căreia, atunci când mai multe foloase intră în conflict, se dă întâietate celui mai important. Aici, ducerea jurământului până la capăt cuprinde un folos, însă împlinirea poruncilor lui Allah în lucrurile amintite cuprinde un folos mai mare, de aceea îi este dată întâietate.

Apoi versetul se încheie cu aceste două Nume nobile: „Allah este Atoateauzitor", adică aude toate glasurile, și „Atotștiutor", adică știe scopurile și intențiile. Aici intră auzirea cuvintelor celor care jură și cunoașterea intențiilor lor, bune ori rele. În aceasta se află avertizarea cu privire la răsplata Sa: faptele și intențiile voastre sunt pe deplin cunoscute de El.

Versetul 225

لَّا يُؤَاخِذُكُمُ ٱللَّهُ بِٱللَّغْوِ فِىٓ أَيْمَـٰنِكُمْ وَلَـٰكِن يُؤَاخِذُكُم بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٥﴾

225. Allah nu vă trage la socoteală pentru jurămintele neintenționate, ci vă va trage la socoteală pentru ceea ce au dobândit inimile voastre. Iar Allah este Iertător, Blând.

Allah nu vă trage la socoteală pentru jurămintele lipsite de intenție, care le vin oamenilor pe limbă fără să fie rostite cu un scop și fără să fie asumate în inimă. Ele sunt simple vorbe. Așa sunt expresiile din vorbirea obișnuită: „Nu, pe Allah" și „Ba da, pe Allah", ori jurământul despre un lucru trecut pe care omul îl crede adevărat.

Tragerea la socoteală privește ceea ce inima a intenționat. Aceasta dovedește că intențiile sunt luate în considerare în cuvinte așa cum sunt luate în considerare în fapte. Allah este Iertător față de cel care se întoarce la El cu căință și Blând față de cel care Îi este neascultător: nu Se grăbește să-l pedepsească, ci Se poartă cu blândețe față de el, îi acoperă greșelile și îl iartă, deși are putere asupra lui și acesta se află înaintea Lui.

Versetele 226 la 227

لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ ۖ فَإِن فَآءُو فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٢٦﴾

226. Pentru cei care jură să se abțină de la soțiile lor este o așteptare de patru luni. Dacă se întorc, atunci Allah este Iertător, Milostiv.

وَإِنْ عَزَمُوا۟ ٱلطَّلَٰقَ فَإِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٧﴾

227. Iar dacă hotărăsc divorțul, atunci Allah este Atoateauzitor, Atotștiutor.

Aceasta este una dintre formele de jurământ care îl privesc în mod deosebit pe soț în legătură cu soția sa: bărbatul jură să nu mai aibă relații intime cu ea, fie fără termen, fie pentru mai puțin ori mai mult de patru luni. Dacă termenul este mai mic de patru luni, jurământul este asemenea celorlalte jurăminte: dacă îl încalcă, oferă ispășirea; dacă îl duce până la capăt, nu datorează nimic, iar soția nu poate cere nimic împotriva lui, fiindcă i s-a acordat dreptul la acest răstimp de patru luni.

Dacă jurământul este pe termen nelimitat ori pentru mai mult de patru luni, i se stabilește un termen de patru luni de la jurământ, atunci când soția cere aceasta, fiindcă este dreptul ei. La împlinirea termenului, i se poruncește să revină la relațiile conjugale. Dacă revine, nu datorează decât ispășirea jurământului. Dacă refuză, este silit să divorțeze, iar dacă refuză și divorțul, judecătorul pronunță divorțul în locul lui.

Revenirea la soție este însă mai iubită de Allah Preaînaltul. De aceea spune: „Dacă se întorc”, adică dacă revin la ceea ce juraseră să părăsească, relațiile intime, „atunci Allah este Iertător”: El le iartă jurământul prin întoarcerea lor, și „Milostiv”: le-a rânduit o ispășire și o cale de ieșire din jurământ și nu l-a făcut o obligație de care să nu se poată desprinde. El Se îndură de ei și prin faptul că se întorc la soțiile lor, arătându-le afecțiune și milă.

„Iar dacă hotărăsc divorțul”, adică refuză să revină la relațiile conjugale, aceasta dovedește că nu le mai doresc și nu mai vor să le păstreze ca soții, iar aceasta nu poate însemna decât hotărârea de a divorța. Dacă se ajunge aici, soțul trebuie să îndeplinească personal această obligație; altfel, judecătorul îl silește sau pronunță el divorțul.

„Allah este Atoateauzitor, Atotștiutor” cuprinde o amenințare și un avertisment pentru cel care face acest jurământ cu intenția de a-i face rău soției și de a-i îngreuna situația. Versetul dovedește că ila' privește numai soția, prin

cuvintele: „de la soțiile lor”, și că relația conjugală este obligatorie cel puțin o dată la patru luni. După cele patru luni, soțul este silit fie să reia relațiile, fie să divorțeze, iar aceasta nu s-ar întâmpla decât pentru părăsirea unei obligații.

Versetul 228

وَٱلْمُطَلَّقَٰتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَٰثَةَ قُرُوٓءٍ ۚ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ فِىٓ أَرْحَامِهِنَّ إِن كُنَّ يُؤْمِنَّ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۚ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِى ذَٰلِكَ إِنْ أَرَادُوٓا۟ إِصْلَٰحًا ۚ وَلَهُنَّ مِثْلُ ٱلَّذِى عَلَيْهِنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۚ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٨﴾

228. Femeile divorțate să aștepte, în privința lor, trei cicluri. Nu le este îngăduit să ascundă ceea ce Allah a creat în pântecele lor, dacă ele cred în Allah și în Ziua de Apoi. Soții lor au mai mult drept să le ia înapoi în această perioadă, dacă doresc împăcarea. Femeile au drepturi asemănătoare îndatoririlor lor, potrivit cu ceea ce este drept, iar bărbații au o treaptă asupra lor. Allah este Atotputernic, Preaînțelept.

Femeile de care soții lor au divorțat „să aștepte, în privința lor”, adică să respecte 'iddah timp de „trei cicluri”. Învățații au păreri diferite dacă termenul înseamnă trei menstruații ori trei perioade de curățenie, însă opinia corectă este că aici quru' înseamnă menstruații.

Această perioadă de așteptare cuprinde mai multe înțelepciuni. Una dintre ele este verificarea absenței unei sarcini. După trei cicluri se știe că nu există o sarcină, iar filiațiile nu se amestecă. De aceea Allah le-a obligat să spună „ceea ce Allah a creat în pântecele lor” și le-a interzis să ascundă sarcina ori menstruația, fiindcă ascunderea duce la numeroase rele.

Ascunderea sarcinii poate face ca femeia să atribuie copilul altuia decât tatălui său, din dorința pentru acel bărbat ori pentru a grăbi sfârșitul perioadei de așteptare. Prin aceasta se rup legăturile de rudenie și se pierd drepturile la moștenire, rudele apropiate ale copilului ajung să se acopere față de el, iar el poate chiar să se căsătorească, fără să știe, cu una dintre rudele cu care căsătoria îi este interzisă. Pe de altă parte, copilul este atribuit altuia decât tatălui său, cu toate consecințele neîntemeiate care decurg de aici în privința moștenirii și a rudeniei. Răul și stricăciunea cuprinse aici nu sunt cunoscute pe deplin decât de Domnul robilor. Chiar dacă singurul rău ar fi conviețuirea ei cu un bărbat pentru care căsătoria cu ea este nevalidă și stăruința în marele păcat al zina, aceasta ar fi îndeajuns.

Ascunderea menstruației poate lua două forme. Dacă se grăbește și pretinde în mod mincinos că a avut menstruația, ea pune capăt dreptului soțului de a o lua înapoi și pretinde că îi este îngăduită căsătoria cu alt bărbat, cu relele care decurg de aici. Dacă minte spunând că menstruația nu a apărut, ca să-și prelungească 'iddah și să primească o întreținere care nu i se datorează, ceea ce ia este un câștig oprit din două motive: nu i se cuvine și îl atribuie în mod mincinos unei hotărâri a Legii. Este posibil ca fostul soț să o ia înapoi după ce adevărata perioadă de așteptare s-a încheiat, iar relația să fie nelegitimă, fiindcă ea a devenit străină de el.

De aceea Allah spune: „Nu le este îngăduit să ascundă ceea ce Allah a creat în pântecele lor, dacă ele cred în Allah și în Ziua de Apoi.” Faptul că ascund aceasta arată lipsa credinței lor adevărate în Allah și în Ziua de Apoi. Dacă ar crede cu adevărat și ar ști că vor fi răsplătite pentru faptele lor, nu ar săvârși asemenea lucruri. Versetul dovedește și că declarația femeii despre lucrurile pe care numai ea le poate cunoaște - precum menstruația, sarcina și altele - este acceptată.

„Soții lor au mai mult drept să le ia înapoi în această perioadă”: atâta vreme cât 'iddah nu s-a încheiat, soții au dreptul mai mare de a le readuce în căsătorie, „dacă doresc împăcarea”, adică apropiere, armonie și afecțiune. Din sensul versetului rezultă că, dacă ei nu doresc îndreptarea, nu au întâietate în dreptul de a le lua înapoi. Nu le este îngăduit să le ia înapoi cu intenția de a le vătăma și de a le prelungi așteptarea.

În privința puterii juridice a soțului de a o lua înapoi cu această intenție, învățații au două opinii. Majoritatea consideră că întoarcerea produce efect, deși este interzisă. Opinia corectă este că, dacă nu dorește împăcarea, el nu are această putere, așa cum arată sensul vădit al versetului.

Aceasta este o altă înțelepciune a perioadei de așteptare: soțul poate regreta despărțirea, astfel că i se oferă un timp în care să chibzuiască și să hotărască. Aceasta arată iubirea lui Allah pentru armonia dintre soți și neplăcerea Sa față de despărțire, după cum Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a spus: „Cel mai urât dintre lucrurile îngăduite înaintea lui Allah este divorțul.”[28]

Această hotărâre privește numai divorțul revocabil. În cazul divorțului irevocabil, soțul nu mai are dreptul de a o lua înapoi prin simpla revocare. Dacă amândoi consimt să reia căsătoria, este nevoie de un contract nou care să întrunească toate condițiile.

[28] Relatat de Abu Dawud (2178), Ibn Majah (2018) și al-Hakim (2/196), din relatarea lui Muharib ibn Dithar, de la Ibn 'Umar. Al-Hafiz a spus în at-Talkhis (3/232): Abu Dawud și al-Bayhaqi l-au relatat mursal, fără Ibn 'Umar. Abu Hatim, ad-Daraqutni în al-'Ilal și al-Bayhaqi au considerat mai puternică versiunea mursal. Al-Albani a declarat autentic lanțul versiunii mursal în Irwa' al-Ghalil (7/106).

„Femeile au drepturi asemănătoare îndatoririlor lor, potrivit cu ceea ce este drept”: femeile au drepturi pe care soții lor sunt datori să le respecte, asemenea drepturilor obligatorii și recomandate pe care soții le au asupra lor. Reperul este ceea ce oamenii recunosc drept echitabil, potrivit obiceiului locului și timpului pentru persoane aflate în situații asemănătoare. Aceasta variază după vremuri, locuri, împrejurări, persoane și obiceiuri.

Versetul dovedește că întreținerea, îmbrăcămintea, buna conviețuire, locuința și frecvența relațiilor conjugale se stabilesc potrivit cu ceea ce este recunoscut drept echitabil. Aceasta este cerința contractului de căsătorie fără clauze speciale. Dacă există o condiție convenită, ea trebuie respectată, cu excepția unei condiții care face îngăduit ceea ce este interzis ori interzice ceea ce este îngăduit.

„Iar bărbații au o treaptă asupra lor”, adică un rang mai înalt, autoritate de conducere și un drept suplimentar, după cum spune Allah: „Bărbații sunt ocrotitori și responsabili pentru femei, datorită celor prin care Allah i-a favorizat pe unii față de alții și datorită cheltuielilor pe care le fac din averile lor” (an-Nisa', 4:34). Profeția, judecata, conducerea mai mică și mai mare și celelalte funcții de autoritate sunt încredințate bărbaților, iar în multe chestiuni bărbatul primește de două ori partea femeii, cum se întâmplă în cazul moștenirii și în alte situații.

„Allah este Atotputernic, Preaînțelept”: Lui Îi aparțin puterea biruitoare și marea stăpânire căreia i se supun toate lucrurile; totuși, alături de puterea Sa, El este Preaînțelept în rânduirea Sa. De la regula generală a versetului sunt exceptate femeile însărcinate, a căror 'iddah se încheie la naștere, femeile cu care căsătoria nu a fost consumată, care nu au 'iddah, și sclavele, a căror 'iddah este de două menstruații, așa cum au spus Companionii - Allah să fie mulțumit de ei. Contextul arată că versetul are în vedere femeia liberă.

Versetul 229

ٱلطَّلَٰقُ مَرَّتَانِ ۖ فَإِمْسَاكٌۢ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌۢ بِإِحْسَٰنٍ ۗ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَن
تَأْخُذُوا۟ مِمَّآ ءَاتَيْتُمُوهُنَّ شَيْـًٔا إِلَّآ أَن يَخَافَآ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِ ۖ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا
يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا ٱفْتَدَتْ بِهِۦ ۗ تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ فَلَا
تَعْتَدُوهَا ۚ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ ٱللَّهِ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٢٩﴾

229. Divorțul este de două ori; apoi urmează fie păstrarea cu bunătate, fie eliberarea cu bună purtare. Nu vă este îngăduit să luați înapoi ceva din ceea ce

le-ați dăruit, afară numai dacă amândoi se tem că nu vor putea respecta hotarele lui Allah. Dacă vă temeți că ei nu vor putea respecta hotarele lui Allah, nu este niciun păcat asupra lor pentru ceea ce ea oferă ca răscumpărare. Acestea sunt hotarele lui Allah, așa că nu le încălcați. Cei care încalcă hotarele lui Allah, aceia sunt nedrepții.

În vremea ignoranței și la începutul Islamului, bărbatul putea divorța de soția sa de un număr nelimitat de ori. Dacă voia să o vatăme, divorța de ea, iar când ea se apropia de sfârșitul perioadei de așteptare o lua înapoi, apoi divorța din nou de ea și repeta aceasta la nesfârșit. Prin aceasta, ea suferea o vătămare a cărei amploare numai Allah o cunoaște.

Allah Preaînaltul a vestit că „divorțul" care permite întoarcerea este „de două ori". Astfel, dacă soțul nu urmărește vătămarea, are posibilitatea de a o lua înapoi și de a-și revedea hotărârea în acest timp. După depășirea celor două divorțuri nu mai există această posibilitate, fiindcă cel care trece de două fie se încumetă să săvârșească un lucru interzis, fie nu dorește să o păstreze, ci urmărește vătămarea ei.

De aceea Allah i-a poruncit soțului fie să-și păstreze soția „cu bunătate", adică să conviețuiască frumos cu ea, așa cum fac bărbații asemănători lui cu soțiile lor - aceasta este alegerea mai bună -, fie să o lase și să se despartă de ea „cu bună purtare". Din bună purtare face parte să nu ia nimic din averea ei în schimbul despărțirii, fiindcă aceasta ar fi nedreptate și luare de avere fără o contraprestație.

De aceea spune: „Nu vă este îngăduit să luați înapoi ceva din ceea ce le-ați dăruit, afară numai dacă amândoi se tem că nu vor putea respecta hotarele lui Allah." Acesta este khul'-ul săvârșit în mod corect: soția nu-și dorește soțul din pricina firii lui, a înfățișării lui ori a lipsurilor sale în privința religiei și se teme că nu-I va putea da ascultare lui Allah în privința drepturilor lui. „Dacă vă temeți că ei nu vor putea respecta hotarele lui Allah, nu este niciun păcat asupra lor pentru ceea ce ea oferă ca răscumpărare", fiindcă aceasta este compensația prin care ea obține despărțirea dorită. Versetul dovedește legitimitatea khul'-ului atunci când există acest motiv.

„Acestea", adică hotărârile Legii menționate, „sunt hotarele lui Allah", hotărârile pe care El le-a legiuit și la care v-a poruncit să vă opriți. „Cei care încalcă hotarele lui Allah, aceia sunt nedrepții." Ce nedreptate este mai mare decât aceea de a săvârși un lucru oprit, trecând dincolo de ceea ce este îngăduit, fiindcă omului nu-i ajunge ceea ce Allah i-a făcut permis?

Nedreptatea este de trei feluri: nedreptatea robului între el și Allah, cea mai mare nedreptate a robului - shirk-ul - și nedreptatea robului față de făpturi. Allah nu iartă shirk-ul decât prin căință; din drepturile robilor El nu lasă nimic

nepedepsit ori nereparat; iar nedreptatea dintre rob și Domnul său, mai mică decât shirk-ul, se află sub voia și înțelepciunea Sa.

Versetele 230 la 231

فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُۥ مِنۢ بَعْدُ حَتَّىٰ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُۥ ۗ فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَآ أَن يَتَرَاجَعَآ إِن ظَنَّآ أَن يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

230. Dacă el divorțează de ea a treia oară, ea nu-i mai este îngăduită după aceea până când nu se căsătorește cu un alt soț. Dacă acesta divorțează de ea, nu este niciun păcat asupra lor dacă se întorc unul la altul, dacă amândoi cred că vor putea respecta hotarele lui Allah. Acestea sunt hotarele lui Allah, pe care El le lămurește unor oameni care știu.

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ ۚ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا۟ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُۥ ۚ وَلَا تَتَّخِذُوٓا۟ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ هُزُوًا ۚ وَٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَآ أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ وَٱلْحِكْمَةِ يَعِظُكُم بِهِۦ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾

231. Când divorțați de femei și ele se apropie de sfârșitul perioadei lor de așteptare, fie păstrați-le potrivit cu ceea ce este drept, fie eliberați-le potrivit cu ceea ce este drept. Nu le păstrați pentru a le vătăma și pentru a încălca limitele. Cel care face aceasta s-a nedreptățit pe sine. Nu luați semnele lui Allah în batjocură. Amintiți-vă binefacerea lui Allah asupra voastră și ceea ce El a pogorât asupra voastră din Carte și înțelepciune, prin care vă povățuiește. Temeți-vă de Allah și să știți că Allah este Atotștiutor al tuturor lucrurilor.

„Dacă el divorțează de ea”, adică prin al treilea divorț, „ea nu-i mai este îngăduită după aceea până când nu se căsătorește cu un alt soț”, printr-o căsătorie valabilă în care are loc și relația conjugală. Căsătoria recunoscută de Lege cuprinde contractul valabil și consumarea, iar asupra acestui lucru există acord.

A doua căsătorie trebuie să fie una dorită în sine. Dacă scopul ei este numai ca femeia să devină din nou îngăduită primului soț, aceasta nu este o căsătorie

recunoscută și nu o face din nou îngăduită primului soț. Nici relația cu stăpânul unei sclave nu o face îngăduită primului soț, fiindcă stăpânul nu este soț.

Dacă ea se căsătorește cu al doilea soț din dorința sinceră de căsătorie, acesta are relații cu ea, apoi se desparte de ea și 'iddah se încheie, „nu este niciun păcat asupra lor", adică asupra primului soț și asupra femeii, „dacă se întorc unul la altul", printr-un nou contract încheiat între ei. Faptul că întoarcerea le este atribuită amândurora arată că este necesar consimțământul reciproc.

Pentru întoarcere se cere ca ei să creadă că „vor putea respecta hotarele lui Allah", fiecare respectând drepturile celuilalt. Aceasta se întâmplă atunci când regretă felul de conviețuire de dinainte, care a dus la despărțire, și hotărăsc să-l înlocuiască printr-o conviețuire bună. Atunci nu este niciun păcat în întoarcerea lor.

Din sensul versetului rezultă că, dacă ei nu cred că vor putea respecta hotarele lui Allah și li se pare mai probabil că situația de dinainte și conviețuirea rea vor continua, întoarcerea lor este un păcat. Nu este îngăduit să te angajezi într-o situație în care porunca lui Allah nu va fi împlinită și în care nu I se va da ascultare.

Aceasta arată că, atunci când omul vrea să se angajeze într-o activitate, mai ales într-o funcție de autoritate mică ori mare, trebuie să se cerceteze pe sine. Dacă vede că are puterea necesară și este încrezător că își poate îndeplini îndatoririle, să meargă înainte; altfel, să se oprească.

După ce Allah Preaînaltul a lămurit aceste hotărâri mari, a spus: „Acestea sunt hotarele lui Allah", adică legile pe care El le-a delimitat, explicat și limpezit, „pe care El le lămurește unor oameni care știu", fiindcă ei sunt cei care beneficiază de ele și le aduc folos altora. Aici se află o virtute vădită a oamenilor științei: Allah a făcut ca lămurirea hotarelor Sale să le fie adresată în mod deosebit și ei să fie cei vizați. Se arată și că Allah iubește ca robii Săi să cunoască hotarele a ceea ce a pogorât asupra Mesagerului și să dobândească înțelegerea lor.

„Când divorțați de femei", printr-un divorț revocabil, o dată ori de două ori, „și ele se apropie de sfârșitul perioadei lor de așteptare, fie păstrați-le potrivit cu ceea ce este drept, fie eliberați-le potrivit cu ceea ce este drept". Fie le luați înapoi cu intenția de a le respecta drepturile, fie le lăsați fără întoarcere și fără vătămare.

De aceea spune: „Nu le păstrați pentru a le vătăma și pentru a încălca limitele", trecând prin această faptă de la îngăduit la interzis. Îngăduit este să le păstrați cu bunătate; interzis este să le țineți pentru vătămare. „Cel care face aceasta s-a nedreptățit pe sine." Chiar dacă dreptul încălcat aparține unei făpturi, vătămarea se întoarce asupra celui care a voit-o.

„Nu luați semnele lui Allah în batjocură." Allah Și-a lămurit hotarele pe deplin, iar scopul este ca ele să fie cunoscute, puse în lucrare și respectate, fără a

fi depășite. El nu le-a pogorât în zadar, ci cu adevăr, sinceritate și seriozitate. A le lua în batjocură înseamnă a te juca cu ele, a le încălca cu îndrăzneală și a nu le împlini cerințele: vătămarea femeii prin păstrarea căsătoriei ori prin despărțire, înmulțirea divorțurilor ori rostirea celor trei deodată. Din îndurarea Sa, Allah a rânduit câte un divorț, unul după altul, din blândețe față de om și pentru binele lui.

„Amintiți-vă binefacerea lui Allah asupra voastră" în general: cu limba, prin laudă și preamărire; cu inima, prin recunoaștere și mărturisire; și cu mădularele, folosindu-le în ascultarea lui Allah. „Și ceea ce El a pogorât asupra voastră din Carte și înțelepciune", adică Sunnah. Prin ele v-a arătat căile binelui și v-a încurajat spre ele, v-a arătat căile răului și v-a avertizat împotriva lor, v-a făcut cunoscut pe Sine și lucrările Sale față de aliații și dușmanii Săi și v-a învățat ceea ce nu știați.

S-a mai spus că „înțelepciunea" înseamnă tainele Legii: Cartea cuprinde hotărârea, iar înțelepciunea lămurește înțelepciunea lui Allah din porunci și interdicții. Ambele sensuri sunt corecte. De aceea spune: „prin care vă povățuiește", adică prin ceea ce a pogorât asupra voastră. Aceasta întărește interpretarea potrivit căreia înțelepciunea înseamnă tainele Legii, fiindcă povățirea cuprinde lămurirea hotărârii și a înțelepciunii, încurajarea și avertizarea. Prin cunoașterea hotărârii dispare neștiința; înțelepciunea însoțită de încurajare naște dorința, iar înțelepciunea însoțită de avertizare naște teama.

„Temeți-vă de Allah" în toate treburile voastre „și să știți că Allah este Atotștiutor al tuturor lucrurilor". De aceea El v-a lămurit aceste hotărâri cu cea mai deplină precizie și trăinicie, iar ele urmăresc binele oamenilor în orice timp și loc. Lui I se cuvin lauda și recunoștința.

Versetul 232

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَٰجَهُنَّ إِذَا تَرَٰضَوْا۟ بَيْنَهُم بِٱلْمَعْرُوفِ ۗ ذَٰلِكَ يُوعَظُ بِهِۦ مَن كَانَ مِنكُمْ يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۗ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَطْهَرُ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾

232. Când divorțați de femei și ele își încheie perioada de așteptare, nu le împiedicați să se căsătorească din nou cu foștii lor soți, dacă se învoiesc între ei potrivit cu ceea ce este drept. Prin aceasta este povățuit cel dintre voi care crede în Allah și în Ziua de Apoi. Lucrul acesta este mai curat pentru voi și mai neprihănit. Allah știe, iar voi nu știți.

Aceasta este o adresare către tutorii femeii de care soțul a divorțat de mai puțin de trei ori. După ce ea a ieșit din 'iddah, dacă fostul soț dorește să se căsătorească din nou cu ea, iar ea consimte, tatăl ei ori alt tutore nu are voie să o împiedice din mânie, ură sau dezgust față de ceea ce soțul a făcut prin primul divorț.

Cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi este oprit de credința sa să împiedice această căsătorie. A permite căsătoria este „mai curat pentru voi și mai neprihănit" decât ceea ce tutorele își închipuie: că refuzul căsătoriei este hotărârea potrivită și că trebuie să răspundă primului divorț prin împiedicarea noii căsătorii, așa cum fac cei mândri și îngâmfați.

Dacă tutorele crede că binele se află în refuz, să știe că „Allah știe, iar voi nu știți". Împliniți porunca Celui care cunoaște binele vostru, îl voiește, are putere asupra lui și vă înlesnește căile pe care le cunoașteți și pe cele pe care nu le cunoașteți.

Versetul dovedește că pentru căsătorie este obligatorie prezența unui wali. Allah le-a interzis tutorilor să împiedice femeile, iar această interdicție nu li s-ar adresa decât cu privire la un lucru aflat sub autoritatea lor și asupra căruia au un drept.

Versetul 233

ج ۝ صلے
* وَٱلْوَٰلِدَٰتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَٰدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ ۚ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ ٱلرَّضَاعَةَ ۚ
وَعَلَى ٱلْمَوْلُودِ لَهُۥ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۚ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا ۚ
لَا تُضَآرَّ وَٰلِدَةٌۢ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَّهُۥ بِوَلَدِهِۦ ۚ وَعَلَى ٱلْوَارِثِ مِثْلُ ذَٰلِكَ ۗ فَإِنْ
أَرَادَا فِصَالًا عَن تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ۗ وَإِنْ أَرَدتُّمْ أَن
تَسْتَرْضِعُوٓا۟ أَوْلَٰدَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُم مَّآ ءَاتَيْتُم بِٱلْمَعْرُوفِ ۗ وَٱتَّقُوا۟
ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

233. Mamele să-și alăpteze copiii doi ani întregi, pentru cel care dorește să desăvârșească alăptarea. Tatălui copilului îi revine asigurarea hranei și a îmbrăcămintei lor, potrivit cu ceea ce este drept. Niciun suflet nu este împovărat peste puterea sa. Nicio mamă să nu fie vătămată din pricina copilului ei și niciun tată din pricina copilului său. Moștenitorului îi revine același lucru. Dacă amândoi doresc înțărcarea prin învoială și consultare, nu este niciun păcat asupra lor. Iar dacă doriți să căutați doici pentru copiii voștri, nu este niciun

păcat asupra voastră, dacă plătiți potrivit cu ceea ce este drept. Temeți-vă de Allah și să știți că Allah vede deplin ceea ce faceți.

Acesta este un enunț cu sens de poruncă, prezentată ca un lucru stabilit care nu mai are nevoie de o poruncă expresă: mamele „să-și alăpteze copiii doi ani". Fiindcă expresia „un an" poate desemna atât anul întreg, cât și cea mai mare parte a lui, Allah a spus: „doi ani întregi, pentru cel care dorește să desăvârșească alăptarea".

După împlinirea celor doi ani, alăptarea copilului este completă, iar laptele primit după aceea este asemenea celorlalte alimente. De aceea alăptarea de după doi ani nu mai produce interdicția de căsătorie datorată rudeniei prin alăptare.

Din acest text și din cuvintele lui Allah: „Purtarea și înțărcarea lui sunt treizeci de luni" (al-Ahqaf, 46:15) se înțelege că durata minimă a sarcinii este de șase luni și că un copil poate trăi dacă se naște după această perioadă.

„Tatălui copilului" - adică tatălui - „îi revine asigurarea hranei și a îmbrăcămintei lor, potrivit cu ceea ce este drept." Aceasta cuprinde atât situația în care femeia se află încă în căsătoria lui, cât și situația în care este divorțată. Tatăl trebuie să-i asigure hrana, întreținerea și îmbrăcămintea, acestea reprezentând plata alăptării. Dacă femeia este încă soția lui, nu i se datorează pentru alăptare o plată separată de întreținere și îmbrăcăminte.

Fiecare este tratat potrivit stării sale. De aceea spune: „Niciun suflet nu este împovărat peste puterea sa." Săracul nu este obligat la cheltuiala bogatului, iar cel care nu are nimic nu este obligat să cheltuiască până când dobândește mijloace.

„Nicio mamă să nu fie vătămată din pricina copilului ei": nu este îngăduit ca mama să fie împiedicată să alăpteze ori să nu i se ofere întreținerea, îmbrăcămintea sau plata care i se cuvin. „Și niciun tată din pricina copilului său": mama nu are voie să refuze alăptarea cu intenția de a-l vătăma, să ceară mai mult decât ceea ce i se cuvine ori să folosească alte mijloace de vătămare.

Expresia „tatăl copilului" arată că pruncul este atribuit tatălui, fiindcă îi este dăruit lui și face parte din câștigul său. De aceea tatăl poate lua din averea copilului, fie că acesta consimte, fie că nu, spre deosebire de mamă.

„Moștenitorului îi revine același lucru": dacă tatăl lipsește și copilul nu are avere, moștenitorului copilului îi revine, asemenea tatălui, obligația de a asigura întreținerea și îmbrăcămintea femeii care alăptează. Aceasta dovedește obligativitatea întreținerii rudelor lipsite de mijloace de către ruda înstărită care le-ar moșteni.

„Dacă amândoi", adică părinții, „doresc înțărcarea" copilului înainte de doi ani, „prin învoială" reciprocă „și consultare" asupra faptului dacă aceasta este ori

nu în folosul copilului, atunci, dacă amândoi consimt și există un folos, „nu este niciun păcat asupra lor”. Din sensul versetului rezultă că înțărcarea nu este îngăduită dacă numai unul consimte ori dacă nu este în folosul copilului.

„Iar dacă doriți să căutați doici pentru copiii voștri”, altele decât mamele lor, fără intenția de vătămare, „nu este niciun păcat asupra voastră, dacă plătiți potrivit cu ceea ce este drept”, adică dacă le dați doicilor plata cuvenită. „Allah vede deplin ceea ce faceți” și vă va răsplăti pentru aceasta cu bine ori rău.

Versetul 234

وَٱلَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَٰجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا ۖ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِىٓ أَنفُسِهِنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٣٤﴾

234. Aceia dintre voi care mor și lasă în urmă soții: acestea să aștepte, în privința lor, patru luni și zece zile. După ce își încheie perioada de așteptare, nu este niciun păcat asupra voastră pentru ceea ce fac ele cu ele însele, potrivit cu ceea ce este drept. Allah este pe deplin Cunoscător al celor pe care le faceți.

Când soțul moare, soția lui trebuie să aștepte patru luni și zece zile. Înțelepciunea este ca sarcina să poată deveni vădită în cele patru luni și fătul să înceapă să se miște la începutul lunii a cincea. Din această hotărâre generală sunt exceptate femeile însărcinate, a căror 'iddah se încheie la naștere. De asemenea, perioada sclavei este jumătate din perioada femeii libere: două luni și cinci zile.

„După ce își încheie perioada de așteptare, nu este niciun păcat asupra voastră pentru ceea ce fac ele cu ele însele”, revenind la podoabă și parfum, „potrivit cu ceea ce este drept”, adică într-un fel care nu este interzis și nici nerecomandat.

Aceasta dovedește obligativitatea doliului pe durata 'iddah pentru femeia al cărei soț a murit, spre deosebire de celelalte femei divorțate ori despărțite. Învățații sunt în consens asupra acestui lucru. „Allah este pe deplin Cunoscător al celor pe care le faceți”: El cunoaște faptele voastre vădite și ascunse, limpezi și tainice, și vă va răsplăti pentru ele.

Adresarea către tutori prin cuvintele: „nu este niciun păcat asupra voastră pentru ceea ce fac ele cu ele însele” arată că tutorele veghează asupra femeii, o oprește de la ceea ce nu-i este îngăduit să facă și o obligă la ceea ce îi este obligatoriu. Lui îi revine această îndatorire.

Versetul 235

ج
وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِۦ مِنْ خِطْبَةِ ٱلنِّسَآءِ أَوْ أَكْنَنتُمْ فِىٓ أَنفُسِكُمْ
عَلِمَ ٱللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلَٰكِن لَّا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّآ أَن تَقُولُوا۟ قَوْلًا
مَّعْرُوفًا ۖ وَلَا تَعْزِمُوا۟ عُقْدَةَ ٱلنِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ ٱلْكِتَٰبُ أَجَلَهُۥ ۚ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ
يَعْلَمُ مَا فِىٓ أَنفُسِكُمْ فَٱحْذَرُوهُ ۚ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٥﴾

235. Nu este niciun păcat asupra voastră pentru aluzia prin care cereți în căsătorie aceste femei ori pentru ceea ce ascundeți în sufletele voastre. Allah știe că vă veți gândi la ele. Dar nu le faceți promisiuni în taină, ci rostiți numai cuvinte cuviincioase. Nu hotărâți încheierea căsătoriei până când perioada prescrisă nu ajunge la sfârșit. Să știți că Allah cunoaște ceea ce se află în sufletele voastre, așa că feriți-vă de El. Și să știți că Allah este Iertător, Blând.

Aceasta este hotărârea privitoare la femeia aflată în 'iddah după moartea soțului ori la femeia despărțită printr-un divorț irevocabil în timpul vieții soțului. Unui alt bărbat decât cel de care ea s-a despărțit îi este interzis să-i facă o cerere directă în căsătorie. Acesta este sensul cuvintelor: „Dar nu le faceți promisiuni în taină."

În schimb, Allah a arătat că aluzia nu este un păcat. Deosebirea este că cererea directă nu poate însemna altceva decât căsătoria; de aceea este interzisă, pentru ca femeia să nu grăbească și să nu mintă cu privire la încheierea perioadei sale de așteptare din dorința de a se căsători. Aici se află dovada interzicerii mijloacelor care duc la lucrul oprit și a respectării dreptului primului soț, prin faptul că ea nu își ia angajamente de căsătorie față de altul pe durata 'iddah.

Aluzia poate însemna atât căsătoria, cât și altceva, de aceea este îngăduită în cazul femeii despărțite irevocabil. Bărbatul îi poate spune, de pildă: „Doresc să mă căsătoresc" ori „Mi-ar plăcea să-mi ceri părerea după încheierea perioadei tale de așteptare" și alte cuvinte asemănătoare. Aceasta este îngăduită fiindcă nu are limpezimea cererii directe, iar sufletele au o înclinație puternică spre un asemenea lucru.

Este îngăduit și ca omul să păstreze în sine intenția de a se căsători cu femeia aflată în 'iddah după încheierea perioadei ei. De aceea spune: „ori pentru ceea ce ascundeți în sufletele voastre. Allah știe că vă veți gândi la ele." Toate aceste amănunte privesc cele care precedă contractul. Contractul de căsătorie însuși nu este îngăduit „până când perioada prescrisă nu ajunge la sfârșit", adică până când 'iddah se încheie.

„Să știți că Allah cunoaște ceea ce se află în sufletele voastre”, adică: intenționați binele și nu intenționați răul, din teama de pedeapsa Sa și nădăjduind răsplata Sa. Să știți că Allah este Iertător față de cel de la care au pornit păcate, apoi s-a căit de ele și s-a întors la Domnul său, și este Blând, deoarece nu Se grăbește să-i pedepsească pe cei neascultători pentru neascultarea lor, deși are putere deplină asupra lor.

Versetul 236

لَّا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا۟ لَهُنَّ فَرِيضَةً ۖ وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى ٱلْمُوسِعِ قَدَرُهُۥ وَعَلَى ٱلْمُقْتِرِ قَدَرُهُۥ مَتَٰعًۢا بِٱلْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا عَلَى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٦﴾

236. Nu este niciun păcat asupra voastră dacă divorțați de femei înainte să le fi atins ori să le fi stabilit o zestre. Dar dăruiți-le ceva: cel înstărit potrivit mijloacelor sale, iar cel lipsit potrivit mijloacelor sale, un dar potrivit cu ceea ce este drept. Aceasta este o îndatorire asupra celor care fac bine.

Adică: nu este niciun păcat asupra voastră, o, soți, dacă divorțați de femei înainte de consumarea căsătoriei și înainte de stabilirea zestrei. Chiar dacă aceasta le frânge sufletul, vătămarea este compensată prin darul de despărțire. De aceea trebuie să le oferiți ceva din avere, ca alinare pentru inimile lor: cel înstărit potrivit mijloacelor sale, iar cel aflat în strâmtorare potrivit mijloacelor sale.

Mărimea darului se stabilește potrivit obiceiului recunoscut și diferă după împrejurări. De aceea Allah spune: „un dar potrivit cu ceea ce este drept”. Acest dar este un drept al femeilor, a cărui respectare este obligatorie pentru cei care fac bine; aceștia nu au voie să le nedreptățească. După ce le-au făcut să își îndrepte gândul spre căsătorie, să o dorească și să-și lege inimile de ea, iar apoi nu le-au oferit ceea ce își doreau, li se cuvine în schimb acest dar.

Cât de frumoasă este această hotărâre divină și cât de limpede arată înțelepciunea și îndurarea Legiuitorului! Cine este mai bun decât Allah în judecată pentru un popor care are certitudine? Aceasta este hotărârea privitoare la femeile divorțate înainte de consumarea căsătoriei și înainte de stabilirea zestrei. Apoi Allah menționează hotărârea privitoare la cele cărora zestrea le fusese stabilită.

Versetul 237

وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّآ أَن يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوَاْ ٱلَّذِى بِيَدِهِۦ عُقْدَةُ ٱلنِّكَاحِ وَأَن تَعْفُوٓاْ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَلَا تَنسَوُاْ ٱلْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ ٱللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٧﴾

237. Dacă divorțați de ele înainte să le fi atins, după ce le-ați stabilit o zestre, atunci lor li se cuvine jumătate din ceea ce ați stabilit, afară numai dacă ele renunță ori renunță cel în mâna căruia se află legătura căsătoriei. Iar să renunțați este mai aproape de evlavie. Nu uitați bunăvoința dintre voi. Cu adevărat, Allah vede deplin ceea ce faceți.

Adică: dacă divorțați de femei înainte de consumarea căsătoriei, după ce ați stabilit zestrea, femeii divorțate îi revine jumătate din zestrea stabilită, iar vouă vă revine cealaltă jumătate. Aceasta este îndatorirea, dacă nu intervine iertarea și renunțarea benevolă: femeia poate renunța în favoarea soțului la jumătatea care i se cuvine, dacă are capacitatea legală să facă aceasta.

Ori poate renunța „cel în mâna căruia se află legătura căsătoriei". Potrivit opiniei corecte, acesta este soțul, fiindcă el are în mână desfacerea legăturii căsătoriei, iar tutorele nu poate renunța la un drept dobândit de femeie, deoarece nu este nici titularul acelui drept, nici împuternicitul ei. S-a spus și că acesta este tatăl, iar formularea versetului indică această opinie.[29]

Apoi Allah îndeamnă la iertare și arată că acela care renunță este mai aproape de evlavie, fiindcă aceasta este o facere de bine care aduce alinare sufletului. Omul nu trebuie să se lipsească pe sine de binefacere și de ceea ce este drept și nici să uite bunăvoința, care este treapta cea mai înaltă a purtării dintre oameni.

Purtarea oamenilor unii față de alții are două trepte. Prima este dreptatea și echitatea obligatorie: să iei ceea ce ți se cuvine și să dai ceea ce datorezi. A doua este bunăvoința și binefacerea: să oferi ceea ce nu îți este obligatoriu, să fii îngăduitor cu privire la drepturile tale și să treci peste nemulțumirile din suflet. Omul nu trebuie să uite această treaptă, chiar dacă o împlinește numai uneori, mai ales față de cel cu care are legături și conviețuiește. Allah îi răsplătește pe binefăcători prin har și dărnicie. De aceea spune: „Cu adevărat, Allah vede deplin ceea ce faceți."

[29] Într-o însemnare ulterioară, autorul precizează: „Aceasta este potrivit cu ceea ce mi s-a părut la vremea când am scris acest loc. Apoi mi-a devenit limpede că opinia potrivit căreia cel în mâna căruia se află legătura căsătoriei este tutorele cel mai apropiat, adică tatăl, este cea mai corectă, fiind susținută de formulare și de sens, așa cum este evident celui care cugetă."

Versetele 238 la 239

حَٰفِظُواْ عَلَى ٱلصَّلَوَٰتِ وَٱلصَّلَوٰةِ ٱلۡوُسۡطَىٰ وَقُومُواْ لِلَّهِ قَٰنِتِينَ ﴿٢٣٨﴾

238. Păziți cu grijă rugăciunile și, mai ales, rugăciunea de mijloc; și stați înaintea lui Allah cu supunere.

فَإِنۡ خِفۡتُمۡ فَرِجَالًا أَوۡ رُكۡبَانٗاۖ فَإِذَآ أَمِنتُمۡ فَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمۡ تَكُونُواْ تَعۡلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾

239. Iar dacă vă temeți, rugați-vă mergând pe jos ori călare. Când sunteți din nou în siguranță, pomeniți-L pe Allah așa cum v-a învățat ceea ce nu știați.

Allah Preaînaltul poruncește păzirea tuturor rugăciunilor și, în mod deosebit, a rugăciunii de mijloc, care este rugăciunea de 'asr. Păzirea rugăciunilor înseamnă împlinirea lor la timpul lor, respectând toate condițiile și toți stâlpii lor, cu smerenie și cu toate celelalte lucruri obligatorii și recomandate care le aparțin. Prin păzirea rugăciunilor se dobândește păzirea celorlalte acte de adorare și se întărește oprirea de la faptele rușinoase și de la rău, mai ales când rugăciunile sunt împlinite așa cum a poruncit Allah.

Cuvintele: „și stați înaintea lui Allah cu supunere” înseamnă: umili, sinceri și smeriți. Qunut înseamnă stăruință în ascultare împreună cu smerenia.

În cuvintele: „Iar dacă vă temeți”, lucrul de care omul se teme nu este numit, pentru ca sensul să cuprindă teama de dușman, de animale sălbatice și de pierderea unui lucru a cărui pierdere i-ar aduce vătămare. Atunci rugați-vă mergând pe jos ori călare pe cai, pe cămile ori pe alte mijloace de călărie. În această stare nu este obligatorie îndreptarea spre qiblah. Aceasta este forma rugăciunii celui scuzat din cauza fricii.

Când siguranța revine, omul împlinește rugăciunea în forma ei deplină. În cuvintele: „Când sunteți din nou în siguranță, pomeniți-L pe Allah” intră desăvârșirea rugăciunilor, precum și înmulțirea pomenirii lui Allah, ca mulțumire pentru binecuvântarea siguranței și pentru binecuvântarea învățăturii în care se află fericirea robului.

Versetul arată virtutea științei. Celui pe care Allah l-a învățat ceea ce nu știa se cuvine să înmulțească pomenirea lui Allah. El sugerează și că înmulțirea pomenirii Sale este o cauză pentru dobândirea altor cunoștințe, fiindcă mulțumirea este legată de sporire.

Versetul 240

وَٱلَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَٰجًا وَصِيَّةً لِّأَزْوَٰجِهِم مَّتَٰعًا إِلَى ٱلْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِى مَا فَعَلْنَ فِىٓ أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾

240. Cât despre aceia dintre voi care mor și lasă în urmă soții, se rânduiește pentru soțiile lor întreținere timp de un an, fără să fie scoase din case. Iar dacă ele ies, nu este niciun păcat asupra voastră pentru ceea ce fac cu ele însele potrivit cu ceea ce este drept. Allah este Atotputernic, Preaînțelept.

Mulți exegeți au considerat că acest verset nobil a fost abrogat de cel aflat înaintea lui: „Aceia dintre voi care mor și lasă în urmă soții: acestea să aștepte, în privința lor, patru luni și zece zile." Potrivit acestei opinii, soția trebuia mai întâi să aștepte un an întreg, apoi această perioadă a fost înlocuită cu patru luni și zece zile. Ei explică faptul că versetul abrogator se află înaintea celuilalt prin aceea că îl precedă în așezarea textului, nu în revelare, deoarece textul abrogator trebuie să fie ulterior celui abrogat. Însă această opinie nu are dovadă.

Cel care cugetă asupra celor două versete înțelege că cealaltă opinie este cea corectă: primul verset îi impune femeii să aștepte patru luni și zece zile, pe când acest verset este o îndrumare adresată familiei celui decedat să o lase pe soția lui să rămână la ei un an întreg, ca alinare pentru ea și ca binefacere față de cel mort. De aceea spune: „se rânduiește pentru soțiile lor", adică aceasta este o îndrumare din partea lui Allah pentru familia celui decedat să se poarte bine cu soția lui, să-i asigure întreținerea și să nu o scoată din casă. Dacă dorește, ea rămâne și beneficiază de ceea ce i-a fost rânduit; dacă dorește să plece, nu este niciun păcat asupra ei.

De aceea spune: „Iar dacă ele ies, nu este niciun păcat asupra voastră pentru ceea ce fac cu ele însele", precum împodobirea și îmbrăcarea. Condiția este însă ca ele să procedeze potrivit cu ceea ce este drept, fără a depăși limitele religiei și ale bunei-cuviințe. Versetul se încheie cu aceste două Nume mărețe, care arată desăvârșirea puterii și a înțelepciunii Sale: aceste rânduieli provin din puterea Sa și dovedesc desăvârșirea înțelepciunii Sale, fiindcă El le-a așezat la locurile care li se cuvin.

Versetele 241 la 242

وَلِلْمُطَلَّقَٰتِ مَتَٰعٌۢ بِٱلْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا عَلَى ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾

241. Femeilor divorțate li se cuvine un dar potrivit cu ceea ce este drept, ca o îndatorire asupra celor evlavioși.

كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمْ ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾

242. Astfel vă lămurește Allah semnele Sale, pentru ca voi să înțelegeți.

După ce, în versetul anterior, a arătat întreținerea femeii despărțite de soț prin moartea lui, aici Allah menționează că fiecare femeie divorțată are dreptul să primească de la soțul ei un dar potrivit cu starea lui și a ei. Acesta este un drept pe care îl împlinesc cei evlavioși. Oferirea lui face parte dintre însușirile evlaviei, fie obligatorii, fie recomandate. Dacă femeii nu i-a fost stabilită o zestre și el divorțează de ea înainte de consumarea căsătoriei, s-a arătat mai înainte că este dator să-i ofere un dar potrivit cu belșugul ori lipsurile sale. Dacă zestrea îi fusese stabilită, iar divorțul are loc tot înainte de consumarea căsătoriei, darul ei este jumătate din zestrea stabilită. Dacă mariajul a fost consumat, darul de despărțire este recomandat, potrivit opiniei majorității învățaților.

Unii învățați l-au considerat obligatoriu, aducând ca dovadă cuvintele: „ca o îndatorire asupra celor evlavioși”. Un drept implică, în principiu, obligația de a-l împlini, cu atât mai mult cu cât Allah l-a legat de cei evlavioși, iar temelia evlaviei este obligatorie.

După ce Allah a lămurit aceste rânduieli mărețe dintre soți, El a lăudat rânduielile Sale, explicarea și limpezirea lor și potrivirea lor cu mințile sănătoase. Scopul explicării lor pentru robi este ca ei să înțeleagă ceea ce El le-a lămurit, să rețină aceste rânduieli, să le priceapă și să le pună în practică. Aceasta face parte din înțelegerea lor deplină.

Versetele 243 la 245

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ خَرَجُواْ مِن دِيَـٰرِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ ٱلْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ ٱللَّهُ مُوتُواْ ثُمَّ أَحْيَـٰهُمْ إِنَّ ٱللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى ٱلنَّاسِ وَلَـٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾

243. Nu i-ai văzut pe aceia care au ieșit din casele lor cu miile, temându-se de moarte? Allah le-a spus: „Muriți!", apoi i-a readus la viață. Cu adevărat, Allah este plin de har față de oameni, dar cei mai mulți oameni nu sunt mulțumitori.

وَقَـٰتِلُواْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾

244. Luptați pe calea lui Allah și să știți că Allah este Atoateauzitor, Atotștiutor.

مَّن ذَا ٱلَّذِى يُقْرِضُ ٱللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَـٰعِفَهُۥ لَهُۥٓ أَضْعَافًا كَثِيرَةً ۚ وَٱللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُۜطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

245. Cine este acela care Îi dă lui Allah un împrumut bun, pentru ca El să-l înmulțească de multe ori? Allah restrânge și dăruiește din belșug, iar la El veți fi întorși.

Adică: nu ai auzit istorisirea uimitoare a celor dintre fiii lui Israel peste care a venit molima în ținuturile lor? Ei au părăsit casele cu miile, fugind de moarte, însă fuga nu i-a izbăvit de ceea ce se temeau și precauția nu le-a folosit. Allah a făcut să li se întâmple contrariul a ceea ce urmăreau și i-a făcut să moară până la ultimul.

Apoi Allah le-a dăruit din nou viața, fie prin rugăciunea unui profet, așa cum au spus mulți exegeți, fie prin altă cauză. Aceasta a fost din harul și bunătatea Sa, iar binefacerea Sa față de oameni nu încetează. Ei trebuie să recunoască binecuvântările lui Allah, să le mărturisească și să le folosească în lucrurile care Îi aduc mulțumirea. Cu toate acestea, cei mai mulți oameni nu își împlinesc datoria de recunoștință.

Povestirea cuprinde dovada că Allah are putere asupra tuturor lucrurilor și un semn perceptibil al învierii. Istorisirea era cunoscută și transmisă prin numeroase căi printre fiii lui Israel și printre cei care aveau legături cu ei. De aceea Allah a prezentat-o ca pe un fapt deja cunoscut celor cărora li Se adresa. Este posibil ca acei oameni să fi părăsit casele de teama dușmanilor și din lipsa curajului de a-i

înfrunta. Această interpretare este susținută de faptul că Allah menționează apoi porunca luptei și arată că fiii lui Israel fuseseră alungați din casele lor și despărțiți de copiii lor. Potrivit ambelor interpretări, povestirea îndeamnă la jihad și avertizează împotriva retragerii de la el, arătând că aceasta nu îl ferește pe om de moarte: „Spune: Chiar dacă ați fi rămas în casele voastre, cei cărora le fusese scrisă uciderea ar fi ieșit la locurile unde aveau să cadă” (Al 'Imran, 3:154).

Allah a unit porunca luptei pe calea Sa cu porunca cheltuirii averii, deoarece jihadul nu se împlinește decât prin amândouă. El îndeamnă la sinceritate, astfel încât robul să lupte pentru înălțarea Cuvântului lui Allah. Allah este „Atoateauzitor” al cuvintelor, chiar dacă sunt rostite în taină, și „Atotștiutor” al intențiilor bune și al celor potrivnice lor pe care le cuprind inimile. Pe lângă aceasta, când cel care luptă pe calea Sa știe că Allah este Atoateauzitor și Atotștiutor, greutățile i se ușurează. El știe că Allah vede ceea ce îndură cei care suferă pentru El și că îi va sprijini negreșit cu ajutorul și bunătatea Sa.

Cugetă la acest îndemn blând de a cheltui: cel care cheltuiește Îi dă un împrumut lui Allah, Cel fără lipsuri și Generos, Care i-a făgăduit înmulțirea lui de multe ori. Allah Preaînaltul spune: „Pilda celor care își cheltuiesc averile pe calea lui Allah este asemenea unui grăunte care a făcut să crească șapte spice, iar în fiecare spic sunt o sută de grăunțe. Allah înmulțește pentru cine voiește. Allah este Atotcuprinzător, Atotștiutor” (al-Baqarah, 2:261).

Fiindcă cea mai mare piedică în calea cheltuirii este teama de sărăcie, Allah arată că bogăția și sărăcia sunt în Mâna Sa: El restrânge mijloacele celui pe care îl voiește și le lărgește pentru cel pe care îl voiește. Cel care dorește să cheltuiască să nu se oprească din pricina fricii de sărăcie și să nu creadă că darul său se pierde. Toți robii se vor întoarce la Allah, iar cei care cheltuiesc și cei care făptuiesc binele vor găsi la El răsplata lor păstrată, tocmai când vor avea cea mai mare nevoie de ea. Bucuria pe care le-o va aduce atunci este prea mare pentru a fi descrisă. Prin „împrumut bun” se înțelege cel care întrunește toate însușirile binelui: intenția dreaptă, oferirea cu voie bună, cheltuirea acolo unde se cuvine și lipsa oricărui reproș, a oricărei vătămări ori a vreunui lucru care i-ar anula sau micșora răsplata.

Versetele 246 la 248

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلْمَلَإِ مِنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ مِنۢ بَعْدِ مُوسَىٰٓ إِذْ قَالُوا۟ لِنَبِىٍّ لَّهُمُ ٱبْعَثْ لَنَا
مَلِكًا نُّقَٰتِلْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ۖ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِن كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلْقِتَالُ أَلَّا تُقَٰتِلُوا۟ ۖ
قَالُوا۟ وَمَا لَنَآ أَلَّا نُقَٰتِلَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِن دِيَٰرِنَا وَأَبْنَآئِنَا ۖ فَلَمَّا
كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقِتَالُ تَوَلَّوْا۟ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٤٦﴾

246. Nu i-ai văzut pe căpeteniile fiilor lui Israel de după Musa, când i-au spus unui profet al lor: „Ridică pentru noi un rege, ca să luptăm pe calea lui Allah.” El a spus: „S-ar putea ca, dacă lupta va fi prescrisă pentru voi, să nu luptați?” Ei au spus: „De ce să nu luptăm pe calea lui Allah, când am fost scoși din casele noastre și despărțiți de copiii noștri?” Dar când lupta le-a fost prescrisă, ei s-au întors, în afară de puțini dintre ei. Allah îi cunoaște deplin pe cei nedrepți.

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ ٱللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا ۚ قَالُوٓا۟ أَنَّىٰ يَكُونُ لَهُ ٱلْمُلْكُ
عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِٱلْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِّنَ ٱلْمَالِ ۚ قَالَ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصْطَفَىٰهُ
عَلَيْكُمْ وَزَادَهُۥ بَسْطَةً فِى ٱلْعِلْمِ وَٱلْجِسْمِ ۖ وَٱللَّهُ يُؤْتِى مُلْكَهُۥ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ
وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾

247. Profetul lor le-a spus: „Allah l-a ridicat pentru voi pe Talut ca rege.” Ei au spus: „Cum să aibă el domnia asupra noastră, când noi suntem mai îndreptățiți la domnie decât el și lui nu i-a fost dat belșug de avere?” El a spus: „Allah l-a ales deasupra voastră și i-a dat din belșug în știință și în putere trupească. Allah dăruiește domnia Sa cui voiește. Allah este Atotcuprinzător, Atotștiutor.”

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ ءَايَةَ مُلْكِهِۦٓ أَن يَأْتِيَكُمُ ٱلتَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ
وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ ءَالُ مُوسَىٰ وَءَالُ هَٰرُونَ تَحْمِلُهُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لَّكُمْ
إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

248. Profetul lor le-a spus: „Semnul domniei lui este că va veni la voi Chivotul, în care se află liniște de la Domnul vostru și rămășițe din ceea ce au lăsat familia lui Musa și familia lui Harun, purtat de îngeri. În aceasta se află un semn pentru voi, dacă sunteți credincioși.”

Allah relatează această istorisire comunității pentru ca membrii ei să ia aminte și să fie încurajați spre jihad, fără să se dea înapoi de la el. Statornicia aduce urmări vrednice de laudă în această lume și în Viața de Apoi, iar cei care se retrag le pierd pe amândouă.

Oamenii de seamă dintre fiii lui Israel, al căror cuvânt avea greutate, s-au sfătuit în privința jihadului și au hotărât să-i ceară profetului lor să le numească un rege sub a cărui conducere să se unească și prin care cearta să înceteze. Ei au spus că doresc ascultare deplină și lupta efectivă. Profetul s-a temut că vor cere un lucru pe care nu-l vor împlini. Ei i-au răspuns cu hotărâre că vor lupta, fiindcă fuseseră scoși din case și despărțiți de copii, iar situația îi obligă la aceasta. Când porunca a fost dată, cei mai mulți au dat înapoi de la angajamentul lor.

Ei au cerut ca regele să fie ales prin profetul lor. Allah l-a ales pe Talut, însă ei au obiectat că nu era cel mai bogat și nici din familiile pe care le socoteau mai vrednice. Profetul le-a răspuns că Allah l-a ales și i-a dat cele două însușiri prin care se dobândesc curajul și izbânda: știința conducerii și puterea trupului. Domnia nu se măsoară prin belșugul averii și nici nu este moștenită numai în anumite familii; Allah dăruiește domnia cui voiește.

Acel profet nobil nu s-a mulțumit să-i convingă arătându-le competența lui Talut și faptul că el întrunea însușirile necesare, ci le-a oferit și un semn: „Semnul domniei lui este că va veni la voi Chivotul, în care se află liniște de la Domnul vostru și rămășițe din ceea ce au lăsat familia lui Musa și familia lui Harun.” Dușmanii puseseră stăpânire pe acel Chivot. Oamenilor nu le fuseseră de ajuns calitățile personale ale lui Talut și nici numirea sa de către Allah prin cuvintele profetului lor, până când acestea nu au fost întărite de acea minune. De aceea el a spus: „În aceasta se află un semn pentru voi, dacă sunteți credincioși.” Atunci ei s-au supus și au ascultat. Talut a preluat conducerea, i-a adunat și i-a rânduit în oaste, apoi a pornit cu ei să-și înfrunte dușmanii.

Versetele 249 la 252

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِٱلْجُنُودِ قَالَ إِنَّ ٱللَّهَ مُبْتَلِيكُم بِنَهَرٍ فَمَن شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّى وَمَن لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُۥ مِنِّىٓ إِلَّا مَنِ ٱغْتَرَفَ غُرْفَةًۢ بِيَدِهِۦ فَشَرِبُوا۟ مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُۥ هُوَ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ قَالُوا۟ لَا طَاقَةَ لَنَا ٱلْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِۦ قَالَ ٱلَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَٰقُوا۟ ٱللَّهِ كَم مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةًۢ بِإِذْنِ ٱللَّهِ وَٱللَّهُ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٢٤٩﴾

249. Când Talut a pornit cu oștile, a spus: „Allah vă va încerca printr-un râu. Cel care bea din el nu este dintre ai mei, iar cel care nu gustă din el este dintre ai mei, în afara celui care ia o mână de apă.” Dar ei au băut din el, în afară de puțini dintre ei. Când el și cei care credeau împreună cu el au trecut râul, ei au spus: „Astăzi nu avem putere împotriva lui Jalut și a oștilor sale.” Cei care aveau certitudinea că Îl vor întâlni pe Allah au spus: „De câte ori o ceată mică a biruit o ceată numeroasă, cu îngăduința lui Allah!” Allah este cu cei statornici.

وَلَمَّا بَرَزُوا۟ لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِۦ قَالُوا۟ رَبَّنَآ أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَٱنصُرْنَا عَلَى ٱلْقَوْمِ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٥٠﴾

250. Când au ieșit înaintea lui Jalut și a oștilor sale, ei au spus: „Domnul nostru, revarsă asupra noastră statornicie, întărește-ne pașii și dăruiește-ne biruința asupra poporului necredincios.”

فَهَزَمُوهُم بِإِذْنِ ٱللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُۥدُ جَالُوتَ وَءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ وَٱلْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُۥ مِمَّا يَشَآءُ وَلَوْلَا دَفْعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ ٱلْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٥١﴾

251. Astfel i-au înfrânt cu îngăduința lui Allah, iar Dawud l-a ucis pe Jalut. Allah i-a dăruit domnia și înțelepciunea și l-a învățat din ceea ce a voit. Dacă Allah nu i-ar opri pe unii oameni prin alții, pământul s-ar umple de stricăciune. Dar Allah este plin de har față de toate lumile.

ج

تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِٱلْحَقِّ ۚ وَإِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

252. Acestea sunt semnele lui Allah, pe care ți le recităm întru adevăr. Cu adevărat, tu ești dintre Mesageri.

Talut a văzut în oaste lipsa de hotărâre și neputință și a înțeles că ea avea nevoie de o încercare prin care cel statornic să se deosebească de cel care se retrage. El le-a spus că Allah îi va încerca printr-un râu pe lângă care urmau să treacă într-un moment în care aveau nevoie de apă. Cel care bea din el nu avea să se mai numere printre oamenii săi, fiindcă aceasta era dovada lipsei lui de răbdare; iar cel care nu gustă din el se numără printre oamenii săi, fiindcă răbdarea și ascultarea lui erau dovedite. Era îngăduit să ia doar o mână de apă.

Cei mai mulți au băut și s-au retras. Când Talut și cei care credeau împreună cu el au trecut râul, unii au spus: „Astăzi nu avem putere împotriva lui Jalut și a oștilor sale." Dacă acestea au fost cuvintele celor care se retrăseseră, ele erau o justificare a retragerii lor; iar dacă au fost cuvintele celor care trecuseră, ele arătau că își socoteau puterile prea slabe. Oamenii credinței depline i-au încurajat: „De câte ori o ceată mică a biruit o ceată numeroasă, cu îngăduința lui Allah! Allah este cu cei statornici", prin ajutorul, sprijinul și biruința Sa. Astfel ei au rămas statornici în luptă împotriva lui Jalut și a oștilor lui.

Dawud l-a ucis pe Jalut, iar prin aceasta li s-au dăruit izbânda și biruința asupra dușmanului. Allah i-a dăruit lui Dawud domnia și înțelepciunea, adică profeția, științele folositoare, judecată înțeleaptă și vorbirea hotărâtoare. Apoi Allah a arătat folosul jihadului: dacă nu i-ar opri pe necredincioși, pe desfrânați și pe oamenii răului prin credincioși, pământul s-ar umple de stricăciune. Din bunătatea Sa față de credincioși, Allah îi apără pe ei și religia lor prin Legea și puterea Sa.

Când Allah i-a lămurit Mesagerului Său această istorisire, a spus: „Acestea sunt semnele lui Allah, pe care ți le recităm întru adevăr. Cu adevărat, tu ești dintre Mesageri." Relatarea istoriei națiunilor trecute, a profeților, a urmașilor și a dușmanilor lor se numără printre dovezile misiunii sale, fiindcă el nu ar fi cunoscut-o dacă Allah nu i-ar fi vestit-o.

Istorisirea cuprinde multe învățături. Printre ele se află virtutea jihadului, foloasele și roadele lui, precum și faptul că el este singurul mijloc de păstrare a religiei, a ținuturilor, a trupurilor și a averilor. Chiar dacă luptătorii întâmpină greutăți, urmările lor sunt bune, iar cei care se retrag, chiar dacă se odihnesc puțin, vor trudi multă vreme.

Ea arată că pentru conducere trebuie ales cel competent, iar competența se întemeiază pe două lucruri: știința conducerii și administrării și puterea prin care

adevărul este pus în aplicare. Cel care le întrunește pe amândouă este mai îndreptățit decât altul.

Din istorisire se deduce și ceea ce au spus învățații: comandantul unei oștiri trebuie să o cerceteze la plecare și să-i oprească pe oamenii nepotriviți pentru luptă, precum și caii și celelalte animale de călărie nepotrivite. Motivele pot fi slăbiciunea, lipsa de răbdare, răspândirea descurajării ori teama de vătămarea pe care ar aduce-o însoțirea lor. O asemenea prezență nu le-ar aduce oamenilor decât rău.

Când se apropie lupta trebuie întăriți și încurajați luptătorii, îndemnați să fie puternici în credință, să se sprijine pe deplin pe Allah și să aibă încredere în El; trebuie cerute de la Allah statornicia, ajutorul pentru răbdare și biruință asupra dușmanilor.

Hotărârea de a lupta nu este totuna cu realitatea luptei. Omul poate fi hotărât, dar, când confruntarea sosește, hotărârea lui se poate destrăma. De aceea, printre rugile Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - se află: „Îți cer statornicie în ceea ce am de împlinit și hotărâre pe calea cea dreaptă."[30] Cei care au rostit cuvinte ce arătau o hotărâre neclintită s-au retras în cea mai mare parte atunci când a venit timpul. Asemănător este și cuvântul său: „Îți cer mulțumire după hotărâre"[31], fiindcă mulțumirea după împlinirea unei hotărâri neplăcute sufletelor este mulțumirea adevărată.

[30] Relatat de imam Ahmad (4/123), al-Hakim (1/508), at-Tirmidhi (3407) și an-Nasa'i (3/54), cu o formulare apropiată, din hadithul lui Shaddad ibn Aws - Allah să fie mulțumit de el. Al-Hakim l-a declarat autentic potrivit condiției lui Muslim, iar adh-Dhahabi a fost de acord cu el.

[31] Relatat de Ahmad (5/191), al-Hakim (1/516-517) și Ibn as-Sunni în 'Amal al-Yawm wa al-Laylah (47), de la Abu ad-Darda', de la Zayd ibn Thabit. Al-Haythami l-a menționat în Majma' az-Zawa'id (10/113) și a spus: „L-au relatat Ahmad și at-Tabarani; transmițătorii unuia dintre cele două lanțuri ale lui at-Tabarani au fost declarați de încredere. În celelalte lanțuri se află Abu Bakr ibn Abi Maryam, iar el este slab."

Juzul 3

Sura al Baqarah

Sura 2 · Versetele 253 la 286

Versetul 253

تِلْكَ ٱلرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۘ مِّنْهُم مَّن كَلَّمَ ٱللَّهُ ۖ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ
دَرَجَٰتٍ ۚ وَءَاتَيْنَا عِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ ٱلْبَيِّنَٰتِ وَأَيَّدْنَٰهُ بِرُوحِ ٱلْقُدُسِ ۗ وَلَوْ شَآءَ
ٱللَّهُ مَا ٱقْتَتَلَ ٱلَّذِينَ مِنۢ بَعْدِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ وَلَٰكِنِ ٱخْتَلَفُوا۟
فَمِنْهُم مَّنْ ءَامَنَ وَمِنْهُم مَّن كَفَرَ ۚ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا ٱقْتَتَلُوا۟ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَفْعَلُ مَا
يُرِيدُ ﴿٢٥٣﴾

253. Acești Mesageri: pe unii dintre ei i-am favorizat deasupra altora. Printre ei sunt unii cărora Allah le-a vorbit, iar pe alții i-a ridicat în trepte. Lui 'Isa, fiul lui Maryam, i-am dat dovezi limpezi și l-am întărit prin Duhul Sfânt. Dacă Allah ar fi voit, cei de după ei nu s-ar fi luptat între ei după ce le veniseră dovezile limpezi. Însă ei s-au deosebit: unii dintre ei au crezut, iar alții nu au crezut. Dacă Allah ar fi voit, ei nu s-ar fi luptat între ei, însă Allah face ceea ce voiește.

Allah vestește că a deosebit Mesagerii prin virtuți mărețe și însușiri frumoase, potrivit cu ceea ce le-a dăruit din credință desăvârșită, certitudine trainică, purtări înalte, maniere nobile, chemare, învățătură și folos cuprinzător. Pe unii i-a luat drept prieteni apropiați, unora le-a vorbit direct, iar pe unii i-a ridicat cu trepte deasupra făpturilor. Niciun alt om nu poate ajunge la înălțimea virtuților lor.

Lui 'Isa, fiul lui Maryam, i-a dat semne limpezi care dovedeau adevărul misiunii sale: vindeca orbul și leprosul și readucea morții la viață cu îngăduința lui Allah; vorbea oamenilor în leagăn, iar Allah l-a întărit prin Duhul Sfânt, adică prin duhul credinței, astfel încât forța sa lăuntrică a devenit mai mare decât a altora și prin ea a dobândit sprijin. În acest sens, fiecărui credincios i se dăruiește întărire printr-un duh de la Allah, potrivit credinței sale, însă sprijinul dăruit lui 'Isa a fost mai mare decât al altora; de aceea a fost menționat în mod deosebit.

S-a spus și că Duhul Sfânt este aici Jibril, pe care Allah l-a trimis în ajutorul lui 'Isa și ca sprijin pentru el. Însă sensul avut în vedere este cel dintâi.

Allah a arătat desăvârșirea Mesagerilor, virtuțile și darurile deosebite pe care li le-a oferit, precum și faptul că religia lor este una și chemarea lor la bine este una. Aceasta ar fi trebuit să unească toate comunitățile în recunoașterea adevărului adus de ei și în supunerea față de ei, datorită dovezilor limpezi pe care Allah li le-a dăruit, dovezi de felul celor care îi fac pe oameni să creadă. Cei mai mulți s-au abătut însă de la calea dreaptă. Între comunități au apărut neînțelegeri: unii au crezut, iar alții nu au crezut, iar din aceasta au venit lupta, vrăjmășia și ura. Dacă Allah ar fi voit să-i unească în urmarea călăuzirii, ei nu s-ar fi deosebit; și dacă ar fi voit, după deosebire, să nu ajungă la luptă, ei nu s-ar fi luptat. Înțelepciunea Sa a cerut însă ca lucrurile să se desfășoare potrivit acestei rânduieli și cauzelor lor.

Versetul este o dovadă mare că Allah administrează toate cauzele și urmările lor. Dacă voiește, El le împlinește; dacă voiește, le oprește. Toate acestea se supun înțelepciunii Sale. El face ceea ce voiește; voința Lui nu întâmpină nicio piedică, iar hotărârea Lui nu are împotrivitor și nici ajutător.

Versetul 254

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَنفِقُواْ مِمَّا رَزَقۡنَٰكُم مِّن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَ يَوۡمٞ لَّا بَيۡعٞ فِيهِ وَلَا خُلَّةٞ وَلَا شَفَٰعَةٞۗ وَٱلۡكَٰفِرُونَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

254. O, voi cei care credeți! Cheltuiți din ceea ce v-am dăruit, înainte să vină o Zi în care nu va fi nici negoț, nici prietenie apropiată și nici mijlocire. Iar necredincioșii sunt cei nedrepți.

Allah îi îndeamnă pe credincioși să cheltuiască pe toate căile binelui. El a omis obiectul verbului pentru ca porunca să fie generală și le amintește că El este Cel care le-a dăruit mijloacele și le-a revărsat binecuvântări. Nu le poruncește să scoată tot ceea ce se află în mâinile lor, ci numai o parte din ceea ce le-a dăruit. Aceasta îi îndeamnă la cheltuire.

El le vestește și că aceste cheltuieli sunt păstrate la Allah pentru o Zi în care nu vor mai folosi schimburile prin vânzare ori prin alte mijloace, nici darurile și nici mijlocirile. Atunci fiecare se va întreba ce a pregătit pentru viața sa. Toate legăturile prin care oamenii caută folos se vor întrerupe, în afara celor legate de ascultarea lui Allah și de credința în El. În Ziua în care averile și copiii nu vor folosi, va avea folos numai acela care vine la Allah cu o inimă sănătoasă.

„Nici averile voastre, nici copiii voștri nu vă apropie de Noi. Însă cei care cred și săvârșesc fapte drepte vor avea răsplată înmulțită pentru ceea ce au săvârșit și vor fi în siguranță în încăperile înalte” (Saba, 34:37). „Orice bine trimiteți înainte pentru sufletele voastre îl veți găsi la Allah mai bun și cu o răsplată mai mare” (al-Muzzammil, 73:20).

Apoi Allah spune: „Iar necredincioșii sunt cei nedrepți”, fiindcă Allah i-a creat pentru adorarea Sa, le-a dăruit mijloace de trai și sănătate, ca să se ajute de ele în ascultarea Lui. Ei s-au abătut însă de la scopul pentru care au fost creați, I-au asociat parteneri pentru care El nu a pogorât nicio dovadă și au folosit binecuvântările Sale în necredință, fărădelege și neascultare. Nu au lăsat dreptății niciun loc; de aceea nedreptatea deplină le este atribuită lor.

Versetul 255 Ayat al-Kursi

ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْحَىُّ ٱلْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُۥ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لَّهُۥ مَا فِى
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ ۚ يَعْلَمُ مَا
بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ مِّنْ عِلْمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَ ۚ وَسِعَ
كُرْسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ ۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ
ٱلْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

255. Allah - nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El, Cel Viu, Cel care Se susține pe Sine și susține toate. Nici ațipirea, nici somnul nu-L cuprind. Ale Lui sunt cele din ceruri și cele de pe pământ. Cine poate mijloci la El fără îngăduința Sa? El cunoaște ceea ce se află înaintea lor și ceea ce se află în urma lor, iar ei nu cuprind nimic din știința Sa în afară de ceea ce voiește El. Kursi-ul Său cuprinde cerurile și pământul, iar păzirea lor nu-L împovărează. El este Cel Preaînalt, Cel Măreț.

Profetul – pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa – a vestit că acest verset este cel mai măreț dintre versetele Coranului[32]. Aceasta se datorează sensurilor unicității lui Allah, măreției Sale și vastității Însușirilor Creatorului Preaînalt pe care le cuprinde. Allah vestește că El este „Allah”, Cel căruia Îi aparțin toate sensurile dumnezeirii și că numai El merită să fie recunoscut ca divinitate și adorat. Prin urmare, dumnezeirea atribuită altcuiva și adorarea altcuiva sunt false.

[32] Relatat de Muslim (810), din hadithul lui Ubayy ibn Ka'b - Allah să fie mulțumit de el.

El este „Cel Viu”, căruia Îi aparțin toate sensurile vieții desăvârșite, precum auzul, vederea, puterea, voința și celelalte însușiri ale Esenței. Tot astfel, Numele „Al-Qayyum” cuprinde toate însușirile legate de acțiunile Sale: El este Cel care există prin Sine, nu are nevoie de niciuna dintre făpturile Sale și susține toate cele existente. El le-a adus la existență, le păstrează și le dăruiește tot ceea ce le este necesar pentru a exista și a dăinui.

Din desăvârșirea vieții Sale, a existenței Sale prin Sine și a susținerii tuturor lucrurilor decurge faptul că „nici ațipirea”, adică somnolența, „nici somnul nu-L cuprind”. Ațipirea și somnul îi cuprind numai pe cei creați, care sunt atinși de slăbiciune, neputință și vlăguire; ele nu-L cuprind pe Cel căruia Îi aparțin măreția, maiestatea și slava.

El vestește că stăpânește tot ceea ce există în ceruri și pe pământ. Toți sunt robii lui Allah, aflați în stăpânirea Sa, și nimeni nu iese din această stare: „Toți cei din ceruri și de pe pământ vor veni înaintea Celui Preamilostiv ca robi.” El este Stăpânul tuturor stăpânirilor și Lui Îi aparțin însușirile domniei, cârmuirii, autorității și măreției.

Din desăvârșirea stăpânirii Sale decurge faptul că nimeni nu „mijlocește la El fără îngăduința Sa”. Toți cei cu rang înalt și toți mijlocitorii sunt robii Săi, aflați în stăpânirea Sa. Ei nu încep să mijlocească până când El nu le îngăduie: „Spune: Toată mijlocirea Îi aparține lui Allah. A Lui este stăpânirea cerurilor și a pământului.” Allah nu-i îngăduie nimănui să mijlocească decât pentru cel de care este mulțumit, iar El nu este mulțumit decât de recunoașterea unicității Sale și de urmarea Mesagerilor Săi. Cine nu are aceste însușiri nu are parte de mijlocire.

Apoi El vestește despre știința Sa vastă și atotcuprinzătoare: cunoaște ceea ce se află înaintea făpturilor, adică lucrurile viitoare, fără sfârșit, „și ceea ce se află în urma lor”, adică lucrurile trecute, fără limită. Nimic nu-I este ascuns: „El cunoaște privirea trădătoare a ochilor și ceea ce ascund piepturile.”

Nicio făptură nu cuprinde nimic din știința lui Allah și din cele cunoscute de El „în afară de ceea ce voiește El”: ceea ce le-a făcut cunoscut din lucrurile privitoare la Legea Sa și la hotărârea Sa. Aceasta este o parte foarte mică, neînsemnată față de știința Creatorului și de cele cunoscute de El. După cum au spus Mesagerii și îngerii, făpturile care Îl cunosc cel mai bine: „Slavă Ție! Nu avem nicio știință în afară de ceea ce ne-ai învățat.”

Apoi El vestește despre măreția și slava Sa: Kursi-ul Său cuprinde cerurile și pământul. Allah păzește cerurile și pământul, împreună cu lumile aflate în ele, prin cauzele și rânduielile pe care le-a așezat în făpturi. Cu toate acestea, păzirea lor nu-L împovărează, adică nu-I este grea, datorită desăvârșirii măreției și puterii Sale și a vastității înțelepciunii din hotărârile Sale.

„El este Cel Preaînalt”: prin Esența Sa, deasupra tuturor făpturilor Sale; Preaînalt prin măreția Însușirilor Sale; Preaînalt, Cel care a supus făpturile și căruia I s-au plecat toate cele existente, I s-au supus lucrurile greu de stăpânit și I s-au plecat grumajii. El este „Cel Măreț”, Cel care întrunește toate Însușirile măreției, maiestății, slavei și splendorii, pe care inimile Îl iubesc și sufletele Îl preamăresc. Cei care Îl cunosc știu că măreția oricărui lucru, oricât ar depăși puterea de descriere, este neînsemnată în fața măreției Celui Preaînalt, Celui Măreț.

Un verset care cuprinde aceste sensuri, cele mai înalte dintre sensuri, merită să fie cel mai măreț dintre versetele Coranului. Se cuvine ca inima celui care îl citește, cugetând și căutând să-l înțeleagă, să se umple de certitudine, cunoaștere și credință și ca el să fie astfel păzit de relele lui Shaytan.

Versetele 256 la 257

لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ ۖ قَد تَّبَيَّنَ ٱلرُّشْدُ مِنَ ٱلْغَىِّ ۚ فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

256. Nu există constrângere în religie. Calea cea dreaptă s-a deosebit limpede de rătăcire. Cel care tăgăduiește taghut-ul și crede în Allah s-a prins de toarta cea mai trainică, ce nu se rupe. Allah este Atoateauzitor, Atotștiutor.

ٱللَّهُ وَلِىُّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يُخْرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَوْلِيَآؤُهُمُ ٱلطَّٰغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ ٱلنُّورِ إِلَى ٱلظُّلُمَٰتِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٥٧﴾

257. Allah este Ocrotitorul celor care cred: îi scoate din întunericuri la lumină. Iar ocrotitorii celor care nu cred sunt taghut-ii: îi scot din lumină spre întunericuri. Aceștia sunt oamenii Focului; în el vor rămâne veșnic.

Acesta este un semn al desăvârșirii religiei Islamului. Dovezile ei sunt complete, semnele ei sunt limpezi, iar ea este religia rațiunii și a științei, religia firii înnăscute și a înțelepciunii, religia binelui și a îndreptării, religia adevărului și a căii drepte. Din pricina desăvârșirii ei și a primirii ei de către firea sănătoasă, nu are nevoie de constrângere. Constrângerea privește lucrurile de care inimile se îndepărtează, care se opun adevărului ori ale căror dovezi sunt ascunse.

Cel căruia această religie i-a ajuns, dar o respinge și nu o primește, o face din încăpățânare. Calea cea dreaptă s-a deosebit limpede de rătăcire, așa că celui care o respinge după ce i-a devenit limpede nu-i mai rămâne scuză și nici dovadă.

Acest sens nu se opune numeroaselor versete care poruncesc jihadul. Allah a poruncit lupta pentru ca religia să fie în întregime pentru Allah și pentru respingerea agresiunii celor care atacă religia. Musulmanii sunt în consens că jihadul continuă împreună cu conducătorul drept ori păcătos și că jihadul prin cuvânt și jihadul prin faptă rămân îndatoriri statornice. Opinia unor exegeți că acest verset s-ar opune versetelor jihadului și ar fi fost abrogat este slabă atât în formulare, cât și în sens, după cum devine limpede celui care cugetă la verset.

Allah îi împarte apoi pe oameni în două categorii. Din prima categorie fac parte cei care cred numai în Allah, fără asociat, și tăgăduiesc taghut-ul, adică tot ceea ce se opune credinței în Allah, precum politeismul și alte lucruri potrivnice credinței. Aceștia s-au prins de toarta cea mai trainică, ce nu se rupe; ei rămân statornici în religia corectă până când ajung la Allah și la sălașul demnității Sale. Din sensul versetului se înțelege că cel care nu crede în Allah, ci crede în taghut, va avea parte de pieire veșnică și chin neîntrerupt.

Allah este Atoateauzitor al tuturor glasurilor, oricât de felurite ar fi limbile și nevoile. El aude rugăciunile celor care Îl cheamă și smerenia celor care Îl imploră. Este Atotștiutor al celor pe care piepturile le ascund și al celor mai tainice lucruri. El va răsplăti fiecare om potrivit celor pe care le cunoaște despre intenția și fapta sa.

Versetul următor este legat de cel anterior: primul cuprinde temelia, iar acesta cuprinde rodul. Cei care cred în Allah și își adeveresc credința prin împlinirea îndatoririlor și părăsirea lucrurilor care o contrazic Îl au pe Allah drept Ocrotitor deosebit. El îi ocrotește, îi crește și îi scoate din întunericurile neștiinței, necredinței, păcatelor, nepăsării și împotrivirii spre lumina științei, certitudinii, credinței, ascultării și îndreptării depline spre Domnul lor. El le luminează inimile prin lumina revelației și a credinței, le ușurează lucrurile grele și îi ferește de rău.

Necredincioșii i-au luat drept ocrotitori pe alții în afară de Allah, iar Allah i-a lăsat în seama lor. Aceștia nu le aduc nici folos, nici vătămare; dimpotrivă, îi rătăcesc, îi duc spre nenorocire și îi lipsesc de știință folositoare, de faptă dreaptă și de fericire. Ei sunt oamenii Focului, în care vor rămâne veșnic. O, Allah, ocrotește-ne pe noi așa cum îi ocrotești pe robii Tăi credincioși.

Versetul 258

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِى حَآجَّ إِبْرَٰهِۦمَ فِى رَبِّهِۦٓ أَنْ ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَٰهِۦمُ رَبِّىَ ٱلَّذِى يُحْىِۦ وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا۠ أُحْىِۦ وَأُمِيتُ ۖ قَالَ إِبْرَٰهِۦمُ فَإِنَّ ٱللَّهَ يَأْتِى بِٱلشَّمْسِ مِنَ ٱلْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ ٱلْمَغْرِبِ فَبُهِتَ ٱلَّذِى كَفَرَ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٥٨﴾

258. Nu l-ai văzut pe acela care s-a certat cu Ibrahim despre Domnul său, pentru că Allah îi dăduse domnia? Când Ibrahim a spus: „Domnul meu este Cel care dă viață și dă moarte", el a spus: „Eu dau viață și dau moarte." Ibrahim a spus: „Allah aduce soarele de la răsărit; adu-l tu de la apus." Atunci cel care nu credea a rămas uluit. Allah nu călăuzește poporul nedrept.

Allah ne relatează, din istoria Mesagerilor și a celor de dinainte, cele care limpezesc adevărurile și aduc dovezi felurite în sprijinul tawhidului. El vestește despre prietenul Său apropiat, Ibrahim, când acest rege tiran, Nimrod babilonianul, care Îl tăgăduia pe Domnul lumilor, s-a ridicat să i se împotrivească și să se certe cu el într-o chestiune în care nu există loc pentru îndoială, nelămurire ori ezitare: unicitatea lui Allah în Stăpânirea Sa, cel mai limpede și mai vădit dintre lucruri.

Pe acest tiran l-a amăgit domnia și l-a împins la tiranie până când a ajuns să-L nege pe Allah și să se certe cu marele Mesager căruia Allah îi dăruise știință și certitudine cum nu dăruise niciunuia dintre Mesageri în afară de Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa.

Ibrahim i-a spus: „Domnul meu este Cel care dă viață și dă moarte", adică El singur creează și administrează, dă viață și dă moarte. Ibrahim a menționat aceste două lucruri din această categorie, fiindcă ele sunt cele mai vădite. Tiranul a răspuns, încercând să semene confuzie în privința adevărului: „Eu dau viață și dau moarte", voind să spună că poate omorî pe cine dorește și poate cruța pe cine dorește. Este limpede că aceasta era o amăgire și o îndepărtare de la sensul dovezii. Sensul este că Allah singur aduce viața în lucrurile lipsite de viață și o redă morților și că El face să moară robii și animalele când li se împlinește sorocul, prin cauze ori fără cauze.

Când Ibrahim a văzut împotrivirea și sofismul lui, a spus: „Allah aduce soarele de la răsărit; adu-l tu de la apus." Tiranul a fost redus la tăcere, a rămas fără argumente, iar raționamentul său înșelător a fost spulberat.

Aceasta nu a fost trecerea lui Ibrahim de la o dovadă la alta. El l-a obligat pe Nimrod să aplice până la capăt propria pretenție, dacă era sincer, aducând un argument care nu lasă loc pentru înșelare, falsificare ori confuzie. Toate dovezile revelate, raționale și ale firii înnăscute mărturisesc unicitatea lui Allah și faptul că numai El creează și cârmuiește. Numai Cel care are aceste însușiri merită să fie adorat. Toți Mesagerii sunt de acord asupra acestei temelii mărețe; nu a tăgăduit-o decât omul încăpățânat și trufaș, asemenea acestui tiran îndârjit. Aceasta este una dintre dovezile tawhidului. Apoi Allah a menționat dovezile puterii Sale desăvârșite, ale învierii și ale răsplătirii.

Versetul 259

أَوْ كَٱلَّذِي مَرَّ عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ يُحْيِۦ هَٰذِهِ ٱللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا ۖ فَأَمَاتَهُ ٱللَّهُ مِاْئَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُۥ ۖ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ ۖ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ۖ قَالَ بَل لَّبِثْتَ مِاْئَةَ عَامٍ فَٱنظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ ۖ وَٱنظُرْ إِلَىٰ حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ ءَايَةً لِّلنَّاسِ ۖ وَٱنظُرْ إِلَى ٱلْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا ۚ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُۥ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

259. Sau ca acela care a trecut pe lângă o cetate prăbușită peste acoperișurile ei și a spus: „Cum o va readuce Allah la viață după moartea ei?" Allah l-a lăsat mort o sută de ani, apoi l-a înviat. El a spus: „Cât timp ai rămas astfel?" A răspuns: „Am rămas o zi ori o parte dintr-o zi." El a spus: „Ba ai rămas o sută de ani. Privește la mâncarea și băutura ta: nu s-au stricat. Privește la măgarul tău. Și pentru ca Noi să facem din tine un semn pentru oameni, privește la oase, cum le ridicăm, apoi le îmbrăcăm în carne." Când aceasta i s-a făcut limpede, el a spus: „Știu că Allah are putere asupra tuturor lucrurilor."

Acestea sunt două dovezi mărețe și perceptibile, petrecute în această lume înainte de Înviere, asupra învierii și răsplătirii. Allah a arătat una dintre ele printr-un bărbat care se îndoia de înviere, așa cum arată versetul, iar pe cealaltă prin prietenul Său apropiat, Ibrahim, după cum dovada anterioară a tawhidului fusese adusă tot prin el.

Un bărbat a trecut pe lângă o cetate nimicită și prăbușită peste acoperișurile ei. Locuitorii muriseră, iar așezarea rămăsese pustiită. El a spus cu îndoială și socotind readucerea ei la viață puțin probabilă: „Cum o va readuce Allah la viață după moartea ei?" Așa vedea el, în acel moment, starea acestei cetăți și a celorlalte asemenea ei. Allah a voit să aibă milă de el și de oameni: l-a făcut să

moară o sută de ani, iar măgarul pe care îl avea cu el a murit, de asemenea. Mâncarea și băutura pe care le avea au fost păstrate de Allah neschimbate în tot acest răstimp îndelungat.

După trecerea celor o sută de ani, Allah l-a readus la viață. Când a fost întrebat cât rămăsese astfel, el a răspuns după propria lui presupunere: o zi ori o parte dintr-o zi. Allah i-a spus: „Ba ai rămas o sută de ani." Se pare că această discuție a avut loc prin mijlocirea unuia dintre profeții cei nobili.

Din desăvârșirea îndurării lui Allah față de el și față de oameni, Allah a voit ca el să vadă semnul cu ochii săi și să se convingă. Mâncarea și băutura rămăseseră neschimbate în tot acest timp, ceea ce era dovada puterii lui Allah și o minune, fiindcă mâncarea și băutura sunt dintre lucrurile care se strică cel mai repede. El a văzut măgarul său mort, oasele lui împrăștiate, și a privit cum Allah le-a adunat și le-a ridicat unele peste altele, apoi le-a îmbrăcat în carne și i-a redat viața. Când lucrul i s-a făcut limpede prin ceea ce văzuse, fără să mai rămână loc de îndoială, el a recunoscut puterea lui Allah asupra tuturor lucrurilor și a devenit un semn pentru oameni.

Mulți exegeți au spus că acest bărbat era credincios ori chiar un profet, precum 'Uzayr sau altul, și că vorbele lui însemnau: „Cum va face Allah ca această cetate să fie locuită din nou după ce a rămas pustiită?" Ei au spus că Allah l-a făcut să moară ca să-i arate cum o readuce la viață prin zidirea ei și prin revenirea oamenilor. Însă formularea versetului nu indică acest sens, ci îl contrazice. Refacerea cetăților pustiite și întoarcerea locuitorilor sunt lucruri văzute fără încetare; ele nu sunt o dovadă și o minune a învierii trupurilor și a aducerii morților din morminte. Minunea cea mare a fost readucerea lui la viață după moarte, readucerea măgarului său, păstrarea mâncării și băuturii și cuvintele: „Când aceasta i s-a făcut limpede". Ele arată că lucrul nu-i fusese limpede mai înainte, iar după ce a văzut cele petrecute, dovada puterii desăvârșite a devenit vădită înaintea ochilor săi.

Versetul 260

وَإِذْ قَالَ إِبْرَٰهِـۧمُ رَبِّ أَرِنِى كَيْفَ تُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ ۖ قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِن ۖ قَالَ بَلَىٰ
وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِى ۖ قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ ٱلطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ ٱجْعَلْ عَلَىٰ
كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ٱدْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا ۚ وَٱعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٢٦٠﴾

260. Când Ibrahim a spus: „Domnul meu, arată-mi cum readuci morții la viață." El a spus: „Oare nu crezi?" Ibrahim a răspuns: „Ba da, dar pentru ca inima mea să fie liniștită." El a spus: „Ia patru păsări, apropie-le de tine și taie-le în bucăți, apoi pune pe fiecare munte câte o parte din ele. După aceea cheamă-le: ele vor veni la tine în grabă. Și să știi că Allah este Atotputernic, Preaînțelept."

Cealaltă dovadă este aceea că Ibrahim I-a cerut lui Allah să-i arate cum readuce morții la viață. Allah i-a spus: „Oare nu crezi?", ca să îndepărteze orice bănuială cu privire la prietenul Său apropiat. Ibrahim a spus: „Ba da"; am crezut că Tu ai putere asupra tuturor lucrurilor, că îi readuci pe morți la viață și îi răsplătești pe robi, dar doresc ca inima mea să se liniștească și să ajung la treapta certitudinii dobândite prin vedere. Allah i-a răspuns cererii, ca o cinstire față de el și o îndurare față de robi.

Allah i-a poruncit să ia patru păsări, fără ca felul lor să fie precizat, fiindcă semnul s-ar fi împlinit prin oricare dintre ele. I-a poruncit să le apropie de el, să le taie, să le împartă în bucăți și să pună pe fiecare dintre munții din jur câte o parte. Ibrahim a făcut aceasta, apoi le-a chemat pe nume, iar ele au venit la el cu repeziciune. Nu se înțelege că au venit mergând pe picioare, ci au venit zburând, readuse pe deplin la viață.

Păsările au fost alese deoarece readucerea lor la viață era mai deplin și mai limpede arătată astfel. Allah a înlăturat orice bănuială care ar fi putut apărea în sufletele înclinate spre fals: păsările erau patru, toate au fost tăiate în bucăți, iar părțile lor au fost așezate pe vârfurile munților, astfel încât semnul să fie vădit și să poată fi văzut de aproape și de departe. Părțile au fost îndepărtate mult de Ibrahim, pentru ca nimeni să nu creadă că folosise vreun șiretlic. În plus, i s-a poruncit să le cheme, iar ele au venit cu repeziciune. Astfel, acest semn a devenit una dintre cele mai mari dovezi ale desăvârșirii puterii și înțelepciunii lui Allah.

În înviere se arată robilor desăvârșirea puterii și înțelepciunii lui Allah, vastitatea stăpânirii Sale și dreptatea, harul și bunătatea Sa deplină.

Versetul 261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾

261. Pilda celor care își cheltuiesc averile pe calea lui Allah este asemenea unui grăunte care a făcut să crească șapte spice, iar în fiecare spic sunt o sută de grăunțe. Allah înmulțește pentru cine voiește. Allah este Atotcuprinzător, Atotștiutor.

Acesta este un îndemn măreț al lui Allah pentru robii Săi să-și cheltuiască averile pe calea Sa, care este drumul ce duce la El. Aici intră cheltuirea pentru răspândirea științelor folositoare, pregătirea luptătorilor și înzestrarea lor și toate proiectele de binefacere folositoare musulmanilor. Urmează apoi cheltuirea pentru cei nevoiași, pentru săraci și pentru cei lipsiți. Cele două se pot reuni: cheltuiala poate împlini nevoile și poate, totodată, ajuta la bine și la acte de ascultare. Aceste cheltuieli sunt înmulțite de șapte sute de ori și chiar mai mult. De aceea Allah a spus: „Allah înmulțește pentru cine voiește.” Aceasta depinde de credința și sinceritatea deplină aflate în inima celui care cheltuiește, precum și de roadele și folosul cheltuielii sale. Unele căi ale binelui aduc, prin cheltuirea pentru ele, foloase care dăinuie și multe feluri de bine, iar răsplata este de același fel cu fapta.

Versetul 262

ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ لَا يُتۡبِعُونَ مَآ أَنفَقُواْ مَنّٗا وَلَآ أَذٗى لَّهُمۡ أَجۡرُهُمۡ عِندَ رَبِّهِمۡ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾

262. Cei care își cheltuiesc averile pe calea lui Allah, apoi nu amintesc favoarea făcută și nu pricinuiesc vătămare, își au răsplata la Domnul lor. Nu va fi teamă asupra lor și nici nu se vor întrista.

Apoi Allah a menționat o altă răsplată pentru cei care își cheltuiesc averile pe calea Sa: cheltuiala lor izvorăște dintr-o intenție dreaptă, îndeplinește condițiile primirii și este lipsită de piedicile care o strică. După ce au dăruit, nu îi amintesc celui care a primit favoarea făcută, nu îi înșiră binefacerile și nu îl vatămă prin vorbă ori prin faptă.

Aceștia „își au răsplata la Domnul lor”, potrivit celor pe care El le cunoaște despre ei, cheltuielilor lor și folosului acestora, precum și prin harul Său, care

depășește valoarea milosteniilor lor și pe care acestea nu-l pot cuprinde. „Nu va fi teamă asupra lor și nici nu se vor întrista”: lucrul neplăcut din trecut este înlăturat prin înlăturarea întristării, iar cel viitor prin înlăturarea fricii. Ei dobândesc astfel ceea ce iubesc și sunt feriți de ceea ce le este neplăcut.

Versetul 263

﴿ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّن صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَآ أَذًى ۗ وَٱللَّهُ غَنِىٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٦٣﴾

263. Un cuvânt bun și iertarea sunt mai bune decât o milostenie urmată de vătămare. Allah este Cel Lipsit de orice nevoie, Îndelung-Răbdător.

Allah a menționat patru trepte ale binefacerii. Treapta cea mai înaltă este cheltuiala care izvorăște dintr-o intenție dreaptă și după care dăruitorul nici nu amintește favoarea făcută, nici nu pricinuiește vătămare.

Urmează apoi cuvântul bun, adică binefacerea prin vorbă în toate formele ei: cuvântul care aduce bucurie musulmanului, răspunsul cuviincios și scuza oferită celui care cere atunci când omul nu are ce să-i dea, precum și alte cuvinte bune.

A treia treaptă este binefacerea prin iertarea celui care ți-a făcut rău prin cuvânt ori prin faptă. Aceste două trepte sunt mai bune decât a patra: milostenia după care dăruitorul îl vatămă pe cel care a primit-o, căci el și-a tulburat binefacerea și a adunat binele cu răul.

Binele curat, chiar dacă se află pe o treaptă mai joasă, este mai bun decât un bine mai înalt amestecat cu rău. În aceasta se află o avertizare aspră pentru cel care îl vatămă pe omul căruia i-a făcut milostenie, așa cum fac oamenii josnici, nechibzuiți și neștiutori.

Allah Preaînaltul este „Cel Lipsit de orice nevoie”: El nu are nevoie de milosteniile lor și nici de vreunul dintre robii Săi. El este „Îndelung-Răbdător”: cu toată desăvârșirea independenței Sale și lărgimea darurilor Sale, are răbdare față de cei neascultători și nu Se grăbește să-i pedepsească. Dimpotrivă, le dăruiește sănătate și înzestrare și revarsă asupra lor binele Său, deși ei I se împotrivesc prin păcate.

Versetele 264 la 266

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تُبۡطِلُواْ صَدَقَٰتِكُم بِٱلۡمَنِّ وَٱلۡأَذَىٰ كَٱلَّذِي يُنفِقُ مَالَهُۥ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ وَلَا يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۖ فَمَثَلُهُۥ كَمَثَلِ صَفۡوَانٍ عَلَيۡهِ تُرَابٞ فَأَصَابَهُۥ وَابِلٞ فَتَرَكَهُۥ صَلۡدٗاۖ لَّا يَقۡدِرُونَ عَلَىٰ شَيۡءٖ مِّمَّا كَسَبُواْۗ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٢٦٤﴾

264. O, voi cei care credeți! Nu vă zădărniciți milosteniile prin amintirea favorii și prin vătămare, asemenea celui care își cheltuiește averea pentru a fi văzut de oameni și nu crede în Allah și în Ziua de Apoi. Pilda lui este asemenea unei stânci netede acoperite cu pământ: o ploaie puternică se abate asupra ei și o lasă goală. Ei nu au nicio putere asupra celor pe care le-au agonisit. Allah nu-i călăuzește pe oamenii necredincioși.

وَمَثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمُ ٱبۡتِغَآءَ مَرۡضَاتِ ٱللَّهِ وَتَثۡبِيتٗا مِّنۡ أَنفُسِهِمۡ كَمَثَلِ جَنَّةِۭ بِرَبۡوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٞ فَـَٔاتَتۡ أُكُلَهَا ضِعۡفَيۡنِ فَإِن لَّمۡ يُصِبۡهَا وَابِلٞ فَطَلّٞۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾

265. Pilda celor care își cheltuiesc averile căutând mulțumirea lui Allah și din statornicie lăuntrică este asemenea unei grădini aflate pe un loc înalt: asupra ei cade o ploaie puternică și ea își dă roadele îndoit; iar dacă nu cade asupra ei o ploaie puternică, îi este de ajuns o burniță. Allah vede bine ceea ce săvârșiți.

أَيَوَدُّ أَحَدُكُمۡ أَن تَكُونَ لَهُۥ جَنَّةٞ مِّن نَّخِيلٖ وَأَعۡنَٰبٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ لَهُۥ فِيهَا مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ وَأَصَابَهُ ٱلۡكِبَرُ وَلَهُۥ ذُرِّيَّةٞ ضُعَفَآءُ فَأَصَابَهَآ إِعۡصَارٞ فِيهِ نَارٞ فَٱحۡتَرَقَتۡۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلۡأٓيَٰتِ لَعَلَّكُمۡ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾

266. Și-ar dori vreunul dintre voi să aibă o grădină de curmali și viță-de-vie, pe sub care curg râuri și în care are din toate roadele, iar bătrânețea să-l ajungă în vreme ce are urmași slabi, apoi asupra ei să se abată un vârtej cu foc și să ardă? Astfel vă lămurește Allah semnele, pentru ca voi să cugetați.

În aceste versete, Allah a dat trei pilde: pentru cel care cheltuiește căutând Fața Sa și care, după ce dăruiește, nu amintește favoarea făcută și nu pricinuiește

vătămare; pentru cel care, după ce dăruiește, amintește favoarea făcută și pricinuiește vătămare; și pentru cel care săvârșește fapte pentru a fi văzut de oameni.

Prima pildă este cea a omului a cărui cheltuială este primită și înmulțită, fiindcă izvorăște din credință și sinceritate deplină, „căutând mulțumirea lui Allah și din statornicie lăuntrică". Ei cheltuiesc cu suflet statornic, darnic și sincer. O asemenea faptă este „asemenea unei grădini aflate pe un loc înalt". Grădina aflată pe un loc înalt este expusă vântului și soarelui și are apă din belșug.

Dacă nu se abate asupra ei ploaia puternică și bogată, îi ajunge burnița, datorită pământului ei bun, locului roditor și tuturor cauzelor care îi sporesc creșterea, înflorirea și rodirea. De aceea „își dă roadele îndoit", adică înmulțit. O grădină cu asemenea însușiri este tot ce își pot dori oamenii mai bun; tot astfel, această faptă aleasă se află pe cea mai înaltă treaptă.

A doua pildă este cea a omului care cheltuiește pentru Allah, apoi amintește favoarea făcută și pricinuiește vătămare, ori săvârșește o faptă, după care face ceva care o anulează. El este asemenea stăpânului acestei grădini asupra căreia se abate „un vârtej", adică un vânt puternic, „cu foc și arde", în vreme ce omul este bătrân și slab, iar urmașii lui sunt neputincioși.

Aceasta este una dintre cele mai cumplite stări. De aceea pilda începe prin întrebarea: „Și-ar dori vreunul dintre voi...?" Urâțenia ei este recunoscută de cei cărora li se adresează. Pierderea grădinii dintr-odată, după ce copacii ei se înălțaseră și roadele se copseseră, este o nenorocire mare. Faptul că ea se petrece când stăpânul ei este bătrân și slab, incapabil să muncească, iar copiii lui sunt slabi, nu-l pot ajuta și depind de el pentru întreținere, este o a doua nenorocire. Omul care a lucrat pentru Allah, apoi și-a anulat fapta prin ceva potrivnic ei, seamănă cu stăpânul grădinii peste care s-a abătut această nenorocire tocmai când nevoia lui de ea era cea mai mare.

A treia pildă este a omului care lucrează pentru a fi văzut de oameni, fără credință în Allah și fără să nădăjduiască răsplata Sa. Inima lui este asemănată cu o stâncă netedă acoperită cu pământ. Privitorul crede că, atunci când va cădea ploaia, ea va rodi precum pământurile bune. Dar este numai o piatră: ploaia puternică spală pământul de pe ea și o lasă goală.

Această pildă se potrivește inimii celui care săvârșește fapte pentru a fi văzut de oameni: în ea nu se află credință, ci este aspră, nu se înmoaie și nu se smerește. Faptele și cheltuielile lui nu au o temelie pe care să se sprijine și nici un scop drept spre care să se îndrepte. Tot ceea ce face este zadarnic, fiindcă lipsește condiția primirii.

Fapta celui din pilda anterioară s-a anulat deși condiția primirii ei există, din pricina ivirii unei piedici. Fapta celui dintâi este primită și înmulțită, fiindcă

există condiția ei - credința, sinceritatea și statornicia - și lipsesc piedicile care o strică.

Aceste trei pilde se aplică tuturor celor care săvârșesc fapte. Robul să se cântărească pe sine și să-i cântărească pe alții după aceste cântare drepte și pilde potrivite: „Aceste pilde le dăm Noi oamenilor, însă nu le înțeleg decât cei care au știință” (al-'Ankabut, 29:43).

Versetele 267 și 268

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَنفِقُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّآ أَخْرَجْنَا لَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ ۖ وَلَا تَيَمَّمُواْ ٱلْخَبِيثَ مِنْهُ تُنفِقُونَ وَلَسْتُم بِـَٔاخِذِيهِ إِلَّآ أَن تُغْمِضُواْ فِيهِ ۚ وَٱعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ غَنِىٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾

267. O, voi cei care credeți! Cheltuiți din lucrurile bune pe care le-ați câștigat și din ceea ce am scos pentru voi din pământ. Nu alegeți ceea ce este rău ca să dăruiți din el, când voi înșivă nu l-ați primi decât închizând ochii. Să știți că Allah este Cel Lipsit de orice nevoie, Vrednic de Laudă.

ٱلشَّيْطَٰنُ يَعِدُكُمُ ٱلْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِٱلْفَحْشَآءِ ۖ وَٱللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾

268. Shaytan vă făgăduiește sărăcia și vă poruncește fapta rușinoasă, iar Allah vă făgăduiește iertare de la El și har. Allah este Cuprinzător, Atotștiutor.

Creatorul îi îndeamnă pe robii Săi să cheltuiască din ceea ce au câștigat prin negoț și din ceea ce El a scos pentru ei din pământ: grâne și roade. Aceasta cuprinde zakah pentru aur și argint, pentru toate mărfurile pregătite pentru vânzare și cumpărare, precum și pentru roadele pământului dintre grâne și fructe. În sensul general intră atât cheltuiala obligatorie, cât și cea voluntară.

Allah le-a poruncit să aleagă lucrurile bune și să nu se îndrepte spre ceea ce este rău, adică spre lucrul slab și lipsit de valoare, ca să I-l ofere lui Allah. Dacă cineva care le-ar datora un drept le-ar da un asemenea lucru, ei înșiși nu ar fi mulțumiți și nu l-ar primi decât cu îngăduința silită, trecând cu vederea lipsurile lui.

Este obligatoriu să se ofere lucrul de calitate mijlocie; desăvârșirea constă în oferirea lucrului ales; iar oferirea lucrului rău este oprită. Acesta nu este de ajuns pentru împlinirea obligației și nu aduce răsplata deplină într-o faptă recomandată.

„Să știți că Allah este Cel Lipsit de orice nevoie, Vrednic de Laudă." El nu are nevoie de nicio făptură, nici de cheltuielile celor care cheltuiesc, nici de ascultarea celor care se supun. El le-a poruncit și i-a îndemnat la acestea numai pentru folosul lor, din harul și dărnicia Sa curată față de ei.

Cu toată desăvârșirea independenței Sale și lărgimea darurilor Sale, El este Vrednic de Laudă în rânduielile pe care le legiuiește pentru robii Săi și prin care îi conduce spre Casa Păcii. Este Vrednic de Laudă în faptele Sale, care sunt întotdeauna în acord cu harul, dreptatea și înțelepciunea Sa, și în însușirile Sale, toate frumoase și desăvârșite, a căror realitate robii nu o pot cuprinde și pe care nu le pot descrie pe deplin.

După ce i-a îndemnat la cheltuiala folositoare și i-a oprit de la reținerea dăunătoare a averii, Allah le-a arătat că se află între două chemări.

Cel Preamilostiv îi cheamă la bine și le făgăduiește pentru el bine, har și răsplată grabnică și viitoare, precum și înlocuirea celor cheltuite. Chemarea lui Shaytan îi îndeamnă să țină averea și îi înfricoșează că, dacă vor cheltui, vor sărăci.

Cel care răspunde chemării Celui Preamilostiv și cheltuiește din ceea ce Allah i-a dăruit să se bucure de iertarea păcatelor și de dobândirea a tot ceea ce caută. Cel care răspunde chemării lui Shaytan să știe că acesta își cheamă ceata numai pentru ca ei să fie dintre oamenii Focului. Robul să aleagă care dintre cele două căi i se potrivește.

Versetul se încheie spunând că Allah este „Cuprinzător, Atotștiutor": însușirile Sale sunt cuprinzătoare, darurile Sale sunt multe și El îi cunoaște pe cei care, prin faptele lor, merită înmulțirea răsplății. Îl cunoaște pe cel potrivit pentru bine și îl ajută să săvârșească fapte bune și să părăsească lucrurile reprobabile.

Versetul 269

يُؤْتِي ٱلْحِكْمَةَ مَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُؤْتَ ٱلْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّآ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٢٦٩﴾

269. El dăruiește înțelepciunea cui voiește, iar celui căruia i-a fost dăruită înțelepciunea i s-a dăruit un bine îmbelșugat. Însă numai cei dăruiți cu pricepere iau aminte.

După ce a menționat starea celor care cheltuiesc averile și faptul că Allah le-a dăruit averi din care pot cheltui pe căile binelui și pot ajunge la ranguri înalte, El a menționat ceva și mai bun: dăruiește înțelepciunea cui voiește dintre robii Săi și celor cărora le voiește binele dintre făpturile Sale.

Înțelepciunea înseamnă științele folositoare, cunoștințele drepte, mințile călăuzite, priceperea temeinică și rostirea adevărului și săvârșirea faptelor drepte. Acesta este cel mai bun dar și cea mai mare binefacere. De aceea Allah a spus: „celui căruia i-a fost dăruită înțelepciunea i s-a dăruit un bine îmbelșugat". El a ieșit din întunericul neștiinței la lumina călăuzirii și de la nechibzuința și abaterea în cuvinte și fapte la adevăr și cumpătare. Prin acest bine măreț, el își desăvârșește sufletul și se pregătește să aducă făpturilor cel mai mare folos în religia și viața lor lumească.

Treburile nu se îndreaptă decât prin înțelepciune: așezarea lucrurilor la locurile lor, acordarea fiecărei chestiuni a locului cuvenit, înaintarea acolo unde se cuvine înaintat și oprirea acolo unde se cuvine oprit.

Numai „cei dăruiți cu pricepere" își amintesc acest lucru măreț și cunosc prețul acestui dar uriaș. Ei au minți întregi și judecată deplină, cunosc lucrul folositor și îl săvârșesc, iar pe cel dăunător îl părăsesc.

Aceste două lucruri - dăruirea averii și dăruirea înțelepciunii bazate pe cunoaștere - sunt cele mai bune căi prin care cei apropiați se apropie de Allah și cele mai înalte mijloace prin care ajung la cele mai mărețe cinstiri. Pe amândouă le-a menționat Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - când a spus: „Nu este îngăduită invidia decât în două cazuri: un om căruia Allah i-a dăruit avere și i-a dat puterea să o cheltuiască pentru adevăr și un om căruia Allah i-a dăruit înțelepciunea, iar el judecă potrivit ei și îi învață pe oameni."[33]

Versetele 270 și 271

وَمَآ أَنفَقْتُم مِّن نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُم مِّن نَّذْرٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُهُۥ ۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ ﴿٢٧٠﴾

270. Orice ați cheltui și orice juruință ați face, Allah cunoaște aceasta. Cei nedrepți nu vor avea ajutători.

إِن تُبْدُوا۟ ٱلصَّدَقَٰتِ فَنِعِمَّا هِىَ ۖ وَإِن تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا ٱلْفُقَرَآءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَيُكَفِّرُ عَنكُم مِّن سَيِّـَٔاتِكُمْ ۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾

271. Dacă vă arătați milosteniile, bine faceți; iar dacă le ascundeți și le dăruiți săracilor, aceasta este mai bine pentru voi și va șterge din faptele voastre rele. Allah este bine Cunoscător a ceea ce săvârșiți.

[33] Relatat de al-Bukhari (73) și Muslim (816), din hadithul lui Ibn Mas'ud - Allah să fie mulțumit de el.

Allah Preaînaltul vestește că orice ar cheltui cei care cheltuiesc, orice milostenie ar dărui cei milostivi și orice juruință ar face cei care fac asemenea juruințe, El cunoaște toate acestea.

Afirmarea faptului că El cunoaște toate acestea implică și răsplătirea lor: la Allah nu se pierde nici greutatea unui fir de praf. El cunoaște intențiile bune ori rele din care au izvorât faptele. Cei nedrepți, care nu împlinesc ceea ce Allah le-a impus ori săvârșesc ceea ce El le-a interzis, nu vor avea în afara Lui ajutători care să-i sprijine și să-i apere. Pedeapsa se va abate negreșit asupra lor.

Allah a vestit că milostenia arătată de cel care o dăruiește este bună, însă dacă o ascunde și o înmânează săracului este mai bine. Dăruirea ei în ascuns săracului este o binefacere în plus și dovedește puterea sincerității. Unul dintre cei șapte pe care Allah îi va umbri în Umbra Sa este „omul care dă o milostenie și o ascunde atât de bine, încât mâna sa stângă nu știe ce cheltuiește mâna sa dreaptă".

În cuvintele „iar dacă le ascundeți și le dăruiți săracilor, aceasta este mai bine pentru voi" se află o învățătură subtilă: ascunderea este mai bună decât arătarea atunci când milostenia este dată săracului. Dacă este însă cheltuită pentru un proiect de binefacere, versetul nu dovedește că ascunderea este mai bună. Regulile religiei cer aici urmărirea folosului. Uneori arătarea poate fi mai bună, fiindcă oamenii urmează pilda și oamenii sunt încurajați să săvârșească fapte bune.

Cuvintele „va șterge din faptele voastre rele" arată că milosteniile reunesc două foloase: dobândirea binelui prin înmulțirea faptelor bune, a răsplății și a recompensei, precum și îndepărtarea răului și a nenorocirilor din lumea aceasta și din Viața de Apoi prin ștergerea păcatelor. „Allah este bine Cunoscător a ceea ce săvârșiți", iar El îl răsplătește pe fiecare potrivit faptei sale și înțelepciunii Sale.

Versetul 272

لَّيْسَ عَلَيْكَ هُدَىٰهُمْ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَهْدِى مَن يَشَآءُ ۗ وَمَا تُنفِقُوا۟ مِنْ خَيْرٍ
فَلِأَنفُسِكُمْ ۚ وَمَا تُنفِقُونَ إِلَّا ٱبْتِغَآءَ وَجْهِ ٱللَّهِ ۚ وَمَا تُنفِقُوا۟ مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ
وَأَنتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾

272. Nu ție îți revine călăuzirea lor, ci Allah îl călăuzește pe cine voiește. Orice bine cheltuiți este pentru sufletele voastre și nu cheltuiți decât căutând Fața lui Allah. Orice bine cheltuiți vă va fi înapoiat pe deplin și nu veți fi nedreptățiți.

Ție, o, Mesagerule, îți revine numai transmiterea, îndemnarea oamenilor la bine și oprirea lor de la rău. Călăuzirea se află însă în Mâna lui Allah Preaînaltul.

El vestește despre credincioșii adevărați că nu cheltuiesc decât căutând mulțumirea Domnului lor și nădăjduind răsplata Sa, fiindcă aceasta este ceea ce le cere credința lor. Aici se află un bine și o curățire pentru credincioși și, totodată, un îndemn pentru ei să fie sinceri.

Allah a repetat că El cunoaște ceea ce cheltuiesc ca să le arate că la El nu se pierde nici greutatea unui fir de praf: „Dacă este o faptă bună, El o înmulțește și dăruiește de la Sine o răsplată mare” (an-Nisa', 4:40).[34]

Versetele 273 și 274

لِلْفُقَرَآءِ ٱلَّذِينَ أُحْصِرُواْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِى ٱلْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ ٱلْجَاهِلُ أَغْنِيَآءَ مِنَ ٱلتَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُم بِسِيمَـٰهُمْ لَا يَسْـَٔلُونَ ٱلنَّاسَ إِلْحَافًا ۗ وَمَا تُنفِقُواْ مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾

273. Milosteniile sunt pentru săracii ținuți pe calea lui Allah, care nu pot umbla prin ținuturi. Cel care nu le cunoaște starea îi socotește bogați fiindcă se feresc să ceară. Îi recunoști după semnele lor: ei nu le cer oamenilor cu stăruință. Orice bine cheltuiți, Allah îl cunoaște.

ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُم بِٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

274. Cei care își cheltuiesc averile noaptea și ziua, pe ascuns și pe față, își au răsplata la Domnul lor. Nu va fi teamă asupra lor și nici nu se vor întrista.

Trebuie să căutați pentru milosteniile voastre săracii care s-au dedicat căii lui Allah și ascultării de El și care nu doresc ori nu pot să-și câștige traiul. Ei se feresc să ceară; când îi vede, cel care nu le cunoaște starea îi socotește bogați. „Ei nu le cer oamenilor cu stăruință”: nu cer deloc, iar dacă nevoia îi silește să ceară, nu stăruie.

Această categorie de săraci este cea mai îndreptățită să primească milosteniile, pentru a li se împlini nevoile și pentru a fi ajutați să-și atingă scopul și să stăruie

[34] O altă explicație a încheierii versetului: „Orice bine cheltuiți vă va fi înapoiat pe deplin” în Ziua Învierii, când vă veți primi răsplățile fără să fiți nedreptățiți, adică fără să vi se scadă nimic din fapte, nici cât greutatea unui fir de praf, după cum nici faptele rele nu vă vor fi sporite.

pe calea binelui și pentru a le mulțumi pentru răbdarea lor și pentru faptul că privesc spre Creator, nu spre făpturi.

Cu toate acestea, cheltuirea pe căile binefacerii și pentru nevoiași, oriunde s-ar afla, este un bine, o răsplată și o recompensă la Allah. De aceea Allah Preaînaltul a spus: „Cei care își cheltuiesc averile noaptea și ziua, pe ascuns și pe față, își au răsplata la Domnul lor. Nu va fi teamă asupra lor și nici nu se vor întrista."

Allah îi va umbri în Umbra Sa în Ziua în care nu va exista altă umbră decât Umbra Sa, le va dărui lucrurile bune și va îndepărta de la ei întristările, fricile și lucrurile neplăcute. Cuvintele „își au răsplata la Domnul lor" înseamnă că fiecare dintre ei o va primi potrivit situației sale. Faptul că răsplata se află la Domnul lor arată cinstea și măreția acestei stări.

În hadithul autentic se spune: „Un rob dăruiește ca milostenie o curmală dintr-un câștig bun, iar Cel Atotputernic o primește cu Mâna Sa și o crește pentru unul dintre voi așa cum unul dintre voi își crește mânzul, până când ajunge asemenea unui munte uriaș."[35]

Versetele 275 la 281

ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ ٱلرِّبَوٰا۟ لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ ٱلَّذِى يَتَخَبَّطُهُ ٱلشَّيْطَٰنُ مِنَ ٱلْمَسِّ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوٓا۟ إِنَّمَا ٱلْبَيْعُ مِثْلُ ٱلرِّبَوٰا۟ ۗ وَأَحَلَّ ٱللَّهُ ٱلْبَيْعَ وَحَرَّمَ ٱلرِّبَوٰا۟ ۚ فَمَن جَآءَهُۥ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ فَٱنتَهَىٰ فَلَهُۥ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ ۖ وَمَنْ عَادَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٧٥﴾

275. Cei care se hrănesc din riba (camătă) nu se vor ridica decât asemenea celui pe care Shaytan îl doboară prin atingere. Aceasta pentru că ei spun: „Negoțul este asemenea riba", însă Allah a îngăduit negoțul și a oprit riba. Cel la care a venit un îndemn de la Domnul său și s-a oprit poate păstra ceea ce a trecut, iar soarta lui este încredințată lui Allah. Cei care se întorc la ea sunt oamenii Focului și vor rămâne veșnic în el.

[35] Relatat de al-Bukhari (1410, 7430), Muslim (1014), at-Tirmidhi (661), an-Nasa'i (5/57-58) și Ibn Majah (1842), din hadithul lui Abu Hurayrah - Allah să fie mulțumit de el. Autorul l-a redat prin sens. Allah știe cel mai bine.

يَمْحَقُ ٱللَّهُ ٱلرِّبَوٰا۟ وَيُرْبِى ٱلصَّدَقَٰتِ ۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾

276. Allah nimicește riba și face să crească milosteniile. Allah nu iubește niciun tăgăduitor nerecunoscător și păcătos.

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾

277. Cei care cred, săvârșesc fapte drepte, împlinesc rugăciunea și dau zakah își au răsplata la Domnul lor. Nu va fi teamă asupra lor și nici nu se vor întrista.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَذَرُوا۟ مَا بَقِىَ مِنَ ٱلرِّبَوٰٓا۟ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾

278. O, voi cei care credeți! Temeți-vă de Allah și lăsați ceea ce a rămas din riba, dacă sunteți credincioși.

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا۟ فَأْذَنُوا۟ بِحَرْبٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ۖ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَٰلِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

279. Dacă nu faceți aceasta, primiți vestirea unui război din partea lui Allah și a Mesagerului Său. Iar dacă vă pocăiți, vă revine capitalul vostru: nu nedreptățiți și nu veți fi nedreptățiți.

وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ۚ وَأَن تَصَدَّقُوا۟ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

280. Dacă datornicul se află în strâmtorare, acordați-i răgaz până când va putea plăti. Iar să renunțați la datorie ca milostenie este mai bine pentru voi, dacă ați ști.

وَٱتَّقُواْ يَوۡمٗا تُرۡجَعُونَ فِيهِ إِلَى ٱللَّهِۖ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفۡسٖ مَّا كَسَبَتۡ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

281. Temeți-vă de Ziua în care veți fi întorși la Allah. Atunci fiecărui suflet i se va răsplăti pe deplin ceea ce a agonisit și ei nu vor fi nedreptățiți.

După ce Allah a menționat starea celor care cheltuiesc și binele pe care îl primesc de la El, precum și păcatele și greșelile pe care li le șterge, i-a menționat pe cei nedrepți care se ocupă cu riba și cu tranzacții rele. El a vestit că vor fi răsplătiți potrivit faptelor lor.

Așa cum în lumea aceasta căutau câștigurile necurate asemenea unor nebuni, în lumea dintre moarte și Înviere (barzakh), precum și în Ziua Învierii, vor fi pedepsiți: nu se vor ridica din morminte pentru înviere și adunare „decât asemenea celui pe care Shaytan îl doboară prin atingere", adică asemenea celui lovit de nebunie și crize convulsive. Aceasta este o pedeapsă, o rușine și o dezonoare pentru ei, drept răsplată pentru practicarea deschisă a riba și pentru cuvintele lor: „Negoțul este asemenea riba." Prin îndrăzneala lor au pus pe același plan ceea ce Allah a îngăduit și ceea ce El a interzis, declarând astfel că riba este îngăduită.

Apoi Allah Preaînaltul le-a oferit celor care practică riba, precum și altora, calea pocăinței: „Cel la care a venit un îndemn de la Domnul său", adică o lămurire însoțită de făgăduință și amenințare, „și s-a oprit" din riba pe care o practica, „poate păstra ceea ce a trecut", adică ceea ce a dobândit prin tranzacțiile la care a îndrăznit și de care s-a pocăit. „Iar soarta lui este încredințată lui Allah" în privința celor ce urmează. Dacă rămâne statornic în pocăință, Allah nu lasă să se piardă răsplata celor care fac bine.

„Cei care se întorc" la riba după lămurirea, amintirea și amenințarea lui Allah „sunt oamenii Focului și vor rămâne veșnic în el". Aceasta arată că riba impune intrarea în Foc și rămânerea veșnică în el, din pricina urâțeniei sale, dacă nu există credință care să împiedice rămânerea veșnică în Foc.

Acesta se numără printre textele ale căror hotărâri depind de existența condițiilor lor și de lipsa piedicilor. El nu oferă nicio dovadă în sprijinul kharijiților, așa cum nu oferă nici celelalte versete de amenințare. Este obligatoriu să fie crezute toate textele Cărții și Sunnei. Robul crede ceea ce textele numeroase au transmis: oricine are în inima sa credință cât greutatea unui bob de muștar va ieși din Foc; și crede, totodată, că aceste păcate nimicitoare fac omul vrednic de intrarea în Foc dacă nu se pocăiește de ele.

Apoi Allah Preaînaltul a vestit că nimicește câștigurile celor care practică riba și face să crească milosteniile celor care cheltuiesc. Aceasta este contrariul a ceea ce își închipuie mulți oameni: că cheltuiala împuținează averea, iar riba o sporește. Temelia înzestrării și dobândirea roadelor ei se află la Allah Preaînaltul, iar ceea ce se află la Allah nu se obține decât prin ascultarea Sa și împlinirea poruncii Sale.

Pe cel care îndrăznește să practice riba, Allah îl pedepsește prin contrariul scopului său. Aceasta se vede din experiență, iar „cine este mai adevărat în cuvânt decât Allah?" (an-Nisa', 4:122). „Allah nu iubește niciun tăgăduitor nerecunoscător și păcătos", adică pe cel care tăgăduiește binefacerea lui Allah, respinge harul Domnului său și păcătuiește stăruind în neascultare. Înțelesul opus al versetului este că Allah îl iubește pe cel recunoscător pentru binefaceri și pocăit de păcate și greșeli.

Apoi Allah a așezat între versetele despre riba cuvintele: „Cei care cred, săvârșesc fapte drepte, împlinesc rugăciunea și dau zakah...", ca să arate că cele mai puternice motive pentru renunțarea la câștigurile interzise obținute prin riba sunt desăvârșirea credinței și împlinirea drepturilor ei, îndeosebi împlinirea rugăciunii și darea zakah. Rugăciunea oprește de la fapta rușinoasă și de la ceea ce este reprobabil, iar zakah este o binefacere față de făpturi și se opune practicării riba, care înseamnă nedreptățirea și vătămarea lor.

Apoi Allah li S-a adresat credincioșilor, le-a poruncit să se teamă de El și să lase ceea ce rămăsese din tranzacțiile cu riba pe care le practicau mai înainte. Dacă nu fac aceasta, se află în război cu Allah și cu Mesagerul Său. Aceasta este una dintre cele mai puternice dovezi ale urâțeniei riba, fiindcă acela care stăruie în ea este socotit luptător împotriva lui Allah și a Mesagerului Său.

„Iar dacă vă pocăiți" de tranzacțiile cu riba, „vă revine capitalul vostru": nu-i nedreptățiți pe oameni luând sporul riba și nici „nu veți fi nedreptățiți" prin micșorarea capitalului vostru.

Oricine se pocăiește de riba, dacă tranzacțiile s-au încheiat, poate păstra ceea ce a dobândit, iar soarta lui este lăsată judecății lui Allah. Dacă tranzacțiile sunt încă în vigoare, trebuie să se limiteze la capitalul său. Dacă ia ceva în plus, a îndrăznit să practice riba.

Versetul lămurește înțelepciunea interzicerii riba: ea cuprinde nedreptățirea celor nevoiași prin luarea sporului și creșterea datoriei lor, în vreme ce este obligatoriu să li se acorde răgaz.

De aceea Allah a spus: „Dacă datornicul se află în strâmtorare, acordați-i răgaz până când va putea plăti." Dacă datornicul este în strâmtorare și nu poate plăti, creditorul este dator să-i acorde răgaz până când va avea această posibilitate. Iar

datornicul, când dobândește printr-o cale îngăduită mijloacele de plată, este dator să-și achite datoria.

Dacă creditorul renunță ca milostenie la întreaga datorie ori la o parte din ea, aceasta este mai bine pentru el. Cunoașterea faptului că va veni o Zi în care se va întoarce la Allah, când fapta îi va fi răsplătită pe deplin fără ca el să fie nedreptățit nici cât greutatea unui fir de praf, îi face robului ușoară împlinirea rânduielilor religiei, părăsirea tranzacțiilor cu riba și binefacerea față de cei aflați în strâmtorare. De aceea Allah a încheiat spunând: „Temeți-vă de Ziua în care veți fi întorși la Allah. Atunci fiecărui suflet i se va răsplăti pe deplin ceea ce a agonisit și ei nu vor fi nedreptățiți."

Versetele 282 și 283

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا تَدَايَنتُم بِدَيْنٍ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗى فَٱكْتُبُوهُۚ وَلْيَكْتُب بَّيْنَكُمْ كَاتِبُۢ بِٱلْعَدْلِۖ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَن يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ ٱللَّهُۚ فَلْيَكْتُبْۚ وَلْيُمْلِلِ ٱلَّذِي عَلَيْهِ ٱلْحَقُّ وَلْيَتَّقِ ٱللَّهَ رَبَّهُۥ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْـٔٗاۚ فَإِن كَانَ ٱلَّذِي عَلَيْهِ ٱلْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَن يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُۥ بِٱلْعَدْلِۚ وَٱسْتَشْهِدُواْ شَهِيدَيْنِ مِن رِّجَالِكُمْۖ فَإِن لَّمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٞ وَٱمْرَأَتَانِ مِمَّن تَرْضَوْنَ مِنَ ٱلشُّهَدَآءِ أَن تَضِلَّ إِحْدَىٰهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَىٰهُمَا ٱلْأُخْرَىٰۚ وَلَا يَأْبَ ٱلشُّهَدَآءُ إِذَا مَا دُعُواْۚ وَلَا تَسْـَٔمُوٓاْ أَن تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰٓ أَجَلِهِۦۚ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِندَ ٱللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَٰدَةِ وَأَدْنَىٰٓ أَلَّا تَرْتَابُوٓاْ إِلَّآ أَن تَكُونَ تِجَٰرَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَاۗ وَأَشْهِدُوٓاْ إِذَا تَبَايَعْتُمْۖ وَلَا يُضَآرَّ كَاتِبٞ وَلَا شَهِيدٞۚ وَإِن تَفْعَلُواْ فَإِنَّهُۥ فُسُوقُۢ بِكُمْۗ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۖ وَيُعَلِّمُكُمُ ٱللَّهُۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٞ ﴿٢٨٢﴾

282. O, voi cei care credeți! Când contractați între voi o datorie cu un termen hotărât, scrieți-o. Un scrib să scrie între voi cu dreptate. Niciun scrib să nu refuze să scrie așa cum l-a învățat Allah; așadar, să scrie. Cel care datorează să dicteze, să se teamă de Allah, Domnul său, și să nu scadă nimic din datorie. Dacă cel care datorează este nechibzuit, slab ori nu poate dicta el însuși, atunci tutorele lui să dicteze cu dreptate. Luați ca martori doi bărbați dintre voi. Dacă

nu sunt doi bărbați, atunci un bărbat și două femei dintre martorii pe care îi primiți, astfel încât, dacă una dintre ele uită, cealaltă să-i amintească. Martorii să nu refuze atunci când sunt chemați. Nu socotiți prea anevoios să scrieți datoria, fie mică, fie mare, împreună cu termenul ei. Aceasta este mai drept înaintea lui Allah, mai sigur pentru mărturie și mai potrivit pentru a nu vă îndoi. Dacă este un negoț pe loc, pe care îl săvârșiți între voi, nu este niciun păcat asupra voastră dacă nu-l scrieți. Luați martori când vindeți și cumpărați. Nici scribul, nici martorul să nu fie vătămat. Dacă faceți aceasta, este o abatere din partea voastră. Temeți-vă de Allah, iar Allah vă învață. Allah este Atotștiutor al tuturor lucrurilor.

﴿ وَإِن كُنتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا۟ كَاتِبًا فَرِهَٰنٌ مَّقْبُوضَةٌ ۖ فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم
بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ ٱلَّذِى ٱؤْتُمِنَ أَمَٰنَتَهُۥ وَلْيَتَّقِ ٱللَّهَ رَبَّهُۥ ۗ وَلَا تَكْتُمُوا۟ ٱلشَّهَٰدَةَ ۚ وَمَن
يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُۥٓ ءَاثِمٌ قَلْبُهُۥ ۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

283. Dacă sunteți în călătorie și nu găsiți un scrib, atunci să fie un zălog primit în stăpânire. Dacă unul dintre voi are încredere în altul, cel căruia i s-a acordat încrederea să înapoieze ceea ce i-a fost încredințat și să se teamă de Allah, Domnul său. Nu ascundeți mărturia. Cel care o ascunde are inima păcătoasă. Allah cunoaște ceea ce săvârșiți.

Aceste două versete cuprind călăuzirea Creatorului pentru robii Săi în tranzacțiile lor, ca să-și ocrotească drepturile prin căi folositoare și rânduieli mai înalte și mai desăvârșite decât orice ar putea propune oamenii cu judecată. Ele cuprind multe foloase.

Printre ele se află îngăduirea tranzacțiilor cu datorii, fie că datoria provine dintr-un contract cu plată în avans și livrare la termen, fie dintr-o cumpărare al cărei preț este amânat. Toate sunt îngăduite, deoarece Allah a vorbit despre ele ca despre fapte ale credincioșilor, iar ceea ce El vestește despre credincioși ține de cerințele credinței și a fost încuviințat de Stăpânul Judecății.

Printre ele se află obligația de a stabili termenul în toate datoriile și scadențele contractelor de închiriere.

Printre ele se află faptul că un termen necunoscut nu este îngăduit, fiindcă el cuprinde nesiguranță și primejdie și intră în categoria jocurilor de noroc.

Printre ele se află porunca lui Allah Preaînaltul de a scrie datoriile. Aceasta poate deveni obligatorie când este obligatorie ocrotirea dreptului, cum se întâmplă cu bunurile aflate sub tutela omului: averile orfanilor, bunurile fundațiilor pioase, cele încredințate reprezentanților și celor care le păzesc. Ea

poate fi aproape obligatorie când dreptul îi aparține în întregime omului. Obligația ori recomandarea ei devine mai puternică potrivit împrejurărilor.

În orice situație, consemnarea în scris este unul dintre cele mai sigure mijloace de protejare a tranzacțiilor cu executare la termen, fiindcă uitarea și erorile sunt frecvente, iar înșelăciunile oamenilor care nu se tem de Allah Preaînaltul trebuie prevenite.

Printre ele se află porunca lui Allah ca scribul să scrie cu dreptate între cei care încheie tranzacția. El nu trebuie să-l favorizeze pe unul dintre ei din pricina rudeniei ori a altui motiv și nici să-l defavorizeze pe celălalt din pricina dușmăniei ori a unui motiv asemănător.

Printre ele se află faptul că scrierea pentru cei care încheie tranzacția este una dintre cele mai bune fapte și o binefacere față de amândoi. Prin ea le sunt ocrotite drepturile și sunt eliberați de răspundere, așa cum Allah a poruncit. Scribul să urmărească această răsplată atunci când scrie între oameni.

Printre ele se află faptul că scribul trebuie să cunoască dreptatea și să fie cunoscut drept un om drept. Dacă nu cunoaște dreptatea, nu o poate împlini; iar dacă oamenii nu-l socotesc drept și vrednic de încredere, scrierea lui nu este luată în seamă și nu se împlinește scopul ei: păzirea drepturilor.

Printre ele se află faptul că, pentru ca documentul să fie complet și întocmit cu dreptate, scribul trebuie să-l alcătuiască bine și să folosească expresiile potrivite fiecărei tranzacții. Obiceiul recunoscut are aici o însemnătate mare.

Printre ele se află faptul că scrierea este una dintre binefacerile lui Allah asupra robilor, fără de care treburile religiei și ale vieții lor lumești nu se pot îndrepta. Celui pe care Allah l-a învățat să scrie i-a dăruit un har măreț. Recunoștința deplină pentru binefacerea lui Allah presupune să răspundă prin scrisul său nevoilor robilor Lui și să nu refuze să scrie. De aceea Allah a spus: „Niciun scrib să nu refuze să scrie așa cum l-a învățat Allah."

Printre ele se află faptul că scribul notează mărturisirea celui care are de îndeplinit o obligație, dacă acesta știe să exprime dreptul datorat. Dacă nu știe, din pricina vârstei mici, a nechibzuinței, a lipsei rațiunii, a muțeniei ori a neputinței, tutorele dictează în locul lui și îi ține locul.

Printre ele se află faptul că mărturisirea este una dintre cele mai puternice căi prin care drepturile sunt dovedite, deoarece Allah i-a poruncit scribului să scrie ceea ce îi dictează cel care are de îndeplinit o obligație.

Printre ele se află instituirea tutelei asupra celor lipsiți de capacitate deplină, precum copiii, cei lipsiți de rațiune, cei nechibzuiți și alții asemenea lor.

Printre ele se află faptul că tutorele ține locul celui aflat sub tutela sa în toate mărturisirile legate de drepturile acestuia.

Printre ele se află faptul că, dacă îi încredințezi cuiva o tranzacție și îl împuternicești să o săvârșească, cuvântul lui în acea privință este primit, iar el te

reprezintă. Dacă tutorele celor lipsiți de capacitate îi reprezintă, atunci cel pe care l-ai ales și căruia i-ai încredințat de bunăvoie treaba este cu atât mai vrednic ca spusa lui să fie primită, luată în seamă și, în caz de neînțelegere, să aibă întâietate față de spusele tale.

Printre ele se află obligația celui care datorează un drept de a se teme de Allah atunci când dictează scribului și de a nu micșora cu nimic dreptul datorat: nici în privința cantității, nici a descrierii, nici a condițiilor sau limitărilor. El trebuie să mărturisească tot ceea ce ține de drept, așa cum este dator să facă atunci când el are un drept asupra altuia. Cel care nu face aceasta se numără printre cei care înșeală și împuținează drepturile.

Printre ele se află obligația de a recunoaște drepturile vădite și ascunse. Aceasta este una dintre cele mai înalte însușiri ale evlaviei, așa cum nerecunoașterea lor este unul dintre lucrurile care o strică și o împuținează.

Printre ele se află îndrumarea de a lua martori la vânzare. Dacă este o tranzacție cu datorie, mărturia urmează aceeași rânduială ca scrierea, așa cum s-a arătat, fiindcă documentul scris consemnează mărturia. Dacă este o vânzare pe loc, se cuvine să fie luați martori, însă nu este nicio vină dacă nu este scrisă, pentru că asemenea vânzări sunt multe și scrierea fiecăreia ar aduce greutate.

Printre ele se află îndrumarea de a lua ca martori doi bărbați drepți. Dacă aceasta nu este cu putință ori este greu, atunci un bărbat și două femei. Rânduiala cuprinde toate tranzacțiile: vânzările pe loc, vânzările cu datorie și cele legate de ele, precum condițiile, garanțiile și altele.

Dacă se spune că s-a statornicit faptul că Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a judecat pe temeiul unui singur martor împreună cu jurământul, în vreme ce versetul menționează numai doi bărbați ori un bărbat și două femei, răspunsul este că versetul îi îndrumă pe robii lui Allah să-și păzească drepturile. De aceea le arată calea cea mai deplină și mai puternică. Nimic din el nu contrazice hotărârea Profetului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - întemeiată pe un martor și jurământ.[36]

Pentru a-și ocroti drepturile de la bun început, robul este îndrumat să ia cele mai depline măsuri de precauție și protecție. La judecarea neînțelegerilor, sunt cercetate dovezile și împrejurările care înclină balanța judecății, potrivit situației celor aflați în litigiu.

Printre ele se află faptul că mărturia a două femei ține locul mărturiei unui bărbat în drepturile lumești. În treburile religiei, precum transmiterea relatărilor și emiterea de verdicte religioase, femeia ține locul bărbatului. Deosebirea dintre cele două domenii este limpede.

---

[36] Relatat de Muslim (1712), din hadithul lui Ibn 'Abbas - Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său. Pentru folos suplimentar, a se vedea al-Irwa' (2683).

Printre ele se află îndrumarea spre înțelepciunea pentru care mărturia a două femei ține locul mărturiei unui bărbat: memoria femeii este, de obicei, mai slabă, iar puterea de reținere a bărbatului este mai mare.

Printre ele se află faptul că, dacă un martor își uită mărturia, iar celălalt martor îi amintește și el își aduce aminte, uitarea nu dăunează, fiindcă Allah a spus: „astfel încât, dacă una dintre ele uită, cealaltă să-i amintească". Cu atât mai mult este primită mărturia dacă martorul își amintește singur, fără ca altul să-i amintească, fiindcă mărturia se întemeiază pe cunoaștere și certitudine.

Printre ele se află faptul că mărturia trebuie să izvorască din cunoaștere și certitudine, nu din îndoială. Dacă martorului îi apare vreo îndoială cu privire la mărturia sa, chiar dacă o anumită părere i se pare mai puternică, nu-i este îngăduit să mărturisească decât ceea ce cunoaște.

Printre ele se află faptul că martorul nu are voie să refuze atunci când este chemat, fie pentru a fi de față la tranzacție și a-și asuma rolul de martor, fie pentru a depune mărturie. Împlinirea mărturiei este una dintre cele mai bune fapte drepte: Allah a poruncit-o și a vestit folosul și binele ei.

Printre ele se află faptul că nu este îngăduită vătămarea scribului ori a martorului, prin chemarea lor într-un timp ori într-o împrejurare care le aduce vătămare. Așa cum deținătorii drepturilor și cei care încheie tranzacția sunt opriți să-i vatăme pe martori și pe scribi, scribul și martorul sunt, de asemenea, opriți să-i vatăme pe cei care încheie tranzacția ori pe unul dintre ei.

Tot de aici se înțelege că, dacă scrierea ori mărturia îi aduce scribului sau martorului o vătămare, el este scutit de această obligație.

Versetul atrage atenția că nu este îngăduită vătămarea celor care fac bine și săvârșesc fapte bune și nici împovărarea lor cu ceea ce nu pot purta: „Oare răsplata binelui este alta decât binele?" (ar-Rahman, 55:60).

Tot astfel, cel care face bine trebuie să-și desăvârșească binefacerea, abținându-se să-l vatăme prin cuvânt ori faptă pe omul căruia i-a făcut bine. Binefacerea nu se desăvârșește decât astfel.

Printre ele se află faptul că nu este îngăduită luarea unei plăți pentru scriere și mărturie atunci când acestea sunt obligatorii, fiindcă sunt drepturi pe care Allah le-a impus scribului și martorului și fiindcă plata ar putea deveni o vătămare pentru cei care încheie tranzacția.

Printre ele se află arătarea binelui și folosului care urmează aplicării acestor îndrumări mărețe: ocrotirea drepturilor, dreptatea, înlăturarea certurilor și ferirea de uitare și neatenție. De aceea Allah a spus: „Aceasta este mai drept înaintea lui Allah, mai sigur pentru mărturie și mai potrivit pentru a nu vă îndoi." Acestea sunt foloase de care robii au neapărată nevoie.

Printre ele se află faptul că învățarea scrierii ține de treburile religiei, deoarece este un mijloc de păzire a religiei și a vieții lumești și o cauză a binefacerii.

Printre ele se află faptul că, dacă Allah l-a ales pe un om printr-o binefacere de care ceilalți au nevoie, recunoștința deplină pentru ea cere să le dăruiască robilor lui Allah din ceea ce a primit și să le împlinească nevoile. Allah a legat interdicția adresată scribului de a refuza să scrie de amintirea binefacerii Sale: „așa cum l-a învățat Allah". Mai mult, celui care împlinește nevoia fratelui său, Allah îi împlinește nevoia.

Printre ele se află faptul că vătămarea martorilor și a scribilor este o abatere a omului. Abaterea înseamnă ieșirea din ascultarea de Allah și căderea în neascultare; ea crește, scade și poate fi numai parțială. De aceea Allah nu a spus: „sunteți răzvrătiți" ori „sunteți oameni abătuți", ci: „este o abatere din partea voastră". Abaterea robului este pe măsura îndepărtării lui de ascultarea Domnului său.

Din cuvintele „Temeți-vă de Allah, iar Allah vă învață" se deduce că evlavia față de Allah este un mijloc pentru dobândirea științei. Acest lucru reiese și mai limpede din cuvintele Sale: „O, voi cei care credeți! Dacă vă temeți de Allah, El vă va dărui un criteriu" (al-Anfal, 8:29), adică o știință prin care deosebiți realitățile și adevărul de fals.

Printre ele se află faptul că știința folositoare nu înseamnă numai învățarea treburilor religiei legate de actele de adorare, ci cuprinde și învățarea treburilor lumești legate de tranzacții. Allah Preaînaltul a păzit pentru robi treburile religiei și ale vieții lor lumești, iar Cartea Sa măreață cuprinde lămurirea tuturor lucrurilor.

Versetul 283 arată și legitimitatea garanțiilor pentru drepturi, adică a zălogurilor și garanțiilor personale prin care omul își asigură primirea dreptului său, fie că încheie o tranzacție cu un om drept ori păcătos, demn de încredere ori trădător. Câte drepturi nu sunt ocrotite prin garanții și câte neînțelegeri nu sunt astfel înlăturate!

Printre ele se află faptul că deplinătatea garanției prin zălog cere ca bunul să fie primit în stăpânire. Aceasta nu înseamnă că zălogul ar fi valabil numai după primirea lui, ci precizarea „un zălog primit în stăpânire" arată că uneori este primit și încrederea este deplină, iar alteori nu este primit și garanția rămâne nedesăvârșită.

Din cuvintele „un zălog primit în stăpânire" se deduce că, dacă cel care a dat zălogul și cel care l-a primit nu se înțeleg asupra mărimii datoriei pentru care a fost dat zălogul, este primit cuvântul creditorului care ține zălogul. Allah a făcut din zălog o garanție pentru dreptul său; dacă spusa lui despre mărimea datoriei nu ar fi primită, garanția nu și-ar atinge scopul în lipsa documentului și a martorilor.

Printre ele se află faptul că este îngăduită tranzacția fără document și fără martori, potrivit cuvintelor: „Dacă unul dintre voi are încredere în altul, cel căruia

i s-a acordat încrederea să înapoieze ceea ce i-a fost încredințat." În această situație este însă nevoie de evlavie și teamă de Allah; altfel, deținătorul dreptului își primejduiește dreptul. De aceea Allah i-a poruncit celui care datorează dreptul să se teamă de El și să înapoieze ceea ce i-a fost încredințat.

Printre ele se află faptul că acela care i-a acordat încredere partenerului său de tranzacție i-a făcut un bine măreț și s-a încrezut în religiozitatea și cinstea lui. Astfel, celui care datorează dreptul i se întărește obligația de a înapoia lucrul încredințat din două motive: împlinește dreptul lui Allah și porunca Sa și împlinește dreptul partenerului care s-a încrezut în cinstea lui și i-a acordat încredere.

Printre ele se află interzicerea ascunderii mărturiei. Cel care o ascunde are inima păcătoasă, iar inima este stăpânul mădularelor. Ascunderea mărturiei, asemenea mărturiei mincinoase și false, duce la pierderea drepturilor, stricarea tranzacțiilor și repetarea păcatului atât în sarcina martorului, cât și a celui care datorează dreptul.

Faptul că zălogul este menționat în legătură cu călătoria, deși este îngăduit atât în călătorie, cât și acasă, se datorează nevoii mai mari de el atunci când lipsesc scribul și martorul.

Versetul se încheie spunând că Allah este „Atotștiutor" al tuturor faptelor robilor, încurajându-i să încheie tranzacții bune și avertizându-i împotriva celor rele.

Versetul 284

لِّلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ وَإِن تُبْدُوا۟ مَا فِىٓ أَنفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُم بِهِ ٱللَّهُ ۖ فَيَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾

284. Ale lui Allah sunt toate cele din ceruri și de pe pământ. Fie că arătați ceea ce se află în sufletele voastre, fie că ascundeți, Allah vă va cere socoteală pentru aceasta. El iartă pe cine voiește și pedepsește pe cine voiește. Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.

Allah Preaînaltul vestește stăpânirea Sa cuprinzătoare asupra locuitorilor cerurilor și ai pământului, precum și știința Sa care cuprinde ceea ce robii arată și ceea ce ascund în sufletele lor. El le va cere socoteală pentru toate acestea.

El „iartă pe cine voiește": pe cel care se întoarce mereu cu pocăință la Domnul său - „Cu adevărat, El este Iertător față de cei care se întorc mereu" (al-Isra',

17:25) - și „pedepsește pe cine voiește”: pe cel care stăruie în păcate lăuntric și pe față.

Acest verset nu contrazice hadithurile care vestesc iertarea gândurilor pe care robul le are în sine atâta vreme cât nu le pune în faptă și nu le rostește. Este vorba despre gândurile trecătoare ale sufletului, care nu devin însușiri ale robului și pe care acesta nu se hotărăște să le urmeze. Aici este vorba despre hotărârile ferme și însușirile statornicite în suflet, fie ele însușiri ale binelui ori ale răului. De aceea Allah a spus: „ceea ce se află în sufletele voastre”, adică hotărârile și însușirile care s-au așezat și s-au statornicit în ele.[37]

Allah a vestit că „are putere asupra tuturor lucrurilor”. Din desăvârșirea puterii Sale face parte judecarea făpturilor și dăruirea răsplății ori pedepsei pe care o merită fiecare.

Versetele 285 și 286

ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّن رُّسُلِهِۦۚ وَقَالُواْ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَاۖ غُفۡرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيۡكَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

285. Mesagerul crede în ceea ce i-a fost pogorât de la Domnul său, iar credincioșii, de asemenea. Fiecare crede în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale și în Mesagerii Săi: „Nu facem deosebire între niciunul dintre Mesagerii Săi.” Ei spun: „Am auzit și ne-am supus. Iertarea Ta, Domnul nostru! La Tine este întoarcerea.”

لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفۡسًا إِلَّا وُسۡعَهَاۚ لَهَا مَا كَسَبَتۡ وَعَلَيۡهَا مَا ٱكۡتَسَبَتۡۗ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذۡنَآ إِن نَّسِينَآ أَوۡ أَخۡطَأۡنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تَحۡمِلۡ عَلَيۡنَآ إِصۡرٗا كَمَا حَمَلۡتَهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلۡنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِۦۖ وَٱعۡفُ عَنَّا وَٱغۡفِرۡ لَنَا وَٱرۡحَمۡنَآ أَنتَ مَوۡلَىٰنَا فَٱنصُرۡنَا عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

286. Allah nu împovărează niciun suflet peste puterea lui. În folosul său este ceea ce a agonisit, iar împotriva sa este ceea ce a săvârșit. „Domnul nostru, nu ne lua la socoteală dacă uităm ori greșim! Domnul nostru, nu așeza asupra noastră o povară precum cea pe care ai așezat-o asupra celor dinaintea noastră!

[37] Așa cum apare în Sahih al-Bukhari (5269) și Muslim (127), din hadithul lui Abu Hurayrah - Allah să fie mulțumit de el.

Domnul nostru, nu ne împovăra cu ceea ce nu avem putere să purtăm! Treci cu vederea greșelile noastre, iartă-ne și ai milă de noi! Tu ești Ocrotitorul nostru, așadar ajută-ne împotriva oamenilor necredincioși!"

S-a transmis în mod autentic de la Profet - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - că celui care recită aceste două versete în timpul nopții îi vor fi de ajuns, adică îl vor feri de toate relele. Aceasta se datorează înțelesurilor mărețe pe care le cuprind.[38]

La începutul acestei sure, Allah le-a poruncit oamenilor să creadă în toate temeliile credinței, spunând: „Spuneți: Noi credem în Allah și în ceea ce ne-a fost pogorât..." (al-Baqarah, 2:136). În acest verset, El a vestit că Mesagerul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și credincioșii aflați împreună cu el au crezut în aceste temelii mărețe, în toți Mesagerii și în toate Cărțile. Ei nu au făcut ceea ce au făcut oamenii religiilor abătute, care au crezut în unii și nu au crezut în alții.

Alăturarea credincioșilor Mesagerului - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și folosirea aceloraşi cuvinte pentru a vorbi despre ei toți reprezintă o mare cinste pentru credincioși. Versetul arată că el - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - face parte din comunitatea căreia i se adresează rânduielile religiei și, asemenea ei, are datoria de a le împlini pe deplin și că i-a întrecut pe credincioși, ba chiar pe toți Mesagerii, în împlinirea credinței și a drepturilor ei.

Cuvintele „Ei spun: Am auzit și ne-am supus" reprezintă angajamentul general al credincioșilor față de tot ceea ce Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a adus din Carte și din Sunnah. Ei au ascultat, au primit cele auzite și s-au supus cu ascultare.

Aceasta cuprinde rugămintea lor smerită către Allah de a-i ajuta să împlinească cele primite și de a le ierta neajunsurile în împlinirea îndatoririlor și săvârșirea lucrurilor interzise. Ei I s-au rugat, de asemenea, prin aceste cereri folositoare, iar Allah Preaînaltul le-a răspuns prin cuvintele Profetului Său - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - spunând: „Am făcut aceasta."[39]

Aceste rugăciuni sunt primite cu certitudine pentru credincioși în ansamblu și pentru fiecare dintre ei, dacă în cazul său nu există o piedică. Allah i-a scutit de tragerea la răspundere pentru greșeală și uitare, le-a ușurat Legea Sa cât se poate de mult, nu a așezat asupra lor greutățile, poverile și lanțurile pe care le-a așezat asupra celor dinaintea lor și nu i-a împovărat peste puterea lor. El i-a iertat, a avut milă de ei și i-a ajutat împotriva oamenilor necredincioși.

---

[38] Relatat de al-Bukhari (5051) și Muslim (807), din hadithul lui Abu Mas'ud al-Ansari al-Badri - Allah să fie mulțumit de el.

[39] Relatat de Muslim (126), din hadithul lui Ibn 'Abbas - Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său.

Îl rugăm pe Allah Preaînaltul, prin Numele și Însușirile Sale și prin binefacerea de a ne fi dăruit statornicia în religia Sa, să împlinească aceasta pentru noi, să-Și îndeplinească făgăduința făcută nouă prin cuvintele Profetului Său și să îndrepte starea credincioșilor.

Din aceasta se desprinde regula ușurării și a înlăturării greutății din toate treburile religiei. Se desprinde și regula trecerii cu vederea a uitării și greșelii în actele de adorare și în drepturile lui Allah Preaînaltul.

La fel stau lucrurile și în privința drepturilor făpturilor: păcatul și mustrarea sunt înlăturate. Însă obligația despăgubirii pentru pierderile pricinuite din greșeală ori din uitare, fie că este vorba despre vieți, fie despre averi, decurge din pricinuirea acelor pierderi fără drept, indiferent dacă aceasta s-a produs din greșeală, din uitare sau cu intenție.

Aici se încheie tafsirul Surei al-Baqarah. Lui Allah I se cuvin lauda și preamărirea, iar Allah să reverse pacea și binecuvântarea asupra lui Muhammad.

Sura Al Imran

Sura 3 · Juzul 3 · Versetele 1 la 91

Revelată la Medina

Versetele 1 la 6

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ

În Numele lui Allah, Cel Preamilostiv, Milostivul.

الٓمٓ ﴿١﴾

1. Alif. Lam. Mim.

ٱللَّهُ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْحَىُّ ٱلْقَيُّومُ ﴿٢﴾

2. Allah - nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El, Cel Veșnic Viu, Cel care Se susține pe Sine și susține toate.

نَزَّلَ عَلَيْكَ ٱلْكِتَـٰبَ بِٱلْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ ٱلتَّوْرَىٰةَ وَٱلْإِنجِيلَ ﴿٣﴾

3. El ți-a pogorât Cartea cu adevărul, confirmând ceea ce a fost înaintea ei, și a pogorât Tora și Evanghelia,

مِن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ ٱلْفُرْقَانَ ۗ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَـٰتِ ٱللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ ذُو ٱنتِقَامٍ ﴿٤﴾

4. mai înainte, drept călăuzire pentru oameni. Și El a pogorât Criteriul. Cei care nu cred în semnele lui Allah vor avea parte de o pedeapsă aspră. Allah este Atotputernic, Stăpân al răzbunării.

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَىْءٌ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فِى ٱلسَّمَآءِ ﴿٥﴾

5. Cu adevărat, nimic de pe pământ și nimic din cer nu-I este ascuns lui Allah.

هُوَ ٱلَّذِى يُصَوِّرُكُمْ فِى ٱلْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَآءُ ۚ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٦﴾

6. El este Cel care vă dă chip în pântece așa cum voiește. Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El, Atotputernicul, Preaînțeleptul.

„Alif. Lam. Mim" face parte dintre literele al căror înțeles nu-l cunoaște decât Allah.

Allah Preaînaltul vestește că El este „Cel Veșnic Viu", desăvârșit în viața Sa, și „Cel care Se susține pe Sine și susține toate", Care nu are nevoie de nimeni, dar susține făpturile Sale în toate stările lor. El le-a rânduit atât treburile religiei, cât și treburile lumești și cele hotărâte prin destin.

El i-a pogorât Mesagerului Său Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - Cartea cu adevărul, asupra căreia nu există îndoială și care cuprinde adevărul. Ea „confirmă ceea ce a fost înaintea ei" dintre Cărți: mărturisește ceea ce au mărturisit ele, se potrivește cu ele și confirmă adevărul Mesagerilor care le-au adus.

Tot astfel, El „a pogorât Tora și Evanghelia" înaintea acestei Cărți, „drept călăuzire pentru oameni".

Allah a desăvârșit mesajul și l-a pecetluit prin Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și prin Cartea sa măreață. Prin ea, Allah a scos făpturile din rătăcire și le-a călăuzit, le-a izbăvit din neștiință și a deosebit adevărul de fals, fericirea de nefericire, calea cea dreaptă de căile Iadului. Cei care cred în ea și îi urmează călăuzirea dobândesc mult bine și răsplată atât în această lume, cât și în Viața de Apoi.

„Cei care nu cred în semnele lui Allah", pe care El le-a lămurit în Cartea Sa și prin cuvintele Mesagerului Său, „vor avea parte de o pedeapsă aspră". Allah este Atotputernic și Se răzbună pe cel care nu I se supune.

Din desăvârșirea faptului că El susține toate face parte și faptul că știința Sa cuprinde toate făpturile: „nimic de pe pământ și nimic din cer nu-I este ascuns", nici măcar ceea ce se află în pântecele celor însărcinate.

El este „Cel care vă dă chip în pântece așa cum voiește": bărbat ori femeie, cu alcătuire deplină ori cu lipsuri, făcându-vă să treceți prin etapele creației, potrivit minunatei Sale înțelepciuni.

Cel care Se poartă astfel cu robii Săi și Se îngrijește atât de mult de toate stările lor, din clipa în care îi aduce la existență și până la încheierea tuturor treburilor lor, fără niciun asociat în aceasta, este singurul care merită să fie adorat.

„Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El, Atotputernicul", Care a supus făpturile prin puterea Sa și este mai presus de orice lipsă ori însușire vrednică de mustrare, „Preaînțeleptul" în creația și Legea Sa.

Versetele 7 la 9

هُوَ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ عَلَيْكَ ٱلْكِتَـٰبَ مِنْهُ ءَايَـٰتٌ مُّحْكَمَـٰتٌ هُنَّ أُمُّ ٱلْكِتَـٰبِ وَأُخَرُ مُتَشَـٰبِهَـٰتٌ ۖ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَـٰبَهَ مِنْهُ ٱبْتِغَآءَ ٱلْفِتْنَةِ وَٱبْتِغَآءَ تَأْوِيلِهِۦ ۗ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُۥٓ إِلَّا ٱللَّهُ ۘ وَٱلرَّٰسِخُونَ فِى ٱلْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّآ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَـٰبِ ﴿٧﴾

7. El este Cel care ți-a pogorât Cartea. În ea sunt versete limpezi și hotărâtoare, care sunt temelia Cărții, iar altele au un înțeles ce poate fi neclar. Cei în ale căror inimi este abatere urmează ceea ce poate avea un înțeles neclar din ea, căutând tulburarea și căutând tâlcuirea lui. Nimeni nu-i cunoaște tâlcuirea decât Allah. Iar cei temeinici în știință spun: „Noi credem în ea; toate sunt de la Domnul nostru." Însă numai cei dăruiți cu pricepere iau aminte.

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً ۚ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْوَهَّابُ ﴿٨﴾

8. „Domnul nostru, nu abate inimile noastre după ce ne-ai călăuzit și dăruiește-ne milă de la Tine! Cu adevărat, Tu ești Dăruitorul."

رَبَّنَآ إِنَّكَ جَامِعُ ٱلنَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُخْلِفُ ٱلْمِيعَادَ ﴿٩﴾

9. „Domnul nostru, Tu îi vei aduna pe oameni pentru o Zi asupra căreia nu este nicio îndoială. Cu adevărat, Allah nu-Și încalcă făgăduința."

Allah Preaînaltul vestește despre măreția Sa și despre desăvârșirea faptului că El susține toate: numai El a pogorât această Carte măreață, care nu a avut și nu va avea ceva asemenea ori măcar apropiat de ea în călăuzire, elocvență, caracterul ei miraculos și îndreptarea făpturilor.

Cartea cuprinde versete hotărâtoare, cu înțelesuri limpezi și vădite, care nu se confundă cu altele. Ea cuprinde și versete al căror înțeles poate fi neclar: ele pot admite mai multe sensuri, iar sensul avut în vedere nu poate fi stabilit doar pe baza lor, până când nu sunt puse alături de versetele hotărâtoare.

Cei în ale căror inimi se află boală, abatere și îndepărtare, din pricina intențiilor lor rele, urmează ceea ce poate avea un înțeles neclar. Ei îl folosesc drept dovadă pentru afirmațiile lor false și părerile lor stricate, căutând tulburarea, răstălmăcind Cartea și tâlcuind-o potrivit dorințelor și orientărilor lor, ca să se rătăcească și să-i rătăcească și pe alții.

În schimb, oamenii temeinici în știință, în inimile cărora știința și certitudinea au pătruns și au rodit fapte și cunoștințe, știu că întregul Coran vine de la Allah și că totul este adevărat, atât versetele hotărâtoare, cât și cele al căror înțeles poate fi neclar. Adevărul nu se contrazice și nu se deosebește de sine însuși.

Fiindcă știu că înțelesul versetelor hotărâtoare este cât se poate de limpede, ei raportează la acestea versetele care îi pot nedumeri pe cei cu știință și cunoaștere neîndestulătoare. Ei raportează ceea ce poate fi neclar la ceea ce este hotărâtor, iar astfel totul devine limpede și hotărâtor. Ei spun: „Noi credem în ea; toate sunt de la Domnul nostru."

Numai „cei dăruiți cu pricepere", adică oamenii cu minți cumpătate și sănătoase, iau aminte la lucrurile folositoare și la științele drepte. Aceasta arată că o asemenea purtare este unul dintre semnele celor dăruiți cu pricepere, pe când urmărirea versetelor al căror înțeles poate fi neclar este o însușire a oamenilor cu păreri bolnave, minți slabe și intenții rele.

Cuvintele „Nimeni nu-i cunoaște tâlcuirea decât Allah" au două înțelesuri. Dacă prin tâlcuire se înțelege cunoașterea urmării lucrurilor și a realității la care ele ajung, oprirea se face la cuvintele „decât Allah", căci numai Allah cunoaște tâlcuirea în acest sens. Dacă prin tâlcuire se înțelege explicarea și cunoașterea sensului cuvintelor, atunci legarea de ceea ce urmează este mai potrivită. În acest caz, cuvintele reprezintă o laudă adusă celor temeinici în știință: ei știu cum să înțeleagă textele Cărții și ale Sunnei, atât pe cele hotărâtoare, cât și pe cele al căror înțeles poate fi neclar.

Pentru că aici oamenii sunt împărțiți între cei abătuți și cei drepți, cei temeinici în știință Îl roagă pe Allah Preaînaltul să-i întărească în credință: „Domnul nostru, nu abate inimile noastre", adică nu le înclina de la adevăr spre fals, „după ce ne-ai călăuzit și dăruiește-ne milă de la Tine" prin care să ne îndrepți toate stările. „Cu adevărat, Tu ești Dăruitorul", Cel cu har și daruri îmbelșugate.

Acest verset este un exemplu al căii care trebuie urmată pentru înțelegerea versetelor al căror sens poate fi neclar. Allah a spus despre cei temeinici în știință că Îi cer să nu le abată inimile după ce i-a călăuzit. În alte versete, El a arătat pricinile îndepărtării inimilor celor abătuți și faptul că aceste pricini țin de propriile lor fapte: „Când s-au abătut, Allah le-a abătut inimile" (as-Saff, 61:5); „Apoi ei s-au întors, iar Allah le-a întors inimile" (at-Tawbah, 9:127); și: „Le

vom întoarce inimile și privirile, așa cum nu au crezut în el întâia oară" (al-An'am, 6:110).

Când robul Îi întoarce spatele Domnului său, îl ia drept aliat pe dușmanul Său, vede adevărul și se îndepărtează de el, vede falsul și îl alege, Allah îl lasă pradă alegerii pe care a făcut-o și îi abate inima drept pedeapsă pentru abaterea sa. Allah nu l-a nedreptățit, ci el s-a nedreptățit pe sine; așadar, să nu învinuiască decât propriul suflet, care îi poruncește răul. Allah știe cel mai bine.

Cuvintele lor: „Domnul nostru, Tu îi vei aduna pe oameni pentru o Zi asupra căreia nu este nicio îndoială. Cu adevărat, Allah nu-Și încalcă făgăduința" fac parte tot din vorbele celor temeinici în știință. Ele cuprind recunoașterea învierii și a răsplătirii, certitudinea deplină și convingerea că Allah va împlini negreșit ceea ce a făgăduit.

Aceasta cere să acționeze și să se pregătească pentru Ziua aceea. Credința în înviere și răsplătire este temelia îndreptării inimilor, a dorinței de bine și a temerii de rău, iar acestea două sunt temelia tuturor lucrurilor bune.

Versetele 10 și 11

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَن تُغۡنِيَ عَنۡهُمۡ أَمۡوَٰلُهُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُهُم مِّنَ ٱللَّهِ شَيۡـٔٗاۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمۡ وَقُودُ ٱلنَّارِ ﴿١٠﴾

10. Celor care nu cred nu le vor fi de niciun folos înaintea lui Allah nici averile, nici copiii lor. Aceștia sunt combustibilul Focului.

كَدَأۡبِ ءَالِ فِرۡعَوۡنَ وَٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ بِذُنُوبِهِمۡۗ وَٱللَّهُ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿١١﴾

11. Asemenea purtării neamului lui Faraon și a celor dinaintea lor: ei au tăgăduit semnele Noastre, iar Allah i-a prins pentru păcatele lor. Allah este aspru în pedeapsă.

După ce a menționat Ziua Învierii, Allah a arătat că toți cei care nu cred în El și îl tăgăduiesc pe Mesagerul Său vor intra negreșit în Foc și vor arde în el. Averile și copiii lor nu le vor folosi cu nimic împotriva pedepsei lui Allah.

În această lume, asupra lor se vor abate lovituri și pedepse asemenea celor care s-au abătut asupra lui Faraon și asupra celorlalte comunități care au tăgăduit semnele lui Allah: „Allah i-a prins pentru păcatele lor" și le-a grăbit pedeapsa din această lume, căreia îi urmează pedeapsa Vieții de Apoi.

„Allah este aspru în pedeapsă.” Feriți-vă, așadar, să socotiți pedeapsa Sa neînsemnată, căci astfel vi s-ar părea ușor să stăruiți în necredință și tăgăduire.

Versetele 12 și 13

قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ سَتُغۡلَبُونَ وَتُحۡشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَۚ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴿١٢﴾

12. Spune-le celor care nu cred: „Veți fi înfrânți și veți fi adunați spre Gheena. Ce rău așternut!”

قَدۡ كَانَ لَكُمۡ ءَايَةٞ فِي فِئَتَيۡنِ ٱلۡتَقَتَاۖ فِئَةٞ تُقَٰتِلُ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَأُخۡرَىٰ كَافِرَةٞ يَرَوۡنَهُم مِّثۡلَيۡهِمۡ رَأۡيَ ٱلۡعَيۡنِۚ وَٱللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصۡرِهِۦ مَن يَشَآءُۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبۡرَةٗ لِّأُوْلِي ٱلۡأَبۡصَٰرِ ﴿١٣﴾

13. Ați avut un semn în cele două tabere care s-au întâlnit: o tabără lupta pe calea lui Allah, iar cealaltă era necredincioasă. Ei îi vedeau cu ochii lor de două ori mai numeroși decât ei. Allah îl întărește prin ajutorul Său pe cine voiește. În aceasta se află, cu adevărat, o învățătură pentru cei care văd limpede.

Aceasta este o vestire și o veste bună pentru credincioși și, totodată, o amenințare pentru necredincioși: ei vor fi negreșit înfrânți în această lume. Lucrul s-a petrecut așa cum a vestit Allah, iar ei au fost înfrânți într-un chip fără asemănare.

Allah a făcut din ceea ce s-a petrecut la Badr unul dintre semnele care dovedesc veridicitatea Mesagerului Său: el urma adevărul, iar dușmanii săi urmau falsul. S-au întâlnit două tabere. Tabăra credincioșilor număra numai puțin peste trei sute zece oameni, cu puține mijloace, în vreme ce tabăra necredincioșilor se apropia de o mie de oameni și era deplin pregătită cu arme și celelalte mijloace.

Allah i-a întărit pe credincioși prin ajutorul Său, iar ei i-au înfrânt cu îngăduința lui Allah. În aceasta se află o învățătură pentru oamenii cu vedere pătrunzătoare. Dacă ei nu ar fi urmat adevărul, care nimicește falsul și îl face să piară atunci când îl înfruntă, lucrurile s-ar fi petrecut invers, judecând după mijloacele văzute.

Versetele 14 și 15

زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ ٱلشَّهَوَٰتِ مِنَ ٱلنِّسَآءِ وَٱلْبَنِينَ وَٱلْقَنَٰطِيرِ ٱلْمُقَنطَرَةِ مِنَ ٱلذَّهَبِ وَٱلْفِضَّةِ وَٱلْخَيْلِ ٱلْمُسَوَّمَةِ وَٱلْأَنْعَٰمِ وَٱلْحَرْثِ ذَٰلِكَ مَتَٰعُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَٱللَّهُ عِندَهُۥ حُسْنُ ٱلْمَـَٔابِ ﴿١٤﴾

14. Oamenilor le-a fost împodobită iubirea poftelor: femeile, fiii, grămezile strânse de aur și argint, caii aleși, vitele și ogoarele. Acestea sunt bucuria trecătoare a vieții lumești, însă la Allah se află cea mai bună întoarcere.

۞ قُلْ أَؤُنَبِّئُكُم بِخَيْرٍ مِّن ذَٰلِكُمْ ۚ لِلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَٰجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَٰنٌ مِّنَ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿١٥﴾

15. Spune: „Să vă vestesc ceva mai bun decât acestea? Cei care se tem de Allah vor avea la Domnul lor Grădini pe sub care curg râuri și în care vor rămâne veșnic, soții curățite și mulțumirea lui Allah.” Allah îi vede bine pe robi.

În aceste două versete, Allah Preaînaltul vestește starea oamenilor care aleg această lume în locul Vieții de Apoi și arată deosebirea uriașă dintre cele două sălașuri. Aceste lucruri le-au fost împodobite oamenilor; ochii lor le privesc cu dorință, inimile le socotesc plăcute, iar sufletele se alipesc de plăcerile lor. Fiecare categorie de oameni înclină spre câte unul dintre aceste lucruri și îl transformă în ținta supremă a năzuințelor sale și își limitează cunoașterea la el.

Cu toate acestea, ele sunt numai o plăcere neînsemnată, care se sfârșește curând. „Acestea sunt bucuria trecătoare a vieții lumești, însă la Allah se află cea mai bună întoarcere.”

Apoi Allah a vestit că aceia care se tem de El și împlinesc adorarea Sa vor avea ceva mai bun decât aceste plăceri. Ei vor avea toate felurile de bine și desfătarea veșnică pe care niciun ochi nu a văzut-o, nicio ureche nu a auzit-o și care nu i-a trecut prin inima vreunui om. Ei vor avea mulțumirea lui Allah, care este mai mare decât orice altceva.

Ei vor avea soții curățite de orice neajuns și lipsă, frumoase la purtare și desăvârșite în înfățișare. Negarea lipsurilor cere existența însușirilor opuse; curățirea lor de orice neajuns înseamnă, așadar, că sunt împodobite cu desăvârșirea.

„Allah îi vede bine pe robi” și îi înlesnește fiecăruia lucrul pentru care a fost creat. Celor fericiți le înlesnește săvârșirea faptelor care duc la Sălașul veșnic, iar ei iau din viața lumească numai ceea ce îi ajută să-L adore pe Allah și să I se supună. Pe cei nefericiți și îndepărtați de El îi lasă să săvârșească faptele celor nefericiți: ei sunt mulțumiți cu viața lumească, își găsesc liniștea în ea și o iau drept sălaș statornic.

Versetele 16 și 17

ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَآ إِنَّنَآ ءَامَنَّا فَٱغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٦﴾

16. Cei care spun: „Domnul nostru, noi am crezut, așadar iartă-ne păcatele și ferește-ne de pedeapsa Focului!”

ٱلصَّٰبِرِينَ وَٱلصَّٰدِقِينَ وَٱلْقَٰنِتِينَ وَٱلْمُنفِقِينَ وَٱلْمُسْتَغْفِرِينَ بِٱلْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾

17. Cei răbdători, cei sinceri, cei statornici în ascultare, cei care cheltuiesc și cei care cer iertare înainte de ivirea zorilor.

Acești oameni temeinici în știință, oameni ai cunoașterii și ai credinței, Îl roagă pe Domnul lor, invocând credința lor, să le ierte păcatele și să-i ocrotească de pedeapsa Focului. Acesta este unul dintre mijloacele de apropiere pe care Allah le iubește: invocând credința și faptele drepte pe care El i le-a dăruit, robul Îl roagă pe Domnul său să-Și desăvârșească binefacerea față de el, dăruindu-i răsplata deplină și ferindu-l de pedeapsă.

Apoi Allah îi descrie prin cele mai frumoase însușiri. Ei sunt răbdători: își țin sufletele statornice în ceea ce Allah iubește, căutând mulțumirea Sa. Rabdă în ascultarea lui Allah, se înfrânează cu răbdare de la neascultarea Lui și rabdă hotărârile Sale dureroase.

Ei sunt sinceri în cuvinte și în stările lor: ceea ce se vede în afară se potrivește cu ceea ce se află înăuntru, iar hotărârea lor de a urma calea cea dreaptă este adevărată. Sunt statornici în ascultare, adică rămân mereu supuși, cu smerenie și umilință. Cheltuiesc pe căile binelui, pentru săraci și pentru cei nevoiași. Cer iertare îndeosebi înainte de ivirea zorilor: își prelungesc rugăciunea până la acel ceas, apoi se așază și Îi cer lui Allah Preaînaltul iertare.

Versetul 18

شَهِدَ ٱللَّهُ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَأُو۟لُوا۟ ٱلْعِلْمِ قَآئِمًۢا بِٱلْقِسْطِ ۚ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

18. Allah mărturisește că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El; la fel mărturisesc îngerii și cei dăruiți cu știință. El menține dreptatea. Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El, Atotputernicul, Preaînțeleptul.

Aceasta este cea mai mare dintre mărturii, rostită de Stăpânul măreț, de îngeri și de oamenii științei, cu privire la cel mai măreț adevăr mărturisit: unicitatea lui Allah și faptul că El menține dreptatea. Aceasta cuprinde mărturia pentru întreaga Lege și pentru toate hotărârile privitoare la răsplătire.

Temelia și baza Legii și a religiei constau în afirmarea unicității lui Allah, în adorarea numai a Lui și în recunoașterea faptului că numai El are însușirile măreției, grandorii, slavei, puterii, tăriei și maiestății, precum și însușirile dărniciei, bunătății, milei, binefacerii și frumuseții. Lui Îi aparține desăvârșirea absolută, pe care nicio făptură nu o poate cuprinde ori atinge și pentru care nimeni nu-I poate aduce lauda deplină.

Toate actele de adorare legiuite, tranzacțiile și cele ce țin de ele, poruncile și opririle sunt dreptate, fără nicio nedreptate ori asuprire. Dimpotrivă, ele ating culmea înțelepciunii și a desăvârșirii rânduielii. Răsplătirea faptelor bune și a celor rele este, de asemenea, în întregime dreaptă.

„Spune: Ce mărturie este cea mai mare? Spune: Allah” (al-An'am, 6:19). Unicitatea lui Allah, religia Sa și răsplătirea Sa sunt astfel adevăruri statornicite, asupra cărora nu există nicio îndoială. Ele sunt cele mai mărețe și mai limpezi dintre realități, iar Allah a adus pentru ele dovezi și argumente ce nu pot fi numărate.

Versetul arată meritul științei și al oamenilor ei. Allah i-a menționat în chip deosebit dintre toți oamenii, le-a alăturat mărturia mărturiei Sale și mărturiei îngerilor Săi și a făcut din mărturia lor una dintre cele mai mari dovezi pentru unicitatea Sa, religia Sa și răsplătirea Sa. Celor cărora li se adresează poruncile le revine să primească această mărturie dreaptă și adevărată.

Aceasta cuprinde și recunoașterea integrității oamenilor științei, a faptului că ceilalți îi urmează și că ei sunt conducătorii luați drept pildă. Aici se află un merit, o cinste și un rang atât de înalt, încât măsura lor nu poate fi cuprinsă.

Versetul 19

إِنَّ ٱلدِّينَ عِندَ ٱللَّهِ ٱلْإِسْلَٰمُ ۗ وَمَا ٱخْتَلَفَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۗ وَمَن يَكْفُرْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَإِنَّ ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿١٩﴾

19. Cu adevărat, religia primită de Allah este Islamul. Cei cărora li s-a dat Cartea nu au ajuns la neînțelegeri decât după ce le-a venit știința, din nedreptate și invidie între ei. Iar cel care nu crede în semnele lui Allah să știe că Allah este grabnic la socoteală.

Allah Preaînaltul vestește că singura religie pe care El o primește este Islamul. Acesta înseamnă supunerea numai față de Allah, la exterior și în interior, potrivit celor pe care El le-a legiuit prin cuvintele Mesagerilor Săi.

Allah Preaînaltul a spus: „Celui care caută o altă religie decât Islamul nu i se va primi, iar în Viața de Apoi va fi dintre cei pierduți” (Al 'Imran, 3:85). Cel care urmează altă religie decât Islamul nu I se supune cu adevărat lui Allah, fiindcă nu urmează calea pe care El a legiuit-o prin Mesagerii Săi.

Apoi Allah vestește că oamenii Cărții cunoșteau aceasta. Ei au ajuns la neînțelegeri și s-au abătut de la ea numai din încăpățânare, nedreptate și invidie, deși le venise știința care ar fi trebuit să înlăture neînțelegerile și să-i facă să rămână în religia adevărată.

Când Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a venit la ei, l-au recunoscut pe deplin. Invidia, nedreptatea și necredința în semnele lui Allah i-au împiedicat însă să urmeze adevărul.

„Iar cel care nu crede în semnele lui Allah să știe că Allah este grabnic la socoteală.” Să aștepte, așadar, acea socoteală, căci ea va veni, iar Allah îi va răsplăti pentru ceea ce săvârșeau.

Versetul 20

فَإِنْ حَآجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِ ۗ وَقُل لِّلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْأُمِّيِّـۧنَ ءَأَسْلَمْتُمْ ۚ فَإِنْ أَسْلَمُواْ فَقَدِ ٱهْتَدَواْ ۖ وَّإِن تَوَلَّوْاْ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ ٱلْبَلَٰغُ ۗ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿٢٠﴾

20. Dacă ei se ceartă cu tine, spune: „M-am supus lui Allah cu întreaga mea ființă, eu și cei care mă urmează.” Spune-le celor cărora li s-a dat Cartea și celor neștiutori de carte: „V-ați supus?” Dacă se supun, sunt călăuziți; iar dacă se întorc, ție îți revine numai să transmiți. Allah îi vede bine pe robi.

După ce Allah a lămurit că religia adevărată, primită de El, este Islamul, iar oamenii Cărții au intrat în dispută directă cu Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, deși dovada fusese statornicită împotriva lor, ei s-au încăpățânat. Atunci Allah i-a poruncit Profetului să spună și să vestească deschis că și-a supus întreaga ființă lui Allah, la exterior și în interior, și că cei care îl urmează au făcut la fel, fiind întru totul de acord cu această supunere curată.

Allah i-a poruncit să le spună tuturor oamenilor, atât oamenilor Cărții, cât și celor fără Carte dintre arabi și dintre ceilalți: dacă vă supuneți, vă aflați pe calea cea dreaptă, în călăuzire și adevăr; iar dacă vă întoarceți, socoteala voastră este la Allah. Mie îmi revine numai să transmit, iar eu v-am transmis și am statornicit dovada împotriva voastră.

Versetele 21 și 22

إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَيَقْتُلُونَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ ٱلَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِٱلْقِسْطِ مِنَ ٱلنَّاسِ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾

21. Celor care nu cred în semnele lui Allah, care îi ucid pe Profeți fără drept și îi ucid pe oamenii care poruncesc dreptatea, vestește-le o pedeapsă dureroasă.

أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْـَٔاخِرَةِ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٢٢﴾

22. Aceștia sunt cei ale căror fapte au devenit zadarnice în această lume și în Viața de Apoi și care nu vor avea ajutători.

Aceștia au adunat toate aceste rele: necredința în semnele lui Allah, tăgăduirea Mesagerilor lui Allah și marea nelegiuire împotriva făpturilor care au cel mai mare drept asupra celorlalți oameni - Mesagerii și conducătorii care îi călăuzesc pe oameni, care le poruncesc oamenilor dreptatea recunoscută atât de religii, cât și de mințile sănătoase.

Faptele lor au devenit zadarnice în această lume și în Viața de Apoi. Ei au meritat pedeapsa dureroasă și nu vor avea niciun ajutător care să-i apere de pedeapsa lui Allah ori vreun izbăvitor care să-i scape de ea.

Versetele 23 la 25

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ أُوتُواْ نَصِيبًا مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ كِتَٰبِ ٱللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

23. Nu i-ai văzut pe cei cărora li s-a dat o parte din Carte? Ei sunt chemați la Cartea lui Allah pentru ca ea să judece între ei, apoi o parte dintre ei se întoarce, îndepărtându-se.

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُواْ لَن تَمَسَّنَا ٱلنَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعْدُودَٰتٍ ۖ وَغَرَّهُمْ فِى دِينِهِم مَّا كَانُواْ يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

24. Aceasta pentru că ei au spus: „Focul nu ne va atinge decât câteva zile numărate.” Minciunile pe care le născociseră i-au amăgit în religia lor.

فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَٰهُمْ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

25. Cum va fi când îi vom aduna pentru o Zi asupra căreia nu este nicio îndoială și fiecare suflet va primi pe deplin ceea ce a agonisit, fără ca ei să fie nedreptățiți?

Privește și minunează-te de cei cărora li s-a dat o parte din Carte și care sunt chemați la Cartea lui Allah, cea care confirmă ceea ce El le-a pogorât Mesagerilor Săi, ca să judece între ei. Apoi o parte dintre ei se întoarce și refuză să urmeze adevărul.

S-ar putea întreba: ce i-a făcut să se îndepărteze astfel, deși ei ar fi trebuit să fie cei mai grabnici să urmeze și cei mai buni cunoscători ai adevărului adus de

Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -? Allah a menționat două pricini.

Cea dintâi este siguranța lor înșelătoare și mărturia falsă pe care au dat-o despre propria lor mântuire, spunând că Focul îi va atinge numai câteva zile numărate, stabilite după dorințele lor stricate, de parcă puterea de a hotărî s-ar afla în mâinile lor. Ei au mai spus: „Nu vor intra în Paradis decât iudeii sau creștinii" (al-Baqarah, 2:111). Este limpede, atât potrivit Legii, cât și potrivit judecății sănătoase, că acestea sunt numai dorințe false.

A doua pricină este că, după ce au tăgăduit semnele lui Allah și au născocit minciuni despre El, Shaytan le-a împodobit faptele rele. Ei s-au lăsat amăgiți, iar răul li s-a părut adevăr, drept pedeapsă pentru îndepărtarea lor de adevăr.

Cum va fi starea acestor oameni atunci când Allah îi va aduna în Ziua Învierii, le va da tuturor pe deplin răsplata pentru ceea ce au săvârșit și va face să se împlinească dreptatea Sa între robi? Să nu întrebi atunci la ce pedeapsă vor ajunge și ce bine și ce răsplată vor pierde, toate din pricina celor agonisite de mâinile lor. „Domnul tău nu-i nedreptățește pe robi" (Fussilat, 41:46).

Versetele 26 și 27

قُلِ ٱللَّهُمَّ مَٰلِكَ ٱلْمُلْكِ تُؤْتِى ٱلْمُلْكَ مَن تَشَآءُ وَتَنزِعُ ٱلْمُلْكَ مِمَّن تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَآءُ بِيَدِكَ ٱلْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾

26. Spune: „O, Allah, Stăpân al stăpânirii! Tu dăruiești stăpânirea cui voiești și iei stăpânirea de la cine voiești. Tu cinstești pe cine voiești și umilești pe cine voiești. În Mâna Ta se află tot binele. Cu adevărat, Tu ai putere asupra tuturor lucrurilor.

تُولِجُ ٱلَّيْلَ فِى ٱلنَّهَارِ وَتُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِى ٱلَّيْلِ ۖ وَتُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ ۖ وَتَرْزُقُ مَن تَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

27. Tu faci noaptea să pătrundă în zi și faci ziua să pătrundă în noapte. Tu scoți viul din mort și scoți mortul din viu și îl înzestrezi fără măsură pe cine voiești."

Allah Preaînaltul îi poruncește în primul rând Profetului Său - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, iar apoi și celorlalți, să vorbească despre Domnul său, mărturisind că numai El rânduiește treburile, cârmuiește lumea de sus și lumea de jos și merită, prin stăpânirea Sa absolută și cârmuirea Sa desăvârșită, să fie recunoscut drept singurul Stăpân.

El dăruiește stăpânirea cui voiește, o ia de la cine voiește, cinstește pe cine voiește și umilește pe cine voiește. Lucrurile nu se petrec după dorințele oamenilor Cărții ori ale altora, ci porunca este a lui Allah și cârmuirea Îi aparține. Nimeni nu I se poate împotrivi în cârmuire și nimeni nu-L ajută în hotărârea Sa.

Așa cum El schimbă zilele între oameni, tot El cârmuiește timpul însuși: „Tu faci noaptea să pătrundă în zi și faci ziua să pătrundă în noapte." O face pe una să intre în cealaltă și o pune pe una în locul celeilalte; adaugă uneia ceea ce scade din cealaltă, rânduind astfel folosul făpturilor Sale.

El scoate viul din mort, așa cum scoate feluritele plante și copaci din semințele lor și pe credincios din necredincios. Scoate mortul din viu, așa cum scoate boabele și sâmburii din plante și copaci și oul din pasăre. El scoate lucrurile potrivnice unele din altele, iar toate elementele I se supun.

Cuvintele „În Mâna Ta se află tot binele" înseamnă că tot binele vine de la Tine și că nimeni în afară de Allah nu aduce faptele bune și lucrurile folositoare. Cât despre rău, acesta nu Îi este atribuit lui Allah Preaînaltul ca însușire, nume ori faptă, deși se află printre lucrurile create de El și este cuprins în hotărârea și destinul Său.

Binele și răul sunt cuprinse în întregime de hotărârea și destinul lui Allah, iar în stăpânirea Sa nu se petrece decât ceea ce El voiește. Răul însă nu Îi este atribuit lui Allah. Nu se spune: „În Mâna Ta se află binele și răul", ci se spune: „În Mâna Ta se află tot binele", așa cum au spus Allah și Mesagerul Său.

Cât despre adăugirea unor comentatori: „Și răul se află în Mâna lui Allah", aceasta este o greșeală vădită. Ei au socotit că menționarea numai a binelui ar contrazice faptul că hotărârea și destinul Său cuprind toate lucrurile, iar răspunsul se află în deosebirea pe care am lămurit-o.

„Îl înzestrezi fără măsură pe cine voiești." În alte versete, Allah a menționat mijloacele prin care înzestrarea Sa este dobândită: „Celui care se teme de Allah, El îi va face o ieșire și îl va înzestra de unde nici nu se așteaptă. Iar celui care se încrede în Allah, El îi este de ajuns" (at-Talaq, 65:2-3).

Robii să nu caute înzestrarea decât de la Allah și să urmărească dobândirea ei prin mijloacele pe care Allah le-a înlesnit și le-a îngăduit.

Versetul 28

لَّا يَتَّخِذِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلْكَٰفِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ ٱللَّهِ فِى شَىْءٍ إِلَّآ أَن تَتَّقُوا۟ مِنْهُمْ تُقَىٰةً ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ ٱللَّهُ نَفْسَهُۥ ۗ وَإِلَى ٱللَّهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾

28. Credincioșii să nu-i ia pe necredincioși drept aliați în locul credincioșilor. Cel care face aceasta nu mai are nicio legătură cu Allah, cu excepția situației în care trebuie să vă feriți de ei din pricina unei primejdii. Allah vă avertizează cu privire la El Însuși, iar la Allah este întoarcerea.

Aceasta este o interdicție și o avertizare din partea lui Allah pentru credincioși: să nu-i ia pe necredincioși drept aliați în locul credincioșilor. Credincioșii sunt aliați unii altora, iar Allah este Ocrotitorul lor.

Cel care săvârșește această aliere „nu mai are nicio legătură cu Allah", adică el se leapădă de Allah, iar Allah Se leapădă de el, așa cum Allah Preaînaltul a spus: „Cel dintre voi care îi ia drept aliați este unul dintre ei" (al-Ma'idah, 5:51).

„Cu excepția situației în care trebuie să vă feriți de ei din pricina unei primejdii": dacă vă temeți pentru voi înșivă atunci când arătați dușmănie față de necredincioși, vi se îngăduie, în această situație, să păstrați pacea și să încheiați un armistițiu în privința purtării exterioare. Aceasta nu îngăduie însă alierea care înseamnă iubirea inimii și din care izvorăște sprijinirea lor.

„Allah vă avertizează cu privire la El Însuși": temeți-vă de El, păziți-vă de El și puneți teama de El înaintea temerii de oameni. El cârmuiește treburile robilor, îi ține în puterea Sa și la El se vor întoarce. El îl va răsplăti din belșug pe cel care pune teama și speranța față de El mai presus de orice altă teamă și speranță și îi va pedepsi cu o pedeapsă cumplită pe necredincioși și pe cei care se aliază cu ei.

Versetele 29 și 30

قُلْ إِن تُخْفُوا۟ مَا فِى صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ ۗ وَيَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

29. Spune: „Indiferent dacă ascundeți ori dați la iveală ceea ce se află în piepturile voastre, Allah cunoaște aceasta. El cunoaște ceea ce este în ceruri și ceea ce este pe pământ. Allah are putere asupra tuturor lucrurilor."

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِن سُوٓءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُۥٓ أَمَدًۢا بَعِيدًا ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ ٱللَّهُ نَفْسَهُۥ ۗ وَٱللَّهُ رَءُوفٌۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿٣٠﴾

30. În Ziua în care fiecare suflet va găsi de față binele pe care l-a săvârșit și răul pe care l-a săvârșit, va dori să fie între el și acel rău o depărtare mare. Allah vă avertizează cu privire la El Însuși. Allah este Blând cu robii.

Allah Preaînaltul vestește că știința Sa cuprinde ceea ce se află în piepturi, fie că robii ascund acel lucru, fie că îl arată. Tot astfel, știința Sa cuprinde toate lucrurile din ceruri și de pe pământ și nimic nu-I rămâne ascuns.

Pe lângă știința Sa cuprinzătoare, El este Cel Măreț, Atotputernic asupra tuturor lucrurilor; nimic din ceea ce există nu se poate împotrivi voinței Sale.

După ce le-a dezvăluit măreția și cuprinderea însușirilor Sale, îndemnându-i să fie conștienți că El îi supraveghează în toate stările lor, Allah le-a mai dat robilor un îndemn la această grijă și la evlavie: toți se vor întoarce la El, iar faptele lor bune și rele le vor fi înfățișate.

Atunci oamenii binelui se vor bucura de ceea ce au trimis înainte pentru sufletele lor, iar oamenii răului vor fi cuprinși de regret când vor găsi de față ceea ce au săvârșit și vor dori să existe între ei și acele fapte o depărtare mare.

Când robul știe că se îndreaptă spre Domnul său, trudind în această viață, că Îl va întâlni negreșit pe Domnul său și va vedea rodul străduaniei sale, aceasta îl face să fie prevăzător, să se ferească de faptele care aduc rușinea și pedeapsa și să se pregătească prin fapte drepte, care aduc fericirea și răsplata.

De aceea Allah Preaînaltul a spus: „Allah vă avertizează cu privire la El Însuși”, arătându-vă însușirile măreției Sale, desăvârșirea dreptății Sale și asprimea pedepsei Sale. Cu toate că pedeapsa Lui este aspră, El este Blând și Milostiv.

Din blândețea și mila Sa face parte faptul că îi înfricoșează pe robi și îi oprește de la rătăcire și stricăciune. După ce a menționat pedepsele, Allah a spus: „Prin aceasta Allah îi înfricoșează pe robii Săi. O, robii Mei, temeți-vă de Mine!” (az-Zumar, 39:16).

În blândețea și mila Sa, El le-a înlesnit căile prin care dobândesc lucrurile bune și i-a avertizat cu privire la căile care îi duc spre lucrurile neplăcute. Îl rugăm pe Allah Preaînaltul să-Și desăvârșească binefacerea față de noi, ajutându-ne să urmăm calea cea dreaptă și ferindu-ne de căile care îi duc pe cei ce le urmează spre Iad.

Versetele 31 și 32

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾

31. Spune: „Dacă Îl iubiți pe Allah, urmați-mă, iar Allah vă va iubi și vă va ierta păcatele. Allah este Iertător, Milostiv."

قُلْ أَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ ۖ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْكَـٰفِرِينَ ﴿٣٢﴾

32. Spune: „Supuneți-vă lui Allah și Mesagerului!" Iar dacă se întorc, Allah nu-i iubește pe necredincioși.

Acest verset este cântarul prin care se deosebește cel care Îl iubește cu adevărat pe Allah de cel care doar pretinde aceasta. Semnul iubirii față de Allah este urmarea lui Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -. Allah a făcut din urmarea lui și a tuturor lucrurilor la care el cheamă o cale spre iubirea și mulțumirea Sa.

Iubirea, mulțumirea și răsplata lui Allah nu sunt dobândite decât prin credința în ceea ce Mesagerul a adus din Carte și Sunnah, prin împlinirea poruncilor lor și prin evitarea lucrurilor pe care acestea le interzic.

Pe cel care face aceasta, Allah îl iubește, îl răsplătește cu răsplata celor iubiți de El, îi iartă păcatele și îi acoperă lipsurile. S-ar putea întreba atunci: ce înseamnă, în realitate, să-l urmezi pe Mesager și cum se arată aceasta?

Răspunsul se află în cuvintele: „Supuneți-vă lui Allah și Mesagerului", împlinind poruncile, ferindu-vă de interdicții și crezând veștile transmise. Dacă se întorc de la aceasta, tocmai aceasta este necredința, iar Allah „nu-i iubește pe necredincioși".

Versetele 33 și 34

إِنَّ ٱللَّهَ ٱصْطَفَىٰٓ ءَادَمَ وَنُوحًا وَءَالَ إِبْرَٰهِيمَ وَءَالَ عِمْرَٰنَ عَلَى ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿٣٣﴾

33. Cu adevărat, Allah i-a ales pe Adam, pe Nuh, familia lui Ibrahim și familia lui 'Imran mai presus de toate lumile,

ذُرِّيَّةَۢ بَعۡضُهَا مِنۢ بَعۡضٖۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

34. urmași unii din alții. Allah este Auzitor, Atotștiutor.

Allah Preaînaltul are printre robii Săi oameni aleși, pe care îi alege și îi deosebește, dăruindu-le virtuți înalte, însușiri alese, științe folositoare, fapte drepte și felurite daruri aparte.

El a menționat aceste familii mărețe și oamenii desăvârșiți care au făcut parte din ele, oameni care au adunat însușirile desăvârșirii. Virtutea și binele s-au transmis urmașilor lor și i-au cuprins atât pe bărbații, cât și pe femeile lor. Aceasta este una dintre cele mai mari binefaceri ale lui Allah și una dintre cele mai alese manifestări ale dărniciei și generozității Sale.

„Allah este Auzitor, Atotștiutor”: El știe cine merită harul și alegerea și Își așază harul acolo unde o cere înțelepciunea Sa.

Versetele 35 și 36

إِذۡ قَالَتِ ٱمۡرَأَتُ عِمۡرَٰنَ رَبِّ إِنِّي نَذَرۡتُ لَكَ مَا فِي بَطۡنِي مُحَرَّرٗا فَتَقَبَّلۡ مِنِّيٓۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٣٥﴾

35. Când soția lui 'Imran a spus: „Domnul meu, Ți-am închinat ceea ce se află în pântecele meu, consacrat în întregime slujirii Tale. Primește, așadar, de la mine! Cu adevărat, Tu ești Auzitorul, Atotștiutorul.”

فَلَمَّا وَضَعَتۡهَا قَالَتۡ رَبِّ إِنِّي وَضَعۡتُهَآ أُنثَىٰ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِمَا وَضَعَتۡ وَلَيۡسَ ٱلذَّكَرُ كَٱلۡأُنثَىٰۖ وَإِنِّي سَمَّيۡتُهَا مَرۡيَمَ وَإِنِّيٓ أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾

36. Când a născut-o, ea a spus: „Domnul meu, am născut o fată” - iar Allah știa mai bine ce născuse - „și băiatul nu este asemenea fetei. I-am pus numele Maryam și o pun pe ea și pe urmașii ei sub ocrotirea Ta împotriva lui Shaytan cel alungat.”

După ce a statornicit măreția acestor familii, Allah a relatat istoria lui Maryam și a fiului ei, 'Isa - pacea fie asupra sa -, arătând cum se trag din aceste familii virtuoase și prin ce împrejurări au trecut, de la începutul istoriei lor până la sfârșitul ei.

Soția lui 'Imran a spus, rugându-se stăruitor Domnului ei și apropiindu-se de El printr-o faptă pe care El o iubește și care cuprinde cinstirea locului Său de adorare și stăruință în ascultarea de El: „Ți-am închinat ceea ce se află în pântecele meu, consacrat în întregime slujirii Tale", adică pus deoparte ca slujitor al locului de adorare, plin de cei care I se închină lui Allah.

„Primește, așadar, de la mine" această faptă, adică fă-o să fie întemeiată pe credință și sinceritate și să rodească bine și răsplată. „Cu adevărat, Tu ești Auzitorul, Atotștiutorul."

„Când a născut-o, ea a spus: Domnul meu, am născut o fată - iar Allah știa mai bine ce născuse - și băiatul nu este asemenea fetei." Aceste cuvinte exprimă rugămintea ei smerită și zdrobirea ei sufletească, fiindcă juruința fusese făcută cu gândul că pruncul va fi băiat, având puterea de a sluji și de a împlini acea sarcină așa cum o împlinesc cei puternici, pe când fata nu era astfel.

Allah i-a mângâiat inima și i-a primit juruința. Această fată a ajuns mai deplină și mai desăvârșită decât mulți bărbați, ba chiar decât cei mai mulți dintre ei, iar prin ea s-au împlinit scopuri mai mari decât cele care s-ar fi împlinit printr-un băiat.

De aceea, „Domnul ei a primit-o cu bună primire și a făcut-o să crească frumos". Ea a fost crescută într-un chip minunat în religie, purtare și educație; astfel, stările ei s-au desăvârșit, cuvintele și faptele i s-au îndreptat, iar desăvârșirea ei a sporit. Allah i l-a rânduit pe Zakariyya drept ocrotitor.

Este una dintre binefacerile lui Allah față de un rob să-i rânduiască drept educator unul dintre oamenii desăvârșiți, care îi îndreaptă pe ceilalți.

Versetele 37 la 39

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنۢبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ۖ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
زَكَرِيَّا ٱلْمِحْرَابَ وَجَدَ عِندَهَا رِزْقًا قَالَ يَٰمَرْيَمُ أَنَّىٰ لَكِ هَٰذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ
عِندِ ٱللَّهِ إِنَّ ٱللَّهَ يَرْزُقُ مَن يَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

37. Domnul ei a primit-o cu bună primire, a făcut-o să crească frumos și i-a încredințat-o lui Zakariyya. De fiecare dată când Zakariyya intra la ea în locul de rugăciune, găsea lângă ea hrană. El spunea: „O, Maryam, de unde ai aceasta?" Ea răspundea: „Este de la Allah. Cu adevărat, Allah îl înzestrează fără măsură pe cine voiește."

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُۥ ۖ قَالَ رَبِّ هَبْ لِى مِن لَّدُنكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً ۖ إِنَّكَ سَمِيعُ ٱلدُّعَآءِ ﴿٣٨﴾

38. Atunci Zakariyya L-a chemat pe Domnul său, spunând: „Domnul meu, dăruiește-mi de la Tine urmași buni! Cu adevărat, Tu ești Cel care aude rugăciunea.”

فَنَادَتْهُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَآئِمٌ يُصَلِّى فِى ٱلْمِحْرَابِ أَنَّ ٱللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَىٰ مُصَدِّقًۢا بِكَلِمَةٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٣٩﴾

39. Îngerii l-au chemat în vreme ce stătea în picioare, rugându-se în locul de rugăciune: „Allah îți dă vestea bună a lui Yahya, care va confirma un Cuvânt de la Allah, va fi nobil, cast și un Profet dintre cei drepți.”

Allah Preaînaltul i-a cinstit pe Maryam și pe Zakariyya, dăruindu-i lui Maryam o înzestrare care venea fără trudă și osteneală, ca semn al cinstirii Sale.

De fiecare dată când Zakariyya intra la ea în locul de rugăciune - iar aceasta arată că se ruga mult și rămânea stăruitor acolo -, găsea lângă ea hrană bună, pregătită. Când a întrebat-o de unde o are, ea a spus: „Este de la Allah. Cu adevărat, Allah îl înzestrează fără măsură pe cine voiește.”

Când Zakariyya a văzut acestea și bunătatea și blândețea cu care Allah o înconjura, și-a amintit să-I ceară lui Allah Preaînaltul un copil, deși ajunsese la vârsta la care nu mai nădăjduia aceasta. El a spus: „Domnul meu, dăruiește-mi de la Tine urmași buni! Cu adevărat, Tu ești Cel care aude rugăciunea.”

Îngerii l-au chemat în vreme ce stătea în picioare, rugându-se în locul de rugăciune, vestindu-i că Allah îi dă vestea bună a lui Yahya, „care va confirma un Cuvânt de la Allah”. Acest Cuvânt este 'Isa fiul lui Maryam.

Vestea bună despre acest Profet ales cuprindea astfel și vestea bună despre 'Isa fiul lui Maryam, recunoașterea veridicității lui și mărturia în sprijinul mesajului său.

'Isa este numit un Cuvânt de la Allah deoarece a fost creat prin Cuvântul Lui, așa cum Preaînaltul a spus: „Pilda lui 'Isa la Allah este asemenea pildei lui Adam: l-a creat din țărână, apoi i-a spus: «Fii!», iar el a fost” (Al 'Imran, 3:59).

Yahya va fi „nobil”, unul dintre Mesagerii de seamă și cinstiți. Despre cuvântul „cast” s-a spus că desemnează pe cel care nu are copii și nici dorința pentru femei. S-a spus și că îl desemnează pe cel ferit și ocrotit de păcate și de poftele vătămătoare. Acesta din urmă este sensul mai potrivit.

El va fi „un Profet dintre cei drepți”, dintre aceia care au atins culmea dreptății.

Versetul 40

قَالَ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَٰمٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ ٱلْكِبَرُ وَٱمْرَأَتِي عَاقِرٌ ۖ قَالَ كَذَٰلِكَ ٱللَّهُ
يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤٠﴾

40. El a spus: „Domnul meu, cum aș putea avea un băiat, când m-a ajuns bătrânețea, iar soția mea este stearpă?” El a spus: „Astfel, Allah face ceea ce voiește.”

Zakariyya a spus: „Domnul meu, cum aș putea avea un băiat, când m-a ajuns bătrânețea, iar soția mea este stearpă?” Acestea erau două piedici; pe ce cale ar fi putut, așadar, să primească un copil, deși împrejurările păreau să împiedice aceasta?

Allah a spus: „Astfel, Allah face ceea ce voiește.” Înțelepciunea Sa cere ca lucrurile să se petreacă potrivit pricinilor lor cunoscute, însă uneori El face să se petreacă altfel, căci El săvârșește tot ceea ce voiește. Toate pricinile se supun puterii Sale, iar voința și hotărârea Sa se împlinesc în ele. Nicio pricină nu poate sta împotriva puterii Sale, oricât de puternică ar fi.

Versetul 41

قَالَ رَبِّ ٱجْعَل لِّيٓ ءَايَةً ۚ قَالَ ءَايَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ ٱلنَّاسَ ثَلَٰثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا ۗ
وَٱذْكُر رَّبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحْ بِٱلْعَشِيِّ وَٱلْإِبْكَٰرِ ﴿٤١﴾

41. El a spus: „Domnul meu, fă-mi un semn!” El a spus: „Semnul tău este că nu le vei vorbi oamenilor vreme de trei zile decât prin gesturi. Pomenește-L mult pe Domnul tău și preamărește-L seara și dimineața.”

Zakariyya a cerut un semn pentru ca bucuria și vestea bună să-i fie depline. Deși era pe deplin convins de ceea ce Domnul său îi vestise, sufletul se bucură, iar inima se liniștește văzând primele semne ale milei și blândeții.

Allah i-a spus: „Semnul tău este că nu le vei vorbi oamenilor vreme de trei zile decât prin gesturi”, iar în acest timp: „Pomenește-L mult pe Domnul tău și preamărește-L seara și dimineața”, adică la începutul și la sfârșitul zilei.

Faptul că nu a putut vorbi în acest răstimp era un semn potrivit pentru nașterea unui copil dintr-un bărbat înaintat în vârstă și o femeie stearpă. Neputința de a le

vorbi oamenilor, în vreme ce limba lui putea să-L pomenească și să-L preamărească pe Allah, era un alt semn.

Atunci bucuria adusă de vestea bună i-a fost deplină. El I-a mulțumit lui Allah și a înmulțit pomenirea și preamărirea Sa seara și dimineața.

Acest copil a fost una dintre binecuvântările aduse de Maryam fiica lui 'Imran lui Zakariyya. Înzestrarea bună pe care Allah i-o dăruise ei fără măsură i-a amintit să se roage cu stăruință și să ceară un copil. Allah Preaînaltul este Cel care dăruiește atât pricina, cât și urmarea ei, însă El rânduiește lucrurile iubite prin intermediul celor pe care îi iubește, pentru a le înălța rangul și a le mări răsplata.

Versetele 42 la 44

وَإِذْ قَالَتِ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَٰمَرْيَمُ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصْطَفَىٰكِ وَطَهَّرَكِ وَٱصْطَفَىٰكِ عَلَىٰ نِسَآءِ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٢﴾

42. Când îngerii au spus: „O, Maryam, cu adevărat Allah te-a ales, te-a curățit și te-a ales mai presus de femeile lumilor.

يَٰمَرْيَمُ ٱقْنُتِى لِرَبِّكِ وَٱسْجُدِى وَٱرْكَعِى مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ ﴿٤٣﴾

43. O, Maryam, rămâi statornică în ascultarea Domnului tău, prosternează-te și pleacă-te împreună cu cei care se pleacă."

ذَٰلِكَ مِنْ أَنۢبَآءِ ٱلْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ ۚ وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَٰمَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾

44. Acestea sunt dintre veștile Nevăzutului pe care ți le revelăm. Tu nu erai lângă ei când își aruncau condeiele ca să hotărască cine să o ia pe Maryam în grijă și nu erai lângă ei când se certau.

Apoi Allah Preaînaltul a revenit la pomenirea lui Maryam și a arătat că ea atinsese un rang înalt în adorare și desăvârșire. „Allah te-a ales", adică te-a deosebit și ți-a dăruit însușiri mărețe și o purtare frumoasă. „Te-a curățit" de purtările josnice și „te-a ales mai presus de femeile lumilor".

De aceea Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a spus: „Mulți bărbați au atins desăvârșirea, iar dintre femei nu au atins-o decât Maryam fiica lui 'Imran, Asiyah fiica lui Muzahim și Khadijah fiica lui Khuwaylid.

Întâietatea lui 'A'ishah asupra femeilor este asemenea întâietății mâncării tharid asupra celorlalte mâncăruri."[40]

Îngerii au chemat-o la porunca lui Allah pentru ca ea să se bucure de binefacerile Lui, să-I mulțumească, să împlinească drepturile Lui și să se dedice slujirii Sale. Ei i-au spus: „O, Maryam, rămâi statornică în ascultarea Domnului tău", adică înmulțește ascultarea, smerenia și umilința față de Domnul tău și rămâi necontenit astfel. „Prosternează-te și pleacă-te împreună cu cei care se pleacă", adică roagă-te împreună cu cei care se roagă.

Ea a împlinit tot ceea ce i s-a poruncit, s-a distins și i-a întrecut pe alții în desăvârșire.

Această relatare și altele asemenea ei sunt dintre cele mai mari dovezi ale mesajului lui Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -. El le-a transmis în amănunt și cu exactitate, fără adăugiri ori omisiuni, iar aceasta nu se poate datora decât revelației de la Allah, Atotputernicul, Preaînțeleptul, nu învățării de la oameni.

De aceea Allah Preaînaltul a spus: „Acestea sunt dintre veștile Nevăzutului pe care ți le revelăm. Tu nu erai lângă ei când își aruncau condeiele ca să hotărască cine să o ia pe Maryam în grijă." Când mama ei a adus-o, ei s-au certat pentru a hotărî cine să o îngrijească, fiindcă era fiica imamului și conducătorului lor, iar fiecare dorea binele și răsplata de la Allah.

Cearta lor a ajuns până acolo încât au tras la sorți pentru ea. Și-au aruncat condeiele, iar sorțul a căzut asupra lui Zakariyya, ca milă de la Allah pentru el și pentru ea.

Tu, o, Mesagerule, nu ai fost de față ca să cunoști acea întâmplare și apoi să le-o povestești oamenilor. Allah este Cel care ți-a vestit-o. Acesta este scopul cel mai înalt al acestor relatări: prin ele se dobândește învățătura, iar cea mai mare învățătură este folosirea lor drept dovadă pentru unicitatea lui Allah, mesajul profetic, înviere și celelalte temelii măreție.

[40] Relatat de al-Bukhari (3769) și Muslim (2431), din hadithul lui Abu Musa al-Ash'ari - Allah să fie mulțumit de el. Adăugirea „Khadijah fiica lui Khuwaylid" nu se află în al-Bukhari și Muslim; al-Hafiz o atribuie în Fath al-Bari (6/447) lui at-Tabarani și lui Abu Nu'aym în al-Hilyah.

Versetele 45 la 51

إِذْ قَالَتِ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَٰمَرْيَمُ إِنَّ ٱللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ ٱسْمُهُ ٱلْمَسِيحُ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ وَمِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

45. Când îngerii au spus: „O, Maryam, Allah îți dă vestea bună a unui Cuvânt de la El, al cărui nume este Mesia, 'Isa fiul lui Maryam, cinstit în această lume și în Viața de Apoi și dintre cei apropiați.

وَيُكَلِّمُ ٱلنَّاسَ فِى ٱلْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٤٦﴾

46. El le va vorbi oamenilor din leagăn și la maturitate și va fi dintre cei drepți.”

قَالَتْ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِى وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِى بَشَرٌ ۖ قَالَ كَذَٰلِكِ ٱللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ إِذَا قَضَىٰٓ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾

47. Ea a spus: „Domnul meu, cum aș putea avea un copil, când niciun bărbat nu m-a atins?” El a spus: „Astfel, Allah creează ceea ce voiește. Când hotărăște un lucru, îi spune numai: «Fii!», iar el este.”

وَيُعَلِّمُهُ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ وَٱلتَّوْرَىٰةَ وَٱلْإِنجِيلَ ﴿٤٨﴾

48. El îl va învăța Cartea, înțelepciunea, Tora și Evanghelia.

وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ أَنِّى قَدْ جِئْتُكُم بِـَٔايَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ ۖ أَنِّىٓ أَخْلُقُ لَكُم مِّنَ ٱلطِّينِ كَهَيْـَٔةِ ٱلطَّيْرِ فَأَنفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًۢا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۖ وَأُبْرِئُ ٱلْأَكْمَهَ وَٱلْأَبْرَصَ وَأُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۖ وَأُنَبِّئُكُم بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ فِى بُيُوتِكُمْ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾

49. Și va fi Mesager către fiii lui Isra'il: „Eu am venit la voi cu un semn de la Domnul vostru. Eu plămădesc pentru voi din lut ceva asemenea chipului unei păsări, apoi suflu în el și el devine pasăre, cu îngăduința lui Allah. Îl vindec pe cel născut orb și pe lepros și îi învii pe morți, cu îngăduința lui Allah. Vă vestesc ceea ce mâncați și ceea ce păstrați în casele voastre. În acestea se află, cu adevărat, un semn pentru voi, dacă sunteți credincioși.

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ وَلِأُحِلَّ لَكُم بَعْضَ ٱلَّذِى حُرِّمَ عَلَيْكُمْ ۚ وَجِئْتُكُم بِـَٔايَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿٥٠﴾

50. Eu confirm ceea ce a fost înaintea mea din Tora și am venit ca să vă îngădui unele dintre lucrurile care v-au fost oprite. Am venit la voi cu un semn de la Domnul vostru, așadar temeți-vă de Allah și supuneți-vă mie.

إِنَّ ٱللَّهَ رَبِّى وَرَبُّكُمْ فَٱعْبُدُوهُ ۗ هَٰذَا صِرَٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾

51. Cu adevărat, Allah este Domnul meu și Domnul vostru, așadar adorați-L! Aceasta este o cale dreaptă."

Îngerii i-au spus lui Maryam: „Allah îți dă vestea bună a unui Cuvânt de la El, al cărui nume este Mesia, 'Isa fiul lui Maryam, cinstit în această lume și în Viața de Apoi și dintre cei apropiați." El va avea cinste și un rang înalt printre făpturi în această lume și în Viața de Apoi.

Pe lângă aceasta, la Allah va fi dintre cei apropiați, care sunt făpturile cele mai apropiate de Allah și au cele mai înalte ranguri. Aceasta este o veste bună cu care nicio altă veste bună nu se aseamănă.

Din desăvârșirea veștii bune face parte faptul că „le va vorbi oamenilor din leagăn". Vorbirea lui va fi un semn dintre semnele lui Allah și o milă de la El pentru mama sa și pentru făpturi. De asemenea, le va vorbi „la maturitate", iar aceasta va fi vorbirea prin care își va împlini misiunea profetică, chemându-i și îndrumându-i pe oameni.

Vorbirea sa din leagăn va cuprinde semne și dovezi ale veridicității și Profeției sale, precum și ale nevinovăției mamei sale în privința bănuielilor rele. Vorbirea sa la maturitate va cuprinde marele folos adus făpturilor: el va fi un mijloc de legătură între făpturi și Domnul lor, prin revelația primită și prin transmiterea religiei și Legii Sale.

Pe lângă toate acestea, el va fi „dintre cei drepți", ale căror inimi Allah le-a îndreptat prin cunoașterea și iubirea Sa, ale căror limbi le-a îndreptat prin lauda și pomenirea Lui și ale căror mădulare le-a îndreptat prin ascultarea și slujirea Sa.

Maryam a spus: „Domnul meu, cum aș putea avea un copil, când niciun bărbat nu m-a atins?" Aceasta este una dintre împrejurările uimitoare. Allah i-a spus: „Astfel, Allah creează ceea ce voiește", pentru ca robii să știe că El are putere asupra tuturor lucrurilor și că nimeni nu se poate împotrivi voinței Sale.

„Când hotărăște un lucru, îi spune numai: «Fii!», iar el este.” „Îl va învăța Cartea”, adică Scripturile anterioare. Îl va învăța să judece între oameni și îi va dărui Profeția.

El îl va face „Mesager către fiii lui Isra'il” și îl va întări prin semne limpezi și dovezi covârșitoare. 'Isa va spune: „Eu am venit la voi cu un semn de la Domnul vostru”, adică un semn care va arăta că el este cu adevărat Mesagerul lui Allah.

„Eu plămădesc pentru voi din lut ceva asemenea chipului unei păsări, apoi suflu în el și el devine pasăre, cu îngăduința lui Allah. Îl vindec pe cel născut orb” - adică pe cel lipsit de vedere din naștere - „și pe lepros și îi învii pe morți, cu îngăduința lui Allah. Vă vestesc ceea ce mâncați și ceea ce păstrați în casele voastre. În acestea se află, cu adevărat, un semn pentru voi, dacă sunteți credincioși.”

Allah l-a întărit prin două feluri de semne și dovezi. Primul cuprinde minunile uimitoare pe care nimeni în afara Profeților nu le poate săvârși. Al doilea cuprinde mesajul, chemarea și religia pe care le-a adus și faptul că acestea sunt religia Torei și religia Profeților de dinainte. Aceasta este una dintre cele mai mari dovezi ale veridicității celor sinceri.

Dacă el ar fi fost dintre mincinoși, s-ar fi împotrivit celor aduse de Mesageri și i-ar fi contrazis în temeliile și ramurile religiei lor. Prin aceasta s-a cunoscut că este Mesagerul lui Allah și că ceea ce a adus el este adevărul asupra căruia nu există nicio îndoială.

Tot astfel, cuvintele: „vă îngădui unele dintre lucrurile care v-au fost oprite” înseamnă: vă voi ușura unele dintre poverile și lanțurile voastre.

„Temeți-vă de Allah și supuneți-vă mie. Cu adevărat, Allah este Domnul meu și Domnul vostru, așadar adorați-L!” La aceasta au chemat toți Mesagerii: adorarea numai a lui Allah, fără niciun asociat, și supunerea față de Mesagerii Săi.

Aceasta este calea cea dreaptă, care îl duce pe cel ce o urmează spre Grădinile desfătării.

Versetele 52 la 54

﴿ فَلَمَّآ أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنۡهُمُ ٱلۡكُفۡرَ قَالَ مَنۡ أَنصَارِيٓ إِلَى ٱللَّهِۖ قَالَ ٱلۡحَوَارِيُّونَ نَحۡنُ أَنصَارُ ٱللَّهِ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَٱشۡهَدۡ بِأَنَّا مُسۡلِمُونَ ﴿٥٢﴾

52. Când 'Isa a simțit necredința lor, a spus: „Cine sunt ajutătorii mei pe calea lui Allah?” Discipolii au spus: „Noi suntem ajutătorii lui Allah. Noi credem în Allah; mărturisește că suntem musulmani.”

رَبَّنَآ ءَامَنَّا بِمَآ أَنزَلْتَ وَٱتَّبَعْنَا ٱلرَّسُولَ فَٱكْتُبْنَا مَعَ ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٥٣﴾

53. „Domnul nostru, noi credem în ceea ce ai pogorât și îl urmăm pe Mesager, așadar înscrie-ne printre mărturisitori."

وَمَكَرُوا۟ وَمَكَرَ ٱللَّهُ ۖ وَٱللَّهُ خَيْرُ ٱلْمَٰكِرِينَ ﴿٥٤﴾

54. Ei au uneltit, iar Allah a zădărnicit uneltirea lor. Allah este Cel mai bun dintre cei care zădărnicesc uneltirile.

Atunci grupările fiilor lui Isra'il au avut păreri diferite cu privire la 'Isa. Unii au crezut în el și l-au urmat, iar alții nu au crezut în el, l-au tăgăduit și au învinuit-o pe mama sa de desfrânare, așa cum au făcut iudeii.

Când 'Isa a simțit necredința lor și faptul că se înțeleseseră să-i respingă chemarea, i-a chemat pe fiii lui Isra'il să-l sprijine, spunând: „Cine sunt ajutătorii mei pe calea lui Allah?"

Discipolii, adică ajutătorii, au spus: „Noi suntem ajutătorii lui Allah. Noi credem în Allah; mărturisește că suntem musulmani." Aceasta a fost o binefacere a lui Allah față de ei și față de 'Isa: El le-a insuflat acestor discipoli credința în el, supunerea față de el și sprijinirea Mesagerului Său.

Ei au spus: „Domnul nostru, noi credem în ceea ce ai pogorât și îl urmăm pe Mesager." Acesta este un angajament deplin de a crede în tot ceea ce Allah a pogorât și de a se supune Mesagerului Său.

„Înscrie-ne printre mărturisitori": printre cei care mărturisesc unicitatea Ta, mesajul Profetului Tău și adevărul și sinceritatea religiei Tale.

Cât despre cei la care 'Isa a simțit necredința - cei mai mulți dintre fiii lui Isra'il -, ei au uneltit împotriva lui 'Isa, iar Allah a zădărnicit uneltirea lor. „Allah este Cel mai bun dintre cei care zădărnicesc uneltirile."

Ei s-au înțeles să-l ucidă și să-l răstignească, însă au fost făcuți să vadă pe altcineva ca fiind asemenea lui 'Isa și l-au prins pe cel care le-a apărut astfel.

Versetul 55

إِذْ قَالَ ٱللَّهُ يَٰعِيسَىٰٓ إِنِّى مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَىَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَجَاعِلُ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوكَ فَوْقَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ۖ ثُمَّ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾

55. Când Allah a spus: „O, 'Isa, Eu te voi lua, te voi ridica la Mine, te voi curăți de cei care nu cred și îi voi așeza pe cei care te urmează deasupra celor care nu cred, până în Ziua Învierii. Apoi la Mine va fi întoarcerea voastră și voi judeca între voi cu privire la lucrurile asupra cărora nu vă înțelegeați."

Apoi Allah i-a spus lui 'Isa: „Eu te voi lua, te voi ridica la Mine și te voi curăți de cei care nu cred." Astfel, Allah l-a ridicat la El și l-a curățit de cei care nu cred. Ei l-au răstignit pe cel pe care l-au ucis, crezând că este 'Isa, și s-au încărcat cu un păcat uriaș.

Spre sfârșitul existenței acestei comunități, 'Isa fiul lui Maryam va coborî ca judecător drept. El va ucide porcul, va sfărâma crucea și va urma ceea ce a adus Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -. Atunci mincinoșii își vor da seama de amăgirea și înșelăciunea lor și vor înțelege că ei înșiși au fost amăgiți și înșelați.

Cuvintele Sale: „îi voi așeza pe cei care te urmează deasupra celor care nu cred, până în Ziua Învierii" se referă la grupul care a crezut în el. Allah i-a ajutat împotriva celor care s-au abătut de la religia lui.

Apoi, când a venit comunitatea lui Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -, membrii ei au devenit adevărații urmași ai lui 'Isa. Allah i-a sprijinit și le-a dăruit biruință asupra tuturor necredincioșilor și i-a făcut să se ridice prin religia pe care Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - le-a adus-o: „Allah le-a făgăduit celor dintre voi care cred și săvârșesc fapte drepte că îi va face urmași pe pământ..." (an-Nur, 24:55).

Însă înțelepciunea lui Allah este dreaptă. Ea cere ca Allah să-i dăruiască o biruință limpede celui care rămâne statornic în religie și să-l pedepsească pe cel care nu mai respectă poruncile și interdicțiile Sale, leapădă Legea Lui și cutează să săvârșească păcate, dând putere dușmanilor asupra lui. Allah este Atotputernic, Preaînțelept.

Apoi El spune: „Apoi la Mine va fi întoarcerea voastră și voi judeca între voi cu privire la lucrurile asupra cărora nu vă înțelegeați."

Versetele 56 la 58

فَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَأُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ وَمَا لَهُم مِّن نَّـٰصِرِينَ ﴿٥٦﴾

56. Cât despre cei care nu cred, îi voi pedepsi cu o pedeapsă aspră în această lume și în Viața de Apoi și ei nu vor avea ajutători.

وَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّـٰلِحَـٰتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ ۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلظَّـٰلِمِينَ ﴿٥٧﴾

57. Cât despre cei care cred și săvârșesc fapte drepte, El le va da răsplata pe deplin. Allah nu-i iubește pe cei nedrepți.

ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ ٱلْـَٔايَـٰتِ وَٱلذِّكْرِ ٱلْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾

58. Acestea sunt dintre semnele și Pomenirea plină de înțelepciune pe care ți le recităm.

Allah a lămurit apoi ce va face cu ei. Celor care nu cred le va da o pedeapsă aspră în această lume și în Viața de Apoi, iar ei nu vor avea pe nimeni care să-i ajute. Celor care cred și săvârșesc fapte drepte le va da răsplata pe deplin. Allah nu-i iubește pe cei nedrepți.

Această răsplătire îi cuprinde pe toți adepții religiilor anterioare care au avut aceste însușiri. Când a fost trimis stăpânul Mesagerilor și pecetea Profeților, mesajul său a abrogat toate mesajele anterioare, iar religia lui a abrogat toate celelalte religii. Din acel moment, cel care rămâne atașat de altă religie se află printre cei pierduți.

Cuvintele Sale: „Acestea sunt dintre semnele și Pomenirea plină de înțelepciune pe care ți le recităm" înseamnă că acest Coran măreț, care cuprinde veștile celor dintâi și ale celor de pe urmă, precum și ale Profeților și Mesagerilor, este alcătuit din semnele limpezi ale lui Allah. El le amintește robilor tot ceea ce le este necesar. Este plin de înțelepciune și trainic alcătuit, adevărat în veștile sale și desăvârșit în rânduielile sale.

Versetele 59 la 63

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِندَ ٱللَّهِ كَمَثَلِ ءَادَمَ ۖ خَلَقَهُۥ مِن تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾

59. Cu adevărat, pilda lui 'Isa înaintea lui Allah este asemenea pildei lui Adam: El l-a creat din țărână, apoi i-a spus: „Fii!”, iar el a fost.

ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾

60. Adevărul vine de la Domnul tău, așadar nu fi dintre cei care se îndoiesc.

فَمَنْ حَآجَّكَ فِيهِ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ ٱلْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا۟ نَدْعُ أَبْنَآءَنَا وَأَبْنَآءَكُمْ وَنِسَآءَنَا وَنِسَآءَكُمْ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَل لَّعْنَتَ ٱللَّهِ عَلَى ٱلْكَـٰذِبِينَ ﴿٦١﴾

61. Iar celui care se ceartă cu tine cu privire la el, după știința care ți-a venit, spune-i: „Veniți să-i chemăm pe fiii noștri și pe fiii voștri, pe femeile noastre și pe femeile voastre, pe noi înșine și pe voi înșivă, apoi să ne rugăm stăruitor și să chemăm blestemul lui Allah asupra mincinoșilor.”

إِنَّ هَـٰذَا لَهُوَ ٱلْقَصَصُ ٱلْحَقُّ ۚ وَمَا مِنْ إِلَـٰهٍ إِلَّا ٱللَّهُ ۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾

62. Cu adevărat, aceasta este relatarea adevărată. Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, iar Allah este Atotputernicul, Preaînțeleptul.

فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾

63. Iar dacă se întorc, Allah îi cunoaște bine pe cei care răspândesc stricăciunea.

După ce Allah a relatat istoria lui Maryam și a lui 'Isa și a vestit adevărul despre ei - că 'Isa este un rob asupra căruia Allah Și-a revărsat binefacerea -, El a arătat că acela care pretinde că 'Isa ar avea ceva din divinitate minte despre

Allah, îi tăgăduiește pe toți Profeții Săi și îl tăgăduiește chiar pe 'Isa - pacea fie asupra sa -.

Argumentul înșelător care i-a amăgit pe cei care l-au luat drept divinitate este lipsit de temei. Dacă ar fi avut un temei adevărat, Adam ar fi avut mai mult drept la această pretenție, fiindcă a fost creat fără mamă și fără tată. Cu toate acestea, toți oamenii sunt de acord că Adam este un rob dintre robii lui Allah. Pretenția că 'Isa ar fi divin pentru că a fost creat dintr-o mamă, fără tată, este astfel una dintre cele mai lipsite de temei pretenții.

Acesta este adevărul asupra căruia nu există nicio îndoială. 'Isa a spus despre sine: „Nu le-am spus decât ceea ce mi-ai poruncit: Adorați-L pe Allah, Domnul meu și Domnul vostru” (al-Ma'idah, 5:117).

La Profet - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - a venit delegația creștinilor din Najran. Ei au stăruit cu încăpățânare în credința lor falsă, pretinzând divinitatea lui 'Isa, deși Profetul le adusese dovezi că 'Isa este robul și Mesagerul lui Allah. Lucrurile au ajuns până acolo încât Allah i-a poruncit Profetului să-i cheme la mubahalah, adică la invocarea reciprocă a blestemului lui Allah asupra părții care minte. Adevărul le devenise limpede, însă încăpățânarea și fanatismul i-au împiedicat să-l urmeze.

Mesagerul lui Allah - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - i-a chemat să vină împreună cu familiile și copiii lor, urmând ca el să vină împreună cu familia și copiii săi, după care să-L roage pe Allah să-Și trimită pedeapsa și blestemul asupra mincinoșilor. Ei s-au sfătuit dacă să răspundă chemării. Au hotărât să nu o facă, fiindcă știau că el este cu adevărat Profetul lui Allah și că, dacă ar fi intrat în mubahalah cu el, ei, copiii și familiile lor ar fi pierit.

Au încheiat, așadar, o înțelegere cu el, i-au plătit jizyah și i-au cerut pace și un armistițiu. Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - le-a primit cererea și nu i-a constrâns, fiindcă scopul fusese atins: adevărul devenise limpede, iar încăpățânarea lor fusese vădită prin hotărârea de a refuza mubahalah. Aceasta dovedea că erau nedrepți.[41]

De aceea Allah a spus: „Cu adevărat, aceasta este relatarea adevărată”, adică asupra ei nu există nicio îndoială. Allah este „Atotputernicul”, Care a supus prin puterea și tăria Sa toate lucrurile, iar locuitorii pământului și ai cerurilor I s-au supus. Totodată, El este „Preaînțeleptul”, Care așază lucrurile la locurile lor și le rânduiește pe treptele care li se potrivesc.

[41] Istorisirea delegației creștinilor din Najran a fost relatată de al-Bukhari (4380) și Muslim (2420), de la Hudhayfah. Hadithul a fost relatat și de al-Hakim (2/594), iar formularea sa este mai completă decât cea din cele două Sahih-uri. A se vedea și at-Tabaqat de Ibn Sa'd (1/357) și ad-Durr al-Manthur (2/68).

Versetul 64

قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَآءٍۭ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا ٱللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِۦ شَيْـًٔا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ ۚ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَقُولُوا۟ ٱشْهَدُوا۟ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾

64. Spune: „O, oameni ai Cărții, veniți la un cuvânt drept, comun nouă și vouă: să nu-L adorăm decât pe Allah, să nu-I asociem nimic și niciunul dintre noi să nu-i ia pe alții drept stăpâni în afară de Allah.” Iar dacă se întorc, spuneți: „Mărturisiți că noi suntem musulmani.”

Profetul - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - obișnuia să includă acest verset nobil în scrisorile către regii dintre oamenii Cărții. Uneori, în prima rak'ah a rugăciunii Sunnah de dinaintea rugăciunii Fajr, recita versetul: „Spuneți: Noi credem în Allah...” (al-Baqarah, 2:136), iar în a doua rak'ah îl recita pe acesta. Cele două versete cuprind chemarea la singura religie asupra căreia toți Profeții și Mesagerii au fost de acord.

Acest verset cuprinde Tawhid al-Uluhiyyah, întemeiat pe adorarea numai a lui Allah, fără niciun asociat, precum și convingerea că oamenii și toate celelalte făpturi rămân făpturi: nimeni dintre ei nu merită nimic din însușirile Stăpânirii lui Allah și nici din însușirile divinității.

Dacă oamenii Cărții și ceilalți se supun acestui adevăr, ei sunt călăuziți. „Iar dacă se întorc, spuneți: Mărturisiți că noi suntem musulmani”, asemenea cuvintelor lui Allah din Sura al-Kafirun: „Spune: O, voi, necredincioșilor...” până la sfârșitul surei.

Versetele 65 la 68

يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تُحَآجُّونَ فِىٓ إِبْرَٰهِيمَ وَمَآ أُنزِلَتِ ٱلتَّوْرَىٰةُ وَٱلْإِنجِيلُ إِلَّا مِنۢ بَعْدِهِۦٓ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٥﴾

65. O, oameni ai Cărții, de ce vă certați cu privire la Ibrahim, când Tora și Evanghelia nu au fost pogorâte decât după el? Oare nu pricepeți?

هَٰٓأَنتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ حَٰجَجْتُمْ فِيمَا لَكُم بِهِۦ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَآجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُم بِهِۦ عِلْمٌ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

66. Iată, voi sunteți cei care v-ați certat cu privire la lucrurile pe care le cunoașteți. De ce vă certați atunci cu privire la ceea ce nu cunoașteți? Allah știe, iar voi nu știți.

مَا كَانَ إِبْرَٰهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَٰكِن كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٦٧﴾

67. Ibrahim nu a fost nici iudeu, nici creștin, ci a fost hanif, musulman, și nu a fost dintre politeiști.

إِنَّ أَوْلَى ٱلنَّاسِ بِإِبْرَٰهِيمَ لَلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ وَهَٰذَا ٱلنَّبِيُّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ وَلِيُّ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾

68. Cei mai apropiați oameni de Ibrahim sunt cei care l-au urmat, precum și acest Profet și cei care cred. Allah este Ocrotitorul credincioșilor.

Toate grupurile religioase - iudeii, creștinii, politeiștii și musulmanii - pretindeau că urmează religia lui Ibrahim. Allah a vestit că oamenii cei mai apropiați de el sunt Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și urmașii săi, precum și cei care l-au urmat pe Ibrahim înainte de venirea lui Muhammad.

Cât despre iudei, creștini și politeiști, Ibrahim se dezice de ei și de alianța cu ei. Religia lui era religia hanifiyyah, cea ușoară, care cuprinde credința în toți Mesagerii și în toate Cărțile, iar aceasta este o însușire proprie musulmanilor.

Pretenția iudeilor și a creștinilor că ar urma religia lui Ibrahim este vădit falsă, deoarece iudaismul și creștinismul pe care pretind că le urmează au apărut abia după Ibrahim. Cum pot intra în dispută cu privire la un lucru care le dovedește minciuna și născocirea? Chiar dacă li s-ar îngădui să discute în contradictoriu despre lucrurile pe care le cunosc, cum ar putea face aceasta într-o chestiune despre care nu au nicio știință? Înainte chiar de a cerceta falsitatea conținutului spuselor lor, această împrejurare este suficientă pentru a dovedi falsitatea pretenției lor.

Versetul arată că omului nu-i este îngăduit să vorbească ori să se certe cu privire la un lucru despre care nu are știință.

Cuvintele Sale: „Allah este Ocrotitorul credincioșilor” arată că, pe măsură ce credința robului se întărește, Allah îl cuprinde mai mult cu blândețea și ocrotirea Sa, îi înlesnește calea ușoară și îl ferește de cea grea.

Versetele 69 la 74

وَدَّت طَّآئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ لَوْ يُضِلُّونَكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾

69. Un grup dintre oamenii Cărții ar dori să vă rătăcească, însă nu se rătăcesc decât pe ei înșiși, fără să-și dea seama.

يَـٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَـٰبِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِـَٔايَـٰتِ ٱللَّهِ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

70. O, oameni ai Cărții, de ce nu credeți în semnele lui Allah, deși voi înșivă mărturisiți adevărul lor?

يَـٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَـٰبِ لِمَ تَلْبِسُونَ ٱلْحَقَّ بِٱلْبَـٰطِلِ وَتَكْتُمُونَ ٱلْحَقَّ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾

71. O, oameni ai Cărții, de ce amestecați adevărul cu falsul și ascundeți adevărul, deși îl cunoașteți?

وَقَالَت طَّآئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ ءَامِنُوا۟ بِٱلَّذِىٓ أُنزِلَ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَجْهَ ٱلنَّهَارِ وَٱكْفُرُوٓا۟ ءَاخِرَهُۥ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٢﴾

72. Un grup dintre oamenii Cărții a spus: „Credeți, la începutul zilei, în ceea ce le-a fost pogorât celor care cred, iar la sfârșitul ei tăgăduiți, pentru ca ei să se întoarcă.

وَلَا تُؤْمِنُوٓا۟ إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ ٱلْهُدَىٰ هُدَى ٱللَّهِ أَن يُؤْتَىٰٓ أَحَدٌ مِّثْلَ مَآ أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَآجُّوكُمْ عِندَ رَبِّكُمْ ۗ قُلْ إِنَّ ٱلْفَضْلَ بِيَدِ ٱللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءُ ۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

73. Și nu vă încredeți decât în cel care urmează religia voastră." Spune: „Adevărata călăuzire este călăuzirea lui Allah." [Vă temeți] că altora li s-ar putea da ceva asemenea celor ce v-au fost date vouă ori că aceștia ar putea aduce dovezi împotriva voastră înaintea Domnului vostru. Spune: „Harul se află în Mâna lui Allah și El îl dăruiește cui voiește. Allah este Atotcuprinzător, Atotștiutor.

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِۦ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلْفَضْلِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

74. El Își alege pentru mila Sa pe cine voiește. Allah este Stăpânul harului nemărginit."

Aceasta face parte din binefacerea lui Allah față de această comunitate: El i-a dezvăluit uneltirea dușmanilor ei dintre oamenii Cărții. Din dorința lor puternică de a-i rătăci pe credincioși, ei născocesc felurite uneltiri rele.

Un grup dintre ei a spus: „Credeți, la începutul zilei, în ceea ce le-a fost pogorât celor care cred", apoi le-a cerut să părăsească religia lor la sfârșitul zilei. Ei sperau că, văzându-i cum părăsesc religia, credincioșii - care îi socoteau oameni ai științei - vor începe să aibă îndoieli cu privire la propria religie și vor spune: „Dacă nu ar fi văzut în ea ceva greșit și neconform cu Scripturile anterioare, nu ar fi părăsit-o."

Aceasta era uneltirea lor. Însă Allah călăuzește pe cine voiește, iar harul se află în Mâna Sa. El îl dăruiește cui voiește și a dăruit acestei comunități ceea ce nu le-a dăruit altora.

Acești uneltitori nu știau că religia lui Allah este adevărul. Când adevărul ei pătrunde în inimă, trecerea timpului nu-i sporește omului decât credința și certitudinea. Îndoielile nu fac decât să-l determine să se țină și mai strâns de religia sa, să-L laude pe Allah și să-L preamărească pentru binefacerea de a i-o fi dăruit.

Cuvintele lor: „că altcuiva i s-ar putea da ceva asemenea celor care vi s-au dat vouă ori că ei ar putea aduce dovezi împotriva voastră înaintea Domnului vostru" arată că invidia, nedreptatea și teama că alții vor aduce dovezi împotriva lor i-au împins spre aceste fapte urâte. Allah Preaînaltul a spus: „Mulți dintre oamenii

Cărții ar dori să vă întoarcă la necredință după ce ați crezut, din invidia sufletelor lor, după ce adevărul le-a devenit limpede...” (al-Baqarah, 2:109).

Versetele 75 și 76

* وَمِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ مَنْ إِن تَأْمَنْهُ بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيْكَ وَمِنْهُم مَّنْ إِن تَأْمَنْهُ
بِدِينَارٍ لَّا يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَآئِمًا ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا۟ لَيْسَ عَلَيْنَا فِى
ٱلْأُمِّيِّـۧنَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

75. Printre oamenii Cărții se află cel care, dacă îi încredințezi o mare avere, ți-o înapoiază; dar printre ei se află și cel care, dacă îi încredințezi un dinar, nu ți-l înapoiază decât dacă insiști necontenit să ți-l dea. Aceasta pentru că ei spun: „Nu avem nicio răspundere față de cei neștiutori de carte.” Ei spun minciuni despre Allah, deși știu.

بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِۦ وَٱتَّقَىٰ فَإِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

76. Ba da! Allah îl iubește pe cel care își împlinește legământul și se teme de El. Cu adevărat, Allah îi iubește pe cei evlavioși.

Allah vestește despre oamenii Cărții că printre ei se află oameni vrednici de încredere: chiar dacă le încredințezi averi foarte mari, ți le înapoiază. Printre ei se află însă și oameni trădători, care te înșală chiar și pentru cea mai mică sumă.

Pe lângă această trădare urâtă, ei își caută scuze false și spun: „Nu avem nicio răspundere față de cei neștiutori de carte”, adică nu săvârșim niciun păcat dacă îi trădăm și le luăm averile, fiindcă - după pretențiile și părerile lor stricate - aceștia nu s-ar bucura de inviolabilitate.

Allah a spus: „Ei spun minciuni despre Allah, deși știu” că poartă cea mai grea vină. Ei au adunat trădarea, disprețuirea arabilor și minciuna despre Allah, săvârșind toate acestea cu știință, nu din neștiință și rătăcire.

Apoi Allah a spus: „Ba da!”, adică lucrurile nu stau așa cum pretind ei. Cel care își împlinește legământul și se teme de Allah, împlinind drepturile lui Allah și drepturile făpturilor Sale, este cu adevărat evlavios, iar Allah îl iubește.

Cel care se poartă altfel, nu-și împlinește legămintele și înțelegerile față de ceilalți și nu se teme de Allah este urât de El, iar Allah îl va răsplăti prin cea mai aspră pedeapsă.

Versetul 77

إِنَّ ٱلَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ ٱللَّهِ وَأَيْمَـٰنِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُو۟لَـٰٓئِكَ لَا خَلَـٰقَ لَهُمْ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ ٱللَّهُ وَلَا يَنظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

77. Cei care vând legământul lui Allah și jurămintele lor pentru un preț neînsemnat nu vor avea nicio parte în Viața de Apoi. Allah nu le va vorbi, nu-i va privi în Ziua Învierii și nu-i va curăți. Ei vor avea parte de o pedeapsă dureroasă.

Aceștia vând religia pentru lumea aceasta, aleg puțină plăcere trecătoare și caută să o dobândească prin jurăminte mincinoase și legăminte încălcate. Allah nu le va vorbi, nu-i va privi în Ziua Învierii, nu-i va curăți și ei vor avea parte de o pedeapsă dureroasă.

Ei au atras asupra lor mânia lui Allah și merită pedeapsa Sa; sunt lipsiți de răsplată și de curățire. Vor veni în Ziua Învierii pătați de nelegiuiri și întinați de păcate mari.

Versetul 78

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُۥنَ أَلْسِنَتَهُم بِٱلْكِتَـٰبِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ ٱلْكِتَـٰبِ وَمَا هُوَ مِنَ ٱلْكِتَـٰبِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِندِ ٱللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِندِ ٱللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾

78. Printre ei se află un grup care își răsucește limbile atunci când recită Cartea, pentru ca voi să credeți că spusele lor fac parte din Carte, deși ele nu fac parte din Carte. Ei spun: „Aceasta este de la Allah", deși nu este de la Allah. Ei spun minciuni despre Allah, deși știu.

Printre oamenii Cărții se află un grup care răstălmăcește Cartea lui Allah. Ei își răsucesc limbile atunci când o recită, ca voi să credeți că ceea ce spun face parte din Carte. Aceasta cuprinde atât denaturarea cuvintelor, cât și denaturarea sensurilor.

Pe lângă această denaturare urâtă, ei lasă impresia că vorbele lor fac parte din Carte, deși nu este așa. Ei spun în mod deschis că sunt de la Allah, deși nu sunt

de la Allah, și mint despre El, cunoscându-și starea și urmările rele care îi așteaptă.

Versetele 79 și 80

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُؤْتِيَهُ ٱللَّهُ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا۟ عِبَادًا لِّى مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن كُونُوا۟ رَبَّٰنِيِّۦنَ بِمَا كُنتُمْ تُعَلِّمُونَ ٱلْكِتَٰبَ وَبِمَا كُنتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٩﴾

79. Nu se cuvine ca un om căruia Allah i-a dat Cartea, înțelepciunea judecății și Profeția să le spună apoi oamenilor: „Fiți robii mei în locul lui Allah." Dimpotrivă, el le spune: „Fiți oameni devotați Domnului, prin faptul că îi învățați pe alții Cartea și o studiați necontenit."

وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَن تَتَّخِذُوا۟ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ أَرْبَابًا ۚ أَيَأْمُرُكُم بِٱلْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾

80. El nu vă poruncește să-i luați pe îngeri și pe Profeți drept stăpâni. Oare v-ar porunci necredința după ce ați devenit musulmani?

Este cu totul imposibil ca un om asupra căruia Allah a revărsat binefacerea revelației, a Cărții și a Profeției și căruia i-a dat înțelepciunea judecății potrivit Legii să le poruncească oamenilor să-l adore pe el, să-i adore pe Profeți ori pe îngeri și să-i ia drept stăpâni. Aceasta ar fi necredință. Cum ar putea el să poruncească necredința, când a fost trimis cu Islamul, care i se împotrivește în toate privințele?

Starea sa, însușirile sale și virtuțile și darurile aparte cu care Allah l-a înzestrat cer, dimpotrivă, robie deplină și supunere desăvârșită față de Allah, Cel Unic, Biruitorul.

Acesta este răspunsul dat delegației din Najran, care, mânată de amăgire și trufie, a ajuns să spună: „O, Muhammad, ne poruncești să te adorăm?", după ce el le poruncise să-L adore pe Allah și să I se supună. Allah a arătat falsitatea vădită a spuselor lor și a tuturor afirmațiilor asemănătoare.

Versetele 81 și 82

وَإِذْ أَخَذَ ٱللَّهُ مِيثَٰقَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ لَمَآ ءَاتَيْتُكُم مِّن كِتَٰبٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَآءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِۦ وَلَتَنصُرُنَّهُۥ ۚ قَالَ ءَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِى ۖ قَالُوٓا۟ أَقْرَرْنَا ۚ قَالَ فَٱشْهَدُوا۟ وَأَنَا۠ مَعَكُم مِّنَ ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٨١﴾

81. Când Allah a luat legământul Profeților, El a spus: „Orice v-aș da din Carte și înțelepciune, dacă apoi vine la voi un Mesager care confirmă ceea ce aveți, trebuie să credeți în el și să-l sprijiniți." El a spus: „Recunoașteți și primiți asupra voastră legământul Meu?" Ei au spus: „Recunoaștem." El a spus: „Mărturisiți, iar Eu sunt împreună cu voi dintre mărturisitori."

فَمَن تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْفَٰسِقُونَ ﴿٨٢﴾

82. Cei care se întorc după aceasta sunt cei nelegiuiți.

Allah Preaînaltul vestește că a luat de la toți Profeții un legământ și o promisiune solemnă, datorită Cărții și înțelepciunii pe care li le-a dăruit. Aceste daruri cereau ca ei să împlinească pe deplin dreptul lui Allah.

Dacă ar fi venit la ei un Mesager care confirmă ceea ce aveau, trimis cu aceeași chemare la Tawhid, adevăr, dreptate și cu aceleași principii asupra cărora Legile revelate sunt de acord, trebuiau să creadă în el și să-l sprijine.

Ei au recunoscut acest legământ, l-au mărturisit și l-au asumat. Allah i-a făcut martori, a fost martor asupra lor și l-a amenințat pe cel care încalcă legământul.

Aceasta este o rânduială generală între Profeți: calea tuturor este una, iar chemarea fiecăruia este cea asupra căreia au fost cu toții de acord și pentru care au încheiat legământ. În această rânduială generală intră legământul luat de la toți de a crede în Muhammad - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa - și de a-l sprijini.

Cel care pretinde că se numără printre urmașii Profeților trebuie să știe că aceasta este religia în privința căreia Allah le-a luat legământul și pe care ei au recunoscut-o. Cel care pretinde că îi urmează, dar refuză să-l urmeze pe Muhammad, este un nelegiuit ieșit din ascultarea lui Allah. El îl tăgăduiește pe Mesagerul pe care pretinde că-l urmează și se împotrivește căii lui.

Acest legământ statornicește dovada împotriva tuturor oamenilor Cărții și adepților celorlalte religii care nu cred în Muhammad - pacea și binecuvântarea

lui Allah fie asupra sa -. Ei nu pot crede cu adevărat în Mesagerii pe care pretind că-i urmează până când nu cred în conducătorul și pecetea lor - pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa -.

Versetele 83 la 85

أَفَغَيْرَ دِينِ ٱللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُۥٓ أَسْلَمَ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

83. Oare caută ei altă religie decât religia lui Allah, când tot ceea ce se află în ceruri și pe pământ I s-a supus, de voie ori fără voie, și la El vor fi întorși?

قُلْ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَآ أُنزِلَ عَلَىٰٓ إِبْرَٰهِيمَ وَإِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ وَٱلْأَسْبَاطِ وَمَآ أُوتِىَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَٱلنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُۥ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾

84. Spune: „Noi credem în Allah, în ceea ce ne-a fost pogorât, în ceea ce le-a fost pogorât lui Ibrahim, Isma'il, Ishaq, Ya'qub și semințiilor și în ceea ce le-a fost dat lui Musa, lui 'Isa și Profeților de la Domnul lor. Nu facem deosebire între niciunul dintre ei și Lui Îi suntem supuși."

وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَٰمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٨٥﴾

85. Celui care caută o altă religie decât Islamul, aceasta nu-i va fi primită, iar în Viața de Apoi va fi dintre cei pierduți.

În Sura al-Baqarah s-a arătat deja că aceste principii fundamentale ale credinței, pe care Allah le-a poruncit acestei comunități, sunt aceleași asupra cărora Cărțile și Mesagerii au fost de acord. Ele reprezintă obligația impusă fiecărui om, religia adevărată și adevăratul Islam. Fapta celui care caută altceva este respinsă, iar el nu are o religie pe care să se poată sprijini.

Dacă omul se îndepărtează de această religie și o disprețuiește, unde se va duce? Spre adorarea copacilor, pietrelor și focurilor? Spre luarea rabinilor, călugărilor și crucilor drept stăpâni? Spre negarea Domnului lumilor? Ori spre

religiile false, inspirate de diavoli? Toți cei care aleg aceste căi vor fi dintre cei pierduți în Viața de Apoi.

Versetele 86 la 91

كَيْفَ يَهْدِى ٱللَّهُ قَوْمًۢا كَفَرُوا۟ بَعْدَ إِيمَٰنِهِمْ وَشَهِدُوٓا۟ أَنَّ ٱلرَّسُولَ حَقٌّ وَجَآءَهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٨٦﴾

86. Cum ar putea Allah să călăuzească un popor care a căzut în necredință după ce a crezut, a mărturisit că Mesagerul este adevărat și a primit dovezile limpezi? Allah nu călăuzește poporul nedrept.

أُو۟لَٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ ٱللَّهِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾

87. Răsplata acestora este că asupra lor se află blestemul lui Allah, al îngerilor și al tuturor oamenilor.

خَٰلِدِينَ فِيهَا ۖ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ ٱلْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٨﴾

88. Vor rămâne veșnic sub el. Pedeapsa nu le va fi ușurată și nu li se va da niciun răgaz.

إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٨٩﴾

89. Fac excepție cei care, după aceea, se căiesc și se îndreaptă, căci Allah este Atoateiertător, Milostiv.

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بَعْدَ إِيمَٰنِهِمْ ثُمَّ ٱزْدَادُوا۟ كُفْرًا لَّن تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلضَّآلُّونَ ﴿٩٠﴾

90. Celor care au căzut în necredință după ce au crezut, apoi au sporit în necredință, nu li se va primi căința. Aceștia sunt cei rătăciți.

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَمَاتُواْ وَهُمۡ كُفَّارٞ فَلَن يُقۡبَلَ مِنۡ أَحَدِهِم مِّلۡءُ ٱلۡأَرۡضِ ذَهَبٗا
وَلَوِ ٱفۡتَدَىٰ بِهِۦٓۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٩١﴾

91. Celor care nu au crezut și au murit necredincioși nu li se va primi nici măcar aur cât să umple pământul, chiar dacă l-ar oferi drept răscumpărare. Ei vor avea parte de o pedeapsă dureroasă și nu vor avea ajutători.

Este cât se poate de departe de călăuzirea lui Allah un popor care a cunoscut credința, a intrat în ea și a mărturisit că Mesagerul este adevărat, iar apoi s-a întors pe urmele sale, retrăgându-se și încălcându-și legământul. Ei au cunoscut adevărul, dar l-au respins.

Pe cel care se află într-o asemenea stare Allah îl pedepsește lăsându-l să se abată și întorcându-i inima de la adevăr, drept răsplată pentru faptul că a cunoscut adevărul și l-a părăsit, a cunoscut falsul și l-a preferat. Astfel, Allah îl lasă pradă alegerii pe care a făcut-o.

Asupra acestora se află blestemul lui Allah, al îngerilor și al tuturor oamenilor. Ei vor rămâne veșnic sub blestem și în pedeapsă. Pedeapsa nu le va fi ușurată și nu li se va da răgaz atunci când va veni porunca lui Allah, fiindcă El le-a dăruit o viață îndeajuns de lungă pentru ca acela care voia să ia aminte să poată lua aminte, iar avertizatorul a venit la ei.

Allah i-a exceptat apoi de la această amenințare pe cei care se căiesc de necredință și de păcatele lor și își îndreaptă neajunsurile. Allah le iartă faptele trecute și trece peste ceea ce au săvârșit mai înainte.

Însă cei care nu cred, stăruie în necredință și nu fac decât să sporească în ea până când mor necredincioși sunt dintre cei rătăciți de la calea călăuzirii și dintre cei care urmează calea nenorocirii. Prin aceasta, ei au meritat pedeapsa dureroasă. Nu vor avea niciun ajutător împotriva pedepsei lui Allah, iar dacă ar oferi aur cât să umple pământul ca să se răscumpere, nu le-ar folosi la nimic. Căutăm adăpost la Allah de necredință și de ramurile ei.

Repertoarul pasajelor comentate

Pasajele sunt aşezate în ordinea Coranului. Cifra din dreapta indică pagina de început a comentariului.

SURA AL FATIHAH

Versetele 1 la 5.....39
Versetele 6 și 7.....41
Învățăturile cuprinzătoare ale Surei al-Fatihah.....42

AL BAQARAH 1 LA 141

Versetele 1 la 5.....43
Versetele 6 și 7.....47
Versetele 8 la 10.....49
Versetele 11 și 12.....51
Versetul 13.....52
Versetele 14 și 15.....53
Versetul 16.....54
Versetele 17 la 20.....55
Versetele 21 și 22.....57
Versetele 23 și 24.....58
Versetul 25.....61
Versetele 26 și 27.....63
Versetul 28.....65
Versetul 29.....66
Versetele 30 la 34.....67
Versetele 35 și 36.....70
Versetul 37.....72
Versetele 38 și 39.....72
Versetele 40 la 43.....73
Versetul 44.....76
Versetele 45 la 48.....77
Versetele 49 la 57.....79
Versetele 58 și 59.....82
Versetul 60.....83
Versetul 61.....83
Versetul 62.....85
Versetele 63 și 64.....86
Versetele 65 și 66.....87
Versetele 67 la 74.....88
Versetele 75 la 78.....91
Versetul 79.....93
Versetele 80 la 82.....94
Versetul 83.....96
Versetele 84 la 86.....98
Versetul 87.....99
Versetul 88.....100
Versetele 89 și 90.....101
Versetele 91 la 93.....102
Versetele 94 la 96.....104
Versetele 97 și 98.....105
Versetul 99.....106
Versetul 100.....106
Versetele 101 la 103.....107
Versetele 104 și 105.....110
Versetele 106 și 107.....111
Versetele 108 la 110.....112
Versetele 111 și 112.....114
Versetul 113.....115
Versetul 114.....115
Versetul 115.....117
Versetele 116 și 117.....117
Versetele 118 și 119.....119
Versetul 120.....121
Versetele 121 la 123.....121
Versetele 124 și 125.....122
Versetul 126.....125
Versetele 127 la 129.....125
Versetele 130 la 134.....127
Versetul 135.....129
Versetul 136.....130
Versetul 137.....132
Versetul 138.....133

Versetul 139.....135
Versetul 140.....136
Versetul 141.....137

AL BAQARAH 142 LA 252

Versetele 142 și 143.....138
Versetul 144.....143
Versetul 145.....144
Versetele 146 și 147.....145
Versetul 148.....147
Versetele 149 și 150.....148
Versetele 151 și 152.....150
Versetul 153.....152
Versetul 154.....154
Versetele 155 la 157.....155
Versetul 158.....158
Versetele 159 la 162.....160
Versetul 163.....162
Versetul 164.....163
Versetele 165 la 167.....166
Versetele 168 la 170.....169
Versetul 171.....171
Versetele 172 și 173.....172
Versetele 174 la 176.....174
Versetul 177.....176
Versetele 178 și 179.....179
Versetele 180 la 182.....182
Versetele 183 la 185.....185
Versetul 186.....188
Versetul 187.....189
Versetul 188.....191
Versetul 189.....192
Versetele 190 la 193.....194
Versetul 194.....196
Versetul 195.....197
Versetul 196.....199
Versetul 197.....202
Versetele 198 la 202.....204
Versetul 203.....207
Versetele 204 la 206.....208
Versetul 207.....210
Versetele 208 și 209.....210
Versetul 210.....211
Versetul 211.....213
Versetul 212.....214
Versetul 213.....215
Versetul 214.....216
Versetul 215.....217
Versetul 216.....218
Versetul 217.....220
Versetul 218.....222
Versetul 219.....223
Versetul 220.....225
Versetul 221.....226
Versetele 222 la 223.....227
Versetul 224.....229
Versetul 225.....230
Versetele 226 la 227.....231
Versetul 228.....232
Versetul 229.....234
Versetele 230 la 231.....236
Versetul 232.....238
Versetul 233.....239
Versetul 234.....241
Versetul 235.....242
Versetul 236.....243
Versetul 237.....244
Versetele 238 la 239.....245
Versetul 240.....246
Versetele 241 la 242.....247
Versetele 243 la 245.....248
Versetele 246 la 248.....250
Versetele 249 la 252.....252

AL BAQARAH 253 LA 286

Versetul 253.....255
Versetul 254.....256
Versetul 255 Ayat al-Kursi.....257
Versetele 256 la 257.....259
Versetul 258.....261

Versetul 259.....262
Versetul 260.....264
Versetul 261.....265
Versetul 262.....265
Versetul 263.....266
Versetele 264 la 266.....267
Versetele 267 și 268.....269
Versetul 269.....270
Versetele 270 și 271.....271
Versetul 272.....272
Versetele 273 și 274.....273
Versetele 275 la 281.....274
Versetele 282 și 283.....278
Versetul 284.....284
Versetele 285 și 286.....285

AL IMRAN 1 LA 91

Versetele 1 la 6.....288
Versetele 7 la 9.....290
Versetele 10 și 11.....292
Versetele 12 și 13.....293
Versetele 14 și 15.....294
Versetele 16 și 17.....295
Versetul 18.....296
Versetul 19.....297
Versetul 20.....298
Versetele 21 și 22.....298
Versetele 23 la 25.....299
Versetele 26 și 27.....300
Versetul 28.....302
Versetele 29 și 30.....302
Versetele 31 și 32.....304
Versetele 33 și 34.....304
Versetele 35 și 36.....305
Versetele 37 la 39.....306
Versetul 40.....308
Versetul 41.....308
Versetele 42 la 44.....309
Versetele 45 la 51.....311
Versetele 52 la 54.....313
Versetul 55.....315
Versetele 56 la 58.....316
Versetele 59 la 63.....317
Versetul 64.....319
Versetele 65 la 68.....319
Versetele 69 la 74.....321
Versetele 75 și 76.....323
Versetul 77.....324
Versetul 78.....324
Versetele 79 și 80.....325
Versetele 81 și 82.....326
Versetele 83 la 85.....327
Versetele 86 la 91.....328

Indicele noțiunilor și al Numelor

Trimiterile duc la explicațiile din partea introductivă. În fiecare grupă, intrările sunt ordonate alfabetic.

Noțiuni

Binele recunoscut și răul condamnat.....23
Bizuirea pe Allah.....25
Bolile inimii.....23
Căința.....26
Călăuzirea.....19
Calea cea dreaptă.....26
Certitudinea.....20
Cheltuirea.....25
Credință și faptă bună.....19
Dreptatea și nedreptatea.....22
Du'a și chemarea.....24
Ihsan.....19
Inabah întoarcerea către Allah.....21
Îndreptarea și stricăciunea.....20
Înțelepciunea și dreapta măsură.....23
Ipocrizia.....23
Legămintele și contractele.....23
Limitele lui Allah.....22
Lucrurile bune și lucrurile rele.....24
Lucrurile încredințate spre păstrare.....23
Ma'iyyah lui Allah.....24
Mulțumirea.....21
Pomenirea lui Allah.....26
Răbdarea.....20
Rațiunea.....25
Sensurile termenilor muhkam și mutashabih.....24
Sensurile termenului ummah.....25
Sensurile verbului istawa.....26
Sinceritatea în adorare.....22
Sinceritatea și minciuna.....22
Speranța.....21
Statornicia.....23
Știința.....25
Taqwa și binefacerea.....19
Teama și teama plină de venerație.....21
Trufia și smerenia.....22

Numele lui Allah

Al-Adl.....34
Al-Afuww.....29
Al-Ahad.....27
Al-Akhir.....37
Al-Ala.....30
Al-Ali.....30
Al-Alim.....28
Al-Awwal.....37
Al-Azim.....29
Al-Aziz.....30
Al-Bari.....31
Al-Barr.....28
Al-Basir.....29
Al-Basit.....35
Al-Batin.....37
Al-Fa'al lima yurid.....35
Al-Fattah.....33
Al-Ghaffar.....29
Al-Ghafur.....29
Al-Ghani.....36
Al-Hadi.....38
Al-Hafiz.....32
Al-Hakam.....34
Al-Hakim.....28
Al-Halim.....36
Al-Hamid.....29
Al-Haqq.....38
Al-Hasib.....32

Al-Hayy....34
Al-Jabbar....31
Al-Jalil....29
Al-Jawad....28
Al-Kabir....29
Al-Kafi....37
Al-Karim....28
Al-Khabir....28
Al-Khaliq....31
Al-Latif....32
Al-Maalik....27
Al-Majid....29
Al-Malik....27
Al-Mani....35
Al-Matin....30
Al-Mu'id....35
Al-Mu'min....31
Al-Mu'ti....35
Al-Mubdi....35
Al-Mughni....36
Al-Muhaymin....31
Al-Muhit....32
Al-Mujib....36
Al-Muqit....32
Al-Musawwir....31
Al-Mutakabbir....31
Al-Qabid....35
Al-Qadir....31
Al-Qahhar....32
Al-Qarib....36
Al-Qawiyy....30
Al-Qayyum....34
Al-Quddus....30
Al-Wadud....33
Al-Wahhab....28
Al-Wahid....27
Al-Wakil....33
Al-Wasi....37
Allah....27
An-Nur....34
Ar-Ra'uf....28
Ar-Rahim....28
Ar-Rahman....28
Ar-Raqib....32
Ar-Rashid....38
Ar-Razzaq....33
As-Salam....30
As-Samad....28
As-Sami....29
Ash-Shahid....35
Ash-Shakir....36
Ash-Shakur....36
At-Tawwab....30
Az-Zahir....37
Badi' as-samawati wa al-ard....35
Dhu al-Jalal wa al-Ikram....33
Jami' an-nas....34
Rabb....27